MAKÜ
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

IHSLC 2019

2nd INTERNATIONAL HEALTH SCIENCE AND LIFE CONGRESS

ULUSLARARASI SAĞLIK BİLİMLERİ ve YAŞAM KONGRESİ

Medical Sciences
Nursing
Dentistry
Nutrition and Dietetics
Pharmacy
Physiotherapy and Rehabilitation
Veterinary Medicine
Emergency Aid and Disaster Management

ABSTRACT BOOK

Lifelong Education
Midwifery
Life Sciences
Child Development
Health Management
Social Services
Other Multidisciplinary Healty and Life Sciences
Gerontology

24-27 April 2019

2nd. INTERNATIONAL HEALTH SCIENCE and LIFE CONGRESS (IHSLC 2019)

24-27 April 2019 / BURDUR-TURKEY

ABSTRACT BOOK

Edited by

Asst. Prof. Dr. Mümin POLAT

Asst. Prof. Dr. Soner DÖNMEZ

2019

BURDUR

2nd INTERNATIONAL HEALTH SCIENCE and LIFE CONGRESS (IHSLC 2019)

24-27 April 2019 / BURDUR-TURKEY

This book is subject to copyright. All rights are reserved, whether the whole or part of the material is concerned. Nothing from this publication may be translated, reproduced, stored in a computerized system or published in any form or in any manner, including, but not limited to electronic, mechanical, reprographic or photographic, without prior written permission from the publisher.

The individual contributions in this publication and any liabilities arising from them remain the responsibility of the authors. The publisher is not responsible for possible damages, which could be a result of content derived from this publication.

Published, June 2019

www.ihslc.org
www.ihslc.mehmetakif.edu.tr
ihslc2018@gmail.com
ihslc2019@gmail.com
ihslc@mehmetakif.edu.tr

2nd INTERNATIONAL HEALTH SCIENCE and LIFE CONGRESS (IHSLC 2019)

24-27 April 2019 / BURDUR-TURKEY

ORGANIZATION COMMITTEE

HONORARY PRESIDENT

PROF. DR. ADEM KORKMAZ - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY RECTOR

CONGRESS PRESIDENT

ASST. PROF. DR. MÜMİN POLAT - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

MEMBERS OF THE ORGANISATION COMMITTEE

ASST. PROF. DR. ÇİĞDEM AYDIN ACAR- MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. CANAN DEMİR BARUTCU- MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SONER DÖNMEZ- MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. MUSTAFA KILINÇ- MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ŞÜKRİYE YEŞİLOT- MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ÖMER GÜRKAN DİLEK- MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ERHAN KEYVAN- MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
RESEARCH ASST. DENİZ DEMET- MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
RESEARCH ASST. AYŞE YACAN KÖK- MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
MASTER STUDENT GÜLCİHAN AYBİKE DİLEK- MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
MASTER STUDENT ÜMMÜHAN ÇİFTÇİ- MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
MASTER STUDENT ALİ SERT- MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
MASTER STUDENT MUSTAFA KART- MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

SCIENTIFIC SECRETARY

ASST. PROF. DR. CANAN DEMİR BARUTCU - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR.ŞÜKRIYE YEŞİLOT - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
RESEARCH ASST. DENIZ DEMET - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
RESEARCH ASST. AYŞE YACAN KÖK- MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ADVISORY BOARD

PROF. DR. MEHMET KARACA - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
PROF. DR. HÜSEYİN DALGAR - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
PROF. DR. HAKAN ÖNER - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
PROF. DR. SABAHAT GÖZÜM - AKDENİZ UNIVERSITY
PROF. DR. MUSTAFA DOĞA TEMİZSOYLU - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
PROF. DR. KÜRŞAT ÖZDAŞLI - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
PROF. DR. GAMZE EKİNCİ - HACETTEPE UNIVERSITY
PROF. DR. MEHMET ZEKİ YILDIRIM - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
PROF. DR. HİLMİ KARATOSUN - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
PROF. DR. MURAT KAYALAR - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
PROF. DR. AYNUR BAŞALP - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
PROF. DR. FERDİ BAŞKURT - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
PROF. DR. FÜSUN EROĞLU - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
PROF. DR. HASAN YASAN - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
PROF. DR. NİLÜFER CALAPOĞLU - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
PROF. DR. MUSTAFA CALAPOĞLU - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
PROF. DR. İSMAİL ÖZMEN - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
PROF. DR. HİCRAN BEKTAŞ - AKDENİZ UNIVERSITY
PROF. DR. AYŞEGÜL İŞLER DALGIÇ - AKDENİZ UNIVERSITY
PROF. DR. EMİNE EFE - AKDENİZ UNIVERSITY
PROF. DR. ZEYNEP ÖZER - AKDENİZ UNIVERSITY
PROF. DR. NALAN TÜZMEN - DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY
PROF. DR. GÜLSEREN KOCAMAN - DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY
PROF. DR. HÜLYA OKUMUŞ - DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY
PROF. DR. ABDULLAH RUHİ SOYLU - HACETTEPE UNIVERSITY
PROF. DR. GÜNHAN ERDEM - GİRNE AMERİKAN UNIVERSITY
PROF. DR. AYNUR GÜL KARAHAN ÇAKMAKÇI - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

SCIENTIFIC BOARD *

ASSOC. PROF. DR. FATMA FİLİZ ARI – AHİ EVRAN UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. EMRAH ATAY - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. ÜLKÜ BAYHAN - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. ZELİHA BAŞKURT - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. EBRU ÇUBUK DEMİRALAY - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. AHMET HULUSİ DİNÇOĞLU - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. EMEL TAŞÇI DURAN - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. TÜZÜN FIRAT - HACETTEPE UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. AFŞİN AHMET KAYA - GÜMÜŞHANE UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. ŞÜKRAN ÖZKAHRAMAN KOÇ - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. MUSTAFA LAMBA- MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. HATİCE MERT - DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. SERDAL ÖĞÜT - ADNAN MENDERES UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. SAİME ŞAHİNÖZ - GÜMÜŞHANE UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. EVRİM ARICI ŞENKAYNAĞI – ISPARTA APPLIED SCINECES UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ÇİĞDEM AYDIN ACAR - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ÇİĞDEM KARABACAK ATAY - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. BİLGE BAL ÖZKAPTAN - SİNOP UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. BURCU BAKIR - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. CANAN DEMİR BARUTCU - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. MURAT BAYEZİD - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. İLKAY BOZ - AKDENİZ UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. HALE SEÇİLMİŞ CANBAY - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. MERVE ÇAMLIBEL - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SAADET ÇÖMEZ - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ÖMER GÜRKAN DİLEK - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. BELGİN DİLMEN - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SONER DÖNMEZ - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SEMA ÖZMERT ERGİN - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. AYŞE DERİCİOĞLU ERGUN - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. GÜL ERGÜN - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SERAP GÖKÇE ESKİN - ADNAN MENDERES UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ÇİĞDEM GÜN - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. AYSUN GÜZEL - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SARP KAYA - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. UMMAHAN KAYGISIZ - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. ERHAN KEYVAN - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. GİRAY KOLCU – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. İNCİ BAŞER KOLCU – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. ŞEVKİNAZ KONAK - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. GÜLSÜM KORKUT - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. MURAT ABDULGANİ KUŞ - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. ÖZGÜR ÖNAL – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SERCAN ÖZBEK - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. BİLGE BAL ÖZKAPTAN – SİNOP UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. DİLEK SAĞIR - SİNOP UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. DERYA ŞAHİN - SİNOP UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. EMİNE HİLAL ŞENER - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SİBEL ŞENTÜRK - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SEVCAN ATAY TURAN - AKDENİZ UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. NEVİN USLU - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. ESİN ÇETİNKAYA USLUSOY - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. MERİÇ ÜNAL - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. HALİL YALÇIN - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. ŞÜKRİYE YEŞİLOT - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. ÜYESI MELEK ZUBAROĞLU YANARDAĞ – MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. NAZİFE BAKIR - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. ELÇİN ÜLKER EFTELİ - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

*** The Scientific Committee is listed alphabetically by surname.**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC BOARD

PROF. DR. MURAT BEDANOKOV - MAIKOP STATE TECHNOLOGICAL UNIVERSITY; RUSSIA
PROF. DR. GÜNHAN ERDEM - GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ, KKTC
PROF. DR. VLADİMİR PEŠIĆ - UNIVERSITY OF MONTENEGRO; MONTENEGRO
ASSOC. PROF. DR. SOKOL DURO - AGRICULTURAL UNIVERSITY, ALBANIA
ASSOC. PROF. DR. ROSEN DIMITROV - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA
ASST. PROF. DR. MOHAMMAD REZA HEIDARI - SHAHED UNIVERSITY, IRAN
ASST. PROF. DR. HOSSEIN ASGAR POUR – ÇOMÜ, TURKEY
ASST. PROF. DR. MAREK SOBOLEVSKI - UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, POLAND
ASST. PROF. DR. ALDONA MIGALA-WARCHOL - UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, POLAND
ASST. PROF. DR. PENKA YONKOVA - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA
ASST. PROF. DR. KAMELIA STAMATOVA-YOVCHEVA - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA
DR. MIKAS BALKEVICIUS - NGO INSTITUE, LİTHUANIA
lecturer REZA NOROUZZADEH - SHAHED UNIVERSITY, IRAN

AWARD BOARD

PROF. DR. MEHMET KARACA (PRESIDENT OF THE AWARD BOARD)
PROF. DR. NİLÜFER CALAPOĞLU
PROF. DR. FERDİ BAŞTÜRK
ASSOC. PROF.DR. EBRU ÇUBUK DEMİRALAY
ASST. PROF. DR. PENKA YONKOVA
ASST. PROF. DR. ŞÜKRİYE YEŞİLOT
DR. MIKAS BALKEVICIUS

WELCOME TO IHSLC 2019

Dear Colleagues;

We are honored to announce that the second International Congress of Health Sciences and Life will take place at the Independence Campus of Burdur Mehmet Akif Ersoy University between 24-27 April 2019 and invite you to this scientific meeting.

“Interdisciplinary Interaction in Health Sciences and Life Sciences” themed congress; Medical Sciences, Dentistry, Pharmacy, Veterinary Medicine, Nursing, Midwifery, Nutrition and Dietetics, Child Development, Physiotherapy and Rehabilitation, Emergency and Disaster Management, Biological and Life Sciences in the fields of various conferences, panels, courses and oral / poster presentations will be accepted.

Bur The capital of the Teke region ”, the charming city of the Mediterranean region embellished with its historical and natural beauties, will bring together academics, sectoral stakeholders and students working in the field of health sciences to discuss the current situation and problems; we aim to host you at our congress where current information and future solutions will be put forward.

2. International Health Sciences and Life Congress’s scientific and social program of the region's roots of a well-known Yörük folklore in the province of Burdur where you can find valuable contributions with the wish to share in beautiful days, we invite you to respect and love.

Kind Regards…

Assist. Prof. Dr . Mümin POLAT
Congress President

CONTENT

HEMOVİJİLANS 1

ORTODONTİ DERSLERİ ALAN VE ALMAYAN DİŞ HEKİMLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN, ORTODONTİK ANOMALİLERE TANI KOYABİLME DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 3

İKİ MADEN KAZASI ÖRNEĞİ İLE YAŞAM ODALARININ ÖNEMİ 4

ORGAN BAĞIŞI HUSUSUNDA HASTA YAKINLARININ TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (BUCAK DEVLET HASTANESİ ÖRNEĞİ) 5

PARKİNSON HASTALIĞININ EMEKLİLİĞE ETKİSİ 6

DEPICTING THE ROLE OF β-ALANINE ON SOME CYTOGENETIC AND PHYSIOLOGICAL PARAMETERS IN *ALLIUM CEPA* L. UNDER SALT STRESS 8

DOĞUM SONU DÖNEM VE KONFOR TEORİSİ 9

HEMŞİRELİK BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL DESTEK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ 10

SAĞLIK ÇALIŞANLARININ REÇETESİZ İLAÇ KULLANMA DURUMLARI (ISPARTA ŞEHİR HASTANESİ ÖRNEĞİ) 11

NADİR HASTALIKLAR VE YETIM İLAÇLARIN TÜRKIYE'DE VE DÜNYADAKI DURUMU 12

RH D VARIATIONS OBSERVED IN BLOOD GROUPS 13

BULAŞICI HASTALIKLARLA MÜCADELE KAPSAMINDA KİLİS ÖNCÜPINAR SINIR KAPISI'NDA SURİYELİ MÜLTECİLERE UYGULANAN AŞILAR 14

ERGENLER İÇİN AİLE YEMEKLERİ ÖLÇEĞİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ 15

THE EFFECTS OF EXCESSIVE KYPHOSIS ON DYNAMIC PLANTAR PRESSURES IN YOUNG ADULTS 16

HERBAL GALAKTAGOGLAR (SÜT ARTTIRICILAR) 20

A SCALE DEVELOPMENT STUDY: HEALTH BELIEF MODEL SCALE IN SKIN CANCER 21

AFETLERİN TÜRKİYE'DE MEYDANA GETİRDİĞİ MADDİ KAYIPLAR 22

HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MESLEĞE BAKIŞ AÇILARINA YÖNELİK BİR NİTELİKSEL ÇALIŞMA 23

FARMAKOVİJİLANS 24

GELECEĞİMİZİN SİNSİ GELİŞEN TEHLİKESİ (KURAKLIK) 25

PREOBEZ VE OBEZ KADINLARDA BİTKİSEL ÜRÜN KULLANIMI 26

PRE-EVALUATION OF PATIENTS WITH CANDIDEMIA 27

AKADEMİSYEN HEMŞİRELERİN BİREYSEL YENİLİKÇİLİK ÖZELLİKLERİNİN VE İŞ DOYUMLARININ KUŞAKLARARASI KARŞILAŞTIRMASI 28

İNSÜLİN DİRENCİ OLAN VE OLMAYAN KADIN BİREYLERDE ANTROPOMETRİK ÖLÇÜMLER VE VÜCUT BİLEŞİMLER 29

HOW IMPORTANT IS THE TIMING OF RADIOIODINE ABLATION IN HIGH-RISK DIFFERENTIATED THYROID CARCINOMAS? 30

YOĞUN BAKIMDA AKCİĞER ULTRASONOGRAFİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 31

KÖPEKLERDE BATI NİL VİRUS ENFEKSİYONUNUN SEROLOJİK OLARAK ARAŞTIRILMASI* 32

HIV İLE AIDS BİRBİRİNEN AYRI İKİ OLGU MUDUR? 33

ORTODONTIK TEDAVI AMACIYLA KLINIĞIMIZE BAŞVURAN HASTALARIN SISTEMIK HASTALIK AÇISINDAN PREVALANSLARININ DEĞERLENDIRILMESI 34

ÇOCUKLAR İÇİN KARDİYOVASKÜLER SAĞLIK TUTUM ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 35

THE PREVALENCE OF HEPATITIS B AND C IN DENTAL PATIENTS 36

50-70 YAŞ ARASI BİREYLERİN SAĞLIK DENETİM ODAĞI ALGILARI VE KOLOREKTAL KANSER TARAMALARINA KATILIM DAVRANIŞLARI 37

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET KULLANIMI İLE MUTLULUK VE YAŞAM DOYUMU DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 38

ISPARTA İLİNDE GEBELERDE TOXOPLASMA GONDİİ, RUBELLA VE CYTOMEGALOVİRUS SEROPREVALANSI VE IGG AVİDİTE SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 39

AİLE SAĞLIĞI MERKEZLERİNDE YAŞAM KURTARMA ZİNCİRİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ 41

KADIN VE ERKEK KAYAK SPORCULARINDA FİZİKSEL PERFORMANS, AĞRI VE YAŞAM KALİTESİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 42

MESLEKİ UYGULAMA YAPAN ÖĞRENCİLERİN HASTA MAHREMİYETİNE İLİŞKİN GÖRÜŞÜ 43

YAŞLI PERFORE APANDİSİTLERDE NÖTROFİL-LENFOSİT ORANI, MODİFİYE ALVARADO VE RİPASA SKORLAMA SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 44

ERKEN ÇOCUKLUK ÇAĞINDA RADYOTERAPİ SONRASI GELİŞEN KÖK AGENEZIS VE KÖK MALFORMASYONLARI: VAKA RAPORU 45

6-10 YAŞ ARASI ÇOCUKLARIN ESNEKLİK DEĞERLERİNİN BELİRLENMESİ VE YAŞ GRUPLARININ ESNEKLİK DEĞERLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 46

ÇOCUKLARDA BESLENME DAVRANIŞININ BELİRLENMESİ 47

ÇOCUKLARDA OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU (OSB) VERİSİNİN YAPAY SİNİR AĞI İLE SINIFLANDIRILMASI 48

YAŞLI BAKIMI SIRASINDA ORTAYA ÇIKAN ETİK PROBLEMLER 49

AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI HASTANESINE BAŞVURAN HASTALARIN AĞIZ HİJYEN DURUMLARININ DEMOGRAFİK VERİLERE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ 50

KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ'NE BAŞVURAN HASTALARDA TAURODONTİZM PREVALANSININ RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ 51

KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ'NE BAŞVURAN YETİŞKİN HASTALARDA DILASERASYON PREVELANSININ RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ 52

DİSMENORENİN ALGILANAN STRES DÜZEYİ VE YORGUNLUK ŞİDDETİ ÜZERİNE ETKİSİ 53

AKTİF YAŞLANMA..... 54

CEP TELEFONU KULLANAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE DÜZENLİ EGZERSİZİN BOYUN AĞRISI ÜZERİNE ETKİSİ 55

YOKSUL BIREYLERIN KOLOREKTAL KANSER TARAMALARINA KATILIMINI ARTIRMAYA YÖNELIK SAĞLIK İNANÇ MODELI TEMELLI GIRIŞIMLER VE HEMŞIRENIN ROLÜ 56

YAŞLILARA YÖNELİK SOSYAL HİZMET UYGULAMALARI VE ETİK KARAR VERME SÜRECİ..... 57

DEMRE ÇAYI'NIN ODONATA FAUNASI 58

MEKANİK BEL AĞRILI HASTALARDA AYAK TABAN DUYUSU VE DENGENİN İNCELENMESİ 59

COMPARISON OF TWO ABUTMENT TYPE IN TERMS OF STRESS TRANSFER: A THREE-DIMENSIONAL FINITE ELEMENT STUDY 60

HELIX LUCORUM'UN *T*ABAN YAPISININ İMMUNOHISTOKIMYASAL YÖNTEMLER ILE İNCELENMESI 61

DÜŞÜK YOĞUNLUKLU DARBELİ ELEKTRİK ALAN UYGULAMASININ *Escherichia coli* GELİŞİMİ ÜZERİNE ETKİSİ 62

ÇENE KEMIKLERINDE İLAÇ KULLANIMINA BAĞLI GÖRÜLEN OSTEONEKROZLARDA GÜNCEL GELIŞMELER 63

JUGLON ANTİOKSİDANIN VE ELEKTRİK ALANIN KARACİĞER DOKUSU ÜZERİNE ETKİSİNİN HİSTOLOJİK YÖNDEN İNCELENMESİ 64

AFETLERDE ENGELLİ BAKIMI 65

POSTTRAUMATIC GROWTH IN PARENTALLY BEREAVED CHILDREN AND ADOLESCENTS: A SYSTEMATIC REVIEW 66

ÇOCUKLARDA GİRİŞİMSEL AĞRI YÖNETİMİNDE FARMAKOLOJİK OLMAYAN GÜNCEL YAKLAŞIMLAR 67

KOÇ TESTİSLERİNDE DUCTULI EFFERENTES BÖLGESİNİN FARKLI BOYALARDA HİSTOKİMYASAL YAPISI 68

FARKLI EVRELERDEKİ LUMBAL DİSK HERNİLİ HASTALARDA AKUT AĞRI, DEPRESYON, FONKSİYONEL DÜZEY VE LUMBAL MULTİFİDUS KESİT ALANIN İNCELENMESİ..... 69

THE EFFECTS OF SQUATTING POSITION ON INTESTINAL DEFECATION AND THE PREVENTION OF CONSTIPATION IN THE PATIENTS WHO HAVE HAD HERNIA OPERATION..... 70

THE EFFECTS OF SQUATTING POSITION ON INTESTINALRNDEFECATION AND THE PREVENTION OF CONSTIPATION IN THE PATIENTS WHO HAVE HADRNHERNIA OPERATION 71

MESLEK HASTALIĞININ TOPLUMA VE BIREYE YANSIMASI, EKONOMIK BOYUTU VE KORUNMA72

DÜŞMELERİ ÖNLEMEYE YÖNELİK ÖZ YETERLİK – HEMŞİRE - ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 73

KAYISI AĞACI REÇİNESİNİN DEĞİŞİK ÇÖZÜCÜLERDEKİ EKSTRAKTLARININ ANTİBAKTERİYEL ETKİSİNİN BELİRLENMESİ 74

KORONER ARTER HASTALIĞINDAN SEKONDER KORUMADA KORUYUCU KARDIYOLOJI..... 76

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN ÖĞRENCİLERİN ŞEFKAT DÜZEYİNE ETKİSİ: BİR LİTERATÜR DERLEMESİ 77

PARKİNSON HASTALIĞINDA NÖRODEJENERASYONUN ÖNLENMESİNE YÖNELİK YENİ TEDAVİ YAKLAŞIMLARI..... 79

NEFES AMONYAK MOLEKÜLÜNÜN İNCELENMESİ VE ANALİZ METOTLARI..... 80

NEFES METAN MOLEKÜLÜNÜN HASTALIKLARIN TEŞHİSİNDE BİYOİŞARET OLARAK KULLANILMASI..... 82

RELATIONSHIP BETWEEN GRIP STRENGTH AND SENSORY INTERACTION IN PATIENTS WITH CERVICAL DISC HERNIATION 84

AKILCI İLAÇ KULLANIMI..... 85

GELECEĞİMİZİN TEHDİTİ:KİTLE İMHA SİLAHLARI 86

DOKULARDA GLUKOZ ALIM FARKLILIKLARI VE GLİSEMİK İNDEKS: BEYİN, KARACİĞER, KAS VE YAĞ DOKUSUNDA..... 87

BİR YUMUŞAK GÜÇ UNSURU OLARAK TÜRK SAĞLIK SEKTÖRÜNÜN TÜRKİYE'NİN ULUSLARARASI İMAJINA ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA..... 88

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ RİSK ALGILARININ BELİRLENMESİ..... 89

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN CİNSEL EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARI VE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISININ İNCELENMESİ 90

BAKIM DAVRANIŞLARINI DEĞERLENDİRMEDE KULLANILAN ÖLÇÜM ARAÇLARININ SİSTEMATİK İNCELEMESİ..... 92

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM STRESİ ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ 94

DİŞ HEKİMLİĞİNDE REMİNERALİZASYON AJANLARI: DÜNÜ BUGÜNÜ YARINI 95

YETİŞKİN BİREYLERİN FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYLERİ İLE METABOLİK SAĞLIK GÖSTERGELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 97

KALP YETERSİZLİĞİ OLAN HASTALARDA BESLENME DURUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ..... 98

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE SANAL GERÇEKLİK SİMÜLATÖR KULLANIMI 99

THE COMPARISON OF THE INFLUENCE OF PETOXIFYLLINE AND LIDOCAINE ON CYTOKINES IN ABDOMINAL SEPSIS MODEL..... 100

GENÇLERİN YAKIN İLİŞKİLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 101

BAKIM DAVRANIŞ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ: TÜRKÇE FORMUNUN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ 102

ÜLKEMİZDE KADIN SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNDE YAPISAL EŞİTLİK MODELLEMESİ ANALİZİNİN KULLANIMI 104

RENKLİ BİR MUTASYON; HETEROCHROMIA IRIDIUM..... 106

IS THERE A GENETIC DIFFERENCE IN DENTAL TRAUMAS OF MONOZYGOTIC AND DIZYGOTIC TWIN CHILDREN? 107

TIBBİ HATALAR VE NEDENLERİ 108

THE RELATIONSHIP BETWEEN POSTURAL CONTROL AND LOWER EXTREMITY MUSCLE STRENGTH IN OLDER ADULTS 109

FLEBİTİ ÖNLEMEDE KANIT TEMELLİ UYGULAMALAR 110

PREPARATION AND CYTOTOXICITY EVALUATION OF NANOVESICULAR GENE DELIVERY SYSTEMS 111

TÜRKİYE' DE PRENATAL TANILAMADA HEMŞİRELERİN GENETİK DANIŞMANLIK ROLÜNÜ YERİNE GETİRME DURUMU NEDİR? 112

YAŞLI BİREYLERİN DİYABET YÖNETİMİNDE SAĞLIK İNANÇ MODELI 113

GÜNCEL GELİŞMELER IŞIĞINDA BLASTOCYSTİS 114

MİCROSPORİDİA TÜRLERİ VE İNSAN SAĞLIĞI 116

KARDİYOVASKÜLER HASTALIKLARDA ENDOTELYAL NİTRİK OKSİT SENTAZIN UNCOUPLİNG'i ve FARMAKOLOJİK YAKLAŞIM 117

İYİLEŞME KAVRAMI VE HEMŞİRELİK 119

DİYABETLE İLİŞKİLİ PERFORMANS ALANI PROBLEMLERİNİN DİYABET ÖZ YÖNETİM VE İYİLİK HALİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ 120

TOPLUMUN KORNEA/ORGAN BAĞIŞI HAKKINDA BILGI VE TUTUMLARININ İNCELENMESI 121

CYBERKNIFE 122

DOĞUM AĞRISI YÖNETİMİNDE HİDROTERAPİ 123

ÜST EKSTREMİTE ETKİLENİMLİ JÜVENIL İDİOPATİK ARTRİT TANILI HASTALARDA TABAN BASINÇ DAVRANIŞI DEĞİŞİKLİĞİNİN İNCELENMESİ: PILOT ÇALIŞMA 124

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE MOBİL UYGULAMALARIN ETKİSİ: SİSTEMATİK DERLEME 126

YAŞLILIK ÇALIŞMALARINDA MODEL BİR ORGANİZMA: CAENORHABDİTİS ELEGANS 128

YAŞLANMA SÜRECİNDE OKSİDAN VE ANTİOKSİDAN PARAMETRELERİNİN DEĞİŞİMİ 130

ARTERIA VERTEBRALIS ANATOMİSİ VE BAZI ANOMALİLERİ 132

AFET RİSK YÖNETİMİ SÜRECİNDE TOPLUMSAL CİNSİYET ODAKLI YAKLAŞIM 133

ACİL SERVİSTE LAKTAT 135

EN ÖNEMLİ MİRAS ANNE MİKROBİYOTASI 136

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ (DSÖ) KLAVUZLARI TEMELİNDE BİYOEŞDEĞERLİK ÇALIŞMALARINDA REFERANS/KOMPARATOR SEÇİMİ 137

ATEŞLİ SİLAH YARALANMASINA BAĞLI 18 YAŞ ALTI ÖLÜMLER 139

ELAZIĞLILARIN DEPREM KAVRAMI ALGILARI VE DEPREME İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELERİ; 8 MART 2010 OKÇULAR-KOVANCILAR DEPREMİ ÖRNEĞİ 140

İNTİHAR İDDİASI BULUNAN 65 YAŞ ÜSTÜ ÖLÜMLER 142

IMMUNOHISTOCHEMICAL DISTRIBUTION OF NATRIURETIC PEPTIDES IN EPICARDIAL ADIPOSE TISSUE OF PRE-HIBERNATING AND HIBERNATING ANATOLIAN GROUND SQUIRREL (*SPERMOPHILUS XANTHOPRYMNUS*) 143

VAJİNUSMUS GÖLGESİNDE KADIN OLMAK: BİR ANLATI ANALİZİ 144

YAŞLILIKTA TOPLUMSAL CİNSİYET VE SAĞLIK DAVRANIŞLARIYLA İLİŞKİLİ NİTEL ÇALIŞMALAR ÜZERİNDEN KAVRAMSAL BİR İNCELEME 145

ACİL YARDIM AFET YÖNETİMİ ÖĞRENCİLERİNİN BEKLENTİ VE KAYGILARI (BUCAK SAĞLIK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ) 146

HUMERUS'TAKİ FORAMEN NUTRICIUM'LARIN MORFOLOJİK VE TOPOGRAFİK ÖZELLİKLERİ . 147

FEMURDAKİ FORAMEN NUTRICIUM LOKALİZASYONLARININ İNCELENMESİ 148

INCISURA SCAPULAE MORFOMETRİSİ 149

RADİUSTAKİ FORAMEN NUTRICIUM'LARIN İNCELENMESİ 150

MANDİBULADAKİ BAZI ANATOMİK YAPILARIN MORFOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ 151

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK ÖĞRENİM ÇEVRELERİNİN İNCELENMESİ 152

BASINÇ YARALARI 153

ORAL LİKEN PLANUS HASTALARINDA KLİNİK VE HİSTOLOJİK ÖZELLİKLER 154

ÜRETRA DARLIĞINDA İNTERNAL ÜRETROTOMI 155

CORRELATION BETWEEN PERIOD3 VNTR POLYMORPHISM AND SCHIZOPHRENIA 156

DİYABETLİ BİREYLERDE HİPOGLİSEMİ KORKUSUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLER 157

SEZARYEN SONRASI VAJİNAL DOĞUM(SSVD) TERCİHİNİ ETKİLEYEN KADIN VE SAĞLIK ÇALIŞANI MERKEZLİ FAKTÖRLER 158

SAĞLIK SEKTÖRÜNDE KAYIT DIŞI İSTİHDAM 159

SOSYAL HİZMETLER BÖLÜMÜ MEZUNLARININ SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ VE KAYIT DIŞI İSTİHDAMA İLİŞKİN DURUMLARI 160

DOĞUM SONU KİLO YÖNETİMİ 161

MEDYANIN KADIN SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ 162

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE YAŞ KUPA TEDAVİSİ (HACAMAT) 163

TÜRKİYE'DE SAĞLIK ALANINDA YAPILAN MALİYET ETKİLİLİK ARAŞTIRMALARININ ANALİZİ164

THE RELATIONSHIP BETWEEN NEUTROPHIL TO LYMPHOCYTE RATIO AND SELVESTER QRS SCORE IN PATIENTS WITH ST-ELEVATION MYOCARDIAL INFARCTION 166

BAZI REAKSİYONLARDA DENGE VE DENGE ÖNCESİ NÜKLEER REAKSİYON MODELLERİNİ KULLANARAK 67CU MEDIKAL RADYOIZOTOPUN ÜRETİM TESİR KESİTİ HESAPLAMALARI 167

TEORİK SEVİYE YOĞUNLUĞU MODELLERİNİN BAZI NÖTRON VE GAMA GİRİŞLİ REAKSİYONLARDA MEDİKAL 67CU RADYOIZOTOPUNUN ÜRETİM TESİR KESİTİ ÜZERİNE ETKİLERİ 169

DUYU BÜTÜNLEME TERAPİSİNİN DENGE VE YÜRÜME ÜZERİNE ETKİSİ 170

TEKERLEKLİ SANDALYE UYGUNLUĞUNUN YAŞAM KALİTESİ VE EŞLİKÇİ SAĞLIK PROBLEMLERİ ÜZERİNE ETKİSİ 171

FLEKSÖR TENDON YARALANMALARINDA ELEKTRONİK EL ORTEZİ 172

INCIDENCE OF PRESSURE ULCERS IN INTENSIVE CARE PATIENTS IN TURKEY: A LITERATURE REVIEW 174

HEMŞİRELERDE E-PROFESYONELİZM: SOSYAL MEDYA KULLANIMININ ETKİLERİ İLE DÜŞÜNMEK 175

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN EARTHQUAKE AND TRIAGE; REVIEW 177

GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ GIDALAR VE SAĞLIKLA İLİŞKİSİ 178

GESTASYONEL DİYABET 179

HACAMAT TEDAVİSİ 180

HİRUDOTERAPİ 181

DİYABETİK AYAK YARALARI VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI 182

KEMOTERAPİ ALAN HASTALARA VERİLEN EĞİTİMİN YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ 183

REFLEKSOLOJİ AYAK AYAK BİLEĞİ ORTEZİ PİLOT ÇALIŞMA 184

ENDOPLAZMİK RETİKULUM STRES İLE KANSER İLİŞKİSİ 185

METABOLİK HASTALIKLARDA ENDOPLAZMİK RETİKULUM STRESİ 186

FIRST RECORD OF NON-INDIGENOUS FISH *HEMICHROMIS LETOURNEUXI* SAUVAGE, 1880 FROM PINARBAŞI SPRING CREEK (BURDUR, TURKEY) 187

DOXORUBİSİN UYGULANMIŞ SIÇANLARDA MEZENKİMAL KÖK HÜCRELERİN KALBE ETKİSİ 188

KARDİYOVASKÜLER HASTALIKLARDA HOMOSİSTEİN FAKTÖRÜ 189

BURDUR İLİ 2017-2018 YILI BRUSELLOZİS VAKALARININ İNCELENMESİ 190

KREŞ VE ANAOKULU ÖĞRETMENLERİNİN İLKYARDIM BİLGİ DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (BUCAK ÖRNEĞİ) 191

FABRICATION, CHARACTERIZATION AND APPLICATION of MAGNETIC NANO/MICROMOTORS 192

KRONİK OBSTRÜKTİF AKCİĞER HASTALARINDA İNHALER CİHAZ KULLANIM HATASI VE TEDAVİYE UYUMSUZLUK 193

CHEMICAL-ACOUSTIC HYBRID PROPULSION of PEDOT@W_5O_{14}/Pt MICROMOTORS 194

TEMPOROMANDİBULAR EKLEM RAHATSIZLIKLARINDA YAŞAM KALİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 195

ACUPUNCTURE IN PET ANIMALS 196

BURDUR İLİ 2014-2018 YILI İNTİHAR VAKALARININ İNCELENMESİ 197

HEMŞİRELERİN ŞEFKATLİ BAKIMA İLİŞKİN DENEYİMLERİ: NİTEL SİSTEMATİK İNCELENME . 198

PARKİNSON HASTALIĞI VE OKSİDATİF STRES 200

YAŞLI HASTALARDA DELİRYUMUN ÖNLENMESİ İÇİN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE ÇEVRE YÖNETİMİ 201

BASINÇ YARALARININ ÖNLENMESİNDE POZİSYON DEĞİŞİMİ İLE DESTEK YÜZEYLERİNİN ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ 202

ACİL YARDIM AFET YÖNETİMİ PROGRAMININ TUTUM VE DAVRANIŞLAR ÜZERİNE OLAN ETKİSİ (BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ) 203

SU KEFİRİ MİKROBİYOTASI VE SAĞLIK ÜZERİNE ETKİSİ 204

INVESTIGATION OF THE ANTIMICROBIAL EFFECT OF CARVACROL ON EGG SHELL INOCULATED WITH *STAPHYLOCOCCUS AUREUS* 206

SÜT ve ÜRÜNLERİNDE BOR MİKTARININ SAĞLIK AÇISINDAN ÖNEMİ 207

ELEKTRİK ALANIN OKSİDATİF DNA HASARINA ETKİSİ VE ASTAKSANTİNİN KORUYUCU ROLÜNÜN ARAŞTIRILMASI 208

PARASETAMOL İNDÜKLÜ NEFROTOKSİSİTE MODELİNDE OKSİDATİF STRESVE ESER ELEMENT ÜZERİNE KAFEİK ASİT FENETİL ESTERİN KORUYUCU ETKİSİ 209

BAZI BİYOKONTROL ORGANİZMALARIN FARKLI BİTKİ PATOJENİK FUNGUSLARA KARŞI ANTİFUNGAL ETKİSİ 210

YURT/APART İŞLETMELERİNİN VE İŞLETME SAHİPLERİNİN AFETLERE HAZIRLIK DURUMLARININ İNCELENMESİ (BUCAK ÖRNEĞİ) 212

ISPARTA PAZAR ALANLARINDA BİTKİLERDE GÖRÜLEN HASTALIK VE ZARARLILAR 213

ARAZİ KOŞULLARINDA NOHUT ANTARKNOZU HASTALIĞI [*ASCOCHYTA RABİEİ (PASS. LABR.)*]'NA KARŞI ABIYOTIK AKTİVATÖR BION (*ACİBENZOLAR-S-METHYL*)' UN ETKİNLİĞİNİN BELİRLENMESİ 214

ÜLKEMİZDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROL VE ALGILARI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR: LİTERATÜR DERLEMESİ 215

ÜLKEMİZDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ÜREME VE CİNSEL SAĞLIK ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR: LİTERATÜR DERLEMESİ 216

DİZ OSTEOARTRİTLİ HASTALARDA AĞRI VE FONKSİYONEL DURUM ARASINDAKİ İLİŞKİ 217

İSTİLACI BİR TATLISU SALYANGOZU OLAN *POTAMOPYRGUS ANTIPODARUM* (GRAY, 1843)'UN (GASTROPODA: TATEIDAE) TÜRKIYE'DEKİ DAĞILIMI VE YENİ LOKALİTE KAYITLARI 219

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN TIBBİ HATALARDA TUTUMLARININ İNCELENMESİ 220

OVERVIEW OF NATIONAL AND INTERNATIONAL LEGISLATIONS IN TERMS OF MEDICINAL LEECHES 221

İLKOKUL ÇOCUKLARININ ALGILADIKLARI STRES DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ 222

SIÇAN TESTİSİNDE MEZENKİMAL KÖK HÜCRELERİN LOKALİZASYONU 223

GENÇ YETİŞKİNLERDE YARDIM ARAMA TUTUMU 224

ÖĞRETMEN ADAYLARININ TOPLUMSAL CİNSİYET ALGILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 225

BASKETBOL OYUNCULARINDA KARŞILAŞILAN ÜST EKSTREMİTE YARALANMALARI 226

ZEMİN FARKLARININ EGZERSİZ SONUÇLARI ÜZERİNE ETKİLERİ 227

MOBİL AKILLI TELEFON UYGULAMALARI İLE OMURGA EKLEM HAREKET AÇIKLIĞI DEĞERLENDİRMESİ..... 229

HİDROJEN SÜLFÜR İLAÇ TASARIMI VE GELİŞTİRİLMESİNDE YENİ BİR MOLEKÜL OLABİLİR Mİ?230

BİTKİLERLE TEDAVİ VE İYİ HEKİMLİK..... 231

DENTAL CAD / CAM SİSTEMLERİNE GENEL BİR BAKIŞ..... 232

PROTEZ UZMANI DİŞ HEKİMLERİNİN YAPTIĞI KRON PREPARASYONLARININ KONİKLİK DERECELERİNİN İNCELENMESİ 233

HEMŞİRELİK ESASLARI ANABİLİM DALI LİSANSÜSTÜ TEZLER: SON 10 YILA GENEL BİR BAKIŞ234

FİZYOTERAPİ ÖĞRENCİLERİNİN SPORA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ 235

İMPLANT YÜZEY ÖZELLİKLERİNİN İMPLANT BAŞARISINA ETKİLERİ 236

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN PROBLEM ÇÖZME VE KARAR VERME BECERİLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ 237

TEKRARLAYAN GEBELİK KAYBI YAŞAYAN AİLELERİN PSİKOLOJİK GELİŞİMİ 238

DEVELOPMENT AND VALIDATION OF A REVERSED PHASE LIQUID CHROMATOGRAPHIC METHOD FOR QUANTIFICATION OF MEBENDAZOLE IN PHARMACEUTICAL DOSAGE FORM ... 239

BASINÇ YARALARINDA NEGATİF BASINÇLI YARA TEDAVİSİ İLE HİPER BARIK OKSİJEN TEDAVİSİNİN ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ..... 240

DANS TERAPİSİNİN KARDİYOVASKÜLER FONKSİYONLARA ETKİSİ..... 241

ETİDRONİK ASİT' İN DÖRT FARKLI KONSANTRASYONUNUN *E. FAECALIS, C. ALBICANS* VE *P. AERUGINOSA* İLE ENFEKTE EDİLMİŞ DİŞLER ÜZERİNE ANTİMİKROBİYAL ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ 242

EXPRESSION PROFILE OF GALECTIN-1 AND -3 IN THE TESTIS AND EPIDIDYMIS OF ACTIVE AND HIBERNATING PREPUBERTAL ANATOLIAN GROUND SQUIRREL (*SPERMOPHILUS XANTHOPRYMNUS*) 243

GİRİŞİMCİLİK VE İLETİŞİMSEL BECERİ..... 244

PLATELET RİCH FİBRİNİN DİŞ HEKİMLİĞİ VE PERİODONTOLOJİ'DE KULLANIM ALANLARI VE ETKİLERİ..... 245

GÖÇMEN BİR KADININ KÜRETAJ SÜRESİ HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU 247

PALM YAĞI VE İNSAN SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ 248

TOTAL PARENTERAL NUTRITIONAL SUPPORT IN PREMATURE INFANTS 250

BEBEKLERDE SARSILMIŞ BEBEK SENDROMUNUN RİSK FAKTÖRLERİ VE BELİRTİLERİ 252

DİŞ HEKİMLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN YAŞLI AYRIMCILIĞINA İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ 253

ERASMUS+ ÖĞRENCİ DEĞİŞİM PROGRAMLARIYLA AVRUPA'DA HEMŞİRELİK EĞİTİMİ: DENEYİM PAYLAŞIMI 254

PREMENSTURAL SENDROMDA BAŞETMEDE HEMŞİRENİN ROLÜ 255

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA GÖRSEL ALGI BECERİLERİ VE GÖRSEL MOTOR BECERİLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 256

UYKU KALİTESİ DENGEYİ ETKİLER Mİ? 257

GESTASYONEL DİYABETİN ÖNLENMESİNDE EGZERSİZ TEDAVİSİ HANGİ DÖNEMDE ÖNERİLMELİDİR? LİTERATÜR DERLEMESİ 258

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM DOYUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 259

FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ENGELLİLERDE SPORUN ETKİLERİ KONUSUNDAKİ FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ 260

KANSER TEKRARLAMA KORKUSU VE HEMŞİRELİK 261

AKUATİK REHABİLİTASYON 262

HASTALIK TANISINDA MATEMATİKSEL BİR YAKLAŞIM OLARAK KABA KÜMELER 264

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMININ SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARINA ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 265

GENETIC ASSOCIATION OF THE ESR1 GENE VARIANTS WITH MAJOR DEPRESSIVE DISORDER 266

HEKİMLERİN TEDAVİYİ RET HAKKININ ETİK ÇERÇEVEDE ANALİZİ 267

TRAVMATİK BEYİN YARALANMASI VE MİKROBİYOTA 268

IMMUNOMODULATORY EFFECTS OF PROBIOTIC BACTERIA ON HUMAN BONE MARROW MESENCHYMAL STEM CELLS 269

BÖBREK TRANSPLANTASYONU YAPILAN HASTALARDA FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ: PİLOT ÇALIŞMA 270

THE EFFECT OF SWIMMING EXERCISE APPLICATION ON DNA FRACTURES IN ELDERLY RATS: COMET ANALYSIS 272

GİARDİAZİS 273

KAPININ ARKASINDAKİ İKİ KÜLTÜR: BİREY ODAKLI BAKIM PERSPEKTİFİ İLE VAKA ÇALIŞMASI 274

PERİTON DİYALİZİ HASTALARINDA PROFESYONEL DESTEĞİN CİNSELLİK ÜZERİNE ETKİSİ ... 275

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN ÇALIŞMA ORTAMINDA YAPILAN ERGOTERAPİ MÜDAHALELERİNİN AKADEMİK BAŞARI ÜZERİNE ETKİSİ ... 276

MOLEKÜL BASKILI POLİMERLERİN SAĞLIK VE YAŞAM BİLİMLERİNDEKİ UYGULAMALARI ... 277

AN INSIGHT INTO ANTI-INFLAMMATORY EFFECTS OF RESVERATROL ... 278

AFET YÖNETİMİ KAPSAMINDA BİR KAÇ İLİN İNCELENMESİ ... 279

THE RETROSPECTIVE EVALUATION OF THE PATIENTS WHO APPLIED TO THE EMERGENCY SERVICE WITH DYSPNEA COMPLAINTS ... 280

ASSESSMENT OF SLEEP, STRESS LEVEL AND TIME MANAGEMENT IN FINAL YEAR UNIVERSITY STUDENTS ... 281

AİLE PLANLAMASI YÖNTEM SEÇİMİNİ ETKİLEYEN SOSYO-KÜLTÜREL FAKTÖRLER ... 282

PEDİATRİ HEMŞİRELİĞİNDE MERHAMET YORGUNLUĞU ... 283

ANALYSIS OF SOLAR-ASSISTED ENERGY EFFICIENT TECHNOLOGIES FOR HEALTHCARE FACILITIES ... 285

INVESTIGATION OF ICE THERMAL STORAGE UTILIZATION POTENTIAL FOR HOSPITALS ... 286

21. YÜZYIL PANDEMİLERİ VE PANDEMİ TEHDİTİ TAŞIYAN SALGINLARIN ÖNEMİ ... 287

Nigella Sativa (ÇÖREK OTU)'NIN KRONİK HASTALIKLARA ETKİSİ ... 288

YENİ BİR ETİK SORUNSAL, TIP ALANINDA YAPAY ZEKÂ ... 289

SAĞLIK SEKTÖRÜNDE ENERJİ YÖNETİMİNE YÖNELİK GÜNEŞ ENERJİSİ UYGULAMALARI ... 290

İNFERTİL HASTALARDA ÇEVRİMÇİ AKRAN DESTEĞİ ... 291

PERİTON DİYALİZİ HASTALARINDA ANTİOKSİDAN ALIMININ HASTALAR ÜZERİNE ETKİSİ ... 292

BASINÇ YARASINDA FİTOTERAPİNİN YERİ ... 293

THE PREDICTION OF SOME PHYSICOCHEMICAL PROPERTIES OF TWO IMIDAZOLE DRUGS WITH ABRAHAM SOLUTE DESCRIPTORS ... 294

EVALUATION OF CARBON DIOXIDE EMISSION REDUCTION POTENTIAL OF BIOMASS IN BURDUR, TURKEY ... 295

DİŞ FIRÇALARININ KONTAMİNASYONU VE FARKLI DEKONTAMİNASYON YÖNTEMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ ... 296

AN ANALYSIS OF THE PRESERVATION OF PATIENT PRIVACY BY INTENSIVE CARE NURSES ... 298

BOR'UN YARA İYİLEŞMESİNE ETKİSİ ... 299

KANSERDE LİKİT BİYOPSİ UYGULAMALARI ... 300

NİOZOM TEKNOLOJİSİ VE YARA İYİLEŞMESİ ... 301

SKLERODERMA TANILI AMPUTE BİREYDE GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİNE YÖNELİK 3D PRINTER İLE ÜRETİLEN ADAPTİF EKİPMAN UYGULAMALARI: VAKA ÇALIŞMASI ... 302

TATLANDIRICI VE BİLİNMEYEN GERÇEKLER 303

İMPLANT DESTEKLİ PROTEZLERDE KLİNİK BAŞARININ RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ 304

FERMENTE SUCUKTAN İZOLE EDİLEN *ENTEROCOCCUS MUNDTII* YB6.30 SUŞU TARAFINDAN ÜRETİLEN BAKTERİYOSİNİN KARAKTERİZASYONU 306

ÇOCUKLARDA VE ADÖLESANLARDA PERİODONTAL HASTALIKLAR 307

AŞI REDDİNDE KIRMIZI ALARM 308

FGK KÖPRÜLERİN HASTA MEMNUNİYETİNİN GÖRSEL ANALOG SKALA KULLANILARAK DEĞERLENDİRİLMESİ 309

ANTERİOR DİŞ EKSİKLİĞİNİN FİBERLE GÜÇLENDİRİLMİŞ KOMPOZİT KULLANILARAK RESTORASYONU 311

ESTETİK RESTORASYONLARDA SERAMİK LAMİNATE VENEERLERİN UYGULANMASI: BİR OLGU SUNUMU 313

ADOLESAN BASKETBOLCULARDA YARALANMA RİSK FAKTÖRLERİNİN ARAŞTIRILMASI 316

PUNICA GRANATUM L. KABUKLARININ SULU EKSTRAKTIN BİYOFILM GİDERİMİ ÜZERİNE ETKİSİ 317

DÜNYADA MORTALİTE ORANI YÜKSEK OLAN BULAŞICI HASTALIKLAR 318

ENDEMIC FRESHWATER FISH SPECIES OF TURKEY 319

AFETLERE HAZIRLIK DÖNEMİ 320

ÇOCUK DİŞ HEKİMLİĞİNDE AĞIZ İÇİ YUMUŞAK DOKU UYGULAMALARINDA LAZERİN YERİ . 321

THE EFFECTS OF EXTREMELY LOW FREQUENCY AND RADIO FREQUENCY ELECTROMAGNETIC FIELDS ON MOLECULAR PATHWAYS IN YEAST CELL 322

ANTERIOR DIASTEMALARIN PROTETIK REHABİLİTASYONU:İKİ VAKA SUNUMU 323

DİYALİZ HASTALARINDA EGZERSİZİN YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ 324

BAKIMI GÖRÜNÜR KILMAK İÇİN BİR DÜŞÜNCE SİSTEMİ: UZMANLIK FARKINDALIĞI 325

OROANTRAL AÇIKLIKLARIN CERRAHİ TEDAVİSİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR 326

CURCUMİN: ALZHEİMER TEDAVİSİNDE KULLANILABİLİR Mİ? 327

HÜNNAP MEYVESİNİN BİLEŞİMİ VE SAĞLIĞA YARARLARI 328

FORCED DEGRADATION BEHAVIOUR OF BIFONAZOLE BY REVERSED PHASE LIQUID CHROMATOGRAPHIC METHOD 329

TEKİL GEBELİKTE EGZERSİZ VE ERKEN DOĞUM İLİŞKİSİ: LİTERATÜR DERLEMESİ 330

REVERSED PHASE LIQUID CHROMATOGRAPHIC STUDY OF BENAZEPRIL UNDER STRESS CONDITIONS 331

EMBRİYONİK KÖK HÜCRENİN TOKSİKOLOJİK ALANDA KULLANIMI 332

DEPREMLERİN ÖNCEDEN BELİRLENMESİNDE RADON GAZININ KULLANIMINA AİT BİR LİTERATÜR ÇALIŞMASI 333

KOAH TANISI ALMIŞ YETİŞKİN SPONTAN SOLUNUMDAKİ HASTALARIN REHABİLİTASYONUNDA BUHAR UYGULAMASI/NEMLENDİRMENİN ETKİSİ: SİSTEMATİK DERLEME 334

LAKTİK ASİT BAKTERİLERİNİN KOLESTEROL ASİMİLASYONU 335

KRONİK AĞRI TEDAVİSİNDE SFENOPALATİN GANGLİYON BLOK, RADYOFREKANS ABLASYON VE NÖROSTİMÜLASYON. 336

ANTERİOR DİŞ EKSİKLİĞİNİN FİBERLE GÜÇLENDİRİLMİŞ KOMPOZİT KULLANILARAK RESTORASYONU 337

ÜST ÇENE LATERAL EKSİKLİKLERİ BULUNAN GENÇ KADIN HASTANIN PROTETİK REHABİLİTASYONU: BİR OLGU SUNUMU 339

MİLLER SINIF III DİŞETİ ÇEKİLMESİNE SAHİP HASTANIN SERBEST DİŞETİ GREFTİ İLE TEDAVİSİ 340

BURDUR DEVLET HASTANESİ'NDE VAJİNAL DOĞUM YAPAN KADINLARIN OBSTETRİK, SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ VE DOĞUMA YARDIMCI ALTERNATİF YÖNTEM KULLANMA DURUMLARININ İNCELENMESİ 341

ARALIKLI AÇLIK VE METABOLİK ETKİLERİ 342

AKDENİZ'DE YAKALANAN KİRPİ (*ERINACEUS EUROPAEUS*) ÖRNEKLERİNDE GİRİŞİMSEL OLMAYAN YÖNTEMLE AĞIR METAL KİRLİLİĞİ MARUZİYETİNİN DEĞERLENDİRMESİ 343

ARSENİK MARUZİYETİNİN NEDEN OLDUĞU EPİGENETİK DEĞİŞİKLİKLER VE KARSİNOJENEZ ARASINDAKİ İLİŞKİ 344

FİZİKSEL DEĞERLENDİRME EĞİTİMİ ALAN HEMŞİRELERİN FİZİKSEL DEĞERLENDİRMEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE UYGULAMALARI 345

SIFIR ATIK PROJESİ SDÜ TF DENEYİMİ 347

KRONİK HASTALIKLAR VE İMMÜNOTERAPİ 348

GÖÇMEN ÇOCUKLARDA YAŞAM KALİTESİ, PSİKOSOSYAL DURUM VE AKTİVİTE PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİ 349

INVESTIGATION OF THE VIEWS OF THE FATHERS WITH 0-6 YEARS OLD CHILDREN ABOUT HOME ACCIDENTS AND TAKEN PRECAUTIONS 350

HEMŞİRELERİN KANITA DAYALI HEMŞİRELİĞE YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ 352

ANTİOKSİDANLAR VE İNFERTİLİTE 354

HEMOFİLİ HASTASI ÇOCUK VE ADÖLESANLARDA AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI BULGULARININ İNCELENMESİ: PİLOT ÇALIŞMA 355

BİR EPİDERMOLİZİS BÜLLOZA(KELEBEK HASTALIĞI) OLGUSUNDA AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI YAKLAŞIMI 356

GEROPSİKİYATRİK BAKIMDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR 357

SİROZ HASTALARININ HASTANEYE YATIŞ RİSK FAKTÖRLERİNİN BELİRLENMESİ: SİSTEMATİK DERLEME 359

DİYABETLİ BİREYLERDE ÖZ-YÖNETİM VE E-SAĞLIK OKURYAZARLIĞI 360

SÜT DİŞİNDE İNTRÜZİV LÜKSASYON : BİR OLGU RAPORU 363

OVER KANSERİ NEDENİYLE İLEOSTOMİ AÇILAN BİREYİN BAKIMINDA ROY UYUM MODELİNİN KULLANIMI: OLGU SUNUMU 364

BAKIMVERENLERDE İKİNCİL TRAVMATİK STRES 365

NOVEL SHELLAC CONTAINING PACLITAXEL-COATED BALLOON ANGIOPLASTY CATHETER FOR LOWER EXTREMITY PERIPHERAL ARTERY DISEASE; A PILOT STUDY 366

TIBBİ EGZERSİZLERİN YAŞLI HASTALARIN BAĞIMSIZ YÜRÜMELERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 367

MASA BAŞI İŞLERDE ÇALIŞANLAR İLE AĞIR İŞLERDE ÇALIŞANLARIN AĞRI VE POSTÜR YÖNÜNDEN ANALİZ EDİLİP KARŞILAŞTIRILMASI 368

ANKİLOZAN SPONDİLİTLİ BİREYLERDE TAİ CHİ EGZERSİZ PROGRAMININ DENGE, FONKSİYONEL MOBİLİTE VE ALT EKSTREMİTE KUVVETİ ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ 369

ISPARTA İLİNDEKİ AİLE HEKİMLERİ İLAÇ TERCİHLERİNİ NASIL OLUŞTURUYOR? (How Do Family Physicians in Isparta Create Drug Preferences?) 371

RADYASYONUN İNSAN SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ VE RADYASYONDAN KORUNMA 372

SAĞLIK HİZMETLERİNDE TEMEL RADYOLOJİK GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME 373

AKUPUNKTUR 374

HİDROTERAPİ 375

ERKEN DOĞUM / DÜŞÜK RİSKİ VE BESLENME İLİŞKİSİ 376

KADININ YAŞAM DÖNEMLERİ VE CİNSEL SAĞLIK 377

ANTI-ADHESION STRATEGIES FOR HERNIA OPERATIONS 378

VOLTAMMETRIC BEHAVIOR AND ELECTROCHEMICAL DETERMINATION OF UREA ON MODIFIED PENCIL GRAPHITE ELECTRODE 379

YÖNETİCİ HEMŞİRE OLMAK İSTEYEN ÖĞRENCİLERİN GÖZÜYLE LİDER HEMŞİRELİK: KALİTATİF BİR YAKLAŞIM 380

OKSİTOSİN İNDÜKSİYONUN DOĞUM DENEYİMİNDEN MEMNUNİYET VE KADINLARIN DOĞUM ALGISINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ 381

INVESTIGATION OF FLAVYLIUM AND TELOMERASE ENZYME INTERACTION 382

YAŞLI BİREYLERDE BEL VE ALT EKSTREMİTE AĞRISININ DİZABİLİTE DÜZEYİ İLE İLİŞKİSİ ... 383

TÜRKİYE'DE GELENEKSEL OLARAK ZAYIFLAMA AMACIYLA TÜKETİLEN BİBERİYE VE PAPATYA BİTKİLERİNİN SIÇANLARDA KAN ŞEKERİ, KAN LİPİT PROFİLİ VE VÜCUT AĞIRLIĞINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ 384

INVERSIGATION OF L-TRYPTOPHAN AND TELOMERASE ENZYME INTERACTION 385

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GÜNLÜK BESLENME ALIŞKANLIKLARI VE FİZİKSEL AKTİVİTELERİNİN OBEZİTE GÖRÜLME SIKLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ 386

OBEZİTENİN İNSAN SAĞLIĞINA ETKİLERİ 387

KAN BAĞIŞI 388

MOLECULAR DOCKING STUDIES OF SOME OXIME DERIVATIVES AS POTENTIAL ANTIPROLIFERATIVE AGENTS 389

SÜRDÜRÜLEBİLİR AFET YÖNETİMİNDE ATIK YÖNETİMİ 390

SPECTROPHOTOMETRIC DETERMINATIONS OF METRONIDAZOLE – REVIEW 391

POLYPHENOLIC PROFILE OF *SEMPERVIVUM RUTHENICUM* KOCH WATER EXTRACTS 392

β-LATHYRIN AND TELOMERASE ENZYME INTERECTION: A Theoretical Study 393

AROMATİK YAĞLARIN ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİ 394

HEMŞİRELİK SÜRECİNDE TANILAMAYA GİDEN YOL 395

ANTERİOR BÖLGEDEKİ DİASTEMALARIN SERAMİK LAMİNATE VENEERLER İLE RESTORASYONU: OLGU SUNUMU 396

ZİRKONYUM DESTEKLİ PORSELEN RESTORASYONLARLA ANTERİOR DİŞLERİN ESTETİK REHABİLİTASYONU: BİR OLGU SUNUMU 397

KONJENİTAL LATERAL EKSİKLİĞİNİN İMPLANT ÜSTÜ PROTEZ İLE REHABİLİTASYONU : OLGU SUNUMU 398

MAKSİLLER PREMOLAR DİŞLERİN İMPLANT DESTEKLİ PROTETİK RESTORASYONLARLA REHABİLİTASYONU: BİR OLGU SUNUMU 399

MAKSİLLER ANTERİOR DİŞLERİN GENÇ BİREYDE ZİRKONYUM ALTYAPILI SERAMİK MATERYAL İLE ESTETİK RESTORASYONU 400

YAŞA BAĞLI FİZYOLOJİK ATRİZYONU OLAN HASTANIN TAM AĞIZ REHABİLİTASYONU 401

KANSER TANI VE TEDAVİSİNDE ALTIN NANOPARTİKÜLLER 402

DEPREMİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİ İNCELEYEN BİR ÇALIŞMA 403

THE EFFECTS OF *H. PERFORATUM* ON TUMOR VOLUME IN EHRLICH ASCITES CARCINOMA (EAC) IN MICE 404

CHALDER YORGUNLUK ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE VERSİYONUNUN OLUŞTURULMASI VE GÜVENİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ 405

HAYVANLARI KİMLİKLENDİRMEDE KULLANILAN BİYOMETRİK BİR YÖNTEM: RETİNA TARAMA 406

GIDALARDA IŞINLAMA VE IŞINLANMIŞ GIDA TÜKETİMİNE YÖNELİK SAĞLIK ENDİŞELERİ 407

EVDE BAKIM UYGULAMASINDA BAKICI KADIN OLMAK 408

POTANSİYEL İLAÇ-İLAÇ VE İLAÇ-BESİN ETKİLEŞİMLERİ:NELERİ DEĞİŞTİRİR? 409

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN GÖÇMEN HASTALAR İLE İLGİLİ TUTUMLARININ İNCELENMESİ 410

DNA HASAR TESPİTİ, HIBRIDIZASYON VE İLAÇ ANALİZLERİNDE DNA SENSÖRLERİNİN KULLANIMI 411

MÜZİSYENLERDE KONTRAST BANYO UYGULAMASININ EL BECERİSİNE AKUT ETKİSİ 412

DESIGN, SYNTHESIS, SPECTROSCOPIC PROPERTIES AND BIOLOGICAL EVALUATION OF A NOVEL SCHIFF BASE 413

ANTICANCER ACTIVITY OF SILVER NANOPARTICLES SYNTHESIZED USING *ROSMARINUS OFFICINALIS* LEAF EXTRACT ON MCF-7 HUMAN BREAST CANCER CELLS 414

ÜST VE ALT EKSTREMİTE MORFOMETRİK ÖLÇÜMLERİNİN CİNSİYET TESPİTİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 415

SAĞLIKLI KİŞİLERDE YOGA UYGULAMASININ BİLİŞSEL İŞLEVLER ÜZERİNE AKUT ETKİSİ..... 416

MALARIA CASES IN SOMALIA 417

BURDUR İLİ ACİL SAĞLIK HİZMETLERİNİN RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ (2013-2017 YILLARI ARASI) 418

112 ACİL YARDIM NUMARASI HANGİ DURUMLARDA ARANMALIDIR ? 419

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN BURDUR GÖLÜ'NÜN KURUMASI SONUCU ORTAYA ÇIKABİLECEK HALK SAĞLIĞI SORUNLARI HAKKINDAKİ FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ 420

DİYALİZ HASTALARINDA YORGUNLUK VE BESLENME İLİŞKİSİNİN BELİRLENMESİ 421

ORAL LAKTİK ASİT BAKTERİLERİNİN ANTİOKSİDAN AKTİVİTELERİNİN BELİRLENMESİ 423

TIBBİ AMAÇLI KULLANILAN SUCUL ORGANİZMALAR 424

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TIBBİ TERMİNOLOJİYE BAKIŞ AÇISI 426

THE EFFECT OF ELASTIC TAPE ON MUSCLE ELASTICITY AND POSTURAL CONTROL IN INDIVIDUALS WITH NON-SPECIFIC BACK PAIN 428

MENTAL RETARDASYONLU BİREYLERDE KİŞİ-ÇEVRE-AKTİVİTE MODELİ TEMELLİ ERGOTERAPİ DEĞERLENDİRMESİ 429

KADIN YOKSULLUĞU 430

DENİZ KAPLUMBAĞALARININ (*CHELONIOIDEA*) ANATOMİSİ: OSTEOLOJİ 431

KARACİĞER TRANSPLANTASYONU SONRASI UZUN DÖNEMDE NORMATİVE DEĞERLERE GÖRE KAS KUVVETİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 432

COST ANALYSIS OF CHRONIC RENAL FAILURE TREATMENT METHODS 433

SAFRA YOLLARI VE ARTERİYEL VARYASYONLARI 435

THE IMPORTANCE OF BUFFALO BREEDING IN OUR NUTRITION 437

SAĞLIKLI YAŞAMDA PROBİYOTİKLERİN YERİ VE ÖNEMİ 438

FUTBOLCULARDA DENGENİN KALÇA KUVVETİ, ESNEKLİĞİ, NORMAL EKLEM HAREKETİ VE CORE KUVVETİ İLE İLİŞKİSİ 439

GÜNCEL BİR YAKLAŞIM OLAN TÜM VÜCUT TİTREŞİMİNİN KRONİK HASTALIKLARDA İNCELENMESİ 440

THE THEROTİCAL STUDY OF TELOMERASE ENZYME AND L-CARNITINE INTERACTION 441

LAKTİK ASİT BAKTERİLERİNİN KOLESTEROL DÜŞÜRÜCÜ ETKİSİ 442

SÜTÜN DOĞAL ENZİMİ PLAZMİNİN SÜT VE ÜRÜNLERİNDEKİ ETKİLERİ 443

YAŞLILIKTA EVDE BAKIM 444

ACİL SERVİSTE TRİAJIN ÖNEMİ 445

BİLGİSAYAR DESTEKLİ ELEKTRONİK DENGE CİHAZININ Y DENGE TESTİ İLE İLİŞKİSİNİN VE 446

UYUMLULUĞUNUN İNCELENMESI 446

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP AND AGREEMENT OF COMPUTER BASED ELECTRONIC BALANCE DEVICE WITH Y BALANCE TEST 447

AKCİĞER KANSERİNDE KÜÇÜK OYUNCU MİKRO RNA'LAR 448

SAĞLIKTA AKREDİTASYON 449

KURKUMIN-OKSIM DEMIR(III) KOMPLEKSİNİN DEMİR ŞELASYONUNUN *IN VITRO* ETKİLERİ ... 451

THE EFFECTS OF SOME HERBAL PRODUCTS AT EXPERIMENTAL DIABETIC RATS: LITERATURE REVIEW 452

USE OF CHITOSAN COPOLYMERS IN MICRO/NANO-SPHERES LOADED WITH CANCER DRUGS 453

PULMONER SEKESTRASYONLARA CERRAHİ YAKLAŞIM 454

THE EFFECTS OF HEALTH CARE SYSTEM REFORM ON MENTAL HEALTH SERVICES IN CHILE 455

TÜBERKÜLOZ 456

ADMET STUDY OF BIPHENYL BASED LIGANDS 457

ENDODONTİ EĞİTİMİNDE 3 BOYUTLU MODELLERİN KULLANIMI: 458

REJENERATİF ENDODONTİK TEDAVİ ÖRNEĞİ 458

COMPARISON OF THE MOLECULAR DOCKING PROPERTIES OF THREE POTENTIALLY ACTIVE ANTINEOPLASTIC AGENTS 459

HASTA BİNA SENDROMU KAVRAMI 460

DEKSAMETAZON YÜKLÜ AMFIFILIK GRAFT KOPOLİMERLER 461

BİR BUZAĞIDA AMELOBLASTIK FIBRO-ODONTOMA 462

YAPAY ZEKA İLE EGZERSİZ İZLEM TEKNOLOJİLERİ 463

ŞARBON 464

SAĞLIK GÖSTERGELERİ AÇISINDAN TÜRKİYE'DE BÖLGESEL EŞİTSİZLİKLER 465

BİR İL MERKEZİNDE ÖZEL OKULLARIN 9. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK KAVRAMININ ANNE BABA TUTUMU VE BAZI DEĞİŞKENLERLE İLİŞKİSİ 466

AKDENİZ ATEŞİ 467

ELECTROMAGNETIC RADIATION AND CANCER RISK 469

SPORDA MİYOFASİYAL GEVŞETME UYGULAMALARI 470

NANOPARTİKÜLLERİN ÇEVRE VE İNSAN SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ 471

NURSING STUDENTS' PERSPECTIVE ON THE BIOSCIENCES 473

MESLEKTAŞIMA BAKIM DAVRANIŞI 474

HAYVANCILIK SEKTÖRÜNDE KIRSAL KALKINMA DESTEKLEMELERİ: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ ... 475

HASTANE VERİMLİLİĞİNİN META ANALİZ YÖNTEMİYLE TESPİT EDİLMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA 477

EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANELERİ PERFORMANS DÜZEYİNİN TOPSIS YÖNTEMİ İLE ANALİZİ 478

112 ÇALIŞANLARINDA MESLEKİ RİSK FAKTÖRLERİ VE ALINAN ÖNLEMLER 479

A REVIEW ON GREEN SYNTHESIS OF SILVER NANOPARTICLES AND THEIR ANTIBACTERIAL ACTIVITIES 480

DİŞ ÇÜRÜĞÜ VE PLAK KONTROLÜ 481

KADINLARIN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ DOĞUM ŞEKLİ TERCİHLERİ, DOĞUMA HAZIROLUŞLUKLARI, DOĞUM KORKUSU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 482

TÜRKMENİSTAN SAĞLIK SİSTEMİ 483

PROBİYOTİKLERİN İNFLAMATUAR BARSAK HASTALIKLARINA ETKİSİ 484

TRİMEPRAZİNİN MİKRO-LC KOLONDA KROMATOGRAFİK DAVRANIŞININ BELİRLENMESİ 486

MİKRO PARÇACIKLI HPLC KOLONLARIN ETİL VE METİL PARABENİN AYRIMINDAKİ ETKİSİNİN BELİRLENMESİ 487

HEMŞIRELIK VE EBELIK İNTÖRN ÖĞRENCILERINDE MANEVI BAKIMA YÖNELIK ALGI VE UYGULAMA MODELININ DEĞERLENDIRILMESI 488

AZERBAYCANDA ÖZEL SAĞLIK KURUMLARININ YÖNETİMİ 489

MULTIPLE SKLEROZ REHABİLİTASYONUNDA SANAL GERÇEKLİK UYGULAMALARI 490

SYNTHESIS, CHARACTERIZATION, DFT CALCULATION AND MOLECULAR DOCKING STUDY OF A NOVEL SCHIFF BASE MOLECULE 491

KORKUNÇ İKİLEM: SİYAH MI? KIRMIZI MI? 492

AFETLERDE TRİAJ 492

DİABETES MELLİTUSUN AKUT BİR KOMPLİKASYONU: DİABETİK KETOASİDOZ 493

GÖRÜLMEYEN GERÇEK: YAŞLILARA YÖNELİK AYRIMCILIK 494

HELIX LUCORUM'UN TABAN YAPISININ İMMUNOHISTOKİMYASAL YÖNTEMLER İLE İNCELENMESİ 495

POSTPARTUM DÖNEMDE KADINLARDA KULLANILAN FOENİCULUM VULGARE MİLLER ETKİLERİ 496

INVESTIGATION OF SPORT ATTITUDE OF UNIVERSITY STUDENTS 497

MULTİFONKSİYONEL DENTAL KOMPOZİTLERİN GELİŞTİRİLMESİ, FİZİKSEL VE MEKANİK DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ 498

THE DEVELOPMENT OF FLORIDE RELEASING NANOHYBRIDE COMPOSİTES AND INVESTIGATION OF MECHANICAL PROPERTIES THEREOF 499

KARAR AĞACI YÖNTEMİ İLE SAĞLIK HARCAMASI TAHMİNİ 500

COMPARISON OF THE EFFECTS OF VIRTUAL AND REAL BOXING TRAINING ON THE UPPER EXTREMITY AND BALANCE FUNCTIONS IN HEMIPARETIC PATIENTS 502

ÇOKLU DENTAL YARALANMA: BİR OLGU SUNUMU 503

YÜKSEK YAĞLI DIYETLE BESLENEN RATLARDA VEMURAFENIB ETKINLIĞININ KARACIĞER VE GASTROINTESTINAL DOKULAR ÜZERINE HISTOPATOLOJIK YÖNLERDEN ARAŞTIRILMASI 504

DETERMINATION OF ESSENTIAL AND BRANCHED CHAIN AMINOASIDS IN GRAIN BASED BREAKFAST CEREALS: AN EVALUATION OF IN TERMS OF HEALTHY NUTRITION 505

DETERMINATION OF POTENTIALLY ADVANCED GLYCULATION PRODUCTS IN SNACK PRODUCTS 506

THE IMPORTANCE OF KNOWING THE BEHAVIOR OF PET ANIMALS (DOGS AND CATS) 507

KLİNİĞİMIZDE GENEL VE REJYONEL ANESTEZİ İLE OPERE EDİLEN VARİS HASTALARININ MESLEK GRUPLARININ RETROSPEKTİF İNCELENMESİ 509

YAŞLILARDA YÜRÜME PARAMETRELERİ İLE DUYUSAL ETKİLEŞİM DENGE TESTİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 510

HEMŞİRELİK GİRİŞİMİ OLARAK 511

HAYVAN DESTEKLİ UYGULAMALARIN KULLANIMI: SİSTEMATİK DERLEME 511

PULMONARY SEQUESTRATION: EXPERIENCE OF 31 PATIENTS 512

KALP SAĞLIĞININ GELİŞTİRİLMESİNDE MÜZİK TERAPİ 513

12-18 YAŞ ERKEK BASKETBOLCULARDA SPOR YAPMA DÜZEYİNE GÖRE BESLENME DURUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ 514

DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN DENTAL ANKSİYETE-KORKU DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 515

Sözlü Bildiri

HEMOVİJİLANS

Seval ÜNVER*

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Transfüzyona bağlı hataları en aza indirmek amacıyla, transfüzyon edilecek kanın, bağışçının ilk kan bağış formunu doldurmasından, transfüzyonun hastaya gerçekleştirilmesine kadarki süreçte, her aşamanın takip edilmesi, tedavide kullanımı sonucu oluşan beklenmeyen ve istenmeyen yan etkiler hakkında bilgi toplanması, değerlendirilmesi ile bunların oluşumunun ve tekrarlanmasının önlemlenmesinin planlandığı takip işlemlerininin hepsine birden "Hemovijilans" denir. Hemovijilans, eski Yunanca' da kan anlamına gelen " haema" ve Latince' de tetikte olma anlamına gelen "vigilans" kelimelerinden oluşur. Hemovijilansın nihai amacı, sürekli olarak düzenleyici ve önleyici faaliyetlerle transfüzyon zincirinin kalitesini geliştirmek ve bu sayede donör ve hastanın sağlık güvenliğini arttırmaktır.

Kan Transfüzyonu; kan ya da kan ürünlerinin doğrudan bireyin periferal dolaşımına verilmesidir. Kan transfüzyonu yaşam kurtaran bir tedavi olmakla birlikte oldukça riskli, hata yapıldığı takdirde ciddi mortalite ve morbiditeye sebep olan hayati önem taşıyan bir işlemdir. Fatal sonuçlanan hemolitik transfüzyon reaksiyonlarının en sık nedeni, donör kanının veya alıcının kan grubunun ya da cross-match işleminin yanlış değerlendirilmesidir. Bunun yanında infüzyon araçları, filtreler, kan ve kan ürünlerinin ısıtılması ve uygun olmayan koşullarda saklanması, infüzyon hızı gibi durumlarda yapılan hatalar da önemli reaksiyonlara sebep olabilir. Kan transfüzyon zincirinde, transfüzyon güvenliğini tehdit eden tüm unsurlar komplikasyon olarak adlandırılır. İstenmeyen bu komplikasyonları fark etmek, engellemek, sıklığını ya da şiddetini azaltmak için kan bağışından, kan transfüzyonuna kadar olan tüm kademeleri, yani kan transfüzyon zincirini gözlemek ve analiz etmek gereklidir.

Sonuç olarak, hemovijilans günümüzde transfüzyon tıbbının çok önemli bir kontrol noktasıdır. Bu konuda sağlık profesyonellerine periyodik eğitimler verilmesi ve farkındalığın arttırılması; telafisi mümkün olamayacak birçok muhtemel transfüzyon komplikasyonlarını önemli derecede azaltacağı ve güvenli transfüzyona büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemovijilans, Transfüzyon, Komplikasyon, Farkındalık

Sözlü Bildiri

EFFECTS OF L-LYSINE ON SOME CYTOGENETICAL AND PHYSIOLOGICAL PARAMETERS IN ALLIUM CEPA L. UNDER SALT STRESS

DİLEK ÇAVUŞOĞLU

Isparta University of Applied Sciences, Atabey Vocational School, Department of Food Processing, 32670, Isparta – Turkey. e-mail: cavusoglu.dilek@gmail.com

1.INTRODUCTION: The soil salty is one of the major abiotic factors affecting crop yield in irrigated areas and arid semi-arid. Nearly 3/4 of the earth surface is covered with salted water, thus it isn't surprising that salt affects the earth surface's a significant part. The salt affected soils contain a sufficient amount of soluble salt, which causes toxicity in common crop plants. Salinity stress affects significantly the economic yield and the growth of a very important plants in agriculture. Although the salt retards germination, the percentage of germinating seeds at the end of higher salt concentrations will decrease.

2. OBJECTIVE: This study investigated role of L-lysine on some cytogenetical and physiological parameters in *Allium cepa* L. exposed to salt stress.

3. METHOD: Seed germination, radicle length, radicle number and fresh weight were examined as physiological parameters; chromosome aberrations, micronucleus frequency, mitotic index were investigated as cytogenetic parameters. Seeds were separated into four groups; one as the control and three different treatment groups (0.175 M NaCl, 500 mg/L lysine, 500 mg/L lysine+0.175 M NaCl), the results were evaluated by statically analysis.

4. FINDINGS: Salt stress showed a significantly inhibitory effect on the seed germination and seedling growth of *Allium cepa* L. What's more, it markedly reduced the mitotic index in the root tip meristems of seeds and increased the micronucleus frequency which are the most effective and the simplest indicator of cytological damage and chromosomal abnormalities.

5. DISCUSSION and RESULTS: The inhibitive effect of salt stress on the seed germination and seedling growth were markedly alleviated by the lysine application. Lysine had a role in repairing against salt injuries during *Allium* mitosis and had a perfectly successful effect on the mitotic activity by accelerating cell division. In addition, it significantly mitigated salt inhibition on the micronucleus frequency and chromosomal aberrations.

6. KEY WORDS: Chromosomal abnormality, lysine, salt stress, seedling growth, mitotic index

Sözlü Bildiri

ORTODONTİ DERSLERİ ALAN VE ALMAYAN DİŞ HEKİMLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN, ORTODONTİK ANOMALİLERE TANI KOYABİLME DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Yasin AKBULUT[1]

[1]*Fırat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti Anabilim Dalı, Elazığ/Türkiye yasinakbult@gmail.com*

Giriş ve Amaç

Bir anomalinin tedavisinde tanı şüphesiz ki önemli bir yere sahiptir. Doğru tedaviler ancak doğru konulmuş tanılarla sağlanır. Amacımız Ortodontik anomalilerin temelde ilk olarak öğretildiği Diş Hekimliği Ortodonti derslerinin, öğrencilerdeki tanı koyabilme düzeylerini ne derece etkilediğini araştırmaktır.

Yöntem

Kesitsel türde yapılan bu çalışma, Ortodonti derslerini almış olan 98 öğrenci (yaş ortalaması:21,46±1) ve Ortodonti derslerini almamış olan 108 öğrenciden (yaş ortalaması:19,31±1,15) olmak üzere toplam 206 diş hekimliği öğrencisiyle yapılmıştır. Öğrencilere genel olarak estetik açıdan kötü görünümlü olmayan, dişleri seviyeli fakat sırasıyla diasteması olan Sınıf I, hafif çapraşıklığı olan Sınıf I, ön açık kapanışı olan Sınıf I, diasteması olan Sınıf II Divizyon I, hafif çapraşıklığı olan Sınıf II Divizyon I, Diasteması ve örtülü kapanışı olan Sınıf II Divizyon II ve retrognatik maksilla ile prognatik mandibulaya sahip Sınıf III anomaliye sahip 7 farklı vaka gösterilerek bu vakaların tedavi gerektirip gerektirmediği, gerektirdiği düşünülüyorsa nedeni sorulmuştur.

Bulgular

Eğitim alan grupta yaş ortalaması istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulundu (p=0,001). Cinsiyet bakımından gruplar dengeli bulundu (p=0,648). Vakaların tamamında doğru yanıt verenlerin oranları Ortodonti dersi alan grupta istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulundu (p=0,001). Her iki grupta da vakalara doğru yanıt verenlerin belirttiği tanılar karşılaştırıldığında, Ortodonti dersi alan grubun doğru tanı belirtmesi istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulundu (p=0,001).

Tartışma ve Sonuç

Ortodonti dersi almış olan öğrenciler görüntüden ziyade anomaliye odaklı tanı koyarken, Ortodonti dersi almamış olan öğrenciler anomalilere sahip vakalara çok düşük oranlarda tedavi gerekli görürken, bunlarda da anomaliden ziyade görüntüyü ön planda tutmuşlardır. Ortodonti dersleri; Ortodontik anomalileri tanıtan, öğreten ve mezuniyet sonrasında diş hekimlerinin, kliniklerinde kendi başlarına Ortodontik tanı koymalarını sağlayan yegane derstir. Ortodonti derslerinin ve Ortodontik anomalilerin detaylı vakalarla anlatılıp öğretilmesiyle, geleceğin diş hekimlerine doğru tanı koyabilmeleri açısından önemli katkılar sağlanmış olacaktır.

Anahtar Sözcükler: Tanı, Ortodonti, Anket, Öğrenciler

Sözlü Bildiri

İKİ MADEN KAZASI ÖRNEĞİ İLE YAŞAM ODALARININ ÖNEMİ

Murat TATOĞLU[1]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Altınyayla MYO, mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Madencilik tarihi insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanoğlu yaşamını devam ettirebilmek adına üzerinde yaşadığı Dünya'nın tüm olanaklarından yararlanmaktadır, bu da madencilik sektörünün ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Amaç: Madencilik şüphesiz ki dünyanın en zor mesleklerinden biridir ve bugüne kadar bu sektörde çok sayıda kişinin ölmesine neden olmuştur. Çalışmamızda iki farklı maden kazasını inceleyerek madenlerin olmazsa olmazları yaşam odalarının önemini ortaya koymaya gayret göstereceğiz.

Yöntem: Bu çalışma derleme türünde bir araştırma olup; makale, tezler, olayın geçtiği zaman ait köşe yazıları, basında yer alan haberler incelenerek ortaya sunulmuştur.

Bulgular: İncelediğimiz ilk olay 2010 yılında Şili'de meydana gelen maden kazasıdır. 33 madenci yerin 700m. Altında mahsur kalmış ve tam 17 gün boyunca hayatta olduklarına dair herhangi bir belirti bulunamamıştır. 17. Günde yaşadıkları anlaşılan bu 33 madenci yaşam odasına sığınarak hayatta kalmayı başarmış ve tam 69 gün sonra madenden çıkarılabilmişlerdir. Diğer olay ise ülkemizde meydana gelen Soma-Eynez kömür madeninde çıkan yangın kazasıdır. Bu olay Cumhuriyet tarihinin en büyük teknolojik afeti olarak kayıtlara geçmiştir. Giriş kısmının yaklaşık 400m. altında elektrik panosundan kaynaklandığı düşünülen bu kazada yaklaşık 300 işçi yerin 800metre altında mahsur kalmıştır. Yaşam odasının bulunmadığı bu madende 302 vatandaşımız yaşamını yitirmiştir. Kurtarma çalışmalarında 27 ambulans, 3 kurtarma ekibi, ve 1 helikopter görev almıştır.

Sonuç: Yaşam odaları 30 günün üzerinde yaşama şansı sağlayan, kişi başı günlük 2000 kalori yiyecek bulunduran, telefon bağlantısı, oksijen deposu, elektrik için batarya ve ilk yardım çantaları bulunduran madende meydana gelebilecek bir kaza durumunda orada bulunanlara yaşam imkanı tanıyan barınaklardır. Madencilik konusunda önemli bir ülke olan Türkiye'de bulunan madenlerin çok azında bu odalar yer almaktadır. Meydana gelen kazalardan sonra denetim sıklaştırılmış ve yönetmelikler değiştirilmiştir, lakin buna rağmen madenlerdeki güvenlik seviyesi hala istenilen düzey de değildir. Madenlerde meydana gelen kazaların önlenebilmesi için denetim devlet eliyle daha sık yapılmalı ve cezalar caydırıcı nitelik taşımalıdır.

Anahtar Sözcükler: Maden kazaları, yaşam odaları, soma, Şili

Sözlü Bildiri

ORGAN BAĞIŞI HUSUSUNDA HASTA YAKINLARININ TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (BUCAK DEVLET HASTANESİ ÖRNEĞİ)

Gülay AVCI[1] Murat TATOĞLU[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak SYO,gulay.av14@outlook.com*

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Altınyayla MYO, mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Organ nakli fikrine çok eskilerden beri rastlanmaktadır. Hindistan'da eski devirlerde suçluların burnu kesilirmiş Hint cerrahlar hastanın kolundan ince bir deri ve yağ dokusu parçasını kaldırarak buruna tutturur ve deri parçası yüzdeki kan deveranı ile temas ettiğinde kolla bağlantısı kesilirmiş. Görevini yerine getiremeyen organların yerine, yeni ve sağlam organın konularak tedavi edilmesine organ nakli denir. 18.YY'da İtalyan cerrah baronio, hasta vücudundan alınan deri parçasının insana nakledilebileceğini söylemiş. Organ nakli konusunda çalışma yapan bilim insanları önce hayvandan hayvana sonra insandan insana organ nakillerini denemiştir.

Amaç: Ülkemiz organ bağışı hakkında yeterli bilgiye sahip değil bu yüzden bir önyargı mevcut ve bu da halk arasında yanlış bir algıya neden olmaktadır. Çalışmamız bu yanlış algıyı ortaya çıkararak organ bağışı konusunda farkındalık oluşturmayı hedeflemektir.

Yöntem: Bucak devlet hastanesine başvuran hasta yakınlarından gönüllü olanlara etik kurul ve gerekli yerlerden izin alınarak Prof. Dr. Kurtuluş ÖNGEL' in organ bağışı bilgi düzeyi anketi uygulanmıştır. Hedeflenen kitlenin daha fazla olmasına rağmen 144 kişilik bir kitleye ulaşılmıştır. Çünkü çoğu insan dini inanışlarından dolayı korkularını yenemedikleri için anketi yapmayı istememişlerdir.

Bulgular: Araştırmamıza 144 gönüllü kişi katılmıştır, katılımcıların %40,3 (58) Erkek, %59,7 (86) ise Kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcıların %25 (36) öğrenci, %18,8 (27) ise ev hanımıdır. Katılımcıların %51,4 (74) organ bağışı hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu ve %50 (72) ise bu bilgiyi İnternet ve TV den öğrendiğini bildirmiştir.

Sonuç ve Tartışma: Ülkemizde, hayatlarına sağlıklı olarak devam edebilmek için organ bağışı bekleyen kişi sayısı oldukça fazladır ne yazık ki buna rağmen halkımız bu konuda yeterli hassasiyeti göstermemektedir. Yaptığımız araştırmaya katılan gönüllü sayısının az olması bunun en bariz göstergesidir. Organ bağışı hakkında edinilen bilgilerin kaynağının ağırlıklı olarak TV ve internet olması bilgi kirliliğini arttırmakta insanımızın yersiz korkulara kapılmasına sebep olmaktadır. Toplum bu konuda daha fazla bilgilendirilmeli özellikle sosyal medyada bu konuda bir farkındalık oluşturulmalı ve toplumun kanaat önderleri organ bağışı konusunda farkındalık oluşturabilmek adına mutlaka destekte bulunmalıdır.

Anahtar Sözcükler: organ bağışı, organ nakli, nakil bilgisi

Sözlü Bildiri

PARKİNSON HASTALIĞININ EMEKLİLİĞE ETKİSİ

***Gamze ERTÜRK*[1], *Semra OĞUZ*[2], *Sibel ERTAN*[3]**

[1]*İstanbul Kültür Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul*

[2]*Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul*

[3]*İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, Hareket Bozuklukları Birimi, İstanbul*

1.Giriş: PH (Parkinson Hastalığı) genellikle yaşlı hasta popülasyonuyla ilişkilendirilmesine rağmen, hastaların %5'ine 50 yaşından, %30'una ise 65 yaşından önce teşhis konulmaktadır. Bu birçok PH hastasının çalışma döneminde teşhis aldığını göstermektedir. PH hastalarında işsizliğin ve erken emekliliğin arttığı bilinmekte fakat erken emekliliğe neden olan faktörler üzerine az çalışma bulunmaktadır.

2.Amaç: PH'nın erken emeklilik üzerindeki etkisini incelemek, Türkiye verilerinin oluşturmasına katkı sağlamaktır.

3.Yöntem: İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi, Nöroloji Anabilim Dalı, Parkinson Hastalığı Polikliniğine başvuran PH tanısı almış, tedavi altındaki 75 hasta çalışmaya dâhil edildi. Veriler hastalar ve hastaların birinci derece yakınlarıyla yüz yüze görüşülerek toplandı.

4.Bulgular: Katılımcıların 23'ü malulen, 52'si standart türde emekliydi. Standart türde emekli hastaların yaş ve emeklilik yaş ortalamaları malulen emeklilerden daha yüksekti ($p<0.05$) (Tablo-1).

Tablo 1: Emeklilik türüne göre incelenen hastaların demografik özellikleri

	Standart Emeklilik	Malulen Emeklilik	Gruplar Arası Fark (p)
N	52	23	-
Cinsiyet (K/E)	7/45	1/22	-
Yaş	62,28 ± 7,95	51,26 ± 5,51	0.00*
Eğitim süresi	9,41 ± 3,85	8,77 ± 3,93	0.3
H&Y evresi	1,44 ± 0,57	3,26 ± 0,44	0.00*
Hastalık süresi	9 ± 6,8	9,26 ± 4,76	0.4
Emeklilik yaşı	50,69 ± 6,37	47,6 ± 5,51	0.05*
İş hayatına katılım yaşı	19,55 ± 4,52	19,26 ± 4,6	0.7

Katılımcılarımızın 26'sı PH'yı iş bırakma nedeni olarak belirtmedikleri için sonuçların incelenmesine 49 hastadan oluşan Grup-1'le devam edildi. Grup-1'deki katılımcıların iş bırakma süresi tanı sonrası 6,02±4,52 yıldı. Grup 1'deki katılımcıların %73,46'sı yalnızca PH'nın semptomları; %26,54'ü ise PH semptomlarına ek olarak çalıştığı kurum nedeniyle işi bıraktığını belirtmiştir (Şekil-1). PH'nın motor (MS) ve non-motor semptomlarından (NMS) hangilerinin emeklilik nedenleri arasında yer aldığı incelendiğinde; MS'dan bradikinezi %36,75'lik; NMS'dan uyku bozukluğu ile üzgün, karamsar ruh hali %20,65'lik oranla birinci sırada yer almaktaydı.

Şekil 1: Parkinson kaynaklı nedenlere göre iş bırakma oranları

Grup-1'deki katılımcıların tamamı hem MS hem de NMS işten ayrılma nedeni olarak bildirmiş olmasına rağmen işten ayrılmadan önce katılımcıların % 77,55'inin fizyoterapi tedavisi, %61,22'sinin psikolojik tedavi almadığı belirlenmiştir. Şuanki çalışma istekleri sorgulandığında %55,1'i uygun bir işte çalışmak istediğini belirtmiştir.

5.Tartışma ve Sonuç: PH'da MS'lar ve NMS'lar erken yaşta emekliliğe neden olabilmektedir. Erken emeklilik ise toplumsal boyutta yüksek maliyetlerle ilişkiliyken bireysel düzeyde genç yaşta gelir kaybı ve daha düşük bir yaşam kalitesiyle ilişkilidir. Hastaların işgücünde daha uzun süre kalmasını sağlamak için PH hastalarının, bakım verenlerinin ve işverenlerinin PH'yla ilgili sağlık sorunları ve bunların olası sonuçları hakkında bilgilendirilmesi gerekmektedir. PH hastaları için mesleki zorlukları, gerekli düzeltmeleri tanımlamak için bu alanın daha ayrıntılı şekilde incelenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

6.Anahtar Sözcükler: Parkinson Hastalığı, Erken emeklilik, Motor semptomlar, Non-motor semptomlar

Sözlü Bildiri

DEPICTING THE ROLE OF β-ALANINE ON SOME CYTOGENETIC AND PHYSIOLOGICAL PARAMETERS IN *ALLIUM CEPA* L. UNDER SALT STRESS

DİLEK ÇAVUŞOĞLU

Isparta University of Applied Sciences, Atabey Vocational School, Department of Food Processing, 32670, Isparta – Turkey. e-mail: cavusoglu.dilek@gmail.com

1.INTRODUCTION: Predominantly our world is a salty planet and most of its water contains about 3% salt. Since salt represents a serious threat to agricultural productivity, it projected that around 900 Mha land affected. High salt levels do not only increase the pH-level of soil but also lead to damaging effects on plants. Salinity stress brings about diverse effects in plant physiology like ion toxicity, increased photosynthetic rate, mineral distribution and changes in plant growth, membrane permeability, membrane instability on account of calcium displacement by sodium. NaCl stress effects plant physiology in the whole plant at cellular levels by ionic and osmotic stress.

2. OBJECTIVE: This study investigated role of β-alanine on some cytogenetical and physiological parameters in *Allium cepa* L. under salt stress.

3. METHOD: Seed germination, radicle length, radicle number and fresh weight examined as physiological parameters; chromosome aberrations, micronucleus frequency, mitotic index investigated as cytogenetic parameters. Seeds separated into four groups; one as the control and three different treatment groups (0.175 M NaCl, 200 mg/L β -alanine, 200 mg/L β-alanine+0.175 M NaCl), the results were evaluated by statically analysis.

4. FINDINGS: Salt stress showed a significantly inhibitory effect on the seed germination and seedling growth of *Allium cepa* L. What's more, it markedly reduced the mitotic index in the root tip meristems of seeds and increased the number of chromosomal abnormalities and the micronucleus which is the most effective and the simplest indicator of cytological damage and chromosomal abnormalities.

5. DISCUSSION and RESULTS: The detrimental effect of salt stress on the seed germination and seedling growth were significantly mitigated by the β-alanine application. β-alanine had a repair role against salt injuries during *Allium cepa*'s mitosis. In addition, it significantly mitigated salt inhibition on chromosomal aberrations but it was ineffective in reducing of salt damage on micronucleus frequency.

6. KEY WORDS: β alanine, chromosomal abnormality, salt stress, seedling growth, mitotic index

Sözlü Bildiri

DOĞUM SONU DÖNEM VE KONFOR TEORİSİ

Zeliha Olgaç[1], Özlem Demirel Bozkurt[2], Aynur Saruhan[3]

1 Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum- Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Muğla,

2 Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İzmir

3 Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İzmir

ÖZET

Hemşirelik felsefe, kuram, uygulama ve araştırma üzerine kurulmuş bir sağlık disiplinidir. Hemşirelik uygulamalarını destekleyen kavram ve kuram çalışmaları uzun yıllardır kullanılmaktadır. Hemşirelikte model/kuramlar, temel kavramlar arasındaki ilişkilerin karşılaştırılmasına ve bireyin sorunlarının çözümünde kullanılan hemşirelik sürecine rehberlik etmektedirler. Bu süreçte hemşireler, bireylere bakım verme ve rahatlatma yolları ve bu bakım ve rahatlığı sağlayacak alanlar üzerinde odaklanmışlardır. Bu bağlamda konfor kuramı, bakımın birçok yönünü kapsayan geniş bir bakış açısı sağlamaktadır. Kuramda konfor kavramı "bireyin gereksinimleri ile ilgili yardım, huzur sağlama ve sorunların üstesinden gelebilmeye ilişkin fiziksel, psikospritüel, sosyal ve çevresel bütünlük içerisinde karmaşık yapıya sahip beklenen bir sonuç" olarak açıklanmaktadır. Konfor Kuramı üç düzey ve dört boyutlu taksonomik yapıdan oluşmaktadır. Kuramın düzeyleri ferahlama, rahatlama, üstünlük; boyutları ise konforu sağlamaya yönelik gereksinimlerin ortaya çıktığı fiziksel, sosyo-kültürel, psikospritüel ve çevresel ortamlardır. Doğum sonu, birçok fiziksel ve psikososyal değişimin olduğu bir dönemdir. Bu değişikliklere, anne, bebek ve aile uyum sağlamakta zorluk yaşayabilmekte ve ortam stresli bir krize dönüşebilmektedir. Doğum sonu dönemde anne nitelikli, kapsamlı bir bakıma, dinlenmeye, desteğe ve cesaretlendirilmeye ihtiyaç duymaktadır. Annelerin sağlığının korunması ve geliştirilmesinde, doğum sonu dönemdeki deneyimleri, memnuniyetleri ve aldıkları bakımın kalitesi oldukça önemlidir. Bu dönemde hemşireler, annenin, bebeğin ve ailenin bakımına yönelik gereksinimlerini belirleyerek, bakım, eğitim ve danışmanlık hizmetlerini vermeli ve kaliteli kapsamlı konforlu bir sağlık hizmetinin sunulmasını sağlayabilmelidirler. Bu derlemede, doğum sonu dönem ile Konfor Teorisi ilişkilendirilerek açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konfor, Doğum sonu dönem, Hemşirelik

Poster Bildiri

HEMŞİRELİK BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL DESTEK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Nurdan ŞAHİN[1], Ayşe Sinem TAŞ[1], Canan BOZKURT[1]

[1] Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Giriş: Birey toplumsal bir varlık olmasından kaynaklanan ve bu durumdan doğan bir destek ağı içerisinde olmak ister. Bu bağlamda ortaya çıkan kavram ise sosyal destektir. Ergenlik, sosyal desteğe yoğun olarak ihtiyaç duyulan bir dönemdir Ergenin okul yaşantıları ise zamanının büyük bir kısmını paylaştığı sosyal çevreyi oluşturmaktadır.

Amaç: Bu çalışma hemşirelik bölümü birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin sosyal destek düzeylerinin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü birinci sınıf öğrencileri (87 öğrenci) oluşturmaktadır. Çalışmaya katılmayı kabul eden ve ankete tam yanıt veren 83 öğrenci (katılım oranı %95,4) çalışmaya dâhil edilmiştir. Katılımcılara araştırmacı tarafından hazırlanmış ve demografik verileri içeren bir tanıtıcı özellikler anketi ile orijinali Amerika Birleşik Devletleri'nde geliştirilen (Zimet ve ark. 1988), Eker ve Akar tarafından geçerlik güvenirliği yapılan "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ)" uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde non-parametrik test ve korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 19,18±1,28, %79,5'i kadın, %24,1'i köyde %30,1'u ilçede büyümüş, %78,3'i yurtta %19,3'ü öğrenci evinde kalmaktadır. %61,4'ünün annesi ve %62,7'inin babası ilköğretim mezunudur. %81,9'u gelir düzeyini gelir gidere eşit şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilerin beden kitle indeksleri %9,6 fazla kilolu, %7,2'i obez, %4,8'i zayıftır. %22,9'ü sigara, %8,4'i alkol kullanmaktadır. %4,8'inin kronik hastalığı bulunmaktadır. %54,2'i düzenli egzersiz yaptığını ifade etmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre ölçekten alınabilecek maksimum puan 84 iken, en düşük 27, en yüksek 84 puan verilmiştir. Öğrencilerin ölçek puan ortalamalarının 61,59±13,6 olduğu saptanmıştır. ÇBASDÖ alt ölçeklerine bakıldığında puanları 6-28 arası olmak üzere ortalama aile desteği 23,60±5,39, arkadaş desteği 22±5,07, özel insan desteği 15,99 ± 9,32'dir. Cinsiyetler arası aile ve arkadaş desteği alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Toplam ölçekte ve özel arkadaş desteğinde anlamlı fark bulunmamıştır. Anne eğitiminde aile desteği alt ölçeğinde anlamlı fark bulunmuştur. Egzersiz yapanlarda özel arkadaş desteği ve toplam ölçek arasında da anlamlı fark bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Hemşirelik lisans eğitiminde öğrencilerin yaşam sorunlarıyla başa çıkmalarına yardımcı olacak olan sosyal destek düzeyleri bilinirse topluma uyumlarını kolaylaştıracak stratejiler geliştirmeleri konusunda yardım edilebilir. Böylece öğretim elemanlarının öğrencilerini, öğrencilerin de kendilerini daha iyi tanımaları sağlanabilir.

Sözlü Bildiri

SAĞLIK ÇALIŞANLARININ REÇETESİZ İLAÇ KULLANMA DURUMLARI (ISPARTA ŞEHİR HASTANESİ ÖRNEĞİ)

Gönül Gülten BÜYÜKDAVRAZ[1] Murat TATOĞLU[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak SYO, gnl_1905@hotmail.com*

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Altınyayla MYO, mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: İlaç, canlı organizma tarafından alındığında vücut işlevlerinde değişiklik yapan maddedir. İlaç kullanımı, kişilerin klinik bulgularına ve bireysel özelliklerine göre uygun ilacı, uygun süre ve dozajda en düşük fiyata ve kolayca sağlayabilmeye bağlı olmalıdır.

İlaç tedavisinin etkili, güvenli ve ekonomik biçimde uygulanmasına olanak tanıyan planlama, yürütme ve izleme süreci olan akılcı ilaç kullanımı devletin, sağlık hizmetleri mensuplarının ve toplumun akılcı davranmasını gerektirmektedir. Bunun sağlanmasında yeterli düzeyde bilgi ve becerinin rolü bulunmaktadır.

Amaç: Bu uygulamada özellikle sağlık sektöründe çalışan kişilerin kendilerine olan ilaç uygulamalarında reçetesiz ilaç kullanımını belirleyip yanlış ilaç kullanımının önlenmesi, bu yolla ekonomik kayıpların önüne geçilmesi, ilaçlara bağlı yan etkilerin azaltılması ve mutlaka hekim kontrolünde reçete ile ilaç kullanımlarına teşvik amaçlanmıştır.

Yöntem: Evrenimiz sağlık çalışanları, örneklemimiz Isparta Şehir Hastanesinde çalışmamıza katılan gönüllü sağlık çalışanları. Çalışmamız için gerekli izinler alınıp Reçetesiz İlaç Kullanımı isimli anketimiz uygulanmıştır. Verilerin analizinde spss23 programı kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmamıza 106 gönüllü sağlık çalışanı katılmıştır. Katılımcıların %29,2'si (31) erkek, %70,8 (75) ise kadındır. Araştırmaya katılanlardan %21,7'si (23) kronik hastalık taşıdıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %69,8'i (74) son bir ayda ilaç kullandığını ve %67'si (71) ise ilaç kullanırken prospektüs okuduğunu bildirmiştir. Katılımcılarımızın %51,9'u (55) baş ağrısı olduğunda reçetesiz olarak ilaç kullandığını belirtmiştir.

Tartışma-Sonuç: İlaç sektörü hiç durmadan gelişmekte ve her geçen gün piyasaya yeni bir ürün sürülmektedir. Gözümüze oldukça masum görünen ve çoğu zaman basit ağrıları dindirmek için kullandığımız ilaçlar bile bazen oldukça tehlikeli hale gelebilmektedir. İlaçların içeriğinde çok çeşitli kimyasallar bulunmaktadır bu maddelerin özelliği ve vücudumuzda ne gibi etkilere yol açacağı ancak işin uzmanı kişiler tarafından bilinebilir. Reçetesiz ilaç kullanımının oldukça yaygın olduğu ülkemizde sağlıkçılar olarak bu konuda sürekli çevremizi uyarmalı, oluşabilecek alerjik reaksiyonlardan ve bunların ölümcül etkilerinden bahsetmeliyiz. Toplumda reçetesiz ilaç kullanımının önüne geçmek için öncelikle sağlıkçıların bu konuda örnek teşkil etmesi ve mesai arkadaşları arasında da öncülük etmesi gerektiğine inanmaktayız.

Anahtar kelimeler: İlaç kullanımı, reçetesiz ilaç kullanımı, prospektüs

Sözlü Bildiri

NADİR HASTALIKLAR VE YETIM İLAÇLARIN TÜRKIYE'DE VE DÜNYADAKI DURUMU

***Eda ARICI**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

ÖZET

Nadir hastalıklar ve yetim ilaçlar, diğer hastalık ve ilaç gruplarına göre farkındalığın daha az olduğu ve az bilinen bir daldır. "Nadir Hastalıklar" genel nüfusa oranla az sayıda insanda görülen hastalık olarak tanımlanır. Görülme sıklığı 1/2000 civarında olan bu hastalıkların yaklaşık %80'i genetik kökenli olup kalan %20'sinin nedeni çevresel ya da idiopatiktir. Altıbinden fazla nadir hastalık keşfedilmiş ve bu hastalıklar tıp literatüründe tanımlanmıştır. Bu hastalıkların çoğunda tedavi imkanı halen bulunmamaktadır. Uygulanan tedaviler ve tıbbi bakımlar ise sadece hastaların hayat kalitesini arttırabilmekte ve beklenen yaşam süresini uzatabilmektedir. Bu hastalıklar farklı coğrafyalarda farklı epidemiyolojik özellikler gösterebilirler ve her ülke için önemli bir toplumsal sağlık sorunu oluşturabilmektedirler. Bu nedenle de diğer hastalıklardan ayrı olarak ele alınması gerekmektedir.

Nadir hastalıkların tedavilerinde kullanılan ilaçlara ise "Yetim İlaçlar" (Orphan Drugs) denilmektedir. İlaçlara bu ismin verilmesinin sebebi; tedavi edilmesi amaçlanan bu nadir hastalıkların küçük pazar payı, ürünün araştırma ve geliştirilmesine yatırılacak sermayeyi amorti etme şansının düşük olmasıdır. Bu durum da normal pazarlama koşullarında sponsorların ilaç geliştirme konusunda isteksiz olmalarına sebep olmaktadır. Dünyada 250-300 milyon, Avrupa'da 27-36 milyon, Türkiye'de ise 6 milyon insanın nadir hastalıklarla mücadele ettiği tahmin edilmektedir. Dünyada bu hastalıkların uzman hekim, tedavi merkezlerinin yetersizliği, tedavi seçeneklerinin ve erişiminin kısıtlılığı gibi nedenlerle yüksek mortalite ve morbidite gözlenmiştir. Bu durum Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Avrupa Birliği gibi pek çok uluslarası kuruluşlar kapsamlı stratejiler belirlemeye yönelmiştir ve yetim ilaç üretimi teşvik edilmeye başlanmıştır. Ülkemizde nadir hastalıkların ve yetim ilaçların tanımlandığı bir yönetmelik henüz yoktur. Bu sebeple yetim ilaçlar ruhsatlandırılamadığı için Türk Eczacılar Birliği (TEB) ilaç birimi aracılığı ile temin edilmektedir. Ülkemizdeki hastalarımız maliyet ve ilaca ulaşmada meydana gelen gecikmelerden dolayı tedavilerinde önemli aksaklıklar yaşamaktadır. Bu nedenle ülkemizde bu nadir hastalıkların tedavisi ve yetim ilaç temininin kolaylaştırılması için gerek devlet gerekse özel sektörün birlikte çalışması büyük önem arz etmektedir. Bu derlemenin amacı konuya dikkat çekererek farkındalık oluşturma adına bir adım atmaktır

Anahtar Kelimeler: Nadir hastalık, yetim ilaç, farkındalık.

Sözlü Bildiri

RH D VARIATIONS OBSERVED IN BLOOD GROUPS

Serdar Güngör [1, 2]

[1] *Usak University Faculty of Medicine; Med. Microbiology Dep; MD, Asst. Professor of Medical Microbiology*

[2] *Uşak Training and Research Hospital, Main Building Transfusion Center Manager serdar.gungor@usak.edu.tr*

OBJECTIVE:
The Rh blood group system is located on two different proteins encoded by two interrelated homologous genes, localized on chromosome 1; it is a highly complex blood group system consisting of more than 50 antigens (1-2). Due to its strong immunogenicity, ile D antigen antijen, which is routinely looked at in blood grouping with ABO system antigens, is a major problem in transfusion applications due to various weak or incompletely expressed antigenic variations (3). Serum does not have a natural antibody. Event; RhD antigen; production deficiency, position effect, antigenic epitope deficiency, serological detection of RhD antigen or weak reaction (4-5). Our study was performed to investigate Rh D variations detected during Rh grouping.

MATERIALS AND METHODS:
Our study was conducted by examining the blood group results of donor or policlinic / service patients who applied to our center between January 2018 and December 2018. Blood samples sent for examination, gel centrifugation method (Across Gel, DiaPro Medical Products, Turkey) have been studied with the automated system. Investigations were performed with gel cards having the configuration [A, B, AB, D^{VI} +, D^{VI-}, Ctl, N / A1, N / B]. The weak agglutination in the D^{VI+} and D^{VI-} wells encountered with this card were further investigated for weak D verification. In AHG gel cards, erythrocytes of the patient were studied by incubating with anti-D antisera (ALBAclone, Alba Biosicence, UK) at 37 ° C for 15 min. In serological examination with gel cards with the same blood grouping configuration; Different agglomeration in $D^{VI\ +}$ and D^{VI-} wells was identified as Rh D variant. The weak D test described above was used in patients who did not show agglutination in both anti-D wells ($D^{VI\ +}$ and D^{VI-}).

RESULTS:
Blood group test of 17,396 patients was studied in a one-year period. Among these, 11 patients (0.063%) had D variation. 7 (64%) weak D, 4 (36%) Rh D were defined as variants.

CONCLUSION:
The incidence of Rh D variation, which was found as 0.063%, was found to be similar in comparison to the studies performed in our country (6-9). Nucleotide mutations encoding amino acid changes in Rh proteins are common cause of D variants. The fact that D variations in the donors and patient blood groups are legally observed is an indication that there is a situation that should not be missed. For this reason, Rh D variations are detected in outpatients. Partial D edil patients are considered as RhD negative and partial D, donor ”RhD positive. Weak D individuals are incorrectly identified as Rh negative and if their erythrocytes are actually given to D negative persons, they can immunize them and cause anti-D to ocur (10-11). Therefore, weak D people should always be treated as Rh positive.

Sözlü Bildiri

BULAŞICI HASTALIKLARLA MÜCADELE KAPSAMINDA KİLİS ÖNCÜPINAR SINIR KAPISI'NDA SURİYELİ MÜLTECİLERE UYGULANAN AŞILAR

Yıldız USLU

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur,15100, TÜRKİYE*

1. Giriş: Sınır komşumuz Suriye'de meydana gelen iç savaştan dolayı ülkemiz önemli sayıda göç almıştır. Günümüzde Kilis'teki Türk sayısı 130.825 iken Suriyeli sayısı 131.261'dir. İl nüfusunu aşan derecede göç alan Kilis'te meydana gelen olumsuzluklardan birisi de bulaşıcı hastalıkların görülme riskinin artmasıdır. Bu nedenle bölgede etkin bir aşı programı elzem hale gelmiştir.

2. Amaç: Bu çalışmadaki amacımız Suriyeli mültecilerde bulaşıcı hastalıklarla mücadele kapsamında yapılan yaygın aşılamanın sayısal verilerle incelenerek, bulaşıcılığın önlenmesine, bölgenin sağlıklı ve huzurlu bir toplum olarak yaşamını sürdürebilmesine dikkat çekmektir.

3. Yöntem: Çalışmamız kendisinden fazla göç nüfusuna ev sahipliği yapan Kilis ilinde 2017-2018 yılına ait bayramlaşma sınır geçişinde 0-14 yaş grubuna Kilis Valiliği Kilis İl Sağlık Müdürlüğü tarafından yapılan aşı uygulamalarının istatistiki olarak değerlendirilmesi şeklinde planlanan retrospektif bir çalışmadır.

4. Bulgular, Tartışma ve Sonuç: Suriyeliler kendilerine tanınan izin süreci bitiminde tekrar dönüş yapmıştır. 2 yıla ait verilere bakıldığında 0-14 yaş grubunda toplam 145.360 doz aşı kullanılarak 67.906 kişi aşılanmıştır. Belirtilen periyotta elde edilen veriler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. 2017-2018 Yıllarına ait sınır geçişi 0-14 yaş aşılama verileri.

TARİHLER	AŞILANAN KİŞİ SAYISI	TOPLAM AŞI SAYISI DaBT-IPA-Hib/KKK/OPA
13.06.2017-23.06.2017	23.548	67.431
15.09.2017-30.09.2017	25.299	40.501
18.05.2018-13.06.2018	12.265	24.124
01.08.2018-18.08.2018	6.794	13.304

5. Anahtar Kelimeler: Suriyeli mülteciler, Aşı, Kilis, Retrospektif çalışma

Sözlü Bildiri

ERGENLER İÇİN AİLE YEMEKLERİ ÖLÇEĞİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ

Seda KERMEN*, Şule AKTAÇ **

**İstanbul Kültür Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, s.kermen@iku.edu.tr*

***Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, sule.aktac@marmara.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Aynı evde yaşayan aile fertlerinin çoğu veya tamamı ile aynı yerde ve aynı anda yenilen yemekler 'aile yemekleri' olarak tanımlanmaktadır. Birlikte yemek yeme eylemi aile hayatında merkezi bir noktadır. Ergenlik döneminde artan bağımsızlığa ve akran etkisine rağmen beslenme davranışları üzerinde ailenin etkisi devam etmektedir.

Amaç: Bu araştırmada, ergenlerin aile yemeklerine yönelik tutum ve davranışlarını değerlendiren bir ölçeğin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma, 2018-2019 yılında İstanbul ili Zeytinburnu ve Bakırköy ilçelerinde yer alan liselerde toplam beş grup ile yürütülmüştür. Ölçeğin yapısının ortaya çıkarıldığı grup 662 öğrenci ve yapısının doğrulandığı grup 326 öğrenciden oluşmaktadır. Kişisel Bilgi Formu ve Aile Yemekleri Ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Açıklayıcı faktör analizine göre ölçek, 4 alt boyut (Önem, İletişim, Yemek Çeşitleri ve Engeller) ve 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin tamamı için açıklanan varyans %58,196'dır. Cronbach Alpha iç güvenirlik katsayıları alt boyutlar için 0,761-0,817 arasında değişirken, ölçeğin tamamı için 0,878'dir. Birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre $X^2/df=1,997$, SRMR=0,047, RMSEA=0,055, CFI=0,929 ve TLI=0,918 olarak bulunmuş, modelin iyi uyum gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. İkinci düzey doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre $X^2/df=2,006$, SRMR=0,049, RMSEA=0,056, CFI=0,928 ve TLI=0,917 modelin bu değerler açısından iyi uyum gösterdiğini belirtmektedir. Ölçeğin tamamından ve her bir alt boyuttan toplam puan alınabilmektedir. Test-tekrar test korelasyonları, ölçeğin tamamı için 0,90 ve alt boyutlar için 0,72-0,92 arasında değişiklik göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç: Aile yemeklerinin sürekli değişen ve gelişim gösteren çok faktörlü yapısını ergenlerin gözünden değerlendirmek için Aile Yemekleri Ölçeği kullanılabilir. Bu ölçek, Türk kültüründe ergen popülasyonu için geçerli ve güvenilir bir ölçektir.

Anahtar Kelimeler: Aile yemekleri, Ergenler, Ölçek, Yemek çeşitleri, Engeller.

Teşekkür ifadesi: Bu Kongreye katılım [ULEP-2019-42] İstanbul Kültür Üniversitesi tarafından desteklenmiştir.

Sözlü Bildiri

THE EFFECTS OF EXCESSIVE KYPHOSIS ON DYNAMIC PLANTAR PRESSURES IN YOUNG ADULTS

Eda AKBAŞ

Zonguldak Bülent Ecevit University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation e-mail:akbas.pt@gmail.com

1. **Introduction:** Excessive kyphosis is one of the most common postural deformities in adolescents and young adults. Various postural deformities may influence plantar pressure distribution, however there is no evidence whether increased kyphosis alters plantar pressures during gait.
2. **Objective:** The aim of this study was to investigate the plantar pressures among young adults with excessive kyphosis, in an attempt to understand whether having excessive kyphosis affects the plantar pressure distribution during gait.
3. **Methods:** The study population consisted of 40 young adults with excessive kyphosis and 40 healthy volunteers as control. The Kyphotic Index was calculated using an architect's flexi curve ruler and kyphosis angle above 17 degrees was considered to be excessive. Dynamic pedobarographic measurements were performed to determine the plantar pressure distribution of the individuals. Maximum force, maximum pressure and time maximum percentage of forefoot, midfoot and heel during stance phase were obtained from Zebris® FDM 2 software package. Moreover, the Neck Disability Index and Foot and Ankle Outcome Score were used to assess the clinical state of the patients.
4. **Results:** Maximum pressure under the left forefoot region and the time maximum force percentage of the left forefoot during stance time were higher in adults with excessive kyphosis in comparison to the controls ($p<0.05$). There were no significant differences between the groups in terms of remaining plantar pressure distribution during gait ($p>0.05$). Neck Disability Index and Foot and Ankle Outcome Score did not reveal any intergroup difference ($p>0.05$).
5. **Discussion and Conclusion:** Excessive kyphosis seems to increase plantar pressure in forefoot during gait in the young individuals. Further studies with a higher number of participants should be performed in order to clarify the differences more clearly.
6. **Keywords:** Kyphosis, Plantar pressure, Neck Disability Index, Foot and Ankle Outcome Score

Sözlü Bildiri

EVALUATION OF MANUAL DEXTERITY IN THE INDIVIDUALS WITH STROKE

***Emin Ulaş ERDEM**

Zonguldak Bülent Ecevit University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation. E-mail: e_ulaserdem@yahoo.com

1. **Introduction:** Loss of hand dexterity emerges as a major problem in hemiplegia. Therefore, evaluation and recovery of manual skills has an important aspect in the management of stroke patients.
2. **Objective:** The purpose of this study was to comparethe manual dexterity of individuals with stroke according to the affected side.
3. **Methods:**Forty-seven individuals with stroke (mean age: 65.51±9.60, 18 female) participated to the study.Twenty-five patients' affected side were right, while 22 patients' affected side were left. Patients whose affected side were dominant were 28, whereas whose affected side were non-dominant were 19. Manual dexterity of the subjects were assessed using ABILHAND Questionnaire, Minnesota Dexterity Test (placing and turning) and Purdue Pegboard Test (with paretic hand, bilateral and assembly).
4. **Results:**Purdue Pegboard Test (assembly) results showed that patients with right affected side had worse scores than patients with left affected side ($p<0.05$). There were no significant differences in remaining manual dexterity associated scores according to the affected side ($p>0.05$).
5. **Conclusion and Discussion:**Hand motor function loss is one of the essential trouble in stroke and negatively affect the subjects' activities of daily living and social life. According to our results, hand dexterity get worsens equally in the case of stroke, regardless of the dominant or dominant, left or right. Assembling hand activities seems to be more worsen in right-affected stroke. More comprehensive results may be achieved with large sample-case studies in this field.
6. **Keywords:**Hand functions, Stroke, ABILHAND, Purdue Pegboard Test, Minnesota Dexterity Test

Sözlü Bildiri

EFFECT OF OBESITY ON PLANTAR TACTILE AND VIBRATION SENSITIVITY

***Banu ÜNVER**

**Zonguldak Bülent Ecevit University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation. E-mail: banuukarahan@yahoo.com*

1. **Introduction:** Obesity leads to elevated loading due to increased body weight and structural changes in the foot. These mechanical alterations may influence plantar sensitivity.
2. **Objective:** The aim of this study was to investigate the differences of plantar tactile and vibration sensitivity among normal, overweight and obese individuals.
3. **Methods:** One hundred twenty three participants were divided into three groups as normal (n=42), overweight (n=40) and obese (n=41) according to Body Mass Index. Plantar tactile sensitivity of nine region (first, third and fifth toe, first, third and fifth metatarsal head, medial and lateral midfoot, and heel) was measured using Semmes-Weinstein monofilaments. Vibration sensitivity was measured from medial malleolus and the dorsal side of the first toe using tuning fork (128 Hz).
4. **Results:** Tactile sensitivity of the left and right heel were different among normal, overweight, and obese individuals ($p<0.05$). Pairwise comparisons indicated that tactile sensitivity of the left and right heel was reduced in obese compared to normal and overweight individuals ($p<0.016$). There were no significant difference in terms of tactile sensitivity of remaining regions and vibration sensitivity among the groups ($p>0.05$).
5. **Discussion and Conclusion:** Obesity seems to have an adverse effect on plantar tactile sensitivity.Reduced tactile sensitivity of heel might arise from the effect of overloading on the mechanical properties of soft tissues of the heel in obese adults.
6. **Keywords:** Obesity, Plantar tactile sensitivity, Vibration sensitivity

Sözlü Bildiri

ÇOCUKLARDA ÖZOFAGUS YABANCI CİSİMLERİ

***Ali Onur ERDEM**

**Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahis Anabilim Dalı. E-mail: aoerdem@adu.edu.tr*

Giriş: Özofagus yabancıcisimleri (ÖYC), özellikle çocuklarda daha sık görülmekte ve geç tanı konulduğunda gelişen komplikasyonlar ciddi ve ölümcül olabilmektedir. Etyoloji, çocuk yaş grubu için daha çok kaza olarak kaydedilmesine karşın, çocuklara bu kazalar çoğunlukla önlenebilir kazalardır.

Amaç: Çalışmamızda, ÖYC nedeniyle müracaat eden pediatrik olguların klinik ve etyolojik olarak retrospektif incelenmesi amaçlandı.

Yöntem: Çalışmada ÖYC tanısı ile Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim Uygulama ve Araştırma Hastanesine acil servisten müracaat eden 61 olgunun kayıtları incelendi.

Sonuçlar: Toplam 61 olgunun 33'i (%54.1) erkek, 28'si (%45.9) kız hastaydı. Olguların %75.4'i (n=46) 5 yaşın altında idi. Olguların (n=51) %83,6'i madeni para yutma, (n=52) %85'de disfaji ve hipersalivasyon mevcuttu. Olguların 52'sinin (%85,2) hastaneye cisim yutulduktan sonraki ilk 6 saat içerisinde müracaat ettimişti. 6 olgu (% 9,8) 6-24 saat arası , 3 olgu(%4,9) ise 24 saat ve üzeri bir sürede müracaat etti .Olguların tamamına rijit özofagoskopi uygulandı bunlardan 50 tanesine ilk 6 saat içerisinde işlem gerçekleştirildi. 9 olguda cisim mideye ilerletildi ve GİS yoluyla çıkarması beklendi. Bu 9 olgunun tamamı cerrahi gerektirmeden cismi fizyolojik olarak çıkardı. Gis yoluyla çıkarılan cisimlerin 1 tanesi toka geri kalan 8 tanesi madeni para idi ve cismin çıkış süresi en kısa 24 saat en uzun 7 gün olarak kaydedildi. Endoskopi yapılan hastaladan 7 tanesinde özofagus duvarında hasar tespit edildi. Hasar tespit edilen hastalardan çıkarılan cisimler sırasıyla madeni para (n=3) , pil (n=2), toka (=2) idi. Takiplerinde darlık ya da perforasyon gözlenmedi. İşlem uygulanan hastalardan 8 tanesinde daha önce içilen koroziv madde nedeniyle oluşmuş özofagus darlığı mevcuttu.

Sonuç: Özofagus yabancı cisimlerin de öykü ve fizik muayene bir hastaya özofagoskopi yapılıp yapılmaması kararında en önemli unsurlardır. Endoskopik yöntemler ÖYC'nin çıkarılmasında en güvenilir yöntem olarak ortaya çıkmaktadır. Pediatrik ÖYC olgularında aile eğitimi bu kazaların oluşumunu azaltabilir.

Sözlü Bildiri

HERBAL GALAKTAGOGLAR (SÜT ARTTIRICILAR)

Hatice Aslı BEDEL[1], Coşkun USTA[2],

1,2 Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı aslibedel@akdeniz.edu.tr, fcusta @akdeniz.edu.tr

Anne sütü bebeklerin beslenmesinde altın standart olarak kabul edilmektedir. Emzirme, çocuk sağlığı ve sağ kalım açısından en etkili yollarından biridir. Formül mamalarda anne sütünde bulunan antikorlar olmadığı için anne sütü uzun dönem ve kısa dönem etkileriyle bebekleri hastalıklardan korumada oldukça etkilidir. Bütün bu faydalarına karşın birçok ülkede emzirme oranlarının çok düşük kaldığı ve her iki anneden birinin emzirmeyi önerilenden daha erken bıraktığı görülmektedir. Annelerin emzirmeyi erken sona erdirmelerinin en sık bildirilen nedeni, süt miktarının bebeğin ihtiyaçlarını karşılamak için yetersiz olduğunu düşünmeleridir. Maternal süt üretiminin azalmasının yetersiz emzirme tekniği, eksik glandular doku ve hormonal düzensizlikler gibi çeşitli nedenleri söz konusudur. Bunlar biyolojik ve önlenebilir nedenlerdir. Güvenlik ve etkinliği ile ilgili çok az kanıt olmasına rağmen, bazı anne sütünü arttırıcılar (galaktogog) yaygın olarak sağlık profesyonelleri tarafından önerilmekte ve sıklıkla yararlı olduğu düşünülmektedir. Bunlara ek olarak anne sütünü arttırıcı bitkiler geçmiş yıllardan beri kullanılmaktadır. Galaktagog kelimesi Yunanca'da "süt salgısını arttıran madde" (galakto- süt; agog- salgı arttırma) anlamına gelmekte, terim olarak anne sütü salgısını başlatan ve artıran bitkisel kökenli, sentetik ya da endojen madde olarak tanımlanmaktadır.

Tıpta galaktagog etkisi bilinen ilaçlar arasında domperidon ve metoklopramid yer almaktadır. Anne sütü miktarını arttırmak amaçlı yapılan birçok uygulama arasında süt arttırıcı bitki çaylarının kullanımı önde gelmektedir. Galaktagog olarak kullanılan bitkiler arasında *Asparagus racemosus*, çemenotu, *Silybum marianum*, rezene, anason, ısırganotu, yulaf, karahindiba, darı, deniz yosunu, fesleğen, kutsanmış devedikeni, hatmi, moringamyaprağı, shatavari ve torbangun yer almaktadır. Bu konuda yapılan az sayıda klinik çalışmalardan birinde çemen otu, zencefil ve zerdeçal içeren bitkisel takviye kullanan emziren annelerin süt miktarının arttığı saptanmıştır**.**

Bu bitkilerin yüzyıllarca belirgin bir zarar vermeden kullanıldığı gerçeği güven verici olmakla birlikte, etkinlikleri veya güvenlikleri için çok az bilimsel kanıt vardır veya bir kısmı için yoktur. Galagtogogların güvenlik ve etkinliği konusunda daha geniş çalışmalara ve daha iyi farmakovijilans sistemlerine ihtiyaç vardır.

Anahtar sözcükler: Anne sütü, Herbal, Galaktagog

Sözlü Bildiri

A SCALE DEVELOPMENT STUDY: HEALTH BELIEF MODEL SCALE IN SKIN CANCER

Esin SEVGI DOGAN[1], Ozden DEDELI CAYDAM[1]

[1]*Manisa Celal Bayar University Faculty of Health Sciences, Medical Nursing Department*

Introduction: Although skin cancer is a type of cancer, increasing incidence in whole world, the disease can be prevented by improving protective behaviors across it. However, individuals' attitudes and beliefs about the subject should be evaluated to improve skin cancer prevention behaviors of the individuals firstly.

Aim: To develop Health Belief Model Scale in Skin Cancer and determine its validity and reliability.

Methods: A methodological research. The sample of the study consisted of 485 university students educating in seven different department of a university and meeting the sampling criteria. Data were collected with Student Presentation Form and Health Belied Model Scale Draft Form in Skin Cancer. While the item analysis, internal consistency coefficient and test-retest reliability were used in the reliability analysis of the draft form, the validity index, explanatory and confirmatory factor analysis were applied for the validity analyzes.

Results: The internal consistency reliability coefficient of the scale was 0.86 and the item - total score correlation coefficients were between 0.32 and 0.66. According to explanatory factor analysis; Kaiser-Meyer-Olkin coefficient (KMO): 0. 86, Barlett test result x2: 5398. 984, p: 0. 000 were found. While Factor loads ranged from 0.45 to 0.86, the 26-item scale was divided into five sub-dimensions. According to confirmatory factor analysis (CFA), model fit indexes of the scale were found as x2 / df ratio: 2.391, RMSEA: 0.055, GFI: 0. 901; TLI: 0.913 and CFI: 0.925. The Cronbach alpha coefficient was 0,876 for the whole scale.

Discussion and Conclusion: As a result; The Health Belief Model Scale in Skin Cancer was found to be a valid and reliable scale. According to this; the scale can be used to evaluate university students' attitudes and beliefs about skin cancer. Also; the use of university students to assess the effectiveness of attempts to increase their attitudes and beliefs towards skin cancer may be recommended.

Key words: skin cancer, scale, validity, reliability, attitude, belief

Sözlü Bildiri

AFETLERİN TÜRKİYE'DE MEYDANA GETİRDİĞİ MADDİ KAYIPLAR

Gülay AVCI[1] Murat TATOĞLU[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak SYO,gulay.av14@outlook.com*

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Altınyayla MYO, mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: İnsanoğlunun var oluşuyla beraber ortaya çıkan afetler gelişen teknoloji ve hızla değişen Dünya'ya rağmen hala yıkıcı etkilerini sürdürmektedirler. Afetlerin gelişmemiş ülkelerdeki etkileri fazla can kaybı ve gelişim sürecinin sekteye uğraması olurken, gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki etkileri ise ağır maddi kayıplar olarak ortaya çıkmaktadır. Şüphesiz ki insan canı her türlü maddi değerin üstündedir lakin afetlerin verdiği maddi zararlar ülkelerin gelişim düzeyini olumsuz etkileyebilmekte ve yaşam standartlarını oldukça düşük seviyelere çekmektedir.

Amaç: Çalışmamızda bugüne kadar bir çok afeti yaşamış hem fazla can kayıpları hem de fazlaca maddi hasarlar görmüş olan ülkemizin afet faturasını ortaya çıkarmaya gayret göstereceğiz.

Yöntem: Araştırmamızı meydana gelen başlıca büyük afetleri ve oluşturduğu maddi kayıpları inceleyerek bir literatür çalışması yapacağız. Afetlerden sonra yazılmış makaleler, gazete haberleri ve devletin açıklamış olduğu resmi rakamlardan faydalanarak ülke olarak afetlerde kaybettiğimiz maddi miktarı tespit etmeye çalışacağız.

Bulgular: İncelediğimiz ilk olay 1939'da yaşanan Erzincan depremidir. Dünya tarihinde en çok insanın hayatını kaybettiği ve maddi kaybın 750 milyon dolar olduğu ilk on felaketten biridir. Yine asrın felaketi olarak adlandırılan bir diğer afet ise 17 Ağustos 1999 Marmara depremidir. 17.480 kişinin ölümüne sebep olmuş ve yaklaşık 13 milyar dolar maddi kayıp yaşanmıştır. Depremin yanı sıra 1992 de yaşanan 14 çığ düşmesi olayında 30.000 kişi etkilenmiş, 328 can kaybı ve 25 milyon dolar maddi kayıp yaşanmıştır. 4 Kasım 1995 de İzmir 'de yaşanan sel felaketinde ise yaklaşık 300.000 kişinin etkilendiği olayda 63 can kaybı ve 1.000 milyon dolar maddi kayıp yaşanmıştır.

Sonuç ve Tartışma: Ülkemiz, arazi yapısı, yer şekilleri, meteorolojik koşulların olumsuzluğu nedeniyle oldukça sık doğal afetlerle karşılaşmaktadır. Bunun yanı sıra hızlı nüfus artışı ve yerleşim yerindeki çarpık gelişmeler doğal afet zararını arttırmaktadır. Afetlerden kaynaklı maddi kayıplar bugün GSMH'nin neredeyse %4'ne tekabül etmektedir. Afetleri önlemek ve afetlerle mücadele etmek için yapılması gereken hazırlıklar ülkelere maddi bir külfet bindirse de, bu yük afet sonucunda meydana gelebilecek zararın yanında oldukça ufak kalmaktadır. Araştırmamızda da ortaya koyduğumuz ekonomik kayıplarında gösterdiği üzere, afetlerin önüne geçmek için hazırlıklar yapılmalı ve afetleri önlemek için gerekli tüm tedbirler alınmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Afet hasarları, afet mağdurları, deprem zararları

Sözlü Bildiri

HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MESLEĞE BAKIŞ AÇILARINA YÖNELİK BİR NİTELİKSEL ÇALIŞMA

Şerife Zehra ALTUNKÜREK

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği, Ankara/ Türkiye

serifezehra.altınkurek@sbu.edu.tr

Giriş: Hemşirelik; birey, aile ve toplumun sağlığının korunması, geliştirilmesi, hastalık durumunda iyileştirme ve bireyin rehabilitasyonunda önemli sorumluluklara sahip bilim ve sanattan oluşan bir meslektir. Bu sorumlulukları yerine getirilebilecek öğrencilerin, hemşirelik mesleğine yönelik bakış açıları, eğitimi süresince aldığı bilgi ve geliştirdiği becerilerini en iyi şekilde uygulama yönünden önem arz etmektedir.

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik son sınıf öğrencilerinin mesleklerine bakış açılarını, meslekten beklentilerini belirlemeye yönelik görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Öğrencilerin mesleğe bakış açılarını belirlemeyi konu edinen bu çalışmada, niteliksel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi son sınıf intörn hemşireleri ile yürütülmüştür. Katılımcı sayısı, veri doygunluğuna göre belirlenmiş olup, araştırma 22 öğrenci ile tamamlanmıştır. Araştırma verileri öğrenci veri formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma verileri toplandıktan sonra araştırmacı tarafından görüşmeler birkaç kez okunarak yapılan analiz sonucunda temalar oluşturulmuştur.

Bulgular: Araştırma verileri çözümlendiğinde, öğrencilerin mesleğe bakış açılarını içeren görüşlerin üç ana temada toplandığı belirlenmiştir. Verilerin analizinden ortaya çıkan temalar: çalışma şartları, imge ve maneviyat temalarından oluşmuştur. Maneviyat teması en çok atıf alan tema olmuştur. Mesleki doyum için manevi yönden aldıkları geri bildirimlerin önemli olduğunu belirtmişlerdir. Çalışma şartları ile ilgili temada ise genel olarak zor çalışma şartlarının olması mesleğe bakış açılarını olumsuz olarak etkilediğini ortaya çıkarmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Mesleğe geleceğe umutla bakan ve mesleğin ne olduğunu kavramış olarak topluma hizmet veren hemşireler, toplumun sağlığını ve hemşirelik mesleğinin gelişmesinde etkili olacaktır. Bu nedenle, mesleğe yeni başlayacak olan hemşirelerin, eğitimleri boyunca mesleğe ilişkin algılarındaki değişimin ve hemşireliğin rollerine, geleceğe bakışlarının ne şekilde olduğunun bilinmesi önemlidir. Bu bağlamda çalışmanın bulguları, hemşirelik öğrencilerinin mesleği "çalışma şartları, imge ve maneviyat" çerçevesinde değerlendirerek yol gösterici bir niteliktedir.

Anahtar kelimeler: Öğrenci, hemşirelik, meslek, niteliksel çalışma

Poster Bildiri

FARMAKOVİJİLANS

Seval ÜNVER*

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Farmakovijilans terimini "beklenmeyen yan etkilerin ve ilaca bağlı diğer problemlerin belirlenmesi, değerlendirilmesi, anlaşılması ve önlenmesi ile ilgilenen bilim ve bu konuda yapılan aktiviteler" olarak tanımlanmaktadır. Kelime anlamı ise "ilacın zararlı etkilerine karşı hazırlıklı olma" anlamına gelen Farmakovijilansın nihai amacı, ilaçların kullanımı ile ilgili hasta güvenliğini arttırmak ve ilaçların risk-yarar profilinin etkili bir şekilde değerlendirilmesi için güvenilir, kanıta dayalı bilgiler sağlayarak halk sağlığı programlarını desteklemektir.

Farmasötik maddeler, hasta bakımında yer alan tanı koyma ve tedavi etme aşamalarında önemli yer almaktadır. Bu maddelerin etkinliği dışında güvenli olması da gerekmektedir. Aksi takdirde her ne kadar yararlı etkileri olsa da istenmeyen etkilere de yol açmakta ve bu istenmeyen etkiler ciddi boyutta olmakla beraber ölümle dahi sonuçlanabilmektedir.

Günümüzde doz aşımı, yanlış veya reçetesiz ilaç kullanımı, endikasyon dışı kulanım gibi kullanıcıdan kaynaklanan hatalardan dolayı ilacın istenmeyen yan etkilerine maruz kalınmakla beraber, beklenmedik yan etki olarak adlandırılan, ilacın normal dozlarda kullanımında ortaya çıkan zararlı ve amaçlanmamış etkileri de vardır. Beklenmedik yan etki reaksiyonları hayati tehlikeye, hastaneye yatmaya veya hastanede kalma süresinin uzamasına, kalıcı ve önemli sakatlıklara veya maluliyete, doğumsal anomaliye veya kusura yol açabilir.

Tüm bu beklenmeyen ve istenmeyen yan etkilere karşı Farmakovijilans, ilaç güvenliği ile ilgili sorunların saptanması, izlenmesi, önlenmesi ya da en aza indirilmesi ile ilgilenen, farmakoloji, epidemiyoloji, toksikoloji başta olmak üzere ilgi alanında ilaç olan tüm bilim dallarıyla, endüstriyle, resmi otoriteyle ve ilgili diğer kuruluşlarla yakın ilişkiler içerisinde olan multidisipliner bir çalışma alanını ifade eder. Ülkemizde bütün bu çalışmalar "Türkiye Farmakovijilans Merkezi" (TÜFAM) adı altında sürdürülmektedir.

Sonuç olarak, Farmakovijilans sistemi tıbbi ilaçların akılcı ve güvenli kullanılmasını, piyasadaki ilaçların risk/yarar oranlarını değerlendirerek bireysel ve toplumsal düzeyde en iyi duruma getirilmesini ve halkın bilinçlendirilmesini hedef almaktadır. Farmakovijilans sisteminin hedefine ulaşması, hastaların güvenli ilaç kullanılmaları ile hasta güvenliği garanti altına alınacak, dolayısıyla toplumun sağlık harcamaları ve işgücü kayıpları azalacaktır.

Anahtar Kelimeler: Farmakovijilans, Farmasötik madde, Epidemiyoloji, Toksikoloji

Sözlü Bildiri

GELECEĞİMİZİN SİNSİ GELİŞEN TEHLİKESİ (KURAKLIK)

Tuğba Seyhan

MAKÜ , Acil Yardım ve Afet Yönetimi ,Burdur, Türkiye seyhantugba06@gmail.com

ÖZET

Su yetersizliği olarak bilinen kuraklık, yavaş ve sinsi gelişen en tehlikeli afettir. Teknolojinin İlerlemesiyle ve iklim değişiminin etkisiyle gelecekte her dönemde olduğu gibi görülebileceği ama etkisinin daha ağır zararlara neden olacağı kaynaklarda belirtilmiştir. Günümüzde bazı kitleler kuraklığı afet olarak kabul etmemektedir. Kuraklığa karşı farkındalık oluşturmak amacıyla bu çalışmada araştırılan kaynaklar derleme yöntemiyle hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kuraklık, Su yetersizliği, Afet

THE DANGER OF OUR FUTURE DEVELOPING SNEAKY (DROUGHT)

ABSTRACT

Drought , known as water shortage ,is the most dangerous disaster that develops slowly and insidiously. It is mentioned in the sources that with the progress of technology, the effect will cause more severe damage. Today some masses do not accept drought as a disaster. In order to raise awareness of drought , the sources investigated in this study were prepared by compilation method.

Key Words: Drought, Water shortge, Disaster

Sözlü Bildiri

PREOBEZ VE OBEZ KADINLARDA BİTKİSEL ÜRÜN KULLANIMI

***Özlem PERSİL ÖZKAN**

İstanbul Arel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul
ozlempersil@yahoo.com

ÖZET

Giriş: Tamamlayıcı ve alternatif tıp uygulamaları arasında insanlar tarafından en çok tercih edilen bitkisel ürün kullanımıdır. Preobez ve obez bireyler de bitkisel ürünleri yaygın olarak kullanmaktadırlar.

Amaç: Bu araştırma preobez ve obez kadınların bitkisel ürün kullanma durumunu, sıklığını ve hangi bitkisel ürünleri kullandıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı kesitsel nitelikteki bu araştırmanın verileri Özel Damla Tıp Merkezi'ne ayaktan başvuran, araştırmaya katılmayı gönüllü kabul eden, 18 yaş üzeri 87 katılımcıya yüz yüze görüşme yöntemi ile anket uygulanarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistik kullanılmıştır, kategorik ölçümlerin karşılaştırılmasında ki kare testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan preobez ve obez kadınların yaş ortalaması 39,1±10,6 (min 18- maks 62), beden kütle indeksi ortalaması 32,6±5,6 (min 25,0- maks 46,9)'dur. Katılımcılardan % 83,9'unun bitkisel ürün kullandığı belirlenmiştir. Bitkisel ürün kullananların % 80,8'i hekim/diyetisyene danışmadıklarını, % 87,7'si ürünü aktar/marketten temin ettiklerini, % 87,6'sı komşu/arkadaş/internet/televizyon tavsiyesiyle ürünü tükettiklerini belirtmişlerdir. Beden kütle indeksine, öğrenim durumuna ve medeni duruma göre bakıldığında bitkisel ürün kullananlar ile kullanmayanlar arasında anlamlı istatistiksel fark bulunmamıştır. Bitkisel ürün kullananların kullanma sıklığı incelendiğinde % 45,2'si günde 1-2 kez, % 34,2'si haftada 3-4 kez, % 17,8'i haftada 1 kez, % 2,7'si ayda 1-2 kez yanıtını vermişlerdir. En sık kullanılan bitkisel ürünler; yeşil çay, tarçın, zencefil, acı kırmızı biber, ıhlamur, adaçayı, kiraz sapı, keten tohumu (sırasıyla % olarak 65,5, 42,5, 36,8, 31,0, 28,7, 26,4, 25,3, 23,0), en sık kullanılan diyet takviyeleri; probiyotik, balık yağı, multivitamin (% olarak sırasıyla 9,2, 4,6, 4,6) olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Preobez ve obez bireylerin çoğunluğunun bitkisel ürün kullandığı, bitkisel ürün kullananların büyük kısmının hekime veya diyetisyene danışmadan bitkisel ürünü kullandıkları belirlenmiştir. Bu nedenle hekime veya diyetisyene başvuran bireylerin bitkisel ürün kullanımı açısından sorgulanması ve bitkisel ürün kullanımı hakkında bilgilendirilmelerinin arttırılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Bitkisel ürünler, Diyet takviyeleri, Obezite.

Sözlü Bildiri

PRE-EVALUATION OF PATIENTS WITH CANDIDEMIA

Meltem Avcı[1], Serdar Güngör [2], H. Haydar Kutlu[2], Utku Eser[3]

[1]*Uşak University Faculty of Medicine;; Dept. of Infectious Diseases and Clinical Microbiology; Assoc. Prof.*

[2]*Uşak University Faculty of Medicine; Department of Medical Microbiology; Assistant Professor*

[3]*Uşak University Faculty of Medicine; Department of Family Medicine; Assistant Professor*

Corresponding author: Meltem Avcı; meltem.avci@usak.edu.tr

Introduction:
Systemic candida infections are becoming more important day by day. *Candida* species is the fourth among the agents isolated from blood cultures. Candidemia is an important cause of morbidity and mortality in all critically ill patients, especially the immunocompromised group.
Objective:
The aim of this study was to investigate demographic data, risk factors, fungal species, antifungal susceptibilities and clinical results of patients with candidemia in our hospital.
Methods:
The patients who were diagnosed with candidemia in Uşak Education and Research Hospital between January 1, 2017 and December 31, 2018 were retrospectively evaluated.
Results:
In a two-year period, 45 cases of candidemia were detected in 45 patients. The mean age of the patients was 70.91 ± 13.44, 23 (51%) were male and 22 (49%) were female. Among the 45 candidemia diagnosed patients; 33(%73.3) were hospitilazed in intensive care unit (ICU), 9(%20) were in internal medicine ward, and 3(%6.7) were in general surgery ward. The mean time between hospitalization and first positive blood culture was 25.8 days (2-210 days). Twenty-seven (57.8%) patients had primary bloodstream infection and 19 (42.2%) had secondary bloodstream infection. The most common risk factors for the development of candidemia were; Use of broad spectrum antibiotics (93.3%), presence of urinary catheter (93.3%), total parenteral nutrition (80%), ICU admission (73.3%), mechanical ventilation and intubation (73.3%) *Candida albicans* was detected in 31 (69%) cases, whereas non albicans species were detected in 14 (31%) cases When antifungal susceptibility results in *C. albicans* isolates were analyzed, 3 cases had resistancy to fluconazole and 2 cases had decreased susceptibility to fluconazole, 2 cases had resistancy to voriconazole and one case had decreased susceptibility to flucytosine. There was no resistance to amphotericin B, caspofungin and micafungin. Reduced susceptibility to fluconazole was detected in two isolates of *C. glabrata* species. The mortality rate associated with candidemia was 68.9%. *C. albicans* and non-albicans *Candida* species; when compared with age, gender, other risk factors and mortality; in the *C. albicans* group, patients older than 65 years were found to be more frequent ($p < 0.05$). The rates of urinary catheter use and concurrent bacteremia were found to be statistically higher in patients with non-albicans *Candida* species ($p < 0.05$).

Conclusion:
Early diagnosis and effective treatment in candidaemia have a positive effect on mortality, morbidity and economic losses. Therefore, each center should establish its treatment planning

according to its patient characteristics, risk factors, isolated *Candida* species and antifungal susceptibility tests.

Sözlü Bildiri

AKADEMİSYEN HEMŞİRELERİN BİREYSEL YENİLİKÇİLİK ÖZELLİKLERİNİN VE İŞ DOYUMLARININ KUŞAKLARARASI KARŞILAŞTIRMASI

Dilan DENİZ*, **Cansu KOŞAR ŞAHİN*, Esin SEVGİ DOĞAN*, Özden DEDELİ ÇAYDAM*, Sezgi ÇINAR PAKYÜZ***

**Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı*

E-mail: deniz.dilan91@gmail.com

Giriş: Hızla değişen dünyada değişime uyum sağlayabilmek, bireysel, örgütsel ve mesleki yaşamı sürdürebilmek, yeni yetişen hemşirelere örnek olabilmek ve onların gelişimini sağlayabilmek için akademisyen hemşirelerin kendilerini sürekli olarak yenilemeleri ve yenilikçiliği bir davranış haline getirmeleri gerekmektedir.

Amaç: Bu araştırma, akademisyen hemşirelerin bireysel yenilikçilik düzeylerini ve iş doyumlarını kuşaklararası karşılaştırmak amacıyla yapıldı.

Yöntem: Araştırma, Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinin sağlık bilimleri fakülteleri ve hemşirelik fakültelerindeki akademisyenler ile Eylül 2018 – Şubat 2019 tarihleri arasında yapıldı. Araştırmanın örneklem seçiminde, herhangi bir örneklem yöntemine gidilmedi; Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinin sağlık bilimleri fakülteleri ve hemşirelik fakültelerinde çalışan, araştırmaya katılmayı kabul eden ve online anket formunu eksiksiz dolduran 148 akademisyen araştırmanın örneklemini oluşturdu. Veri toplama aracı olarak katılımcıların sosyodemografik özelliklerini içeren "Tanıtım Formu", "Bireysel Yenilikçilik Ölçeği" ve "Minnesota İş Doyumu Ölçeği" kullanıldı. Verilerin istatistiksel analizinde t-testi, Kruskall Wallis ve Mann Whitney U testi kullanıldı.

Bulgular: Katılımcıların büyük çoğunluğu kadın (%94.6), evli (%62.8) ve Y kuşağı (%79.7) bireylerden oluşmaktaydı. Katılımcıların bireysel yenilikçilik puan ortalaması 74.8±8.8 (öncü) ve genel iş doyumu puan ortalaması 74.9±11.3 idi. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri ve bireysel yenilikçilik puan ortalaması arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmazken; unvan ve kuşak özellikleri ile iş doyumu arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulundu.

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak, hemşire akademisyenlerin bireysel yenilikçilik özelliklerinin ve iş doyumlarının istendik düzeyde olmadığı, Y kuşağı akademisyen hemşirelerin X kuşağı akademisyen hemşirelere göre iş doyumlarının daha düşük olduğu görüldü. Buna göre, akademisyen hemşirelerin bireysel yenilikçilik özelliklerinin ve iş doyumlarının arttırılmasına görelik girişimlerin planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akademisyen hemşire, bireysel yenilikçilik, iş doyumu, kuşak farkı

Sözlü Bildiri

İNSÜLİN DİRENCİ OLAN VE OLMAYAN KADIN BİREYLERDE ANTROPOMETRİK ÖLÇÜMLER VE VÜCUT BİLEŞİMLER

Merve İnce[1], Hilal Yıldıran[2]

[1] *Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, Ankara e-mail/e-posta:dyt.merve.ince@hotmail.com, iletişim:05313595492*

[2] *Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, Ankara e-mail/e-posta:ciftcihilal@hotmail.com*

AMAÇ: İnsülin direnci dolaşımda normal konsantrasyondaki insüline karşı oluşan azalmış yanıt olarak tanımlanmaktadır. İnsülin direncinin obezite ile yakından ilişkisi bulunmaktadır. Vücuttaki yağ dokusu, vücut ağırlığı ve vücut ölçümleri insülin direnci ve obeziteden etkilenmektedir. Bu çalışmanın amacı insülin direnci olan ve olmayan kadın bireylerde antropometrik ölçümler ve vücut bileşimlerinin değerlendirilmesidir.

METHOD: Çalışmaya özel bir sağlık polikliniğine başvuran 20-50 yaş aralığındaki insülin direnci olan (n:45) ve olmayan (n:45) 90 kadın birey alınmıştır. Gebe, emzikli, menapoz ve premenepozda olan, polikistik over sendromu, troid hastalığı ve diyabet tanılı, kalsiyum ve multivitamin suplemantasyonu kullanan, son 6 ayda diyet uygulayan ve diyabetik ilaç kullanan kadın bireyler çalışmaya dâhil edilmemiştir. Çalışmaya alınan bireylerin vücut ağırlığı, boy uzunluğu, bel çevresi ve kalça çevresi ölçümleri uygun yöntemlerle alınmış, biyoelektrik empedans analizi cihazı ile vücut bileşimi analizi yapılmıştır. Tüm bireylerin beden kütle indeksleri ve bel-kalça oranı değerleri hesaplanmıştır.

BULGULAR: Yaş ortalamaları benzer olan bireylerin antropometrik ölçümleri ve vücut bileşimleri incelendiğinde insülin direnci olan grubun vücut ağırlığı, beden kütle indeksi, bel ve kalça çevresi, vücut yağ ve kas kütlesi ve vücut su miktarı değerleri insülin direnci olmayan gruptan anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Boy uzunluğu ve bel-kalça oranı ise gruplar arasında anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

SONUÇ: Yapılan çalışma sonucunda insülin direncinin vücut yağ miktarında artışa neden olarak beden kütle indeksi, vücut ağırlığı, bel ve kalça çevresinde artış ile sonuçlanabileceği görülmektedir. Bu ndenele insülin direnci olan bireylerde vücut ağırlığı ve diğer antropometrik ölçümlerin izlemi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: İnsülin direnci, obezite, beden kütle indeksi, antropometrik ölçümler

Sözlü Bildiri

HOW IMPORTANT IS THE TIMING OF RADIOIODINE ABLATION IN HIGH-RISK DIFFERENTIATED THYROID CARCINOMAS?

***Fikri Selçuk ŞİMŞEK**

** Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, fselcuksimsek@gmail.com*

Background: For decision-making to the radioiodine remnant ablation (RRA), risk stratification systems provided in various guidelines are used. According to these guidelines, risk assessment is based on numerous clinical, histopathologically, and biochemical parameters. However, there have not any specific recommendations provided in the guidelines for the timing of post-surgery RRA. Because of that, it's difficult to make scientific evidence-based approach about timing of RRA in patients with differentiated thyroid carcinomas (DTCs).

Aim: Aim of the study was to reveal whether timing of RRA relates to achievement of non-structurally incomplete response (non-SIR) in high-risk patients.

Methods: 26 high-risk DTCs patients were divided into two subgroups according to median value of timing. The relationship between categorical variables was examined Fisher exact test. The receiver operating characteristic curve (ROC) method was used to diagnostic tests and for the calculation of cut-off values.

Results: There were not any significant differences between subgroups of high-risk patients in terms of age, sex, histopathologically type, radioiodine dose, median stimulated thyroglobulin level, tumor size, focality, lymphovascular/capsular/extrathyroidal invasion, lymph node metastasis, lymph node metastasis size, and presence of distant metastasis. Non-SIR response ratio was 69.2% (9/13) in ≤59 days. On the other hand, patients with received RRA >59 days non-SIR response ratio was 23.0% (3/13). The differences were statistically significant (p=0.02). According to ROC analysis RRA ≤58 days was found as a cut-off value for timing in high-risk patients. The sensitivity, specificity, positive likelihood ratio, and negative likelihood ratio were calculated as 83.3%, 70.0%, 2.78, and 0.24, respectively.

Conclusion: Initiating of the RRA therapy within 58 days after the total thyroidectomy in patients with high-risk DTCs might be an appropriate approach to achieve non-SIR category. Under this approach, risk of SIR associated mortality may be reduced.

Sözlü Bildiri

YOĞUN BAKIMDA AKCİĞER ULTRASONOGRAFİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Uz.Dr. Kemal Yetiş GÜLSOY

Burdur Devlet Hastanesi Yoğun Bakım Kliniği, kemalgulsoy@gmail.com

Giriş: Akciğer ultrasonografisinde son yıllarda yoğun bakım pratiğinde çok önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Radyasyon maruziyetinin olmaması, non-invaziv olması, tekrar tekrar değerlendirilebilmesi, taşınabilir olması, iş yükünü azaltması ve gerçek zamanlı görüntü elde edilebilmesi günlük yoğun bakım hasta başı vizitlerinde popüleritesini artırmaktadır.

Amaç: Çalışma son 5 yılda yoğun bakım hastalarında akciğer ultrasonun kullanımı üzerine yapılan yayınların incelenmesidir.

Yöntem: Pubmed ve Google Akademik veri tabanlarında 2014 – 2019 yılında yapılan ‘’Yoğun Bakımda Ultrason Kullanımı’’ ile ilgili yapılan çalışmalar taranmıştır.

Bulgular: Literatürde kemik yapı ve içi hava dolu akciğer parankiminin ultrason ışınlarını engellemesine rağmen sonografik artefaktlar ile tanıda kullanılabilineceği belirtilmiştir. Bu artefakt kombinasyonları ile bir sistematik içinde doğru ve hızlı yorumlamak için BLUE, FALLS gibi çeşitli protokoller geliştirilmiştir. Akciğer ultrasonografisi pnomotoraks, kardiyojenik pulmoner ödem, intertisiyel pulmoner fibrozis, pnomoni ve ARDS gibi geniş bir yelpazede akut ve kronik patolojilerin ayrımında yardımcı olabilmektedir. Bu hastalıklara ek olarak yoğun bakım ünitelerinde mekanik ventilatöre bağlı hastalarda PEEP ayarlamasında, mekanik ventilatör yönetiminde, monitörizasyonunda hastanın mekanik ventilatörden ayrılmasında ve mekanik ventilatöre bağlı pnomotoraks, ventilatörle ilişkili pnomoni, atelektazilerin, pleural efüzyonların tanınmasında son dönemde etkili olduğu değerlendirilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak akciğer ultrasonu akciğer patolojilerin tanınmasında ve akciğerlerin monitörizasyonunda çok faydalı bir araç olarak yoğun bakım sorumlu hekimlerin etkili olarak kullanması hem gelecekte tekniğin daha da ilerlemesi, bilgi düzeyinin artması, hem de teknolojik açıdan şu an ufkumuzun alamayacağı yenilikleri de beraberinde getirecektir.

Anahtar Kelimeler: Akciğer Ultrasonografi, Yoğun Bakım Ünitesi, Akciğer Monitörizasyonu

Sözlü Bildiri

KÖPEKLERDE BATI NİL VİRUS ENFEKSİYONUNUN SEROLOJİK OLARAK ARAŞTIRILMASI*

Eda Dinç[1], Yakup Yıldırım[1]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Klinik Öncesi Bilimler Bölümü, Viroloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, edadinc@mehmetakif.edu.tr, yyildirim@mehmetakif.edu.tr*

** Bu çalışmada, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafında desteklenen 0395-YL-16 numaralı yüksek lisans tezinin bir kısım verileri kullanılmıştır.*

ÖZET

1. Giriş: Doğada arboviruslar arthropodlar (kum sinekleri, sivrisinekler vs) aracılığı ile taşınarak insan ve hayvanlarda kum sineği ateşi, batı nil virus enfeksiyonu, kene ensefaliti virus enfeksiyonu, Kırım Kongo kanamalı ateşi gibi hastalıklara neden olurlar. Ülkemiz; endemik bölgelerle komşuluğu, virusların farklı ekosistemlerde var olabilme yeteneği ve yeni coğrafi alanlara yayılma potansiyelleri göz önüne alındığında birçok arboviral enfeksiyona açıktır. Batı Nil virusunun doğal yaşam sirkülasyonu sivrisinekler ve kuşlar arasında dönmekte ancak arthropodlar aracılığı ile bulaştırıldığı durumlarda insanlar, atlar, köpekler ve diğer memeli hayvanlarda nöropatik hastalıklarına neden olmaktadır. Son yıllarda sulu tarım yapılan alanların yaygınlaşması ve baraj göllerinin artması sonucunda sivrisinek popülasyonunun çoğalması için uygun alan oluşturmuş; buna bağlı olarak da bunlar aracılığı ile aktarılan çeşitli insan ve hayvan enfeksiyonlarındaki artış dikkat çekici boyuta ulaşmıştır.

2. Amaç: Bu araştırmada, C-ELISA yöntemi kullanılarak köpeklerde Batı Nil virus (BNV) enfeksiyonunun varlığı/yaygınlığı serolojik olarak araştırılmıştır.

3.Yöntem: Bu amaçla farklı cinsiyet, ırk ve yaşta söz konusu hastalığa karşı aşılanmamış 246 adet köpekten kan örnekleri koagulanlı tüplere alındı. Ayrıca örnekleme yapılan hayvanların barındırılma/yaşam koşulları ve hastalık belirtisi gösterenler varsa ne tür klinik semptomlar gösterdikleri ayrıntılı olarak sorgulandı.

4. Bulgular: C-ELISA yöntemi kullanılarak yapılan analizlerde köpek kan serum örneklerinin %0.4'ünde (1/246) BNV spesifik antikor varlığı belirlendi. Çalışmada tutulan kayıtlar incelendiğinde, kan serumundu antikor olduğu belirlenen köpeğin, herhangi bir klinik belirti göstermeyen 4 yaşında sahipli dişi bir av köpeği olduğu ve rutin aşılarının (karma, kuduz) yapıldığı tespit edildi.

5. Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak bu araştırmada Batı Nil virus enfeksiyonunun köpeklerde çok düşük oranda olsa da varlığı ortaya konulmuştur. Bu sonuç söz konusu enfeksiyonun risk grubundaki hayvan ve insanlarda daha geniş araştırmaların yapılması gerektiğine ihtiyaç olduğunu göstermiştir.

Anahtar Sözcükler: Batı Nil Virus, C-ELISA, Köpek, Seroloji

Sözlü Bildiri

HIV İLE AIDS BİRBİRİNEN AYRI İKİ OLGU MUDUR?

Ayşegül SÖZER* Hanife GEDİK*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

HIV (Human Immune Deficiency Virüs) enfeksiyonu; insan bağışıklık sistemini çökerten kronik seyirli bir hastalıktır. HIV, insanın direkt olarak bağışıklık sistemini etkileyen bir Retro-virüstür. Bağışıklık sistemini zayıflatarak vücudun direncini ikincil olarak ortaya çıkabilecek enfeksiyonlara karşı savunmasız hale getirir. Kişi HIV ile enfekte olmuşsa buna HIV pozitif (sero pozitif) ya da kronik HIV taşıyıcısı denir. HIV tedavisi için düzenli ilaç kullanımı gerektiği için kronik hastalıklar statüsündedir. Yani tedaviye düzenli bir şekilde bağlı kalındığında ve etkin tedavi ile HIV pozitif kişiler sağlıklı ve kaliteli yaşam sürdürebilmektedir. Ayrıca HIV ile enfekte olmak AIDS olmak anlamına gelmez. HIV enfeksiyonu, her insanda farklı belirtiler gösterebilir. Ancak bazı klinik bulgular hekime; kişinin HIV ile enfekte olabileceğini düşündürebilir. Bu belirtilerin farklı sebepleri olabilir. HIV, AIDS'e neden olabilen bir virüstür. Ancak HIV pozitif bir kişinin tedavi sürecinde hekiminin önerilerine uyması AIDS evresine ulaşmadan sağlıklı bir yaşam sürdürmesini sağlayabilmektedir. Böylece HIV kronik bir süreç izler. AIDS evresindeki bir kişi doğru ve etkili tedaviyle taşıyıcılığa gerileyebilir. AIDS, edinsel bağışıklık yetmezliği sendromudur. Bağışıklık sisteminin çökmesi anlamındadır. Yani vücudun bulaşıcı hastalıklar ve diğer hastalıklara karşı direncini düşürür. Korunmasız cinsel ilişki, virüs taşıyan kan ve kan ürünlerinin nakli, virüs taşıyan delici cisim batması, uyuşturucu kullanımı HIV'ın bilinen nedenlerindendir. Sonuç olarak; HIV ile AIDS birbirinden farklı iki olgu olup ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Bu ayrımın doğru yapılması her iki hasta grubunun da tedavi sürecini olumlu etkileyecektir.

Anahtar Kelimeler: HIV, AIDS, Bağışıklık Sistemi

Sözlü Bildiri

ORTODONTIK TEDAVI AMACIYLA KLINIĞIMIZE BAŞVURAN HASTALARIN SISTEMIK HASTALIK AÇISINDAN PREVALANSLARININ DEĞERLENDIRILMESI

***MUHAMMED HİLMİ BÜYÜKÇAVUŞ, **Burak KALE**

**Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, mhbuyukcvs@gmail.com*

***Antalya Bilim Üniversitesi*

ÖZET

Diş hekimliği pratiğinde olduğu gibi ortodonti pratiğinde de hastanın mevcut sistemik hastalıklarının varlığı yönünden incelenmesi, genel sağlık durumuna yönelik gerekli tedbirlerin alınması ve komplikasyonların ortaya çıkmadan engellenebilmesi açısından büyük önem taşır. Bu çalışmada, ortodonti kliniğine başvuran hastaların mevcut sistemik hastalıkları incelenerek, ortodontik problemi olan hastalarda sistemik hastalıkların görülme sıklıklarının belirlenmesi, en sık karşılaştığımız sistemik hastalıkların dağılımının ortaya konulması amaçlanmıştır.

Çalışmaya Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti kliniğine Ekim 2018'de muayene için başvuran yaşları 9 ile 17 arasında değişen, 471'i erkek, 515'i kadın olmak üzere toplam 986 hasta dahil edilmiştir. Hastaların tıbbi anamnezleri kliniğimizde kullanılan standart anamnez formları aracılığıyla sözlü olarak alınarak sistemik hastalıklar sınıflandırılmış ve görülme sıklıkları belirlenmiştir. Çalışma grubunun %65.82'sinde herhangi bir sistemik hastalık saptanmazken, çalışma grubunun %34.18'inde en az bir sistemik hastalık tespit edilmiştir. Çalışmada en sık gözlenen sistemik hastalık grubunu solunum problemleri oluştururken (%48.07), alerji en sık rastlanan ikinci hastalık grubunu oluşturmuştur (%22.55).

Ortodontik tedavi ihtiyacı olan hastaların sistemik hastalık açısından iyi değerlendirilmesi sonucu uygulanacak tedavi ile ortaya çıkabilecek komplikasyonların en aza indirilmesi, oldukça büyük önem taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: *ortodonti, diş hekimliği, sistemik hastalıklar*

Sözlü Bildiri

ÇOCUKLAR İÇİN KARDİYOVASKÜLER SAĞLIK TUTUM ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İSA ÇELİK, **MURAT BEKTAŞ

**Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, isacelik9125@gmail.com*

***Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, murat.bektas@deu.edu.tr*

Giriş: Kardiyovasküler Hastalıklar Dünyada ve Türkiye'de ölüm nedenleri arasında ilk sırada yer almaktadır. Yapılan çalışmalar, fiziksel inaktivite, sağlıksız beslenme, sigara ve alkol kullanımı gibi değiştirilebilir risk faktörlerinin çocukluk döneminden başlayarak geliştiğini ve Kardiyovasküler Hastalıkların insidansını artırdığını ortaya koymuştur.
Amaç: Bu çalışma çocuklar için kardiyovasküler sağlık tutum ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi amacı ile planlanmıştır.
Yöntem: Çalışmanın örneklemini İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ortaokullardan basit rastgele örneklem ile seçilen dört ortaokulda öğrenim gören, kendilerinden ve ebeveynlerinden onam alınan 10-15 yaş aralığındaki 745 öğrenci oluşturmuştur. Ölçeğin kapsam geçerliliği, çocuk ve kalp sağlığı alanlarından 13 uzmanın görüşüne başvurularak değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde sayı/yüzde, t testi, korelasyon analizi, Cronbach α güvenirlik katsayısı ve faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır.
Bulgular: Ölçeğin tamamının Cronbach α güvenirlik değeri .83; altı alt boyutun Cronbach α güvenirlik değerleri .76, .79, .72, .75, .70 ve .74 olarak bulunmuştur. Madde-toplam puan korelasyonları ise .354 ile .637 arasında değer almaktadırlar ($p<.001$). Ölçeğin zamana göre değişmezliğini sınamak için dört- altı hafta arayla yapılan test-tekrar test ölçüm puan ortalamaları arasında fark bulunmamıştır ($p>.05$). Açıklayıcı faktör analizi ölçeğin, toplam varyansın %53.17'sini açıkladığını göstermektedir ve ölçeğin maddelerinin faktör yükleri .50 ile .84 arasındadır. Doğrulayıcı faktör analizinde ise ölçeğin faktör yükleri .46 ile .79 arasındadır ve GFI, NFI, NNFI, CFI'nın > .90, RMSA'nın < .080 olarak bulunmuştur.
Tartışma: Yapılan geçerlik ve güvenirlik analizleri sonucunda literatürde belirtilen kriterleri sağlayan 6 faktör (beslenme, fiziksel aktivite, sedanter yaşan, sigara kullanımı ve stres) ve toplam 28 maddeden oluşan "Çocuklar İçin Kardiyovasküler Sağlık Tutum Ölçeği" geliştirilmiştir. Ölçekten en düşük (1x28) 28 en yüksek (4x28)112 puan alınmaktadır. Puan arttıkça Kardiyovasküler sağlığa yönelik olumsuz tutumda artmaktadır. Güncel maddelere sahip olması, kardiyovasküler sağlığı etkileyen faktörleri bir bütün olarak ele alması ve kullanım kolaylığı ölçeğin ön plana çıkan özelliklerindendir.
Sonuç: Geliştirilen ölçek sayesinde çocukların kardiyovasküler sağlığı etkileyen risk faktörlerine yönelik tutumları geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçülebilecektir.
Anahtar Kelimeler: Kardiyovasküler Hastalıklar, Risk Faktörü, Ölçek, Çocuk, Psikometrik

Sözlü Bildiri

THE PREVALENCE OF HEPATITIS B AND C IN DENTAL PATIENTS

Özlem Daltaban

Department of Periodontology, Faculty of Dentistry, Akdeniz University, Antalya - Turkey

daltabanozlem@yahoo.com

Introduction: Hepatitis, which may be the main cause of chronic liver disease and hepatocellular carcinoma, is a global health problem in worldwide. Dentists are at greater risk of infection due to the direct exposure to the oral secretions and blood. Also the virus infection can be transmitted to patients during various dental procedures. So the aim of this clinical study is to evaluate the prevalence of the patients with a history of hepatitis who were treated at the Department of Periodontology, Faculty of Dentistry, Akdeniz University.

Materials and Methods: A total of 6200 medical history records of the patients between January 2018 and January 2019 were reviewed retrospectively. The data was collected by a dental software program. Chi-square test was used to evaluate the correlations between different parameters.

Results: From a total of the patients, the percentage of patients who had a medical history of hepatitis was 4.5 % (n= 278). 190 patients (3.1 %) had a history of hepatitis B, 62 patients (1%) had hepatitis A and 26 patients (0.4 %) had hepatitis C. The average age of the patients was 44.64 years (range from 17 – 74 years). 3 patients had both hepatitis B and C. There were significant differences between gender and hepatitis type ($p<0.05$).

Conclusion: As dentists are at greater risk for contacting patients with hepatitis, a through detailed medical history taking for identifying patients with hepatitis is very important. Dentists should be prophylactic vaccinated for hepatitis B, and also proper sterilization procedures with taking protective measures during their practice are essential for preventing the virus infection transmission.

Key words: Hepatitis, Prevalence, Dental patients

Sözlü Bildiri

50-70 YAŞ ARASI BİREYLERİN SAĞLIK DENETİM ODAĞI ALGILARI VE KOLOREKTAL KANSER TARAMALARINA KATILIM DAVRANIŞLARI

İlknur ÖZKAN[1], Seçil TAYLAN[1], Selma ÖNCEL[1]

[1] *Akdeniz Üniversitesi Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya*

E-mail: *ilknurozkan@akdeniz.edu.tr*, ***E-mail:*** *seciltaylan@akdeniz.edu.tr*, ***E-mail:*** *oselma@akdeniz.edu.tr*

1. Giriş

Kolorektal Kanseri (KRK) dünya çapında büyük oranda morbidite ve mortaliteye neden olan bir halk sağlığı problemidir. Bireylerin KRK tarama programlarına katılımını etkiyen faktörlerin belirlenmesi ve buna yönelik çözüm yaklaşımlarının geliştirilmesi erken tanı için önemlidir. Sağlık davranışlarının temelinde yatan psikolojik sürecin anlaşılmasında sık kullanılan modellerden biri de Sağlık Denetim Odağı (HLOC)'dır.

2. Amaç

Çalışmanın amacı, KRK açısından riskli bir grup olan 50-70 yaş arası bireylerin HLOC algılarını ve KRK taramalarına katılım davranışlarını değerlendirmektir.

3. Yöntem

Çalışma, 01 Mayıs -31 Ekim 2018 tarihleri arasında, Antalya'nın Kumluca ilçenin bir Aile Sağlığı Merkezinde; 50-70 yaş arası 493 kişi ile tanımlayıcı tipte yapılmıştır. Veriler, tanıtıcı Bilgi Formu, KRK Hakkında Bilgi Düzeyi Formu, HLOC-A formu kullanılarak, araştırmacılar tarafından toplanmıştır. İstatiksel değerlendirmede, ortalama ± standart sapma, sayı ve yüzdeler, Ki kare testi, Mann-Whiyney U testi, Kruskal Wallis varyans analizi, Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır.

4. Bulgular

Katılımcıların yaş ortalaması 57.85±6.51 yıldır. %50.9'unun kadın, %51.3'ünün ilkokul mezunu, %85'inin evli , % 48.1'inin ev hanımı olduğu belirlenmiştir. %14.2'si ailesinde KRK öyküsünün olduğunu ve %50.5'i kendisini KRK açısından hiç risk altında görmediğini ifade etmiştir. %62.5'i KRK tarama testi yaptırmadığını ve %47.6'sı neden olarak bilgisinin olmamasını belirtmiştir. Katılımcıların HLOC ölçeğinin iç odaklılık alt boyutundan 22.08±4.53(10-64); güçlü alt boyutundan 22.16±4.84 (10-64); şans alt boyutundan 16.62±5.02(6-26) puan aldıkları belirlenmiştir. İç-HLOC puanı, eğitim seviyesi, KRK bilgi düzeyi yüksek olan, kronik hastalığı ve ailesinde kolon kanseri olan, KRK açısından kendini yüksek riskli gören katılımcıların taramaya katılımları yüksek olup, istatiksel olarak da anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

5. Sonuç ve Tartışma

Çalışmada, KRK taramalarına katılım oranlarının yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür. İç sağlık denetim odağı, KRK bilgi düzeyi ve risk algısı yüksek olanların taramalara katılımlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda, bireylerin sağlık kontrol odağı inançlarının belirlenmesi ve buna yönelik KRK taramaları ile ilgili eğitim ve danışmanlık verilmesi önerilebilir.

Anahtar Sözcükler: Kolorektal kanser, sağlık denetim odağı, tarama.

Sözlü Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET KULLANIMI İLE MUTLULUK VE YAŞAM DOYUMU DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

***Bedia ARPA, **Meltem MERİÇ, *Gül ERGÜN, *Mehmet Emre SERT,**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,*
ergun@mehmetakif.edu.tr

***Yakın Doğu Üniversitesi*

ÖZET

Amaç: Üniversite öğrencilerinde internet kullanımının artması ile uyku kalitesi, günlük yaşamındaki verimlilik, yalnızlık gibi yaşam doyumu ile bağlantılı değişkenleri negatif yönde etkileyebilmekte; dolayısıyla bu konuda koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınmasını gerektirmektedir. Bu nedenle bu araştırmamızda, öğrencilerin internet kullanımı, mutluluk ve yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı olarak planlanan bu araştırma, Mart-Mayıs 2018 tarihleri arasında bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 353 öğrenci ile yapılmıştır. Veri toplama amacıyla "Young İnternet Bağımlılığı Testi", Oxford Mutluluk Ölçeği Kısa Formu (OMÖ-KF) ve Yaşam Doyumu Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 25.0 paket programı kullanılmış tır. İstatistiksel analizlerde önemlilik seviyesi $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerinin Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu toplam puan ortalaması 30,15 ±9,42 olarak belirlendi. Bu ölçeğe göre katılımcıların %17'sinde muhtemel bağımlılık riski varken, %83'ünde internet bağımlılığı riski tespit edilmedi. Ayrıca Oxford Mutluluk Ölçeği Kısa Formu puan ortalaması 17,74±3,13, Yaşam Doyumu Ölçeği puan ortalaması ise 14,75±4 olarak belirlenmiştir. Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu puan ortalaması ve Yaşam Doyumu Ölçeği puan ortalaması arasında da negatif yönde, düşük düzeyde ancak anlamlı bir ilişki saptanırken; Oxford Mutluluk Ölçeği Kısa Formu puan ortalaması arasında negatif yönde, yüksek düzeyde bir ilişkinin olduğu belirlenmiş ancak ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Sonuç: Öğrencilerin internet bağımlılığı riski artıkça gençlerin yaşam doyumu ve mutluluk düzeylerinin negatif yönde etkilendiği görülmektedir. Bu anlamda, erken dönemde fark edilecek bağımlılık risklerinin çözümüne yönelik, gençlerin desteklenerek, güçlendirilmesi ve farkındalıklarının arttırılmasına planlamaların yapılması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması önerilmektedir.

Sözlü Bildiri

ISPARTA İLİNDE GEBELERDE TOXOPLASMA GONDİİ, RUBELLA VE CYTOMEGALOVİRUS SEROPREVALANSI VE IGG AVİDİTE SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Mümtaz Cem Şirin[1]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Isparta, drmcemsirin@yahoo.com*

Giriş ve Amaç: TORCH grubunda yer alan *Toxoplasma gondii*, Rubella ve Cytomegalovirus (CMV), gebelikte intrauterin infeksiyonlara neden olarak perinatal morbidite ve mortalite artışına yol açan etkenlerdir. Bu çalışmada Ocak 2017-Aralık 2018 tarihleri arasında hastanemiz Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniğine başvuran gebelerde *T.gondii*, Rubella ve CMV seroprevalansının araştırılması ve IgG avidite sonuçlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: IgM ve IgG testleri eşzamanlı istenilen 18-45 yaş arası 789 hastanın sonuçları retrospektif olarak incelendi. Serum örneklerinde *T.gondii*, Rubella, CMV IgM/IgG testleri chemiluminescent *immunoassay* yöntemiyle (Cobas e601, Roche Diagnostics, Almanya) ve *T.gondii*, CMV IgG avidite testleri enzyme-linked fluorescent assay yöntemiyle (VIDAS, bioMerieux, Fransa) çalışıldı. Rubella IgG avidite değerleri enzyme immunoassay yöntemiyle (Euroimmun, Almanya) araştırıldı.

Bulgular: *T.gondii*, Rubella ve CMV IgM/IgG seroprevalans oranları ve avidite test sonuçları Tablo 1 ve 2'de gösterilmiştir. *T.gondii*, Rubella ve CMV IgG seropozitifliği sırasıyla %28.1, %95.5 ve %97.4 olarak saptanmıştır. *IgG'si pozitif, IgM'si pozitif/sınırda olan 86 olguda ve IgG'si pozitif, IgM'si negatif olan 112 olguda avidite testi istenmiştir. Düşük avidite saptanan dokuz olgu arasında, üçünün miyadında sağlıklı doğum yaptığı, bir olguya amniyosentez (T.gondii DNA negatif) yapıldığı ve diğer beş olgunun sonraki gebelik takiplerinin hastanemizde yapılmadığı tespit edilmiştir.*

Tartışma ve Sonuç: Bölgemizde, literatür verileriyle uyumlu olarak, gebelerin büyük çoğunluğunun Rubella ve CMV infeksiyonlarına karşı bağışık olduğu gözlenirken, önemli bir bölümünün (%71.9) *T.gondii* açısından seronegatif olduğu belirlenmiştir. Gebelerin özellikle *T.gondii* açısından taranması gerektiği, bulaş yolları ve infeksiyondan korunma yöntemleri hakkında eğitim verilmesi gerektiği düşünülmüştür. Avidite testlerinin çoğunlukla IgG pozitif, IgM negatif olan ve genellikle geçirilmiş enfeksiyon olarak kabul edilen olgulardan istendiği gözlenmiş olup klinisyenlerce gereğinden fazla istem yapılarak test maliyetlerinin arttırıldığı görülmüştür. Gebelikte *T.gondii*, Rubella, CMV IgG ile eşzamanlı saptanan tüm IgM pozitiflikleri mutlaka avidite test sonuçlarıyla birlikte irdelenmelidir. Ancak düşük veya sınırda avidite sonuçlarını, tek başına değerlendirmenin yanlış yorumlara neden olabileceği unutulmamalı, bu tür vakalarda tanı moleküler yöntemlerle, ultrasonografik veya klinik bulgularla desteklenmelidir.

Anahtar sözcükler: *Toxoplasma gondii*, Rubella, Cytomegalovirus, Seroprevalans, Avidite

Tablo 1. Toxoplasma gondii, Rubella ve CMV seroprevalans oranları [n (%)]

Test	Negatif	Sınırda	Pozitif	Total
Toxoplasma IgM	699 (94)	3 (0.4)	42 (5.6)	744
Toxoplasma IgG	529 (71.1)	6 (0.8)	209 (28.1)	744
Rubella IgM	767 (97.3)	9 (1.1)	13 (1.6)	789
Rubella IgG	32 (4.1)	3 (0.4)	754 (95.5)	789
CMV IgM	556 (96.4)	8 (1.4)	13 (2.2)	577
CMV IgG	15 (2.6)	0 (0)	562 (97.4)	577

Tablo 2. Toxoplasma gondii, Rubella ve CMV IgG avidite test sonuçları [n (%)]

Sonuçlar	Toxoplasma	Rubella	CMV	Total
Düşük avidite	9 (14.1)	0 (0)	0 (0)	9 (4.5)
Sınırda avidite	7 (10.9)	8 (7.4)	3 (11.5)	18 (9.1)
Yüksek avidite	48 (75)	100 (92.6)	23 (88.5)	171 (86.4)
Total	64 (100)	108 (100)	26 (100)	198 (100)

Sözlü Bildiri

AİLE SAĞLIĞI MERKEZLERİNDE YAŞAM KURTARMA ZİNCİRİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ

***Mustafa YORGANCI**

**Denizli İl Sağlık Müdürlüğü, drmyorganci@gmail.com*

GİRİŞ: Ani kalp durması, Ülkemizde yılda 100.000 kişinin ölümüne neden olan önemli bir halk sağlığı sorunudur. TÜİK verilerine göre, dolaşım sistemine bağlı ölümlerde en yüksek orana sahip il, %53,7 ile Denizli'dir.

AMAÇ: Ani kalp durmalarında "Yaşam Kurtarma Zinciri'nin hızlı ve kesintisiz oluşturulması durumunda hastaların sağ kalım oranı artırılabilmektedir. Ani kalp durmasında en kritik süre olan kalp durmasını takiben ilk dakikalarda kalp durmasının erken tanınması ve hızlıca Acil Çağrı Numarasının (112) aranması, yardım gelene kadar etkili Temel Yaşam Desteği Uygulamaları ve ilk dakikalarda olabildiğince hızlı, kalbe elektroşok işleminin uygulanması, beyinde hasar gelişimini ve dolayısıyla hayatta kalma olasılığını artıracaktır

Aile Sağlığı Merkezleri, müracaat eden hasta potansiyeli dikkate alındığında ani kalp durmasının öncelikli riske sahip yerlerden birisidir. Ancak Aile Sağlığı Merkezlerinde hastanelerdeki mavi kod benzeri etkin bir sistem bulunmadığı için Yaşam Kurtarma Zincirinde zayıflık olabilmektedir.

YÖNTEM: Çalışma, Ocak-Mayıs 2017 aylarında Denizli Merkezdeki tüm Aile Sağlığı Merkezlerine yönelik yapılmıştır. Bu kapsamda bu merkezlerdeki 429 çalışana Yaşam Kurtarma Zinciri Uygulayıcı Eğitimi, bu merkezlerle ilgili 647 kişiye farkındalık eğitimi yapılmıştır. Eğitim yapılan tüm Merkezlerdeki Otomatik Kalp Şok Cihazları ulaşılabilir ve aktif hale getirilmiş ve 112 Acil Çağrı Merkezine entegrasyonu sağlanmıştır.

BULGULAR: Eğitim öncesi yapılan ankette başarı ortalaması %33,4 iken eğitim sonrası %78,1'olarak tespit edilmiştir. Bu fark istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur.

Katılımcıların ani kalp durmasına karşı kendini yeterli görme durumu, eğitim öncesi %13,4 iken eğitim sonrası %86,3 olmuştur.

TARTIŞMA VE SONUÇ: Çalışmanın Aile Sağlığı Merkezlerinde gerçekleştirilen ilk aşamasının olumlu etkilerinin görülmesi üzerine çalışma alanı genişletilmiş ve Merkezdeki resmi kurumlar, alışveriş merkezleri, fabrikalar, spor salonları gibi yerler ve ilçelerde de uygulama sürdürülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ani Kalp Durması, Aile Sağlığı Merkezleri, Yaşam Kurtarma Zinciri

Sözlü Bildiri

KADIN VE ERKEK KAYAK SPORCULARINDA FİZİKSEL PERFORMANS, AĞRI VE YAŞAM KALİTESİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Sevim AKSU[1], Büşra ÇOBAN[1], Arzu KESKİN-AKTAN[1]

[1]*Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Kayseri,*
sevimaksu1996@gmail.com, busrac384@gmail.com, arzukeskinaktan@gmail.com

Giriş: Kayak sporu özellikle denge, koordinasyon ve kas kuvveti gelişimine katkı sağlayan sporlardan birisidir. Diğer taraftan özellikle Alp disiplininde olduğu gibi, hız-güç-çeviklik gerektiren hareket paternlerine sahip sporlarda yaralanma riski yüksektir ve nitekim kayak sporu omurga ağrı şikayetlerinin en çok bildirildiği sporlardan birisi olarak rapor edilmiştir. Buna karşılık elit kayakçılarda omurga ve kalça ağrı şikayetlerinin sporcu olmayan kontrollere kıyasla daha yüksek olmadığını bildiren çalışmalar da mevcuttur.
Amaç: Çalışmamızın amacı kadın ve erkek kayak sporcularında denge, aerobik/anaerobik kapasite, pençe ve sırt-bacak kuvveti gibi fiziksel performans özellikleri ile omurga ağrısı ve yaşam kalitesinin karşılaştırılmasıdır.
Yöntem: Çalışmamız 18-30 yaş aralığında, sağlıklı 12 kadın ve 10 erkek kayak sporcusunun katılımıyla gerçekleştirildi. Kadın ve erkek kayakçılar lisanslı kayak sporcularından ya da Erciyes kayak merkezinde en az son iki sezondur düzenli kayak yapmış kişilerden seçildi. Kayakçıların fiziksel performans değerlendirmeleriyle ilişkili olarak aerobik kapasiteleri 3 dk-YMCA step testi ile, anaerobik kapasiteleri dikey sıçrama testi ile, vücut dengesi Flamingo denge testi ile, pençe ve sırt-bacak kuvveti ölçümleri ise dinamometre ile yapıldı. Ayrıca genel fiziksel aktivite düzeyleri Uluslararası Fiziksel Aktivite Ölçeği (IPAQ) ile değerlendirildi. Ağrı değerlendirmelerinde Vizuel Analog Skalası (VAS), Mc Gill Ağrı Anketi ve Oswestry Bel Ağrısı ile İlişkili Özür Anketi (ODI) kullanıldı. Yaşam kalitesi ise Short Form-36 (SF-36) ile değerlendirildi. Kadın ve erkek kayakçılar arasındaki karşılaştırmalar bağımsız gruplar için t testiyle yapıldı, $p<0,05$ düzeyi istatistiki olarak anlamlı kabul edildi.
Bulgular: Erkek kayakçılarda genel fiziksel aktivite düzeylerini gösteren IPAQ skoru, aerobik ve anaerobik kapasite düzeyleri, ayrıca sırt-bacak kuvvet ölçümleri kadınlara kıyasla anlamlı olarak daha yüksek bulundu ($p<0,05$). Sporcuların denge, ağrı ve yaşam kalitesini değerlendiren diğer test sonuçlarında ise anlamlı farklılaşma saptanmadı.
Tartışma ve Sonuç: Bulgularımız kadın ve erkek kayak sporcularının aerobik/anaerobik kapasite ve kas kuvvetleri açısından farklılaşabildiğini göstermektedir. Ancak kayak sporunun vücut dengesi, ağrı ve yaşam kalitesine etkisi cinsiyetten bağımsız görünmektedir.
Anahtar Sözcükler: Kayak, Cinsiyet, Fiziksel performans, Ağrı, Yaşam kalitesi

Sözlü Bildiri

MESLEKİ UYGULAMA YAPAN ÖĞRENCİLERİN HASTA MAHREMİYETİNE İLİŞKİN GÖRÜŞÜ

İlgün Özen Çınar[1] **Feyza Dağlı[2]**

[1]*Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 20100 Denizli, Türkiye, iocinar@pau.edu.tr*

[2]*Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 20100 Denizli, Türkiye, feyza17998@gmail.com*

1.Giriş: Sağlık çalışanlarının hasta mahremiyetine ilişkin tutumu oldukça önemlidir çünkü hasta mahremiyetinin sağlanmasından öncelikli olarak onlar sorumludur. Sağlık hizmeti sunumunda hasta ile en fazla etkileşim içerisinde bulunan hemşireler hasta mahremiyetinin korunmasında önemli rol üstlenmektedirler.

2.Amaç: Bu çalışma ile mesleki uygulama yapan hemşirelik öğrencilerinin hasta mahremiyetine ilişkin görüşleri ve bakış açılarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

3.Yöntem: Çalışma, Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinde yapılan tanımlayıcı bir araştırmadır. Örneklem seçilmemiş olup gönüllü katılmayı kabul eden toplam 182 öğrenci katıldı. Veriler, "Tanımlayıcı Bilgi Formu" ve "Hasta Mahremiyet Ölçeği" ile 11-28 Şubat 2019 tarihinde toplandı. Etik kurul izni ve ölçeği geliştiren yazardan ve çalışmanın yapıldığı kurumdan izinler alındı. Veriler SPSS paket programında analiz edilmiş olup, sayı, yüzde, Mann Whitney U ve Kruskall Wallis testleri yapıldı.

4.Bulgular: Öğrencilerin %71.4'ü kız, %52.2'si 22-23 yaş arasındadır. Öğrenciler, mahremiyet kurallarına sağlık hizmeti sunanlar içinde en az hizmetlilerin dikkat ettiğini belirtti. Katılımcıların %41.2'si hastanede uygulama yapan öğrencilerin, %67.6'sı da sağlık personelinin hasta mahremiyetine dikkat etmediği bir olayla karşılaştığını ifade etti. Öğrencilerin %37.4'ü yoğun bakım %32.4 ameliyathane, %11.0 de acil servis de hasta mahremiyetine dikkat edilmediğini belirtti. Hasta Mahremiyeti Ölçeği toplam puan ortancası 122.5 olarak bulundu. Öğrencilerin cinsiyeti ile Hasta Mahremiyeti Ölçeği toplam puan ortancası arasında anlamlı bir fark belirlendi. Kız öğrencilerin Hasta Mahremiyeti ile ilgili ölçeğin tüm alt boyutlarında aldığı puan ortancası daha yüksek bulundu.

5.Tartışma ve Sonuç: Mesleki uygulama yapan hemşirelik öğrencilerinin hasta mahremiyeti puan ortancası yüksek bulundu. Candan ve Bilgili'nin yaptığı çalışmada (2018), hemşirelerin hasta mahremiyeti algısı orta düzeyde belirlendi. Öğrencilerin teorik derslerle bilgilerinin güncel oluşu ve uygulamalarda sorumlu öğretim elemanları ile birlikte olmaları etkili olabilir. Kız öğrencilerin hasta mahremiyeti algıları daha yüksekti. Öğrenciler tarafından, sağlık hizmeti sunumunda hasta mahremiyetine en az dikkat edenler hizmetliler iken, yoğun bakım üniteleri mahremiyetin en fazla dikkat edilmediği birim olarak değerlendirildi.

6.Anahtar Sözcükler: Hasta Mahremiyeti, Sağlık Çalışanları, Hemşire Öğrenci,

Sözlü Bildiri

YAŞLI PERFORE APANDİSİTLERDE NÖTROFİL-LENFOSİT ORANI, MODİFİYE ALVARADO VE RİPASA SKORLAMA SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

***Yılmaz GÜLER, **Hasan ÇALIŞ**

**Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi AD, yilmaz.guler@alanya.edu.tr*

*** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi AD*

ÖZET

Giriş: Yaşlı perfore apandisit olgularında erken tanı ve cerrahi müdahele, yüksek mortalite ve morbidite riski nedeniyle oldukça önemlidir.

Amaç: Çalışmamızda yaşlılarda perfore apandisit gelişen olgularda Modifiye Alvarado Skorlama Sistemi (MAS), RİPASA (Raja Isteri Pengiran Anak Saleha Appendicitis) ve nötrofil-lenfosit oranının (NLO) efektifliğini ortaya koymayı amaçladık.

Yöntem: Ocak 2016 - Ocak 2018 yılları arasında Genel Cerrahi kliniğinde akut apandisit tanısıyla opera olan hastalara ait veriler retrospektif olarak incelendi.

Bulgular: Çalışmaya 50 hasta dahil edildi. NLO, MAS ve RIPASA skorlarının perforasyon olan hastalarda istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edildi. ($p < 0.05$). Perforasyon olan ve olmayan hastaların karşılaştırılmasında, tek değğişkenli modelde NLO, MAS ve RIPASA skorlama sistemlerinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha efektif olduğu,($p < 0.05$), çok değişkenli modelde ise RIPASA skorlama sistemi ve NLO değerlerinin anlamlı etkinliği olduğu gözlenmiştir. ($p < 0.001$).

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda elde edilen sonuçlar, yaşlı hastalarda komplike apandistlerde erken tanı ve tedavinin daha iyi prognoza sahip olmasını ortaya koyması nedeniyle literature katkı sağlıyacaktır. NLO ve RIPASA skorlama sistemi yüksek sensivite ve spesifiteye sahip olup,yaşlı hastalarda komplike apandisitlerde kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Perfora apandisit, skorlama sistemi, appendektomi, gerontoloji, yaşlı hastalar

Poster Bildiri

ERKEN ÇOCUKLUK ÇAĞINDA RADYOTERAPİ SONRASI GELİŞEN KÖK AGENEZIS VE KÖK MALFORMASYONLARI: VAKA RAPORU

MUHAMMED HILMI BUYUKCAVUS

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, mhbuyukcvs@gmail.com

Çeşitli çocukluk çağı neoplazmalarından muzdarip hastaların hayatta kalma oranları, kemoterapi ve radyoterapi tedavisinin ortaya çıkmasıyla çarpıcı bir şekilde iyileşmiştir. Kemoterapi ve radyoterapi tedavisinin kök agenezisi, kısa kökler, bozulmuş amelogenez, dentinogenez, radyasyon çürüğü ve diğer yumuşak doku patolojileri gibi ağız ve yüz bölgesindeki zararlı etkileri bilinmektedir. Bu kanıtlanmış risklere rağmen, antineoplastik tedavi yöntemleri hastaya sağkalım ve yaşam kalitesindeki genel iyileşme için hizmet vermeye devam etmektedir. Bununla birlikte, büyüme ve gelişme sürecinin ve bunun karmaşık antineoplastik tedavi ile ilişkisinin tam olarak anlaşılması tüm klinisyenler için çok önemlidir. Bu bilinç, uygun koruyucu ve önleyici tedbirlerin uygulanması ile tedavi sonrası hastaların durumunu önemli ölçüde iyileştirebilir.

Bu vaka raporu, 10 yaşında bir erkek çocuğunda radyasyon tedavisi sonucu sekonder gelişen kök agenezisi ve kök malformasyonlarını göstermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Radyoterapi, kök agenezisi, kök malformasyonları

Root Agenesis and Root Malformations After Radiotherapy in Early Childhood: Case Report

The survival rates of patients suffering from various childhood neoplasms have improved dramatically with the emergence of chemotherapy and radiotherapy. Chemotherapy and radiotherapy treatment is known to have harmful effects on the mouth and face, such as root agenesis, short roots, impaired amelogenesis, dentinogenesis, radiation decay and other soft tissue pathologies. Despite these proven risks, antineoplastic treatment modalities continue to serve the patient for overall improvement in survival and quality of life. However, it is very important for all clinicians to fully understand the process of growth and development and its relationship with complex antineoplastic treatment. This awareness can significantly improve the condition of patients after treatment with appropriate protective and preventive measures.

This case report aims to demonstrate root agenesis and root malformations secondary to radiation therapy in a 10-year-old boy.

Keywords: Radiotherapy, root agenesis, root malformations

Sözlü Bildiri

6-10 YAŞ ARASI ÇOCUKLARIN ESNEKLİK DEĞERLERİNİN BELİRLENMESİ VE YAŞ GRUPLARININ ESNEKLİK DEĞERLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Ferhan Soyuer[1], Feyzan Cankurtaran[1], Alihan Karaüzüm[1], Mustafa Cem Türkmen[1], Hümeyra Erdoğan[1], Ayçe Bıyıklı[1]

[1]*Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Kayseri.*
soyuerferhan@gmail.com, fcankurtaran637@gmail.com, mcemtrk@gmail.com, alihankarauzum1@gmail.com, hum.erdogan96@gmail.com, aycebiyikli@gmail.com,

1.Giriş: Esneklik, hem günlük yaşam aktiviteleri hem de spor aktiviteleri için fiziksel uygunluğun sağlıkla ilişkilendirilen önemli özelliklerindendir. Esneklik üzerinde yaş, cinsiyet gibi sosyodemografik özelliklerin etkisinin olduğu bilinmekle birlikte, bunların esnekliği ne derece etkilediği konusunda kesin bir bilgi bulunmamaktadır.

2.Amaç: Çalışmamızın amacı 6-10 yaş arası çocukların esneklik değerlerinin belirlenmesi ve farklı yaş gruplarındaki çocukların esneklik değerlerinin karşılaştırılmasıdır.

3.Yöntem: Çalışmamıza 6-10 yaş arasındaki sağlıklı son çocukluk dönemindeki 67 birey katıldı. Esneklik testleri (gövde fleksiyonu, hiperekstansiyonu, rotasyonu, lateral fleksiyonu; hamstring uzunluğu; kalça abduksiyonu; M. Quadriceps femoris; kalça fleksiyonu) esnemeyen bir mezura ile her bireye üç kez yapılarak değerlendirildi ve ortalama değerleri cm cinsinden kaydedildi. Yaş gruplarının esneklik değerlerinin karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi ve kruskal-wallis testi kullanıldı. Esnekliğin yaşa bağlı değişim ilişkisi için de Pearson r'si hesaplandı ve $p<0,05$ düzeyi istatistiki olarak anlamlı kabul edildi.

4.Bulgular: Gövde fleksiyonu, gövde lateral fleksiyonu (sağ ve sol), hamstring uzunluğu (sağ ve sol) ortalamaları açısından yaş grubu kategorileri arasında istatistiksel anlamlı bir farklılık bulundu (sırasıyla, $p=0.025$, $p=0.008$, $p=0.001$, $p<001$, $p<0.001$). Yapılan korelasyon analizinde gövde fleksiyonu ve yaş arasında negatif yönlü diğerlerinde pozitif yönlü, hamstring uzunluğu (sağ ve sol) ve yaş arasında güçlü diğerlerinde zayıf olmak üzere bir ilişki saptandı (sırasıyla, $r=-0.35$, $p=0.003$; $r=0.36$, $p=0.003$; $r=0.39$, $p<0.001$; $r=0.067$, $p<0.001$; $r=0.65$, $p<0,001$).

5.Tartışma ve Sonuç: Çalışma bulgularımız yaş ile esneklik değerlerinin ilişkili olduğuna ve büyüme ve gelişim çağındaki çocukların gövde fleksiyonu esneklik değerinin yaşla birlikte azalırken gövde lateral fleksiyonu (sağ ve sol) ve hamstring uzunluğu (sağ ve sol) esneklik değerlerinin yaşla birlikte arttığına işaret etmektedir.

6.Anahtar sözcükler: Esneklik, Çocukluk dönemi, Büyüme ve gelişim

Sözlü Bildiri

ÇOCUKLARDA BESLENME DAVRANIŞININ BELİRLENMESİ

Dilek ÖZÇELİK ERSÜ

İstanbul Arel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul
dytdilekozcelik@gmail.com

ÖZET

Giriş: Çocuklarda yeme davranışı sıra dışı bir durum olmamakla birlikte normal gelişimin bir parçası olarak kabul edilmektedir. Birçok ebeveyn çocuklarının normalden daha az veya daha fazla yediklerini ve yemek yerken mızmız veya hevesli olduklarından bahsetmektedir. Bu yeme problemlerin çoğu klinik olarak bir öneme sahip değildir ve tespit edildiğinde zamanla çözülmektedir.

Amaç: Çocuklarda yeme davranışını belirlemek amacıyla 51-129 ay arası özel okula giden çocukların ebeveynlerine "Çocuklarda Yeme Davranışı" (ÇYD) anketi kullanılarak çocukların beslenme davranışlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma örneklemini İstanbul Arel Koleji ana sınıfı ve ilkokul öğrencileri oluşturmuştur. Ebeveynlere Çocuklarda Yeme Davranışı anketi sınıf öğretmenleri aracılığı ile ulaştırılmıştır. Anket, çocuklarının çalışmaya dahil edilmesini onaylayan ebeveynler tarafından doldurulmuş ve toplam 218 çocuk çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışma verileri 15 Nisan-15 Mayıs 2018 tarihleri arasında toplanmıştır. Çocuklarda Yeme Davranışı anketi 35 soru ve 8 alt ölçekten oluşan ve 5 puan üzerinden değerlendirilen (1=asla, 5=her zaman) likert tipi bir ankettir. Anketin Türkçe validasyonunu yapan R. Yılmaz'dan mail üzerinden izin alınmıştır. Ayrıca ebeveynlerden çocuklara ait antropometrik bazı bilgileri (boy uzunluğu ve vücut ağırlığı) ve doğum tarihini yazmaları istenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistik kullanılmıştır, Çocuklarda Yeme Davranışı anketi alt ölçek puanları ile Beden Kütle İndeksi arasında ilişkiyi tespit etmek için Spearman's rho korelasyonu bakılmıştır. p değerleri 0.05'in altında bulunduğunda istatistiksel olarak önemli kabul edilmiştir. Hesaplamalar IBM SPSS Statistics 21 istatistik paket programı ile yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya dahil edilen çocukların %54.6'sı kız, %45.4'ü erkektir. Ortalama yaş 93.2±16.7 aydır. Katılımcılar Dünya Sağlık Örgütü yaşa göre Beden Kütle İndeksi değerlerine göre sınıflandırılmıştır. Buna göre; çocukların %50'si normal vücut ağırlığına sahipken %21.6'sı fazla kilolu ve %14.7'si ise şişman/obezdir. Çocukların toplam ölçek ve alt ölçek puan ortalamaları sırasıyla; toplam 85.6±11.5, Gıda Heveslisi 2.8±0.5, Duygusal Aşırı Yeme 2.1±0.5, Gıdadan Keyif Alma 2.2±0.5, İçme Tutkusu 2.1±0.8, Tokluk Heveslisi 2.5±0.5, Yavaş Yeme 2.3±0.4, Duygusal Az Yeme 2.7±0.6, Yemek Seçiciliği 2.6±0.7 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların Beden Kütle İndeksi değerleri ile alt ölçek puan ortalamaları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Beden Kütle İndeksi değeri ile Gıda Heveslisi alt ölçek puan ortalaması arasında negatif yönde çok zayıf ileri derecede anlamlı ilişki, Tokluk Heveslisi alt ölçek puan ortalaması arasında negatif yönde zayıf ileri derecede anlamlı ilişki, Duygusal Aşırı Yeme alt ölçek puan ortalaması arasında pozitif yönde çok zayıf ileri derecede anlamlı ilişki, Gıdadan Keyif Alma alt ölçek puan ortalaması arasında pozitif yönde orta şiddette ileri derecede anlamlı ilişki, Yavaş Yeme alt ölçek puan ortalaması arasında pozitif yönde ileri derecede anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Sonuç: Çalışmada beden kütle indeksi değeri arttıkça, obezite eğilimini gösteren alt ölçeklerden duygusal aşırı yeme, içme tutkusu ve gıdadan keyif alma puan ortalaması artmış ve iştahsızlık eğilimini gösteren tokluk heveslisi ve yemek seçiciliği puan ortalamaları ise azalmıştır. Çocuklarda yeme davranışı anketinin alt ölçeklerinin çok yönlü olması çocuklarda özellikle obezite veya iştahsızlık eğilimini saptamada faydalı olabilir. Çocuklarda yeme davranışını ölçmede anket kullanımı obezitede yeme davranışını tanımlamada değerli olduğu kadar, iştahsız çocukları saptamada da iyi sonuçlar verecektir.

Anahtar Kelimeler: çocuklarda yeme davranışı anketi, iştahsızlık, obezite

Sözlü Bildiri

ÇOCUKLARDA OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU (OSB) VERİSİNİN YAPAY SİNİR AĞI İLE SINIFLANDIRILMASI

Sümeyye ÇELİK [1], Melike ŞİŞECİ ÇEŞMELİ[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi, sumeyye.celik334@gmail.com*

[2] *Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, melikesiseci@mehmetakif.edu.tr*

Özet

Veri madenciliği yöntemleri, veriler arasında var olan gizli örüntüleri ve bilgiyi ortaya çıkarmayı hedefleyen yöntemlerdir. Bu yöntemler tıp dahil birçok alanda yaygın alarak bilgi keşfi ve veri analizi için kullanılmaktadır. Tıp alanındaki verilerin işlenmesinin önemi işin ucunda insan sağlığı ve hayatı söz konusu olmasından dolayı artmaktadır. Veri madenciliği yöntemleri kullanılarak teşhis konulması veya salgın hastalıkların tespiti hızlandırılarak, erken tedavi ve önlem alma gerçekleştirilebilmektedir.

Otizm spektrum bozukluğu (OSB) doğuştan gelen ya da yaşamın ilk yıllarında ortaya çıkan karmaşık, teşhis ve tedavisi zor bir nöro-gelişimsel bozukluktur. OSB son gelişmelerin takip edilmesi gereken bir spektrum bozukluğudur. Güncel veriler ile çalışılmalı ve çalışmalara güncel sistemler entegre edilmelidir. Bu çalışmada güncel ve gerçek OSB verilerinin çocuklar için olan alt kümesi kullanılmıştır. 2017 yılına ait olan veriler, UCI machine learning repository sitesinden alınan, "Autistic Spectrum Disorder Screening Data for Children Data Set" verisidir.

Veri seti üzerinde daha etkin analiz yapabilmek için eksik verilerin tamamlanması, normalisasyon gibi veri ön işleme işlemleri gerçekleştirilmiştir. Veriler Yapay Sinir Ağları (YSA) ile sınıflandırılmış ve kullanılan nöron sayılarının başarı oranına etkisi değerlendirilmiştir. Tasarlanan ileri beslemeli YSA için farklı yapıda düğümleri olan modeller test edilmiştir. Bunlar arasında 20 düğümlü giriş katmanı, 5'er düğümlü iki gizli katmanı ve sınıfların belirlendiği 2 düğümlü çıkış katmanından oluşan YSA modeli eğitim ve test olarak ayrılan veri setinin hem eğitim hem de test kısmında %100 oranında başarı elde ederek tüm verileri doğru sınıflandırarak OSB hastalığını teşhis etmiştir.

Anahtar kelimeler: Tıp Alanında Veri Madenciliği, Otizm Spektrum Bozukluğu, Sınıflandırma Yapay Sinir Ağları

Sözlü Bildiri

YAŞLI BAKIMI SIRASINDA ORTAYA ÇIKAN ETİK PROBLEMLER

Mehmet Fahri BULDUK[1], Deniz Say ŞAHİN[2]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Bölümü, Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Programı Yüksek Lisans Öğrencisi.*

[2] *Dr. Öğr. Üyesi. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü.*

ÖZET

Yaşlılık, fiziksel ve biyolojik fonksiyonların yavaşladığı, ruhsal olarak da her bireyde farklılık gösteren bir yaşam evresidir. Bu evre neticesinde yaşlılar günlük veya periyodik gereksinimlerini yerine getirmekte zorlanabilecekleri bir döneme girebilir ya da bazen bakıma muhtaç olabilmektedirler. Böylelikle tıbbi bakım gereksinimi artabilmektedir. Artan bu ihtiyaç sonucu hastane merkezli yaşlı bakımı, konfor ve maliyet gibi nedenlerle ayrıca sağlıktaki bilimsel ve teknik gelişmelerinde etkisi ile yerini evde bakım hizmetlerine bırakmıştır. Evde bakım hizmetlerinin amacı yaşlı bireyin hem sosyal hem de tıbbi destek almasına olanak sağlamaktır. Ancak bakım süreci beraberinde bazı sorunları ve tartışmaları da getirmektedir. Bu nedenle çalışmamızın amacı, yaşlı bireylerin evde bakımı sırasında ortaya çıkan etik sorunları ve bu etik sorunların nedenlerine çözüm yolu aramaktır. Yöntem olarak retrospektif literatür taraması sonucu elde ettiğimiz sonuçları derleyerek yorumladığımız alandaki etik sorunları ve bu sorunlara neden olan sebepleri konu edinmektedir. Sonuç olarak ülkemizde evde bakım hizmetleri sırasında ortaya çıkan etik sorunların nedeni genellikle sosyo-ekonomik ve ata-erkil aile yapısından kaynaklanmaktadır. Evde bakım hizmetleri konusundaki mevzuat eksikliği, hizmeti sunan aile fertlerinin veya sağlık personelinin tutumu ve yaşlı ihmali/istismarı gibi çeşitli nedenlerde etik sorunları meydana getirmektedir. Yasal mevzuatın etkin ve verimli hale getirilmesi, hizmet veren personel ve/veya aile fertlerinin bilinçlendirilmesi ve en önemlisi ise yaşlılar ile ilgili bütüncül bir farkındalığın yaratılması gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, Yaşlı Bakımı, Etik, Etik Problemler

Sözlü Bildiri

AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI HASTANESINE BAŞVURAN HASTALARIN AĞIZ HİJYEN DURUMLARININ DEMOGRAFİK VERİLERE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Esra BÜYÜKÇAVUŞ
Isparta Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi, muhammedbuyukcavus@sdu.edu.tr

ÖZET

Amaç: Cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim ve ekonomik gelir düzeyinin ağız hijyenine ve ağız-diş bakımına göre dağılımı ile ilişkisini incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya katılan 440 bireyin cinsiyeti, yaşı, medeni hâli, eğitim düzeyi, ekonomik gelir durumu ve yerleşim yeri kaydedilmiştir. Bireyler; cinsiyet ve medeni duruma göre iki gruba, yaşa ve eğitim düzeylerine göre dört gruba, ekonomik gelir düzeylerine göre beş gruba ayrılmıştır. İstatistiksel analiz SPSS 23.0 istatistik programı kullanılarak Pearson ki-kare testiyle yapılmıştır.

Bulgular: Kadınlarda diş fırçalama sıklığı erkeklerden fazladır ancak cinsiyetler arası fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Yaş ilerledikçe diş fırçalama sıklığı ve ağız bakım ürünü kullanma alışkanlığı azalmaktadır. 17-30 yaş grubundaki hastalar diğer yaş gruplarına göre daha fazla oranda dişlerini fırçalamakta ve ağız hijyenlerine daha fazla dikkat etmektedir. Medeni duruma göre yaptığımız değerlendirme sonucunda ise bekârlar evlilerden anlamlı düzeyde daha fazla ağız hijyenlerine dikkat etmektedirler. Ağız bakım ürünü kullanımı ve diş fırçalama sıklığı lise ve üniversite mezunlarında eğitim düzeyi daha düşük olan hastalardan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fazladır. Ekonomik gelir düzeyine göre ağız hijyenine, ağız-diş bakımına dikkat etme dağılımı ise istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Sonuç: Yaş, medeni durum ve eğitim düzeyi ile ağız-diş bakımı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmış iken, cinsiyet ve gelir düzeyi arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Demografik dağılım; diş fırçalama; ağız-diş bakımı

Sözlü Bildiri

KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ'NE BAŞVURAN HASTALARDA TAURODONTİZM PREVALANSININ RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Safa KURNAZ

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Endodonti Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye,
e-mail: safakurnaz@hotmail.com

1.Giriş: Taurodontizm, dişin anatomik yapısıyla karakterize gelişimsel bir anomalidir. Dişin yapısal anomalilerinin en önemlilerinden biri olan taurodontizm, radyografide vertikal olarak uzamış pulpa odası, apikale doğru yer değiştirmiş pulpa tabanı ve iki ya da üçe ayrılmış normale göre kısa kök/kanal yapıları ile kendini göstermektedir. Bu anomali molar dişlerde daha sık görülür. Taurodontizm, endodontik tedavi planlamasında bazı zorluklara neden olabilir. Taurodont dişler köklerin sayısı, şekli ve karmaşık anatomisi nedeniyle anormal kök kanallarına sahiptir. Bu dişlere endodontik tedavi uygulanırken, biyomekanik preparasyon ve kök kanal doldurma işlemleri sırasında zorluk yaşanabilir.

2.Amaç: Bu çalışmanın amacı Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'ne başvuran hastalar arasında, diş gelişim bozukluklarından olan taurodontizm prevalansını belirlemek, lokalizasyonu, dağılımını, cinsiyetler arasındaki farklılığını incelemektir.

3.Yöntem: Bu çalışmada çeşitli dental problemler nedeniyle Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'ne başvuran 500 hastanın dijital panoramik radyografları taurodontizm açısından retrospektif olarak incelendi. Taurodontizmin tiplerinin görülme sıklığı ile cinsiyet ve çeneler açısından görülme oranları değerlendirildi. Elde edilen verilerin istatistiksel analizi Pearson ki-kare testi ile yapıldı.

4.Bulgular: Çalışmada toplam 500 adet panoramik radyografi (279 erkek, 221 kadın) değerlendirildi. Bu radyografların 37 (%7,4)'sinde ve incelenen 4126 molar dişin 56 (%1,4)'sında taurodontizm anomalisi saptandı. Bu dişlerin 26 (%46,4) tanesi hipotaurodont, 10 (%17,9) tanesi mezotaurodont, 7 (%12,5) tanesi hipertaurodont ve 13 (%23,2) tanesi piramidal diş olarak sınıflandırıldı. Taurodont dişlerin 37 (%66,1)'sinin mandibulada, 19 (%33,9)'unun maksillada olduğu görüldü. Taurodontizm tespit edilen hastaların 11 (%29,7)'i erkek 26 (%70,3)'sı kadındı. Kadınlarda taurodontizm prevalansı erkeklerden anlamlı derecede daha yüksek bulundu ($p<0.05$). Mandibulada taurodontizm prevalansının maksillaya oranla daha yüksek olduğu tespit edildi ($p<0.05$).

5.Tartışma ve Sonuç: Taurodontizm yaygın olarak görülen klinik bir anomalidir. Hekimler molar dişlere endodontik tedavi planlarken, bu dişlerde görülebilecek taurodontizm anomalisi açısından dikkatli olmalıdır.

6.Anahtar Sözcükler: Diş Anomalileri, Prevalans, Radyografi, Taurodontizm

Sözlü Bildiri

KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ'NE BAŞVURAN YETİŞKİN HASTALARDA DILASERASYON PREVELANSININ RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Gülsen Kiraz

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Endodonti Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye, e-mail: glsn_kiraz@hotmail.com

1. Giriş: Dilaserasyon, gelişimini tamamlamış bir dişin kök veya kronunun dirsek şeklinde keskin eğimli veya kavisli olmasıdır. Kök açılanması olarak da tanımlanır. Dilaserasyon şeklindeki anomalinin etiyolojisi tartışmalıdır. Genellikle diş gelişimi sırasında meydana gelen bir travmaya bağlı olarak oluşabilmektedir ancak bazı durumlarda genetik faktörler de etkilidir.

2. Amaç: Bu çalışmanın amacı, Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'ne başvuran hastalarda cinsiyet ve diş tiplerine göre kök dilaserasyonunun sıklığını ve dağılımını belirlemektir.

3. Yöntem: 2016 ile 2018 tarihleri arasında hastanemize başvuran 18 yaş üstü 500 hastanın dijital panoramik radyografileri kullanılarak retrospektif bir çalışma gerçekleştirildi. Tüm daimi dişler incelendi ve dilaserasyon gözlenen dişlere sahip hastaların cinsiyeti, dişlerin hangi çeneye ait olduğu ve dişteki dilaserasyon bölgesi kayıt edildi. Elde edilen verilerin istatistiksel analizi Pearson ki-kare testi ile yapıldı.

4. Bulgular: Çalışmada toplam 500 adet panoramik radyografi (282 erkek, 218 kadın) değerlendirildi. Bu radyografların 68 (%13,6)'inde ve incelenen 13014 dişin 74 (%0,6)'ünde dilaserasyon anomalisi saptandı. Erkek hastaların 34 (%12,1)'ünde, kadın hastaların ise 34 (%15,6)'ünde dilaserasyon tespit edildi. Bu dilasere dişlerin 20 (%27,02)'sinin maksillada, 54 (%72,9)'ünün ise mandibulada olduğu görüldü. Ayrıca; 74 dilaserasyonlu dişin 8 tanesi (%10,8) kesici dişlere ait iken 6 tanesi (%8,1) premolar dişlerde ve 60 tanesi (%81) ise molar dişlerdeydi. Kök dilaserasyonunun sıklığı mandibulada maksilladan daha fazladır ve bu oran istatiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

5. Tartışma ve Sonuç: Kök kanal tedavisinin başarısı kanalların biyomekanik preperasyonuna ve mikroorganizmaların kök kanal sisteminden ideal bir şekilde temizlenmesine dayanmaktadır. Bu yüzden endodontik tedaviden önce kök dilaserasyonunu teşhis etmek, hem endodontik tedavi sırasındaki komplikasyonları önlemek hem de iyi bir tedavi yapmak için kritik önem taşımaktadır.

6. Anahtar Sözcükler: Dilaserasyon, Diş Anomalileri, Prevelans

Sözlü Bildiri

DİSMENORENİN ALGILANAN STRES DÜZEYİ VE YORGUNLUK ŞİDDETİ ÜZERİNE ETKİSİ

İpek Çarpan[1], Nesrin Yağcı[2], Feride Yarar[2]

[1] *Sevgielim Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Manisa, Türkiye, ipekcarpan@gmail.com*

[2]*Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, Türkiye, nesrinyagci@yahoo.com feridebeydemir@hotmail.com*

Özet

Giriş: Menstrüel siklus organizmada her ay düzenli değişimlerle kadının yaşam kalitesini etkileyen fizyolojik bir süreçtir. Menstrüel siklus problemleri adölesan kızların yaklaşık %75`i gibi büyük çoğunluğunu etkileyen ve yaygın bir şekilde tıbbi tedavi aranmasına neden olan bir durumdur.

Amaç: Bu çalışma dismenoresi olan ve olmayan kadınların yorgunluk şiddetlerini ve stres düzeylerini karşılaştırmak; dismenore ile stres ve yorgunluk arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Çalışmaya 18 -25 yaş aralığında 60 dismenoreli, 62 sağlıklı toplam 122 kadın öğrenci dahil edildi. Dismenoreli kadınların mensturasyon sırasında hissettikleri ağrı Görsel Analog Skalası ile (GAS) sorgulandı. Katılımcıların stres düzeyini belirlemek amacıyla Algılanan Stres Ölçeğinin (ASÖ) Türkçe versiyonu kullanıldı. Yorgunluk şiddetleri Yorgunluk Şiddet Ölçeği (FSS) ile değerlendirildi.

Bulgular: Dismenoresi olan katılımcıların GAS değerleri ortalama 6,04±1,87cm olarak bulunmuştur. ASÖ skoru ve FSS skoru dismenoresi olan katılımcılarda daha yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Tüm katılımcılarda FSS ve ASÖ skorları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu bulunmuştur ($r=0,530$).

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışma dismenoresi olan kadınların menstrüel dönemde orta düzeyde ağrı yaşadıklarını, algıladıkları stres düzeylerinin ve yorgunluk şiddetlerinin dismenoresi olmayan katılımcılara göre daha fazla olduğunu göstermiştir. Aynı zamanda stres düzeyi ile yorgunluk şiddeti arasında da ilişki olduğu saptanmıştır. Dismenorede ağrıya yönelik yapılacak tedavilerin stres düzeylerine ve yorgunluk şiddetleri üzerine de olumlu yönde etki edebileceğini düşünmekteyiz.

Anahtar kelimeler: Dismenore, Stres, Yorgunluk, Ağrı

Sözlü Bildiri

AKTİF YAŞLANMA

Tahir DİKMEN[1], Deniz Say ŞAHİN[2]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi.*

[2] *Dr. Öğr. Üyesi. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü.*

ÖZET

Yaşlılık; sosyal, psikolojik, ekonomik, kültürel ve fiziksel açıdan çok boyutlu bir süreçtir. Birey doğduğu günden itibaren yaşlanarak hayatını idame ettirir. Bu nedenle yaşlanma süreci ve bu alanda yapılacak olan çalışmalar göz ardı edilemeyecek kadar önemli bir alandır. Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yaşlı nüfus giderek artmaktadır. Bu artış, tüm ülkelerde olduğu gibi ülkemizin de politikalarına yansımış ve toplumun yapısında da değişimlere neden olmuştur. Bu değişimlerin ve yaşlıların içinde bulunduğu sürecin doğru bir şekilde yönetilmesi ve yönlendirilmesi gerekmektedir. Bu yüzden yaşlı bireylerin sosyal, ekonomik, kültürel, psikolojik, topluma katılım, aktif üretimde etkin rol alma gibi ihtiyaç ve isteklerinin karşılanmasına yönelik ''Aktif Yaşlanma'' kavramına önem verilmeli ve bu yönde proje ve politikalar üretilmelidir. Yaşlılara sunulan hizmetler sadece bakım ve rehabilitasyon hizmetleri ile sınırlı kalmamalı, yaşlı bireyleri yaşamın içine alarak, onları yaşamdan soyutlamadan, onların deneyimlerinden yararlanarak aktif üretimde rol sahibi olmalarına imkan verilmelidir. Bu sebeple de Türkiye'de yaşlılara sunulan hizmetlerin aktif yaşlanma ilkeleri çerçevesinde hem merkezi hem de yerel düzeyde analizinin yapılarak hareket edilmesi, tüm ülkelerde olduğu gibi bizim ülkemiz için de önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, Aktif yaşlanma, sosyal politika

ABSTRACT

Senile; social, psychological, economic, cultural and physical multi-dimensional process. The individual survives from the day of his birth by maintaining his life. Therefore, the aging process and the studies to be carried out in this area are too important to ignore. In Turkey, as in the world it is also increasingly elderly population. This increase was reflected in the policies of our country as in all countries and caused changes in the structure of society. These changes and the process of the elderly should be managed and directed correctly. Therefore, the concept of alma Active Aging de should be given importance to meet the needs and desires of the elderly individuals such as social, economic, cultural, psychological, community participation and active production in active production and projects and policies should be produced in this direction. The services offered to the elderly should not be limited to the care and rehabilitation services, and they should be allowed to take part in the active production by taking the old individuals into life, without abstracting them from life, by benefiting from their experiences. For this reason, active aging policies in the framework of the services offered to the elderly in Turkey performed the analysis at both central and local levels to act, it is important for our country as well as in all countries.

Key Words: Aging, active aging, social policy

Sözlü Bildiri

CEP TELEFONU KULLANAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE DÜZENLİ EGZERSİZİN BOYUN AĞRISI ÜZERİNE ETKİSİ

Seçil Topal[1], Nesrin Yağcı[2], Feride Yarar[2]

[1] *Seda Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Aydın, Türkiye, scltpl@gmail.com*

[2]*Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, Türkiye, nesrinyagci@yahoo.com*

feridebeydemir@hotmail.com

Özet

Giriş: Cep telefonu son zamanlarda iletişim ve eğlence konusundaki rahatlığı nedeniyle genç yetişkinler arasında her yerde taşınabilir bir cihaz haline gelmiş ve telefon kullanımı sırasında birçok kullanıcıda boyun ve üst ekstremite olmak üzere kas iskelet sistemi rahatsızlıklarının oluştuğu görülmüştür.

Amaç: Bu çalışma akıllı telefon kullanan üniversite öğrencilerinde düzenli egzersizin boyun ağrısı üzerine etkisini araştırmak için yapılmıştır.

Yöntem: Çalışmaya Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu'nda eğitim gören, yaş ortalaması 21,45±1,8 yıl olan 140 (80 bayan, 60 erkek) üniversite öğrencisi dâhil edildi. Öğrencilerin fiziksel özellikleri, ortalama günlük uyku süreleri (saat), düzenli egzersiz alışkanlığı, toplam telefon kullanım süreleri (yıl), günlük telefon kullanım süreleri (saat) ve telefon kullanımı sırasında boyun bölgesinde oluşan ağrı şiddeti Görsel Analog Skalası (GAS) ve özürlülük durumu ise Boyun Özürlülük İndeksi (BÖİ) ile sorgulandı.

Bulgular: Katılımcıların BÖİ puan ortalamaları 7,15±4,19 ve GAS ortalamaları istirahatte 1,22±1,42cm, telefon kullanımı sırasında 3,32±2,06cm olarak bulunmuştur. Düzenli egzersiz yapmayanlarda, yapanlara oranla BÖİ skoru daha yüksek bulunmuştur (p=0,001). Egzersiz yapmayan katılımcıların telefon kullanımı sırasındaki ve istirahatteki GAS ortalaması, egzersiz yapanlara oranla daha yüksek bulunmuştur (p=0,001). Düzenli egzersiz yapma durumu ile cep telefonu kullanım yılı, günlük kullanım süresi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir (p>0,05).

Tartışma ve Sonuç: Çalışmanın sonucunda üniversite öğrencilerinde akıllı telefon kullanımının boyun ağrısına neden olduğu ve düzenli egzersiz yapanlarda bu ağrının daha az olduğu bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinde cep telefonu kullanımına bağlı oluşan boyun ağrısını azaltmak için düzenli egzersiz alışkanlığı edinmelerinin gerekli olduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Cep telefonu, Boyun ağrısı, Düzenli egzersiz, Boyun Özürlülük İndeksi

Sözlü Bildiri

YOKSUL BIREYLERIN KOLOREKTAL KANSER TARAMALARINA KATILIMINI ARTIRMAYA YÖNELIK SAĞLIK İNANÇ MODELI TEMELLI GIRIŞIMLER VE HEMŞIRENIN ROLÜ

HEALTH BELIEF MODEL-BASED INTERVENTIONS TO IMPROVE PARTICIPATION OF POOR INDIVIDUALS IN COLORECTAL CANCER SCREENINGS AND THE ROLE OF THE NURSE

***Mehmet Murat TOPALOĞLU, **Nihal GÖRDES AYDOĞDU**

**Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, e posta: memuratto@gmail.com*

***Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi*

Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Yerleşkesi İnciraltı/İzmir 35340 e-posta: nihalgordes@gmail.com

ÖZET

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre Kolorektal Kanserler (KRK) dünya genelinde erkekler arasında üçüncü sırada, kadınlarda ikinci sırada, her iki cinste ise üçüncü sırada görülen kanser türüdür. DSÖ'ye göre hastalık ve ölümlerin temel nedenleri arasında yer alan yoksulluk, kolorektal kanserin erken tanılanmasında da önemli bir engel oluşturmaktadır. Davranış bilimcimler tarafından bireylerin kanser taramalarına katılımlarını etkileyen faktörleri tanımlamaya ve bu faktörlerin değerlendirilmesine yönelik çeşitli modeller geliştirilmiştir. Sağlık İnanç Modeli (SİM) kanser taramasını yapmaya yönelik davranışları açıklamada en etkili modellerdendir. Literatürde bireyleri KRK taramalarını yapmaya yönelten faktörleri SİM temelinde tanımlamaya çalışan çalışmalar mevcuttur. Bu model çerçevesinde yapılan çeşitli girişimlerin KRK tarama oranlarını arttırdığı çalışmalar ile gösterilmiştir. Sağlık hizmetleri ekibinin temelini oluşturan hemşirelerin yoksul bireylerde KRK tarama oranlarını SİM temelli girişimlerde bulunarak arttırması mümkündür. Hemşirelerin bu konuda daha çok girişimde bulunarak tarama oranlarını arttırmada etkin rol oynaması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Yoksulluk, kolorektal kanser, erken tanı, hemşirelik*

Sözlü Bildiri

YAŞLILARA YÖNELİK SOSYAL HİZMET UYGULAMALARI VE ETİK KARAR VERME SÜRECİ

Ömer AVCI[1], Deniz Say ŞAHİN[2]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*

[2] *Dr. Öğr. Üyesi. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü.*

ÖZET

Yaşlılık her insanda mutlaka meydana gelecek ve geri dönüşü olmayan fizyolojik ve biyolojik bir süreçtir. Çok boyutlu bir yapısı bulunmakla birlikte beraberinde birçok sorunu da ortaya çıkarmaktadır. Ortaya çıkan bu sorunların çözümü daha rahat bir yaşam sağlanabilmesi için sosyal hizmet uygulamalı geliştirilmiş olup bu uygulamalar her dönem belirli etik sorunları ve bakış açılarında farklılıkları da beraberinde getirmiştir. Bu çalışmanın amacı farklı bakış açılarını ve oluşan etik problemleri incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, Etik, Sosyal Hizmet, Politika

SUMMARY

Old age is an irreversible physiological and biological process in every human being. Although it has a multi-dimensional structure, it also presents many problems. The solution of these problems has been developed in order to provide a more comfortable life, and these practices have brought about differences in ethical issues and perspectives. The aim of this study is to examine different perspectives and ethical problems.

Key Words: Elderly, Ethics, Social Work, Politics

Sözlü Bildiri

DEMRE ÇAYI'NIN ODONATA FAUNASI

Füsun KILÇIK[1], Selda TEKİN-ÖZAN[2]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Su Enstitüsü, Isparta, Türkiye* fusunkilcik@sdu.edu.tr

[2]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Isparta, Türkiye* seldaozan@sdu.edu.tr

Giriş: Odonata takımı üyeleri, uzun larval döneme sahip olmaları ve geniş bir yayılım göstermeleri sebebiyle akuatik ekosistemlerin, özellikle akarsu sistemlerinin biyolojik su kalitesini belirlemede uzun süredir yaygın olarak kullanılmaktadır. Türkiye'de şu ana kadar toplam 102 tür tespit edilmiştir.

Amaç: Nisan 2015-Aralık 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilen bu çalışmanın amacı, Demre Çayı'nın Odonata faunasını belirlemektir.

Yöntem: Odonata takımına ait örnekler, Demre Çayı üzerinde belirlenen toplam 12 istasyondan mevsimsel olarak alınmıştır. Örnekleme, standart bir el neti kullanılarak (30x50cm ebatlı ve 500µ göz açıklığında) mümkün olan tüm mikrohabitatı kapsayacak ve dere boyunca 100 m'lik bir bölümü tarayacak şekilde yapılmıştır. Toplanan organizmalar %70'lik etilalkolle fikse edilerek laboratuvara getirilmiş ve mümkün olan en küçük taksonomik basamağa kadar teşhisleri yapılmıştır.

Bulgular: Yapılan bu çalışmada Euphaeidae, Gomphidae ve Libellulidae familyaları bulunmuş olup, her familya tek bir türle temsil edilmiştir. *Epallega fatime* 10., ve 11. istasyonlarda, *Onychogomphus forcipatus albotibialis* 8. ve 10. İstasyonlarda, *Sympetrum* sp. ise yalnızca 8. istasyonda bulunmuştur. Diğer istasyonlarda bu gruba ait bireye rastlanmamıştır. Tüm çalışma dönemi boyunca 4'ü *Epallega fatima*, 11'i *Onychogomphus forcipatus albotibialis* 11 ve 1 'i *Sympetrum* sp. olmak üzere toplam 16 birey elde edilmiştir. En yüksek birey sayısına ise 8. istasyonda 9 bireyle ulaşılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: 8., 10., ve 11. istasyonlar hariç diğer istasyonlarda, bu takıma ait herhangi bir üyeye rastlanmaması, bu takım üyelerinin yüksek kalite sınıfı suları tercih ettiğini göstermektedir. Türlerin belirlendiği istasyonlar, su miktarının fazla olduğu, bozulmamış doğal yapının hakim olduğu, akarsu yatağının daha çok çakıl taşı ve kumdan oluştuğu istasyonlardır. En yüksek birey sayısına 8. istasyonda ulaşılmış olması, bu istasyonun diğer istasyonlara göre nispeten daha temiz olmasıyla ilişkilendirilebilir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, Odonata üyeleri su kalitesinin yüksek, su miktarının fazla olduğu bozulmamış bölgelerde bulunurken, kirli bölgelerde bu grubun üyeleri bulunmamaktadırlar

Teşekkür: Bu çalışma, Süleyman Demirel Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Yönetim Birimi tarafından SDUBAP 4267-D2-15 nolu proje ile desteklenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Insecta, Odonata, Demre Çayı, Türkiye

Sözlü Bildiri

MEKANİK BEL AĞRILI HASTALARDA AYAK TABAN DUYUSU VE DENGENİN İNCELENMESİ

Büşra Mimir[1], Yıldız Erdoğanoğlu[2], Çetin Sayaca[2]

[1] özel Tepe Sağlık Merkezi

[2]Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Özet

Amaç: Sağlıklı bireylerde ve bazı hasta gruplarında, ayak taban altı basınç duyusunun denge ile ilişkili olduğu bilinmektedir. Bu çalışmanın amacı; mekanik bel ağrılı hastalarda ayak taban duyusunun statik ve dinamik dengeye etkisini araştırmaktı.

Yöntem: Çalışmaya, nörolojik bulgusu olmayan 30 (20 kadın, 10 erkek) mekanik bel ağrılı gönüllü hasta ve 30 (20 kadın, 10 erkek) sağlıklı kontrol dahil edildi. Hastaların ağrıları Numerik Anolog Skalası ile, ayak tabanı hafif dokunma duyusu Semmes Weinstein Monofilament test kiti ile, vibrasyon duyusu 128Hz'lik diapazon ile, iki nokta ayrımı duyusu estesiometre ile ölçüldü. Statik denge tek ayak üzerinde durma denge testi, dinamik denge ise Y-Denge testi ile değerlendirildi.

Bulgular: Hastaların ağrı şiddet ortalamaları 6.03±1.86 olarak bulundu. Mekanik bel ağrılı hastalarda, ayak taban duyusu, statik denge ve dinamik denge sağlıklı bireylerle karşılaştırıldığında azalmış olarak bulundu ($p<0.05$).

Tartışma: Çalışmanın en önemli sonucu; bel ağrılı hastalarda ayak tabanındaki kutenöz reseptörlerin duyarlılığının göstergesi olan ayak tabanı hafif dokunma, vibrasyon, iki nokta ayırımı duyuları ile statik ve dinamik dengenin azalmış olmasıdır.

Sonuç: Bu çalışma sonucunun mekanik bel ağrılı hastalarda uygulanan mevcut fizyoterapi ve rehabilitasyon protokollerine yol gösterici olacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Mekanik bel ağrısı,Taban altı basınç duyuş,Statik denge,Dinamik denge

Sözlü Bildiri

COMPARISON OF TWO ABUTMENT TYPE IN TERMS OF STRESS TRANSFER: A THREE-DIMENSIONAL FINITE ELEMENT STUDY

Nurullah TÜRKER

Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, nurullahturker@hotmail.com

Purpose: Implant systems in dentistry are developing every day and different types of implant parts are produced by various companies. The aim of this study was comparison of the stresses formed in the implant and bone for classical abutment type and conometric concept which is a new abutment concept.

Material and Method: A mandible fragment containing cortical and trabecular bone layers, an implant and a crown which represents lower first premolar tooth were designed. For comparison, a new abutment type (Acuris, conometric concept) and a classical abutment (Ankylos standard abutment) were designed. All designs were assembled in finite element analysis software. Two separate loading conditions were created. First force was in parallel with the long axis of the implant and applied from the distal fossa of the crown. The second force was applied to the crown from the lingual surface of the buccal tubercle at a 45 degree angle to the long axis of the implant. In both cases, the applied force was 100 N. The stresses formed in bone and implant were recorded in megapascal.

Results: Higher stresses were observed in the applied models with inclined angle compared to the models that applied force with vertical angle. In both the vertical and inclined loads, on the implant, higher stresses were observed in the classical abutment design compared to the conometric concept. There was no significant difference between the stresses in the bone.

Conclusions: A new type of abutment, the conometric concept, produces less stress on implants than the classical abutment type. The mechanical effects of different abutment types on implant and bone structure should be examined with long-term clinical studies.

Keywords: Conometric concept, abutment type, implant

Poster Bildiri

HELIX LUCORUM'UN *T*ABAN YAPISININ İMMUNOHISTOKIMYASAL YÖNTEMLER ILE İNCELENMESI

[1]Ömer Mustafa TOSUN, [1]Deniz OKUDAN, [1]Tuğçe IŞIM, [1]Rovshan JABBAROV, [2]Kenan ÇINAR

[1]Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek lisans Öğrencisi, ISPARTA

[2]Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, ISPARTA

omermustafatosun@gmail.com

GİRİŞ

Gastropodlar tüm yaşayan yumuşakça türlerinin yarısından fazlasını içine alan en büyük yumuşakça sınıfıdır. Salyangozun dorsal ve ventral yüzeyi arasında beş temel hücre tipi vardır. Dorsal yüzeyde tek katlı, ventral yüzeyde çok katlı örtü epiteli bulunmaktadır. Ventral kısmın en dışında epidermis tabakasının üzerinde basit bir mikrovillus tabakası bulunmaktadır. Bazı bölgelerde silli hücreler, ventral yüzeyde ise dorsale göre fazla olan epitelin hemen altına yerleşmiş yuvarlak mukus salgılayan hücreler ve bunların dışında tübüler mukus ve kanal hücleride bulunmaktadır. Bu çalışmada Helix lucorum' un taban yapısındaki hücrelerin Con A, HPA, UEA-1, WGA lektinlerinin kullanılarak glikokonjugatlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL-METOT

Bu çalışmada 4 adet *Helix lucorum*'un taban kısmı materyal olarak kullanıldı. Propafol %1 Fresenius anestezi maddesi kullanılarak hayvan bayıltıldı. Dokular %10'luk formaldehit de 24 saat tespit edildikten sonra rutin histolojik doku takibi aşamasından geçirilerek parafinde bloklandı. Parafin bloklardan 5 µm kalınlığında alınan kesitlere lektin histokimyası uygulandı. Hazırlanan preparatlar Olympus CX 41 tipi ışık mikroskobu ile incelendi ve ilgili kısımlardan fotoğraf çekimi yapıldı.

BULGULAR

Yapılan histolojik incelemeler sonucunda taban kısmının çok katlı epitele sahip olduğu ve epitelyum hücrelerinin aralarında salgı hücreleri bulunduğu tespit edildi. Epitel hücreleri yüzeyinde fırça kenar mikrovillus yapı bulunduğu gözlendi. Epitel hücreleri arasında kas yapılarına rastlandı. Lektin histokimya uygulamasında taban kısmında Con-A, UEA -1 lektinleri ile çok zayıf (+) ve zayıf (++) etkileşimler görüldü. HPA lektinin de çok güçlü (++++) ve güçlü (+++) etkileşimler görüldü. WGA lektinin de ventral mikrovillus yüzeyi çok güçlü (++++) ve güçlü (+++) etkileşim görülürken epitelyum apikal sitoplazmada çok zayıf (+) etkileşim görüldü.

SONUÇ

Sonuç olarak ortaya çıkan çalışmada karasal salyangoz (*Helix lucorum*) tabanı dorsal ve ventral kısım hücrelerinin glukokonjugat kompozisyonları ve yoğunlukları belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: *Helix lucorum*, Lektin Histokimyası, Glikokonjugat

Poster Bildiri

DÜŞÜK YOĞUNLUKLU DARBELİ ELEKTRİK ALAN UYGULAMASININ *Escherichia coli* GELİŞİMİ ÜZERİNE ETKİSİ

Emine Aşık-Canbaz[1], Selçuk Çömlekçi[2], Atıf Can Seydim[3]

[1] *Gıda İşleme Bölümü, Şarkikaraağaç Meslek Yüksekokulu, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 32200, Isparta-Türkiye, emineasik@isparta.edu.tr*

[2] *Elektronik ve Haberleşme Bölümü, Mühendislik Fakültesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, 32200, Isparta-Türkiye, selcukcomlekci@sdu.edu.tr*

[3] *Gıda Mühendisliği Bölümü, Mühendislik Fakültesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, 32200, Isparta-Türkiye, atifseydim@sdu.edu.tr*

ÖZET

Gıda güvenliği zararlı bulaşanların uygun yöntemle etkisiz hale getirilmesi ile sağlanabilmektedir. Bu amaçla geliştirilen yöntemlerinden biri darbeli elektrik alan (PEF) uygulamasıdır. Isıl olmayan niteliği ile aynı zamanda gıdaların duyusal ve besleyici özelliğini de koruyan PEF yöntemi bu çalışmada düşük sanitasyon koşullarının indikatörü olan ve patojen türleri ile insan sağlığını tehdit eden *Escherichia coli* bakterisinin inaktivasyonu için uygulanmıştır. Düşük yoğunluklu (75 kV/m, 125 kV/m) PEF altında gerçekleşen inkübasyon (37 °C) esnasında *E. coli*'nin sahip olduğu optik yoğunluğun ve mikrobiyal yükün nasıl değiştiği araştırılmıştır. 75 kV/m'de kontrol (K) ve uygulama (U) gruplarının optik yoğunluk ve mikrobiyal yük değerleri arasında herhangi bir fark gözlenmemiştir. Uygulanan PEF değeri 125 kV/m yoğunluğuna çıkarıldığında ise inkübasyonun ilk saatlerinden itibaren U grubunun mikrobiyal yükünün K grubuna nazaran yaklaşık 0,5 log daha düşük değerlere sahip olduğu tespit edilmiştir ve bu fark optik yoğunluk değerinde 16. saatten sonra ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak *E. coli* bakterisinin 37 °C'ta inaktivasyonu için 75 kV/m PEF değeri yetersiz kalırken 125 kV/m elektrik alan yoğunluğu *E. coli* gelişimini yavaşlatmıştır. Sonraki çalışmalarda gerçekleştirilecek düşük yoğunluklu PEF uygulamalarında elektrik alan yoğunluğu dışında farklı parametrelerin etkisinin de değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Darbeli elektrik alan (PEF), *Escherichia coli*, gıda güvenliği

Sözlü Bildiri

ÇENE KEMIKLERINDE İLAÇ KULLANIMINA BAĞLI GÖRÜLEN OSTEONEKROZLARDA GÜNCEL GELIŞMELER

Tayfun YAZICI, Mehmet Fatih ŞENTÜRK

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız,Diş Ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı

ÖZET

Osteonekroz, kemik iliği stromal hücreleri,preosteoblastlar,olgun osteoblastlar,osteositler ve osteoklastlar gibi kemik hücrelerinin ölümünü tanımlamak için yaygın olarak kullanılan bir terimdir. Bifosfonatlar,her biri artmış kemik kaybı ile karakterize edilen osteoporoz veya metastatik kemik kanseri olan hastaları tedavi etmek için antirezorbtif ajanlar olarak kullanılmıştır.Bifosfonat kullanımına bağlı çenelerde görülen osteonekroz olguları (BRONJ) 2003 yılının sonlarından itibaren hızla artış göstermiştir. 2014 yılında Amerikan Çene Yüz Cerrahisi Derneği tarafından tabloya katılan bazı ilaçlarla(Denosumab,Bevacizumab,vb.) tablo ilaç kullanımına bağlı olarak çene kemiklerinde gelişen osteonekroz (MRONJ) olarak değişmiştir. Son olarak 2017 yılında daha sıklıkla antirezoptif ilaçların osteonekroza sebebiyet vermesinden ötürü antirezorbtif ilaç kullanımına bağlı çene osteonekrozu (ARONJ) terimi olarak literatüre girmiştir.Bu sunumun amacı ilaç kullanımına bağlı olarak çene kemiklerinde gelişen osteonekroz hakkındaki son güncellemeleri tartışmaktır.

Sözlü Bildiri

JUGLON ANTİOKSİDANIN VE ELEKTRİK ALANIN KARACİĞER DOKUSU ÜZERİNE ETKİSİNİN HİSTOLOJİK YÖNDEN İNCELENMESİ

NURGÜL ŞENOL[1], ERŞAN KAYA[2], MELDA ŞAHİN[3]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Isparta, Türkiye. nurgulsenol@sdu.edu.tr*

[2]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Biyoloji ABD, Isparta, Türkiye, nasreskaya@hotmail.com*

[3]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Biyomühendislik ABD, Isparta, Türkiye, meldazman@hotmail.com*

ÖZET

Çalışmamızda Wistar-Albino cinsi erkek ratlara uygulanan 50 Hz (10 kV/s) elektrik alanın (EA) karaciğer dokusunda oluşturduğu etkilerin ve bu etkileri azaltmak için uygulanan antioksidan juglon (5-hidroksi-1,4-naftokinon)'ın olumlu etkisinin immunohistokimyasal yöntemle belirlenmesi amaçlandı. Bu çalışmada Wistar albino 24 adet genç rat (250-300 g) kullanıldı. Çalışmalar için Süleyman Demirel Üniversitesi Deney Hayvanları Araştırma Biriminden etik izin (21438139-267 nolu karar) alındı. Tüm hayvanlara deney süresince Deney Hayvanları Laboratuvarında standart koşullarda bakıldı. Ratlar EA (Elektrik alan) ve EA+Juglon (EA+JUG) ve Kontrol olarak rastgele üç gruba ayrıldı. EA ve EA+JUG gruplarına 30 gün boyunca 21 saat/gün elektrik alan uygulandı. Bu süre içinde EA+JUG grubuna elektrik alan uygulaması ile birlikte Juglon (JUG) antioksidan madde (1 ml 300 ppm) gavaj yöntemi ile verildi. Kontrol grubunda karaciğer dokusunun histolojik yapısının normal bir görünüme sahip olduğu gözlendi. Elektrik alan grubunun karaciğerinde sinüzoidlerde ve damarlarda dilatasyon ve hemorajik alanlar saptandı. Ayrıca yer yer hücrelerde hidropik vakuolar dejenerasyon gözlendi. Elektrik alan+juglon grubunda ise kontrol grubuna benzer normal bir histolojik görünüm tespit edildi.

Sitoplazmik immün boyanmanın şiddeti ve yaygınlığı 0'dan +3'e kadar sayı ile semi-kantitatif olarak skorlandı (0:Yok, +1:Az, +2:Orta, +3:Şiddetli). TNF-α immunpozitif hücrelerin yoğunluğu Elektrik alan grubunda preparatlarda (+2) gözlenirken elektrik alan+juglon ve kontrol grubunda (+1) az düzeyde saptandı. Yine Kaspaz 3 immunpozitif hücrelerinde TNF-α immunpozitif hücrelerinin yoğunluğuna benzer biçimde gruplarda bulunduğu belirlendi. Sonuç olarak çalışmamızda uygulanan juglon antioksidan dozunun elektrik alanın olumsuz etkilerini azalttığı saptandı.

Anahtar Kelimeler: Elektrik Alan, Juglon, Karaciğer, Histoloji

Sözlü Bildiri

AFETLERDE ENGELLİ BAKIMI

(CARE OF DISABLED IN DISASTERS)

Nurdan KÖSE[1], Aysun GÜZEL[2]

1 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Burdur/Türkiye, nurdan.24.1985@gmail.com

2 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Burdur/Türkiye, ayurdakul@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Afetler çevreye zarar vererek canlıların yaşamını, yok eden doğal veya insan kaynaklı olaylardır. Son yıllarda sayıca artış gösteren afetler, insanların savunmasızlığının artması nedeniyle daha fazla zarar vermektedir. Afetlere hazırlık amacıyla yapılan önleyici ve müdahale edici hizmetlerin önemi de giderek artmaktadır. Afetlerin farklı gruplar üzerindeki etkilerini incelemeye yönelik araştırmalar olmasına rağmen, engelli bireylere yönelik yapılan çalışmaların oldukça sınırlıdır. Engelli bireyler hem afet sürecinde hem de sonrasında güvenlik ve sağlık hizmetleri açısından özel gereksinime ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle bu bireyler afetlerde yüksek risk grupları arasında yer almaktadır. Afet durumlarında engelli bireylerde oluşabilecek zararı en aza indirgemek için afet öncesinde bu bireylere yönelik hizmetler planlanmalıdır. Engelli bireyler için risk faktörlerinin belirlenmesi ve gerekli hazırlıkların yapılması afetlerin bu kişiler üzerindeki yıkıcı etkilerini azaltmada çok önemlidir. Literatür incelendiğinde, afet öncesi ve sonrasına ilişkin hizmetlerde, engellilerin toplumun göz ardı edilen kesimi arasında yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Her ne kadar son yıllarda engellilere yönelik farkındalıkta bir artış yaşansa da, bu artışın istenilen düzeyde olduğu söylenememektedir.

Anahtar Kelimeler: Engelli Bakımı, Afet, Afet Yönetimi, Engelli Birey, Afet Eğitimi.

ABSTRACT

Disasters are the natural or man-made events that destroys the lives of living things by destroying the environment. Disasters, which have increased in recent years, cause more damage due to increased vulnerability of people. The importance of prevention and intervention services for disasters has increased. Although there are studies to investigate the effects of disasters on different groups, research on disabled individuals are quite limited. People with disabilities require special needs in terms of security and health services both during and after the disaster. Therefore, these individuals represent a group at high risk for disasters. In order to minimize the harm that may occur in people with disabilities in disasters, the services for these individuals should be planned before the disaster. Identifying risks factors for disabled individuals and making necessary preparation are very important in reducing the destructive effects of the disaster on these individuals. When the literature is examined, it is concluded that the disabled are among the neglected part of the society in the services before and after the disaster. Although there has been an increase in awareness towards disabled people in recent years, this increase cannot be said to be at the desired level.

Keywords: Disabled Care, Disaster, Disaster Management, Disabled Individual, Disaster Education.

Sözlü Bildiri

POSTTRAUMATIC GROWTH IN PARENTALLY BEREAVED CHILDREN AND ADOLESCENTS: A SYSTEMATIC REVIEW

Buket ŞİMŞEK ARSLAN[1], Zeynep ÖZER[1], Kadriye BULDUKOĞLU[1]

1Akdeniz University Faculty of Nursing, E-mail address: buketsmsek@gmail.com

Abstract

Introduction: Loss of a significant person such as parent, grandparent, sibling, friend or teacher for a child or adolescent is more difficult than other losses. Especially loss of a parent means that loss of love and care, and also secondary losses such as house moves, change of school, financial loss, and loss of future. The loss of the child's or adolescent's parents does not always have a negative meaning, because traumatic events may be an opportunity for the growth of the individual.

Aim: The aim of this systematic review is to evaluate posttraumatic growth in children and adolescents who lost their parents.

Methods: In this systematic review, CINAHL, Cochrane Central, PubMed/ MEDLINE, Web of Science and Science Direct databases were searched in English. The studies evaluating posttraumatic growth and having a sample parentally bereaved children and adolescents were included.

Results: A total of 178 studies recorded EndNote X7 Program and 25 duplicates were removed (n=154). The title and abstracts of the studies were examined and 135 studies that were irrelevant to research question were excluded from the review. Twelve of the 18 studies examined in the full text were excluded because of population (university students, adults lost their parents in childhood, all traumatic events; n=10) and outcome (n=2). As a result, six studies were included in this systematic review. When the studies examined within the scope of systematic review, it can be said that the parentally bereaved children and adolescents showed posttraumatic growth.

Discussion and Conclusion: In studies conducted in different research designs, it was determined that children and adolescents who lost their parents showed post-traumatic growth. Because the designs of these studies are different, this result does not constitute a strong evidence. Further studies are needed on the subject.

Keywords: Grief, Child, Adolescent, Posttraumatic growth, Systematic review

Sözlü Bildiri

ÇOCUKLARDA GİRİŞİMSEL AĞRI YÖNETİMİNDE FARMAKOLOJİK OLMAYAN GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Songül Şahin[1] Tülay Kuzlu Ayyıldız[2], Gülşah Yapıcı[3]

Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Zonguldak, Türkiye, songul.yan67@gmail.com

Özet: Kan alma, enjeksiyon uygulama gibi tıbbi işlemler çocukların en büyük ağrı kaynaklarından biridir. Ağrı çocukların iğneden korkmasına, aşı uygulaması, enjeksiyon ve kan alma uygulaması gibi bazı tıbbi işlemlere karşı gönülsüzlüğü hatta tedavinin ihmal edilmesine yada gecikmesine neden olabilmektedir. Bu nedenle hemşire, çocuklarda ağrının uzun dönem olumsuz etkilerini azaltmak ve ağrılı prosedürlerin fiziksel ve emosyonel etkilerini gidermek için ağrılı işlemleri yönetmelidir. Çocuklarda tıbbi işlemler sırasında oluşabilecek ağrı ve anksiyeteyi azaltmaya yönelik ilaçlı ve ilaç dışı yöntemleri kapsayan pek çok yaklaşım vardır. Son yıllarda, hemşirelerin ağrılı işlemlerde ağrıyı gidermeye yönelik ilaç dışı yöntemlerin kullanımı ile ilgili araştırmalar artmıştır.

Korku ve anksiyete çocuklarda ağrıyı arttırır. Bu nedenle hastaneye yatıştan itibaren korku ve anksiyeteyi gidermeye yönelik tüm hemşirelik girişimleri ağrının giderilmesine de doğrudan katkı sağlayacaktır. Hastanede yatan çocuklara yapılan birçok işlem ağrıya neden olduğundan ağrının giderilmesi için en iyi yöntemin seçilmesi gerekir**.** Çocuklarda ağrı bakımında nonfarmakolojik yöntemler ve yan etki görülmeden ya da minimal yan etki ile ağrının maksimal düzeyde giderilmesi için farmakolojik yöntemler kullanılmaktadır.

Farmakolojik olmayan yöntemler, Periferal Teknikler, Kognitif (Bilişsel)-Davranışsal Teknikler ve bu iki yöntemin dışında kalan diğer teknikler (akapunktur, plasebo uygulaması, cerrahi tedavi gibi) olarak sınıflanabilir.

Farmakolojik olmayan yöntemlerin ağrı gidermede kullanım amacı analjeziklerin kullanım oranının azaltılması, hastanın ağrı sorununun olabildiğince giderilerek yaşam kalitesinin yükseltilmesidir. Bu makalede, farmakolojik olmayan yöntemlerin ağrı gidermedeki etkisi, hangi durumlarda ve nasıl kullanıldığı literatür eşliğinde gözden geçirilmiştir.

Poster Bildiri

KOÇ TESTİSLERİNDE DUCTULI EFFERENTES BÖLGESİNİN FARKLI BOYALARDA HİSTOKİMYASAL YAPISI

Rovshan Jabbarov[1] , Gülsüm Manav[1 *], Osamah Adnan[1], Kenan Çınar[2]

1.Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü , Isparta,Türkiye

2.Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü , Isparta,Türkiye

rovshan1001@gmail.com, gulsumanav@gmail.com

Giriş

Duktuli Efferentes Testisin posterior sınırının superior kısmında sayıları yaklaşık olarak 20 kadar olan kanallardır. Bunlar rete testisten ayrılır ve epididimis lobüllerini oluştururlar. Hücrelerinin serbest yüzeyinde çok sayıda mikrovillus bulunur ve absortif fonksiyonu vardır. Bütün testis duktusları sisteminde yalnızca efferent duktuliler hareketli silyaya sahiptir.

Amaç

Bu çalışmada Koç (Ovis aries) testisinin duktuli efferentes bölgesinin histokimyasal yapısının belirlenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmada 5 adet koçtan alınan doku örnekleri (ductuli efferentes) materyal olarak kullanıldı. Alınan dokularının tespiti için Formaldehid fiksatifi kullanıldı. Formaldehid solüsyonlarında 48 saat tespit edildikten sonra bir gece akarsuda yıkanan dokular, dereceli alkol serilerinden geçirilerek dehidre edilen örnekler parafinde bloklandı. Daha sonra alkol serisinden (%50, %70, %80, %90, %100(I), %100(II), %100(III) alkol) geçirilerek dehidre edilen örnekler, ksilolde şeffaflaştırılarak parafine gömülerek bloklandı. Parafin bloklardan 5-6µm kalınlığında alınan kesitlere PAS, Aldehit Fuksin, PAS/AB pH 2,5, AF/AB pH 2,5, AB pH 2,5, pH 1, pH 0,5 boyama yöntemleri uygulandı.

BULGULAR

Duktuli efferentes epiteline ait yüksek prizmatik hücrelerde PAS ve AB pH 1 uygulamalarında zayıf boyanma gözlenirken (iri granüllerde), PAS/AB pH 2,5, AB pH 2,5 ve AB pH 0,5 boyamalarında reaksiyona rastlanmadı. Duktuli efferentes duvarındaki hücrelerin salgı granüllerinde, apikalde silyumlu yüksek prizmatik hücrelerde Aldehit Fuksin ve Aldehit Fuksin/AB pH 2,5 boyalarında güçlü reaksiyon gözlendi.

SONUÇ

Koç testisinde, duktuli efferentesin farklı histolojik boyanmalar gösterdiği, duktuli efferentes epitel hücrelerinin salgı garanillerinde sülfatlı mukosubstans'ın yoğun, nötr ve O-sülfat esterli glikoproteinlerin ise daha zayıf biçimde bulundukları belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Koç, Testis, Duktuli efferentes, Histokimya

Sözlü Bildiri

FARKLI EVRELERDEKİ LUMBAL DİSK HERNİLİ HASTALARDA AKUT AĞRI, DEPRESYON, FONKSİYONEL DÜZEY VE LUMBAL MULTİFİDUS KESİT ALANIN İNCELENMESİ

Sedef Yıldırımalp[1], Filiz Eyüboğlu[2], Yıldız Erdoğanoğlu[3], Defne Kaya[4]

1 Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoterapi ve Reh.Programı, Yüksek Lisans, İSTANBUL (sdfy54@hotmail.com)

2 Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İSTANBUL (filiz.eyuboglu@uskudar.edu.tr)

3 Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İSTANBUL (yildiz.erdoganoglu@uskudar.edu.tr)

4 Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İSTANBUL (defne.kaya@uskudar.edu.tr)

Bel ağrısı endüstrileşmiş ülkelerde en sık görülen tıbbı problemlerdendir ve işten uzak kalmanın en önemli ikinci sebebidir. Bel ağrısının nedenlerinden biri lumbal disk hernisidir. Bu çalışma farklı evrelerdeki lumbal disk hernili hastalarda akut ağrı, depresyon, fonksiyonel düzey ve lumbal multifidusun kesit alanın incelenmesi amacıyla yapıldı. Çalışmaya, 18- 65 yaş aralığında 30 disk hernisi tanılı gönüllü hasta dahil edildi. Hastalar, Magnetik Rezonans Görüntüleme (MRG) sonuçlarına göre bulging evre ve protrüzyon evre disk hernili grup olmak üzere iki gruba ayrıldı. Ağrı şiddeti Sözel Ağrı Ölçeği (NRS) ve Mcgill- Melzack Ağrı Anketi ile, depresyon varlığı Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) ile, fonksiyonel düzey Roland Morris Engellilik Anketi ile değerlendirildi. Multifidus kası kesit alanı MRG üzerinden DICOM Browser programı aracılığı ile ölçüldü. Lumbal disk hernili hastalarda bulging evre disk ile protrüzyon evre arasında akut ağrı, depresyon, fonksiyonel düzey ve lumbal multifidus kesit alanında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmamıştır ($p>0.05$). Çalışma sonuçları, farklı evrelerdeki disk hernisi tanılı hastalar arasında ağrı şiddeti, depresyon, fonksiyonel düzey ve lumbal multifidus kesit alanı arasında fark göstermemiş olsa da ağrının bu hasta grubunda günlük yaşam aktivitelerini engellediği her zaman akılda tutulmalıdır. Bu engellerin tespit edilmesi ve yaşam alanının buna göre düzenlenmesi, mevcut uygulanan rehabilitasyon programlarına ek olarak fonksiyonel egzersizlerin de eklenmesinin önemli olduğu düşünüldü.

Anahtar Kelimeler: Akut bel ağrısı, depresyon, fonksiyonel düzey, lumbal multifidus kesit alanı.

Sözlü Bildiri

THE EFFECTS OF SQUATTING POSITION ON INTESTINAL DEFECATION AND THE PREVENTION OF CONSTIPATION IN THE PATIENTS WHO HAVE HAD HERNIA OPERATION

Meltem Kaya* Aysegul Oksay Sahin Isil Isik Andsoy*****

**Karabuk University, School of Health Service, 78600 Karabuk, Turkey, meltemkaya@karabuk.edu.tr*

***Karabuk University, Faculty of Health Sciences, 78050 Karabuk, Turkey, ayseguloksay@karabuk.edu.tr*

**** Karabuk University, Faculty of Health Sciences, 78050 Karabuk, Turkey, isilandsoy@karabuk.edu.tr*

INTRODUCTION: Intestinal defecation is a serious problem during post-op period, causing longer hospital stay and increased health-care costs, which could be handled in nursing through a right position during defecation.

OBJECTIVES: The aim of this study is to evaluate the effects of squatting position on intestinal defecation and prevention of constipation in the patients after hernia operation.

METHODOLOGY: The participants are adult patients, 51 in experimental and 51 in control group, who have had hernia operation in a state hospital general surgery clinic and samples are evaluated through strength analysis. Ethics committee approval is obtained by the written permission of the related institutions and informed consent forms. In the experimental group, patients were provided stools on toilet bowls to enhance squatting position. In the control group, no kind of approach or implementation was conducted. The data was collected through "Patient Diagnostic and Follow-up Form", "Constipation Risk Rating Scale" and "Constipation Severity Scale". The data was evaluated through numbers, percentages, averages, standard deviation, independent samples test, one way variance analysis, chi square test and pearson correlation coefficient.

FINDINGS: In the study, for the experimental group (n=51), age average is 55,24±8,894 and males make up %86,3 and for the experimental group, age average is 54,76±9,448 and males make up %86,3. There were no differences between the experimental and control group regarding age, gender, movement, eating habits, defecation routine, daily fluid intake and constipation risk. Post-op Day 2 and the following week remarked a significant difference regarding the averages of the pain during defecation, difficulty in defecation, the fear of straining and the length of defecation ($p<0.05$).

DISCUSSIONS & RESULTS: This study has preliminarily shown that in the post-op period, squatting position lessens the pain during defecation, the difficulty in defecation, the fear of straining and the length of defecation.

The Project Has Been Supported By Scientific Research Projects Unit Of Karabuk University. Project Number: KBYBAB-17/YL-454

KEY WORDS: Squatting position, İntestinal defecation, Constipation, Nursing

Sözlü Bildiri

THE EFFECTS OF SQUATTING POSITION ON INTESTINALRNDEFECATION AND THE PREVENTION OF CONSTIPATION IN THE PATIENTS WHO HAVE HADRNHERNIA OPERATION

Meltem Kaya* Aysegul Oksay Sahin Isil Isik Andsoy*****

**Karabuk University, School of Health Service, 78600 Karabuk, Turkey, meltemkaya@karabuk.edu.tr*
***Karabuk University, Faculty of Health Sciences, 78050 Karabuk, Turkey, ayseguloksay@karabuk.edu.tr*
**** Karabuk University, Faculty of Health Sciences, 78050 Karabuk, Turkey, isilandsoy@karabuk.edu.tr*

ABSTRACT

Leishmania spp. are obligatory intracellular protozoa and are known as the causative agents of cutaneous and visceral leishmaniasis diseases. Cutaneous leishmaniasis (CL) is a form of the disease caused by parasite in the skin. Phlebotomus (also known as sandfly, yakarca) flies transmit Leishmania species. The routine diagnosis of Cutaneous leishmaniasis is the detection of Leishmania spp. in the smears and culture from skin lesions. A noticeable number of CL cases are reported each year in Aydın, the city is one of the important CL focus in Turkey. In the present study, we aimed to evaluate CL cases in Aydın and to point out the public attention to the disease once more.

The cases from different policlinics were examined retrospectively in the Department of Parasitology, Aydin Adnan Menderes University Faculty of Medicine. Of the cases with CL diagnosis, 49% were male and 51% were female. The routine diagnosis of parasite was performed with staining and culture methods. The average age of the cases was 38,77. The lesions seen most frequently in the face of patients (61%) followed by extremities (27%). The number of diagnosed cases was high in 2015 (15%).

In conclusion, CL remains an important public health problem in our province. Here we again emphasize that in order to struggle the infection, the accurate diagnosis and treatment of infected patients is crucial.

Key words: Cutaneous leishmaniasis, Aydin, prevalence

Sözlü Bildiri

MESLEK HASTALIĞININ TOPLUMA VE BIREYE YANSIMASI, EKONOMIK BOYUTU VE KORUNMA

REFLECTION OF OCCUPATIONAL DISEASES ON SOCIETY AND INDIVIDUALS, ECONOMIC DIMENSIONS AND PROTECTION

Araş. Gör. Akgün Yeşiltepe[*], Doç. Dr. Gülendam Karadağ [*]

[*] *Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir*

Öz

Teknolojinin gelişmesi ve endüstrileşme ile birlikte kurum ve kuruluşlar kar odaklı çalışmaya başlamıştır. Bu durum dünyada ve ülkemizde, işçi sağlığının ikinci planda kalmasına yol açmaktadır. Meslek hastalıkları birçok hastalığın önüne geçerek ülkeler açısından hastalık yükünü arttırmaktadır. Meslek hastalıklarını önlemek için tüm kurumlarda kurullar/komisyonlar aracılığıyla; iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin tam ve eksiksiz verilmesi gereklidir. Bu hizmetlerin arasında periyodik muayeneler, iş sağlığı ve güvenliği eğitimi ve danışmanlık verilmesi, raporlamaların yapılması gibi pek çok faaliyet yer almaktadır. Ancak işçi ve işverenler meslek hastalığının tanısı, teşhisi, takibi ve yasal yükümlülüklerin bilinmesi, uygulanması ve yerine getirilmesi ile ilgili zorluklar yaşamaktadır. Bu derlemenin amacı meslek hastalıkları ile ilgili farkındalığı arttırmak, politikalar çerçevesinde yapılması gerekenlerin anlaşılmasına katkı sağlamak ve ayrıca işyeri hemşirelerinin meslek hastalıklarına ilişkin rollerini belirtmektir.

Anahtar Kelimeler: İşçi Sağlığı, Meslek Hastalıkları, İşyeri Hemşiresi

Abstract

With the development of technology and industrialization, institutions and organizations have started to work on the basis of making profit. This situation causes workers' health to be considered secondary in our country and similarly in the world. Occupational diseases leave many diseases behind in significance and increase the burden of disease for countries. To prevent occupational diseases in all institutions through committees/commissions; full and complete occupational health and safety services are required. These services include periodic examinations, occupational health and safety training and consultancy services and reporting. However, workers and employers face difficulties in the diagnosis and follow-up of occupational diseases, and the knowledge, implementation and fulfillment of legal obligations. The purpose of this review is to raise awareness for occupational diseases, to contribute to the understanding of what needs to be done within the framework of policies, and also to indicate the role of occupational nurses in occupational diseases.

Keywords: Occupational Health, Occupational Diseases, Occupational Nurse

Sözlü Bildiri

DÜŞMELERİ ÖNLEMEYE YÖNELİK ÖZ YETERLİK – HEMŞİRE - ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Arş. Gör. Veysel Karani BARIŞ * , Prof. Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER*

** Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı*
veyselkaranibaris@gmail.com - seydaseren@gmail.com

1. Giriş

Hasta düşmeleri çeşitli yaralanmalara, sakatlıklara ve ölümlere neden olabildiği gibi yatış süresinin uzamasına ve maliyetlerin artmasına da yol açabilmektedir. Düşmelerin önlenmesinde hemşireler birincil sorumluluğa sahiptirler. Bu nedenle hemşirelerin hasta düşmelerinin önlenmesine yönelik öz yeterliklerinin değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi gerekmektedir.

2. Amaç

Bu araştırmanın amacı Düşmeleri Önlemeye Yönelik Öz Yeterlik – Hemşire Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanarak geçerlik ve güvenirliğinin test edilmesidir.

3. Yöntem

Kesitsel ve tanımlayıcı tasarıma sahip olan araştırmanın örneklemini İzmir ilindeki bir üniversite, bir eğitim araştırma ve bir devlet hastanesinde çalışan 326 hemşire oluşturmaktadır. Düşmeleri Önlemeye Yönelik Öz Yeterlik – Hemşire Ölçeği (Self Efficacy for Preventing Falls – Nurse) İngilizce'den Türkçe'ye geri çeviri yöntemi ile çevrilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirliği içerik geçerlik indeksi, madde analizleri, test - retest analizi, açıklayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizleri (DFA) ile test edilmiştir.

4. Bulgular

Madde ve genel ölçek düzeyinde içerik geçerlik indeksleri 0,93 olarak belirlenmiştir. Genel ölçeğin Cronbach's α katsayısı 0,91, Genel Uygulamalar faktörünün 0,90, Aile Üyeleriyle İş Birliği faktörünün 0,91 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin madde – toplam puan korelasyon katsayıları 0,63 ile 0,82 arasında belirlenmiştir. Test – retest güvenirliğinde tüm ölçek için Intraclass Correlation (ICC) değeri 0.91 (95% Confidential interval = 0.87 – 0.94, $p<0.001$), Genel Uygulamalar alt boyutu için 0.88 (95% Confidential interval = 0.83 – 0.92, $p<0.001$), Aile Üyeleriyle İş Birliği alt boyutu içinse 0.85 (95% Confidential interval = 0.77 – 0.90, $p<0.001$) olarak hesaplanmıştır. AFA sonucunda iki faktör belirlenmiştir ve faktörler toplam varyansın 68,37%'sini açıklamaktadır. DFA ile ölçeğin iki faktörlü yapısı doğrulanmış ve uyum indekslerinden x^2/df = 2.67, RMSEA= 0,07, CFI= 0,97, AGFI= 0.91, GFI= 0.95, NFI= 0,96, SRMR= 0,052 olarak hesaplanmıştır.

5. Tartışma ve Sonuç

Araştırma sonuçları Düşmeleri Önlemeye Yönelik Öz Yeterlik – Hemşire Ölçeği'nin Türkiye'deki hemşirelerin düşmeleri önlemeye yönelik öz yeterliklerini ölçmede geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu desteklemektedir.

6. Anahtar Sözcükler

Hasta Düşmeleri, Hasta Güvenliği, Hemşire, Öz Yeterlik

Sözlü Bildiri

KAYISI AĞACI REÇİNESİNİN DEĞİŞİK ÇÖZÜCÜLERDEKİ EKSTRAKTLARININ ANTİBAKTERİYEL ETKİSİNİN BELİRLENMESİ (DETERMINATION OF APRICOT TREE RESIN EXTRACTED IN DIFFERENT SOLVENTS FOR ANTIMICROBIAL EFFECT)

Gökhan Akarca[1], Oktay Tomar[2] Ömer İstek[3]

1 Afyon Kocatepe Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Afyonkarahisar, Türkiye, gakarca@aku.edu.tr

2 Afyon Kocatepe Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Afyonkarahisar, Türkiye, oktomar@aku.edu.tr

3 Afyon Kocatepe Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Afyonkarahisar, Türkiye, omeristek@gmail.com

ÖZET

Prunus armeniaca L. Rosaceae (kayısı), orijini Kuzey Çin ve Himalaya dağları'na dayanan, Türkiye ve bütün Akdeniz ülkeleri gibi geniş bir yetiştirme alanına sahip olan Rosaceae familyasına ait önemli bir ağaçtır. Kayısı ağacı kabuklarında çatlama ve yarılma gibi durumlarda kendini onarmak isteyen ağaç, bu çatlama ve yarılmaları kapatmak için reçine salgılamaya başlar. Kayısı reçinesi içeriğinde bulunan, klorojenik asitten dolayı antimikrobiyal bir özellik barındırır. Bu çalışmada, kayısı ağacının reçinelerinden elde edilen etanol, metanol ve distile su ekstraktlarının Bacillus cereus (ATCC 14579), Listeria monocytogenes (ATCC 51774), Escherichia coli (ATCC 25922), Enterobacter aerogenes (ATCC 13048), Salmonella Typhimurium (ATCC 14028), Staphylococcus aureus (ATCC 6538) ve Pseudomonas aeruginosa (ATCC 15442) gibi gıda kaynaklı patojen bakterilerine karşı antimikrobiyal etkisi disk difüzyon yöntemi ile belirlenmiştir. Ayrıca yedi farklı gıda kaynaklı patojen üzerindeki minimal inhibitör konsantrasyon (MIC) ve minimum bakterisidal konsantrasyon (MBC) değerleri de tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda; en yüksek antibakteriyel etki 19±1.30 mm zon çapı ile Enterobacter aerogenes'e karşı kayısı reçinesi metanol ekstraktında gözlenirken, bu değeri Escherichia coli 15±1.45 mm zon çapı ile kayısı reçinesi distile su ekstraktının izlediği tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar Eucast, CLSI ve Ulusal Mikrobiyoloji laboratuvarlarının referans değerleri ile kıyaslandığında; Enterobacter aerogenes'in metanol ve distile su ekstraktlarına karşı, Escherichia coli ise; sadece distile su ekstraktına karşı duyarlı oldukları tespit edilmiştir. Buna karşın Listeria monocytogenes'in ise; tüm ekstraktlara karşı dirençli olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kayısı reçinesi, antimikrobiyal, disk difüzyon, MIC, MBC

ABSTRACT

Prunus armeniaca L. Rosaceae (apricot), based on the origin of North China and Himalayan mountains, is an important tree belongs to the Rosaceae family, which has a large growing areas, such as Turkey and all of the Mediterranean countries. In cases of cracking and splitting the apricot tree bark the tree begins to secrete the resin to close these cracking and splits. Drying resin which in places rift or slit tree is prevent to damage. Apricot resin has an antimicrobial property due to the chlorogenic acid content. In this study, ethanol, methanol and distilled water extract obtained from apricot resin was determined antimicrobial effect against food borne pathogen bacteria such as Bacillus cereus (ATCC 14579), Listeria monocytogenes (ATCC 51774), Escherichia coli (ATCC 25922), Enterobacter aerogenes (ATCC 13048), Salmonella Typhimurium (ATCC 14028), Staphylococcus aureus (ATCC 6538), Pseudomonas aeruginosa (ATCC 15442) used by disc diffusion method. In addition, minimal inhibitory concentration (MIC) and minimum bactericidal concentration (MBC) values on seven different food borne pathogens were also determined. As a result of the research; apricot resin extracts obtained from methanol observed the highest antimicrobial effect against Enterobacter aerogenes with a 19±1.30 mm zone diameter, while apricot resin extracts obtained from distilled water observed the highest antimicrobial effect against Escherichia coli with a 15±1.45 mm zone diameter. The results are compared with the reference values of Eucast, CLSI and National Microbiology laboratories; Enterobacter aerogenes was suscepitble to both methanol and distilled water extracts while Escherichia coli was only susceptible to distilled water exctract were indicated. In contrast, Listeria monocytogenes was determined to be resistant to all extracts.

Key words: Apricot resin, antimicrobial, disk diffusion, MIC, MBC

Sözlü Bildiri

KORONER ARTER HASTALIĞINDAN SEKONDER KORUMADA KORUYUCU KARDIYOLOJI

Ercan AKŞİT[1]

1 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, ercanaksit@comu.edu.tr

GİRİŞ

Türkiye istatistik kurumunun verilerine göre 2017'de 165.000'den fazla kişi kardiyovasküler hastalıklar (KVH) nedeni ile hayatını kaybetmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde 2035 yılında 135 milyondan fazla kişinin KVH nedeni ile hayatını kaybedeceği düşünülmektedir ve bunun maliyetinin ülkelerine 1.1 trilyon dolardan fazla zararı olacağı tahmin edilmektedir. Bu sebebten KVH'den korunmada koruyucu kardiyoloji önlemleri ve eğitimi çok önemli yer tutmaktadır.

AMAÇ

Bu çalışmada koruyucu kardiyoloji polikliniğinde koroner arter hastalığından (KAH) sekonder korumada hastaya öneriler literatür bilgileri eşliğinde derlenmiştir.

YÖNTEM

Koroner arter hastalığından sekonder korumada ilaç tedavileri, egzersiz ve diyet önerilerini inceleyen son çalışmalar veri tabanlarından tarandı. ESC (European Society of Cardiology), NICE (National Institute for Health and Clinical Excellence), ACC/AHA (American College of Cardiology/American Heart Association), BCS (British Cardiovascular Society) önerileri derlendi.

BULGULAR

Koroner arter hastalığı olan bireylerde tüm klavuzlar sigara bırakılmasını önermektedir. Haftada en az 150 dk olacak şekilde orta seviyede fiziksel aktivite önermektedir. Özellikle doymuş yağ oranının total enerjinin %7'sinden fazla olmaması istenmektedir. Özellikle ESC klavuzu günde 2-3 porsiyon sebze ve meyve yenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Vücut kitle indeksinin 25 kg/m^2'nin altına inmesi önerilmektedir. Hastalara tansiyon ve nabız kontrolünün optimal seviyede tutulması gerektiği vurgulanmaktadır. Özellikle koroner arter hastalığının ömür boyu idame tedavisinde antiplatelet ajanların ve statin tedavisinin doktoru aksini söylemedikçe içmesi gerektiği belirtilmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Kardiyovasküler hastalık tekrarlama riskini yaşam tarzı değişikliği ve sigarayı bırakmak %50, asetilsalisilik asit kullanımı % 33 azaltmaktadır. ESC ve AHA klavuzları sınıf 1 öneri olarak LDL seviyelerinin 70 mg/dl altında olması gerekliliğini vurgulamaktadır. Özellikle statinin görsel ve sosyal medyada sağlıksız haber portallarınca insanlara ulaştırılması ilaç uyumunu azaltmaktadır. Hekimlerin yoğun mesaileri ve fazla hasta yüküne maruz kalmaları nedeni ile hastalara yeteri kadar zaman ayıramadıklarından yaşam tarzı değişikliklerini hastalara yeterince anlatamamaktadırlar. Sekonder korumanın etkin ve yaygın yapılması için spesifik koruyucu kardiyoloji birimlerine ihtiyaç vardır.

Sözlü Bildiri

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN ÖĞRENCİLERİN ŞEFKAT DÜZEYİNE ETKİSİ: BİR LİTERATÜR DERLEMESİ

Selma Turan Kavradım[1], Mehtap Akgün[2], Zeynep Özer[3], İlkay Boz[4]

1 Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, selmaturan@akdeniz.edu.tr

2Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, mehtapakgun@akdeniz.edu.tr

3Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, zeynepcanli@akdeniz.edu.tr

4Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, ilkayarslan@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Şefkat, hemşirelik bakım uygulamalarına yerleştirilmiş önemli bir profesyonel değer olarak bilinmektedir. Hasta bakım kalitesini geliştirilmesi, hemşirelik uygulamalarının şefkati içeren profesyonel değerlere dayanmaktadır.

Amaç: Bu derlemenin amacı, hemşirelik eğitiminin öğrencilerinin şefkat düzeyine etkisini inceleyen çalışmaların irdelenmesidir.

Yöntem: Konuya ilişkin literatür taraması, Pubmed, Cochrane Library, Google Akademik, Ulusal Yök Tez veri tabanlarından, PICOS kriterlerine uygun şekilde hazırlanan İngilizce ve Türkçe anahtar kelimeler ile gerçekleştirilmiştir. Tüm veritabanları başlangıç yılı belirlenmeksizin Mart 2019'akadar taranmıştır. Tarama sonucu, hemşirelik öğrencilerinin şefkat düzeyini etkileyen faktörlerin incelendiği 13 çalışma elde edilmiştir.

Bulgular: Bu derleme ile hemşirelik öğrencilerinin şefkat düzeylerinin, hemşirelik eğitimi, eğitim müfredatı ve hemşirelik bakım uygulamalarında rol model olan hemşire eğitimciler tarafından etkilendiği belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerine şefkatli bakımın yaklaşımının kazandırılmasında, öğrencilerin cinsiyet, bireysel inanç, kültürel farklılıklar ve etik değerlerinden etkilendiği görülmüştür.

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerine profesyonel değerlerin kazandırılmasında eğitim önemli bir parametredir. Hemşire eğitimcilerin, öğrencilerin şefkat algıları ve mesleki değerlerini kavramalarını geliştirecek teorik ve uygulamalı eğitim programları oluşturmaları önerilmektedir. Bununla birlikte, hemşirelik öğrencilerinin şefkat düzeyi ve profesyonel değerler algısı ilişkisini inceleyen çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, profesyonel değerler, şefkat.

THE EFFECT OF NURSING EDUCATION ON THE LEVEL OF COMPASSION IN STUDENTS: A LITERATURE REVIEW

ABSTRACT

Introduction: Compassion is known as an important professional value placed in nursing care practices. Improving the quality of patient care depends on nursing practices based on professional values including compassion.

Objective: The aim of this review is to examine the effects of nursing education on the level of compassion of students.

Method: Literature search was conducted in the Pubmed, Cochrane Library, Google Scholar and National Thesis databases with English and Turkish keywords prepared in accordance with PICOS criteria. All databases were searched until March 2019 without initial year. 13 studies in which examining the factors affecting the compassion level of nursing students were obtained from literatüre search.

Results: With this review, it was determined that the compassion level of nursing students were influenced by nursing educators who were role models in nursing care practices, nursing education and education syllabus. It was observed that students were influenced by gender differences, individual beliefs, cultural differences and ethical values in gaining the approach of compassionate care to nursing students.

Conclusion: Education is an important parameter in gaining professional values to nursing students. It is recommended that nurse educators create theoretical and practical training programs that will develop students' perceptions of compassion and professional values. However, it is recommended that studies examining the relationship between nursing students' level of compassion and perception of professional values.

Keywords: compassion, nursing students, professional values.

Sözlü Bildiri

PARKİNSON HASTALIĞINDA NÖRODEJENERASYONUN ÖNLENMESİNE YÖNELİK YENİ TEDAVİ YAKLAŞIMLARI

Dilara NEMUTLU SAMUR [1,2] Gül ÖZBEY [1]

1. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı

2. Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı

dilaranemutlu@gmail.com, gulozbey@gmail.com

Parkinson hastalığı, dopaminerjik nörodejenerasyon ile karakterize, kronik ve ilerleyici bir hareket bozukluğudur. Günümüzde uygulanan tedaviler yalnızca motor semptomları hafifletebilmekte, ancak nörodejenerasyonu önleyememektedir. Parkinson hastalığında nöroproteksiyon sağlayan tedaviler oluşturmak için birçok girişimde bulunulsa da bugüne kadar bu girişimlerin hiçbiri başarılı olamamıştır. Patogenezinin tam olarak aydınlatılamaması, Parkinson hastalığında nöroproteksiyon sağlayan ilaç adayları ile ilgili çalışmaların önündeki engellerin başında gelmektedir. Çünkü Parkinson hastalığında dopaminerjik nöronların yanısıra dopaminerjik olmayan serotonerjik, noradrenerjik, glutamerjik nöronlar da dejenerasyona uğrar. Farklı etki mekanizmalarına sahip çok sayıda ilaç adayı ile yapılan klinik faz çalışmalarından olumlu sonuçlar alınmakla birlikte, Parkinson hastalığında nöroprotektif olarak ruhsatlandırılmış bir ilaç bulunmamaktadır. Bu derlemede, Parkinson hastalığının mekanizmaları ile birlikte hastalığı modifiye edici yaklaşımlar özetlenip olası ilaç adayları hakkında güncel verilerin sunulması amaçlanmıştır. Bu bağlamda, (i) serbest radikal oluşumunu inhibe ederek nöronları aşırı oksidatif stresten koruyan antioksidan tedaviler, (ii) antioksidan enzimleri ve antiapoptotik faktörleri arttırarak nörotoksisiteyi önleyen nörotrofik tedaviler ile (iii) mikroglial aktivasyonu ve proinflamatuvar sitokinlerin artışını engelleyerek nöroinflamasyonu inhibe eden antiinflamatuvar tedaviler şematize edilerek açıklanmıştır. Elde edilen veriler göstermektedir ki Parkinson hastalığında hastalığı modifiye edici stratejiler geliştirebilmek için hastalığa neden olan patofizyolojik mekanizmaların daha iyi anlaşılması ve bütünleştirilmesinden sonra çoklu ilaç hedeflerinin belirlenmesi akılcı bir yaklaşım olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Parkinson hastalığı, Nörodejenerasyon, Nöroproteksiyon

Sözlü Bildiri

NEFES AMONYAK MOLEKÜLÜNÜN İNCELENMESİ VE ANALİZ METOTLARI

(Investigation of Breath Ammonia Molecule And Analysis Methods)

Hatice AKMAN[1] İsmail BAYRAKLI[2]

1 Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Biyomedikal Mühendisliği, Isparta, Türkiye, haticeakman@isparta.edu.tr

2 Aksaray Üniversitesi, Elektrik Elektronik Mühendisliği, Aksaray, Türkiye, ismailbayrakli@aksaray.edu.tr

ÖZET

Amonyak, protein metabolizması sonucu oluşan nitrojen döngüsünün bir bileşenidir. Amonyak vücut sıvılarında, iyonlaşmamış amonyak (NH3) ve amonyum iyonu (NH4) olarak iki şekilde bulunmaktadır. Oldukça toksik olan NH3 / NH4 karaciğerde üre ve sitrik asit siklusu yoluyla daha az toksik olan üreye dönüştürülür. Üre kan dolaşımı yoluyla böbreklere iletilir ve ardından böbrekler vasıtasıyla idrarla vücuttan atılır. Sağlıklı bir kişide kandaki amonyak vücuttan gereğince süzülebilir ve karaciğer ve böbrekler tarafından zararsız hale getirilebilir. Bu organlarındaki yetmezlik veya bozukluk kandaki amonyak seviyesinin yükselmesine neden olur. Bu amonyak daha sonra akciğerlere yayılır ve solunum yoluyla dışarı çıkar. Yüksek konsantrasyondaki amonyak insan vücudu için tehlikeli hale gelir. Bu nedenle, amonyak insan vücudunda önemli bir rol oynamaktadır. Hiperamonyemi olarak adlandırılan çok yüksek seviyede amonyak artışı, kişide paranoyaya sebep olabilmektedir. Hiperamonyemi, pankreatit metabolik ve hematolojik bozukluklar da görülebilmektedir.

Nefeste bulunan amonyak molekülünün analizi, hastalıkların teşhisinde kullanılabileceği gibi, hiperamoyeminin kişiye vereceği zararların önüne geçmek için de kullanılabilir. Nefes analizi metodu risk içermeyen, acısız ve zahmetsiz bir metot olduğu için bu alanda yaygınlaştırılması avantaj sağlar.

Literatürde, nefes amonyak miktarının araştırılması ile ilgili çok sayıda çalışma yer almaktadır. Bu çalışmada, nefes amonyak analiz çalışmaları yöntem ve hastalık grupları dikkate alınarak göre derlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nefes Analizi, Amonyak, Biyoişaretler.

ABSTRACT

Ammonia is a component of the nitrogen cycle that results from protein metabolism. Ammonia presents in human body fluids in two forms; as non-ionized ammonia (NH3) and ammonium ion (NH4). The highly toxic NH3-NH4 is converted into urea in the liver through the urea and citric acid cycle, as it is less toxic. Urea is transmitted to the kidneys through the bloodstream and then excreted in the urine through the kidneys. At healthy person, ammonia in the blood can be properly filtered through the body and rendered harmless by the liver and kidneys. Insufficiency or impairment of these organs causes increased levels of ammonia in the blood. This ammonia then spreads to the lungs and exits through the respiratory tract. High concentrations of ammonia become dangerous to the human body. Ammonia plays an important role in the human body. Increased levels of ammonia, called hyperammonemia, can cause paranoia in the individual. Hyperammonemia can also be seen at pancreatitis, metabolic and hematological disorders.

Analysis of the ammonia molecule in the breath can be used to diagnose diseases, or to prevent damage of hyperamoyemia. Breath analysis method is a risk free, painless and effortless method to spread in this area so it is very advantageous.

In the literature, there are many studies on the investigation of the amount of breath ammonia. In this study, breath ammonia analysis studies were reviewed according to the method and disease groups.

Key Words: Breath Analysis, Ammonia, Biomarkers.

Sözlü Bildiri

NEFES METAN MOLEKÜLÜNÜN HASTALIKLARIN TEŞHİSİNDE BİYOİŞARET OLARAK KULLANILMASI

(Using Breath Methane Molecule as a Biomarker to Diagnose Diseases)

İsmail BAYRAKLI[1], Hatice AKMAN[2]

[1] *Aksaray Üniversitesi, Elektrik Elektronik Mühendisliği, Aksaray, Türkiye, ismailbayrakli@aksaray.edu.tr*

[2] *Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Biyomedikal Mühendisliği, Isparta, Türkiye, haticeakman@isparta.edu.tr*

ÖZET

Nefes analizi metodu, girişimsel olmaması, acısız ve zahmetsiz olması gibi çok sayıda avantajından dolayı, diğer hastalık teşhis metotlarından üstündür. Yalnız, bu alanda yapılması gereken çok sayıda çalışmaya ihtiyaç vardır.

Nefes havası çok sayıda farklı molekül içerir. Her bir bireyin nefesinde, ortak çıkan moleküller olduğu gibi, farklı kişilerde farklı moleküllerin olduğu görülmüştür. Metan her nefeste açığa çıkan, daha çok bağırsak fonksiyonları ile ilişkilendirilen bir moleküldür.Hastalık teşhisinde biyoişaret olarak kullanılabilir. Bağırsak fonksiyonlarında meydana gelen bozukluklarda,, sağlıklı kişilere göre nefeste daha fazla açığa çıkabilmektedir. Bu rahatsızlıklara, ülseratif olmayan dispepsi, şişkinlik, ishal, karın krampları ve irritabl bağırsak sendromları örnek verilebilir. Ayrıca bağırsakta bulunan mikroorganizmalar, yiyecekleri parçalayabilirler, toksik madde ve metan gazı oluşumuna sebebiyet verebilirler.

Bu çalışmada, metan oluşum yolları, metabolizması, sağlıklı ve hastalığı bulanan kişilerde nefeste bulunma miktarları, nefes analizi ile hastalıkların teşhisinde nasıl kullanılması gerektiği anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nefes Analizi, Metan Molekülü, Biyoişaretler.

ABSTRACT

As, breath analysis is a non-invasive, painless and effortless method, it is superior at diagnose diseases methods, but excessive studies must be done in this area.

Breath air contains many different molecules. In the breath of every individual, it was found that there are different molecules in different individuals as well as common molecules. Methane is a molecule that is released in every breath and is mostly associated with intestinal function. It can be used as a biomarker to diagnose diseases. Methane can be emerged more in breath of people with intestinal disfunctions compared to healthy individuals. These disorders include non-ulcerative dyspepsia, bloating, diarrhea, abdominal cramps and irritable bowel syndrome. In addition, microorganisms in the intestine can break down food, cause toxic substances and methane gas formation.

The pathway and metabolism of methane, methane amount in breath of healthy and sick people, how to use methane to diagnose diseases are explained.

Key words: Breath Analysis, Methane Molecule, Biomarkers.

Sözlü Bildiri

RELATIONSHIP BETWEEN GRIP STRENGTH AND SENSORY INTERACTION IN PATIENTS WITH CERVICAL DISC HERNIATION

Melda SOYSAL TOMRUK [1], Murat TOMRUK[2], Orhan KALEMCİ[3]

1. Dokuz Eylül University School of Physical Therapy and Rehabilitation, 35340, İzmir.
melda.soysal@deu.edu.tr

2. Dokuz Eylül University School of Physical Therapy and Rehabilitation, 35340, İzmir.
fztmurattomruk@gmail.com

3. Dokuz Eylül University Faculty of Medicine Neurosurgery Department, 35340, İzmir.
orhan.kalemci@deu.edu.tr

Introduction: Cervical disc herniation is a disorder that may affect upper extremity strength and cause sensory deficits. These disruptions may then lead to balance disturbances. Therefore, patients with cervical disc herniation (pwCDH) could have difficulties in performing daily living activities.

Purpose: The aim of the study was to determine the relationship between grip strength and sensory interaction on balance in pwCDH.

Methods: Thirty-three pwCDH (20 women and 13 men) participated in this study. Grip strength of both hands was measured by using a handgrip dynamometer and sensory interaction on balance was assessed with Biodex Balance System during eyes open foam surface (unstable) condition. Spearman correlation analysis was used to calculate the correlation coefficients and their significance.

Results: Mean age and mean BMI of the pwCDH were 41.3±12.7 years and 26.0±0.5 kg/m^2, respectively. Sensory interaction test on balance was significantly and negatively correlated with the grip strength of the right hand (p=0.016, r=-0.422), and the grip strength of left hand (p=0.006, r=-479) in pwCDH.

Discussion and Conclusion: Previous studies suggested that sensory interaction and upper extremity strength were essential for the independence in daily living activities and functions for patients with neck pain. Our results showed that there was a moderate negative correlation between grip strength and sensory interaction scores during eyes open foam surface condition in pwCDH. More studies are needed to confirm this finding. Strengthening exercises focusing on increasing grip strength should be beneficial in order to improve sensory interaction on balance in pwCDH.

Key Words: Cervical Disc Herniation, Sensory Interaction, Grip Strength.

Poster Bildiri

AKILCI İLAÇ KULLANIMI

RATIONAL DRUG USE

Ali Gubuz*,Vildan Vardar*,Ayşe Nur Altınok İnce**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,Burdur*

***Antalya İl Sağlık Müdürlüğü,Korkuteli Devlet Hastanesi,Antalya*

Özet: Akılcı ilaç kullanımı (rasyonel farmakoterapi),doğru tanının konmasına yardımcı olmayı amaçlayan bir yaklaşım şeklidir.Akılcıilaç kullanımı yaklaşımı;uygun tedavinin seçilip uygulanması,hastayı uygun bir şekilde anlaşılır bir biçimde tedavinin açıklanıp anlatılması,uygulanan tedavinin sonuçlarının izlenmesi ve değerlendirilmesi aşamalarından oluşan bir sistemdir.İlaçların kullanımını ilgilendiren bu kapsayıcı yaklaşım şeklini genişletmek mümkündür.Özellikle ülkemizde aşırı ilaç tüketiminin yaygın olması,gerekli bilincin oluşmaması sonucu toplam 1,7 milyar kutu ilacın tüketildiği bilinmektedir.Bu durum oluşabilecek maddi ve manevi her türlü riski arttırdığı için Akılcı İlaç Kullanımı(rasyonel farmakoterapi)yaklaşımı mutlaka uygulanması gereken sistematik bir olgudur.

Anahtar kelimeler:akılcıilaçkullanmı;rasyonel farmakoterapi;ilaç;ilaçtüketimi

Abstract: Rational drug use (rational pharmacotherapy),is an approach that aims to help in the correct diagnosis the rational use of drugs.approach;the appropriate treatment to be selected and implemented,the patient's explanation and its treatment in a format that is understood in an appropriate way for the introduction of the monitoring and evaluation of the results of the applied treatment system.This way it is possible to expand the inclusive approach concerning the use of drugs.Especially in our country the prevalence of excessive drug consumption,avoid the the medication is consumed as a result of the necessary awareness 1.7 billion in total box is known.All of this material and spiritual that may occur to increase the risk for rational drug use(rational pharmacotherapy)approach is a systematic phenomenon that must necessarily be applied.

Key words:

rational drug use;rational pharmacotherapy;drug;drug consumption

Poster Bildiri

GELECEĞİMİZİN TEHDİTİ:KİTLE İMHA SİLAHLARI

THE THREAT OF OUR FUTURE:WEAPONS OF MASS DESTRUCTION

Ali Gubuz*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,Burdur*

Özet: Kitle imha silahları; nükleer, biyolojik ve kimyasal silahlar olarak kategorize edilen ve ayrım gözetmeksizin canlılara, çevreye ve genel olarak biyosfere yıkıcı zarar verme kapasitesine sahip çok güçlü silahlardır.Kitle imha silahı kullanıldığında gıda ve su kaynakları,yerleşim alanları kirlenmekte, iletişim hatları zarar görmekte, komuta kontrol faaliyetlerini uygulamak zorlaşmakta yıkımın kapasitesi daha da çok artmaktadır.KİS'larının etkileri uzun yıllar sürebilir ve nesillerce insan vücudu üzerinde oluşturduğu mutasyonlar DNA ile aktarılmaktadır. Kitle imha silahlarıyla ilgili yapılan bir değerlendirmeye göre; "Bir megatonluk bir nükleer bomba 300 kilometrelik bir alan içinde korunmasız halkın yüzde doksanını öldürür. 15 tonluk bir kimyasal silah 60 km'lik bir alandaki halkın yüzde ellisini

öldürebilir. 10 tonluk bir biyolojik silah 100.000 km'lik bir alandaki halkın yüzde yirmi beşini öldürür ve yüzde ellisi üzerinde çeşitli hastalıklara neden olur.

Anahtar kelimeler: Kitle İmha Silahları,Silahsızlanma,Çevreler felaketler, ,Uluslararası Antlaşmalar,Savaş

Abstract: Weapons of mass destruction are very powerful weapons, classified as nuclear, biological and chemical weapons, capable of destroying organisms, the environment and the biosphere in general without discrimination.When weapons of mass destruction are used,food and water resources, residential areas are contaminated, communication lines are damaged, command control activities are difficult to implement, and the capacity of destruction is increasing even more.Their effects can last for many years and mutations that have been formed by generations on the human body are transferred by DNA. According to an assessment of weapons of mass destruction, "a megatonuclear nuclear bomb kills ninety percent of the unsustainable population within a 300-kilometer radius. Fifty percent of the population in a 60-kilometer area.

can kill. A 10-tonne biological weapon kills twenty-five percent of the population in an area of 100,000 km and causes a variety of diseases over fifty percent.

Key words: Weapons of mass destruction,disarmament,environmental disasters, international treaties ,War

Sözlü Bildiri

DOKULARDA GLUKOZ ALIM FARKLILIKLARI VE GLİSEMİK İNDEKS: BEYİN, KARACİĞER, KAS VE YAĞ DOKUSUNDA

Cemil KAHRAMAN
Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Düzce cemilkahraman@duzce.edu.tr

Glukoz hücre membranından hücre içine glukoz transportır (GLUT) proteinleri aracılığıyla taşınır. Günümüzde 14 GLUT izoformu tanımlanmıştır. Genelde her dokuda birden fazla GLUT çeşiti bulunmakla beraber dokularda bazı transportırlar daha bol miktarda bulunmaktadır. GLUT izoform K_m değerlerinin birbirinden farklı olması, her dokuda farklı GLUT izoformlarının bulunması, aynı kan glukoz konsantrasyonunda dokular arasında glukoz alımlarında farklılıkları ortaya çıkarmaktadır.

Beyin dokusundaki nöronlarda GLUT-3 ($K_m \approx 1.5$ mM, ≈ 27 mg/dL) bol miktarda bulunur. GLUT-3'lerin glukoza affinitesi yüksek olduğu için kan glukozu 27 mg/dL düzeylerindeyken nöronlarda bulunan GLUT-3'lerin yaklaşık yarısı hücre içerisine glukoz taşır. Kan glukozu 54 mg/dL düzeylerini aştıktan sonra hücre membranlarında bulunan GLUT-3'ün tamamına yakını glukoz taşımaktadır.

GLUT-2 (K_m 17 mM $\approx$ 306 mg/dL) karaciğer/hepatosit ve pankreasta bol miktarda bulunur. GLUT-2'lerin glukoza affinitesi düşük olduğu için kan glukozu 100 mg/dL düzeylerindeyken hepatositlerdeki GLUT-2'lerin çok azı hücre içerisine glukoz taşımaktadır. Kan glukozu 306 mg/dL düzeylerine eriştiğinde membrandaki GLUT-2'lerin yarısı, 612 mg/dL düzeylerini aştığında ise GLUT-2' lerin tamamına yakını hepatosit içerisine glukoz taşımaktadır. Kısacası hepatositlere yoğun şekilde glukoz girişi yüksek kan glukoz seviyelerinde olmaktadır.

Kas/miyosit ve yağ dokusunda/adiposit GLUT-4 (K_m 5 mM $\approx$ 90 mg/dL) bol miktarda bulunur. GLUT-4'lerin glukoza affinitesi yüksek olduğu için kan glukozu 90 mg/dL düzeylerindeyken miyosit ve adipositlerde bulunan GLUT-4'lerin yaklaşık yarısı hücre içerisine glukoz taşır. Kan glukozu 180 mg/dL düzeylerini aştıktan sonra hücre membranlarında bulunan GLUT-4'ün tamamına yakını glukoz taşımaktadır. Ancak GLUT-4'ün insülinin etkisiyle stoplazmadan hücre memranına transloke olması, ayrıca insülinin salgılanmasında pankreastaki GLUT-2'lerin hücre içine glukoz almada rolünün bulunması, miyosit ve adipositlere glukoz alımını daha kompleks hale getirmektedir.

Glisemik indeks bir besin maddesinin referans besine göre (50 gr glukoz) kan glukozunu ne kadar hızlı yükselttiğini gösteren bir tanımlamadır. Yukarıda ifade edilen doku K_m değerleri göz önüne alındığında nöronlarda yaklaşık 54 mg/dL kan düzeylerinden sonra, miyosit ve adipositlerde ise yaklaşık 180 mg/dL düzeylerinden sonra glukoz alımında fazla bir değişiklik görülmez. Ancak karaciğer hücrelerindeki GLUT-2 K_m değeri yüksek olduğu için yaklaşık 612 mg/dL düzeylerini aşana dek hücre içerisine glukoz girişinde artış görülür. Glisemik indeksi yüksek besinler karaciğere bol miktarda glukoz girişine sebep olur. Karaciğere fazla miktarda alınan glukoz glikojen ve yağ asidi sentezinde kullanıldığı için glisemik indeksi yüksek besinlerle beslenmenin, glisemik indeksi düşük besinlerle beslenmeden daha farklı bir şekilde glukozun kullanımına neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Glukoz Transportırları, GLUT-2, GLUT-4, Hepatositlere Glukoz Alımı, Glisemik İndeks

Sözlü Bildiri

BİR YUMUŞAK GÜÇ UNSURU OLARAK TÜRK SAĞLIK SEKTÖRÜNÜN TÜRKİYE'NİN ULUSLARARASI İMAJINA ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

***Esme ÖZDAŞLI, **Muhammed Ali EVCİ, ***Güngöralp MERDAN, ****Alperen KİREÇÇİOĞLU, *****Fatih ÖZDAŞLI**

**Dr. Öğr. Üyesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*

*** MAKÜ Siyaset Bilimi Anabilim dalı Yüksek Lisans Öğrencisi*

**** MAKÜ Siyaset Bilimi Anabilim dalı Yüksek Lisans Öğrencisi*

*****MAKÜ İşletme Anabilimdalı Yüksek Lisans Öğrencisi*

****** MAKÜ Turizm İşletmeciliği Yüksek Lisans Öğrencisi*

Güç, herhangi bir kişiyi veya devleti istenilen davranışa yönlendirme kapasitesidir. Uluslararası İlişkiler açısından bakıldığında ise güç, sert güç ve yumuşak güç olarak iki başlıkta ele alınmaktadır. Sert güç, bir devletin diğer devlete aksi halde istemeyeceği bir davranışı askeri araçları kullanarak zorla kabul ettirmesi olarak tanımlanmaktadır. Uzun yıllar Uluslararası ilişkiler disiplinini şekillendiren temel ekol olan realizme göre; esas olan sert güçtür ve anarşik sistemde devletlerin asıl amacı güç arayışıdır. 1980'lere doğru Joseph Nye tarafından literatüre kazandırılan yumuşak güç ise; zor kullanmadan, rıza yoluyla etkileyebilme yetisidir. Özellikle Soğuk Savaş'ın yumuşama (detant) sürecine girmesiyle birlikte, realizme yönelik artan eleştiriler güç kavramı üzerinden de yöneltilmiş, gücün sadece sert güçle ifade edilemeyeceği; ekonomik, kültürel, sosyal, siyasi ve moral değer unsurlarının da güç kavramı çerçevesinde ele alınabileceği gündeme gelmiştir.

Teknolojinin gelişmesiyle, başta sosyal medya olmak üzere iletişim araçları da devletler tarafından kullanılan yumuşak güç unsurları haline gelmiştir. Bununla birlikte, sağlık sektörü de ülkelerarası ilişkileri etkileyen son yılların en önemli dinamiklerinden biri olmuştur. Bu çalışmada, Türkiye'nin artan ekonomik gücüne paralel olarak sağlık alanında kaydettiği gelişmelerin bir çeşit ihracat unsuru haline geldiği, Türk ekonomisine ciddi anlamda girdi sağladığı savunulmaktadır. Sağlık alanında son yılların adeta cazibe merkezi haline gelen Türkiye, başta diş sağlığı, saç ekimi ve estetik olmak üzere birçok alanda yurt dışından çok sayıda hasta çekmektedir. Yurt dışından gelen her hastanın Türkiye'yi ziyareti başka sektörlerin gelişimine de olanak sağlamakta ve söz konusu kişilerin aynı zamanda Türk kültürü ile de birebir temas etmesi mümkün olmaktadır. Dolaysıyla yumuşak bir güç unsuru olan sağlık turizmi, Türkiye'nin yurt dışındaki imajına çok olumlu etki yapmaktadır.

Sözlü Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ RİSK ALGILARININ BELİRLENMESİ

Meltem MERİÇ*, SEYDA BATI, BEDİA ARPA**, MEHMET EMRE SERT**, Gül ERGÜN***,**

**Yakın Doğu Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Lefkoşa, KKTC, meltemcos@yahoo.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi SBF, Hemşirelik Bölümü Lisans 4. sınıf, Burdur, Türkiye*

**** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi SBF, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiyeergun@mehmetakif.edu.tr*

Giriş:
Sağlık çalışanları özellikle hemşireler, mesleksel sağlık sorunlarının en fazla görüldüğü çalışan gruplardan birini oluşturmakta, çalışma ortamında sağlık hizmeti sunarken çeşitli risklere hedef olabilmektedirler. Bu risklerin şiddeti ve süresi çalışanların bedensel, ruhsal sağlığı ve verimliliği açısından önem taşımaktadır. Literatürde hemşirelerin çalışma ortamına ilişkin risk algılarını belirlemeye yönelik çalışmalar mevcut ancak hemşirelik bölümü öğrencilerinin mesleki risk algılarını belirlemeye yönelik çalışmalar ülkemizde yeterli değildir. Özellikle klinik uygulamaları deneyimlemiş öğrencilerin mesleki risk algılarının geliştiği dönemde konuya ilişkin düşüncelerini bilmek önemlidir.

Amaç:
Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin mesleki risk algı düzeyini bunu etkileyebilecek etmenleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem:
Tanımlayıcı olarak planlanan çalışmanın evrenini 25 Şubat 2019- 06 Mart 2019 tarihlerinde, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde öğrenime devam eden 467 hemşirelik bölümü öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada herhangi bir örneklem seçme yöntemine gidilmemiş olup, evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiş ve 426 öğrenciye ulaşılmıştır. Veri toplama amacıyla Tanıtıcı Bilgi Formu ve Hemşirelik Öğrencilerinde Mesleki Risk Algısı Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 25.0 paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel analizlerde önemlilik seviyesi $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular:
Çalışmaya katılan öğrencilerin Hemşirelik Öğrencilerinde Mesleki Risk Algısı Ölçeği puan ortalamasının 69,13±13,70; psikolojik ve ergonomik riskler alt boyut puan ortalamasının 30,37±6,35; kişi ve kurum kaynaklı riskler alt boyut puan ortalamasının 20,61±4,32 ve fiziksel mekana ilişkin riskler alt boyut puan ortalamasının 18,14±4,50 puan olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerinin Mesleki Risk Algısı Ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamaları ile cinsiyet, sınıf düzeyi, sanat/sporla ilgilenme durumu, derslerdeki başarı durumu ile aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p< 0,05$).

Tartışma ve Sonuç:
Ölçekten alınacak toplam puanın 85 olduğu değerlendirildiğinde çalışmamızda öğrencilerin mesleki risk algısının yüksek olduğu görülmektedir. Hemşirelik öğrencileri de çoğu zaman çalışan hemşireler kadar mesleki risklerle karşıkarşıya kalmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin risklerin farkında olmasının, kendilerini korumaya yönelik tutum ve davranış geliştirmelerini destelemesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki risk, Hemşirelik öğrencisi, Risk algısı

Sözlü Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN CİNSEL EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARI VE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISININ İNCELENMESİ

Nazife BAKIR*, Pınar IRMAK VURAL, Cuma DEMİR*****

**Dr.Öğr.Üye., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, nazbakir@hotmail.com*

***Dr.Öğr.Üye., İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, pinar.irmak@windowslive.com*

**** Öğrenci, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Saidcumademir0207@gmail.com*

Özet

Toplumsal cinsiyet, kadın ve erkek olarak toplumun bizi nasıl gördüğü, nasıl algıladığı, nasıl düşündüğü ve nasıl davranmamızı beklediği ile ilgili bir kavramdır. Cinsel eğitim, cinsel roller, kişiler arası ilişkiler, sevgi, mahremiyet, vücut algısı ve üreme sağlığı konularının hepsini birden kapsayan bir eğitimdir.

Bu çalışmada; üniversite öğrencilerinin cinsel eğitime yönelik tutumları ve toplumsal cinsiyet algısı araştırılmıştır.

Tanımlayıcı nitelikte olan araştırmanın örneklemini Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu'nda öğrenim gören 364 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler kişisel bilgi formu, toplumsal cinsiyet algısı ölçeği ve cinsel eğitime yönelik tutum ölçeği ile toplandı. Araştırmamıza katılan öğrencilerin yüzde 62.4'ü kız öğrenci, yüzde 73.6'sı hemşirelik bölümünden oluşmaktadır. Kız öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı ölçeği ve cinsel eğitime yönelik tutum ölçeği puan ortalamasının erkek öğrencilere göre yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca yaşamın büyük bir bölümünü köy ve kasabada geçiren öğrencilerin cinsel eğitime yönelik tutum ölçeği ve toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinden aldıkları puan ortalaması yaşamının büyük bir bölümünü il ve ilçede geçiren öğrencilerin puan ortalamasından düşük olduğu belirlenmiştir.

Sonuç olarak; üniversite öğrencilerinin cinsiyeti, okuduğu sınıf, nerede kaldığı, anne ve baba mesleği, sigara kullanımı ve yaşamının büyük bölümünü nerede geçirdiğine dair özellikleri ile toplumsal cinsiyet algısı ve cinsel eğitime yönelik tutumlarının farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: cinsellik, toplumsal cinsiyet, ergenlik, eğitim

THE ATTITUDES OF UNIVERSITY STUDENTS TO SEXUAL EDUCATION AND INVESTIGATION OF GENDER PERCEPTION

Abstract

Gender is a concept about how women perceive us as men and women, how they perceive, think, and expect us to behave. Sexual education, sexual roles, interpersonal relations, love, privacy, body perception and reproductive health is training that covers all of the issues.

In this study; university students' attitudes towards sexual education and gender perception were investigated.

The sample of the descriptive research consisted of 364 students studying at Mehmet Akif Ersoy University Bucak High School of Health. Data were collected through a personal information form, gender perception scale and inventory of the attitude toward sexual education. 62.4 per cent of the students participating in our research, female students, 73.6 per cent of the nursing department consists of. Female students' gender perception scale and inventory of the attitude toward sexual education were higher than male students. In addition, the mean score of the students who spent most of their lives in the village-town was based on the inventory of the attitude toward sexual education and the gender perception scale were found to be lower than the mean score of the students living in the province and district.

As a result; it was determined sex, the class, where stayed, occupation, smoking and characteristics about spending most of their life and gender attitudes and attitudes towards sexual education differed.

Key words: sexual, gender, puberty, education

Sözlü Bildiri

BAKIM DAVRANIŞLARINI DEĞERLENDİRMEDE KULLANILAN ÖLÇÜM ARAÇLARININ SİSTEMATİK İNCELEMESİ

Mehtap Akgün[1], İlkay Boz[2], Zeynep Özer[3], SelmaTuran Kavradım[4]

1Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, mehtapakgun@akdeniz.edu.tr

2Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, ilkayarslan@akdeniz.edu.tr

3Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, zeynepcanli@akdeniz.edu.tr

4 Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, selmaturan@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Jean Watson, bakım davranışlarının, hemşirelik bakımının somut göstergesi olduğunu bildirmiştir. Hemşirelik bakım davranışlarına yönelik hasta memnuniyetinin değerlendirilmesi, hastalar tarafından algılanan hemşirelik bakım kalitesinin düzeyini izleme imkanı sunmaktadır.

Amaç: Bu sistematik derleminin amacı, hemşirelik bakım davranışlarının değerlendirilmesinde kullanılan ölçüm araçlarının incelenmesidir.

Yöntem: Konuya ilişkin literatür taraması, Pubmed, Cochrane Library, Google Akademik, Ulusal Yök Tez veri tabanlarından, PICOS kriterlerine uygun şekilde hazırlanan İngilizce ve Türkçe anahtar kelimeler ile gerçekleştirilmiştir. Tüm veritabanları 2010 yılından itibaren Mart 2019'a kadar taranmıştır. Hemşirelik bakım davranışlarının değerlendirildiği yedisi ulusal olmak üzere toplam 49 çalışmaya ulaşılmıştır.

Bulgular: Elde edilen çalışmalarda, hemşirelik bakım davranışlarının kalitesi ve hasta memnuniyetini değerlendirmek amacıyla üç farklı ölçüm aracının kullanıldığı belirlenmiştir. Yapılan çalışmaların 39'unun Bakım Davranışları Ölçeği-24, beşinin Caring Behaviors Assessment Tool ve beşinin Caring Behavior Measurement ölçeklerini kullandığı belirlenmiştir. Kullanılan ölçeklerden yalnızca "Bakım Davranışları Ölçeği-24"'nin Türkçeye uyarlamasının yapıldığı belirlenmiştir. Ayrıca Bakım Davranışları Ölçeği-24 hazırlanırken kuramsal bir temele dayandırılmadığı saptanmıştır. Bununla birlikte, hemşirelik bakım davranışlarının değerlendirilmesine ilişkin kullanılan ölçeklerin birbirlerine karşı metodolojik kalitesi ve güvenirliliğine ilişkin herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır.

Sonuç: Hemşirelik bakım kalitesi ve hasta memnuniyetinin belirlenmesinde, hemşirelik bakım davranışlarını tüm yönleriyle ortaya koyan bir ölçüm aracının kullanılması oldukça önemlidir. Bununla birlikte, kullanılan ölçüm araçlarının, metodolojik kalitesini ve kanıt seviyesinin COSMIN bias checklisti ile değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım davranışları, hemşirelik, ölçüm aracı, sistematik derleme.

SYSTEMATIC REVIEW OF MEASUREMENT TOOLS FOR EVALUATION OF CARING BEHAVIORS

ABSTRACT

Introduction: Jean Watson reported that carig behaviors are concrete indicators of nursing care. Evaluation of patient satisfaction with nursing care behaviors provides the opportunity to monitor the level of nursing care quality perceived by patients.

Objective: The aim of this systematic review is to examine the measurement tools used by to evaluate nursing care behaviors.

Method: Literature search was conducted in the Pubmed, Cochrane Library, Google Scholar and National Thesis databases with English and Turkish keywords prepared in accordance with PICOS criteria. All databases were searched from 2010 until March 2019 without initial year. 49 studies, seven of which were national, were obtained to evaluate nursing care behaviors.

Results: In the studies, it was determined that three different measurement tools were used to evaluate the quality of nursing care behaviors and patient satisfaction. In studies evaluating nursing care behaviors, 39 of them were “Caring Behaviors Inventory-24”, five of “Caring Behaviors Assessment Tool” and five of “Caring Behavior Measurement” scales were used. It was determined that only as “Caring Behaviors Inventory-24” in was adapted to Turkish. In addition, “Caring Behaviors Scale-24” was found not to be based on a theoretical basis. In addition, any study on the methodological quality and reliability of the scales used in the evaluation of nursing care behaviors has not been reached.

Conclusion: In determining the quality of nursing care and patient satisfaction, it is very important to use a measurement tool that shows all aspects of nursing care behaviors. In addition, it is recommended to evaluate the methodological quality and evidence level of these measurement tools used to evaluate with the COSMIN bias checklist.

Keywords: Caring behaviors, nursing, measurement tools, patient satisfaction, systematic review

Sözlü Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM STRESİ ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Meltem MERİÇ*, MEHMET EMRE SERT,BEDİA ARPA**, DENİZ ÇEVİKBAŞ**, Gül ERGÜN***,**

**Dr.Öğretim Üyesi, Yakın Doğu Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Lefkoşa, KKTC, meltemcos@yahoo.com*

***Öğrenci, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi SBF, Hemşirelik Bölümü Lisans 4. sınıf, Burdur, Türkiye*

**** Dr.Öğretim Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi SBF, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, ergun@mehmetakif.edu.tr*

Giriş:
Hemşirelik öğrencileri için akademik eğitim stresinin yanında; uygulama alanlarında karşı karşıya oldukları hastane rutinleri, yaşam yitimlerine tanıklık etme, verilen sağlık bakımının güçlüğü gibi ir çok streseörle karşılaşmaktadır. Bu durum da çeşitli psikolojik ve fizyolojik sorunlara yol açabilmekte ve öğrenci üzerinde stres yoğunluğunu artırmakta, öğrencilerin sosyal ve akademik performansında düşüş ortaya meydana gelmektedir. Bu nedenle öğrencilerin yaşadıkları eğitim stres özelliklerini belirlmek zamanında uygun müdahaleyi yapabilmek açısından önemlidir.

Amaç:
Bu çalışma, sağlık eğitiminin kendine özgü stres faktörlerinin yoğun oluşu nedeniyle hemşirelik öğrencilerinin mesleki eğitim stresinin saptanması macıyla yapılmıştır.

Yöntem:
Tanımlayıcı olarak planlanan çalışmanın evrenini 25 Şubat 2019- 06 Mart 2019 tarihlerinde, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde öğrenime devam eden 588 hemşirelik bölümü öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmada herhangi bir örneklem seçme yöntemine gidilmemiş olup, evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiş ve 413 öğrenciye ulaşılmıştır. Veri toplama amacıyla Tanıtıcı Bilgi Formu ve Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 25.0 paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel analizlerde önemlilik seviyesi $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular:
Çalışmaya katılan öğrencilerin Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği puan ortalamasının 33,15±20,43 Uygulama stresi alt boyutu puan ortalamasının 17,24±11,52; Akademik Stres Alt Boyutu puan ortalamasının 15,90±9,66 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerinin Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeğinden aldıkları toplam ve alt boyut puan ortalamaları ile klinikte stres verici bir durumla karşılaşma durumu ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir istatistiksel fark tespit edilmiştir ($p< 0,05$).

Tartışma ve Sonuç:
Ölçekten alınacak toplam puanın 96 olduğu değerlendirildiğinde çalışmamızda öğrencilerin eğitim streslerinin düşük olduğu görünmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin klinik stres düzeyinin çok yüksek olmadığını ve uygulama stresinin akademik strese göre daha çok yaşandığını söyleyebiliriz. Öğrencilerin eğitim streslerinin belirlenmesinin faydalı olacağı; buna göre planlanacak eğitim destekleriyle stresin azaltılmaya çalışılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik eğitimi, Uygulama stresi, Akademik stres

Sözlü Bildiri

DİŞ HEKİMLİĞİNDE REMİNERALİZASYON AJANLARI: DÜNÜ BUGÜNÜ YARINI

Kadriye TEMİZ, Özge ERKEN GÜNGÖR, Hüseyin KARAYILMAZ

Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti AD, Antalya, Türkiye

Diş çürüğü, diş yüzeyi ile plak sıvısı arasındaki demineralizasyon-remineralizasyon döngüsünün demineralizasyon lehinde bozulması sonucunda, diş yüzeyinden mineral kaybına neden olan dinamik bir olay olarak tanımlanmaktadır. Demineralizasyon başladığı zaman bakteriler tarafından üretilen asit, mine dokusu içerisinde mikro kanallar oluşturur, bu kanallar yoluyla kaybedilen mineral, minenin optik özelliklerini değiştirdiği için mine opak bir görünüme sahip olur. Bu durum beyaz nokta lezyonu olarak adlandırılır.

Beyaz nokta lezyonlarının kavite oluşumuna kadar ilerlememesi için remineralizasyon ajanları ile mine yapısının güçlendirilmesi gerekmektedir. Remineralizasyon, çürük veya farklı nedenlerden dolayı mine dokusundan kaybedilen kalsiyum, fosfat ve diğer iyonların mine yüzeyinde tekrar birikmesi olarak tanımlanmaktadır. Özellikle henüz kavitasyon oluşmamış mine lezyonlarının remineralizasyon ajanları ile tedavi edilmesi için geçmişten günümüze çeşitli materyaller kullanılmıştır. Bu materyallerin başında gelen ve en iyi bilineni flor iyonudur. Florun çeşitli formlarının yanı sıra, gümüş, demir gibi diğer iyonlar; ksilitol, izomalt, sorbitol, gibi şeker alkolleri; kitosan, galla chinensis (G. Chinensis), teobromin gibi bitkisel kaynaklı ajanlar; Kalsiyum Sodyum Fosfosilikat (Biyoaktif Cam), Trikalsiyum silikat, Nano Hidroksiapatit, Kazein Fosfopeptid Amorf Kalsiyum Fosfat (CPP-ACP), Kazein Fosfopeptid Amorf Kalsiyum Floro Fosfat (CCP-ACFP), Trikalsiyum Fosfat, kendiliğinden birleşen peptidler, iyontoforez, Dikalsiyum Fosfat Dihidrat (DCPD), Kalsiyum Fosforil Oligosakkaritleri, Kalsiyum Karbonat (CaCO3), Sodyum Trimetafosfat (sTMP) gibi biyomateryaller ve nanoteknolojik ürünler bu materyallere örnek olarak verilebilir.

Beyaz nokta lezyonlarının remineralizasyon ajanları ile tedavi edilmesi araştırmacıların ilgisini çeken önemli konular arasındadır. Bu derlemede güncel ve yeni geliştirilen remineralizasyon ajanları ile ilgili bilgi verilmesi ve yapılan araştırmaların sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mine, beyaz nokta lezyonu, remineralizasyon, flor, peptid.

REMINERALIZATION AGENTS IN DENTISTRY: YESTERDAY, TODAY, TOMORROW

Tooth decay is defined as a dynamic event that causes mineral loss from the tooth surface as a result of the demineralization-remineralization cycle between the tooth surface and plaque fluid in favor of demineralization. When the demineralization begins, the acid produced by the bacteria creates micro-channels in the enamel tissue, since the enamel has an opaque appearance because it changes the optical properties of the lost mineral enamel. This is called the white spot lesion.

The enamel structure should be strengthened with remineralization agents in order to prevent white spot lesions from progressing to cavity formation. Remineralization is defined as the re-accumulation of calcium, phosphate and other ions lost on the enamel surface due to caries or different reasons. Various materials have been used from past to present to treat enamel lesions that have not yet developed cavitation, especially with remineralisation agents. The best known of these materials is the fluoride ion. In addition to various forms of fluoride, other ions such as silver, iron; sugar alcohols such as xylitol, isomalt, sorbitol; plant-derived agents such as chitosan, galla chinensis (G. Chinensis), theobromine; biomaterials and nanotechnological products such as Calcium Sodium Phosphorus (Bioactive Glass), Tricalcium silicate, Nano Hydroxyapatite, Casein Phosphopeptide Amorphous Calcium Phosphate (CPP-ACP), Casein Phosphopeptide Amorphous Calcium Fluoro Phosphate (CCP-ACFP), Tricalcium Phosphate, self-assembling peptides, iontophoresis, Dicalcium Phosphate Dihydrate (DCPD), Calcium Phosphoryl Oligosaccharides, Calcium Carbonate (CaCO3), sodium trimetaphosphate (sTMP) are examples of these materials.

Treatment of white spot lesions with remineralisation agents is one of the most important issues of interest to researchers. In this review, it is aimed to give information about current and newly developed remineralization agents and to present researches.

Key words: Enamel, White spot lesion, remineralization, fluoride, peptides.

Sözlü Bildiri

YETİŞKİN BİREYLERİN FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYLERİ İLE METABOLİK SAĞLIK GÖSTERGELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Sümeyye GÜZEL[1], Alev KESER[2]

[1]*Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye, smyguzel@ankara.edu.tr*

[2]*Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye, alevkeser@gmail.com*

ÖZET

Dünya genelindeki mortalitenin önde gelen nedenleri arasında bulunan fiziksel inaktivite; obezite, kardiyovasküler hastalık, diyabet, kanser gibi birçok bulaşıcı olmayan hastalık için risk faktörüdür. Bu araştırma, fiziksel aktivite düzeyi ile hastalık riskini öngörmeye yardımcı antropometrik ölçümler ve biyokimyasal bulgular arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacıyla yaşlarının ortanca değeri 44.0 (19.75) yıl olan 120 birey ile yapılmıştır. Bireylerin fiziksel aktivite düzeyleri Uluslararası Fiziksel Aktivite Değerlendirme Anketi'nin kısa formu ile belirlenmiştir. Bireyler Beden Kütle İndeksi'ne göre değerlendirildiğinde %30.8'i, vücut yağ oranına göre değerlendirildiğinde ise %62.5'i obezdir. Bireylerin %38.3'ü bel çevresi, %55.0'i bel/kalça oranı ve %78.3'ü bel/boy oranı açısından yüksek metabolik hastalık riskine sahiptir. Bireylerin %39.2'sinin kan basıncı yüksek düzeydedir ve %95.0'i fiziksel olarak inaktiftir. Bununla birlikte bireylerin fiziksel aktivite düzeylerinin her iki cinsiyette de vücut ağırlığı, beden kütle indeksi, bel çevresi, bel/kalça oranı, bel/boy oranı, vücut yağ yüzdesi, açlık kan glukozu, toplam kolesterol ve LDL-kolesterol düzeyi ile negatif yönlü korelasyona sahip olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu sonuçlara göre fiziksel aktivite düzeyinin artırılması metabolik sağlığı iyileştirebilir.

Anahtar Kelimeler: antropometrik ölçümler, biyokimyasal bulgular, fiziksel aktivite, metabolik sağlık

Sözlü Bildiri

KALP YETERSİZLİĞİ OLAN HASTALARDA BESLENME DURUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sümeyye GÜZEL[1], Alev KESER[2]

[1]*Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye, smyguzel@ankara.edu.tr*

[2]*Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye, alevkeser@gmail.com*

ÖZET

Kalp yetersizliği, ilerleyen yaşla birlikte prevalansı artan ve mortalite oranı yüksek olan bir halk sağlığı sorunudur. Kalp yetersizliğinde sık görülen malnutrisyon, hastalığa bağlı artmış komplikasyon gelişme riski ve mortalite oranı ile ilişkilidir. Bu nedenle kalp yetersizliği hastalarında beslenme durumunun değerlendirilmesi, malnutrisyonun saptanması ve önlenmesi önemlidir. Bu bağlamda, kalp yetersizliği olan bireyler çeşitli antropometrik ölçümler ve tanı ve değerlendirme araçları ile değerlendirilmelidir. Bu derlemede, kalp yetersizliği olan hastaların beslenme durumunun değerlendirilmesinde etkinliği çalışmalarla kanıtlanmış olan Nutrisyonel Risk Taraması-2002, Mini Nutrisyonel Değerlendirme testi, Nutrisyonel Durum Kontrolü skoru, Nutrisyonel Risk İndeksi, Geriatrik Nutrisyonel Risk İndeksi ve Prognostik Nutrisyonel İndeks araçları ve beden kütle indeksi, bel çevresi, deri kıvrım kalınlığı, vücut yağ oranı ve üst orta kol çevresi gibi antropometrik ölçümler hakkında bilgi verilmesi amaçlanmaktadır. Bu antropometrik ölçümlerin alınması ve tarama-değerlendirme araçlarının kullanılması oldukça pratiktir ve aynı zamanda malnutrisyonun ve hastalığa bağlı komplikasyonların ve mortalite oranının azaltılmasında etkilidir.

Anahtar Kelimeler: antropometrik ölçümler, beslenme, kalp yetmezliği, tarama ve değerlendirme araçları

Sözlü Bildiri

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE SANAL GERÇEKLİK SİMÜLATÖR KULLANIMI (THE USE OF VIRTUAL REALITY SIMULATOR IN NURSING EDUCATION)

Selma ATAY[1], Şengül ÜZEN CURA[2]

[1] *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik, atayselma@gmail.com*

[2] *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik, snglzn@gmail.com*

Hemşirelik eğitimi kuramsal bilginin yanında psiko motor becerilerin kazandırılmasın da gerektirmektedir. Bu beceriler kazandırılırken, hasta güvenliğinin korunması, öğrencilerin stresinin artırılmaması ve öz güvenlerinin azaltılmaması oldukça önemlidir. Bu amaçla farklı yöntemler ve teknolojik olanaklardan yararlanılmaktadır. Bunlardan biride sanal gerçeklik simülatörleridir. Sanal gerçeklik, bilgisayar ortamında oluşturulan üç boyutlu resimlerin ve animasyonların teknolojik araçlarla insanların zihinlerinde gerçek bir ortamda bulunma hissini vermesinin yanı sıra, ortamda bulunan bu objelerle etkileşimde bulunulmasını sağlayan teknoloji olarak tanımlanabilir. Yapılan çalışmalarda sanal gerçeklik simülatörlerinin kullanılmasının öğrencilerin psikomotor öğrenmelerini ve memnuniyetlerini artırdığı belirtilmektedir. Sonuç olarak sanal gerçeklik simülatörleri hemşirelik eğitimde öğrenci katılımını artırdığı için kullanılabilecek bir yöntemdir.

Anahtar kelimeler: hemşirelik eğitimi, simülatör, sanal gerçeklik

Nursing education requires the acquisition of psychomotor skills, in addition to theoretical knowledge. It is quite important to ensure the patient safety, not to increase students' stress, and not to hamper their self-confidence while acquiring these skills. For this purpose, different methods and technological means are used. One of them is the virtual reality simulators. Virtual reality can be defined as the technology that makes people feel as if they are in a real environment with the help of three-dimensional images and animations created in the computer environment and that enables them interact with these objects in the virtual environment through technological tools. It is stated in the studies conducted that the use of virtual reality simulators increases students' psychomotor skills and satisfaction. As a result, virtual reality simulators can be used since they increase student participation in nursing education.

Key Words: nursing education, simulation, virtual reality

Sözlü Bildiri

THE COMPARISON OF THE INFLUENCE OF PETOXIFYLLINE AND LIDOCAINE ON CYTOKINES IN ABDOMINAL SEPSIS MODEL

***Funda DURMAZ, **Dursun Fırat ERGÜL, ***Mustafa SÜREN**

**Tokat Devlet Hastanesi*

***Amasya Devlet Hastanesi*

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi

ABSTRACT

OBJECTIVE

Sepsis is a fatal case which leads to organ failure by affecting various organs. Antibiotic resistant bacteria growth at hospitals and especially in intensive care units has increased risk of infection and frequency of sepsis. Intensive studies has been carried out in the field of medicine for prevention and treatment of sepsis. In our study, we have aimed to check the impacts of abdomen irrigation by lidocaine and pentoxifylline on plasma inflammatory cytokines levels in septicemic rats.

MATERIAL AND METHOD

The rats were randomly divided into octal six groups. Any transections weren't carried out to the ones in the first group. Laparotomy was practised to the ones in the 2nd group. Being perforated the cecums of the ones in the 3rd, 4th, 5th and the groups, their abdomens were occluded. Six hours after occluding the abdomens, normal saline was applied to group 4. Group 5 was irrigated by lidocaine and group 6 was irrigated by pentoxifylline and the abdomens were sutured. 3 hours after the abdomen irrigation, the blood of each rat in all groups was drawn from their tail veins for determination of TNF-α, CRP, IL-1B ve IL-6 values.

FINDINGS

According to the biochemical results; TNF-α degrees in sepsis group were higher than the whole groups. There was no difference between TNF-α degrees in control group and the other groups.There wasn't a difference in rats which were applied abdomen douche with serum,Lidocaine and Pentoxifylline.In addition that TNF- α average rate in the rats which were done abdomen douche with pentoxifylline was statistically significant, It was lower than the rats which were done abdomen douche with Lidocaine and Serum.

RESULT

In sepsis which based on peritonite as an abjuvan medicine; Serum and Lidocaine are as effective as Pentosifilin.

KEY WORDS: Sepsis, douche, periton, Lidocaine, Pentoxifylline, Sitokins.

Sözlü Bildiri

GENÇLERİN YAKIN İLİŞKİLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

***Doç. Dr. Özlem TAGAY, **Prof. Dr. Perihan ÜNÜVAR**

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ozlemtagay@mehmetakif.edu.tr*

***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, perihanunuvar@mehmetkif.edu.tr*

Genç yetişkinlik olarak ele alınan üniversite dönemi gençlerin kimliklerini korumaya çalıştıkları bir dönemdir. Bu dönemde gençler yaşamını birlikte sürdürmeyi düşüneceği kişi ile yakın ilişki kurarlar. Romantik ilişki deneyimi gencin ilerleyen yaşamdaki aile ilişkileri için deneme sürecini oluşturur. Genç, ilişkisinde yaşayabileceği sorunlarla nasıl başa çıkacağı konusunda da bir anlamda deneyim kazanır. Yakın bir ilişkiyi başlatmak ve sürdürmek bireyin gelişimi ve olumlu anlamdaki değişimi için önemlidir. Bu dönemde gencin yakın ilişkilerinden neler beklediği, yakın ilişkisindeki hangi yaşantıların, davranışların ve tutumların kendisini rahatsız ettiğini ya da hangilerinden memnun olduğunu fark etmesi gelecekteki yaşantısı için de önemli olacaktır. Bu araştırmanın amacı gençlerin yaşadıkları yakın ilişkileri konusundaki görüşlerini ortaya koymaktır. Bu amaçla gençlere uygulanmak üzere yarı yapılandırılmış görüşme formları hazırlanmıştır. Bu formda gencin partnerinin hoşlandığı ve hoşlanmadığı özellikleri, alışkanlıkları, davranışları; ilişkide en çok sorun yaşadıkları konular ve bu sorunları nasıl çözdüklerine ilişkin sorular sorulmuştur. Araştırmanın veri grubunu üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenolojik) desen kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile incelenmiştir. İki araştırmacı tarafından veriler ayrı ayrı kodlanmış ve ortak temalar belirlenmiştir. Elde edilen veriler ışığında bulgular yorumlanmıştır. Bu araştırma gençlerin şu anki ilişkilerine ilişkin görüşlerini ortaya koyduğu gibi gelecekteki ilişkilerine ilişkin ipuçlarını içermesi de beklenmektedir.

***Anahtar Kelimeler*:** Yakın ilişkiler, genç yetişkinler, beklentiler

Sözlü Bildiri

BAKIM DAVRANIŞ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ: TÜRKÇE FORMUNUN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ

(THE CARING BEHAVIOUR ASSESSMENT TOOL: PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF THE TURKISH VERSION)

Mehtap Akgün[1], Selma Turan Kavradım[2], İlkay Boz[3], Zeynep Özer[4],

1Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, mehtapakgun@akdeniz.edu.tr

2 Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, selmaturan@akdeniz.edu.tr

3Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, ilkayarslan@akdeniz.edu.tr

4Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, zeynepcanli@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Bakım sürecinde hemşirelerin yaptığı tüm sözel ve sözel olmayan girişimler bakım davranışları olarak tanımlanmaktadır. Bakım davranışlarına ilişkin hasta memnuniyetinin düzenli olarak geçerli ve güvenilir ölçüm araçlarıyla değerlendirilmesi, algılanan kalitesinin düzeyini izleme imkanı sunmaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Watson'ın İnsan Bakım Kuramı'na temellendirilmiş, hastalar tarafından hemşirelik bakımı davranışlarını değerlendirmek üzere geliştirilmiş 63 maddelik "Caring Behaviors Assessment Tool (CBA)" "Bakım Davranışları Değerlendirme Ölçeği" nin (BDDÖ) Türkçe formunun psikometrik özelliklerini incelemektir.

Yöntem: Metodolojik araştırma tipinde yürütülen çalışma, Şubat-Nisan 2018 tarihleri arasında, Akdeniz Üniversitesi Hastanesinde yatan 400 hasta ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve "Bakım Davranışları Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, SPSS 23.0 paket programı ve LISREL 8.80 yazılımı ile değerlendirilmiştir. Verilerin geçerlik analizinde; kapsam geçerlik indeksi, doğrulayıcı faktör analizi, güvenirlik analizinde; Cronbach'ın alfa katsayısı, Guttman split-half katsayısı, madde-toplam puan korelasyonları kullanılmıştır**.**

Bulgular: Ölçeğin kapsam geçerlik indeksi 0.97 olarak bulunmuştur. Yapı geçerliğini değerlendirmek amacıyla kullanılan doğrulayıcı faktör analizinde ölçeğin yedi faktörlü yapısı doğrulanmıştır. Ölçeğin toplamı için Cronbach alfa değeri 0.978 olup alt boyutları için 0.84-0.97 arasında olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin madde-toplam puan korelasyonunun 0.392 ile 0.819 arasında değiştiği bulunmuştur**.**

Sonuç: Bu çalışma ile hastalar tarafından hemşirelik bakım kalitesinin değerlendirilmesi amacıyla geliştirilen BDDÖ'nün Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir araç olduğu saptanmıştır. Watson İnsan Bakım Kuramı'na temellendirilmiş BDDÖ'nün kullanılarak hastalardan elde edilecek verilerin, hemşirelik bakımının değerlendirilmesine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım davranışları, hemşirelik, İnsan Bakım Kuramı, ölçüm aracı, psikometrik özellikler.

ABSTRACT

Introduction: All verbal and non-verbal interventions made by nurses in the care process are defined as care behaviors. The evaluation of patient satisfaction with regular and reliable measurement tools regarding maintenance behaviors provides the opportunity to monitor the level of perceived quality.

Aim: The aim of this study was to examine the psychometric properties of the Turkish version of the Caring Behaviors Assessment Tool (CBA, which is based on Watson's Human Caring Theory, developed to evaluate nursing care behaviors by patients.

Methods: The study was carried out with a total of 400 patients hospitalized in XXX University Hospital between February and April 2018. Personal information form and "Caring Behaviors Assessment Tool" were used as data collection tools. The data of the study were evaluated with SPSS 23.0 sand LISREL 8.80 software. In the validity analysis of data; content validity index, confirmatory factor analysis, reliability analysis; Cronbach's alpha coefficient, Guttman split-half coefficient, item-total score correlations were calculated.

Findings: The content validity index of the scale was found to be 0.97. In the confirmatory factor analysis used to evaluate the construct validity of the scale, the seven-factor structure of the scale was confirmed. Cronbach's alpha was 0.978 for the scale and 0.84-0.97 for the sub-scales. The item-total score correlation of thescale was found to be between 0.392 and 0.819.

Conclusion: In this study, it was determined that the Turkish version of CBA, which was developed to evaluate the quality of nursing care by the patient, was a valid and reliable tool. It is thought that the data obtained from patients using the CBA based on Watson's Human Caring Theory will contribute to the evaluation of nursing care.

Keywords: Care behaviors, nursing, human caring theory, measurement tool, psychometric properties.

Sözlü Bildiri

ÜLKEMİZDE KADIN SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNDE YAPISAL EŞİTLİK MODELLEMESİ ANALİZİNİN KULLANIMI

(USE OF STRUCTURAL EQUALITY MODELING IN WOMEN'S HEALTH NURSING IN TURKEY)

İlkay Boz[1], Mehtap Akgün[2]

1Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, ilkayarslan@akdeniz.edu.tr

2Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, mehtapakgun@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Son yıllarda, kadın sağlığı hemşireliği araştırma alanında önemi ve kullanım sıklığı gittikçe artan Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) analizinin bilimsel araştırma girişimlerinin ayrılmaz bir parçası haline gelmeye başlamıştır.

Amaç: Bu sistematik derlemenin amacı ülkemizde kadın sağlığı hemşireliğinde YEM analizinin kullanıldığı çalışmaların incelenmesidir.

Yöntem: Konuya ilişkin literatür taraması, Pubmed, Cochrane Library, Google Akademik, Ulusal Yök Tez veri tabanlarından, PICOS kriterlerine uygun şekilde hazırlanan Türkçe anahtar kelimeler ile gerçekleştirilmiştir. Tüm veritabanları başlangıç yılı belirlenmeksizin Mart 2019'a kadar taranmıştır. Tarama sonucu, kadın sağlığı hemşireliğinde, YEM analizlerinin kullanıldığı sekiz ulusal çalışmaya ulaşılmıştır.

Bulgular: Kadın sağlığı hemşireliğinde YEM analizlerinin kullanıldığı ulusal çalışmalar incelendiğinde, yedisinin birinci düzey faktör analizinin kullanıldığı ölçek uyarlama çalışmaları olduğu, bir çalışmada ise ikinci düzey faktör analizi olarak adlandırılan regresyon analizlerini içeren yapısal modelleme yönteminin kullanıldığı belirlenmiştir. Kadın sağlığına ilişkin "Genital Hijyen Davranışları Ölçeği", "Beslenme Süreci Anne Tutumları Ölçeği" "Antenatal Stres Ölçeği", "Gebelik Stresini Değerlendirme Ölçeği", "Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği", "Cinsel Öz-yeterlik Ölçeği" ve "Oxford Doğum Endişesi Ölçeği" ölçeklerinin Türkçeye uyarlama sürecinde birinci düzey faktör analizinin kullanıldığı belirlenmiştir. Bununla birlikte evli bireylerde cinsel utangaçlığı etkileyen faktörlerin YEM analizi yöntemi ile sunulduğu bir çalışma elde edilmiştir.

Sonuç: Sonuç olarak, Türkiye'de kadın sağlığı hemşireliğinde YEM analizini kullanan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Kavramsal ilişkileri açıklamak üzere kullanılan YEM analizlerinin kadın sağlığı hemşireliği çalışmalarında yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, kadın sağlığı hemşireliği, Yapısal Eşitlik Modellemesi

ABSTRACT

Introduction: In recent years, Structural Equation Modeling (SEM) analysis has become an part of scientific research initiatives with increasing importance, frequency and use of in women's health nursing.

Objective: To examine the studies using SEM analysis in women's health nursing in Turkey.

Method: Literature search was conducted in Pubmed, Cochrane Library, Google Scholar and National Thesis databases with Turkish keywords prepared in accordance with PICOS criteria. All databases were searched until March 2019 without initial year. Eight studies, were national, were obtained to examine the studies using SEM analysis in women's health

Results: When the studies using SEM analyzes in women's health nursing are examined, it is determined that the scale adaptation studies using the first level factor analysis are the seven, and the structural modeling method including the regression analysis called the second level factor analysis is used in one study. It was determined that " first level factor analysis was used in the adaptation to Turkish of "Genital Hygiene Behavior Scale", "Maternal Attitudes on Nutrition Process Scale", "Antenatal Perceived Stress Inventory", "Pregnancy Stress Rating Scale"," Self-perception of Pregnants Scale", "Sexual Self-efficacy Scale" and "Oxford Worries about Labour ScaleIn addition, a study on the factors affecting sexual shyness in married individuals was presented by YEM analysis method.

Conclusion: Studies using the SEM analysis of women's health nursing in Turkey were quite limited. It is recommended to are used SEM analyzes to explain the conceptual relationships in women's health nursing studies.

Keywords: Nursing, Structural Equation Modelling, women's health nursing.

Sözlü Bildiri

RENKLİ BİR MUTASYON; HETEROCHROMIA IRIDIUM

***Ayşegül SÖZER**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Heterochromia, genellikle gözlerde fakat kimi zaman saç ve deride gözlenebilen; vücuttaki renklenmede görev alan "Melanin" pigmentinin fazla ya da az dağılımından kaynaklanan genetik bir özelliktir. Bu dağılımın sebebi genellikle 8. kromozomda meydana gelen mutasyon çeşididir. İristeki melanin miktarı, gözlerimizin yeşil, mavi, kahverengi ve ela renklerinin oluşmasını sağlamaktadır. En fazla melanin kahverengi göze sahip olan kişilerin irisinde bulunurken en az ise mavi gözlü insanların irisinde bulunmaktadır. Heteros farklı, chromia ise renk demektir. Çoğu zaman kalıtsal veya edinsel olabilmektedir. Herhangi bir zararı yoktur. Heterochromia'nın 3 farklı çeşidi vardır. Tam Heterocromia iki gözün birbirinden tamamen farklı olması durumudur. Parçalı Heterochromia ise irisin sadece bir bölümünün farklı renkte gözlenmesine sebep olur. Merkezi Heterocromia irisin merkez bölümünün gözün dış kısmındaki gerçek renginden farklı bir renkte olması durumudur. Heterochromia bazı hastalıklar sonucunda da ortaya çıkabilmektedir. Bunlar tüm vücudu ilgilendiren sendromik hastalıklar olabilmektedir. Sinirsel duyarlılığın değişmesi ile birlikte gözün pigmentasyonunda da değişimler meydana gelebilmekte ve buna bağlı olarak kanser türleri de oluşabilmektedir.

Tarihteki Mimar Sinan ve Büyük İskender gibi ünlü kişilerin de Heterochromia olduğu bilinmektedir. Heterochromia hayvanlarda da bulunmaktadır. En sık kedilerde ve köpeklerde görülmektedir. Buna örnek olarak Van Kedileri ya da Avusturalya çoban köpeklerini örnek verilebilir. Heterokromia'nın tedavi yöntemleri ise özel dalga boylarında, farklı lazer yöntemleriyle çalışmalar yapılarak daha etkin teknikler geliştirilmektedir. Bununla birlikte Heterochromia için uzmanlar, kişide estetik kaygısı yoksa görme sağlığına bir zararı olmadığından dolayı tedavi gerekmediği yönünde görüş bildirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Heterochromia, Melanin, Göz

Sözlü Bildiri

IS THERE A GENETIC DIFFERENCE IN DENTAL TRAUMAS OF MONOZYGOTIC AND DIZYGOTIC TWIN CHILDREN?

Assist.Prof. Esra Oz[1], Prof.Dr. Zuhal Kırzıoglu[1]

[1]*Suleyman Demirel University, Faculty of Dentistry, Department of Pediatric Dentistry, Isparta, Türkiye*

esrakaraagac@sdu.edu.tr, zuhalkirzioglu@sdu.edu.tr

ABSTRACT

Introduction: In this study, traumatic dental injuries were investigated in twin children and it was aimed to evaluate whether monozygotic and dizygotic twin status were differentiated.

Methods: The study included twin patients who attended to SDU, Faculty of Dentistry, Department of Pedodontics for any dental cause within one year. After anamnesis from their parents, patients were classified as dizygotic and monozygotic twins and the trauma history was questioned. The cause and location of the traumas were recorded. After the oral examination of patients, affected teeth from trauma and trauma types were classified.

Results: The study group consisted of 220 patients aged between 2-17 years-old. Of the 110 twin patients, 86 were dizygotic and 24 were monozygotic twins. When the records were evaluated, 9% of the patients had dental trauma history. Males were exposed to more dental trauma than girls. The relationship between them was found statistically significant. It was seen that the traumas were mostly due to falling on the street. The number of patients with only one tooth affected from traumas was observed to be higher and the most affected teeth were found to be upper incisors. More dental trauma occurred in dizygotic twins than monozygotic twins. This relationship was not statistically significant. When evaluated in terms of concordance (trauma history in both or not), it was observed that 21(87.5%) monozygotic twins and 71(82.6%) dizygotic twins were concordant.

Conclusion: It was concluded that monozygotic and dizygotic twins do not constitute a differentiation in terms of exposure to dental trauma among the twins.

Key words: dizygotic, monozygotic, dental traumas, twin children, genetics

Sözlü Bildiri

TIBBİ HATALAR VE NEDENLERİ
(MEDICAL ERRORS AND CAUSES)

Uğur AKTAN[1] ,Selma ATAY[2]
[1] *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Hemşirelik, Çanakkale, Türkiye, ugur1739@hotmail.com*
[2] *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Hemşirelik, Çanakkale, Türkiye,atayselma@gmail.com*

ÖZET
Yanlış bir işlemin uygulanması veya planlanan bir işlemin istenildiği şekilde gerçekleştirilememesindeki başarısızlık hata olarak adlandırılabilir. Hata, uygulamanın sadece yanlış yapılmasıyla değil, yapılması gereken uygulamanın yapılmamasıyla da ortaya çıkabilir. Tıbbi hata hastada zarara sebep olma potansiyeli olan ya da hastaya zarar verebilen, tedavi süreci boyunca ortaya çıkan başarısızlıklardır. Tıbbi hatalar pek çok eylemin sonucu olarak meydana gelebilmektedir. Bunlar; insana bağlı faktörler (yorgunluk, yetersiz eğitim, önlem almama, dikkatsizlik, iletişim yetersizliği, zamansızlık, yanlış karar verme, mantık hatası, tartışmacı kişilik yapısına sahip olma vb.), kurumsal faktörler (iş yeri yapısı, politikalar, idari/finansal yapı, liderlik, personelin yanlış dağıtımı vb.) ve Teknik faktörler (yetersiz otomasyon, yetersiz veya eksik cihazlar, karar vermeye yönelik destek eksikliği, entegrasyon eksikliği vb.) olmak üzere üç başlık altında incelenebilir. Sağlık hizmetlerinde ortaya çıkan hataları bilmek ve bu hataların hastalara verdiği zararı azaltmak ya da tamamen ortadan kaldırmak ancak bu hataların rapor edilmesi ve analizi ile mümkündür. Bu nedenle tıbbi hataların bildirilmesi hasta güvenliği açısından önemlidir.
Anahtar kelimeler; Tıbbi hata, Tıbbi hataların nedenleri, Hemşirelik.

ABSTRACT
The error can be defined as performing an incorrect procedure or failure to perform a procedure as planned. An error may arise not only by mistakenly performed procedure, but also by not performing the procedure that should be done. A medical error is a failure that potentially harms the patient or failures that arise throughout the treatment process. Medical errors can occur as a result of many actions. These can be divided into three factors as follows: human factors (fatigue, inadequate training, failure to take precautions, carelessness, lack of communication, timelessness, wrong decision making, logic error, having an argumentative personality, etc.), institutional factors (workplace structure, policies, administrative/financial structure, leadership, mistakes in assigning the staff), and the technical factors (inadequate automation, insufficient or incomplete devices, lack of support for decision making, lack of integration, etc.). Acknowledging the errors in health care services and to reduce or eliminate the harm to the patients, caused by these errors, is only possible by reporting and analyzing these errors. For this reason, reporting medical errors is of importance for patient safety.

Keywords: Medical error, Causes of medical errors, Nursing.

Sözlü Bildiri

THE RELATIONSHIP BETWEEN POSTURAL CONTROL AND LOWER EXTREMITY MUSCLE STRENGTH IN OLDER ADULTS

Murat TOMRUK [1], Ümit YEŞİL [2], Nihal GELECEK [1], Esra ATEŞ BULUT [3], Ahmet Turan IŞIK [3]

[1] *Dokuz Eylul University, School of Physical Therapy and Rehabilitation, Izmir, Turkey.* fztmurattomruk@gmail.com, ngelecek71@gmail.com

[2]*Dokuz Eylul University, Institute of Health Sciences, Izmir, Turkey.* fztumityesil@gmail.com

[3]*Dokuz Eylul University, Department of Geriatric Medicine, Izmir, Turkey.* esra.ates@deu.edu.tr, atisik@yahoo.com

Introduction: Decreased muscle strength was postulated to be one of the main causes of postural instability in the elderly.

Objectives: This study was aimed to investigate the relationship between lower extremity muscle strength and postural control in older adults.

Methods: 90 older adults with a mean age of 71.70±5.28 years were included in the study. Bilateral quadriceps femoris (QF) and tibialis anterior (TA) muscle strength were measured by using a handheld dynamometer. Limits of Stability (LoS) test was conducted to assess postural control by using Biodex Portable Balance System. The correlation coefficients and their significance ($p<0.05$) were calculated using Spearman correlation analysis.

Results: Right TA muscle strength was weakly and positively correlated with LoS overall score ($p=0.044$, $r=0.213$), and LoS backward-right score ($p=0.015$, $r=0257$). Left TA muscle strength was weakly and positively correlated with LoS overall score ($p=0.014$, $r=0.258$), LoS forward score ($p=0.027$, $r=0.233$) and LoS backward-right score ($p=0.044$, $r=0.213$). No other statistically significant correlations were found ($p>0.05$).

Discussion and Conclusions: The results of this study showed that TA muscle strength was associated with postural control in older adults. However, QF muscle strength was not correlated with postural control. Previous studies showed that postural control was associated with knee muscle strength in patients with knee osteoarthritis. Nevertheless, to our knowledge, no study has ever investigated the relationship between postural control and muscle strength in elderly people. Further studies should investigate the factors determining postural control in older adults.

Keywords: postural control, muscle strength, older adults, balance, relationship.

Sözlü Bildiri

FLEBİTİ ÖNLEMEDE KANIT TEMELLİ UYGULAMALAR

Esra ERTUĞRUL*, Yıldız DENAT**

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, AYDIN*

*** Dr.Öğr.Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, AYDIN*

Flebit, ven boyunca ağrı, inflamasyon ve hassasiyet ile karakterize, periferik intravenöz kateterlerle ilişkili venin tunica intima tabakasının iltihaplanmasıdır. Flebit, hastalarda rahatsızlık ve ciddi ağrıya, etkilenen damarda kalıcı hasara, tedavi sürecinde bir takım aksaklıklara, ilaç dozlarının uygun doz ve zamanlarda alınamamasına ve tedavi süresinin uzamasına neden olabilen önemli bir morbidite veya mortalite sebebi olabilen bir dizi potansiyel risk ve komplikasyona neden olabilmektedir. Flebit, belirli ilkelere uygun çalışıldığında intravenöz uygulamaların önlenebilir bir komplikasyonudur. Yapılan bir çalışmada (Hessov ve ark, 1977), kateter takma ve izlem sırasında belli standartlara uyulduğunda flebit insidansının %27-43'lerden %9.9'ye düştüğü belirtilmiştir. Bu çalışmada Türk Hastane İnfeksiyonları ve Kontrol Derneği'nin hazırladığı Damar İçi Kateter İnfeksiyonlarının Önlenmesi Kılavuzu ve İntravasküler Kateterle İlgili Enfeksiyonların Önlenmesi için hazırlanan rehber (2011) temel alınarak ilgili literatür gözden geçirilmiş ve flebiti önlemeye ilişkin uygulamalar kanıt düzeylerine göre sunulmuştur. Bu çalışma flebite ilişkin farkındalığın ve hasta bakım kalitesinin artması, daha ciddi komplikasyonların önlenmesi ve bakım maliyetlerinin azaltılması adına hemşirelere yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Flebit, Hemşirelik bakımı, Kanıta dayalı uygulamalar

Sözlü Bildiri

PREPARATION AND CYTOTOXICITY EVALUATION OF NANOVESICULAR GENE DELIVERY SYSTEMS

Büşra CESUR, Devrim DEMİR DORA

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji AD, Antalya, Türkiye.

ABSTRACT

Designing novel drug delivery systems to improve efficiency of gene therapeutics have gained great interests in recent years. In this study, a new vesicular system has been prepared using thin film hydration method with slight modifications for gene therapy purposes. Delivery of DNA into the cell nucleus is essential for efficient gene therapy. Niosomes or non-ionic surfactant vesicles are closed bilayer structures formed from self-assembly of non-ionic surfactants in aqueous media. Two main components of niosomal systems are non-ionic surfactant and cholesterol. Since the structure of niosomes are similar to liposomes, they present low toxicity. Niosomes can load both hydrophilic and hydrophobic compounds in the hydrophilic part and hydrophobic alkyl chain of amphiphile and serve as delivery systems for nucleic acids, drugs, cosmetics and plant extracts. Niosomes can form complexes with genetic materials known as nioplexes with the ability to protect the DNA from enzymatic digestion and to introduce it into the cell. In this study we have prepared a new DNA delivery system by combining polyplex and niosome technology. After determining the size and charge of niosomes; their cytotoxicity on breast cancer cell line MCF-7 and normal mammary cell line MCF-12A were evaluated. The size of the niosomes was found 44,91 nm, zeta potantial value was found -5,76 mV. Our newly developed delivery systems are non cytotoxic and found safe on breast cancer cell line MCF-7 and normal breast cell line MCF-12A. They can be used as non viral gene delivery systems.

Key words: niosome, polyplex, cytotoxicity, MCF-7,MCF-12A

Sözlü Bildiri

TÜRKİYE' DE PRENATAL TANILAMADA HEMŞİRELERİN GENETİK DANIŞMANLIK ROLÜNÜ YERİNE GETİRME DURUMU NEDİR?

Ayşe DELİKTAŞ DEMİRCİ, Kamile KABUKCUOĞLU

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, aysedeliktas@akdeniz.edu.tr

Prenatal tanılama, prenatal dönemde genetik hastalıkların birçoğunun invazif ve noninvazif yöntemlerle incelenmesini içermektedir. Türkiye'de birçok kadın gebelik döneminde prenatal tanılama sürecine maruz kalabilmektedir. Bu derlemenin amacı; prenatal tanılama sürecinde yapılması gereken genetik danışmanlığa ilişkin ülkemizdeki mevcut durumun gözden geçirilmesidir.

Prenatal tanılamanın gebe ve eş için stres verici süreçler içerdiği çalışmalarla ortaya konmuştur. Ülkemizde ise bir çalışmada; amniyosentez işlemi öncesinde kadınların %76.3'ünün anksiyete, % 77.3' ünün ise depresyon yönünden risk altında olduğu belirlenmiştir (Dönmez ve ark., 2012). Prenatal tanılama sürecine ilişkin bilgilendirmenin yapılmamış olması, kadınların yaşadıkları stres düzeyi ile ilişkilendirilmiştir. Kadınların sahip olduğu endişelerin giderilmesine yönelik yapılan genetik danışmanlığın önemi ise çalışmalarda sıklıkla vurgulanmıştır.

Genetik danışmanlık, ailede genetik sorunun tanılanması, değerlendirme, genetik hastalığa ait risklerin önlenmesi ve seçenekler konusunda bilgi paylaşımını kapsayan bir iletişim sürecidir. Danışmanlık süreci, yönlendirici olmayan ama basit, anlaşılır ve net bilgilendirmeye dayanan ve bireyin özerk karar vermesini sağlayan bir süreçtir. Ancak, ülkemizde yapılan bir çalışma sonucuna göre; kadınların sadece %22,5'inin test sonucu ile ilgili genetik danışmanlık aldığı belirlenmiştir. Aynı çalışmanın sonucuna göre; kadınların gebelik kontrollerinde sürece ait beklentilerinin daha fazla bilgilendirilmek ve destekleyici hizmet almak olduğu saptanmıştır (Merih ve ark., 2018). Hemşireler, prenatal tanı ve tarama testlerine ilişkin komplikasyonlara yönelik bireye güncel bilgi vermek ile yükümlü olmasına rağmen Türkiye'de 24 hastanede yürütülen bir çalışmada; hemşirelerin genetiğe ilişkin bilgi düzeyleri ve ilgilerinin düşük düzeyde olduğu, ikili ve üçlü tarama testlerinin sonuçlarını bireylere aktarabilecek hemşire sayısının ise yetersiz düzeyde olduğu belirlenmiştir (Seven ve ark., 2017). Ayrıca, Terzioğlu ve Dinç (2004) tarafından yapılan çalışmada ise çoğu hemşirenin genetik danışmanlığının içeriğine yönelik olası risk ve zararların etik ihlallere yol açabileceği konusunda farkındalıklarının olmadığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, ülkemizde prenatal tanılama sürecinde genetik danışmanlığın verilme durumu ve danışmanlık içeriğine ilişkin bilgi düzeyinin yetersiz olduğu belirlenmiştir. Prenatal tanılama aşamasında, sağlık ekibin bir üyesi olan hemşirenin genetik danışmanlığa yönelik bilgilendirilmesi ve farkındalıklarının arttırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: danışmanlık, hemşire, prenatal tarama, prenatal tanı

Sözlü Bildiri

YAŞLI BİREYLERİN DİYABET YÖNETİMİNDE SAĞLIK İNANÇ MODELI

[1]Hatice AĞRALI

[1]Araştırma Görevlisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, haticeagrali@sdu.edu.tr / haticeaarisoy@gmail.com

Yaşam süresinin uzaması ve obezitenin artışı nedeniyle diyabet prevalansı artmaktadır. Dünyada beklenen yaşam sürelerinde artış nedeniyle diyabet epidemiyolojik olarak ileri yaş grubuna kaymaktadır. Yaşlı diyabetli bireylerde klinik bulgular çoğu zaman asemptomatik olup daha çok non-spesifiktir. Yaşlı diyabetli bireyin tedavisinde hastanın var olan fizyolojik ve tıbbi durumu ile yaşa bağlı değişiklikler etkilidir. Tedavinin hedefleri ise hipoglisemiyi önleme, hiperglisemi semptomları ve kronik komplikasyonları engelleme arasındaki dengeyi sağlamaktır. Bu hedeflerin sağlanabilmesi için yaşlı diyabetli bireyin yeterli bilgi, beceri ve olumlu tutumlara sahip olması gerekmektedir. Bunun için de eğitim, önemli bir bölümü oluşturur ve bireylerin ekiple işbirliği yaparak sağlık ve hastalıkla ilgili kararlara aktif katılımını gerektirir. Ancak eğitimle kazanılan bilgilerin, diyabetli bireylerin hastalığına uyum ve davranışlarına olumlu katkı sağladığına ilişkin bulguların yanı sıra, eğitimin tek başına herhangi bir değişim ya da katkı sağlamadığını gösteren çalışmalarda bulunmaktadır. Diyabet gibi, bireylerin yaşam biçimi ve alışkanlıklarında değişiklik gerektiren hastalıklarda davranış kazandırma ve sağlığı geliştirmek için, eğitim planı yapılmadan önce yaşlı bireylerin sağlığını ve hastalığın ciddiyetini nasıl algılandığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Bireylerin sağlık ve hastalığa ilişkin inanç, tutum ve davranışlarının belirlenmesinde davranış geliştirme modellerinden biri olan Sağlık İnanç Modeli kullanılmaktadır. Bu model, bireylerin sağlıkları ile nasıl ilgilendiklerini ve tedavilerinin nasıl olacağını göstermektedir. Özellikle kendi sağlığı, hastalığın ciddiyeti ve yapılan önerileri yararlı bulup bulmamasına ilişkin inanç ve tutumlarının, kişilerin hastalığına ilişkin düzenlemelere aktif katılımını etkilediği, bunlar göz ardı edildiğinde ise yapılan girişimlerin sonuçsuz kaldığı bildirilmektedir. Yaşlı diyabetli bireylerde kognitif fonksiyonlarda bozulma yaşanabileceğinden diyabetin sonuçlarını etkilemektedir. Yaşlı nüfusun dünyada ve ülkemizde giderek artması, yaşlı bireylerde diyabet yönetiminin genç erişkinlere göre farklılık göstermesi ve bu alanda yeterli çalışmaların bulunmaması nedeniyle sağlık inanç modeli doğrultusunda bireyin hastalığı ile baş etmesi, kendi bakımını üstlenmesi, komplikasyonların önlenmesi, tedaviye uyumun sağlanması ve bu konuda stratejilerin geliştirilmesi glisemik kontrol üzerinde olumlu etki yaptığı bildirilmektedir. Bu derlemede, sağlık inanç modelinin yaşlı diyabetli bireyler üzerindeki önemine değinilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diyabet, Hemşire, Sağlık İnancı, Yaşlılık

Sözlü Bildiri

GÜNCEL GELİŞMELER IŞIĞINDA BLASTOCYSTİS
BLASTOCYSTIS IN THE LIGHT OF RECENT RESEARCHES

Evren TİLEKLİOĞLU[1], Hatice ERTABAKLAR[2]

[1]*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Parazitoloji Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye, etileklioglu@gmail.com*

[2]*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Parazitoloji Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye, hatice@adu.edu.tr*

ÖZET

Blastocystis, insan ve birçok canlıda gastrointestinal sistemde kolonize olabilen anaerobik bir stramenopildir. Global dağılıma sahip olan Blastocystis insan dışkı örneklerindeki en yaygın ökaryotik mikroorganizma olarak bildirilmektedir. Keşfinden bu yana Blastocystis patogenezi ile ilgili çelişkili bulgular ortaya konulmuştur. Blastocystis enfeksiyonu olan kişilerin çoğunun klinik belirtiler göstermediği hatta Blastocystis'in sağlıklı bağırsak mikrobiyotasının bir göstergesi olabileceği bildirilmiştir. Bununla birlikte, semptomatik vakalarda spesifik olmayan birçok gastrointestinal semptom ve ürtiker görülebilmektedir. İnsan bağırsak florasının metagenomik analizi, Blastocystis'in insan sağlığındaki rolünü anlamak için yeni bir bakış açısı kazandırmıştır. Bazı çalışmalarda irritabl barsak sendromu (IBS) gibi bazı kronik gastrointestinal hastalıklarla Blastocystis ilişkilendirilmiştir. Son araştırmalarda Blastocystis patojenitesi çeşitli faktörlere bağlı olarak değişen karmaşık bir fenomen olarak tanımlanmaktadır. Semptomatik Blastocystis olguları için etkili bir tedavi stratejisi hala bulunmamaktadır. Blastocystis tedavisi için ön koşul, Blastocystis dışında başka bir patojen olmaması ve vakaların semptomatik olmasıdır. Son on yılda, moleküler yöntemlerdeki gelişmeler ve genom dizilerinin yayınlanması ile mikroorganizmanın temel kavramlarının anlaşılmasında önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Pek çok Blastocystis alt tipi tanımlanmış ve filogenetik analizler neticesinde konak özgüllüğü daha iyi anlaşılmıştır. Ek olarak, Blastocystis'in zoonotik karakteri ve su kaynaklı bulaşın mümkün olduğu yine moleküler genetik araştırmalarla ortaya konulmuştur.

Anahtar kelimeler: Blastocystis, tanı, genetik

ABSTRACT

Blastocystis in the light of recent researches Blastocystis is an anaerobic stramenopil that colonize the gastrointestinal tract of human and many other species. Blastocystis, with a global distribution, is reported as the most common eukaryotic microorganism in human fecal samples. Since its discovery, contradictory findings about the pathogenesis of Blastocystis were demonstrated. Blastocystis infection do not represent clinical symptoms in most of cases and even it may be an indicator of healthy intestinal microbiota. However, many non-specific gastrointestinal and urticarial symptoms are observed in symptomatic cases. The meta-genomic analysis of the human intestinal flora supply a new perspective to understand the role of Blastocystis in human health. In some studies, Blastocystis has been associated with chronic gastrointestinal diseases such as irritable bowel syndrome (IBS). In recent studies, Blastocystis pathogenicity has been defined as a complex phenomenon that varies depending on multiple factors. There is still no effective treatment strategy for symptomatic Blastocystis cases. The precondition for the treatment of Blastocystis is no presence of any other pathogen and the cases are symptomatic. In the last decade, significant advances were made in the understanding of the basic concepts of microorganism through the development of molecular methods and the publication of genome sequences. Many Blastocystis subtypes were identified and the host specificity is better understood with the help of phylogenetic analysis. In addition, molecular genetic studies showed the the zoonotic character and water-borne transmission of Blastocystis.

Keywords: Blastocystis, diagnosis, genotype

Sözlü Bildiri

MİCROSPORİDİA TÜRLERİ VE İNSAN SAĞLIĞI

MICROSPORIDIA SPECIES AND HUMAN HEALTH

Evren TİLEKLİOĞLU[1], Hatice ERTABAKLAR[2]

[1]*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Parazitoloji Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye, etileklioglu@gmail.com*

[2]*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Parazitoloji Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye, hatice@adu.edu.tr*

ÖZET

Microsporidialar, zorunlu, hücre içi yerleşimli, spor oluşturan mikroorganizmalar olup birçok omurgalı/omurgasız canlıda ve insanlarda enfeksiyon oluşturabilirler. Farklı cinsler altında toplanmış birçok türü kapsayan geniş bir canlı grubunu oluştururlar. Bunlardan Anncaliia (Barachiola), Enterocytozoon, Encephalitozoon, Mircosporidium, Nosema, Pleistophora spp., Trachipleistophora, Vittaforma ve Tubulinosema) insan enfeksiyonlarından sorumlu türler olarak rapor edilmiştir. Son verilere göre, E. bieneusi, insanlarda en sık görülen microsporidia enfeksiyon etkeni olup bunu Encephalitozoon türleri izlemektedir. Genel olarak, microsporidia enfeksiyonu, immün-sağlam kişilerde kendini sınırlayan veya asemptomatik seyir izlemektedir. Bununla birlikte, immün sistemi baskılanmış bireylerde ölümcül olabilen ciddi klinik sonuçlara neden olabilir. Microsporidia, fırsatçı bir patojen olarak tanımlanmaktadır. Microsporidiosisin klinik belirtileri non-spesifik olup etkene göre değişmekle birlikte en sık görülen semptom ishaldir. Ayrıca, yaşlılar, organ nakli ve Cronh hastalarında kliniği daha dikkatli takip edilmelidir. Moleküler metotların kullanımına paralel olarak, araştırmacıların microsporidia türleri hakkında bilgisi hızla artmıştır. Bu çalışmada, Microsporidia türlerinin klinik özellikleri ve patogenezi güncel bilgiler ışığında derlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Microsporidia, insan sağlığı, türler

ABSTRACT

Microsporidia are obligate, intracellular spor-forming microorganisms; they can infect many vertebrates and invertebrates as well as humans. It covers many species distributed in different genera. Some of them Anncaliia (Barachiola), Enterocytozoon, Encephalitozoon, Mircosporidium, Nosema, Pleistophora spp., Trachipleistophora, Vittaforma and Tubulinosema) are responsible for human infections. In addition, according to recent reports, E. bieneusi is the most common infection in humans, it is followed by Encephalitozoon species. In general, microsporidia infection is characterized by a self-limiting asymptomatic infection in immune-competent individuals. However, it may cause serious clinical outcomes even mortality in immunocompromised individuals. Microsporidia, as accepted globally, are opportunistic infectious agents. The clinical manifestations of microsporidosis are so variable and the most common symptom is diarrhoea, which varies according to agent. In addition, it should be more considered in elderly people, organ transplant and Cronh patients. In accordance with the improved use of molecular methods, it becomes possible to have new information about microsporidia species. In this study, the clinical features and pathogenesis of microsporidia species are reviewed in the light of current data.

Keywords: Microsporidia, human health, species

Sözlü Bildiri

KARDİYOVASKÜLER HASTALIKLARDA ENDOTELYAL NİTRİK OKSİT SENTAZIN UNCOUPLİNG'i ve FARMAKOLOJİK YAKLAŞIM
UNCOUPLING OF ENDOTHELIAL NO SYNTHASE IN CARDIOVASCULAR DISEASES AND PHARMACOLOGICAL APPROACH

Arda TAŞATARGİL[1], Ayşe BARUTÇUGİL[1]

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı Antalya/TÜRKİYE[1]

ardatas@akdeniz.edu.tr abarutcigil@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Vasküler endotel hücreler vasküler homeostazı sağlayan parakrin faktörler oluştururlar. NO bu faktörler içinde anahtar bir role sahiptir. NO üreten enzim NOS'tur Fonksiyonel NOS elektronları redüktaz domainindeki NADPH'dan oksigenaz domainindeki heme kısmına aktarır. NOS içindeki elektron akışı bozulursa oksijen redüksiyonu ve NO oluşumu uncoupled hale gelir ve süperoksit oluşturulur. Kardiyovasküler açıdan eNOS tarafından üretilen NO majör bir öneme sahiptir. Patolojik koşullarda eNOS , NO üreten bir enzimden süperoksit oluşturan bir enzime dönüşebilir. Bu durum eNOS uncouplingi olarak adlandırılır.

eNOS uncouplinginin nedenleri arasında BH_4 eksikliği eNOS uncouplinginin temel nedeni olarak karşımıza çıkmaktadır. Angiotensin dönüştürücü enzim inhibitörleri ve ARBler NADPH oksidaz aktivasyonunu engelleyerek dolaylı antioksidan etki gösterirler. Ayrıca ekstraselüler SOD aktivitesini artırabilirler. Angiotensin reseptör blokörleri eNOS fonksiyonelliğini iyileştirebilir. Statinler e NOS uncouplingini engelleyerek NO üretimini iyileştirir ve superoksit oluşumunu azaltır. Selektif bir β blokör olan nebivololün eNOS uncouplingini tersine çevirme potansiyeli vardır. Organik nitratlardan pentaerithril tetranitratın e NOS uncouplingini engellediği gösterilmiştir. C vitamini BH4'ün rejenerasyonu ve stabilizasyonuyla eNOS'u recouple hale getirebilmektedir. Folik asitin endotel disfonksiyonunu eNOS enzimindeki direk etkileriyle ve BH_4'ün rejenerasyonu ve stabilizasyonuyla iyileştirdiği bildirilmiştir.

Endotel fonksiyonu iyileştiren klinik kullanımdaki çeşitli ilaçlar pleitropik etkilere sahiptir ve endotel disfonksiyonu engellemek ve tersine çevirmek amacıyla yeni farmakolojik yaklaşımlar araştırılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: NO, BH4, eNOS, uncoupling

ABSTRACT

Vascular endothelial cells form paracrine factors that provide vascular homeostasis. NO has a key role in these factors. The enzyme that produces NO is NOS. Functional NOS translates electrons from the NADPH in the reductase domain to the heme in the oxigenase domain. If the electron flow in NOS is disturbed, oxygen reduction and NO formation become uncoupled and superoxide is formed. NO that produced by eNOS has major importance for cardiovascular system. Under pathological conditions, eNOS can be converted into an enzyme that produces superoxide from an NO-producing enzyme. This is called eNOS uncoupling. Among the causes of eNOS uncoupling, BH4 deficiency seems to be the main cause. Angiotensin converting enzyme inhibitors and ARBs have an indirect antioxidant effect by inhibiting NADPH oxidase activation. They may also increase extracellular SOD activity Angiotensin receptor blockers can improve eNOS functionality Statins improve NO production by inhibiting NOS uncoupling, and reduce superoxide formation. Nebivolol, a selective β blocker, has the potential to reverse the eNOS uncoupling. Pentaerithril tetranitrate from organic nitrates has been shown to inhibit NOS uncoupling. Vitamin C can recouple eNOS by regeneration and stabilization of BH_4. Folic acid has been reported to improve endothelial dysfunction by direct effects in eNOS enzyme and by regeneration and stabilization of BH_4.

Several drugs in clinical use that improve endothelial function have pleiotropic effects and new pharmacological approaches are being investigated to prevent and reverse endothelial dysfunction.

Key Words: NO, BH4, eNOS, uncoupling

Sözlü Bildiri

İYİLEŞME KAVRAMI VE HEMŞİRELİK

***Meltem MERİÇ, **Gül ERGÜN**

**Yakın Doğu Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Lefkoşa, KKTC, meltemcos@yahoo.com*
***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi SBF, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye*
ergun@mehmetakif.edu.tr

Nesnel bir bakış açısı ile iyileşme hastalığın ortadan kalkması, hastanın hastalıktan önceki fonksiyonlarını tamamen geri kazanması olarak tanımlanabilir. Ancak bu tanım iyileşmenin sadece bir boyutuna vurgu yapar. İyileşme, hastalığın neden olduğu sorunlarla birlikte yaşarken bir yandan da doyum veren ve umutlu bir yaşam için çaba sarfetmeyi gerektirir. İyileşme sürecinde birey, hastalığın kendisini ve yaşadığı olumsuz deneyimleri kabullenerek, bu deneyimlerle baş ederek, doyum veren anlamlı bir yaşam geliştirebilir. İyileşmenin sağlanabilmesi için; bireylerin bağımsız yaşama becerileri kazanmaları, sosyal işlevsellik ve kişilerarası ilişkilerden doyum alması beklenir. Yapılan çalışmalar, gelecekle ilgili umutlu olmanın, bireylerin iyileşeceklerine olan inancın yüksek olmasının iyileşmeye katkısı olduğunu göstermiştir. Hastalığın kabulü, hastanın dayanıklılığı, yardım arama davranışının olması, semptomları yönetebilme becerisi ve tedaviye uyumunun iyi olması iyileşmeyi hızlandırır. Hemşireler bakım verici rollerinin gereği olarak, hastalarının kendi iyileşme süreçlerine tam olarak katılması, iyileşme sürecinin tüm alanlarında hastanın kendi kararlarını verme hakkını savunması ve vereceği bakımın hastalık değil birey merkezli olmasına önem vermelidirler. Bunun yanında hemşireler, hastaların yaşadığı zorlukları anlama, yaşam değişikliklerine uyumlarını destekleme, terapötik yaklaşım sergileme, hasta ile işbirliği yapma sorumluluklarını da yerine getirmelidirler.

Anahtar Kelimeler: İyileşme, Hemşirelik, Kronik Hastalık

Sözlü Bildiri

DİYABETLE İLİŞKİLİ PERFORMANS ALANI PROBLEMLERİNİN DİYABET ÖZ YÖNETİM VE İYİLİK HALİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Zeynep Bahadır Ağce, Gamze EKİCİ

**Üsküdar Üniversitesi*
***Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi bölümü, Ankara, Türkiye, fztgamze@yahoo.com*

1.Giriş
Diyabet, bireylerin fiziksel, ruhsal ve sosyal yönlerden hayatını olumsuz şekilde etkileyebilen kronik bir hastalıktır. Diyabetli bireylerin, kendine bakım, üretkenlik ve serbest zaman aktivitelerinde meydana gelen kısıtlanmalara bağlı olarak, kendisi için anlamlı aktiviteler ve toplumsal katılımda problemler yaşadığı belirtilmektedir. Aktivite, sağlık ve iyilik hali arasında güçlü bir ilişki bulunduğunu belirtmektedir.
2.Amaç: Çalışmamızda Tip 2 diyabetli bireylerin (T2D), performans alanlarında karşılaştığı problemlerle, psikososyal öz yeterlilik ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.
3.Yöntem,
Çalışmamızda 18 yaş üzeri, tip 2 diyabet tanısı almış 130 gönüllü birey katılmıştır. Katılımcıların % 62.7 si kadın, % 37.3'ü erkek, %82.1 i evli %17.9'u bekar , %67.2 si ilköğretim 37.3'ü lise ve üzeri eğitim almış, % 58.2 si komorbid durum bulunan bireylerden oluşmaktadır. Bireylerin aktivite performans alanlarında tanımladığı problemli aktivitelere ait performans ve memnuniyet düzeyleri, Kanada Aktivite Performans Ölçümü (KAPÖ) ile psikososyal öz yeterlilikleri Diyabet Güçlendirme Ölçeği (DGÖ) ile ve yaşam kalitesi ve iyilik hali ise WHO-5 iyilik hali anketi yardımıyla toplanmıştır. Toplanan veriler SPSS 21.0 paket programında Non-parametrik Korelasyon ve Regresyon yöntemiyle analiz edilmiştir.
4.Bulgular: T2D aktivite performansı ve memnuniyet skorları ile psikosoyal öz yeterlilik ve yaşam kalitesi arasında pozitif yönlü orta düzey korelasyon saptanmıştır ($p<0.005$). T2D öz yeterlilik oranları ile yaşam kalitesi arasında da pozitif yönlü korelasyon saptanmıştır ($p<0.005$). T2D aktivite performansı ve memnuniyet skorları ile psikosoyal öz yeterlilik ve yaşam kalitesi arasında istatistiksel açıdan anlamlı pozitif doğrusal bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.005$).
5.Tartışma ve Sonuç
Çalışmamızda T2D'li bireylerin aktivite performansı ile psikosoyal öz yeterlilik, yaşam kalitesinin arasındaki pozitif ilişki bize aktivitenin bireylerin hayatındaki önemini göstermiştir. Diyabet tedavi programlarında sıklıkla odaklanılan glikoz seviyesi kontrolüne ek olarak, bireylerin aktivite problemlerinin belirlenmesi ve çözümlenmesine yönelik bakış açısının benimsenmesinin, diyabetli bireylerin psikosoyal öz yeterlilik ve yaşam kalitesini destekleyeceğini düşünmekteyiz.
6.Anahtar Sözcükler
aktivite, öz yeterlilik, yaşam kalitesi, tip 2 diyabet

Sözlü Bildiri

TOPLUMUN KORNEA/ORGAN BAĞIŞI HAKKINDA BILGI VE TUTUMLARININ İNCELENMESI

EXAMINATION OF KNOWLEDGE AND ATTITUDES OF SOCIETY ON CORNEA / ORGAN DONATION

Cafer Kartal[1], Altun Baksi[2]

[1] *Dicle Üniversitesi Hastaneleri, Diyarbakır, kartal_cfr@hotmail.com*

[2] *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Isparta, altun.baksi@hotmail.com*

Giriş: Toplumlarda çeşitli nedenlerle organ ve doku bağışı konusunda isteksizlik bulunmaktadır. Organ ve doku nakilleri içinde kornea nakli uygulamaları özellikli bir yer almaktadır.
Amaç: Toplumun kornea/organ bağışı hakkında bilgi ve tutumlarını incelemektir.
Yöntem: Araştırma tanımlayıcı tiptedir. Araştırma, Diyarbakır ilinde bir alışveriş merkezinde Aralık 2016 – Ocak 2017 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini 18 yaş üstündeki toplam 336 birey oluşturmuştur. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan sosyo-demografik özellikler/kornea/organ bağışı ile ilgili sorulardan oluşan veri toplama formu ile toplanmıştır. Araştırma için kurumdan ve bireylerden izin alınmıştır. Araştırma verilerinin analizi bilgisayar ortamında sayı-yüzde ve ortalama ile değerlendirilmiştir.
Bulgular: Araştırma örneklemine alınan bireylerin yaş ortalaması 39.42, %64.3'ü erkek, %30.1'i ilköğretim mezunu ve %51.2'sinin geliri giderine eşittir. Yine bireylerin % 14.9'nun kronik hastalığı bulunmakta ve %55.1'i genel sağlık durumunu iyi olarak algılamaktadır. Araştırma örneklemine alınan kişilerin %59.4'ü organ/doku bağışı hakkında yeterli bilgisi olmadığını, %41.1'i yeterli bilgi verilmediğini, % 61.3'ü organ/doku bağışının dini inancımıza göre caiz olduğunu, % 45.5'i bütün organların ve %4.2'si korneanın bağışlanabileceğini belirtmiştir. Yine bireylerin %89.6'sı organ bağışı yapılması gerektiğini, %5.7'si kornea bağışında bulunduğunu belirtmiştir. Araştırma örneklemine alınan bireylerin % 45.8'i kornea bağışı için neler gerektiği ve % 43.8 hangi şartlarda kornea bağışı yapılacağı hakkında bilgi sahibi olmadığını belirtmiştir.
Tartışma ve Sonuç: Araştırmaya katılan bireylerin yarısından fazlası organ/doku bağışı hakkında bilgi sahibi olmadığını ve yarısına yakını yeterli bilgilendirme yapılmadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılanların yarısına yakını tüm organların bağışlanabileceğini belirtirken, çok az bir kısmı bağışlanabilecek organ/dokular arasında kornea dokusunu saymıştır. Yine katılanların büyük bir çoğunluğu organ/doku bağışı yapılması gerektiğini belirtirmiş, fakat çok az bir kısmı kornea bağışında bulunmuştur. Araştırmaya katılanların yarısına yakını kornea bağışı için neler gerektiği ve hangi şartlarda bağış yapılabileceği hakkında herhangi bir fikri olmadığını belirtmiştir. Bireylerin yarısından fazlası organ/doku bağışının dinen caiz olduğunu belirtmiştir. Kornea/organ bağışı hakkında bireylere konunun önemine dair farkındalıklarının arttırılarak duyarlılık kazandırılması için yapılan etkinliklerin gözden geçirilerek gerekli düzenlemeler yapılması önerilmektedir.
Anahtar sözcükler: Kornea bağışı, Organ bağışı, Bilgi, Tutum.

Poster Bildiri

CYBERKNIFE

Yusuf ALTUNGÖLLER*

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

ÖZET

CyberKnife cihazı; belli bir boyutun üzerindeki tümörlerde istenen noktaya ışınlama yapabildiği için kanser tedavisinde "nokta atışı" olarak tanımlanan robot kontrollü bir radyocerrahi uygulamasıdır. Türkçe karşılığı "siber bıçak" olan ve tedavisi ismine rağmen herhangi bir kesi veya anestezi işlemi gerektirmeden uygulanan ağrısız bir uygulamadır. Cihaz, hassas noktasal ışınlama yapma kapasitesine sahip olup aynı zamanda yüksek enerjili X ışınlarının üretimini sağlayarak, yüksek dozda radyasyonu tümörün üzerine milimetrenin altında isabet ve doğrulukla farklı açılardan odaklayarak derin kanser hücresi ve tümörleri bularak büyümesini önler veya yok eder. Cihazın çalışma prensibini "radyasyon demetlerinin veya ışınlarının odaksal olarak kanserli hücrelere yüksek dozlarla uygulanması" olarak bilinmektedir. Cyberknife, vücudun birçok bölgesindeki kanserli dokuların %20 sinin tedavisinde kullanılabilir. Belli bir boyutun üzerindeki beyin tümörlerinde istenen noktaya ışınlama yapabilen Cyberknife, boyutu 2,5-3 santimetreyi geçmeyen tümörlere uygulanır. Cyberknife gibi radyocerrahi yöntemlerinin büyük boyutlu tümörlerde uygulanmamasının sebebi; büyük ölü tümörlerin vücuttan atılmasının güç olması veya atılamamasıdır. Bu durumda ölü tümörler vücutta şiddetli alerjik ve iltihaplı komplikasyonlara sebep olabiliyor.

Cihazın üzerinde yüksek manevra kabiliyetine sahip 6 eklemli bir robot vardır. Altı yönde hareket edebilen robotik tedavi yatağı, robotun üzerinde ise 6 MV enerjili x ışını üreten 140 kilogram ağırlığında lineer hızlandırıcı bulunur. Cihazın kullanımı sırasında hastanın sabitlenmesi için kullanılan parçalar fiziksel zorlamaya yol açmaz, suda eriyebilen plastik parçalardır. Cyberknife, 1200 farklı açıdan 100-150 arası ışınlama yapabilme yeteneğine sahip bir cihazdır. Cihazdaki lineer hızlandırıcı, tedavi yatağı ve robotun toplam ağırlığı 2 ton civarındadır. Cyberknife, hedefi görüntüler, yerini belirler, kılavuz sistemle robot sistemini birleştirir, tümörlerin üzerine yüksek hassasiyette noktasal ışınlama yapar. Işın kaynağını robotik kolla hareket ettirir. Hastanın pozisyonunu gerçek zamanlı görüntülerle kontrol edebilir. Ayrıca Cyberknife cihazının ağrısız olması, hastaneye yatmaya ve anesteziye gerek olmaması, tümörü çevreleyen sağlam doku ve organları koruması gibi avantajlarının yanında, tedavide herhangi bir şekilde nefes tutmak ya da nefesin belli aralıklarında ışınlama gibi bir durum da söz konusu değildir.

Cyberknife kullanımının giderek yaygınlaşması, pek çok farklı kanser tiplerinde sıklıkla başvurulan tümör cerrahisinde olumlu sonuçlar alabilmek için hastalara önemli bir tedavi seçeneği sunabileceğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tümör, Radyocerrahi, Kolimatör, Cyberknife

Poster Bildiri

DOĞUM AĞRISI YÖNETİMİNDE HİDROTERAPİ

Cuma DEMİR* **Şule SARIZAYİM**** **Gamze DANIŞ****

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik 3. Sınıf öğrencisi Burdur/Türkiye*
Saidcumademir0207@gmail.com

***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik 2. Sınıf öğrencisi Burdur/Türkiye*
sulesarizayim33@gmail.com gmzdns1999@gmail.com

Giriş-Amaç

Ağrı insanları rahatsız eden hoş olmayan bir deneyimdir. Doğum ağrısı ise, duyusal, duygusal ve bilişsel boyutların dahil olduğu karmaşık bir durum olarak kabul edilir. Doğum eylemi ciddi travmatik bir süreçtir. Bu süreç içerisinde doğum ağrısının kontrol edilemediği durumlarda ortaya çıkan stres ve psikolojik baskı anne ve yeni doğan sağlığını olumsuz etkileyebilir.

Doğum ağrısı farmakolojik yöntemlerle giderilebildiği gibi nonfarmakolojik birçok yöntemle de giderilebilir. Doğum ağrısının yönetiminde kulanılan nonfarmakolojik yöntemlerden biri olan hidroterapi yöntemi, son yıllarda popülaritesi giderek artan bir alternatif doğum yöntemidir.

Başlıca Hidroterapi yöntemleri vücudun tamamına veya bir kısmına uygulanan; oturma banyoları, buhar banyoları, kolon irrigasyonu, sıcak/soğuk kompres ve buz uygulamalarıdır.

Hidroterapi yöntemiyle, kadın abdomeni suyun altında kalacak kadar derin ılık su içine girer. Kadınlar genellikle doğum ağrısı döneminde birkaç dakikadan, birkaç saate kadar suda kalırlar. Enfeksiyon riskini ortadan kaldırmak için küvetin ve suyun temiz tutulması da önemlidir. Suyun sıcaklığının 35.6-36.7 C arasında olmasına özen gösterilmelidir. Ilık su, gevşemeyi arttırmak, doğum ağrısını azaltmak doğum eylemini hızlandırması, annede doğum eylemini kontrol edebilme duygusunu yükseltmesi, doğum kanalı ve perinenin elastikiyetini arttırması, yırtıkların şiddetini ve insidansını azaltabildiği gibi yine epizyotomi, forseps ve vakuma duyulan gereksinimi de azaltabilmektedir ve doğum ağrısı döneminde süreci iyileştirmek için de kullanılır. Yine doğum ağrısı sırasında hidroterapi kullanımının rahatlığı arttırdığı, ağrıyı azalttığı, kan basıncını düşürdüğü ve diürezi arttırdığı bildirilmiştir.

Bu Araştırmada Doğum ağrısında kulanılan nonfarmakolojik yöntemlerden olan Hidroterapi yönteminin etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Hemşire doğum yapan kadının ağrı kontrolünde farmakolojik yöntemlerle iyi bir yönetim sağlayabildiği gibi, hidroterapi yöntemiyle de etkili bir yönetim sağlamalı ve doğum yapan kadına en iyi bakımı sunmalıdır.

Sonuç:

Bu çalışmada doğum ağrısının yönetiminde kullanılan hidroterapinin etkisi değerlendirildi. Doğum ağrısının yönetiminde nonfarmakolojik yöntem olarak kulanılan hidroterapinin ağrı kontrolünde birçok etkisinin olduğu görülmüştür. Literatüre bakıldığında hidroterapi yöntemine yönelik çalışmaların az olduğu görülmüştür. Hidroterapi yönteminin ülkemizde kulanımının yaygınlaşması için Bu konuda yeterli çalışmaların yapılıp literatüre katkıda bulunulması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler; Doğum Ağrısı, Ağrı Yönetimi, Hidroterapi

Sözlü Bildiri

ÜST EKSTREMİTE ETKİLENİMLİ JÜVENIL İDİOPATİK ARTRİT TANILI HASTALARDA TABAN BASINÇ DAVRANIŞI DEĞİŞİKLİĞİNİN İNCELENMESİ: PILOT ÇALIŞMA

INVESTIGATION OF PLANTAR PRESSURE BEHAVIOR CHANGES IN JUVENILE IDIOPATHIC ARTHRITIS PATIENTS WITH AFFECTED UPPER LIMB: PILOT STUDY

Gökçe LEBLEBİCİ[1,2], Ezgi TÜRKMEN[2], Saliha KARAKELLE[2], Feray GÜNGÖR[3], Ela TARAKCI[3], Nazif Ekin AKALAN[4], Özgür KASAPÇOPUR[5]

[1]*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü*

[2]*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı*

[3] *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Nörolojik Fizyoterapi Anabilim Dalı*

[4]*İstanbul Kültür Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü*

[5]*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Romatolojisi*

Giriş: Jüvenil idiyopatik artritli hastalarda (JİA), özellikle alt ekstremitelerdeki çoklu eklem tutulumundan dolayı, yürümenin kinetik ve kinematik parametrelerinde değişiklikler gözlenmektedir (Merker et al., 2018). Kol salınımı etkilenen bireylerde de taban basınç davranışında değişiklik olduğu bilinmesine rağmen (Grodner et al., 2012), JİA'lı hastalarda bu değişim yalnızca alt ekstremite eklem tutulumu görülen hastalar için araştırılmıştır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, yalnızca üst ekstremite tutulumu görülen JİA'lı vakalarda, yürüme sırasında kısıtlanmış kol salınımının taban basınç davranışına etkisinin incelenmesidir.

Yöntem: Çalışmaya yalnızca dirsek ekleminde etkilenimi olan 3 JİA'lı katılımcı (ort. yaş: 9,33±1,52 yıl) ve 5 kontrol sağlıklı gönüllü (ort. yaş: 22,3±0,48 yıl) katıldı. Taban basınç analiziyle (Mat-Scan Sistemi, Tekscan Inc. Mass. USA) serbest yürüme hızında, 1. ve 2. tepe kuvvetleri (kg/cm2) (F1, F2), bu kuvvetlerin oluştuğu zamanlar (sn) (t1, t2), basma fazı süreleri (sn) (tstance) ve maksimum kuvvetler (kg/cm2) (Fmax) alınarak student t-test ile istatistik analiz yapıldı (Kim et al., 2015) ($p<0.05$).

Bulgular: Etkilenmiş tarafta JİA grubunun Fmax ve F2 değeri (51,54±5,08, 47,52±6,01; sırayla) sağlıklılardan (63,09±3,36, 68,64±8,47; sırayla) anlamlı düşük bulundu (p=0,03, p=0,04). Etkilenmemiş tarafta ise, t2 değeri JİA grubunda (0,46±0,01) sağlıklılardan (0,51±0,02) anlamlı düşük bulundu (p=0,03).

Tartışma ve Sonuç: Yürüme sırasında kol salınımı etkilenmiş JİA'lılarda, etkilenmiş tarafta sağlıklılara göre plantar fleksiyon momenti azalmış olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, yürüme sırasında etkilenmemiş tarafta erken topuk kalkışı yapıldığı görülmektedir. Gelecekte, 3 boyutlu yürüme analizi ile aynı yaşta sağlıklıların sonuçlarının karşılaştırıldığı çalışmalar planlanmalıdır.

Abstract

Introduction: In patients with juvenile idiopathic arthritis (JIA) with multiple joint involvements, kinetic and kinematic parameters of gait change (Merker et al., 2018). This change was investigated for JIA patients with affected lower extremity and ignored the effects of upper extremity (Grodner et al., 2012).

Purpose: The aim of this study is to investigate the effect of restricted arm swing on the plantar pressure behavior in JIA with affected upper extremity.

Method: 3 JIA patients (mean age: 9.33 ± 1.52 years) who were affected by the elbow and 5 healthy volunteers (mean age: 22.3 ± 0.48 years) were included study. First and second peak forces (kg / cm^2) (F_1, F_2), times when these forces occurred (sec) (t_1, t_2), stance times (sec) (t_{stance}) and maximum forces (kg / cm^2) (F_{max}) were taken (Mat-Scan System, Tekscan Inc. Mass. USA) at self-selected speed (Kim et al., 2015). Student t-test was used for statistical analysis ($p < 0.05$).

Results: F_{max} and F_2 of the JIA group (51,54 ± 5,08, 47,52 ± 6,01; respectively) on the affected side were found lower compared to healthy (63,09 ± 3,36, 68,64 ± 8,47; respectively) ($p = 0.03$, $p = 0.04$). On the unaffected side, the t_2 was decreased in the JIA group (0.46 ± 0.01) than healthy (0.51 ± 0.02) ($p = 0.03$).

Conclusion and Discussion: Plantar flexion moment decreased in JIA on affected-side during walking. On unaffected-side, early heel-rise was seen. In the future, studies should be planned to compare the results of 3D walking analysis with age-match controls.

Sözlü Bildiri

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE MOBİL UYGULAMALARIN ETKİSİ: SİSTEMATİK DERLEME

***Nurten TERKEŞ, *Sibel ŞENTÜRK, **Güldali BEDİR**
** Bucak Sağlık Yüksekokulu, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı*
*** Bucak Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Öğrencisi*

Amaç: Bu çalışmanın amacı hemşirelik eğitimde mobil uygulamaların etkisini belirlemeye yönelik yapılan çalışmaların sistematik derlemesini yapmaktır.

Yöntem: Bu sistematik derleme, Sistematik Derleme ve Meta-Analiz Protokolleri (PRISMA-P) için Tercih Edilen Raporlama Öğeleri uyarınca hazırlandı. Ocak 2010 - Şubat 2019 tarihleri arasında yayınlanan ve araştırmaya katılım kriterlerini karşılayan makaleleri bulmak için CINAHL, PubMed, Science Direct, Bilim Web, Cochrane Kütüphanesi, Ulakbim Türkiye Tıp Endeksi ve Turk Medline veri tabanları kullanılarak sistematik literatür taraması yapıldı. Sadece randomize kontrollü çalışmalar araştırmaya dahil edildi.

Bulgular: Literatür araştırmasında, potansiyel olarak toplamda 65 çalışma belirlendi ve araştırmanın dahil edilme kriterlerini karşılayan 4 çalışma araştırmaya dahil edildi. Strandell-Laine ve arkadaşları (2018), mobil işbirliği müdahalesinin bireysel sonuçların iyileştirilmesinde önemli derecede etkili olmadığını, ancak bağlamsal sonuçların bazı yönlerini önemli ölçüde iyileştirdiğini belirtmiştir. Kim ve Suh'un (2018) çalışması, sistematik içerikli etkileşimli öğrenci merkezli hemşirelik eğitimi mobil uygulamasının, öğrencilerin pratik hemşirelik becerilerini deneyimlemeleri için etkili bir yöntem olduğunu göstermiştir. Yoo ve Lee'nin (2015) çalışması, mobil uygulamaların, hafızayı sürdürmek ve kardiyopulmoner değerlendirme becerilerini öğretmek için yüksek kalitede bir insan hasta simülatörüne benzer şekilde etkili eğitim araçları sağladığını göstermiştir. Bir başka çalışma (Pereira et al., 2016), mobil uygulama kullanma stratejisinin öğrenmeyi olumlu yönde etkilediğini ve ilaç hesaplamalarının uygulanmasında daha iyi güvenlik sağladığını göstermiştir.

Sonuç: Araştırmalar, hemşirelik eğitiminde mobil uygulamaların olumlu bir etkisi olduğunu göstermiştir. Sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda, hemşirelik öğrencilerinin etkili bir şekilde kullanabilecekleri, tüm hemşirelik içeriklerinin yer aldığı bir mobil uygulama geliştirilmesi ve uygulanması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik eğitimi, mobil uygulama, sistematik derleme.

Sözlü Bildiri

YAŞLILIK ÇALIŞMALARINDA MODEL BİR ORGANİZMA: CAENORHABDİTİS ELEGANS

(An Organism Of Model in Elderly Studıes: Caenorhabditis Elegans)

Gürkan BAYTAR[1], Serdal ÖĞÜT[2]

[1] *Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yaşlı Sağlığı ve Bakımı, Aydın, Türkiye, gurkanbaytar001@hotmail.com*

[2] *Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Aydın, Türkiye, serdalogut@yahoo.com*

ÖZET

Yaşlanma, organizmanın zamanla fonksiyonunu kaybederek ölüme gitmesi süreci olup, yaşlanmayla birlikte yaşlılarda gerilemeler meydana gelmekte, yetersizlikler ortaya çıkmakta, günlük yaşam aktiviteleri ve aletli günlük yaşam aktiviteleri ile ilgili zorluklar yaşanmaktadır. Uzun yıllardır tıp dünyası, yaşam kalitesini arttırmanın yanında, maksimum yasam süresinin ve ortalama yasam süresinin de artırılması için çalışmalar yapmaktadır. Yaşam kalitesi arttıkça insanın ömrü de uzamaktadır. İnsan ömrünün uzaması ile birlikte, ateroskleroz, kanser, parkinson, Alzheimer, obezite ve diyabet gibi yaşlanma ile ilişkili hastalıkların görülme sıklığında bir artış gözlenmektedir.

Yaşlanma sürecinin aydınlatılmasında çeşitli hayvan veya bitki modeli yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Örneğin, yaşlanma mekanizmalarının genetik analizi, Saccharomyces cerevisae (maya), Drosophila melanogaster (meyve sineği), Caenorhabditis elegans (nematod) veya Mus musculus (laboratuvar faresi) gibi organizmaların seçimine odaklanılmaktadır. Caenorhabditis elegans'ın genomunun ve genetiğinin iyi bilinmesi, insan genleri ile %60-80'lere varan oranda homolog olması özelliği nedeniyle yaşlanma çalışmalarında sıklıkla kullanılmakta olup, bu özelliğin yanında ekonomik olması ile laboratuvarda kolayca idame edilmesi ve ortalama 20 günlük yaşam süresine sahip olması Caenorhabditis elegans'ın yaşlanma çalışmalarında yaygın olarak kullanılmasına neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlanma, Caenorhabditis elegans, Bulaşıcı olmayan hastalıklar**.**

ABSTRACT

Aging is the period in which the organism loses its function over time and goes to death.With the aging, the elderly become tense, the inadequacies arise, and there are difficulties with daily life activities and instrumented daily life activities.For many years, the medical world has been working to improve the quality of life, as well as to increase the maximum life span and average life span.As the quality of life increases, the life of the person is also prolonged. Along with the prolongation of human life, an increase in the incidence of aging-related diseases such as atherosclerosis, cancer, parkinsonism, Alzheimer's, obesity and diabetes is observed.

Various animal or plant models are widely used in the elucidation of the aging process.For example, genetic analysis of aging mechanisms focuses on the selection of organisms such as Saccharomyces cerevisae, Drosophila melanogaster, Caenorhabditis elegans (nematode) or Mus musculus (laboratory mouse).Caenorhabditis elegans is widely used in aging studies because of its genome and its well-known gene, and its 60% to 80% homologous nature with human genes.In addition, the fact that it is economical, easily labored and has an average life span of 20 days causes Caenorhabditis elegans to be widely used in aging studies.

Keywords: Aging, Caenorhabditis elegans, Noncommunicable Diseases.

Sözlü Bildiri

YAŞLANMA SÜRECİNDE OKSİDAN VE ANTİOKSİDAN PARAMETRELERİNİN DEĞİŞİMİ

(Change Of Oxidant And Antioxidant Parameters in Aging Process)

Gürkan BAYTAR[1], Serdal ÖĞÜT[2]

[1] *Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yaşlı Sağlığı ve Bakımı, Aydın, Türkiye, gurkanbaytar001@hotmail.com*

[2] *Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Aydın, Türkiye, serdalogut@yahoo.com*

ÖZET

Yaşlanma, organizmanın zamanla fonksiyonunu kaybederek ölüme gitmesi süreci olup, yaşlanmayla birlikte yaşlılarda gerilemeler meydana gelmekte, yetersizlikler ortaya çıkmakta, günlük yaşam aktiviteleri ve enstrümental günlük yaşam aktiviteleri ile ilgili zorluklar yaşanmaktadır. Zamanla hücre ve dokularda ortaya çıkan hasarın sonucu yaşlanma meydana gelir. Hasarlanma süreci yaşamın erken zamanlarında başlar ve ömür boyu devam eder. Bu süreçler strese uyum cevabının bozulması, yaşla ilişkili hastalıkların (Diyabetis Mellitus, Hipertansiyon ve Alzheimer) ortaya çıkma riskinin artması, toplumda ölüm ihtimalinin veya yaşla ilişkili ölüm oranlarının artmasına yol açar.

Doku ve hücre hasarına yol açan önemli maddeler olan reaktif oksijen türleri (ROS); aslında oksidatif fosforilasyon gibi kimyasal enerji üretimi esnasında oksijen kullanılması gibi, temel biyokimyasal süreçlerin yan etkisidir.

Yaşlılıktaki temel sorun, hem faydalı hem de zararlı etkileri olan oksidan madde regülasyonunun yaşlanma ile birlikte bozulmasıdır. Oksidan maddelerin miktarı yaşlanma ile birlikte artar ve oluşturacakları hasarı engellemeye çalışan antioksidan sistemler yetersiz kalır. Oksidatif stres olarak adlandırılan bozulma; oksidan oluşumu ve antioksidan savunma arasındaki dengenin oksidanlar lehinde bozulması durumudur.

Yaşlanma sürecinde önemli rollere sahip olan serbest radikaller, bir atom ya da molekül yörüngesinde eşleşmemiş bir elektron içeren yüksek oranda reaktif kimyasal ürünler olarak adlandırılmaktadır. Oksijenden oluşan ve biyolojik sistemlerde oksidatif hasara neden olan en önemli serbest radikaller, reaktif oksijen türleri olarak adlandırılırlar.

Anahtar Kelimeler: Antioksidan, Oksidan, Yaşlanma.

ABSTRACT

Aging is the process by which the organism gradually loses its function and goes to death. With aging, elderly people experience regressions, disabilities, difficulties with daily living activities and instrumental daily living activities. Over time, the result of damage to cells and tissues occurs aging. The damage process starts early in life and lasts a lifetime. These processes lead to an increase in the risk of age-related diseases (Diabetes Mellitus, Hypertension and Alzheimer), increased mortality, or age-related mortality rates.

Reactive oxygen species (ROS), which are important substances leading to tissue and cell damage; It is actually the side effect of basic biochemical processes, such as the use of oxygen during chemical energy production such as oxidative phosphorylation.

The main problem in old age is the deterioration of oxidant regulation, which has both beneficial and harmful effects, with aging. The amount of oxidizing agents increases with aging and the antioxidant systems that try to prevent the damage they cause will be insufficient. Oxidative stress called distortion; oxidant formation and oxidation of oxidants in the balance between the formation of oxidants.

Free radicals having important roles in the aging process are called highly reactive chemical products containing an unmatched electron in an atom or molecule orbit. The most important free radicals, which are composed of oxygen and which cause oxidative damage in biological systems, are called reactive oxygen species.

Keywords: Antioxidant, Oxidant, Aging.

Sözlü Bildiri

ARTERIA VERTEBRALIS ANATOMİSİ VE BAZI ANOMALİLERİ

Mahmut ÇAY[1]

1) Uşak Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı, Uşak, Türkiye

ÖZET

Arteria vertebralis, arteria subclavia'nın ilk ve en kalın dalıdır. Genellikle 6. boyun omurunun (C6) foramen transversarium'undan giriş yaparak yukarı seyir gösterir. Atlas'ın sulcus arteria vertebralis'inden geçerek foramen magnum'dan cavitas cranii'ye giriş yapar. Arteria vertebralis'in; pars prevertebralis, pars cervicalis, pars atlantica ve pars intracranialis olarak 4 ayrı bölümü bulunur.

Arteria vertebralis, embriyonal dönemde bazı anomaliler gösterebilmektedir. Oluşan bu anomalilerin bazıları çeşitli rahatsızlıklar sonucu kendini gösterirken bazıları bir tümör veya travma olmadığı sürece sorun oluşturmamaktadır.

Arteria vertebralis'in foramen transversarium'a giriş seviyesi her zaman C6'dan olmayabilir. Bu seviye %15 oranında asimetrik olabilmektedir. Pars intracranialis bölümü, normale göre daha medialde bulunursa medulla spinalis'e bası yapabilmektedir. Arteria vertebralis'de anomali olarak dolikoektazi ve kinging görülebilmektedir. Bu anomali sonucunda kişide; boyun ağrısı veya radikülopati görülebilmektedir. Arteria vertebralis'in, n. glossopharyngeus veya n. vagus'a bası yapması durumunda kişide esansiyel hipertansiyon görülebilmektedir. Arteria vertebralis, Atlas'ın sulcus arteria vertebralis'inden geçtikten sonra membrana atlantooccipitalis ve dura mater'i delerek yoluna devam eder. Bazen membrana atlantooccipitalis'de komplet veya parsiyel kalsifikasyon görülebilmektedir. Bu kalsifikasyona ponticulus posticus denir ve burada arteria vertebralis sıkışabilmekte ve vertebrobaziler yetmezlik oluşabilmektedir. Kişide bulunan bu anomali sonucunda; vertigo, bulanık görme, baş ağrısı, yutma güçlüğü, bulantı ve kusma gibi şikayetler oluşabilmektedir. Arteria vertebralis'in çift kökenli (duplikasyon) olduğu anomalilerde bulunmaktadır. Bu anomalide olduğu gibi bazı anomalilerde ciddi bir travma oluşmadığı sürece kişide rahatsızlık oluşturacak bir durum ortaya çıkmaz.

Arteria vertebralis'in anatomisi ve anomalilerinin iyi bilinmesi hem tıp eğitimi açısından hem de klinik açıdan büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arteria vertebralis, anatomi, anomali

Poster Bildiri

AFET RİSK YÖNETİMİ SÜRECİNDE TOPLUMSAL CİNSİYET ODAKLI YAKLAŞIM

SOCIAL GENDER FOCUS APPROACH IN DISASTER RISK MANAGEMENT PROCESS

Sümeyra DURMAZ[1], Ebru İNAL[2]

1Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale - Türkiye

E-mail: sumeyradurmaz.112@gmail.com

2Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Çanakkale-Türkiye, E-mail:ebruinal34@hotmail.com

Afetler ve cinsiyet ilişkileri, toplumsal olarak farklı coğrafi, kültürel, politik, ekonomik ve sosyal koşullar altında şekillenerek kadınlar ve erkekler için karmaşık toplumsal sonuçlar doğurmaktadır. Afet yönetim sürecinde toplumsal cinsiyete duyarlı stratejilerin ve girişimlerin oluşturulabilmesi için kadınların, erkeklerin ve kendini diğer şekillerde tanımlayan kişilerin (transgender) hem pratik hem de stratejik ihtiyaçlarının düşünülmesi gerekmektedir. Özellikle kadının afet riskini azaltıcı uygulamalar içerisinde yer alması sürdürülebilir kalkınmanın vazgeçilmez unsurlarından biridir. Bu süreçte kadınların toplumdaki cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan sosyoekonomik incinebilirliklerinin azaltılmasıyla riskler de azalacak ve kadınların kapasitelerini kullanılabilmeleri ile afetlere dirençlilik gelişecektir. Erkekler ile beraber kadınların da afet yönetimine dair karar alma süreçlerinde ve planlamada yer alması, yerel planlama ve stratejilerde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayan politikaların daha başarılı olmasını ve toplumun afetlere karşı direncinin artmasını sağlayacaktır. Bu sürece ilişkin toplumsal cinsiyet odaklı yaklaşımın hak temelli ve toplumsal cinsiyet eşitliği merkezli olması gerekmektedir. Bu çalışmada afet risk yönetimi sürecinde yer alan faaliyetlerin toplumsal cinsiyet odaklı yaklaşım açısından değerlendirilmesi ve bu değerlendirmeler ışığında çeşitli öneriler sunulması ve tartışılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Risk Yönetimi, Toplumsal Cinsiyet

ABSTRACT

Disasters and gender relations are shaped socially by different geographical, cultural, political, economic and social conditions, resulting in complex social consequences for women and men. It is necessary to consider both the practical and strategic needs of women, men and other people (transgender) in order to establish gender-sensitive strategies and initiatives in the disaster management process. Particularly women's participation in disaster risk reduction practices is one of the indispensable elements of sustainable development. In this process, by reducing the socio-economic vulnerability of women on account of gender inequality, the risks will be reduced and the capacities of the women will be improved. The involvement of women and men in decision-making processes and planning for disaster management will ensure that policies which ensure gender equality in local planning and strategies will be more successful and that society will increase its resistance to disasters. The gender-oriented approach to this process should be rights-based and gender-centered. In this study, it is aimed to evaluate the activities in the disaster risk management process from the perspective of the gender-based approach and present and discuss various suggestions in the light of these evaluations.

Keywords: Disaster, Risk Management, Gender

Sözlü Bildiri

ACİL SERVİSTE LAKTAT

Fatih SELVİ[1], Cihan BEDEL[2]

[1] *Sağlık Bilimleri Üniversitesi,Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Acil Tıp, Antalya, Türkiye, drfatihselvi@gmail.com*

[2] *Sağlık Bilimleri Üniversitesi,Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Acil Tıp, Antalya, Türkiye, cihanbedel@hotmail.com*

ÖZET

Laktat, insan vücudundaki dokuların çoğunda (iskelet kası, beyin, eritrositler, böbrekler) üretilir. Karaciğerde hızla metabolize edilir, böbreklerden (% 10-20) ve daha az miktarda da iskelet kasından temizlenir. Klinik uygulamalarda laktat seviyeleri hastalık tanısı, şiddeti ve tedavi döneminde cevabı göstermek için kullanılır.Fakat birçok acil hekimi tarafından kan gazı değerlendirilmesinde önemsenmemektedir. Sağlıklı, istirahat halindeki insanlarda laktat miktarı her 24 saatte yaklaşık 1300 mmol iken, genel olarak 2 mmol/L altında normal olarak kabul edilmektedir. Anormal olarak kabul edilen düzey 2 mmol/L ve üzerindeki değerlerdir. Laktat yüksekliği dokulara yetersiz oksijen gitmesi, dokuların oksijen ihtiyacının artması veya dokuların oksijen kullanımının yetersizliğinin bir göstergesidir. Yüksek Laktat düzeyleri; sepsis, travma(kanama), pulmoner emboli, kardiyak arrest, CO (karbonmonoksit) zehirlenmesi, mesenter iskemi, aşırı dehidratasyon, hızlı volüm kaybı, gastrointestinal kanama gibi birçok hastalıkta acil serviste tanısal ve tedavi amacıyla kullanılmaktadır. Bu çalışmada acil serviste kan gazı laktat kullanımı ilgili derleme yaparak klinik uygulamada bilinmesi gerekenleri gözden geçirdik.

Anahtar Kelimeler: Laktat,acil servis,kan gazı

Sözlü Bildiri

EN ÖNEMLİ MİRAS ANNE MİKROBİYOTASI

(Most Important Heritage Mother Microbiota)

Hatice Güdül[1] , Hatice Balcı Yangın[2]

1Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi,Türkiye, haticegudul@gmail.com

2Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi,Türkiye, bhatice@akdeniz.edu.tr

ÖZET

İnsan vücudunda yaşayan mikroorganizmalar veya mikrobiyota tarafından sağlanan gen paketi, insan mikrobiyomu olarak bilinir.İnsan vücudunun %90'nı oluşturan mikrobiyal hücreler, çevresi ile simbiyotik bir ilişki içerisinde olup, üstlendikleri görevlerle ayrı bir organ gibidir. Tehlikeli işgalciler olarak düşünülen mikroorganizmaların, temel insan süreçlerinde kritik işlevler sağladığı ve steril kabul edilen birçok vücut sıvısı ve anatomik bölgelerde non-patojen mikroorganizmaların olduğu saptanmıştır. Mikrobiyataların yerleşim bölgeleri genel olarak deri, ağız, gastrointestinal sistem ve ürogenital bölgeler olmak üzere vücudunun her yerinde bulunur. Özellikle günümüzde konakçı immün sistemini önemli derecede destekleyen mikrobiyataların gen yapısında meydana gelen disbiyosisin ciddi sağlık sorunları ile ilişkili olabileceği belirlenmiştir. Yapılan çalışmalarda astım, alerji, obezite, kanser, inflamatuar hastalık, egzama, diyabet ve metabolik sendrom gibi kronik hastalıklarla mikroorganizma ekosisteminin ilişkili olduğu düşülmektedir. Mikrobiyataların kolonizasyonu intrauterin dönemden başlayan özellikle ilk üç yaşına kadar çeşitliliğini artırarak devam eden bir süreçtir. Bu yüzden intrauterin dönemden itibaren mikrobiyatanın kolonileşmesini etkileyen faktörlerin bilinmesi önemlidir. Bu faktörlerden biri maternal vajinadır. Maternal vajinal mikrobiyom gebelikte görülen komplikasyonlar ve preterm eylemle ile ilişkilidir. Bu yüzden maternal vajinayı olumsuz etkileyen faktörlerin bilinmesi son derece elzemdir. Ayrıca doğum şekli de fetüsun mikrobiyata gelişimi üzerinde ciddi etkisi vardır. Vajinal olarak doğan yenidoğanların sezaryen olarak doğanlara göre öncü floralarının daha düşük olduğu saptanmıştır. Gebelik ve doğum anında mikrobiyata geçisi, doğum sonrası emzirme ile devam etmektedir. Entero-meme yolu mekanizması ile maternal mikrobiyata yenidoğana aktarılmaktadır.

Gebelik, doğum ve emzirmenin mikrobiyata üzerine etkisinin bilinmesi ve bu süreçlerde sağlıklı mikrobiyata oluşumunu olumsuz etkileyen faktörler konusunda sağlık profesyonellerinin ve anne adaylarının farkındalığının artırılması gerekmektedir. Sağlığı geliştirmede önemli role sahip olan hemşirelerin danışmanlık rollerini etkin şekilde yerine getirebilmesi için maternal vajina, maternal obezite, maternal alerji, maternal antibiyotik kullanımı, maternal beslenme, doğum şekli, preterm doğum, emzirme gibi faktörlerin mikrobiyata üzerine etkilerini bilmeli ve bu konuda gebe ve anne adaylarına uygun eğitim ve danışmanlık vermelidir.

Anahtar Kelimeler: Anne sütü, Doğum,Gebelik, Mikrobiyata

Sözlü Bildiri

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ (DSÖ) KLAVUZLARI TEMELİNDE BİYOEŞDEĞERLİK ÇALIŞMALARINDA REFERANS/KOMPARATOR SEÇİMİ

Esra Akcabag[1], Sadi S. Özdem[1]

[1] *Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı, 07070, Antalya, TÜRKİYE*
esraakcabag@akdeniz.edu.tr; sozdem@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Jenerik ilaçlar klinikte innovatör (orijinal) ilaçların yerine, onlarla değiştirilebilir (interchangeable) şekilde kullanılabilmek için geliştirilmektedir. Jenerik üretiminde temel amaç etkililik ve güvenlilik açısından taviz vermeden birbirlerinin yerine kulanılabilecek ucuz alternatif tıbbi ürünler geliştirerek, sağlık ekonomisine katkıda bulunmak ve bu şekilde hastaların tıbbi tedavilere erişimini kolaylaştırmak/arttırmaktır.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) jeneriğin değiştirilebilir şekilde kullanılabileceği farmasötik ürün için referans ilaç yerine komparator terimini kullanılmakta ve jenerik üretiminde komparator seçimine ilişkin yayınladığı klavuzlarda aşağıdaki hususların gözönünde bulundurulmasını önermektedir;

Jenerik ürünlerin kalitesi kullanılacak komparatorlar tarafından belirleneceği için jeneriklerin eşdeğerlik çalışmalarında kullanılacak komparatorların sıkı düzenleyici otoritelere sahip ülkelerden temin edilmesi, komparatorun tam bir kalite/etkililik ve güvenlilik dökümantasyonu temelinde onaylanması ve bu şekilde komparatorun kalite ölçütlerinin garantilenmesi gerekmektedir. Bu koşulların sağlanması ve jeneriğin komparator ile in vivo biyoeşdeğerliğinin gösterilmesi koşulu ile, jenerik ürün komparator ile terapötik olarak eşdeğer kabul edilir ve etkililik/güvenlilik açısından bir sorun oluşturmadan komparator ürün ile değiştirilebilir şekilde kullanılabilir. Diğer taraftan piyasada bir innovatör ürünün mevcut olmaması ve jenerik bir ürünün komparator olarak kullanılması durumunda, jenerikler arasındaki ufak farklılıkların giderek artması ve uzun vadede komparator ile eşdeğer olmayan jeneriklerin ortaya çıkması (biocreep kavramı) durumu söz konusu olabilir. Bu nedenle innovatör firmadan farklı bir kaynaktan elde edilecek yabancı referansların veya lokal pazar lideri jeneriklerin, sadece lokal innovatörün olmaması durumunda komparator olarak kullanılması uygun olacaktır.

Bu derlemede, biyoeşdeğerlik çalışmalarında komparatör/referans ürün seçimine çeşitli düzenleyici otoritelerin yaklaşımına değinildikten sonra temel olarak DSÖ klavuzlarında yer alan prensipler ve öneriler üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Biyoeşdeğerlik, komparatör, innovatör ilaç, orijinal ilaç

ABSTRACT

Generic drugs are developed to be used instead of innovator (original) drug interchangeable with them in the clinic. The main objective in generic production is to contribute to the health economy by developing cheap alternative medicinal products that can be used interchangeably without compromising effectiveness and safety, and thus to facilitate/increase the access of patients to medical treatments.

The World Health Organization (WHO) uses the term comparator instead of reference drug for a pharmaceutical product with which generic drug can be used interchangeably and recommends in its guidances related to comparator selection in generic production that following points should be taken into account;

Since the quality of the generic products will be determined by the comparators, it is necessary that the comparators that will be used in the equivalence studies of the generics are obtained from the countries with strict regulatory authorities, and that they are approved on the basis of a complete quality/effectiveness and safety documentation and thus the quality criteria of the comparator is guaranteed. Provided that these requirements were met and that the in vivo bioequivalence of the generic with the comparator is demonstrated, the generic product is considered as therapeutically equivalent with the comparator and can be used interchangeably with the comparator product without causing a problem in terms of efficacy/safety. On the other hand, in cases where there is no innovative product in the market and a generic product is used as a comparator, small differences between generics may accumulate progressively and in long term, may result in generics that are not equivalent to the comparator (biocreep concept). For this reason, it will be appropriate to use foreign references obtained from a source different from the innovator or a local market leader generic as the comparator only in the absence of local innovators.

In this review, following a brief summary of the approaches of various regulatory authorities to the selection of comparator/reference product in bioequivalence studies, we mainly .focuses on the principles and recommendations in the WHO guidelines.

Key Words: Bioequivalence, comparator, innovative drug, original drug

Sözlü Bildiri

ATEŞLİ SİLAH YARALANMASINA BAĞLI 18 YAŞ ALTI ÖLÜMLER

Faruk AYDIN, Mehmet Sunay YAVUZ

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Manisa

ÖZET

Giriş: Ateşli silah yaralanmalarına bağlı çocukluk çağında meydana gelen ölümler ülkemizde ve yurt dışında giderek artmaktadır. Çocukların ateşli silahlara kolay bir şekilde ulaşılabilmesi ve kazalara neden olabilecek şekilde silahların kullanılmasının bu ölümlerde asıl sorunun temelini oluşturduğu belirtilmektedir.

Amaç: Çalışmamızda çocukluk döneminde ateşli silahlarla meydana gelen ölüm olaylarına dikkat çekmek ve toplumun bu konudaki duyarlılığını artırmak amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmamızda 01.01.2006-31.12.2015 tarihleri arasında İzmir ve çevresinde meydana gelen 1876 ateşli silah yaralanmasına bağlı ölüm olgularının adli otopsi raporları retrospektif olarak taranmış ve 114 olgunun (%6.07) 18 yaş ve altındaki yaş grubuna ait olduğu görülmüştür. Olgular ölümün meydana geldiği yer ve zaman, cinsiyet, yaş, orijin, mevsim, yıl, silahın türü, mermi giriş sayısı, atış mesafesi, mermi giriş yeri, silahın kime ait olduğu, toksikoloji sonuçları, ölüm nedeni ile failin kim olduğu gibi özellikler açısından değerlendirilmiştir.

Bulgular: Olguların yaşları 1 ile 18 arasında, 79 (%69.3) olgu erkek, 35 (%30.7) olgu kadın, yaş ortalaması 14.04 ± 4.23, erkek/kadın oranı 2.25 bulundu. 39 olguda (%34.2) tabanca, 75 olguda (%65.8) av tüfeği kullanıldığı tespit edildi. Orijinlere bakıldığında; 37 olguda (%32.5) cinayet, 34 olguda (%29.8) intihar, 22 olguda (%19.3) kaza sonucu ölümün gerçekleştiği görüldü. Ölümlerin en sık kış mevsiminde (n:32, %28.1) oluştuğu tespit edildi Ölümlerin 97'sinde (% 85.1) tek giriş yarası olduğu, 53 olguda (%46.5) yaralanmanın sadece kafa bölgesinde olduğu belirlendi. Olguların en fazla (n:48, %42.1) köy/kasaba gibi kırsal bölgelerde ve olayın gerçekleştiği yer olarak en fazla (n:54, %47.4) ev olduğu görüldü. 35 olguda (%30.7) olayda kullanılan silahın kişinin babasına ait olduğu görüldü.

Tartışma ve Sonuç: Bireysel silahlanmanın arttığı dünyamızda, evlerde bulundurulan ateşli silahların çocukluk çağı ölümlerine yol açtığı görülmektedir. Toplumumuzun, çocukların ateşli silahlara kolayca ulaşmaları halinde yaralanma ve ölüm olaylarının kolayca meydana gelebileceği, bu nedenle çocuklu evlerde mümkün olduğunca ateşli silah bulundurulmaması gerektiği, bulundurulması gerekiyorsa da ateşli silahların çocukların ulaşamayacağı yüksek yerlerde, boş bir şekilde kilitli dolaplar içerisinde saklanması konusunda eğitilmesinin bu konuda faydalı olacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Ateşli Silah, Ölüm, Adli Otopsi

Poster Bildiri

ELAZIĞLILARIN DEPREM KAVRAMI ALGILARI VE DEPREME İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELERİ; 8 MART 2010 OKÇULAR-KOVANCILAR DEPREMİ ÖRNEĞİ

EARTHQUAKE CONCEPTS AND EVALUATION RELATEDTO EARTHQUAKE OF ELAZIĞ'S PEOPLE; EXAMPLES OF 8 MARCH 2010 OKÇULAR-KOVANCILAR EARTHQUAKE

Hasan Orhun KÖKSAL, Ercan KOCAYÖRÜK, Senanur KUTLU ÜNAL

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doğal Afetlerin Risk Yönetimi Anabilim Dalı Yükseklisans Programı

ÖZET

İnsanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplulukları etkileyen doğal, teknolojik veya insan kökenli olaylara afet denilmektedir. Afetler insanlık tarihi boyunca tüm toplumlara zarar vermiştir. Dünyanın ve insanlığın varoluşundan beri depremler insanları etkileyen en önemli doğal olaylardan biri olmuştur. Yerküre içerisindeki kırık (fay) düzlemleri üzerinde biriken biçim değiştirme enerjisinin aniden boşalması sonucunda meydana gelen yer değiştirme hareketinden kaynaklanan titreşimlerin, dalgalar halinde yayılarak geçtikleri ortamları ve yeryüzünü sarsması olayına deprem denir. Deprem bir doğa olayıdır. Eski çağlarda deprem meydana geldiğinde insanlara herhangi bir etkisi olmazken, nüfus artışı ve yapılaşmaya bağlı olarak depremlerin insanlar ve mal varlıkları üzerindeki olumsuz etkileri hızla artmış ve daha fazla önem kazanmıştır. Ülkemizde her sene deprem, sel, heyelan gibi birçok afet olmaktadır. Türkiye için en büyük tehdit depremdir. Depremin yol açtığı can ve mal kaybını yanı sıra insanlar üzerinde bıraktığı psikolojik travmada göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu çalışmada, Elazığ ilinin Kovancılar ilçesinde 8 Mart 2010 da meydana gelen deprem esas alınarak, bu afeti yaşayan afetzedelerle mülakat yöntemi kullanılarak nitel araştırma yapılacaktır. Bu çalışmanın üç ana amacı vardır. Birincisi, afetzedelerde deprem farkındalığının düzeyini ölçmektir. İkincisi, afetzedelerin deprem öncesi, anı ve sonrasında neler hissettiklerini, ne tür davranışlar sergilediklerini öğrenmektir. Son olarak üçüncüsü ise, deprem sonrası devletten ve sivil toplum kuruluşlarından beklentilerinin neler olduğunu belirlemektir. Elde edilen sonuçlar neticesinde, katılımcıların depreme yönelik farkındalık düzeyleri, depreme yönelik yaptıkları anlamsal ve psikolojik değerlendirmeler ve deprem sonrası beklentileri ortaya konulacaktır. Hem insanlar hem de devlet ve sivil toplum örgütleri göz önüne alınarak, afet durumu, anı ve sonrasında neler yapılması gerektiğinin önerilmesi öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Deprem, Farkındalık, Duygusal Tepkiler, Davranışsal Tepkiler, Elazığ

ABSTRACT

Natural, technological or human events that affect communities by halting or interrupting normal life and human activities that cause physical, economic and social losses for people are called disasters. Disasters have harmed all societies throughout human history. Earthquakes have been one of the most important natural events affecting human beings since the existence of the world and humanity. The earthquake caused by the displacement movement of the deformation energy accumulated on the fracture (fault) planes in the earth is called an earthquake. Earthquake is a nature event. While there was no effect on people when an earthquake occurred in the ancient ages, the negative effects of earthquakes on people and property increased rapidly and gained more importance due to population growth and construction. In our country every year there are many disasters such as earthquakes, floods and landslides. Earthquakes are the biggest threat for Turkey. The loss of life and property caused by earthquake should be considered in psychological trauma on people.

In this study, qualitative research will be conducted by using interview method with the disaster victims living in Kovancılar district of Elazığ province on March 8, 2010. This study has three main objectives. The first is to measure the level of earthquake awareness in disaster victims. The second is to learn how victims feel before, during and after the earthquake and what kind of behavior they exhibit. Finally, the third one is to determine the expectations of the state and the non-governmental organizations after the earthquake. As a result of the results obtained, the awareness levels of the participants about the earthquake, semantic and psychological evaluations for the earthquake and their expectations after the earthquake will be revealed. Considering both the people and the state and non-governmental organizations, it is foreseen that what should be done after the disaster situation, the moment and after.

Keywords: Disaster, Earthquake, Awareness, Emotional Responses, Behavioral Responses, Elazığ

Sözlü Bildiri

İNTİHAR İDDİASI BULUNAN 65 YAŞ ÜSTÜ ÖLÜMLER

Ufuk AKIN*, Mehmet Sunay YAVUZ*, Mehmet TOKDEMİR**.

**Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı.*

***İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı.*

Özet

Giriş: İntihar, kişinin kendine yönelik en büyük şiddet eylemi olup, bireyin yaşam karşısında ölümü tercih ederek, hayatına istemli olarak son vermesidir. Yaşam dönemleri incelendiğinde, intiharın yoğunlaştığı evrelerden birisi de yaşlılık dönemidir.

Amaç: Çalışmamızda intihar iddiası bulunan yaşlı ölümleri incelenerek; olguların demografik özellikleri, otopsi bulguları ve intiharların özellikleri hakkında veriler elde edilmesi, elde edeceğimiz verilerin literatür verileri ile karşılaştırılması ve yaşlı intiharlarının önlenmesi için önerilerde bulunulması amaçlandı.

Gereç ve Yöntem: 2008-2017 yılları arasında, Adli Tıp Kurumu İzmir Grup Başkanlığı Morg İhtisas Dairesi'nde otopsisi yapılmış, intihar iddiası bulunan 65 yaş ve üstü 447 olguya ait otopsi raporları ile olay yeri inceleme ve ölü muayene tutanakları retrospektif olarak incelendi.

Bulgular: Olgularımızın %74.9 erkek, %25.1 kadındı. İntihar yöntemlerine baktığımızda; olguların yarısına yakınının (%49.7) ası yöntemini kullandığı görüldü. Olguların intihar ettikleri mevsimler incelendiğinde; en sık ilkbahar (%28.2) ve yaz (%27.1) mevsimlerinde intihar ettikleri saptandı. İntihar nedeni olabilecek etkenlere baktığımızda; olguların %23.3'ünde fiziksel hastalık öne çıkan neden olarak tespit edilmiştir. Olguların %7.6'sının daha önce intihara kalkıştığı, %12.1'inin son zamanlarda intihar düşüncelerinin mevcut olduğu saptandı.

Tartışma ve Sonuç: Yaşlı intiharlarında risk faktörleri ve önleme amacıyla yapılacaklar hakkında farkındalık oluşması için devlet eliyle ve sivil toplum kuruluşları aracılığıyla, yakınında yaşlı birey olanlar başta olmak üzere tüm toplum bilgilendirilmelidir. Yaşlı bireylerin yaşamaktan keyif almaları için yapılacaklar, yaşlıya ağır bir yük olan tıbbi durumlarında nasıl destek olunacağı, yaşlı bir bireyin yakınının ölümü, yaşama isteğinin olmaması, umutsuzluk gibi durumlarda profesyonel ruhsal destek alınmasının gerekliliği konularında eğitimler verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı intiharları, Adli Tıp, Otopsi.

Sözlü Bildiri

IMMUNOHISTOCHEMICAL DISTRIBUTION OF NATRIURETIC PEPTIDES IN EPICARDIAL ADIPOSE TISSUE OF PRE-HIBERNATING AND HIBERNATING ANATOLIAN GROUND SQUIRREL (*SPERMOPHILUS XANTHOPRYMNUS*)

Mustafa ÖZTOP

Mehmet Akif Ersoy University, Department of Biology, Burdur, Turkey, mustafamalatya@gmail.com

Hibernation is a physiological response to a hostile environment, characterized by a seasonal period of torpor cycles involving dramatic reductions of body temperature and metabolism. Heat production is an important physiological requirement for thermoregulation in hibernation. Epicardial adipose tissue (EAT) exhibits thermogenic activity in a cold environment. Natriuretic peptides are involved in the regulation of energy metabolism, activate brown adipocytes and induce adipose tissue browning. This study aimed to determine the distribution of atrial natriuretic peptide (ANP), brain natriuretic peptide (BNP) and C-type natriuretic peptide (CNP) in the Anatolian ground squirrel (*Spermophilus xanthoprymnus*) EAT during the pre-hibernation and hibernation periods using streptavidin-biotin-peroxidase technique. In the pre-hibernation, the epicardial white and beige adipocytes surrounding the atria of both sexes possessed strong immunostaining for ANP, while they exhibited moderate to strong BNP immunolabelling. CNP immunolabelling in the epicardial white and beige adipocytes surrounding the right atria of both sexes was weak to moderate, although it was moderate to strong in these adipocytes surrounding the left atria. In the hibernation, moderate BNP and CNP immunolabelling were present in the epicardial brown adipose tissue surrounding the atria from both sexes. However, ANP staining was absent in brown adipocytes. This study is the first to investigate the sex- and hibernation-dependent localization of ANP, BNP and CNP in the EAT of pre-hibernating and hibernating squirrels. Immunostaining findings of the squirrel EAT shows that natriuretic peptides may be involved in the conversion of white into beige adipocytes to regulate the energy metabolism during pre-hibernation and hibernation.

Key Words: Hibernation, Natriuretic peptides, Anatolian ground squirrel, Epicardial adipose tissue.

Sözlü Bildiri

VAJİNUSMUS GÖLGESİNDE KADIN OLMAK: BİR ANLATI ANALİZİ

Ayşe DELİKTAŞ DEMİRCİ, Kamile KABUKCUOĞLU

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, aysedeliktas@akdeniz.edu.tr

Giriş: Vajinusmus, DSM-V tarafından vajinal kasların kasılmasının yanı sıra cinsel ilişki esnasında ağrı veya kişinin cinsel birleşmeye karşı kaygı ve korku duyması olarak tanımlanmıştır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı; bir kadının vajinusmus problemine bağlı olarak deneyimlediği yaşam öyküsünü incelemektedir.

Yöntem: Nitel araştırma deseninden biri olan anlatı yöntemi kullanılarak yürütülen bu çalışmada, Bayan H ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Görüşmede, cinselliğin anlamı, cinsel kaygılar ve nedenleri ile bu kaygıların hayatı üzerine yansımalarına dair soruları içeren yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme sonrası, kadına yönelik gerekli danışmanlık ve yönlendirmeler yapılmıştır.

Bulgular: Bayan H, otuz yaşında, evli ve bir çocuk sahibidir. Dört yıl önce evlenen Bayan H, evlilik sonrası cinsel ilişkiye belli süre girememiş, birçok deneme başarısız sonuçlanmıştır. Herhangi bir profesyonel yardım almadıklarını ve bu durum için çekimser kaldıklarını belirtmiştir. Bayan H, cinsel ilişki öncesinde korkusunun "vajinaya hiçbir şey giremez" korkusu olduğunu belirtmiştir. Bayan H, gebe kalmış olmasına rağmen "vajinaya başka herhangi bir şey giremez" korkusunun devam ettiğini belirtmiştir. Gebelik miadına ulaştığında, normal doğum için herhangi bir engeli bulunmamasına rağmen, ebe/hemşirenin ilk vajinal muayene denemesi sırasında sezaryen doğum kararı aldığını belirtmiştir. Tam olarak çözüm getirilemeyen kaygısı ile otuz yaşına geldiğinde tekrar yüzleşmek zorunda kalmıştır. Doktor, serviks kanser taraması için pap-smear testi yapılması gerektiğini söylediğinde, kaygıları nedeni ile bu testi de kabul etmediği belirlenmiştir.

Sonuç: Bu olgu ile vajinusmusun gözden kaçırılan ve gizli kalmaya devam eden bir rahatsızlık olduğu belirlenmiştir. Kadının bedenine olan güvenin, cinselliğe yüklediği anlamın ve cinsel bilgi düzeyinin cinsel ilişki sırasındaki kaygılarında etkili olduğu belirlenmiştir. Kadının evlilik ve doğum gibi geçiş dönemini sağlıklı yaşayamamasına neden olan bu durum aynı zamanda da koruyucu sağlık hizmetlerinden yararlanmasını da engellemiştir. Bu nedenle, kaçırılmış fırsatları önlemek adına sağlık hizmeti için başvuran kadınlarda gerekli cinsel tanılamanın yapılması, uygun danışmanlık ve bilgi ile kadınların güçlendirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: anlatı analizi, vajinusmus, cinsel danışmanlık, hemşirelik

Sözlü Bildiri

YAŞLILIKTA TOPLUMSAL CİNSİYET VE SAĞLIK DAVRANIŞLARIYLA İLİŞKİLİ NİTEL ÇALIŞMALAR ÜZERİNDEN KAVRAMSAL BİR İNCELEME

Deniz Pamuk[1]; Kamile Kabukcuoglu[2]

[1] *Akdeniz Universitesi, Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, Antalya, Türkiye dnzpmk@gmail.com*

[2] *Akdeniz Universitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, kkamile@akdeniz.edu.tr*

Giriş: Yaşam boyu edinilen deneyimler güçlü cinsiyetleştirilmiş beklentileri içermektedir. Bu cinsiyetleştirilmiş beklentiler, bireylerin yaşamları boyunca sağlık davranışı tercihlerini de şekillendirmektedir. Ayrıca, yaşlılık, bireylerin gençlerden toplumsal olarak ayrılması ve ikincilleştirilmesine neden olmaktadır. Dolayısı ile toplumsal cinsiyetin oluşturduğu etki, yaşlılık ile artmaktadır. Bu sebeple yaşlılıkta sağlığa yönelik algı ve davranışlar toplumsal cinsiyet bağlamında dikkate alınması gereken boyutlardır.

Amaç: Çalışmada *"toplumsal cinsiyetin yaşlılıkta sağlık davranışını nasıl etkilediği* sorusuna yanıt arayarak, sağlığa yönelik tutum ve davranışların toplumsal cinsiyet kimliğinin etkisiyle nasıl şekillendiğini, mevcut çalışmalar ışığında incelemek amaçlanmaktadır.

Yöntem: Yaşlılıkta toplumsal cinsiyete bağlı sağlık davranışlarına ilişkin nitel çalışmalar incelenmiştir. İncelemenin nitel çalışmalarla sınırlandırılmasının nedeni, yaşlılık ve toplumsal cinsiyetin dahil olunan kültür ve inanışlar doğrultusunda öznel deneyimleri mümkün kılıyor oluşudur. Literatür taraması, 1989-2019 yılları arasında, Google Akademik, Pubmed, Science Direct ve Scopus veri tabanlarında *"yaşlılıkta erkeklik ve sağlık-masculinity and health in old age", "yaşlılıkta kadınlık ve sağlık-femininity and health in old age "* ile *"yaşlılıkta toplumsal cinsiyet ve sağlık- gender and health in old age"* anahtar kelimeleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir İnceleme sonucu konu ile ilgili 17 adet nitel çalışma bulunmuştur.

Sonuç: Yaşın ilerlemesi ile meydana gelen değişimler, bireylerin dahil oldukları cinsiyet kategorisine bağlı olarak farklı kaygılar, ve bu kaygılarla ilişkili şekilde sağlığa yönelik farklı tutum ve davranışları ortaya çıkarmaktadır. Özellikle erkeklik algısının gençlik, bağımsızlık ve sağlıklı olmak ile ilişkilendiriliyor olması, yaşlanma sürecinde bedensel ve sağlığa yönelik değişimlerle karşılaşan erkeklerde, erkekliklerine bir tehdit olarak algılanmakta ve özellikle sağlık sorunlarını gizleme eğilimi oluşturmaktadır. Bu bağlamda, yaşlı bireylerin sağlık davranışlarını anlamak için dahil oldukları cinsiyet kategorisi göz önünde bulundurulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Davranışları, Toplumsal Cinsiyet Kimliği, Erkeklik, Yaşlanma

Sözlü Bildiri

ACİL YARDIM AFET YÖNETİMİ ÖĞRENCİLERİNİN BEKLENTİ VE KAYGILARI (BUCAK SAĞLIK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ)

Büşra AYRAK[1] Mehmet Zeki YILDIRIM[2] Murat TATOĞLU[3]

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi busraaa.ayrak@gmail.com*

[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi mzyıldırım@mehmetakif.edu.tr*

[3] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Acil Yardım Ve Afet Yönetimi (AYAY) Bölümü öğrencileri afet öncesi eğitim, bilinçlendirme, proje geliştirme gibi önlemlerle, afet sonrasında ise her türlü iyileştirme faaliyeti yapacak şekilde eğitim alırlar. Öğrencilerin afet yönetimi bilincine sahip olmaları ve afet alanında çalışmaya hazır hale gelebilmeleri için eğitim şartlarının ve sahip oldukları donanımın üst seviyelerde olması gerekmektedir. Memnuniyet kavramına bakıldığında bu olgunun literatürde daha çok iş doyumu ve yaşam doyumu şeklinde ele alınıp araştırıldığı görülmektedir. Üniversitelerin sosyal etkinlik ve eğitim olanakları, beklentilerinin karşılanma düzeyi, öğrencilerin başarılarını ve memnuniyet düzeylerini etkilemektedir.

Amaç: Çalışmamızdaki amaç Bucak Sağlık Yüksekokulu AYAY öğrencilerinin okulun fiziki şartları ve eğitim kalitesi yönünden memnuniyet düzeylerini belirlemek ve ihtiyaç duyulan eksiklikleri ortaya koymaktır.

Yöntem: AYAY Bölümü 1. 2. Ve 3. Sınıflardan toplamda çalışmamıza katılmak isteyen gönüllü 100 öğrenciye " Öğrenci Memnuniyet Ölçeği'' uygulanmıştır. Uygulanan bu ölçek aracılığıyla ile öğrencilerin memnuniyet düzeyleri ve beklentileri belirlenmeye çalışılmıştır.

Bulgular: Araştırmamıza katılan öğrencilerin %49'u 1.sınıf, %25'i 2.sınıf ve %26'sı 3.sınıflardan oluşmaktadır. Öğrencilerin %24'ü dersliklerin malzeme yeterliliğinden çok memnun olduğu, %23'ü ise dersliklerin teknik donanım yönünden eksik olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %24'ü düzenlenen bilimsel etkinliklerin yetersiz olduğunu, yaklaşık %56'lık bir kısım ise hocaların dersi anlaşılır, akışkan planlı ve hedefine uygun işlediğini belirtmiştir.

Sonuç ve Tartışma: Öğrencilerin fikir ve görüşlerini bir çok yönden değerlendirme imkanı bulduğumuz bu çalışmada genel kanı olarak yerleşkenin yerinden ve yüksekokulun sosyal imkanlarından memnun kalınmadığını gördük, bunun yanında öğrencilerin ders programlarındaki düzenden ve hocalarla olan iletişimden oldukça memnun kaldıklarını tespit ettik. Üniversitelerin sadece eğitim değil aynı zamanda sosyal ve kültürel zenginlik içermesi gerektiğini düşünmekteyiz buradan yola çıkarak özellikle öğrencilerin daha kaliteli bir üniversite hayatı geçirebilmeleri için ders dışı imkanların genişletilmesi, laboratuvar ve araç teçhizat sayısının artırılması gerektiği düşünülebilir.

Anahtar Sözcükler: AYAY, Öğrenci Memnuniyeti

Sözlü Bildiri

HUMERUS'TAKİ FORAMEN NUTRICIUM'LARIN MORFOLOJİK VE TOPOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Yadigar KASTAMONİ
Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı, 32260, Isparta, Türkiye
yadigarkastamoni@hotmail.com

1. Giriş: Arteria nutricia, uzun kemiklerin ana beslenme kaynağıdır. Bu yüzden kemiklerde, kan damarlarının girişi için foramen nutricium olarak isimlendirilen irili ufaklı açıklıklar mevcuttur. Foramen nutricium'ların lokalisazyonlarının bilinmesi, kırık tedavisi ve serbest vasküler kemik greftleri sırasında sirkülasyonun korunması açısından önemlidir.
2. Amaç: Çalışmamızda, humerus'ta yer alan foramen nutricium'ların sayısının, morfolojik özelliklerinin ve lokalizasyonunun belirlenmesi amaçlanmıştır.
3. Yöntem: Çalışmamız, Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı Laboratuvarı'nda bulunan 54 adet humerus üzerinde gerçekleştirildi. İlk olarak foramen nutricium'lar tespit edilerek işaretlendi. Humerus'lar daha sonra milimetrik cetvel ile birlikte fotoğraflandı. Humerus uzunluğu ve foramen nutricium'ların lokalizasyonu (proksimal, orta ve distal 1/3) Image J programı ile hesaplandı. Ayrıca, foramen nutricum açıklığının kemiğin ne tarafına baktığı tespit edildi.
4. Bulgular: Humerus'ların %66,67'sinde tek, %27,78'sinde çift foramen nutricium tespit edildi. Ayrıca 1'er örnekte üç, dört ve beş adet foramen nutricium bulundu. Sonuç olarak 54 humerus'ta toplamda 78 foramen nutricium olduğu görüldü. Foramen nutricium'ların lokalizasyonu incelendiğinde, olguların yaklaşık %85,90'nında humerus'un orta 1/3'ünde, %10,26'sında ise proksimal 1/3'ünde bulunduğu gözlemlendi. Ayrıca, proksimal-orta kesişiminde 1 adet, orta-distal kesişiminde 1 adet ve distal 1/3'ünde 1 adet foramen nutricium bulundu. Foramen nutricium'ların %48,72'sinin humerus'un anteromedial yüzünde, %24,36'sının posterior yüzünde, %17,95'inin margo medialis'te ve %8,97'sinin ise sulcus intertubercularis'te olduğu görüldü. Foramen nutricium açıklığı değerlendirildiğinde, açıklığın %91,06 oranında proksimale, %7,69 oranında ise doğrudan anterior doğru baktığı tespit edildi. Sadece 1 örnekte açıklık distale doğru bakmakta idi.
5. Tartışma ve Sonuç: Foramen nutricium'un sayısı ve lokalizasyonu kemikten kemiğe farklılık göstermektedir. Ancak, aynı kemik grupları arasında bir uyum söz konusudur. Çalışmamızdan elde edilen verilerin de daha önce yapılan çalışmalarla uyumlu olduğu görüldü. Foramen nutricium özellikle mikrovasküler kemik transferi ile uğraşan cerrahlar için önem arz etmektedir. Ayrıca, kırık tedavilerinde de foramen nutricium'mun sayısı ve lokalizasyonu oldukça önemlidir.
6. Anahtar Sözcükler: Humerus, Foramen nutricium, Lokalizasyon

Sözlü Bildiri

FEMURDAKİ FORAMEN NUTRICIUM LOKALİZASYONLARININ İNCELENMESİ

Ahmet Dursun
Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı, Isparta
dr.ahmetdursun@hotmail.com

1.Giriş: Uzun kemiklerin beslenmesinin ana kaynağı foramen nutriciumdan giren arteria nutricia'dır. Bu arteryel beslenme büyüme döneminde, ossifikasyonun erken evrelerinde ve kemik greftleri, tümör rezeksiyonları, travmalar, konjenital psödoartroz gibi prosedürlerde ve cerrahi müdahale ve nakil tekniklerinde önemlidir.

2.Amaç: Femur gibi uzun kemiklerde foramen nutricium lokasyonunun anlaşılması, kırık tedavisi, kemik grefti gibi femura yapılacak cerrahi müdahalelerde yararlı olabilir.

3.Yöntem: Bu çalışma Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı Laboratuvarında bulunan her iki cinsiyetten 59 erişkin kuru femur üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada femurların foramen nutriciumları belirlenerek işaretlenmiş ve cetvel eşliğinde fotoğrafları çekilmiştir. Fotoğraflar Image-J programına aktarılmış ve gerekli ölçümler yapılmıştır.

4.Bulgular: Çalışmada 59 femurda 96 foramen nutricium gösterilmiştir. Femurdaki foramen nutriciumların 95 tanesi femurun arka yüzünde 1 tanesi ise ön yüzünde bulunmaktaydı. Foramen nutricium yerleşimi femur uzunluğuna göre incelendiğinde %15,63'ünün femurun proksimal 1/3'ünde, %82,30'unun orta 1/3'de ve %2,08'inin distal 1/3'de yerleştiği gözlenmiştir. Foramen nutriciumlar foramen indeksine göre değerlendirildiğinde sırasıyla 1/3 proksimal, orta ve distalde bulunan for. nutriciumların ortalama foramen indeksleri 31,20, 47,66 ve 70,09 olmaktadır. Foramen nutriciumların yerleşimi linea asperaya göre değerlendirildiğinde arka yüzde bulunan 95 foramenin 48 tanesi linea asperanın medialinde (%50,52), 40 tanesi üzerinde (%42,10) ve 7 tanesi de lateralinde (% 7,37) yerleşmişti. Foramen nutriciumların 84'ünün giriş yönü distale, 12 tanesinin doğrudan posteriora bakıyordu. Proksimale bakan for. nutriciuma rastlanmadı.

5.Tartışma ve Sonuç: Mikrovasküler kemik transferi gibi teknikler daha popüler hale geldikçe, etkilenen kemik yapılarının dolaşımını sürdürmesi için foramen nutricium'ların anatomik olarak lokasyonunun bilinmesi daha da önemli hale gelmiştir. Çalışmamızda foramen nutriciumu %82,30 oran ile femurun orta 1/3'ünde bulduk. Bu durum önceki çalışmalarla uyumluydu. Literatürdeki çalışmaların çoğunda femurun distal 1/3'ünde foramen nutriciuma rastlanmazken çalışmamızda 2 adet bulunmuştur. Çalışmamızda foramen nutriciumların yerleşimi genelde arka yüzde ve linea aspera çevresindeydi bu sonuç literatürdeki çalışmalarla uyumluydu. Foramen nutricium'un femurdaki yeri ve dağılımının bilinmesi, cerrahi işlemler sırasında foramen nutriciumdan geçen damarlara zarar gelmemesi için önemlidir.

6.Anahtar Sözcükler: Foramen indeksi, Linea aspera, Arteria nutricia

Poster Bildiri

INCISURA SCAPULAE MORFOMETRİSİ

Yadigar KASTAMONİ[1], Semra AKGÜN[2], Kenan ÖZTÜRK[3], Mehtap AYAZOĞLU[4]

[1,2,3,4]Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı, 32260, Isparta, Türkiye

[1]yadigarkastamoni@hotmail.com , [2]semramanav@gmail.com, [3]kenanozt@hotmail.com, [4]ayazoglumehtap@outlook.com

1. Giriş: Incisura scapulae, scapula'nın üst kenarının processus coracoideus'un tabanıyla birleştiği yerde bulunan çentiktir. Incisura scapulae, lig. transversum scapulae superius ile kapatılarak bir deliğe dönüşür. Bu delikten n.suprascapularis geçer. Çentiğin şeklindeki ve boyutundaki farklılıklar suprascapular sinir sıkışmasına sebep olabilir.

2. Amaç: Bu çalışmanın amacı incisura scapulae'nın şekil değişikliklerini, derinliğini ve genişliğini incelemek ve sağ-sol taraflar arasında farklılık olup olmadığını belirlemektir.

3. Yöntem: Çalışmamızda Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Laboratuvar'ında bulunan 18 adet scapula incelendi. Incisurae scapulae'ya ait parametreler milimetrik cetvel ile fotoğraflandı ve ölçümler Image J programı ile hesaplandı. Veriler SPSS 20 programı ile analiz edildi. Incisura scapulae'nin derinliği ve genişliği ölçüldü. Incisurae scapulae'lar şekline ve derinliğine göre 5 gruba ayrıldı. Tip Ⅰ - derin ve U şeklinde; tip Ⅱ - sığ ve U şeklinde; tip Ⅲ - derin ve V şeklinde; tip Ⅳ - sığ ve V şeklinde ve tip Ⅴ - çentiği delik şeklinde olarak gruplandırıldı.

4. Bulgular: Tip Ⅳ (sığ ve V şeklinde) incisura scapulae en fazla (%33.3), tip Ⅲ (derin ve V şeklinde) ve tip Ⅴ (çentiği delik şeklinde olan) en az (%11,1) sayıdaydı. Sağ ve sol taraf incisura scapulae derinliği ve genişliği karşılaştırıldığında ise taraflar arasında anlamlı fark bulunmadı ($p>0.05$).

5. Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda incelenen incisura scapulae'ye ait parametreler ve incisura scapulae tiplerinin bulunma oranları mevcut çalışmalarla benzer olmakla beraber incisura scapulae tiplerini gruplandırırken daha fazla parametre kullanılmıştır. Incisura scapulae'nin morfolojik değişikliklerinin bilinmesi bu bölgeye yapılacak cerrahi girişimlerde ve sinir sıkışma lezyonlarının tanılanmasında önem taşımaktadır.

6. Anahtar Sözcükler: Incisura scapulae, Tiplendirme, Morfometri

Sözlü Bildiri

RADİUSTAKİ FORAMEN NUTRICIUM'LARIN İNCELENMESİ

Kenan Öztürk
Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı, Isparta
kenanozt@hotmail.com

1.Giriş: Radius gibi uzun kemiklerde kemik diafizinin beslenmesinden arteria nutricia sorumludur. Kemiğin prenatal ve postnatal gelişim sürecinde, diafizin ve epifiz kıkırdağının büyümesi için arteria nutricia'nin önemli olduğu bildirilmiştir. Arteria nutricia foramen nutriciumdan uzun kemiklere girer.

2.Amaç: Bu çalışmada üst ekstremite kemiklerinden radius'da bulunan foramen nutricium'ların sayı ve lokalizasyon açısından incelenmesi amaçlandı.

3.Yöntem: Bu çalışma Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı Laboratuvarında bulunan her iki cinsiyetten 44 erişkin kuru radius (21 sol, 23 sağ) üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada radiuslardaki foramen nutriciumlar belirlenerek işaretlenmiş ve cetvel eşliğinde fotoğrafları çekilmiştir. Fotoğraflar Image-J programına aktarılmış ve foramen nutriciumların radius proksimaline olan uzaklıkları radius uzunluğuna oranlanarak Foramen İndeksleri bulunmuş. Ayrıca foramenlerin yerleşim yerlerinin radiusun yüzlerine göre değerlendirilmesi yapılmıştır.

4.Bulgular: Çalışmada 44 radiusta 50 foramen nutricium gösterilmiştir. Radiustaki foramen nutriciumların 42 tanesi radiusun ön yüzünde 5 tanesi margo interosseada ve 3 taneside arka yüzde bulunmaktaydı. Foramen nutricium yerleşimi radius uzunluğuna göre incelendiğinde %46'sı radiusun proksimal 1/3'ünde, %54'ü orta 1/3'de bulundu. Radius distal 1/3'de foramen nutriciuma rastlanmadı. Foramen nutriciumlar foramen indeksine göre değerlendirildiğinde sırasıyla 1/3 proksimal ve 1/3 ortada bulunan for. nutriciumların ortalama foramen indeksleri 28,40 ve 38,57 olmaktadır.

5.Tartışma ve Sonuç: Çalışmalar, arteria nutricianın kemik kanlanmasının %50'sinden sorumlu olduğunu bildirmektedir Mikrovasküler kemik transferi gibi teknikler daha popüler hale geldikçe, etkilenen kemik yapılarının dolaşımını sürdürmesi için foramen nutricium'ların anatomik olarak lokasyonunun bilinmesi daha da önemli hale gelmiştir. Çalışmamızda genel olarak foramen ındeks değerini 33,89 olarak bulduk ve bu değer literatürdeki verilerle uyumluydu. Literatürde bir radiusta en fazla 2 foramen nutricium bulunmuştur. Çalışmamızda da 6 radiusta 2 adet foramen nutricium tespit ettik. Foramen nutricium'un radiustaki yeri ve dağılımının bilinmesi, cerrahi işlemler sırasında foramen nutriciumdan geçen damarlara zarar gelmemesi için önemlidir.

6.Anahtar Sözcükler: Foramen indeksi, Arteria nutricia, Margo interrossea

Sözlü Bildiri

MANDİBULADAKİ BAZI ANATOMİK YAPILARIN MORFOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Ahmet Dursun, Şeyma Ergen, Kübra Yazar İyigün, Soner Albay

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı, Isparta

dr.ahmetdursun@hotmail.com

1.Giriş: Mandibula kafa iskeletinin en büyük, en kuvvetli ve tek hareketli kemiğidir. Yüz iskeletinin alt kısmını oluşturan alt çene kemiği, dişlerin bulunduğu ve horizontal olarak uzanan corpus mandibulae ile arkada dik olarak uzanan iki adet ramus mandibulae'dan oluşur.

2.Amaç: Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi laboratuvarında bulunan kuru mandibula kemiklerininin morfometrik özelliklerinin değerlendirilmesi ve karşılaştırılması amaçlandı.

3.Yöntem: Çalışma cinsiyetleri ve yaşları bilinmeyen 23 kuru mandibula kemiği üzerinde yapıldı. Her bir mandibula numaralandırıldı. Mandibulaların cetvel eşliğinde üç açıdan fotoğrafları çekildi. Çekilen fotoğraflar Image-J programına aktarılarak incisura mandibula ön –arka uzunluğu, incisura mandibula derinliği, gonion - condylus mandibula mesafesi, angulus mandibula açısı, bi-gonial mesafe ölçüldü. Ayrıca dijital kaliper ile foramen mentale'lerin üst ve alt kenara olan uzaklığı, foramen mentale - gonion mesafesi, foramen mentale - symphysis mandibula mesafeleri ölçüldü. Elde edilen veriler SPSS 20 for Windows programı ile analiz edildi.

4.Bulgular: Yapılan analizde foramen mentale'nin symphysis mandibulae'ya uzaklığının ortalaması sağ tarafta 24,54mm, sol tarafta 25,73mm bulundu. Foramen mentale'nin alt kenara ve üst kenara uzaklığı sırası ile sağda 12,08mm, 10,32mm solda 11,77mm, 10,66mm olarak bulundu. Angulus mandibula açısı ortalama sağda 126,28º, solda 126,13º olarak bulunmuştur. Sağ ve sol taraf sonuçları karşılaştırıldığında istatistiki olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

5.Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızdaki parametrelerin ortalama değerleri benzer çalışmalardaki sonuçlar ile uyum göstermektedir. Mandibulanın morfometrik bulguları ve varyasyonlarının bilinmesi, mandibula ile ilgili girişimler sırasında oluşabilecek komplikasyonların önlenmesi için oldukça önemlidir. Çalışmamızda elde edilen bulguların anatomik ve klinik çalışmalara katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

6.Anahtar Sözcükler: Foramen mentale, Angulus mandibulae, Symphysis mandibulae, Bi-gonial mesafe

Sözlü Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK ÖĞRENİM ÇEVRELERİNİN İNCELENMESİ

AZİME BİLGİN, FATİH FURKAN ESEN , YASEMİN AYHAN ÖNCÜ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Hemşirelik eğitiminde teorik bilgi ile mesleğe ilişkin bilimsel bilgi temelinin oluşturulması, klinik eğitim ile de öğrencilerin teorik olarak aldıkları bilgileri uygulamada kullanmaları ve yaparak öğrenmeleri amaçlanmaktadır.Bu açıdan klinik eğitim, öğrenciye, kuramsal bilgisini uygulamaya koyma; mesleki kimlik kazanma ve yaparak öğrenme fırsatı verir.

Bu araştırma Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim görmekte olan 1,2,3 ve 4. Sınıf öğrencilerinde 4 Mart–29 Mart 2019 tarihleri arasında tanımlayıcı olarak yürütülmüştür.Araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemine gidilmeden evren (N=587) örneklem olarak değerlendirilmiş ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 316 öğrenci ile araştırma tamamlanmıştır.Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan "Kişisel Özellikler ve Eğitim Koşullarına İlişkin Soru Formu" ve Dunn ve Burnett(1995) tarafından geliştirilen, Sarı ve Khorshid tarafından (2001) Türkçe'ye uyarlanan Klinik Öğrenim Çevresi Ölçeği ile toplanmıştır.

Araştırmaya katılan 316 öğrencinin; ortalama 20 yaşında olduğu ve %78.2'sinin kadın, %21.8'inin erkek olduğu tanımlanmıştır.Araştırmaya katılan öğrencilerin %61.4'ü klinik uygulamada hemşirelerin öğrencilere karşı tutumlarının beklenilen düzeyin altında olduğunu belirtmişlerdir.Öğrencilerin klinik öğrenim çevresi ölçeği puan ortalamaların 64.85±10.68 olduğu bulunmuştur.Erkek ve kadın öğrencilerin klinik öğrenim çevreleri ölçeği personel öğrenci ilişkileri, hasta ilişkileri, öğrenci memnuniyeti, hiyerarşi ve rutinler altboyutları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmazken; öğretim elemanının sorumlulukları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.Uygulama alanına çıkmadan önce uygulama hedefleri açıklanan ve açıklanmayan öğrencilerin klinik öğrenim çevreleri ölçeği personel öğrenci ilişkileri, hasta ilişkileri, öğrenci memnuniyeti, öğretim elemanının sorumlulukları altboyutları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunurken; hiyerarşi ve rutinler alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.Sınıflar arası yapılan varyans analizinde klinik öğrenim çevreleri ölçeği personel öğrenci ilişkileri, hasta ilişkileri, öğrenci memnuniyeti, öğretim elemanının sorumlulukları altboyutları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunurken; hiyerarşi ve rutinler altboyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Elde edilen bulguların öğretim elemanlarına, hemşirelik öğrencilerinde klinik karar vermeyi geliştirmede uygun eğitim ve klinik stratejilerinin belirlemede yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Hemşirelik Eğitimi, Klinik Eğitim, Klinik Öğrenim Çevresi, Danışmanlık

Sözlü Bildiri

BASINÇ YARALARI

Nilay ACAR, Kader GÜLTEKİN, Nuriye DOĞANYER, Gizem ORHAN, Esra IŞIK, Yasemin AYHAN ÖNCÜ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Basınç yaraları dışarıdan gelen fiziksel bir basınç sonucunda insan vücudu yüzeyindeki sıkışma, sürtünme, yırtılma veya bunların çeşitli derecelerde kombinasyonlarıyla ortaya çıkabilen doku nekrozlarıdır. Basınç yarası gelişimi, hemşirelik bakımında yetersizliğin ya da önleyici uygulamalarla ilgili ihmalin ve bakım kalitesinde yetersizliğin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Basınç yaralarının %90'ı doğru risk değerlendirmesi ve uygun hemşirelik girişimleri ile önlenebileceği vurgulanmaktadır

Basınç yarasının oluşumunda önemli olan etkenler; basınç ve basıncın etkili olduğu süre, nem ve dokuların travmalara karşı dayanıklılığıdır. Bunlara ilave edilebilecek diğer faktörler; hastanın mobilize olup olmaması, beslenme, hastanın bakımı, inkontinans, diyabet, parkinson, parapleji ve malnütrisyon gibi eşlik eden ve hastanın genel durumunu etkileyen faktörlerdir. Ayrıca hastanın erkek olması, iyi bir hemşirelik bakımının olamaması bunlara eklenebilecek risk faktörleridir. Genel olarak ortopedik problemli ve spinal kord hasarlı hastalar en yüksek risk grubundadır, bunun yanı sıra 4 saati geçen tüm operasyonlarda, eğer önlemler alınmazsa postoperatif dönemde bası yarası oluşabileceği ortaya konmuştur. Yapılan farklı çalışmalarda yaşın da önemli bir risk faktörü olduğu bulunmuş ve 70 yaş üzerindeki hastalarda bu riskin arttığı bildirilmiştir

Basınç yaralarının erken ve koruyucu tedavisinde;

- Tüm riskli hastalar günlük olarak inspeksiyonla mutlaka muayene edilmeli ve bulgular kaydedilmelidir. Bu özellikle kemik çıkıntıların olduğu bölgelerde yapılmalıdır.
- Hastalarda cilt temizliği rutin olarak ve belli bir düzen içerisinde yapılmalıdır.
- Kemik çıkıntıların üzerindeki bölgelerde kesinlikle masaj yapılmamalıdır.
- İnkontinansa veya aşırı terlemeye bağlı deride gereksiz ıslaklık engellenmelidir. Bunun için sıvı emici yatak altı bezleri kullanılabilir.
- Hastalar yataktaki pozisyonlarıyla veya transferler sırasında yırtılma, sürtünme gibi travmatik etkenlerden korunmalıdır.

Basınç yaraları açısından yüksek riski olan hastalar; basınç yarası oluşma yönüyle değerlendirilmeli, riskli hastalarda basınç yarası oluşmaması için gerekli önlemler alınmalı ve gelişen bası yaraları etkili bir şekilde tedavi edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Basınç ülseri, bakım, hemşirelik, erken tedavi, koruyucu tedavi.

Sözlü Bildiri

ORAL LİKEN PLANUS HASTALARINDA KLİNİK VE HİSTOLOJİK ÖZELLİKLER

Özlem DALTABAN*, Murat ÇALIŞIR*, Kemal ÜSTÜN*, İrem Hicran ÖZBUDAK**

**Akdeniz Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Periodontoloji AD. Antalya, Türkiye*

***Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Patoloji AD. Antalya, Türkiye*

daltabanozlem@yahoo.com, kemalustun@hotmail.com, ihozbudak@akdeniz.edu.tr

Ağız içi lezyonları klinik muayenede hekimlerin sıkça karşılaştığı patolojiler arasında yer almaktadır. Enfeksiyöz, otoimmün, premalign ya da malign lezyonların habercisi olabilecekleri gibi konuşma, çiğneme esnasında ağrıya yol açarak hastanın yaşam kalitesini de doğrudan etkileyebileceğinden erken teşhis ve tedavileri büyük önem taşımaktadır. Lezyonların teşhisinde dikkatli bir klinik muayene yapılması ve biyopsi alınarak tipik histolojik ve immünolojik bulguların birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada, ağız içerisinde sık görülen, kronik inflamatuvar mukokutanöz bir hastalık olan oral liken planuslu bir hastanın, ağız içi bulguları ve histopatolojik verilerinin, güncel bilgiler eşliğinde değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Sözlü Bildiri

ÜRETRA DARLIĞINDA İNTERNAL ÜRETROTOMI

Osman ERGÜN[1], Alim KOŞAR[1]

1 Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Üroloji AD, Isparta, TÜRKİYE
E mail: osmanergun77@mynet.com , alimkosar@sdu.edu.tr

Giriş: Üretra darlıkları alt üriner sistem semptomları ile bulgu veren ve hastaların yaşam kalitelerini sık rekürrens görstermeleri nedeni ile ciddi derecede bozan bir hastalıktır. Üretra darlıklarında ortaya çıkan semptomlar daha çok oluşan fibrotik skar dokusunun üretra lümeninde daralmaya neden olarak kalibrasyon azalmasına bağlı işeme zorluğuna neden olmasına bağlı olarak ortaya çıkar. Tedavisinde bir çok yöntem kullanılmaktadır. Sık görülmesi ve rekürrens oranının yüksekliğinden dolayı yeni tedavi modaliteleri üzerinde araştırmalar devam etmektedir.

Amaç: Biz bu çalışmada üretra darlığında internal üretratomi prosedürünü değerlendirmeyi amaçladık.

Yöntem: Çalışmaya alt üriner sistem semptomları olan ve üretra darlığı teşhisi konan 60 erkek hasta alındı. Hastaların hepsinden detaylı bir anamnez alınarak fizik muayene yapıldı. Hastalardan tam idrar tahlili, idrar kültürü, böbrek fonksiyon testleri, rezidü idrar tayini ve üroflowmetre çalışıldı. Üroflowmetrede tepe akım hızının postoperatif 12 ml/sn'nin üzerinde olması başarı olarak kabul edildi. Anterior üretra darlıkları ve 2 cm' den daha uzun darlık segmenti olan hastalar ve daha önce internal üretratomi prosedürü geçirenler çalışma dışı bırakıldı.

Bulgular: Hastaların yaş ortalaması 73,4±11,7 idi. Ortalama darlık uzunluğu 5,6±1,8 mm idi. Hastaların preoperatif üroflowmetre tepe akım hızları 3,8 ml/sn idi. Hastaların 48'inde işlem ameliyathanede anestezi altında yapılırken 12'sinde lokal müdahale odasında lokal anestezi altında ayaktan yapıldı. Hastaların ortalama katater çekilme süresi 1,6±1,7 gündü. Hastaların postoperatif 2. aydaki üroflowmetrelerin deki tepe akım hızları ortalama 14,4±3,8 ml/sn idi. Preoperatif ve postoperatif üroflowmetre tepe akım hızları arasında istatistiki olarak anlamlı fark mevcut idi (p=0,0013).

Tartışma ve Sonuç: İnternal üretratomi kolay uygulanabilen, minimal invaziv ve düşük maliyetli bir tedavi prosedürü olarak üretra darlıklarının birinci basamak tedavisinde kullanılabilir.

Anahtar sözcükler: Üretra darlığı, İnternal üretratomi, Üroflowmetre

Sözlü Bildiri

CORRELATION BETWEEN PERIOD3 VNTR POLYMORPHISM AND SCHIZOPHRENIA

***Filiz ÖZSOY, **Serbülent YİĞİT, **Ayşe Feyda NURSAL**

** Tokat Devlet Hastanesi Psikiyatri Bölümü*

*** Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi*

**** Hitit Üniversitesi Tıp Fakültesi*

Abstract

Background: Up to 80% of patients who suffer from schizophrenia (Sch) have sleep impairments, which affect physical and mental health, as well as quality of life. Several tandem repeat polymorphisms (VNTRs) in the period 3 (Per3) gene have been associated with heritable sleep and circadian variables. The purpose of the present study was to examine the association among Per3 VNTR polymorphism and Sch risk in a Turkish population.

Methods: Blood samples were taken from 100 patients with Sch, and one hundred age and sex-matched normal controls. *Per3* genotyping was performed on DNA by polymerase chain reaction (PCR) using specific primers.

Results: For the *Per3* VNTR polymorphism, we found no significant differences in the genotype distribution and allele frequency, between the Sch and control groups. No association was noted between clinical and demographical characteristics of Sch patients and the *Per3* VNTR genotype distribution.

Conclusion: This is the first study investigating association of the *Per3* VNTR polymorphism with Sch in a Turkish population. In conclusion, the results of this study do not support an association between the Per3 VNTR polymorphism and risk of Sch in an Turkish population.

Keywords: Schizophrenia, period 3, gene, polymorphism, PCR, VNTR.

Sözlü Bildiri

DİYABETLİ BİREYLERDE HİPOGLİSEMİ KORKUSUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Merve Yüksel[1], Hicran Bektaş[2]

[1] *Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, merve_yuksel93@hotmail.com*

[2] *Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, hbaydin@akdeniz.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Diyabetli bireylerde hastalığın seyrine ve tedavisine bağlı hipoglisemi ve hipoglisemi korkusu görülmektedir.
Amaç: Diyabetli bireylerde hipoglisemi korkusunu etkileyen faktörleri belirlemektir.
Yöntem: Bu çalışmada "diyabetes mellitus, hipoglisemi, hipoglisemi korkusu, hemşirelik" anahtar kelimeleri kullanılarak PubMed, EBSCO HOST - CINAHL Complete, Science Direct, ULAKBİM ve Scopus veritabanlarında yıl sınırlaması yapılmaksızın tüm çalışmalar taranmış ve literatür derlemesi yapılmıştır.
Bulgular: Hipoglisemi tip 1 ve tip 2 diyabetli bireylerde glisemik kontrolü sınırlamaktadır. Hipoglisemi korkusu tip 1 diyabetlilerde daha fazla olup, kadınlarda %63, erkeklerde %44 oranındadır. Hipoglisemi semptomlarının sıklığı, sayısı ve şiddeti ile hipoglisemi korkusu arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Hafif veya orta şiddette hipoglisemik atak geçiren tip 1 diyabetlilerde %37.8, tip 2 diyabetlilerde %29.9 oranında hipoglisemi korkusu bildirilmektedir. Son bir yıl içinde ciddi hipoglisemik atak yaşama oranının tip 1 diyabetlilerde %43, tip 2 diyabetlilerde %14.3 olduğu, önceki deneyimlerin hipoglisemi korkusunu artırdığı gösterilmektedir. Ayrıca, yüksek kaygı ve depresyon düzeyi ile hipoglisemi korkusu artmaktadır. Yaş artıkça hipoglisemi korkusu ve hipoglisemiyi önleyici davranışların sıklığı azalmaktadır ($p<0.001$). Tanı süresi uzayan ($p=0.038$), insülin kullanım süresi artan ($p=0.000$), tek başına yaşayan ($p=0.004$), konvansiyonel tedaviye kıyasla yoğun insülin tedavisi alan ($p<0.001$) bireylerde hipoglisemi korkusu anlamlı derecede yüksektir. Hipoglisemi korkusu bulunan bireylerin; uyurken hipoglisemik olma (%51), düşük kan glikozunun yaşamlarındaki önemli olaylara etki etmesi (%49), sosyal çevrede utanç verici duruma düşme (%34) ve yanlarında yiyecek bulunmaması (%34) konularında yüksek derecede endişe duydukları belirlenmiştir. Diyabetli bireylerin %16'sının hipoglisemiden dolayı hastanede tedavi olduğu ve hastane başvurularının artması ile hipoglisemi korkusunun arttığı saptanmıştır. Hipoglisemi korku düzeyi yüksek olan diyabetli bireylerin; %23'ü insülin dozunu azaltmış, %20.1'i şeker tüketimini artırmış, %12.1'i düzenli olarak gerekenden daha fazla beslenmiş ve %16.8'i kan glikoz düzeyini çoğunlukla 150 mg/dl'nin üzerinde tutmayı hedeflemiştir.
Sonuç ve Öneriler: Diyabetli bireylerde tedavi tipi, hipoglisemi semptomlarının sıklığı, sayısı ve şiddeti hipoglisemi korkusunu etkilemektedir. Diyabetli bireylerin; uygun tedavi ve hemşirelik bakımı ile hipoglisemi farkındalıklarının artırılması, öz-yönetim becerilerinin geliştirilmesi ve desteklenmesi, hipoglisemi korkularının azaltılmasına yönelik girişimlerin planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diyabetes mellitus, Hipoglisemi, Hipoglisemi korkusu, Hemşirelik

Sözlü Bildiri

SEZARYEN SONRASI VAJİNAL DOĞUM(SSVD) TERCİHİNİ ETKİLEYEN KADIN VE SAĞLIK ÇALIŞANI MERKEZLİ FAKTÖRLER

(Women And Health Professıonal Center Factors Affectıng Vagınal Bırth After Caesarean Section(VBAC))

Hatice Güdül[1] , Hatice Balcı Yangın[2]

Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi,Türkiye, haticegudul@gmail.com

Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi,Türkiye, bhatice@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Doğum süreci gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemde kadın birçok riskle karşı karşıya bırakabilir. Bu süreç içerisinde karar verilmesi gereken önemli konulardan birisi de doğum şeklidir. Günümüzde yapılan çalışmalarla anne ve bebek üzerine birçok olumsuz etkisi olan ancak yaşamı tehdit eden durumlarda hayat kurtarıcı bir yöntem olan sezaryen(CS) oranının giderek artması dikkat çekicidir. Sezaryen sonrası vajinal doğum(SSVD) sezaryen yöntemine bir alternatif olarak günümüzde yaygınlaşmaya başlamıştır. Ülke rehberlerinde SSVD'nin yararlı olduğu, uygun koşulları taşıyan gebelere önerilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Tüm koşullar sağlandığında SSVD'nin CS'den daha güvenilir bir yöntem olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak anne adayı tüm koşulları sağlamasına rağmen SSVD yönteminin tercih edilmesini etkileyen kadın ve sağlık profesyoneli merkezli faktörler mevcuttur. Kadının yaşı, eğitim düzeyi, çalışma durumu, doğum korkusu, geçmiş doğum deneyimleri, arkadaş ve çevrenin etkisi, CS'nin anne ve bebek açısında daha yararlı olduğu düşünme, SSVD hakkında bilgi yetersizliği, kültür ve dinin doğum şekli tercihinde kadın merkezli faktörler olarak sıralamak mümkündür. Bunun dışında sağlık profesyonellerin SSVD'ye ilişkin düşünceleri, SSVD yönetimde sorumluluk almak istememeleri, CS'nin daha güvenli ve kolay olduğu düşünme ve SSVD konusunda bilgi eksiklerinin olması da kadınların SSVD tercihlerini önemli derece etkilemektedir. Özellikle geçmiş doğum deneyimleri, çevre, doğum korkusu ve sağlık çalışanların yönlendirmeleri doğum şekli tercihinin belirlenmesinde en etkili faktörlerdir.

Sağlık çalışanlarının SSVD'yi etkileyen kadın ve sağlık profesyoneli merkezli faktörlerin kadınların doğum tercihlerini nasıl etkilediği bilmesi, danışmanlık ve eğitim hizmeti verirken kadını olumsuz etkileyen faktörleri ortadan kaldırmaya çalışması gerekmektedir. Yapılan çalışmalarda ortaya çıkan sonuçlarda SSVD açısından hem anne adaylarının hem de sağlık profesyonellerinin bilgi yetersizlikleri vardır. Doğum öncesi, doğum ve doğum sonrası aktif şekilde rol alan hemşirelerin/ebelerin SSVD'nin avantajlı ve dezavantajlı yönlerini ayrıntılı şekilde öğrenmesi ve SSVD konusunda anne adaylarına farkındalık kazandırması son derece önemlidir. Kendi doğum tercihlerini seçecek, kişisel karar verme becerisi gelişmiş anne adaylarının oluşması için sağlık profesyonellerinin destekleyici hizmetlerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler; Doğum Şekli, Sezaryen Sonrası Vajinal Doğum, Sezaryen Doğum, Vajinal Doğum

Sözlü Bildiri

SAĞLIK SEKTÖRÜNDE KAYIT DIŞI İSTİHDAM

(Informal Employment In The Health Sector)

Dilek ŞENEL

Pamukkale Üniversitesi, dsenel@pau.edu.tr

ÖZET

Kayıt dışı istihdam, özellikle gelişmekte olan ülkelerin çözüm bekleyen sosyo-ekonomik sorunları arasında yer almaktadır. Kayıt dışı istihdam oranını düşürmeye yönelik olarak belirli stratejiler ve politikalar yürütülmesine rağmen, bu oran, ülkemizde henüz istenilen seviyelere çekilememiştir. Sağlık sektörü, kayıt dışı istihdamın düşük seyrettiği sektörlerden birisidir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2017 yılı verilerine göre genel kayıt dışı istihdam oranı %33,97 iken, sağlık sektöründe bu oran %4,1 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, sağlık sektöründe kayıt dışı istihdamın yapısını incelemektedir. Çalışma kapsamında TÜİK 2017 yılı Hane Halkı İşgücü Anketi Mikro Veri Setinden yararlanılmıştır. Araştırma neticesinde sağlık sektöründe kayıt dışı istihdam oranı oldukça düşüktür. Kadınlar, erkeklere oranla daha fazla kayıt dışı olarak çalışmaktadır. Gelir ve eğitim seviyesi arttıkça kayıt dışı istihdam azalmaktadır. Ayrıca gençlerde kayıt dışılık daha fazla görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kayıt Dışı İstihdam, Sağlık Sektörü, TÜİK Hane Halkı İşgücü Mikro Veri Seti

Sözlü Bildiri

SOSYAL HİZMETLER BÖLÜMÜ MEZUNLARININ SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ VE KAYIT DIŞI İSTİHDAMA İLİŞKİN DURUMLARI

(The Status Of The Informal Employment And Socıo-Demographıc Characterıstıcs Of The Socıal Servıces Department Graduates)

Dilek ŞENEL

Pamukkale Üniversitesi, dsenel@pau.edu.tr

ÖZET

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2017 yılı verilerine göre; ülkemizde 9.390.430 kişi Teknik Lise ve üzerinde eğitime sahiptir ve bu kişilerin 152.773'ü sosyal hizmetler mezunudur. Bu çalışma sosyal hizmetler bölümünden mezun olan kişilerin sosyo-demografik özelliklerini ortaya koymak ve kayıt dışı istihdam karşısındaki durumlarını incelemek üzere tasarlanmıştır. Çalışmada TÜİK 2017 yılı Hane Halkı İşgücü Mikro Veri Setinden yararlanılmıştır. Çalışma neticesinde sosyal hizmetler bölümünden mezun bireylerin %93'ünün kadın olduğu belirlenmiştir. Kadınların yoğun olarak tercih ettiği bu bölümde katılımcıların %20,6'sı kayıt dışı olarak çalışmaktadır. İşletme ölçeği ile kayıt dışı çalışma arasında bir ilişki bulunmaktadır. İşletme ölçeği küçük olanlarda kayıt dışı çalışma daha fazla görülmektedir. Ayrıca, yaş ve gelir değişkenleri ile kayıt dışı çalışma arasında da bir ilişki tespit edilmiştir. Buna göre gençlerde ve geliri düşük olanlarda kayıt dışı istihdamın daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Hizmetler Bölümü, Kayıt Dışı İstihdam, TÜİK Hane Halkı İşgücü Mikro Veri Seti.

Sözlü Bildiri

DOĞUM SONU KİLO YÖNETİMİ

Merve Koçhan[1], Kamile Kabukcuoğlu[2]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, mervekochan@akdeniz.edu.tr*

[2] *Akdeniz Üniversitesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, kkamile@akdeniz.edu.tr*

ÖZET

Gebelik döneminde alınan kiloların doğum sonu dönemde verilememesi ya da doğum sonu dönemde kilo alınması kadınların en büyük problemlerinden birisidir. Bu çalışmanın amacı doğum sonu dönemde vücut ağırlığı değişimlerinin nedenleri ve kilo kontrolüne ilişkin yapılan uygulamaların etkinliğini incelemektir. Derleme şeklinde yürütülen bu çalışmada, 1996-2018 yılları arasındaki çalışmalar 'Web of Science, Springer Link, PubMed, ScienceDirect veri tabanlarında 'doğum sonu kilo verme, kilo yönetimi, egzersiz, emzirme, yoga,pilates, pospartum weight loss, weight management, breastfeeding, exercise' anahtar kelimeleri kullanılarak incelenmiştir. Konuyla ilgili 23 çalışmaya ulaşılmıştır.Doğum sonu dönemdeki fazla kiloların en önemli nedenleri, gebelikte fazla kilo alımı, beslenmenin yeterli ve sağlıklı olmayışıdır. Gebelik döneminde aşırı kilo alan kadınlar doğum sonu dönemde bu kiloları sağlıklı bir şekilde veremediklerinde maternal obezite riski artmakta ve sonraki gebeliklerinde daha fazla komplikasyon yaşamaktadırlar. Doğum sonu dönemde süt yapımının yeterli olması ve miktarının artırılması için gereğinden fazla karbonhidrat alımının gerekli olduğuna olan inanç, kadınların daha fazla kilo almasına neden olmaktadır. Annelerin bu dönemde aldıkları kiloları vermek için uyguladıkları uygunsuz diyet kendilerinin ve bebeklerinin sağlıklarını riske atabilmekte ve anneler bebeklerini emzirmeyi erteleyebilmektedirler. Kadınların annelik rollerini gerçekleştirebilmek adına aldıkları kiloları vermek için yaşadıkları sorunlar ve başarısızlık hissi doğum sonu depresyona neden olmaktadır. Annelerin fazla kilolarını vermelerini sağlayan faktörlerden birisi etkili emzirmedir. Uzun süreli emzirmenin doğum sonu kilo vermeye yardımcı olduğuna dair kanıtlar mevcuttur. Yoga ve pilatesten oluşan bir egzersiz programının vücut ağırlığına ve vücut yağ oranına anlamlı derecede etkisi olduğu çalışmalarla gösterilmiştir. Fizyolojik, psikolojik ve sosyal değişimlerin büyük ölçüde yaşandığı bu dönemde kilo yönetimini zorluğu göz ardı edilmemelidir. Doğum sonrası dönemde annelere kilo yönetimine ilişkin bilgilendirme yapılmalıdır.

Anahtar kelimeler: doğum sonu**,** kadın, kilo yönetimi, sağlık

Sözlü Bildiri

MEDYANIN KADIN SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ

Merve Koçhan[1], Kamile Kabukcuoğlu[2]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, mervekochan@akdeniz.edu.tr*

[2] *Akdeniz Üniversitesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, kkamile@akdeniz.edu.tr*

ÖZET

Teknolojinin gelişmesiyle beraber medyanın toplumdaki gücü artmaktadır ve daha büyük kitlelere ulaşılabilmektedir. Özellikle adölesan dönemdeki kız çocukları üzerinde medyanın önemli bir etkisi vardır Bu çalışmanın amacı, medyanın kadın sağlığı üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini incelemektir. Derleme şeklinde yürütülen bu çalışmada 1993-2018 yılları arasındaki çalışmalar PubMed, Cochrane, ScienceDirect veri tabanlarında 'medya ve kadın sağlığı, beden imajı, adölesan, şiddet, media and women health, body image, adolescent, violence' anahtar kelimeleri kullanılarak incelenmiştir. Konuyla ilgili 22 çalışmaya ulaşılmıştır. Medya adölesan dönemdeki kız çocuklarına kendilerini kıyaslayacak modeller sunmakta ve sonucunda ideal beden imajına sahip olmayan adölesanlarda 'bulimia' ve 'anoreksiya' gibi yeme bozuklukları görülebilmektedir. Medyada çocukluk yaşlarından itibaren kadının dış görünümüne dikkat çekilmekte ve fiziksel çekiciliğin ve güzelliğin önemi vurgulanmaktadır. Estetik konusunun medyada gündeme gelmesi sonucunda gebe kadınlar bedenlerini ideal görünüme ulaştırmak için yeterli ve dengeli beslenmeyerek kendisinin ve bebeğinin sağlığını riske atabilmektedir. Ağrı ve doğum kavramlarının birlikte kullanılması ve ağrılı doğum sahnelerinin kadınlar arasında paylaşılması kadınların doğum korkusu yaşamasına sebep olmaktadır. İnternet ve televizyon gibi kitle iletişim araçlarının kullanım sürelerinin uzunluğuna bağlı olarak sedanter yaşama ve buna bağlı obez olma, obezitenin sonucunda ise kalp-damar hastalıkları görülme riski artabilmektedir. Medyanın olumlu etkileri incelendiğinde ise, estetik operasyon geçiren kadınların daha özgüvenli oldukları ve bedenleriyle ilgili daha pozitif düşüncelere sahip oldukları görülmektedir. Medyanın bir diğer olumlu etkisi ise toplumsal olaylara karşı farkındalığı artırmasıdır. Kadın sünneti ya da kadına yönelik şiddet gibi konuların medyana gündeme gelmesi ve olumsuz örneklerin yer alması konuyla ilgili kurum ve kuruluşları harekete geçirmektedir.

Kadın sağlığının korunmasında ve iyileştirilmesinde çok önemli bir konumda olan medyanın hem olumlu hem olumsuz etkileri mevcuttur. Bu doğrultuda medyanın doğru bir şekilde kullanılması desteklenmeli, kadın sağlığı ile ilgili haberlerin kalitesi artırılmalı, doğru ve güvenilir bilgilerin sunulmalıdır.

Anahtar kelimeler: kadın, medya, sağlık

Sözlü Bildiri

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE YAŞ KUPA TEDAVİSİ (HACAMAT)

Funda Yıldırım Baş, Yavuz Özcan

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

ÖZET

Kupa tedavisi; kupa, kavanoz, bambu, çömlek, plastik kap, bardak, boynuz v.s. kullanılarak, uygun yöntemlerle negatif basınç uygulanarak oluşturulan vakum ile bölgesel kanlanmaya sebep olacak şekilde deri ve deri altı dokuların çekildiği, belli bir sürede, belli noktalara, belli aralıklarla, belli zamanlarda kullanılan bağ dokusundaki yüklenmelerin azaltıldığı geleneksel bir tedavi yöntemidir. Genelde 2 şekilde uygulanmaktadır. Kan dolaşımını arttırmak için bölgesel vakum oluşturmaya dayanan "Kuru Kupa" ve belli vücut noktalarında bölgesel vakumla beraber yüzeysel cilt kesikleri oluşturarak kanın alındığı "Yaş Kupa" uygulamasıdır. Genellikle Türkiye'de yaş kupa uygulaması yerine ''HACAMAT'' kelimesi, kuru kupa uygulaması yerine ''ŞİŞE ÇEKME'' tabiri kullanılmaktadır. Kupa tedavi yöntemi, tarihsel ve kültürel gelişim içerisinde uygulama farklılığı gösterse de günümüze dek birçok tıp geleneğinde ilk sıralarda yer almıştır. Orta Doğu'da M.Ö. 3500 (5500 yıl öncesi) yıllarında ilk kez Asurlular tarafından hayvan boynuzları ve bambular kullanılarak uygulanmıştır. Tıbbi olarak ilk kanıtların M.Ö. 1550 yıllarında Mısır'da olan Ebers Papirüsü'nde bulunduğu bilinmektedir. Günümüze kadar birçok ülkede kupa tedavisi uygulanmış ve önemli tıp eserlerinde yer almıştır. 20. yüzyılda kimyasal ilaçların keşfi ve ameliyatlara olan ilginin artmasından ötürü kupa uygulamasına olan ilgi azalsa da günümüzde geleneksel tıbba olan ilgi tekrardan artmıştır. Kuru kupa tedavisi daha çok uzak doğu ülkelerinde yaygın iken, Yaş kupa tedavisi Orta Doğu ve Orta Avrupa ülkelerinde uygulanmaktadır. Son zamanlarda Amerika, Almanya, Norveç, Danimarka, Suudi Arabistan, Mısır, Hindistan ve Çin gibi birçok ülkede de uygulamalar artmıştır. Türkiye'de ise 2014 yılında Geleneksel Ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliği'nin yürürlüğe girmesiyle birlikte Kupa tedavisi yasallaşmış olup merkez ya da ünitesi olan sağlık kuruluşlarında bakanlık onaylı doktor ya da diş hekimleri tarafından yapılmaktadır.

Sözlü Bildiri

TÜRKİYE'DE SAĞLIK ALANINDA YAPILAN MALİYET ETKİLİLİK ARAŞTIRMALARININ ANALİZİ

Lütfiye TEKPINAR[1]
Elif ELİPEK[2]
Doç. Dr. Vahit YİĞİT[3]

[1] Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF, Sağlık Yönetimi Bölümü/Sağlık Ekonomisi Doktorant, ltfyetkpnr@gmail.com
[2] Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF, Sağlık Yönetimi Bölümü/Sağlık Ekonomisi Doktorant, elif_elipek@hotmail.com
[3] Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF, Sağlık Yönetimi Bölümü, Öğretim Üyesi, vahityigit@sdu.edu.tr

1. GİRİŞ

Sağlık sektörünün gelişim ve dönüşümünün yansıması olan teknoloji kullanımın yaygınlaşması, ortalama yaşam sürelerinin yükselmesi ile komplike sağlık sorunlarının artması, halihazırdaki kıt kaynakların verimli ve etkili yönetilmesinin zorunluluğunu daha da önemli hale getirmiştir. Sadece kaynakların kıtlığının yanında, sağlıkta kullanılan tüm girdilerin hem insan hayatına etkisinin hem de ekonomik yükünün ölçülmesi sürdürülebilir bir sağlık sistemi için zorunlu hale gelmiştir. Maliyet-etkililik analizi, sağlık hizmetlerine ayrılan kaynağın doğru sağlık programlarına tahsis edilmesinde sağlık yöneticilerine yardımcı olan önemli bir karar verme aracıdır.

2. AMAÇ- YÖNTEM

Bu çalışmada, Türkiye'de sağlık alanında maliyet-etkililik yöntemini kullanan veya çalışma çerçevesini bu konu olarak belirleyen ulusal ve uluslararası dergilerde yayımlanmış makalelerin bibliyometrik ve içerik analizi ile incelenmesi amaçlanmıştır. Türkiye ile ilgili yayımlanmış makalelere ulaşabilmek amacıyla, Google Akademik arama motoru, Dergipark, Ulakbim ve PubMed elektronik veri tabanları aracılığıyla Ocak 2009-Aralık 2018 tarihleri arasında makaleler "maliyet-etkililik", "sağlık ekonomisi", "ekonomik değerlendirme" ve "maliyet analizi" anahtar kelimeleri çerçevesinde taranmıştır. Tarama sonucunda 348 makaleye ulaşılmış olup belirlenen kriterler sonucunda 67'si araştırma kapsamına alınmıştır. Bu makaleler yayın yılı, dili, makale türü, konusu, kullanılan model, yazar, yazarların bölüm ve kurum bilgileri başlıkları altında incelenmiştir.

3. BULGULAR

Çalışmada en fazla yayının 2017 (%20,9), 2016 (%16,4) ve 2014 (%16,4) yıllarında yapıldığı görülmektedir. Yayınların dilinin büyük oranda İngilizce (%86,6) olduğu ve %80'inin ise dört ve üstü araştırmacıyla yürütüldüğü bulunmuştur. Konularına göre bakıldığında, tedavi yöntemleri %64,2, ilaç %20,9 ve tıbbi cihazlar %13,4 oranındadır. Ayrıca %94'ü araştırma makalesi olup %83,3'ü retrospektif, %13'ü ise prospektif araştırmadır. Maliyet etkililik yayınlarının %45,7'sinin dahili tıp bilimlerinde, %32,6'sının cerrahi tıp bilimlerinde, sadece %6,5'nin sağlık yönetimi anabilim dalında yapılması ise oldukça dikkat çekici bir durumdur.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Sağlık ekonomisinde maliyet etkililik analizinin oldukça önemli bir yeri vardır fakat bu konuda yeterince makale üretilmediği tespit edilmiştir. Türkiye'de yapılan maliyet etkililik çalışmalarının genel anlamda giderek artış gösterdiği fakat bunun istenen seviyede olmadığı ortadadır. Makalelerin büyük çoğunluğunun Türkçe olmaması da ayrıca değerlendirilmesi gereken durumdur çünkü uygulamacılara ulaşma anlamında sıkıntılar barındırabilmektedir. Sağlık yönetimi bölümlerinin bu konuda oldukça az sayıda makale üretmesi ise gözden geçirilmesi gereken önemli bir sonuçtur.

ANAHTAR KELİMELER: Maliyet-etkililik, Ekonomik değerlendirme, Sağlık ekonomisi, Bibliyometrik analiz, İçerik Analizi

Sözlü Bildiri

THE RELATIONSHIP BETWEEN NEUTROPHIL TO LYMPHOCYTE RATIO AND SELVESTER QRS SCORE IN PATIENTS WITH ST-ELEVATION MYOCARDIAL INFARCTION

Dr. Öğr. Üyesi Alper SERÇELİK [1]

[1] Sanko Üniversitesi Tıp Fakültesi Kardiyoloji A.D

Abstract

Background and Purpose:

The neutrophil to lymphocyte ratio (NLR) has recently emerged as a potential biomarker to predict adverse clinical events in cardiovascular diseases. ST elevation myocardial infarction (STEMI) is one of the most important causes of mortality and morbidity. In STEMI, the QRS score reflects the degree of infarction and may indicate the degree of myocardial salvage achieved by reperfusion therapy. We aimed to analyze the relationship between neutrophil lymphocyte ratio and selver QRS score in STEMI patients.

Methods:

Electrocardiograms (ECGs) of 310 patients with STEMI who underwent primary percutaneous coronary intervention (PCI) were examined within 24 hours after the onset of the symptom. Patients were classified into 2 groups according to QRS score: low (n= 200), and high (n=110). NLR was calculated by proportioning the absolute values of neutrophils and lymphocytes from the whole blood count at the time of admission.

Results:

NLR was higher in the high QRS score group ($p<0.001$). The NLR value was linked with QRS score in univariate logistic regression analysis and was found to be an independent predictor of the QRS score (Odds ratio: 2.390, 95% Confidence Interval: 1.252–4.605; $p < 0.001$).

Conclusion:

NLR was considered to be a relatively inexpensive and easily predictable marker of inflammation and was reported to be associated with a high QRS score. it was found to be an independent predictor of infarct size in patients with STEMI.

Key Words: Electrocardiogram, Neutrophil to lymphocyte ratio, ST elevation myocardial infarction, QRS score

Sözlü Bildiri

BAZI REAKSİYONLARDA DENGE VE DENGE ÖNCESİ NÜKLEER REAKSİYON MODELLERİNİ KULLANARAK 67CU MEDIKAL RADYOIZOTOPUN ÜRETİM TESİR KESİTİ HESAPLAMALARI

(Production Cross-Section Calculations of 67Cu Medical Radioisotope by Using Equilibrium and Pre-Equilibrium Nuclear Reaction Models for Some Reactions)

Tuğçe Gülümser[1], Abdullah Kaplan[2]

1 Süleyman Demirel Üniversitesi, Fizik Bölümü, Isparta, Türkiye, tugcegulumser87@gmail.com

2 Süleyman Demirel Üniversitesi, Fizik Bölümü, Isparta, Türkiye, abdullahkaplan@sdu.edu.tr

ÖZET

Kanser tedavisinde geliştirilmekte olan yöntemlerden biri, radyoaktif işaretli antikorların tümörlü dokuya verilmesini sağlayan Radyoimmünoterapi'dir (RIT). 67Cu radyoizotopu bu amaçla kullanılan ve halen araştırılmakta olan bir izotoptur. RIT tedavisinde dünyada en fazla kullanılan iki izotop olan 90Y ve 131I'e göre, 67Cu radyoizotopunun yarı ömür ve yayınladığı enerjileri bakımından çeşitli üstünlükleri vardır. Tesir kesiti ise bir reaksiyonun gerçekleşme ihtimalini ifade eder. Deneysel verilerin yetersiz olması durumunda veya elde edilmesinin güç olduğu durumlarda, nükleer reaksiyon kodları kullanılarak eksik veriler tamamlanabilir. Bu çalışmada, 67Cu radyoizotopunun gama ve nötron girişli reaksiyonları incelenmiş olup, üretim tesir kesitleri TALYS 1.9 ve EMPIRE 3.2 nükleer reaksiyon kodlarındaki denge ve denge-öncesi nükleer reaksiyon modelleri ile hesaplanmıştır. Elde edilen veriler, nükleer veri kütüphanesindeki deneysel verilerle karşılaştırılmış ve en uygun üretim rotaları tayin edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nükleer Reaksiyonlar, Tesir Kesiti, Denge ve Denge-Öncesi Modeller

ABSTRACT

One of the methods developed in the treatment of cancer is Radioimmunotherapy (RIT), which provides the administration of radiolabeled antibodies to the tumor tissue. 67Cu radioisotope is an isotope used for this purpose and is still under investigation. According to 90Y and 131I, which are the two most used isotopes in the world for the treatment of RIT, the 67Cu radioisotope has various advantages in terms of half-life and the energies it emits. The cross-section indicates the possibility of a reaction's occurrence. In the cases where the experimental data is insufficient or difficult to obtain, incomplete data can be completed by using nuclear reaction codes. In this study, gamma and neutron induced reactions on 67Cu radioisotope have been examined and production cross-sections have been calculated with TALYS 1.9 and EMPIRE 3.2 nuclear reaction codes by using equilibrium and pre-equilibrium nuclear reaction models. The obtained data have been compared with the experimental data from the nuclear data library and the most consistent production routes have been determined.

Key words: Nuclear Reactions, Cross-Section, Equilibrium and Pre-Equilibrium Models

Sözlü Bildiri

TEORİK SEVİYE YOĞUNLUĞU MODELLERİNİN BAZI NÖTRON VE GAMA GİRİŞLİ REAKSİYONLARDA MEDİKAL 67CU RADYOIZOTOPUNUN ÜRETİM TESİR KESİTİ ÜZERİNE ETKİLERİ

(THE EFFECTS OF THEORETICAL LEVEL DENSITY MODELS ON THE PRODUCTION CROSS–SECTION OF MEDICAL 67CU RADIOISOTOPE IN SOME NEUTRON AND GAMMA INDUCED REACTIONS)

Tuğçe Gülümser[1], Abdullah Kaplan[2]

1 Süleyman Demirel Üniversitesi, Fizik Bölümü, Isparta, Türkiye, tugcegulumser87@gmail.com

2 Süleyman Demirel Üniversitesi, Fizik Bölümü, Isparta, Türkiye, abdullahkaplan@sdu.edu.tr

ÖZET

Bakır, tarih boyunca işlenebilirliği, elektrik ve ısıl iletkenliği sebebiyle en çok kullanılan metallerden biri olmuştur. 19. yüzyılda elektriğin kullanılmaya başlanması ile iletkenliği yüksek saf bakıra duyulan ihtiyaç artmıştır. Bakırın radyoaktif bir izotopu olan 67Cu ise medikal alanda önemli bir yere sahiptir. Bu çalışmada, 67Cu radyonüklidinin bazı nötron ve gama girişli reaksiyonlarında tesir kesiti hesaplamaları nükleer seviye yoğunluk modelleri ile yapılmıştır. Üretim tesir kesitleri TALYS 1.9 ve EMPIRE 3.2 nükleer reaksiyon kodlarıyla hesaplanmıştır. TALYS 1.9 kodunda kullanılan seviye yoğunluğu modelleri; Sabit Sıcaklık Fermi Gaz (SSFG), Genelleştirilmiş Süper Akışkan (GSA) ve Seviye Yoğunluk Modeli 6 (LdModel 6)'dır. EMPIRE 3.2 kodunda kullanılan seviye yoğunluğu modelleri ise; Gilbert&Cameron (GC), GSA ve Hartree-Fock-Bogoliubov (HFB) modelleridir. Elde edilen sonuçlar EXFOR nükleer veri kütüphanesindeki deneysel verilerle karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 67Cu, Radyoizotop Üretimi, Seviye Yoğunluk Modelleri, EXFOR

ABSTRACT

Copper has been one of the most commonly used metal due to its machinability, electricity and thermal conductivity throughout history. With the use of electricity in the 19th century, the need for high conductivity pure copper has increased. 67Cu, a radioactive isotope of copper, has an important place in the medical field. In this study, the production cross-section calculations of 67Cu radionuclide have been done for some neutron and gamma induced reactions. Production cross-sections have been calculated by TALYS 1.9 and EMPIRE 3.2 nuclear reaction codes. The level density models used in TALYS 1.9 code were Constant Temperature Fermi Gas (CTFG), Generalized Super Fluid (GSF) and Level Density Model 6 (LdModel 6). The level density models used in EMPIRE 3.2 code were Gilbert & Cameron (GC), GSF and Hartree-Fock-Bogoliubov (HFB) models. The obtained results have been compared with the experimental data in the EXFOR nuclear data library.

Key words: 67Cu, Radioisotope Production, Level Density Models, EXFOR

Sözlü Bildiri

DUYU BÜTÜNLEME TERAPİSİNİN DENGE VE YÜRÜME ÜZERİNE ETKİSİ

Ayşe Arsen Keçer[1], Süleyman Emre Aydın[2]

1. *PERA Başakşehir Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi*
2. *Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü*

Giriş: Duyu bütünleme terapisi merkezi sinir sisteminin duyusal uyaranların işlemesini güçlendirilmesini, dengelenmesini ve geliştirmesini amaçlayan bir teoridir. Duyu bütünlüğü, alınan duyusal girdinin kavranması, yorumlanması, bütünleştirilmesi, uzaysal ve zamansal yönden kullanılarak planlı motor ve duyusal davranışların planlanmasıdır. Duyu bütünlüğü bozukluğu; modülasyon problemleri, ayırt etme ve motor bozukluklar, denge, konuşma ve öğrenmede zorluk, konsantrasyon güçlüğü, planlama zorlukları, bedensel ve çevresel farkındalık problemleri, fazla hassasiyet gibi sosyal katılımı ve motor fonksiyonları engelleyen ciddi sorunlara yol açabilir. Duyu bütünleme terapisi üzerine araştırmalar vardır ancak duyu bütünleme terapisinin denge ve yürüme üzerine etkisi araştırılmamıştır.

Araştırmamızda 'Duyu bütünleme terapisinin denge ve yürüme üzerine etkisi' araştırıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırmaya duyu bütünleme terapisi alan (Yaş Ortalamaları: 7,8 ±4,3) 30 çocuk dahil edildi. Seanslara düzenli katılım sağlamayan 2 çocuk çalışmadan dışlandı. Çocukların demografik bilgileri sosyodemografik bilgi formu ile kaydedildi. Çalışmaya katılan çocuklar Pediatrik Denge Skalası (PDS) ve Modifiye Kalk ve Yürü Testi (MKYT) ile değerlendirildi bilgileri kaydedildi. 3 ay boyunca haftada 2 seans duyu bütünleme terapisi alan çocuklar 3 ayın sonunda PDS ve MKYT ile tekrar değerlendirildi, bilgileri kaydedildi.

Sonuç: Yapılan araştırmanının sonuçları dahilinde; Duyu bütünleme terapisinin denge ve yürüme fonksiyonları üzerinde olumlu etkisi olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). PDS ve MKYT skorlarının pozitif yönde arttığı görülmüştür.

Tartışma: Yapılan araştırmada elde edilen sonuçlar Duyu Bütünleme Teorisinin amaçlarını olumlu yönde destekler nitelikteydi. Duyu bütünleme terapisinin denge ve yürüme üzerindeki olumlu etkileri pek çok motor ve duyu problemi üzerinde de olumlu etkileri olabileceğini düşündürdü. Çalışmanın devamında daha fazla çocuk dahil ederek çalışmaya devam edilmesi planlandı.

Anahtar Kelimeler: Duyu Bütünleme Terapisi, Yürüme, Denge, Teori

Sözlü Bildiri

TEKERLEKLİ SANDALYE UYGUNLUĞUNUN YAŞAM KALİTESİ VE EŞLİKÇİ SAĞLIK PROBLEMLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Süleyman Emre Aydın[1], Ayşe Arsen Keçer[2]

1 Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

2 PERA Başakşehir Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi

Giriş: Yapılan istatistiklerde Türkiye nüfusunun yaklaşık %13'ü engelli bireylerden, bu oranın yaklaşık %2'si fiziksel engelli bireylerden oluşmaktadır. Tekerlekli sandalyeler fiziksel engeli olan bireylerin mobiliteleri için tasarlanmış en önemli araçlardan biridir. Özellikle manuel tekerlekli sandalye kullanımında, tekerlekli sandalyenin uygunluğu tüm yardımcı cihaz kullanımlarında olduğu gibi ön plandadır.

Tekerlekli sandalyeler kişinin ve sandalyenin ölçümlerine göre seçilmeli ve yapılandırılmalıdır. Uygun olmayan tekerlekli sandalye kullanımı beraberinde eşlikçi pek çok sağlık problemini getirebilir. Tekerlekli sandalyenin uygunluğu üzerine pek çok ülkede çalışmalar yürütülmektedir ancak ülkemizde tekerlekli sandalye uygunluğunun yaşam kalitesi ve eşlikçi problemler üzerine etkisini araştıran çalışma bulunmamaktadır.

Araştırmamızda 'Tekerlekli sandalye uygunluğunun yaşam kalitesi ve eşlikçi sağlık problemleri üzerine etkisi' araştırıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırmaya parapleji tanısı alan ve iletişim problemi bulunmayan 42 manuel tekerlekli sandalye kullanıcısı (yaş ortalaması 38.51±13.78 yıl, beden kütle indeksi 27.47±3.58 kg/m²) dahil edildi. Katılımcıların eşlikçi sağlık problemleri ve demografik bilgileri demografik bilgi formu ile kaydedildi. Kullanıcıların üst ve alt ekstremite normal eklem hareket açıları, kas kuvveti ölçümleri, antropometrik ölçümleri, esneklik ve uzunluk ölçümleri yapıldı; tekerlekli sandalyenin antropometrik ölçüleri (oturma yeri bacak açısı, minder uzunluğu, sandalye sırt yüksekliği ve genişliği, kolçak yüksekliği ve kolçaklar arası genişlik, bacak desteği uzunluğu, koltuk başlığı yüksekliği, koltuk derinliği, arkalık yüksekliği, arkalık açısı, oturma düzlemi açısı, bacak destek uzunluğu, tüm derinlik) hesaplandı. Katılımcılar Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Ölçeği ile değerlendirildi bilgileri kaydedildi.

Sonuç: Sonuçlara göre tekerlekli sandalyenin bireye uygunluğu ile eşlikçi sağlık problemleri ($p<0.001$) ve yaşam kalitesi ölçeği değerleri arasında istatiksel açıdan anlamlı ilişki olduğu görüldü ($p<0.05$). Uygun tekerlekli sandalye kullanan bireylerin eşlikçi sağlık problemlerinin uygun olmayanlara göre düşük olduğu, tekerlekli sandalye uygunluğu arttıkça yaşam kalitesinin de arttığı görülmüştür.

Tartışma: Çalışma tekerlekli sandalye uygunluğunun kullanıcı üzerindeki olumlu etkilerini doğrular niteliktedir. Çalışmamız sonucunda kullanıcıların büyük çoğunluğunun tekerlekli uygun tekerlekli sandalye kullanmadığı görülmüştür. Çalışmanın devamında daha fazla kullanıcıya ulaşılarak sürdürülmesi planlamıştır.

Anahtar Kelimler: Tekerlekli sandalye, yaşam kalitesi, eşlikçi sağlık problemleri

Sözlü Bildiri

FLEKSÖR TENDON YARALANMALARINDA ELEKTRONİK EL ORTEZİ

Ayşe Arsen Keçer[1], Süleyman Emre Aydın[2]

1. *PERA Başakşehir Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi*
2. *Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü*

GİRİŞ: Yapılan araştırmalarda tramvatik el yaralanmaları acil servis olgularının %10'unu, tüm yaralanmaların ise %6,6-28,6'sını oluşturduğu tespit edilmiştir. Travmatik yaralanmaların dağılımı, gerilme tipi %40, kontüzyon tipi %27, ezilme tipi %16, laserasyon %14, avülsiyon %3 olarak belirlenmiştir.

Fleksör tendon tamiri sonrasında rehabilitasyon protokolleri arasında erken pasif immobilizasyon döneminde yer alan kleinert ateli cerrahisi yapılan parmakları lastik bant ile el bileği 45 derece MKF eklemleri ise 20 derece pasif fleksiyonda immobilize eder. Protokolde hastadan MKF, PIP, DIF eklemlere atel içerisinde saatte 10 tekrar pasif fleksiyon, aktif ekstransiyon yapması istenir. Düzenli egzersiz yapmayan hastalarda, parmaklarda fleksiyon kontraktürü gelişme riski olabilmektedir.

Tarafımızca tasarlanan Elektronik El Ortezi ile fleksör tendon yaralanması geçiren, hastalarda uygun tedavi protokolünde, 5 hafta boyunca planlanan NEH sınırında, uygun tekrar sayısı ve frekansında egzersiz uygulayan Elektronik El Ortezi ile post-operatif dönemde düzenli egzersiz yapmama ve imobilizasyona bağlı gelişen kontraktür oluşumunu önlemeyi amaçladık.

Gereç ve Yöntem: Araştırmaya, son bir haftada içerisinde fleksör tendon yaralanması tamiri geçiren 8 birey dahil edildi. Katılımcılar Kleinert Ortezi kullananlar (3 Erkek, 1 Kadın ortalama yaş: 39.05±15.03 yıl), elektronik el ortezi kullanan (2 Erkek, 2 Kadın ortalama yaş: 35.07±8.03 yıl) olarak iki gruba ayrıldı. Hastaların demografik bilgileri kaydedildi. Hastaların 5 haftanın sonunda MKF, DIP, PIP eklem normal eklem hareket açılığı ölçüleri kaydedildi.

Sonuç: Sonuçlar dahilinde 5 hafta sonunda Elektronik El Ortezi kullanan katılımcıların normal eklem hareket açıklıkları ile Kleinert Ortezi kullanan grup karşılaştırıldığında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulundu ($p<0.05$). Sonuçlara bakıldığında, Elektronik El Ortezi kullanan grupta MKF, PIP, DIF normal eklem hareket açıklıklarının standart değerler içerisinde olduğu, katılımcılarda kontraktür oluşmadığı gözlemlendi.

Tartışma: Elde edilen sonuçlar Elektronik El Ortezi kullanımının, kontraktür oluşumunu önlenebileceğini düşündürdü. Böylelikle kontraktür oluşumundan kaynaklanabilecek tedavi süresinin uzaması, tekrarlanabilecek cerrahileri yaklaşımları gibi pek çok olumsuz faktörün de olumlu yönde etkilenebileceği düşünüldü. Çalışmanın devamında ön görülen faktörlerin de araştırılması adına, daha fazla hasta ile çalışmaya devam edilmesi planlandı.

Anahtar Kelimeler: Elektronik El Ortezi, Kleinert Ortezi, Kontraktür, Fleksör Tendon Cerrahisi

Sözlü Bildiri

TÜRKİYE'DE YOĞUN BAKIM HASTALARINDA BASINÇ YARASI İNSİDANSI: BİR LİTERATÜR İNCELEMESİ

Fatma Tanrıkulu[1], Yurdanur Dikmen[1]

[1] Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sakarya, Türkiye

ftanrikulu@sakarya.edu.tr

ÖZET

Amaç: Bu literatür incelemesinin amacı Türkiye'de yoğun bakım hastalarında meydana gelen basınç yaralarının görülme sıklığı ile ilgili yapılan araştırma sonuçlarını analiz etmektir.

Yöntem: Çalışmanın evrenini Şubat 2019 tarihine kadar Türk Tıp Dizini, Sakarya Üniversitesi Kütüphanesi Arama Motoru, Google Akademik, Pubmed ve Web of Science veri tabanlarının taranması sonucunda ulaşılan mevcut 13 araştırma oluşturmuştur. Konu ile ilgili yapılan araştırmalara ulaşabilmek için "yoğun bakım", "Türkiye" kelimelerinin yanısıra basınç yaraları ile ilgili kavram karmaşıklığı nedeniyle "basınç yarası", "bası yarası", "dekübitis", "yatak yarası" ve "basınç ülseri" anahtar sözcükleri Türkçe ve İngilizce olarak tarama yapılmıştır.

Bulgular: Yoğun bakım hastalarında görülen basınç yaraları ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; araştırmaların büyük çoğunluğunun 2016 yılında yapıldığı saptanmıştır. Araştırmaların genellikle basınç yarası risk faktörlerinin belirlenmesi, basınç yarası gelişen olguların geriye dönük olarak incelenmesi ve yoğun bakım hastalarında basınç yarası insidans ve prevelans çalışmalarının yapıldığı belirlenmiştir. Bu doğrultuda incelenen araştırmaların tanımlayıcı, prospektif ve retrospektif desenlerde tasarlandığı görülmüştür. Literatür taraması kapsamında incelenen 10 araştırmada basınç yarası gelişme riskini değerlendirmek için geçerli ve güvenilir bir araç olan Braden risk değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. İnceleme kapsamına alınan araştırmalarda basınç yarası insidansının %3 ile %40.6 arasında değiştiği saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Yoğun bakım hastalarında basınç yarası insidansının incelendiği 13 araştırma sonucunda basınç yarası insidans oranlarının farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarından elde edilen bu bulguların ise araştırmanın süresine, örneklem büyüklüğüne, araştırmanın yürütüldüğü kurumun kalite standartlarına, hemşirelik bakımının kalitesine bağlı olabileceği düşünülmektedir Bu doğrultuda yoğun bakım ünitelerinde basınç yarası insidansının belirlendiği daha büyük örneklem grubu ile Türkiye'nin farklı bölgelerini de kapsayan kanıt düzeyi yüksek araştırmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Yoğun bakım, hasta, basınç yarası, insidans.

Sözlü Bildiri

INCIDENCE OF PRESSURE ULCERS IN INTENSIVE CARE PATIENTS IN TURKEY: A LITERATURE REVIEW

Fatma Tanrıkulu[1], Yurdanur Dikmen[1]

[1]*Sakarya University Faculty of Health Sciences, Sakarya, Turkey, ftanrikulu@sakarya.edu.tr*

ABSTRACT

Aim: The purpose of this literature review is to analyze the results of research conducted on patients in intensive care with incidence of pressure ulcers occurring in Turkey.

Method: The universe of the study was composed of 13 researches that were obtained as a result of screening of the Turkish Medical Index, Sakarya University Library Search Engine, Google Academic, Pubmed and Web of Science databases until February 2019. To reach the research on the subject of "intensive care", "Turkey" because of the complexity concepts related to pressure ulcers, as well as the word "pressure sores", "pressure wounds", "decubitus", "bed sores" or "pressure ulcers" The key word in Turkish and English.

Results: When the studies about pressure ulcers seen in intensive care patients were examined; it was determined that most of the researches were done in 2016. It was determined that the studies generally determine the pressure ulcers risk factors, retrospectively examining the pressure ulcers cases and pressure ulcer incidence and prevalence studies in intensive care patients. In this respect, it is seen that the articles examined were designed in descriptive, prospective and retrospective designs. In the 10 literature surveys, the Braden risk assessment scale was used as a valid and reliable tool to assess the risk of pressure ulcers development. The incidence of pressure ulcer was found to be between 3% and 40.6%.

Discussion and Conclusion: It was determined that the incidence rates of pressure ulcers differed in 13 studies that examined the incidence of pressure ulcers in intensive care patients. If these findings obtained from research results to the duration of the study, the sample size, the quality standards of the institution that conducted the research, nursing is considered to be due to the quality of care this direction in the intensive care unit in the determination of the incidence of pressure ulcers larger sample group by Turkey's different regions of the covering level of evidence of higher research can be recommended.

Key words: Intensive care, patient, pressure wound, incidence.

HEMŞİRELERDE E-PROFESYONELİZM: SOSYAL MEDYA KULLANIMININ ETKİLERİ İLE DÜŞÜNMEK

(E-PROFESSIONALISM IN NURSES: THINKING WITH THE EFFECTS OF SOCIAL MEDIA USE)

Fatma Tanrıkulu[1] ve Yurdanur Dikmen[1]

[1]*Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya*

ftanrikulu@sakarya.edu.tr, dikmen@sakarya.edu.tr

ÖZET

Sağlık profesyonelleri içerisinde hemşireler sosyal medyayı çeşitli amaçlarla kişisel ve mesleki gelişimleri için kullanabilmektedir. Ancak sosyal ağların hemşireler arasında kullanımının yaygınlaşması, hasta mahremiyeti ve profesyonel mesleki ilkeleri ilgilendiren bazı etik kaygıları da beraberinde getirmiştir. Dolayısıyla bu derlemede hemşirelik mesleğinin çağın gereklerine uygun profesyonel bir meslek olabilmesi için sosyal medya kullanımında dikkat etmesi gereken noktalar literatür ışığında ele alınmıştır. Bunlar Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1. Hemşirelerin Sosyal Kullanımında Dikkat Etmesi Gereken İlkeler ve Karşılaşılan Sorunlardan Kaçınmak İpuçları

Sosyal Medya Kullanımında Hemşirelerin Dikkat Etmesi Gereken İlkeler	**Sosyal Medya Kullanımında Karşılaşılan Sorunlardan Kaçınmak İpuçları**
• Hemşireler internet üzerinden bireysel olarak tanımlanabilir hasta bilgilerini iletmemeli ve paylaşmamalıdır. • Hemşireler etik olarak belirlenmiş profesyonel hasta-hemşire sınırlarını belirlemelidir. • Hemşireler hastaların, meslektaşlarının, kurumların ve işverenlerin internette paylaşılan gönderileri görebileceklerinin farkında olmalıdır. • Hemşireler çevrimiçi gizlilik ayarlarından yararlanmalı ve kişisel bilgiler ile profesyonel bilgileri birbirinden ayırmalıdırlar. • Bir hastanın mahremiyetine, haklarına veya refahına zarar verebilecek paylaşım yapıldığında hemşireler bu durumu gerekli yetkililerin dikkatine sunmalıdır. • Sağlık kurumlarının internet ortamında yapılabilecek paylaşımlara yönelik önceden belirlenmiş politikaları	• Hemşireliğin profesyonellik ölçütlerinin herhangi bir koşulda olduğu gibi internet ortamında olduğunu da unutmayın. • Hemşire-hasta ilişkisiyle edinilen bilgileri veya fotoğrafları paylaşmayın. • Elektronik ortamın kullanımında mesleki • sınırları koruyun. Hastalarla online iletişim bu sınırın korunmasını zorlaştırır. • Tanımadığın kişiler olsa bile hastalar, işverenler veya iş arkadaşları ile ilgili küçümseyici yorumlar yapmayın. • Hastaların fotoğraflarını ve/veya videolarını kişisel cihazlar (cep telefonu, fotoğraf makinası v.s.) ile çekmeyin. • Hasta mahremiyeti ile ilgili bir ihlal olması durumunda derhal gerekli yerlere bildiriniz.

bulunmalıdır. Hemşireler bu politikaların belirlenmesinde aktif rol almalıdır.	

Kaynak: American Nurses Association. (2011, September). Principles for social networking and the nurse. Silver Spring, MD: Author.

Sonuç olarak; birçok meslek grubunda olduğu gibi hemşirelik mesleği için de sosyal medya faydalı bilgilerin paylaşılmasında ve geniş kitlelere iletilmesinde birçok fırsat sunmaktadır. Ancak hemşireler sosyal medya araçlarının kullanımında bazı temel ilkeleri göz önünde bulundurarak, hasta ile ilgili bilgilerin sosyal medya aracılığıyla açıklanmasında işveren politikalarının, konu ile ilgili yasa ve yönetmeliklerin ve hasta mahremiyetine ilişkin profesyonel ölçütlerin farkında olmaları gerekmektedir. Bu nedenle hemşireler, dikkatli ve bilinçli olarak hasta mahremiyetini ihlal etmeden sosyal medyanın faydalarından yararlanabilirler.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, meslek, sosyal medya.

Sözlü Bildiri

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN EARTHQUAKE AND TRIAGE; REVIEW

Yağmur AYDIN*

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur, Türkiye, yagmur201905@gmail.com

ABSTRACT

INTRODUCTION: Disasters, in general, are the events that are out of the control of people, leading to many deaths or injuries. Natural disasters that cause human and economic losses are frequently encountered in our country. Disaster: The events that disrupts the daily lives of the society, and leads to the external assistance by exceeding its capacity for responsiveness and adoption, and result in the loss of large numbers of lives and property are called as disaster. Disasters are divided into two as nature and human resources.

EARTHQUAKE: The phenomenon that shakes the surface of the Earth and the surrounding through which it passes by the spread of the vibration which occurs all of a sudden as a result of fraction of the Earth's crust is called 'EARTHQUAKE'. The earthquake is a natural phenomenon that shows that the soil on which people step and which people regard as reliable will also shake and all the structures on Earth can be damaged and destroyed in a way that causes the loss of human lives.

FACTORS AFFECTING MORTALITY AND MORBIDITY IN THE EARTHQUAKE:
A) Natural Factors: 1) Aftershocks 2) Landslides 3) Dangerous Materials 4) Dams 5) Fires
B)StructuralFactors

TRIAGE: The word Triage is derived from the French word 'trier Tr. It means extracting, selecting, grouping. Natural disasters have an impact on a wide range of areas and may cause too many injuries or deaths. The triage can be examined in three phases; Phase 1 (Disaster Region Triage): It determines the intervention of the patients with severe condition at the disaster area or outside the disaster area. Stage 2 (Medical Triage): the decision to treat patients by professional health officers. Phase 3 (Evacuation triage): Urgently dispatching the patients to hospitals for medical interventions.

RESULT AND SUGGESTIONS: It has been concluded that new generation health workers have more information about triage in natural disaster and triage, and hospital workers do not have information about emergency bed capacity. Natural disasters can happen to any person at any moment, so we must make all kinds of preparations. Health professionals and emergency services suffer from stress in the event of chaos caused by disaster. More training seminars on triage should be organized. Health professionals should develop themselves in terms of triage.

KEY WORDS: Natural Disaster, Earthquake, Triage, Emergency Medical Plan

Sözlü Bildiri

GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ GIDALAR VE SAĞLIKLA İLİŞKİSİ

***Kübra YILDIRIM, *Ayşe ARLIER**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

ÖZET

Yabancı genler dahil edilerek genetik yapıları değişikliğe uğratılan ve bu özellikleri gösteren organizmalara "genetiği değiştirilmiş organizma (GDO)" denir. Gündelik hayatımıza giren GDO'ların en yaygın uygulama alanı bulduğu sektörler; tarım ve gıda sektörü olmuştur. GDO'ların insan sağlığına etkileri konusunda zararsız olduğuna dair görüş bildirenlerin yanı sıra, insan sağlığı için bir tehdit unsuru olduğu görüşünü dile getiren gruplar da vardır. Genetiği değiştirilmiş organizmaları destekleyen gruplar, bu teknolojinin besin kalitesinin ve sağlığa yönelik faydalarının artırılmasında, meyve ve sebzelerin raf ömürlerinin uzatılmasında, bitkisel ve hayvansal ürün veriminin artırılmasında, yenilebilir aşı ve ilaç üretiminde, insan hastalıklarının tedavisi ve organ nakli için kullanılmasında ve çevresel olarak bir çok faydaları olacağı görüşündedirler. Bu organizmaları eleştirenlere göre ise besin kalitesindeki değişiklik, gıda güvenliği, allerjik reaksiyonlar ve bunların toksik etkileri ile ilgili önemli riskleri olabileceği ve genetiği değiştirilmiş ürünlerin etiketlenmesi, çevresel ve çeşitli grupların kaygıları ile dini, kültürel ve etik sorunların olduğunu/olacağını düşünmektedirler.Tüm bu bilimsel açmazlara rağmen alerjik ve toksik etkilere dair ipuçlarının artması, antibiotik direnci olasılığının bilimsel kurumlarda yarattığı endişe, besin değerlerindeki değişmenin ve gen transferi olasılığının yayınlarda yer alması; görünür hale gelen sağlık etkilerini göstermektedir.

GDO'lu organizmaların başta gıda olmak üzere direkt insan sağlığına etki edecek alanlar yerine, sanayi ve teknoloji alanlarında kullanması gerektiği kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: GDO, Gıda, Sağlık

Sözlü Bildiri

GESTASYONEL DİYABET

***Ayşe ARLIER, *Kübra YILDIRIM**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

ÖZET

Gestasyonel diyabet, ilk kez gebelik sırasında saptanan değişik derecelerde glukoz tolerans bozukluğu olarak tanımlanır. Görülme sıklığı gittikçe artmaktadır. Gestasyonel diyabet taramasının kimler için gerektiği hakkında fikir ayrılıkları bulunmakla birlikte Gestasyonel diyabetin önemi dikkate alındığında tüm gebelerin taranması daha güvenli gözükmektedir. Tarama için ideal dönem gebeliğin 24-28. haftalarıdır. Buna karşın diyabet şüphesi uyandıran önemli semptom ve bulgular varsa ilk prenatal vizitede tarama yapılabilir. Gestasyonel diyabetin görülme sıklığı toplumdaki Tip II diabetes mellitus (DM) prevalansı ile doğrudan ilişkilidir. Gestasyonel diyabet, pek çok maternal ve fetal komplikasyonların artması ile doğrudan ilişkili olduğu bilinmektedir. Gestasyonel diyabetin tanısı almış annelerin çocuklarında uzun dönemde bozulmuş glukoz intoleransı, artmış obezite ve entelektüel kapasitede azalma gibi sağlık sorunları ortaya çıkmakta ve bu durum toplum sağlığını doğrudan etkilemektedir. Tanıda tek aşamalı veya iki aşamalı oral glukoz tolerans testi kullanılabilir. Tedavi, devamlı glukoz izlemi, tıbbi beslenme tedavisi, egzersiz ve öglisemiyi sağlamak için gerektiğinde farmakolojik tedaviyi kapsar. Farmakolojik tedavide insülin tedavisi altın standarttır.

Gestasyonel diyabet tanısının koyulması ve tedavisi gebelikte, doğum sırasında ve sonrasında fetal, neonatal ve maternal komplikasyonların büyük oranda azalmasını sağlamaktadır. Bu nedenle daha önce farkına varılmamış DM saptanması veya gebelik sırasında ortaya çıkan Gestasyonel diyabetin tanısının koyulması önemlidir ve gebe takibi protokollerinde Gestasyonel diyabetin taraması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gebe, Gestastonel Diyabet, Diyabetus mellitus

Sözlü Bildiri

HACAMAT TEDAVİSİ

***ALEYNA SARİ, SEDEF ALATAŞ**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

ÖZET

Hacamatın en az beş bin yıllık bir geçmişi vardır. Eski Mısır, Yunan, Roma, Çin, Hint gibi eski medeniyetlerde tedavi amacıyla hacamatın kullanıldığı bilinmektedir. İslam tıbbında da hacamatın önemli yeri vardır. Tarihte bilinen en eski tıp metinleri olan Eber Papirüsleri'nde (M.Ö. 1550) hacamattan bahsedilmektedir. Arapça kökenli bir kelime olan hacamatın anlamı emmek, kan almak demektir. Hacamat ağrısız, acısız, yatak istirahati gerekmeden, işgücü kaybı olmadan uygulanan bir tedavi yöntemidir. Kan dolaşımını hızlandırmak, kandaki toksinleri atmak, kan damarlarındaki tıkanmaları açmak, kılcal damarlardaki kirli kan için yapılan bir tedavidir. Deriden ufak ensizyonlardan vakum yolu ile kan alınması olan hacamat, genellikle iki omuz arasından, sırttan, başın arka tarafından yahut vücudun herhangi bir yerinden bardak veya boynuzla alınma şeklinde uygulanmaktadır. Profesyonel olarak yapılan hacamatlarda kan alma işlemi için özel vakumlu aparatlar kullanılır. Hacamat ile kan verme işlemi birbirinden farklı yöntemlerdir. Hacamatta deri altında birikmiş, damarda dolaşmayan, atıl kalmış, vücuda zararlı ve biriktiği noktada ilgili organa zarar veren kanın vücuttan dışarıya atılması sağlanmaktadır. Damardan verilen kan vücudun kullandığı temiz kandır. Hacamatla sadece temiz olmayan kan alınır. İnsanlar bu tedavi yönteminin faydalarını kendi üzerlerinde bizzat gözlemledikçe hacamata daha fazla yönelmektedirler. Hacamat yönteminin sağlıklı, hijyenik bir ortamda, tek kullanımlık malzemelerle ve uzman kişilerce uygulanması gerektiği kanaatindeyim.

Anahtar Kelimeler: Hacamat, kan, tedavi

Sözlü Bildiri

HİRUDOTERAPİ

***SEDEF ALATAŞ, *ALEYNA SARİ**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

ÖZET

Tıbbi sorunların sülükler ile tedavisi Hirudoterapi olarak adlandırılır. Bu yöntem antik çağlardan beri hekimler tarafından tedavi aracı olarak kullanılmıştır. MÖ. 2. yüzyılda Ege kıyılarında yaşamış olan hekim Nikandros, MS. 1. yüzyılda Yunan hekim Plini ve MS.2. yüzyılda yaşamış olan Galen sülük tedavisi uygulamışlardır. İbn-i Sina'nın kitaplarında da sülük tedavisi yerini almıştır. Günümüzde sülük tedavisi başta Rusya ve bu coğrafyadaki diğer ilişkili devletler ile ABD, Kanada, Avustralya, Fransa, Almanya, Hollanda başta olmak üzere birçok ülkede kullanılmaktadır. Türkiye 'de Sağlık Bakanlığı sülükle tedaviyi 2007 yılından itibaren tanıdıktan sonra hastane ve kliniklerde uygulanmasına izin vermiştir. Tedavi amaçlı olarak çeşitli klinik durumlarda apse, arterit, glokom, myasthenia gravis, dental tedaviler, hematom, tromboz, gangrene gidişin önlenmesi ve diğer çeşitli damar bozukluklarında (arteriyoskleroz, diabetik damar komplikasyonları, varisler, diğer kardiyovasküler hastalıklar) ve tıbbi tedaviye yardımcı olarak kardiyoloji, jinekoloji, üroloji, cerrahi, travmatoloji, stomatoloji, oftalmoloji başta olmak üzere çeşitli kliniklerde kullanılmaktadır. 19. yüzyılda çok yaygın olan sülük kullanımı, 20. yüzyıl başında modern tıp dünyasınca tamamen terkedilmiştir, 1950'li yılların ardından bazı olgularda uygulanarak yeniden güncellik kazanmıştır. Sülük salyası; anestezi ve antikoagülan özellikleri içeren birçok biyolojik özelliğe sahiptir. Sülük uygulamasının etkilerinin Hirudin, Hyalüronidaz, Kalin, Destabilaz, Apiraz, Eglin, Bdellin, Dekorsin, Hirustasin, Guamerin, Piguamerin, Gelin, gama-Glutamil Transpeptidaz, Platelet Aktive Edici Faktör Antagonisti, Ornitinden Zengin Plazma ve diğer biyoaktif molekülleri içeren salgısına bağlı olduğu düşünülmektedir. Günümüzde insanlık tamamlayıcı tıp yöntemlerini yeniden keşfetmektedir. Tamamlayıcı tıbbın son yıllarda yıldızı yeniden parlayan tedavi şekillerinden biri olan sülük tedavisinin bilinçli ve uzman kişilerce gerçekleştirilmesi hem yaygınlaşmasını hem de tedavi edici etkisinin artmasını sağlayacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Hirudoterapi, sülük, tamamlayıcı tıp.

Sözlü Bildiri

DİYABETİK AYAK YARALARI VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI

Şevkinaz Konak[1] , Nadide Hülya Temizer [2], Sultan Kaya[3]

[1] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, skonak@mehmetakif.edu.tr*

[2] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek lisans Programı, Burdur, Türkiye, nhkahraman@gmail.com*

[3] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek lisans Programı, Burdur, Türkiye, sultankaya@ogr.mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Diyabetin sık görülen ve ciddi bir komplikasyonu olan diyabetik ayak yaraları, küresel diyabet prevalansının artmasına paralel olarak önemini her geçen gün artırmaktadır. Diyabetik ayak yarası gelişme riski, her diyabetik birey için yaşamı boyunca %12-25 oranında olmaktadır. Diyabetik ayak yaraları, bireyin yaşam kalitesini olumsuz etkilerken, tedavinin maddi yükünü artırmakta, ekstremite ampütasyonlarına ve en önemlisi mortalite artışına sebep olmaktadır. Diyabetik ayak problemlerinin en önemli sonlanımı dolaşım bozukluğu, iyileşmeyen yara ve ampütasyonlar şeklinde sıralanmaktadır. Birden fazla faktör rol almakla birlikte, diyabetin geç dönem komplikasyonlarından olan, nöropati, periferik arter hastalığı ve ayak travmaları diyabetik ayak yaralarının oluşumunda başlıca etkenlerdir. Diyabetik ayak yaraları nöropatik, nöro-iskemik veya iskemik kökenli olabilmektedir. Diyabetik ayak yaralarına yaklaşımdaki amaç, enfeksiyonların önlenmesi, etkili tedavi ve bakımın verilmesi, ülsere bağlı ampütasyonların azaltılmasıdır. Diyabetik yara tedavisinde antibiyoterapi, yara debritmanı, revaskülarizasyon girişimleri ve ayağı basınçtan koruma yer almaktadır. Ayrıca hiperbarik oksijen tedavisi, vakum destekli aspirasyon tekniklerinin kullanılması, uygun modern yara bakım malzemlerinin kullanılması, yara iyileşmesini hızlandıran yardımcı tedaviler olarak rapor edilmektedir. Diyabetik ayak ülserlerinin multidisipliner yaklaşımla değerlendirilmesi önerilmektedir. Bu şekilde hastaların hastanede yatış süresi, amputasyon oranları ve tedavi maliyetleri azaltılabilmektedir. Ülkemizde diyabetik ayak yarası yönetiminde hemşire sorumlulukları sınırlı ölçüde tanımlanmıştır. Ancak diyabetli bireylerde diyabetik ayak risk tanılaması ile başlayan süreçte hemşirenin diyabetik ayak yarası bakımına ilişkin görevleri ana hatlarıyla, tanılama, değerlendirme, aile ve ekibi yönlendirme, pansuman uygulama şeklinde sıralanabilmektedir. Bu bağlamda, hemşirenin sorumlulukları bireyin risk aşamasında başlayıp, evde bakımını da kapsayan süreç boyunca devam etmektedir. Ayrıca bu süreçte sonuçları periyodik olarak kontrol edebilmeyi, kaynakları uygun kullanmayı, maliyet etkin çalışmayı amaçlayan multidisipliner bakım planı örnekleri de geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Diyabetes Mellitus, Diyabetik Ayak, Hemşirelik, Multidisipliner Yaklaşım.

Sözlü Bildiri

KEMOTERAPİ ALAN HASTALARA VERİLEN EĞİTİMİN YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ

***Kevser KARACABAY, **Nedime KÖŞGEROĞLU**

** Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*

*** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*

ÖZET

Kanser tedavisinin amacı, semptomların giderilmesi, yaşam süresinin uzaması ve yaşam kalitesinin yükseltilmesidir. Bu nedenle tedavinin etkisinin değerlendirilmesinde ve klinik gidişe karar vermede yaşam kalitesinin sorgulanması sağlık çalışanları açısından önemli rol oynamaktadır. Bu çalışma, kemoterapi alan hastalara verilen eğitimin yaşam kalitesi üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapıldı. Araştırmanın örneklemini İç Anadolu Bölgesi'nde bir üniversite hastanesinde ayaktan veya yatarak kemoterapi alan 50 hasta oluşturdu. Veri toplama aracı olarak; 8 sorudan oluşan ve hastaların tanımlayıcı özelliklerini içeren "Tanımlayıcı Veri Formu" ile 36 sorudan oluşan "SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği" kullanıldı. Çalışmaya katılmayı kabul eden hastalarla yüz yüze görüşülerek veri toplama formları uygulandı. Daha sonra hastalara kemoterapinin yan etkilerini ve bu yan etkilere yönelik önlemleri içeren yaklaşık 30 dk süren eğitim verildi. Hastalar 4-5 hafta sonra tedavileri için hastaneye geldiklerinde tekrar "SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği" uygulandı. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS Windows 13.0 programı kullanıldı. Hastaların yaş ortalaması 57±23 olup, %36'sı kadın, %78'i evlidir. Hastaların %70'i ilköğretim mezunu, %26'sı emekli ve %34'ü ev hanımı olup %50'si 0-6 aydır kemoterapi almaktadır. Hastaların eğitim öncesi yaşam kalitesi puan ortalamaları 49,57±17,88, eğitim sonrası yaşam kalitesi puan ortalamaları ise 57,13±14,42'dir. Elde edilen yaşam kalitesi puan ortalamaları istatistiksel olarak karşılaştırıldığında, eğitim sonrası tüm parametrelerdeki yaşam kalitesi puan ortalamalarının yükseldiği ve farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,001$). Sonuç olarak kemoterapinin yan etkilerine yönelik verilen hasta eğitiminin hastaların yaşam kalitesini olumlu etkilediği belirlenmiştir.

Sözlü Bildiri

REFLEKSOLOJİ AYAK AYAK BİLEĞİ ORTEZİ PİLOT ÇALIŞMA

Süleyman Emre Aydın[1] , Arsen Keçer [2]

1 Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

2 PERA Başakşehir Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi

Giriş

Beyindeki hasarının nörolojik etkilenimli çocuklarda gastrointestinal sistem problemleri, disfaji, yeme paterninde bozukluklar, kusma, kronik kabızlık gibi pek çok problem oluşturabileceği çalışmalarda ortaya konmuştur. Özellikle motor problemi belirgin olan çocuklarda kabızlık oranı daha yüksektir. Kabızlık haftada üç defadan az olan bağırsak hareketliliği ya da düzenli laksatif ilaç kullanımını gerektiren durum olarak tanımlanır. Çeşitli nörolojik problemi bulunan gruplarda tahmini görülme sıklığı % 26-50'dir. Beyin hasarı sonucu düzenli devam eden sistemde karışıklığa sebep olan immobilizasyon, ağrı gibi faktörlerin ortaya çıkması; beyin hasarının, kabızlıkta en önemli risk faktörü haline gelmesine neden olur. Kabızlık ailenin ve çocuğun yaşam kalitesini düşüren bir problem olarak karşımıza çıkar.

Aileler yaşam süresince çocuklarının sahip olduğu problemlere yönelik farklı tedavi yöntemleri arayışı içine girerler. Nörolojik etkilenimi olan çocuklarda geleneksel tedavi yaklaşımlarının yanı sıra tamamlayıcı ve alternatif tedaviler de aileler tarafından oldukça fazla tercih edilir.

Ortez, multimodal tedavi programının bir parçasıdır. Nörolojik hasarı olan çocukların çoğunluğu ortez kullanmakta ve bu ortezlerin çoğunu ayak-ayak bileği ortezi (AFO) oluşturmaktadır.

Tarafımızca tasarlanan Refleksoloji AFO'su ile AFO kullanan ve kabızlık problemi çeken, hastalarda refleksoloji haritasında yer alan gastrointestinal sistem bölgesi uyarılarak, hastaların kabızlık probleminin ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırmaya kişiye uygun ölçüleri alınarak tasarlanan Refleksoloji AFO'su kullanan, en az 3 haftadır kabızlık problemi çeken (yaş ortalaması 6.12±3.07 yıl) 5 çocuk dahil edildi. Dahil edilen çocukların Refleksoloji AFO'su kullanımından sonraki 5 hafta boyunca dışkılama sıklıkları kaydedildi.

Sonuç: Sonuçlar dahilinde 5 hafta sonunda Refleksoloji AFO'su kullanan çocukların dışkılama sıklıkları değerlendirildiğinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulundu ($p<0.05$). Sonuçlara bakıldığında, Refleksoloji AFO'su kullanan çocukların kabızlık oranlarının azaldığı gözlemlendi.

Tartışma: Araştırmamız dahilindeki sonuçlar kabızlık problemi çeken ve AFO kullanan çocuklarda refleksoloji uygulamasını Refleksoloji AFO sayesinde çocuğun günlük yaşamına entegre ederek, kabızlık probleminin çözümünde olumlu etkiler doğurabileceğini düşündürdü. Pilot çalışma devamında daha büyük gruplara ulaşılarak araştırmaya devam edilmesi planlandı.

Anahtar Kelimeler: Ayak Ayak Bileği Ortezi, Kabızlık, Refleksoloji

Sözlü Bildiri

ENDOPLAZMİK RETİKULUM STRES İLE KANSER İLİŞKİSİ

Musa TATAR[1]

1 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu, Laborant ve Veteriner Sağlık Programı, 15030, Burdur, Türkiye

Endoplazmik retikulum (ER); protein katlanması, olgunlaşması ve hücresel homeostazın korunmasını içeren, çoklu hücresel fonksiyonlardan sorumlu ana organeldir. Çeşitli nedenlerle ER stresi oluştuktan sonra homeostazın tekrar sağlanmasını sağlayan ve hücre ölümünü aktive eden, katlanmamış protein yanıtı (UPR) şekillenmektedir. Hipoksi, besin yoksunluğu, pH değişiklikleri veya zayıf vaskülarizasyon gibi çeşitli stres koşulları, tümör hücreleri için büyüme sınırlayıcı olabilir ve bu nedenle UPR aktive olur. Hem tümör hücrelerinde besin eksikliği hem de normal koşullar altında besin fazlalığı ER stresi oluşturur.Tümörlerin fizyolojik ortamları normal dokulardan, hipoksik, düşük pH ve yetersiz besin bulundurmaları gibi birçok yönden farklılık gösterir. Bu çevresel faktörlerin tümü ER stresinin aktivasyonuna katkıda bulunmaktadır. Son araştırmalar, kanserli hücrelerin ER aracılı apoptoz sinyalini bozmak için, farklı ER stres cevaplarının kullanıldığı çeşitli yollar bildirilmiştir.

Çok sayıda çalışma, ER stres ve kanser arasındaki bağlantıyı ve özellikle de UPR'nin kanserin hem patogenezinde hemde terapisindeki varlığını netleştirmiştir. UPR, kanserin paradoksal mikro ortamını ayarlıyor gibi görünmektedir ve bu nedenle, kanser tedavisine karşı direnç mekanizmalarından biridir. Biriken kanıtlar, ER stres yanıtının tümör oluşumu ve kanser direncindeki rolünü açıklamaya yardımcı olmaktadır. Bu bulgular kanser terapisinde UPR bileşenlerini hedef alma ve ilaç direncinin üstesinden gelme heyecanını artırmıştır. Ayrıca yine bu veriler tümör oluşumunda hayatta kalma veya ölüm sinyalleri üreten UPR dallarının farklı rollerinin keşfedilmesini kolaylaştırabilir.

Birçok insan kanserinde UPR'de değişiklikler meydana gelmektedir. Bu nedenle UPR yolakları kronik strese adapte olabilir ve hücre ölümünü önleyebilir. UPR'deki değişikliklerin bir destekçi mi yoksa malignitenin bir sonucu mu olduğu hala bilinmemektedir. Ancak UPR'nin bileşenleri antikanser tedavileri için yararlı bir terapötik hedef haline gelebileceği bildirilmektedir. Çalışmalar, UPR'nin değiştirilmiş bir durumunun bir malignite faktörü olarak hareket ettiğini, ancak bazı durumlarda kanserlerin UPR'nin çevresel strese uyum sağlamak için durumunu değiştirdiğini göstermiştir. UPR bu nedenle apoptotik yolağın nasıl aktive edileceğine odaklanarak anti-kanser tedavisi için bir hedef olabilir.

Anahtar Sözcükler: Kanser, ER Stres.

Sözlü Bildiri

METABOLİK HASTALIKLARDA ENDOPLAZMİK RETİKULUM STRESİ

Musa TATAR[1], Ülker EREN[2]

1 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu, Laborant ve Veteriner Sağlık Programı, 15030, Burdur, Türkiye

2 Adnan Menderes Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Histoloji-Embriyoloji ABD. 09016, Işıklı/Aydın, Türkiye

Son yüzyılda, özellikle obezite ve diyabet gibi kronik metabolik hastalıkların görülme sıklığı, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki bireylerde çarpıcı bir şekilde artmıştır. Artmış adipozite ve anormal insülin etkisi; tip 2 diyabet, yağlı karaciğer, hepato-biliyer hastalıklar, kardiyovasküler patolojiler ve nörodejeneratif hastalıkların oluşumu aşamasında, risk içeren bir dizi sağlık problemleriyle ilişkilidir. Endoplazmik retikulum (ER), bu hastalıkların oluşumunda ortaya çıkan potansiyel mekanizma içerisinde yer almaktadır. ER stresine neden olan hücresel proteinlerin yanlış katlanması nedeni ile oluşan hastalıklara toplu olarak 'konformasyonel hastalıklar' veya 'katlanma hastalıkları' adı verilmektedir. Bu ER stresi ile başa çıkabilmek için hücreler, katlanmamış protein yanıtı (UPR) olarak adlandırılan adaptif bir sinyal yolu geliştirmiştir. UPR'nin ilk amacı, homeostaziyi yeniden kurmak ve ER stresini hafifletmektir. Eğer stres ile başa çıkılamaz ve stres uzar veya şiddetli olur ise UPR programlanmış hücre ölümünü başlatır. UPR aracılı hücre ölümü, kanser, tip 2 diyabet, nörodejenerasyon ve ateroskleroz gibi birçok hastalığın patogenezine katkıda bulunabilir.

ER stresi ve UPR yolaklarının detaylı incelenmesi, ana inflamatuar ve stres sinyal ağları ile birçok bağlantılarının olduğunu göstermiştir. Bu bağlantıda rol oynayan mekanizmalar özellikle, obezitenin neden olduğu iltihaplanma, metabolik anormallikler ve anormal insülin etkisinde merkezi bir rol oynayan yollardır.

UPR çeşitli dokularda obezite ve tip 2 diyabet ile ilgili koşullar altında aktive edilir. Hipotalamik ER stresi, inflamasyon ve leptin/insülin direncine katkıda bulunur. Hepatik ER stresi, steatoz ve insülin direncinin gelişmesine katkıda bulunur ve UPR'nin bileşenleri karaciğer lipid metabolizmasını düzenler. Son olarak, uzun süreli ER stresi insülin sentezini bozar ve pankreas β hücresi apoptozisine neden olur.

Anahtar Sözcükler: Metabolik hastalıklar, ER Stresi.

Sözlü Bildiri

FIRST RECORD OF NON-INDIGENOUS FISH *HEMICHROMIS LETOURNEUXI* SAUVAGE, 1880 FROM PINARBAŞI SPRING CREEK (BURDUR, TURKEY)

Deniz İNNAL[1]* Sevil SUNGUR[2]

[1]**Department of Biology, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Istiklal Campus, 15100 Burdur, Turkey.*
E-mail: innald@gmail.com
[2]*Vocational High School of Health Services, Nevsehir Hacı Bektas Veli University, Nevsehir, Turkey.*

ABSTRACT

African jewelfish, *Hemichromis letourneuxi* is an ornamental freshwater fish which is widely distributed throughout northern half of Africa. In this study, species of *H. letourneuxi* was collected from Pınarbaşı Creek, Burdur Province, Turkey. Introduced specimens of *H. letourneuxi* in this area may be the result of escapes from fish farms, intentional releases from nearby ornamental fish farms and aquariums. This study discusses the potential ecological impacts of *H. letourneuxi* upon native fish fauna and ecosystem in the area.

Keywords: Alien, invasive, ecological impact, biodiversity.

ÖZET

Afrika mücevher balığı, *Hemichromis letourneuxi*, Afrika'nın kuzey yarısı boyunca yaygın olarak bulunan bir tatlı su süs balığıdır. Bu çalışmada, *H. letourneuxi* türü Burdur İli (Türkiye) Pınarbaşı Deresi'nden toplanmıştır. Bu bölgedeki yabancı *H. letourneuxi* bireylerinin girişi balık çiftliklerinden kaçmalar veya süs balık çiftlikleri ile akvaryumlardan kasıtlı olarak salınma şeklinde sonuçlanmış olabilir. Bu çalışma, *H. letourneuxi*'nin bölgedeki yerli balık faunası ve ekosistemi üzerindeki potansiyel ekolojik etkilerini tartışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı, istilacı, ekolojik etki, biyoçeşitlilik

Sözlü Bildiri

DOXORUBİSİN UYGULANMIŞ SIÇANLARDA MEZENKİMAL KÖK HÜCRELERİN KALBE ETKİSİ

Kadri Murat Gürses, Tuğba Çelik Samancı, Erhan Bayrak, Ömer Erdoğan, Alpaslan Gökçimen
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi

Amaç: Yaygın kullanılan bir kemoterapotik ajan olan doksorubisin (DXB); kardiyotoksik etkilere sahiptir. DXB aracılı kardiyotoksisite gelişiminde oksidatif stresin rol oynadığı öne sürülmüştür. Kemik iliğinden elde edilen mezenkimal kök hücrelerin (MKH), çeşitli etkenlere bağlı gelişen kardiyak hasar üzerinde tedavi edici etkisi olduğu gösterilmiştir. Bu çalışmada MKH uygulamasının, DXB uygulanmış sıçanlarda kardiyotoksisite üzerindeki etkisi araştırılmıştır.

Yöntem: Çalışmada 29 adet Wistar Albino cinsi erkek sıçan kullanılmıştır. Sıçanlardan 5 tanesi kemik iliğinden MKH izolasyonu için kullanılmıştır. Kalan 24 sıçan; kontrol grubu, sadece DXB verilen grup ve DXB+MKH verilen grup olmak üzere 3 gruba ayrılmıştır. Sıçanlar sakrifiye edildikten sonra kalp dokuları alınarak hematoksilen-eozin ve MassonGoldner yöntemleri ile boyanmıştır. Ayrıca kalp dokularında toplam antioksidatif kapasite (TAS), toplam oksidatif kapasite (TOS) ve MDA düzeylerine bakılmıştır.

Sonuçlar: Kalp dokularında histolojik olarak miyokard hasarı değerlendirilmiş ve DXB verilen grupta, kontrol grubuna göre interstisyel alanlarda genişleme, kardiyomiyositlerin sitoplazmalarında hipereozinofili ve kardiyomiyositlerde artmış dejenerasyon saptanmıştır. DXB+MKH verilen grupta ise tüm histolojik parametrelerde belirgin düzelme gözlenmiştir. DXB verilen grupta kontrol grubuna kıyasla TAS değerlerinde anlamlı bir azalma saptanmıştır (p=0,046). DXB+MKH grubunda ise sadece DXB verilen gruba kıyasla TAS değerlerinde anlamlı bir artış saptanmamıştır. (p=0,702). DXB verilen grupta kontrol grubuna kıyasla TOS ve MDA değerlerinde anlamlı bir artış saptanmıştır (p=0,022 ve p=0.038 sırasıyla). DXB+MKH grubunda ise sadece DXB verilen gruba göre TOS ve MDA değerlerinde anlamlı bir azalma izlenmiştir (p=0,018 ve p=0.048).

Tartışma: Elde ettiğimiz veriler, MKH uygulamasının DXB'ye bağlı oluşan kalp hasarını reaktif oksijen radikallerinin miktarını azaltarak, belirgin bir biçimde hafiflettiğini ortaya koymuştur.

Sözlü Bildiri

KARDİYOVASKÜLER HASTALIKLARDA HOMOSİSTEİN FAKTÖRÜ

***Erdi Onur GÖKKAYA ** Çiğdem AYDIN ACAR**

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksek Okulu*

Özet: Homosistein, metiyoninden metabolize olan thiol'lü esansiyel ve metiyoninin metaboliti olan sülfürlü bir aminoasittir. Homosistein, insan plazmasında, hem sülfürlü indirgenmiş (homosistein) hem de disülfidli oksidlenmiş (homosistin) formlarda bulunur. Homosisteinin okside formları plazma total homosisteininin %98-99'unu oluşturmaktadır. Homosisteinürinin klinik belirtileri mental retardasyon, iskelet anomalileri, ektopik lensler ve prematüre aterotrombotik hastalıklardır. Yenidoğanlarda, homosisteinüri semptomları gözlenmez ancak artan yaşla birlikte giderek belirginleşen göz, iskelet ve vasküler semptomlar ortaya çıkar. İlk birkaç yılda oküler lenslerde dislokasyon ve bunu takiben myopi, glokom ve retina dekolmanı tespit edilir. Osteoporoz, uzun kemiklerde incelme ve uzama, genu valgum ve sıklıkla göğüs, vertebra ve ayak deformiteleri gibi iskelet anomalileri ortaya çıkar. Arteriyel ve venöz tromboza bağlı ciddi semptomlar nedeniyle erken yaşlarda ölüm görülebilir. Vakaların yarısından azında gözlenen mental homosistein metabolizmasında, iki major yol vardır; kofaktör olarak vitamin B12 kullanılarak metiyonine yeniden metillenebilir veya kofaktör olarak vitamin B6 kullanılarak sisteinev f dönüşebilir (transsülfürasyon). Hiperhomosisteinemi ve Kardiyo Vasküler Hastalıklar (KVH) ilişkisini kurmaya yönelik prospektif çalışma sonuçları karmaşıktır. Amerikada, Stampfer ve arkadaşları kontrollerle karşılaştırılan KVH'lı hastalarda daha yüksek plazma total homosisteini bulmuşlardır. Homosisteinin kardiyovasküler hastalıktaki etkisi tartışmalı olduğu için homosisteinin vasküler hastalıklara neden olduğununa dair daha fazla veriye ve etki mekanizmasının açıklanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Homosisteinin aterogenez, ateroskleroz ve trombozda oynadığı roller bilinmemesine rağmen, son yıllarda yapılan çalışmalar hiperhomosisteineminin direkt olarak vasküler endotel hücrelerinde hasara neden olabildiği, endotelin antikoagulan özelliğini prokoagulana dönüştürebildiği ve in vitro düz kas hücrelerinde proliferasyona neden olabildiği gösterilmiştir. Bazı araştırıcılar, güçlü bir vazodilatatör ve trombosit agregasyon inhibitörü olan nitrik oksitin sığır endotelyal hücrelerinden salınımının bozulduğunu göstermişlerdir. Erkek cinsiyet, total kolesterol, sigara içme, hipertansiyon gibi klasik risk faktörleri ile KAD arasında ilişki bulunamamış iken postmenopozdaki kadınlarda KAD ile ilişki vardır. Hiperhomosisteineminin tedavisinde folik asidle desteklenmiş besinlerle beslenmenin tavsiye edilmesi gerektiği günümüzde klinik deneyler sonucunda ortaya çıkmaktadır.

Sözlü Bildiri

BURDUR İLİ 2017-2018 YILI BRUSELLOZİS VAKALARININ İNCELENMESİ

Dr. Sevinç SÜTLÜ[1] *, Uzm. Dr. Ayşen TİL [2*]

[*]Burdur İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığı 15030, Burdur, Türkiye

[1]sevincdr@gmail.com, [2]draysentil@gmail.com

Giriş:
Ülkemizde ve hayvancılığın yaygın olduğu ilimizde, ekonomik kayıplara neden olması ve gıda güvenliğini doğrudan etkilemesi nedeniyle Brusellozis halen önemli bir halk sağlığı sorunudur. Yapılan araştırmalarda ülkemizde Brusellozise ait seropozitiflik %1- %26,7 arasında tespit edilmiştir. Sağlık bakanlığının 2017 verilerine göre Türkiye'de insidans yüz binde 7,9, Burdur ilinde yüz binde 9,8'dir. Hayvancılığın yaygın olduğu ilimizde tespit edilen brusellozis vakalarının klinikleri ve bulaş yollarının tespit edilmesi, hastalıkla mücadele kapsamında yeni planlamaların yapılması gerekmektedir. Bu nedenle çalışmamızda 2017-2018 yıllarında filyasyon raporu düzenlenmiş olan 61 vakanın bulguları ve bulaş yolları açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç Yöntem:
Brusella, bildirimi zorunlu hastalıklar arasında yer almakta olup vakalar için toplum sağlığı merkezlerince epidemiyolojik ve filyasyon araştırma raporu düzenlenmektedir. Filyasyon araştırma raporunda sosyodemografik özellikler, hastalık belirtileri, hastaneye yatış ve olası bulaş yolları sorgulanmaktadır. Çalışmamızda 2017-2018 yıllarında filyasyon raporu düzenlenmiş olan 61 vakanın verileri incelenmiştir. Veriler Spss 17.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiş olup, tanımlayıcı istatistiklerde sayı ve yüzdeler verilmiştir.

Bulgular:
Vakaların %60,7'si erkektir. En genci 13, en yaşlısı 88 yaşında olup yaş ortalaması 50,4'dir. Hastaların %61,7'si ilkokul, %16,7'si üniversite mezunudur. %47,5'i çiftçilik/hayvancılıkla uğraşmakta, %19,7'si ev hanımı ve %4,9'u veterinerdir. Hastaların %44,8'inde ateş, %50'sinde gece terlemesi, %63,2'sinde kas ağrısı, %62,1'inde eklem ağrısı %43,9'unda baş ağrısı, %37,9'unda kilo kaybı şikayetleri mevcut olup, %24,6'sı hastanede yatarak tedavi edilmiştir.
%67,2'sinin inek, keçi, koyun, köpek gibi hayvanlarla teması mevcut olup, hastaların %88,2'sinin hayvan doğumu ve hayvan çıktıları ile teması mevcuttur. %35,7'si hayvan kesimi yapmış iken, %42,6'sının pastörize olmamış, kaynatılmamış süt tüketimi, tuzsuz peynir veya az pişmiş et tüketimi mevcuttur. Hastaların %6,8'inin brusellozis olduğunu bildiği birisiyle teması mevcuttu ve %75 oranında bu kişi ev halkından birisidir.

Sonuç ve Öneriler:
Sonuç olarak; ilimizde görülen brusellozis vakalarının çoğunda bulaş doğum esnasında ve doğum eklentilerine temas ile gerçekleşmiştir. Yaygın bir halk sağlığı sorunu olan bu zoonozdan korunmada süt, süt ürünleri ve etlerin iyi pişmiş olarak tüketilmesinin yanı sıra hayvan doğumlarında uygun koruyucu ekipmanların kullanımı önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Brusella, Bildirimi zorunlu hastalık, Burdur

Sözlü Bildiri

KREŞ VE ANAOKULU ÖĞRETMENLERİNİN İLKYARDIM BİLGİ DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (BUCAK ÖRNEĞİ)

Berkay TEKE[1] Mehmet Zeki YILDIRIM[2] Murat TATOĞLU[3]

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi berking12@gmail.com*

[2] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi mzyildirim@mehmetakif.edu.tr*

[3]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Yaşadığımız hayat kolaylık ve zorluklarla dolu akışkan bir kavramdır, akan bu zaman içinde neye ne zaman ihtiyaç duyacağımız ise hiç belli olmamaktadır. Gerçek olan ne iş yaparsak yapalım ister evde ister dışarda herkesin bir şekilde ilkyardım gerektiren bir durum ile karşı karşıya geldiğidir. Bazen yaptığımız basit gibi görünen bir takım müdahaleler kimi zaman hayat kurtarmakta kimi zaman ise oluşabilecek büyük bir sakatlığın önüne geçmektedir. Özellikle okul dershane kreş gibi küçük büyük her yaş grubundan insanın bulunduğu yerlerde eğitimcilerin mutlaka ilkyardım bilgisine sahip olmaları gerekmektedir.

Amaç: Bu çalışmada Anaokulu ve kreş gibi oldukça düşük yaş grubundan kişilerin bulunduğu yerlerde eğitimcilerin ilkyardım bilgi düzeylerini ölçmek amaçlanmaktadır.

Materyal ve Yöntem: Araştırmamızın örneklemini Bucaktaki kreş ve anaokullarında çalışan öğretmenler oluşturmaktadır. Bucaktaki anaokulu ve kreş öğretmenlerinden toplamda çalışmamıza katılmak isteyen gönüllü 24 öğretmene gerekli izinler alınarak "Kreş ve anaokulu öğretmenlerinin ilk yardım bilgi ölçeği '' uygulanmıştır. Çalışmamızın analizlerini yapabilmek için SPSS23 programı kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmamıza katılan öğretmenlerden %79,2 (19) ilk yardım eğitimi aldığı belirlenmiştir. Öğretmenlerimizden %29,2 (7) hayatlarının herhangi bir anında ilkyardım gerektiren bir durumla karşılaştıklarını belirmişlerdir. Katılımcıların %62,5 (15) zehir danışma merkezinin numarasını doğru olarak bilememişlerdir. Katılımcıların %75 (18) olası bir hava yolu tıkanıklığı durumunda nasıl davranması gerektiğini bilmektedir; ancak %41,7(10) ise herhangi bir temizlik maddesi alınması durumunda derhal istifra ettirilmesi gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca tespit edilen diğer bir durumda katılımcıların yaş oranın artmasıyla ilkyardım uygulamalı konusunda ki bilgilerinin de doğruluk payının azalması olmuştur.

Sonuç ve Tartışma: Kreş ve Anaokulları her an her türlü olayın meydana gelebileceği ve henüz kendisini tam manasıyla koruyamayan küçük yaştaki çocukların bulunduğu yerlerdir. Buralar da çalışan kişilerin mutlaka temel düzey ve ileri düzey ilkyardım bilgisine sahip olmaları gerekmektedir. Ayrıca alınan ilkyardım eğitimlerinin her sene tekrarlanması teorik eğitimin yanında pratik eğitiminin de mutlaka verilmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin de kendilerini ilkyardım konusunda güncel tutmaları ve olası durumlarda doğrudan sorumluluk altında olduklarını iyi bir şekilde kavramaları gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: İlkyardım, anaokulu, acil durum

Sözlü Bildiri

FABRICATION, CHARACTERIZATION AND APPLICATION of MAGNETIC NANO/MICROMOTORS

Gozde Yurdabak Karaca[1], Aysegul Uygun Oksuz[1,2], Emre Uygun[3], Lutfi Oksuz[3]

[1]*Suleyman Demirel University, Engineering Faculty, Bioengineering Department, Isparta, TURKEY, yurdabakgozde@gmail.com*

[2]*Suleyman Demirel University, Faculty of Arts and Science, Chemistry Department, Isparta, TURKEY, ayseguluygun@sdu.edu.tr*

[3]*Suleyman Demirel University, , Faculty of Arts and Science, Physics Department, Isparta, TURKEY, euygun@outlook.com, lutfioksuz@sdu.edu.tr*

Nano/micromotors convert energy into movement and able to perform tasks the micro and nano scales which has been one of the most important milestones in nanotechnology. Synthetic systems with autonomous motion are of great interest due to their potential applications in various important fields such as cargo capture and transport, biomedicine, environmental remediation, nanosurgery and sensing. Synthetic nano/micromotors based on various propulsion mechanisms; these include chemically-powered that convert energy from surrounding fuel and fuel free motors powered by external stimuli (magnetic and acoustic propulsion). Hydrogen peroxide used as fuel in the movement of catalytic nanomotor has the disadvantage of toxic effects for in vivo and in vitro applications. Therefore, significant recent workings have been directed led to development of biocompatible fuel free propulsion mechanism such as acoustic and magnetic.

In this study, we describe magnetic fuel free nano/micromotor which are widely used in diverse imaging, diagnostic and drug delivery application. These biocompatible magnetic nanomotors (Nickel based) fabrication methods, characterization and application areas are investigated.

Key words: Nano/micromotors, Magnetic Propulsion, Nanowire, Artificial Janus motors

Sözlü Bildiri

KRONİK OBSTRÜKTİF AKCİĞER HASTALARINDA İNHALER CİHAZ KULLANIM HATASI VE TEDAVİYE UYUMSUZLUK

Müge ALTINIŞIK, Fatma ARIKAN

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Amaç: Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) için inhaler tedavilerin uygun kullanımı ve tedaviye uyumu, hastanın yaşam kalitesini iyileştirmekte, sağlık kaynaklarının etkin kullanımı artırmakta ve yüksek morbiditenin etkilerini sınırlandırmaktadır. Bu derlemenin amacı KOAH hastalarında inhalatör cihazların doğru kullanım teknikleri ve tedaviye uyumsuzluğun nedenlerini incelemek için hazırlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma litaretür derlemesi niteliğindedir.

Bulgular: Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH), genellikle zararlı parçacık veya gazların neden olduğu kalıcı olarak hava akımının kısıtlaması ile karakterize, genellikle progresif bir solunum sistemi hastalığıdır. Hava akımı kısıtlaması, hava yollarında ve akciğerlerde zararlı uyaranlara kronik ve anormal inflamatuar yanıtla ilişkilendirilmektedir. Dünya çapında önemli mortalite ve morbiditeye neden olan KOAH Dünya'da ve Türkiye'de üçüncü ölüm nedenidir.

KOAH'ın şiddetini ve sıklığını artan alevlenmeler belirlemektedir. KOAH' ta alevlenmeleri önlemek, semptomları ve komplikasyonları kontrol etmek inhaler ajanlarla mümkün olmaktadır. KOAH' ın etkin tedavisinin, %10'u ilaç tedavisine ve %90'ı doğru inhaler cihaz kullanımına bağlıdır. KOAH tedavisinde kısa ve uzun etkili bronkodilatörler ve kortikosteroidler inhaler ilaçlar kullanılmaktadır. Bu ilaçlar etkili tedavi yöntemi olmasına rağmen kronik solunum hastalıkları sıklıkla yeterince tedavi edilmez. Temel nedeni hastalar tarafından tedaviye uyum eksikliğidir. Maksimum klinik fayda sağlamak için, hastaların reçeteye uyum göstererek, inhaler cihazlarını doğru kullanabilmeleri gerekmektedir. Optimal inhaler tekniği, akciğerlere maksimum ilaç verilmesini sağlayarak terapötik faydayı artırır ve semptom kontrolü sağlar. KOAH'lı hastaların %40 ila %60'ı reçeteli ilaçlarına uymamaktadır. Hastaların %4 ila %95'i ise inhalatörleri doğru kullanamamaktadır. Hastalardan ve sağlık personelinden kaynaklı birçok neden uyumsuzluğa neden olabilmektedir. Uyumsuzluğun en ciddi sonucu, yaşam kalitesinin kötüleşmesi ve sağlık harcamalarındaki artış ile ilişkili olarak kötü klinik sonuç riskinin artmasıdır.

Tartışma ve Sonuç: İnhaler kullanım kolaylığı ve hasta memnuniyeti sağlık kaynaklarının kullanımında uzun vadeli verimliliği artırmaktadır. İnhalasyon cihazı seçimi ve kullanımı, tedavinin etkinliği için kilit faktörlerdir. Hastalar tedaviye uyumu sağlamak için düzenli takiplerle inhaler cihazının doğru kullanımı konusunda uygun rehberlik almalılardır. Bu nedenle hemşirelerin doğru inhaler kullanımı için eğitim programlarını genişletmeleri gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: KOAH, İnhaler cihaz kullanımı, tedaviye uyum

Sözlü Bildiri

CHEMICAL-ACOUSTIC HYBRID PROPULSION of PEDOT@W_5O_{14}/Pt MICROMOTORS

Gamze Celık Cogal[1], Gozde Yurdabak Karaca[2], Emre Uygun[3], Aysegul Uygun Oksuz[1], Lütfi Oksuz[3]

[1]*Suleyman Demirel University, Faculty of Arts and Science, Chemistry Department, Isparta, TURKEY, gamzec3557@gmail.com, ayseguluygun@sdu.edu.tr*

[2]*Suleyman Demirel University, Engineering Faculty, Bioengineering Department, Isparta, TURKEY, yurdabakgozde@gmail.com*

[3]*Suleyman Demirel University, Faculty of Arts and Science, Physics Department, Isparta, TURKEY, euygun@outlook.com, lutfioksuz@sdu.edu.tr*

Synthetic microscale motors can locomote themselves by convert chemical fuel or other forms (acoustic, magnetic, electric, and electromagnetic) of energy to mechanical movement. Recently, research on the production of new types of micromotors that can collect energy from different power sources has become quite interesting. Hybrid nanomotors, using multiple power supplies to provide nanoscale movement, has expanded the use of man-made nanomachines in different environments. In particular, the combination of chemical and acoustic propulsion has become important for the manipulation and functionality of micromotors.

Here we describe a chemical-acoustic hybrid polymer-based wire nanomotor, which can be powered by either a chemical fuel (H_2O_2) or acoustic wave (SAW). These hybrid nanomotors, which comprise W_5O_{14} nanowires, are synthesized by a chemical transport technique. Poly(3,4-ethylenedioxythiophene) (PEDOT) coated on W_5O_{14} wires were fabricated by using RF rotating plasma reactor. PEDOT@W_5O_{14}/Pt hybride micromotors were fabricated by using magnetron sputtering method. We combine the advantages of these two propulsion mechanisms, and we show how these two different motors behave in hybrid fields. Current study of the propulsion force of nanomotor using acoustic power has provided a new opportunity for use in biocompatible environments.

KEYWORDS: Synthetic micro/nanomotors, Nanowire, Acoustic propulsion, Chemical propulsion, Polymer, Plasma.

Sözlü Bildiri

TEMPOROMANDİBULAR EKLEM RAHATSIZLIKLARINDA YAŞAM KALİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Emre Mumcu

Eskişehir Osmangazi Üniveristesi, Diş Hekimliği Fakültesi Protetik Diş Tedavisi Ana Bilim Dalı ,Eskişehir, E-posta: emremum@yahoo.com

Giriş ;

Stomatognatik sistem; Tempromandibular eklemi de içine alan ve uyum içinde hareket eden çiğneme, yutkunma, tad alma ,konuşma ve mimik gibi fonksiyonları oluşturan kompeks bir sitemdir. Ağız sağlığı ile ilgili yaşam kalitesinin (OHRQoL) değerlendirilmesinde;

Amaç;

Bu Çalışmanın amacı ;Psikolojik, fonksiyonel ve sosyal problemlerin yanı sıra çene, yüz ve çiğneme sisteminde yaşanan ağrı ve rahatsızlıklar hastanın yaşam kalitesine etkisinin değerlendirilmesidir .

Gereç ve Yöntem:,

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'ne Ocak 2018-Ocak 2019 tarihleri arasında TMR şikayeti ile başvuran 285 hastadeğerlendirmeye alınmış. Hastaların teşhisleri klinikte ve TMR/ATK formu kullanılarak, ağrı değerleri VAS skalasında hasta tarafından belirlenerek ve yaşam kalitesi ise OHİP-TMD soru formu ile belirlenmiştir

Bulgular;

285 hasta (196 Kadın -89 Erkek, ortalama yaş 31,2± 7.14) TMR nedeniyle başvuran hasta grubunda kadınların oranı belirgin düzeyde yüksektir. En belirgin semptomlar; ağrı, mandibular fonksiyonlardaki kısıtlanmalar ve eklem sesleridir.% 48.4 (n=137) Hasta en az bir semptomunun ve ağrısının olduğunu belirtmiş. Hastaların %61.3'ünde fonksiyon esnasında eklem sesi tespit edilmiştir. Parafonksiyonel alışkanlıklar içerisinde en sık görüleni %39.3 oranıyla diş sıkma/gıcırdatma olarak belirlenmiştir

Sonuç

Birden çok semptomu ve ağrısı bulunan hastaların yaşam kalitesinde belirli bir azalma mevcut olup fiziksel ağrı ve fonksiyonel kısıtlama ile VAS değerlerinde paralel olarak bir artış gözlemlenmiştir. Temprormandibular rahatsızlıkların semptomlarının azaltılması ile yaşam kalitesinde belirgin artış oluşabilmektedir.

Anahtar Kelimeler:,Temporomandibular Rahatsızlıklar, Yaşam Kalitesi, Temporomandibular Rahatsızlıklar için Araştırma Teşhis Kriterleri(TMR/ATK), OHİP-TMD

Sözlü Bildiri

ACUPUNCTURE IN PET ANIMALS

Onur Kemer[1], Şima Şahinduran[2], Erhan Gökdağ[3]

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İç Hastalıkları AnabilimDalı, Burdur, Türkiye, vetonur.kemer@outlook.com*

[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fkaültesi Iç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, sahinduran@mehmetakif.edu.tr*

[3]*Urla Veterier Polikliniği, DVM. Acupuncturist, İzmir, Turkey, erhangokdag@gmail.com*

ABSTRACT

Acupuncture is a therapeutic technique that has been used in china. Acupuncture is piercing on some spontaneous, sensitive for pressure and beforehand known points and spesific body area on skin surface for treatment and, or diagnosis of functional and reversibl diseases or disorders. Veterinary acupuncture has been developing rapidly in recent years. Public attention has been focused on acupuncture as a possible therapeutic intervention for their pets by the media. However acupuncture is known as an analgesic therapy in our country, it's using not only as symptomatic therapy, but also for treatment of some diseases or disorders. Acupuncture points, or acu points are specific foci along lineer meridians or channels on skin surface. Recently, they are stimulated with needles, ultrasound, palpation, light and electric resistance. Acupuncture is based on influencing of acu points. During the past decade, scientific studies have been published in the Western medical literature that suggest a biological basis for the therapeutic effects of acupuncture. Published clinical studies also confirm the effectiveness of acupuncture in the treatment of many different ilnesses. In our country, acupuncture is using main and auxillary treatment method on veterinary practice. In addition, acupuncture is prefered on pediatric and geriatric cats and dogs due to not shown any side effects and being more economic and safe. Acupuncture treatment methods that do not require expensive technical equipment, qualified personnel and the long process of research, have many oppurtunities to provide major contributions to science and economics with the cheapest cost, a minimum side effects and easy application.

Key Words: Acupuncture, dog, cat

Sözlü Bildiri

BURDUR İLİ 2014-2018 YILI İNTİHAR VAKALARININ İNCELENMESİ

Uzm. Dr. Ayşen TİL[1]*, Dr. Sevinç SÜTLÜ [2]*

[*]Burdur İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığı 15030,

Burdur, Türkiye[1], draysentil@gmail.com[2] sevincdr@gmail.com

Giriş:

TUİK 2017 yılı verilerine göre kaba intihar hızı Türkiye genelinde % 3,8 iken ilimizde %7,2 olarak ölçülmüştür. Kaba intihar hızı Türkiye ortalamasından yüksek olan ilimiz için intiharlar önemli bir halk sağlığı sorunudur. Bu çalışmada 2014-2018 yılı Burdur iline ait intihar vakalarının sosyodemografik özellikleri ve intihar nedenlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem:

Tanımlayıcı tipte olan araştırmamız 2014- 2018 tarihleri arasında intihar girişimiyle il geneli ikinci basamak sağlık kurumu ve özel hastane acil servisine başvuran ve 'Acil Servis Ünitesi İntihar Girişimleri Kayıt Formu' doldurulan olgularıngeriye yönelik kayıtları incelenerek yapılmıştır.

Vakaların;sosyodemografik özellikleri, intihar öyküsü, intihar nedeni ve seçilen intihar şekli yönünden yıllara göre dağılımı değerlendirilmiştir. Veriler SPSS 17.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.Tanımlayıcı istatistiklerde sayı ve yüzdeler verilmiştir.

Bulgular:

Burdur'da 2014-2018 yıllarına ait intihar girişim sıklığı 2014 yılı için
yüz binde 84,4 olup yıllara göre sırasıyla yüz binde 89,9, 81,1, 87,6 ve 81,8 olarak hesaplanmıştır.

İntihar girişimlerinin %70,2'si (782 kişi) kadınlar, %29,8'i (332 kişi) erkekler tarafından gerçekleştirilmiştir. İntihar girişimlerinin %61,2'sinin 15-24 yaş grubunda yaşandığı bulunmuştur. İntihar girişiminde bulunan erkeklerin %54,8'i, kadınların %42,1'i ilkokul mezunudur. Medeni durum açısından bakıldığında intihar girişiminde bulunan kişilerin %62,1'i bekar, %32,7'sinin evli olduğu bulunmuştur. İntihar nedenleri ve şekli değerlendirildiğinde en sık ilk üç neden sırasıyla aile içi sorunlar, hastalık ve ekonomik problemler olup, intihar şekli olaraken sık ilaç ve toksik madde alımı kullanılmıştır. İncelenen vakaların %22,1'i daha öncede intihar girişiminde bulunmuş,%34,3'ü ruhsal hastalık nedeniyle psikiyatri kliniğine başvurmuştur.

Sonuç ve Öneriler:

2014-2018 intihar girişim kayıtları incelendiğinde intiharlar en sık aile içi sorunlar, hastalık ve ekonomik problemler nedeniyle gerçekleşmektedir. Kadınlar, 15-24 yaş grubu kişiler, bekar ve ilkokul mezunu olanlar, daha önce intihar girişiminde bulunan ve psikiyatrik tanı alanlar daha fazla intihar girişiminde bulunmuş olup risk grubunu oluşturmaktadır. Bu nedenle intiharları önlemeye yönelik geliştirilecek sağlık politikalarında bu farklılıklargöz önüne alınmalıdır.

Anahtar Sözcükler: İntihar, kaba intihar hızı, risk faktörleri.

Sözlü Bildiri

HEMŞİRELERİN ŞEFKATLİ BAKIMA İLİŞKİN DENEYİMLERİ: NİTEL SİSTEMATİK İNCELENME

(The Experience of Nurses About Compassionate Caring: Qualitative Systematic Review)

Şule Özkan[1], Mehtap Akgün[2], İlkay Boz[3]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi, Antalya, Türkiye, suleeozkann@gmail.com*

[2,3]*Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, mehtapakgun@akdeniz.edu.tr, ilkayarslan@akdeniz.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Şefkat, hemşirelik bakım uygulamalarına yerleştirilmiş önemli bir profesyonel değer olarak bilinmektedir.

Amaç: Bu nitel sistematik derlemenin amacı, hemşirelerin şefkatli bakıma ilişkin deneyimlerinin incelenmesidir.

Yöntem: Bu nitel sistematik derleme çalışmasında, konuya ilişkin literatür taraması başlangıç yılı belirlenmeksizin Mart 2019'a kadar, Akdeniz Üniversitesi'nin veri tabanlarının elektronik kaynaklarına erişim imkanları kullanılarak Pubmed, Cochrane Library, Google Akademik, Ulusal Yök Tez arama motorları kullanılarak ulaşılabilen İngilizce ve Türkçe makaleler taranmıştır. Toplamda hemşirelerin şefkatli bakıma ilişkin deneyimlerini inceleyen uluslararası düzeyde yürütülmüş beş nitel çalışmaya ulaşılmıştır.

Bulgular: Yapılan çalışmalarda, bakım sürecinde, hemşireler tarafından, şefkatin etkili bir kişilerarası iletişimle başladığı, sözlü ve sözsüz olabilen bu iletişimin sürekli olması ve iletişimin duygusal boyutta gerçekleşmesinin önemli olduğu vurgulanmıştır. Hemşireler tarafından, şefkatli bakımın, empatiyi içinde barındıran bir süreç olduğu ve bakım sürecinde hastayla bir olmak gerektiği belirtilmiştir. Beraberinde, hemşirelerin, bakım anına odaklanması, varlığını sunması, etkili dinlemesi, güler yüzlü olması, hastanın duygularını açığa çıkarması, kendi duygularını hastaya yansıtması, hastalar için endişelenme, acısını paylaşma gibi bakım davranışlarının şefkatli bakım sunmada önemli unsurlar olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Şefkat, bakım sürecinde, hemşirelerin, bireyin hastalıkla ilişkili deneyimlerini anlama, kabul etme ve eylemde bulunmasını sağlayan bir duygu ve hemşirelik bakımının ayrılmaz bir parçasıdır. Ülkemizde hasta, hemşire ve hemşirelik öğrencilerinin şefkatli bakıma ilişkin deneyimlerini ve görüşlerini inceleyen çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şefkat, hemşirelik bakımı, deneyimler, nitel çalışma

ABSTRACT

Introduction: Compassion is known as an important professional value placed in nursing care practices.

Objective: The aim of this qualitative systematic review is to examine the experiences of nurses for compassionate care.

Method: Literature search was conducted in the Pubmed, Cochrane Library, Google Scholar and National Thesis databases with English and Turkish keywords prepared in accordance with PICOS criteria. All databases were searched until March 2019 without initial year. In total, five qualitative studies, which are international, were conducted to examining the experience of nurses for compassionate care.

Results: In the studies conducted, it was emphasized by nurses that the compassion began with an effective interpersonal communication and that this communication, which can be verbal and non-verbal, is continuous and communication takes place on an emotional level. It was stated by nurses that compassionate care is a process that involves empathy and that it is necessary to be a patient with the care process. It has been determined that nurses are important factors in providing caring care such as focusing on care, presenting their presence, listening effectively, being friendly, revealing the patient's feelings, reflecting their feelings to the patient, worrying about patients, sharing their pain.

Conclusion: Compassion is an inseparable part of nursing care and nursing care that enables nurses to understand, accept and act on the individual's illness-related experiences. In our country, it is recommended that studies examining the experiences and opinions of patients, nurses and nursing students about compassionate care.

Keywords: Compassion, experiences, nursing care, qualitative study.

Sözlü Bildiri

PARKİNSON HASTALIĞI VE OKSİDATİF STRES

[1]Oğuzhan Kavrık, [1]Dilek Çevik, [1]Nurhan Gümral

[1]Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji AD, Isparta, Türkiye, okavrik@gmail.com

Parkinson hastalığı nigrostriatal dopamin salgılayan nöronların selektif dejenerasyonuna neden olan, en yaygın nörodejenaratif hareket hastalığıdır. Parkinson hastalığının fizyopatolojisine katkıda bulunan mekanizmalar çok faktörlü gibi görünse de, hastalığın birçok formunda mitokondriyal bozukluk ve oksidatif stres ortak görülmektedir. Oksidatif stresin dopaminerjik nöronların ölümünün sebebi veya sonucu tam belli olmasa da, oluşturulan deneysel Parkinson hayvan modellerinde oksidatif stres etkili olduğu ile ilgili önemli kanıtlar bulunmuştur.

Oksidatif stresi gösteren birçok parametre vardır. Fakat bu derleme, Parkinson hastası olan insanlarda ve deneysel olarak oluşturulmuş hayvan modellerinde beyin ve çevresindeki dokularda bulunan nükleik asit, protein, lipidler molekülleri üzerinde oluşan etkileri içermektedir. Ayrıca, mevcut literatürün ve gelecek de yapılacak çalışmaların sınırlamaları tartışılmıştır. Oksidatif stresin her bir makromoleküle nasıl zarar verdiğinin ve diğer biyomoleküllerde nasıl bir ikincil hasar oluştuğunun anlaşılması, Parkinson hastalığı tedavisi için daha iyi hedefler belirlenmesine yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimler: Parkinson hastalığı, oksidatif stres, dopamin.

Sözlü Bildiri

YAŞLI HASTALARDA DELİRYUMUN ÖNLENMESİ İÇİN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE ÇEVRE YÖNETİMİ

(THE ENVIRONMENT MANAGEMENT IN INTENSIVE CARE UNIT TO PREVENT DELIRIUM IN ELDERLY PATIENTS)

Arzu ÇAVUŞOĞLU[1], Arzu AKMAN YILMAZ [2]

[1] *Abant İzzet Baysal Üniversitesi İzzet Baysal Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Bolu, Türkiye,* arzucavusoglu2@gmail.com

[2] *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bolu Türkiye,* akmnar@gmail.com

ÖZET

Deliryum hastane ortamında görülen, ani başlayan, hızlı ilerleyen, geçici, organik ve mental bir sendrom olarak tanımlanmaktadır. Deliryumun patofizyolojisi tam olarak açıklanamamakla beraber çoklu faktörlerin etkili olduğu belirtilmektedir. Özellikle basit bir şekilde yönetilebilen ısı, nem, ses ve ışık gibi çevresel faktörlerin deliryum gelişmesinde önemli katkıları olduğu belirtilmiştir. Yoğun bakım üniteleri sıklıkla bu risk faktörlerini barındıran birimlerdir. Yapılan çalışmalar yoğun bakım ünitelerinde izlenen yaşlı hastalarda deliryum oranının %7-70 olduğunu ve bu ünitelerde gürültünün önlenmesi, gece kulaklık kullanımı ve gün ışığı lambası kullanımı ile deliryumun azaltılabileceğini göstermektedir. Bu çevresel düzenlemeler ile hastaların sirkadyen ritminin düzenlenmesi sağlanarak deliryum gelişme sıklığı azaltılabilmektedir. Hemşireler gerçekleştirdikleri girişimlerle yoğun bakım ortamında çevre yönetimi sağlayarak deliryumun önlenmesine ve tedavisine katkıda bulunabilmektedirler. Bu derlemede deliryumun önlenmesi, erken tanılanması ve tedavisinin sağlanabilmesi için kanıta dayalı hemşirelik uygulamalarının kullanılması ve uygun protokollerin geliştirilmesine katkı sağlamak amacıyla literatürde yer alan çalışmaların sonuçları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Deliryum, Hemşirelik, Yoğun Bakım, Çevre

ABSTRACT

Delirium is defined as a sudden, rapidly progressing, temporary, organic and mental syndrome seen in a hospital setting. The pathophysiology of delirium is not fully explained but it is noted that they are influenced by multiple factors. It is reported that especially environmental factors such as heat, humidity, sound and light can be easily managed are important contributions to in the development of delirium. Intensive care units are often included of these risk factors. Studies show that the rate of delirium in elderly patients monitored in intensive care units is 7-70% and delirium can be reduced with prevention of noise, use of headphones at night-time and use of a daylight lamp in these units. The environmental regulations reduce the incidence of delirium by regulating the circadian rhythm of the patients. The nurses can contribute to the prevention and treatment of delirium by providing environmental management in the intensive care environment with interventions they were performed. In this review, the results of studies in the literature were investigated in order to contribute to use of evidence-based nursing practices and development of appropriate protocols for prevention, early diagnosis and treatment of delirium.

Key Words: Delirium, Nursing, Intensive Care, Environment

Sözlü Bildiri

BASINÇ YARALARININ ÖNLENMESİNDE POZİSYON DEĞİŞİMİ İLE DESTEK YÜZEYLERİNİN ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ

***Melike ERTEM, **Ayşegül SAVCI**

** Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Evliya Çelebi Eğitim Araştırma Hastanesi*

*** Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği A.D*

ÖZET

Basınç yaraları, tüm dünyada ve ülkemizde sağlık kurumlarında hastaların sağlığını tehdit eden, sağlık profesyonellerinin en çok ilgilendiği problemlerden biridir. Özellikle kronik hastalığı sahip, hareket kısıtlılığı olan, geriatrik ve yoğun bakım hastalarında görülme oranı çok daha yüksek olup ölümcül seyredebilmektedir. Basınç yaralarını önlemek; en önemli girişimdir. Basınç yaralarının önlenmesinde temel amaç doku bütünlüğünün korunması ve devam ettirilmesidir. Bu derlemede de basınç yaralarının önlenmesinde pozisyon değişimi ile destek yüzeylerinin etkinliğinin son çalışmalar ışığında incelenmesi amaçlanmıştır. Pozisyon değişikliği vücudun hassas bölgelerindeki basınç süresi ve şiddetini azaltmak için sağlık profesyonellerinin en sık uyguladığı kanıt değeri yüksek bir girişimdir. Yapılan araştırmalar göstermektedir ki destek yüzey kullanımı basınç ülseri oluşumunu azaltmaktadır. Ancak oluşma riskini tamamen ortadan kaldırmamaktadır. Mümkün olduğunca hasta pozisyonu da değiştirilerek katkı sağlanmalıdır.

Sözlü Bildiri

ACİL YARDIM AFET YÖNETİMİ PROGRAMININ TUTUM VE DAVRANIŞLAR ÜZERİNE OLAN ETKİSİ (BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Gönül Gülten BÜYÜKDAVRAZ[1] Murat TATOĞLU[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak SYO, gnl_1905@hotmail.com*

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Altınyayla MYO, mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü: Afet öncesi eğitim, bilinçlendirme gibi önlemleri, afet olması durumunda da ise koordinasyon başta olmak üzere her türlü kayıp azaltıcı faaliyeti yapmayı amaçlayan ve mesleği ile ilgili bilgi ve beceriye sahip, yenilikçi, araştırmacı ve girişimci uzmanlar yetiştirmektedir. Afet eğitimi verebilmenin ilk kuralı afetlerle yaşamayı öğrenmek ve afetle mücadeleyi hayatın bir parçası haline getirmektir.

Amaç: Bölümün amacının öğrenim gören öğrenciler üzerindeki etkisinin zamanla belirlenmesi, öğrenciler üzerindeki değişimi görebilmek ve bireylere farkındalık oluşturabilmek. Öğrenim gören öğrencilerin bilgi düzeylerini görebilmek

Yöntem: Çalışmamızın evrenini acil yardım afet yönetimi programları oluştururken, örneklemimiz ise Mehmet Akif Ersoy Üniversite Acil Yardım Afet Yönetimi bölümünü okuyan 1. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrencilere araştırmacılar tarafından geliştirilen tutum ve davranış ölçeği uygulanmıştır. 1. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencileri kıyaslanmaya çalışılmış olup öğrenim süresi boyunca afetlere bakış açısında herhangi bir değişiklik meydana gelip gelmediği bulunmaya çalışılmıştır.

Bulgular: Çalışmamıza gönüllü 134 öğrenci katılmıştır, bunlardan 59 1.sınıf, 75 ise 4.sınıf öğrencisidir. Katılımcıların %95,5'i (128) okudukları bölümün amaç ve kazanımlarını bildiklerini, %94,8'i ise bölümü seçtikleri için herhangi bir pişmanlık duymadıklarını belirtmişlerdir. 1.sınıf öğrencilerinin %64,4'ü (38) bir afet anında gerekli ilkyardımı yapabileceğini düşünürken bu oran 4.sınıflarda ise %97,3 (73) olarak bulunmuştur. 1.sınıf öğrencilerinin %15,3'ü (9) evindeki eşyaları sabitlerken 4.sınıf öğrencilerinin ise %78,7'si (59) eşyalarını sabitlemişlerdir. Son olarak 1.sınıf öğrencilerinin sadece %27,1'i kendisini afetlere karşı hazır hissederken bu oran 4.sınıflarda %80'dir.

Tartışma-Sonuç: Ölçek verilerinden de anlaşılacağı üzere 1. ve 4.sınıf öğrencilerinin afetlere karşı tutum ve davranışlarında belirgin farklılıklar vardır buda öğrencilerin aldıkları eğitimi bi şekilde hayatlarına uyarladıklarını ve zaman geçtikçe afetlerle mücadeleyi hayatlarının bir parçası haline getirdiklerini göstermektedir.

Anahtar kelimeler: AYAY, Tutum ve Davranış, Afet Alışkanlığı, Afet Bilinci

Sözlü Bildiri

SU KEFİRİ MİKROBİYOTASI VE SAĞLIK ÜZERİNE ETKİSİ

İlhan GÜN[1], Ali SOYUÇOK[2], Aslı ALBAYRAK[2]

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Gıda Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu Gıda İşleme Bölümü, Süt ve Ürünleri Teknolojisi Programı, Burdur, igun@mehmetakif.edu.tr*

[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Süt Teknolojileri Araştırma ve Geliştirme Merkez Laboratuvarı, Burdur, asoyucok@mehmetakif.edu.tr, aalbayrak@mehmetakif.edu.tr*

Su kefiri, sakkaroz, glukoz veya çeşitli meyvelere ait şekerlerin fermantasyonu sonucu elde edilen bir probiyotik özelliği olan içecektir. Su kefiri danesinin mikrobiyotası laktobasiller, asetik asit bakterileri ve maya gruplarından oluşmaktadır. Bazı su kefiri danelerinde ise *Bifidobacterium* cinslerine de rastlanmıştır. Mikroorganizmalar, temel olarak glukozun α-l, 6-bağları ile bağlanmış ve α-l, 3-dallanmalı suda çözünemeyen bir dekstrandan oluşan saydam, kırılmış buz şeklinde daneler içine yerleşmiştir.

İçecek hazırlığı için çeşitli tahıllar, kayısı, incir, elma, ahududu, karadut, yaban mersini gibi kurutulmuş veya taze meyvelerle desteklenmiş su veya farklı şeker kaynaklarının çözündürüldüğü bir su içerisinde, iki veya üç gün oda sıcaklığında fermente edilerek üretilen bir içecektir. Fermantasyondan sonra, süt kefirinde olduğu gibi daneler plastik bir süzgeçten geçirilerek alınır ve bir diğer fermantasyon işlemi için kullanılmak üzere muhafaza edilir. Elde edilen süzüntü, Su kefiri içeceği olarak tüketilir. Fermentasyon süresine bağlı olarak, gazlı ve bulutlu, karbonatlı, düşük asitli, biraz tatlı ve hafif alkollü bir içecek olarak elde edilen su kefirinin, süt kefiri gibi birçok hastalığın önlenmesinde önemli olduğu yapılan çalışmalarda ifade edilmektedir.

Su kefirinin antibakteriyel özelliği üzerine yapılan çalışmalarda *Streptococcus pyogenes, S. salivarius, Staphylococcus aureus, Pseudomonas aeruginosa, Salmonella typhimurium, Escherichia coli, Listeria monocytogenes* ve *Candida albicans* gibi birçok patojene karşı etkili olduğu görülmüştür. Ayrıca suyun içerisine çok az bal ilavesi ile yapılan su kefirinin antioksidan kapasitesi, ekzopolisakkarit içeriği ve DNA koruma etkilerinden dolayı oksidatif strese karşı vücudu koruduğu belirtilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Su kefiri, fermente içecek, sağlık

Sözlü Bildiri

YUMURTA KABUĞUNA İNOKÜLE EDİLEN *STAPHYLOCOCCUS AUREUS* ÜZERİNE KARVAKROLÜN ANTİMİKROBİYEL ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

Erhan KEYVAN[1], Hidayet TUTUN[2]

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye. e-posta: erhankeyvan@mehmetakif.edu.tr

[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye. e-posta: hidayettutun@mehmetakif.edu.tr

Özet

Gıda kaynaklı patojenler insanlarda hastalık ve ölümler meydana getirmeye devam etmektedir. Diyet açısından önemli bir protein kaynağı olan yumurta kabuk, ak ve sarı kısım olmak üzere üç temel birimden oluşmaktadır. Yumurta kabuğunda meydana gelebilecek kontaminasyonlar insan sağlığı açısından önemli bir risktir. *Staphylococcus aureus* gıda kaynaklı intoksikasyon oluşturan en önemli patojenlerdendir. Bu bakteri yumurta kabuğuna çevresel, altlık ve personel kaynaklı olarak kontaminasyon şekillendirebilir. Bazı bitkilerin esansiyel yağlarında majör bileşen olan karvakrol doğal antimikrobiyel etkili güvenilir bir maddedir. Bu çalışmanın amacı deneysel olarak yumurta kabuğuna inoküle edilen *S. aureus* üzerine karvakrolün antimikrobiyel etkisinin araştırılmasıdır. Çalışma amacıyla steril bir kavanoz içerisine dezenfekte edilen yumurtalar yerleştirildi. Steril filtre kağıtlarına %20, %50, %60 konsantrasyonlarda emdirilen karvakrolün dezenfekte yumurtaların bulunduğu kavanozlara eklendi ve 24 saat 37°C'de inkübe edildi. Karvakrol içeren disklerin bulunduğu yumurta kabuklarında kontrol örneğine göre herhangi bir üreme meydana gelmediği tespit edildi. Çalışma sonucunda karvakrol buharı ile yumurtada *S. aureus* üzerine etkili bir inaktivasyon meydana getirilebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Karvakrol buharı kullanarak yapılacak yumurta dezenfeksiyon işleminin yumurta bileşiminde değişiklik meydana getirip getirmediğinin tespiti araştırılmalıdır. Etkili sonuçların elde edilmesi ile karvakrol etkili bir yumurta dezenfeksiyon maddesi olarak kullanılabilir.

Anahtar kelimeler: Karvakrol, *Staphylococcus aureus,* Yumurta dezenfeksiyonu

Sözlü Bildiri

INVESTIGATION OF THE ANTIMICROBIAL EFFECT OF CARVACROL ON EGG SHELL INOCULATED WITH *STAPHYLOCOCCUS AUREUS*

Erhan KEYVAN[1], Hidayet TUTUN[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Food Hygiene and Technology, Burdur, Turkey. e-mail: erhankeyvan@mehmetakif.edu.tr*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Pharmacology and Toxicology, Burdur, Turkey. e-mail: hidayettutun@mehmetakif.edu.tr*

Abstract

Foodborne pathogens continue to cause disease and death in humans. Egg is an important protein source in terms of diet. Egg consists of three basic parts: shell, egg white and egg yolk. Contamination in the egg shell is an important risk for human health. *Staphylococcus aureus* is one of the most important pathogens of food borne intoxication. Contamination of egg shell with *S. aureus* can occur from the environment, litter and personnel. Carvacrol, a component of some plant essential oils, has antimicrobial activity. The aim of the present study was to investigate the antimicrobial effect of carvacrol on *S. aureus* inoculated on the eggshell. Eggs were disinfected into a sterile jar with 70% ethanol. Sterile filter papers impregnated with carvacrol at concentrations of 20%, 50% and 60% were added to the jars for 24 h at 37 ºC. No reproduction of *S. aureus* in the egg shells exposed to carvacrol was observed. According to the results of the study, it was concluded that carvacrol can cause an inactivation of *S. aureus* in eggs. Further studies are needed to investigate whether egg disinfection with carvacrol changes the egg composition and flavor. Carvacrol may be a promising agent for effective egg disinfection in the future.

Key words: Carvacrol, Egg disinfection, *Staphylococcus aureus*

Sözlü Bildiri

SÜT ve ÜRÜNLERİNDE BOR MİKTARININ SAĞLIK AÇISINDAN ÖNEMİ

İlhan GÜN[1], Aslı ALBAYRAK[2], Ali SOYUÇOK[2]

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Gıda Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu Gıda İşleme Bölümü, Süt ve Ürünleri Teknolojisi Programı, Burdur, igun@mehmetakif.edu.tr*

[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Süt Teknolojileri Araştırma ve Geliştirme Merkez Laboratuvarı, Burdur, asoyucok@mehmetakif.edu.tr, aalbayrak@mehmetakif.edu.tr*

Besinlerden, içme suyundan veya takviye gıdaların tüketilmesiyle vücuda alınan bor, sağlık açısından önemli etkiler yaratmaktadır. Bor miktarı yüksek topraklarda yetiştirilen bitkilerin yenilmesi, yüksek miktarda bor içeren sularda yetişen balıkların tüketilmesi, bor içeren tarım ilaçları veya gübrenin kullanılması sonucu üretilen bitkilerin yenilmesi, yeraltında bor yataklarından süzülen doğal su kaynaklarının içme suyu olarak tüketilmesiyle gerçekleşen bor alımı sonucu vücutta farklı etkilere neden olabilmektedir.

Yapılan çalışmalarda borun mineral ve hormon metabolizmasında, kemik gelişiminde ve osteoporozun önlenmesinde, antioksidan olarak oksitadif stresi önlemede, savunma ve bağışıklık sisteminde, yaraların iyileşmesinde ve enerji metabolizmasında önemli rolü vardır.

Sağlıklı ve dengeli beslenmede vücuda alınması gereken bor miktarı 1-13 mg/gün düzeyindedir. Diyetle alınması gereken günlük bor miktarı, yaş ve cinsiyete, tüketilen besinler ve su miktarına göre günlük toplam 1-7 mg'dır . Günlük alınması gereken ortalama bor miktarı 0-2 yaş çocuklarda 548 ug, 14-16 yaş kız çocuklarında 594 µg, erkek çocuklarında 853 µg, 25-30 yaş grubu kadınlarda 690 µg, erkeklerde 890 µg, 60-65 yaş grubu kadınlarda 754 µg, ve erkeklerde ise 883 µg olarak belirtilmektedir. Bor alımının sağlık üzerine etkileri önemli görülmektedir. Öncelikle Ca ve D Vitaminin aktivasyonu sağlamakla birlikte, kemik dokusunun korunması ve demineralizasyonun önlenmesindeki etkisi ile eklem fonksiyonları ve kemik dansitesinin korunmasında önemlidir. Ayrıca bor mineralinin bağışıklık ve hormonal sistemin güçlendirilmesinde de etkili olduğu tespit edilmiştir. Süt ve süt ürünlerinde az miktarda bor bulunmasına rağmen, günlük diyette fazla tüketildiği için, vücuda alınan toplam bor miktarı üzerine etkileri oldukça fazladır. Süt ve süt ürünlerinde bor miktarının tam yağlı inek sütünde 0,4 mg/kg, %2 yağlı sütte 0,015-0,23 mg/kg, Beyaz peynirde 0,61 mg/kg, , krem peynirinde 0,015 mg/kg, Feta peynirinde 0,61 mg/kg, Urfa peynirinde 1,12 mg/kg, tereyağında 0,1 mg/kg, Tulum peynirinde 1,84 mg/kg, yoğurtta 0,46 mg/kg, süttozunda 1,71 mg/kg düzeyinde olduğu bildirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bor, mineral madde, süt ve ürünleri, sağlık

Sözlü Bildiri

ELEKTRİK ALANIN OKSİDATİF DNA HASARINA ETKİSİ VE ASTAKSANTİNİN KORUYUCU ROLÜNÜN ARAŞTIRILMASI

(THE EFFECT OF ELECTRIC FIELD ON OXIDATIVE DNA DAMAGE AND INVESTIGATION OF THE PROTECTIVE ROLE OF ASTAXANTHIN)

Rahime Aslankoç[1], Oğuzhan Kavrık[1], Özlem Özmen[2]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji AD, Isparta, Türkiye, asrahime@hotmail.com*

[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veterinerlik Fakültesi, Patoloji AD, Burdur, Türkiye, ozlemozmen70@gmail.com*

ÖZET

Günümüzde teknolojik aletlerin yoğun olarak kullanılması insanların elektrik ve manyetik alanlara olan maruziyetini arttırmaktadır. Yapılan çalışmalar, elektrik alan ve manyetik alanların insan sağlığı üzerine zararlı etkilerinin olduğunu ortaya koymuştur. Bu zararlı etkiler elektrik alanın vücut dokularında oksidatif strese neden olması ile açıklanmaktadır. Dolayısıyla, antioksidan maddeler elektrik alan hasarını önlemede güçlü etkilere sahip olabilir. Bu nedenle, çalışmamızda, astaksantinin elektrik alan lenfosit DNA hasarına karşı olası etkilerini araştırmayı amaçladık.

Çalışmamızda, 30 adet Wistar Albino (3-4 aylık) dişi sıçanlar kullanıldı. Kontrol, elektrik alan, elektrik alan + astaksantin olmak üzere üçe ayrıldı. 30 gün boyunca (10 kV/m) elektrik alan ve astaksantin (100 mg/kg/gün) oral olarak uygulandı. Deney sonunda sakrifiye edilen sıçanlardan, lenfosit DNA hasarını incelemek için kan alındı. Alkali comet assay yöntemi ile lenfosit DNA hasarı belirlendi. Elektrik alan grubundaki DNA hasarının kontrol grubuna göre daha fazla olduğu ($p<0.001$) belirlendi. Astaksantinin bu hasarı azalttığı ($p<0.001$) tespit edildi.

Çalışma sonuçlarına göre, elektrik alan maruziyeti sıçanlarda lenfosit DNA hasarını yol açtı. Astaksantinin lenfosit DNA hasarını iyileştirdiği gözlemlendi.

Anahtar Kelimeler: Astaksantin, DNA hasarı, Oksidatif stres.

Sözlü Bildiri

PARASETAMOL İNDÜKLÜ NEFROTOKSİSİTE MODELİNDE OKSİDATİF STRESVE ESER ELEMENT ÜZERİNE KAFEİK ASİT FENETİL ESTERİN KORUYUCU ETKİSİ

Safa ŞAHİN[1], Funda KARABAĞ ÇOBAN[2]

1Uşak Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Moleküler Biyoloji Ve Genetik AD. UŞAK

email: safasahin57@gmail.com

2Uşak Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Biyoteknoloji AD. UŞAK

e-mail: funda.karabag@usak.edu.tr

Parasetamol, tüm yaş gruplarında orta düzeyde ağrının ve ateşin tedavisinde etkin, güvenli ve ucuz olduğundan dünyada en çok kullanılan ilaçlar arasındadır. Parasetamol doz aşımının böbrek toksisitesine de neden olduğu bilinmektedir. Kafeik Asit Fenetil Esterin (CAPE), bal arıları tarafından toplanan güçlü antimikrobiyal, antiinflamatuvar, antioksidan ve antineoplastik aktiviteleri olan propolislerin aktif bir bileşenidir. CAPE' nin serbest radikalleri süpüren ve antioksidan enzimleri aktive eden bir ajan olduğu gösterilmiştir.

Çalışmamızda, ratlarda parasetemol kaynaklı oluşturduğumuz nefrotoksisite modelinde, CAPE'nin oluşan hasara karşı koruyu etkisinin incelenebilmesi için, alınan böbrek örneklerinden, metabolizmada önemli (Mg, Cu, Zn, Co, Se, Mn) element seviyeleri, oksidatif DNA hasar belirteci olarak kabul edilen 8-hidroksi-2'-deoksiguanozin (8-OHdG), Malondialdehid (MDA), Süper oksit dismutaz (SOD) ve katalaz (CAT), Glutatyon (GSH) seviyeleri belirlenmiştir. Aynı zamanda alınan böbrek dokularından histopatolojik analizler yapılmıştır.

Bulgularımızda, parasetemol toksisitesi oluşturulan grupların kontrol grubu ile karşılaştırıldığında, Zn, Se, Mg, Co, Mn element seviyeleri anlamlı olarak ($p<0,05$) düşük bulunmuştur. Element seviyeleri, CAPE+parasetemol verilen gruplarda parasetemol verilen gruplar ile karşılaştırıldığında anlamlı ($p<0,05$) olarak yükseldiği gözlenmiştir.

Parasetemol verilen grupların MDA, 8-OHdG seviyeleri kontrol grubu ile karşılaştırıldığında anlamlı olarak yüksek bulunmuştur, CAPE+parasetemol verilen gruplarla karşılaştırıldığında ise anlamlı olarak düşmüştür. SOD, CAT ve GSH antioksidan seviyeleri parasetemol verilen gruplarda anlamlı olarak düşük bulunurken CAPE+parasetemol verilen gruplarda anlamlı olarak yükselmiştir.

Histopatolojik değerlendirmelerde ise, parasetemol grubunda yapılan incelemede, glomerüllerde dilatasyon, tübüller arasında hemoraji, tübül hücrelerinde nekroz ile birlikteyumuşak vasküler ve inflamatuvar değişiklikler gözlendi. Ayrıca böbrek tübüllerinde hipertrofik değişiklikler de görüldü. CAPE verilen parasetemol gruplarında kontrole yakın sonuçlar gözlendi.

İleriki çalışmalarda ise CAPE nin parasetamole bağlı nefrotoksisitedeki hasarı önlemedeki mekanizmaları aydınlatılması ve farklı nefrotoksisite modellerinde veya renal hasarda etkileri incelenmesi gerektiği düşüncesindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Parasetemol, Nefrotoksisite, CAPE, rat

Sözlü Bildiri

BAZI BİYOKONTROL ORGANİZMALARIN FARKLI BİTKİ PATOJENİK FUNGUSLARA KARŞI ANTİFUNGAL ETKİSİ

Ş.Evrim ARICI[1*] Figen MUTLU[1] Seda DEMİRTAŞ[1] Z. Nurçin TUNCEL[1] Aiperi MURATBEKOVA[2]

[1]*Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi Bitki Koruma Bölümü, Isparta-TÜRKİYE*

[2]*Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü, Erzurum-TÜRKİYE*

**evrimarici@isparta.edu.tr*

Özet: Bu çalışmada Isparta BAYSOL TARIM HAYVANCILIK İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ Firması tarafından yetiştirilen Kırmızı Kaliforniya Solucanları (Eisenia fetida) kullanılarak üretilen solucan gübresinden izole edilen biyokontrol organizmaların bitkilerde hastalığa neden olan *Rhizoctonia solani, Verticillium dahliae* ve *Botrytis cinerea'*ya karşı antogonistik etkisi in vitro koşullarında araştırılmıştır. 7 gün PDA ortamı üzerinde geliştirilen *Aspergilus niger, Aspergillus nodulus, Aspergillus terreus, Trichoderma harzianum, Glioclodium oseum ve Bacillus subtilis* bitki hastalık etmenlerine ait *(Rhizoctonia solani, Verticillium dahliae* ve *Botrytis cinerea*) 5 mm çapındaki misel disk parçaları birbirinden 4 cm mesafe uzaklığında koyulacak 25° C inkübasyona bırakılmıştır. Bitki hastalık izolatlarından 5 mm çapında alınan disk, PDA içeren 9 cm çapındaki petrilerin orta kısmına yerleştirildikten sonra, aynı petrinin kenar kısmına izole edilen bakterinin 24 saatlik kültüründen öze ile çizgi ekim yapılmış ve bir hafta süre ile 25ºC'de karanlıkta inkubasyona bırakılmıştır. Yapılan testler sonucunda *Rhizoctonia solani, Verticillium dahliae* ve *Botrytis cinerea*'ya karşı *Aspergilus niger, Aspergillus nodulus, Aspergillus terreus, Trichoderma harzianum, Glioclodium oseum* funguslarına ait izolatlar ile, *Bacillus subtilis* bakterisine ait izolat etkili olarak belirlenmiştir. *Glioclodium oseum* fungus izolatının bitki patojelerine karşı etkinliği en az olmuştur.

Anahtar kelimeler: İkili kültür, antimikrobiyal aktivite, bitki pathojenik fungus, bakteri

ANTIFUNGAL ACTIVITY OF SOME BICONTROL ORGANISMS AGAINST DIFFERENT PLANT PATHOGENIC FUNGI

Abstract: In this study, the antogonistic effect of biocontrol organisms isolated from vermicompost produced by Red California Worms (*Eisenia fetida*), grown by Baysol Tarım Lıvestock Internatıonal And Foreign Trade Limited Company. against plant pathogenic fungi *Rhizoctonia solani, Verticillium dahliae* and *Botrytis cinerea* were investigated in vitro. *Aspergillus nodulus, Aspergillus terreus, Trichoderma harzianum, Glioclodium oseum, Bacillus subtilis* and plant pathogenic fungi (*Rhizoctonia solani, Verticillium dahliae* and Botrytis cinerea) cultured on PDA medium were incubated at 25 °C with dual culture. The disc taken from the plant pathogenic fungi isolates with a diameter of 5 mm was placed in the middle of the 9 cm diameter petri dish containing PDA and then line from the *B.subtilis* cultured 24 hour was drawn on the side of the petri dish and incubated in the dark at 25ºC for one week. Growth inhibitions of tested plant pathogens were measured in vitro. As a result of the experiment, biocontrol organisms showed inhibitory or reducing acitivities against mycelial growth of phyotpathogenic fungi. Fungal growth on PDA decreased with dual culture. *Aspergilus niger, Aspergillus nodulus, Aspergillus terreus, Trichoderma harzianum, Glioclodium oseum* fungus isolates, *Bacillus subtilis* bacteria were effective on *Rhizoctonia solani, Verticillium dahliae* and *Botrytis cinerea*. *Glioclodium oseum* hat the least activity against plant pathogenic fungi.

Keywords: dual culture, antimicrobial activity, plant pathogenic fungi, bacteria

Sözlü Bildiri

YURT/APART İŞLETMELERİNİN VE İŞLETME SAHİPLERİNİN AFETLERE HAZIRLIK DURUMLARININ İNCELENMESİ (BUCAK ÖRNEĞİ)

Şeyma Meryem ÖZCAN [1] Mehmet Zeki YILDIRIM[2] Murat TATOĞLU[3]

[1]*MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ seymeroz32@outlook.com*

[2]*MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ mzyıldırım@mehmetakif.edu.tr*

[3] *MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Afet, bir toplumu ya da belli bir kesimde can ve mal kayıpları doğuran, fiziksel, sosyal zararlar oluşturan ve hayatın akışını sekteye uğratan olaylardır. Afetlerin oluşturabileceği zararlara karşı önceden hazırlık yapmak ve bir takım hayati önlemler almak meydana gelecek zararlardan azami oranda etkilenmemizi sağlayacaktır. Bu konuda yapacağımız ilk iş yaşam alanlarımızdaki olası tehlike ve riskleri belirlemek olmalıdır. Özellikle ev ve işyerlerimizde yapısal olmayan tehlikeler belirlenmeli ve bu konuda gerekli önlemler alınmalıdır.

Amaç: Araştırmamız Bucak' da bulunan apart ve yurtların olası bir afet veya acil durum anında apart/yurt işletmelerinin ve işletme sahiplerinin hazırlık düzeyini düzeyini ölçmek ve buna karşı alınacak önlemlerin belirlenmesini konusunda farkındalık oluşturmaktır.

Yöntem: Araştırmamız için Bucak ilçe merkezinde bulunan 17 apart ve 1 yurt incelenmiştir. İşletme sahiplerine 19 sorudan oluşan ve araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçek uygulanmıştır. Ölçek verilerinin analizinde SPSS23 paket programından yararlanılmıştır.

Bulgular: Araştırmamıza katılan kişilerden %22,2'si (4) bir afet ile karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılarımızın %61,1'i (11) ilkyardım eğitimi aldığını, %33,3'ü (6) ise herhangi bir afet tatbikatına katıldığını ifade etmiştir. Katılımcılardan %55,6'sı (10) işletmesinin afete hazır olduğunu, %61,1'i (11) ise kendisinin afete hazır olduğunu belirtmiştir.

Sonuç ve Tartışma: Araştırmamız neticesinde elde edilen verilere bakılarak ilçedeki apart ve yurt işletmelerinin olası afetlere yeterince hazır olmadıklarını söylemek mümkündür. 1.derece deprem bölgesinde yer alan Bucak ilçesinde yaşayan herkesin ve her kurum ve kuruluşun bu konuda daha fazla hassasiyet göstermesi gerekmektedir, özellikle yurt, apart gibi insan sayısının fazla olduğu mekanlarda yapısal ve yapısal olmayan tedbirler defalarca gözden geçirilmeli bu tarz işletmelere yönelik denetimler artırılmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Afete hazırlık, İlk Yardım, Tatbikat

Sözlü Bildiri

ISPARTA PAZAR ALANLARINDA BİTKİLERDE GÖRÜLEN HASTALIK VE ZARARLILAR

Ş. Evrim ARICI[1*] Seda DEMİRTAŞ[1] Figen MUTLU[1] Z. Nurçin TUNCEL[1]
[1]*Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi Bitki Koruma Bölümü, Isparta-TÜRKİYE *evrimarici@isparta.edu.tr*

Özet: Bu çalışmada Ekim 2018- Mart 2019 tarihleri arasında Isparta Pazar alanlarından satlan sebze ve meyvelerdeki hastalıklar belirlenmeye çalışılmıştır. Pazardan hastalıklı olduğu düşünülen bitkiler laboratuvar koşullarına getirilerek hastalık izolasyonu gerçekleştirilmiştir. Bitkiler hassasiyetine göre %1-5 lik hipoklorid içerisinde 2-5 dk bekletilerek sterilizasyonu gerçekleştirildikten sonra PDA ortamı üzerinde kültüre alınmıştır. Bakteri izolasyonu için NA besi ortamı kullanılmıştır. Bazı bitki organları da desikatör içerisinde bekletilerek misel gelişimi teşvik edilmiştir. Pazardan alınan sebze ve meyvelerden en fazla izole edilen hastalık etmenleri; *Venturia inaequalis, Alternari spp., Botrytis cinere*a, *Machrophomina* spp., *Sclerotonia* spp., *Phytopthora infestans, Penicillium digidatum, Aspergillus* spp., *Puccinia porri, Xanthomonas campestris vesicatoria, Alternaria mali, Pythium* spp., *Fusarium* spp., *Helminthosporium solani* ve patates yumrularından *Meloidogyne* spp nematodu tespit edilmiştir. Karnıbahar ve brokolide, yaprak bitleri gözlenmiştir. Pazarda ürün satan pazarcılarla yapılan anket sonucuna göre de pazarcıların bitkilerde hangi hastalıkların olduğu konusunda bilgi sahibi olmadıkları ve sebze/meyvelerin tüketiciye sağlıklı bir şekilde ulaşmamasının nedeninin uygun olmayan depo koşullarından kaynaklandığı tespit edilmiştir.
Anahtar kelime: Isparta, Pazar, fungus, bakteri, sebze, meyve

DISEASES AND PESTS IN PLANTS IN ISPARTA BAZAAR

Abstract: In this study, it was investigated to determine the diseases in the plants in Isparta Bazaar between October 2018 and March 2019. Vegetables anf fruits thought to be diseased from the Bazaar were brought to the laboratory conditions. According to the sensitivity of the plant explants in 1-5% hypochlorite for 2-5 minutes were sterilized. After sterilization, plant explants were cultured in PDA medium and the fungus was isolated. The NA medium was used for bacterial isolation. Some plant organs were kept in desiccator and mycelial growth was ensured. The most isolated diseases from vegetables and fruits taken from the Bazaar *Venturia inaequalis, Alternari spp., Botrytis cinere*a, *Machrophomina* spp., *Sclerotonia* spp., *Phytopthora infestans, Penicillium digidatum, Aspergillus* spp., *Puccinia porri, Xanthomonas campestris vesicatoria, Alternaria mali, Pythium* spp., *Fusarium* spp., *Helminthosporium solani*. *Meloidogyn*e spp nematode was obtained from potato tubers. aphids were observed in the cauliflower and broccoli, In this study, it was determinated the sellers selling products in the Bazaar, plants did not informe about which diseases in the plants. It was established that the reason why the vegetables/fruits did not reach the consumers in a healthy way was caused by inappropriate storage conditions.
Keywords: Isparta, Bazaar, fungus, bacteria, vegetable, fruit

Sözlü Bildiri

ARAZİ KOŞULLARINDA NOHUT ANTARKNOZU HASTALIĞI [*ASCOCHYTA RABİEİ (PASS. LABR.)*]'NA KARŞI ABIYOTIK AKTİVATÖR BION (*ACİBENZOLAR-S-METHYL*)' UN ETKİNLİĞİNİN BELİRLENMESİ

Fatih Burak SEVİL[1] Ş. Evrim ARICI[1*]

[1]*Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi Bitki Koruma Bölümü, Isparta-TÜRKİYE *evrimarici@isparta.edu.tr*

Özet: Bu çalışmada ülkemizde nohut ekim alanlarında önemli kayıplara yol açan Nohut Antraknozu [*Ascochyta rabiei (Pass.) Labr.]* hastalığına karşı abiyot,k aktivatör BION (A*cibenzolar-s-methyl*)'un etkinliği araştırılmıştır. Denemede *Boscalid % 25 + Pyraclostrobin* (Bellis), Metalaxyl, aktivatör olarak BION (0.1, 0.3, 0.5) yerli kırmızı çeşit (Duyarlı) ve Azkan (dayanıklı) nohut çeşitleri kullanılmıştır. Bu denemeye Kütahya'nın Gediz ve Şaphane ilçesinde kurulmuştur. İlk ilaçmaya tohumun çimlenmesinden 15 gün sonra başlandı. 10 gün arayla ikinci ilaçlama yapıldı. Son ilaçlamadan 21 gün sonra 1-9 skalasına göre değerlendirildi. Gediz ilçesindeki hassas yerli çeşit kontrolde hastalık şiddeti % 86,63, Metalaxyl %81,39, Bellis %59,15, bellis+BION 0.3mM %64,31, BION 0.5mM %53,43 olarak tespit edilmiştir. Şaphane ilçesindeki hassas yerli çeşit kontrolde hastalık şiddeti %81,53, metalaxyl %87,29, bellis %74,27; bellis+BION 0.3mM %74,39; BION 0.5mM 71,10 olarak tespit edilmiştir. Gediz ilçesinde ki Azkan çeşidinin kontrolde hastalık şiddeti %1,39, BION 0,5 mM %0,13; Şaphane ilçesinde ki Azkan çeşidinin kontrolde hastalık şiddeti %0,44, BION 0,5 mM grubunda ki hastalık şiddeti %0,13 olduğundan dolayı dikkate alınmamıştır. Çalışmalar sonunda gerek verdiği sonuçlar gerekse çevre dostu olması sebebiyle BION 'un nohut bitkisinde antraknoza karşı kullanılmasının yararlı olacağı kanısına varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Nohut, *Ascochyta rabiei*, fungisit, BION, SAR

DETERMINATION OF THE EFFECTIVENESS OF THE ABIOTIC ACTIVATOR BION (ACIBENZOLAR-S-METHYL) AGAINST CHICKPEA ANTRACHNOSE ([*ASCOCHYTA RABIEI (PASS. LABR.)*] IN THE LAND CONDITIONS

Absract: In this study, the efficacy of abiotic activator BION (Acibenzolar-s-methyl) against chickpea anthracnose [*Ascochyta rabiei* (Pass.) Labr. was investigated. In the experiment, Boscalid% 25 + Pyraclostrobin (Bellis), Metalaxyl, BION (0.1, 0.3, 0.5) domestic red (Sensitive) and Azkan (resistant) chickpeas were used. The trial was established in Gediz and Şaphane district of Kütahya. The first fungicide were applied 15 days after seed germination. Second spraying was performed with 10 days intervals. 21 days after the last treatment was evaluated according to the scale 1-9. In the Gediz district was determinated on the highest disease severity in the control group (86.63%,) and the least disease severity in the BION 0.5mM (53.43%). The severity of the disease was observed as 81.53% in the domestic red (Sensitive) control in Şaphane district and 71.10% in the BION 0.5mM application. The the least disease severity of chickpea- Azkan (resistant) was determined as 0.13% disease rate in BION 0.5 mM application in the district of Gediz and Şafanede,. At the end of the studies, it was concluded that it would be beneficial to use BION against anthracnose in chickpea plant because of its results and environmentally friendly.

Keywords: Chickpea, *Ascochyta rabiei*, fungisit, BION, SAR

Sözlü Bildiri

ÜLKEMİZDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROL VE ALGILARI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR: LİTERATÜR DERLEMESİ

Merve ÇAMLIBEL[1], Aylin YANTIR[1], Nuray BUCAKLIOĞLU[1]

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü*

merveertugrul@hotmail.com.tr; aylinyantir@gmail.com; nuray_bucaklioglu@outlook.com

Giriş: Kadının ve erkeğin sosyal olarak belirlenen rol ve sorumluluklarını ifade eden ve sosyal yapılanma sonucu oluşan toplumsal cinsiyet kavramı, toplumlar arasında ve zaman içinde farklılık göstermekte ve değişebilmektedir. Üniversitelerin toplumun ilerlemesi ve dönüşümüne öncülük etmesi gereken temel kurumlar olduğu dikkate alındığında üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ve toplumsal cinsiyet algısı yönünden eşitlikçi bir yaklaşıma sahip olması beklenmektedir.

Amaç: Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rol ve algısı ile ilgili olarak yayımlanmış çalışmaların gözden geçirilmesi, çalışmalardan elde edilen verilerin sistematik biçimde incelenmesi ve üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rol, tutum ve algılarının neler olduğunun ortaya konmasıdır.

Yöntem: Literatür taraması kapsadığı yıllar açısından herhangi bir sınırlama yapılmaksızın, İngilizce ve Türkçe dillerinde yapılmıştır. Google Scholar, Pubmed, Science Direct, Proquest, Cochrane, EBSCOhost, Web of Science, Google Akademik veri tabanlarında "toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet algısı, toplumsal cinsiyet tutumu, toplumsal cinsiyet rolleri" anahtar kelimeleri ile ulaşılabilen ulusal ve uluslararası çalışmalar taranarak gerçekleştirilmiştir. Tarama sonucunda araştırmanın dâhil edilme kriterlerine uyan Türkiye'de yapılmış beşi uluslararası, 16'sı Türkiye'deki çeşitli süreli yayınlarda yayınlanmış veya tez çalışması olmak üzere toplam 21 çalışma incelenmiştir.

Bulgular: Çalışmalarda öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı, tutumu, toplumsal cinsiyet rolleri ve cinsiyetçi rolleri değerlendirilmiştir. Gençlerin toplumsal cinsiyet algıları açısından kadın ve erkekler arasında farklar olduğu, ataerkil bir toplum yapısına sahip olduğumuz ve kadın erkek rol paylaşımında toplumda süregelen kabullerin varlığını koruduğunu, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin maddelere daha çok kendi cinsiyet grubu lehinde tutumlar sergiledikleri görülmüştür. Geleneksel kadın erkek rollerine paralel olduğu saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Toplumda kadına ve erkeğe yüklenen rollerin, üniversite öğrencileri için nasıl bir anlam taşıdığının araştırılması, öğrencilerin toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki görüşlerinin ortaya çıkartılması, gelecek neslin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri eşitlikçi bir biçimde şekillendirmesi bakımında anlamlıdır. Ayrıca her geçen gün artan toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve ayrımcılığını önleme yönünde politikalara öncü olmak için, eğitim kurumlarında toplumsal cinsiyet rolleri ve davranışlarına ilişkin müdahale çalışmalarına gereksinim bulunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet algısı, üniversite, gençlik.

Sözlü Bildiri

ÜLKEMİZDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ÜREME VE CİNSEL SAĞLIK ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR: LİTERATÜR DERLEMESİ

Merve ÇAMLIBEL[1], Nuray BUCAKLIOĞLU[1], Aylin YANTIR[1]

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü*

merveertugrul@hotmail.com.tr; nuray_bucaklioglu@outlook.com; aylinyantir@gmail.com

Giriş: Üniversite eğitimi sırasında öğrenciler uyum problemleri yaşayabilmektedirler. Yaşanan hızlı sosyokültürel değişim, ergenlik döneminde cinsel konularda yeterli eğitim almamış olmak, üniversite çağındaki gençleri cinsel sağlık/üreme sağlığı konularında riske açık bir topluluk haline getirmektedir. Gençlerin birçoğu toplumsal ve/veya kültürel nedenlerle üreme sağlığına erişememekte ve üreme sağlığı haklarını kullanamamaktadır. Gençlik döneminde oluşan davranış ve yaşam biçimi hem bireyi hem toplumu etkilediği için önemlidir.

Amaç: Üniversite öğrencilerinin cinsel sağlık ve üreme sağlığı ilgili olarak yayımlanmış çalışmaların gözden geçirilmesi, çalışmalardan elde edilen verilerin sistematik biçimde incelenmesi ve sorunların neler olduğunun ortaya konmasıdır.

Yöntem: Literatür taraması kapsadığı yıllar açısından herhangi bir sınırlama yapılmaksızın, İngilizce ve Türkçe dillerinde yapılmıştır. Google Scholar, Pubmed, Science Direct, Proquest, Cochrane, EBSCOhost, Web of Science, Google Akademik veri tabanlarında "cinsel sağlık, üreme sağlığı, aile planlaması" anahtar kelimeleri ile ulaşılabilen ulusal ve uluslararası çalışmalar taranarak gerçekleştirilmiştir. Tarama sonucunda araştırmanın dâhil edilme kriterlerine uyan Türkiye'de yapılmış 10'u uluslararası, 20'si Türkiye'deki çeşitli süreli yayınlarda yayınlanmış veya tez çalışması olmak üzere toplam 30 çalışma incelenmiştir.

Bulgular: Yapılan çalışmalarda öğrencilerin cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlardan korunma, aile planlaması, üreme ve cinsel sağlık bilgi, tutum ve davranışları değerlendirilmiştir. Çalışmaların büyük çoğunluğu tanımlayıcı olup, deneysel çalışma sayısı yetersizdir. Araştırmalarda üniversite öğrencilerinin cinsel eğitim almadıkları, cinsellik ve üreme sağlığı ile ilgili bilgileri medya ve arkadaşlarından öğrenmeye çalıştıkları, aile planlaması ile ilgili yetersiz bilgiye sahip oldukları tespit edilmiştir. Cinsiyet açısından üreme sağlığına ve cinselliğe bakış açıları değiştiği görülmektedir. Erkek öğrencilerin cinsel berberlik yaşadığı ve evlilik öncesi cinsel birlikteliğe daha olumlu baktıkları belirtilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Üniversite eğitim ortamı cinsel sağlık ve üreme sağlığını öğretme ve sağlıklı cinsel davranışları kazandırma açısından bir fırsat dönemidir. Ülkemizde riskli grupların ele alınarak müdahale gruplarının oluşturulmasına ve deneysel çalışmalara ihtiyaç vardır. Üniversite bünyesinde gençlik sağlık hizmetlerinin, mediko hizmetlerinin yaygınlaştırılması önerilmektedir. Cinsel sağlık eğitim programları ortaöğretimden itibaren verilerek riskli grup olan adölesan dönem gözden kaçırılmadan değerlendirilmelidir.

Anahtar Sözcükler: Cinsel sağlık, üreme sağlığı, üniversite, gençlik.

Sözlü Bildiri

DİZ OSTEOARTRİTLİ HASTALARDA AĞRI VE FONKSİYONEL DURUM ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ela Tarakcı[1], Devrim Tarakcı[2], Feray Güngör[1]

[1] *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Nörolojik Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye (etarakci@istanbul.edu.tr, feraygungor@istanbul.edu.tr)*

[2] *Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü, İstanbul, Türkiye (dtarakci@medipol.edu.tr)*

Giriş: Osteoartrit (OA) orta yaş üstü bireylerde görülen en yaygın romatizmal hastalıktır. Ağrı, hareketlerde limitasyon ve fonksiyonel kayıplar ile karakterize olması nedeniyle bireylerin günlük yaşamınındaki aktivitelerini oldukça kısıtlar. En sık görüldüğü bölge diz eklemidir. Diz OA, yürüme ve merdiven çıkma gibi fonksiyonları etkileyeceği için bireyin semptomlarını azaltmak ve mobilitesini korumak oldukça önemlidir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı diz OA olan bireylerde ağrı ve fonksiyonel durum arasındaki ilişkiyi incelemekti.

Yöntem: Çalışmaya yaş ortalamaları 68,29±12,34 yıl olan, diz OA tanılı 42 kadın, 16 erkek dahil edildi. Yaş, cinsiyet, vücut kitle indeksi gibi demografik özellikler, diz OA derecesi ve süresi gibi klinik özellikler araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan değerlendirme formu ile değerlendirildi. Hastaların ağrı durumları Görsel Analog Skala (GAS), fonksiyonel durumu Lequesne Indeksi ve Westren Ontorio ve McMaster Üniversitesi Osteoartrit İndeksi (WOMAC) ile değerlendirildi. Değerlendirilen parametreler arası ilişkiye SPSS for Windows 21.0 istatistik paket programından Pearson korelasyon analizi ile bakıldı.

Bulgular: Hastaların VKI 31,28±9,4 kg/cm^2, ortalama diz OA süreleri ise 7,35±4,13 yıldı. Hastaların OA dereceleri sırası ile %13,6'sı Grade I, %38,4'ü Grade II, %28,9'u Grade III ve % 19,1'i Grade IV'dü. Hastaların ağrı seviyeleri GAS-istirahat 5/10, GAS-aktivite 7/10'du. Hastaların ağrı seviyeleri ve fonksiyonel durumları arasında önemli derecede korelasyon saptandı. (Tablo 1)

Tablo 1. Parametreler arası ilişkiler

	VKI	Hastalık Süresi	GAS-istirahat	GAS-aktivite
Lequesne Indexi	r= 0,428 **p=0,003**	r=0,346 **p=0,002**	r=0,420 **p=0,003**	r= 0,513 **p=0,002**
WOMAC-total	r=0,270 **p=0,038**	r=0,112 p=0,371	r=0,550 **p=0,002**	r=0,609 p=**0,001**
WOMAC-ağrı	r=0,634 **p=0,005**	r=0,214 p=0,352	r=0,521 **p=0,001**	r=0,588 p=**0,001**
WOMAC-	r=0,324	r=0,016	r=0,624	r=0,524

aktivite	**p=0,011**	p=0.584	**p=0,001**	p=**0,001**

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamız diz OA'inde VKİ ve ağrının fonksiyonelliği etkileyen iki önemli parametre olduğunu gösterdi. Diz OA tedavisinde öncelikle ağrı semptomu üzerine odaklanmanın ve kişilerin kilo vermeye teşvik edilecek egzersizlerle desteklenmesinin fonksiyonel seviyelerini arttıracağı görüşündeyiz.

Anahtar Kelimeler: Osteoartrit, Fonksiyon, Ağrı, Limitasyon

Sözlü Bildiri

İSTİLACI BİR TATLISU SALYANGOZU OLAN *POTAMOPYRGUS ANTIPODARUM* (GRAY, 1843)'UN (GASTROPODA: TATEIDAE) TÜRKIYE'DEKİ DAĞILIMI VE YENİ LOKALİTE KAYITLARI

Mustafa Emre Gürlek

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Burdur, Türkiye, malacoturk@gmail.com

Yeni Zelanda çamur salyangozu olarak da bilinen *Potamopyrgus antipodarum* dünyadaki en yayılmacı sucul omurgasızlardan biridir. Afrika ve Antartika hariç; Kuzey Amerika, Avrupa, Asya ve Avustralya kıtalarından kaydı verilmiştir. *Potamopyrgus antipodarum*'un Türkiye'den ilk kaydı 1980 yılında Afyon-Çay, İzmir-Selçuk ve Antalya Finike'den bildirilmiştir. Arazi çalışmaları, Ankara, Aksaray, Kütahya, Bilecik ve Malatya illerini kapsayacak şekilde 10-20 Haziran 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Örnekler, 30x30 cm büyüklüğündeki aquatik el kepçesi (kick-net) ile toplanmış ve %80'lik etil alkol içerisinde muhafaza edilmişlerdir. Laboratuvara getirilen örneklerin diseksiyonları Olympus SZX7 marka stereo mikroskop altında yapılmış, örneklerin fotoğrafları ise Olympus DP26 mikroskop fotoğraf aparatı ile çekilmiştir.

Yapılan bu çalışma ile çoğunluğu Türkiye'nin batısından 11 yeni lokalite kaydı ilk defa verilmektedir. Bu lokaliteler; Uluırmak (Aksaray), Karasu (Aksaray), Melendiz çayı (Aksaray), Külhasan çayı (Ankara-Aksaray yolu), Yanarkaç çayı (Ankara-Şereflikoçhisar), Emet çayı (Kütahya) üzerinde 3 farklı lokalite, Çayköy çayı (Bilecik), Tohma çayı (Malatya-Darende), Darende çayı (Malatya-Darende). Ülkemizde daha önce yapılan çalışmalarda da 14 lokalite kaydı verilen *Potamopyrgus antipodarum*'un bu çalışma ile toplam bulunduğu lokalite sayısı 25'e yükselmiştir. Bu 25 lokalitenin çoğunluğunun ülkemizin batısında olmasına rağmen türün son kayıtlarda, İç Anadolu ve Doğu Anadolu'ya doğru yayıldığı gözlemlenmiştir. İstilacı türlerin yayılması için birkaç yol vardır. Bunlar; gemi balast suları, sucul bitki ve balık transferleri ve kuşlardır. Bu çalışmada gözlemlenen batı-doğu hattındaki yayılmaya kuşların sebep olabileceği gibi iç sularda yapılan taşınımlar da etkili olmuş olabilir. Bu yayılımların nasıl olduğunun ortaya çıkarılması için daha geniş çaplı çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Potamopyrgus antipodarum*, Yeni lokalite, İstilacı salyangoz.

Sözlü Bildiri

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN TIBBİ HATALARDA TUTUMLARININ İNCELENMESİ

FATİH FURKAN ESEN, AZİME BİLGİN, YASEMİN AYHAN ÖNCÜ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Günümüzün sağlık bakım organizasyonlarında güvenli bakım sunmanın önemi göz önüne alındığında, öğrencilerin tıbbi hatalar ve hasta güvenliği hakkında bilgi sahibi olarak mezun olması acil bir gerekliliktir. Hasta güvenliği ve tıbbi hatalarla ilgili bakış açıları klinik ve akademik ortamlarda değişmektedir. Bu araştırmanın amacı, sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin tıbbi hatalarda tutumlarının incelenmesidir.

Araştırma, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik (587) Beslenme Diyetetik (61) ve Acil Yardım Afet Yönetimi (659) Bölümleri öğrencileri ile 4 Mart – 29 Mart 2019 tarihleri arasında tanımlayıcı olarak yürütülmüştür. Araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemine gidilmeden evren (N=1307), örneklem olarak değerlendirilmiş ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan ve formları eksiksiz olarak dolduran 580 öğrenci ile araştırma tamamlanmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan "Kişisel Özellikler ve Eğitim Koşullarına İlişkin Soru Formu" ve Güleç ve Seren İntepeler (2013) tarafından geliştirilen "Tıbbi Hatalarda Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır.

Araştırmaya katılan 580 öğrencinin; %51.4'ü Hemşirelik, %40'ı Acil Yardım Afet Yönetimi, geri kalanı ise Beslenme ve Diyetetik bölümü öğrencisidir. Öğrencilerin %74.8'i kadın, %31.6'sı 1. sınıftır. Öğrencilerin %70.2'si tıbbi hatalar ile ilgili ders almadıklarını, %65.3'ü de hasta güvenliği ile ilgili ders almadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %42.1'i klinik ortamda tıbbi hata yapıldığına tanık olduğunu, %12.9'u ise klinik ortamda tıbbi hata yaptıklarını ifade etmiştir. Yapılan analizlerde, sınıflar arası tıbbi hata tutum alt boyut ve toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Bölümler arasında yapılan karşılaştırmada, tıbbi hata tutumları yaklaşım, nedenler altboyutu ve toplam puan ortalamalrı arasında istatistiksel olarak anlanlı fark bulunmuş olup, algı alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Sağlık bilimleri öğrencilerinin eğitiminde tıbbi hata ve hasta güvenliği eğitimlerinin verilmesi ve bilgi temellerinin oluşturulması beceri hazırlığı kapasamında klinik uygulama alanlarına katkı sağlayacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Acil Yardım ve Afet Bölümü, Beslenme ve Diyetetik, Hasta Güvenliği, Sağlık Bilimleri, Hemşirelik, Tıbbi Hatalar, Öğrenci Tutumu

Sözlü Bildiri

OVERVIEW OF NATIONAL AND INTERNATIONAL LEGISLATIONS IN TERMS OF MEDICINAL LEECHES

Mustafa Ceylan

Fisheries Research Institute, Köprübaşı Mevkii, 32500 Eğirdir-Isparta, Turkey

gm.ceylan@gmail.com

1. Introduction: Medicinal leeches are used as a legal treatment tool in the treatment of certain diseases in some branches of medicine. Turkey has the biggest share in the trade of leeches collected from nature. Interest in leech farming is increasing following the Regulation on Traditional and Complementary Medicine. However, intensive collection pressure on leeches causes leech populations to weaken in the inland waters. Because of the danger of the extinction of some species and the decisions of the affiliated organizations, internationally binding regulations are also decisive in the management of leeches. Both national and international legal regulations are gaining importance in the management of leeches which are collected both from nature and from aquaculture and in maintaining Turkey's claim in this area.

2. Objective: The aim of this study is to discuss the provisions that directly or indirectly related the medicinal leeches in national and international legislation.

3. Method: In this context the laws, regulations, conventions, notifications and the other regulations in the scope of leech collection, breeding, marketing and exportation etc. have been discussed.

4. Results: Within this context internationally, The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) and The International Union for Conservation of Nature (IUCN) come to the fore. Under the national legislation, the Fisheries Law, the Regulation on Aquaculture, the Regulation on Traditional and Complementary Medicine Practices, the Regulation on Fisheries Hunting for Commercial Purposes, and the Notification on the Allocation of the Medicinal Leech Export Quota contain binding provisions on leeches.

5. Discussion and Conclusion: As a result of the analysis, the suggestions were made to improve the process and rational management of medicinal leech populations.

Keywords: medicine, leech collection, leech breeding, export, CITES, IUCN.

Sözlü Bildiri

İLKOKUL ÇOCUKLARININ ALGILADIKLARI STRES DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

***HÜLYA KÖK EREN, **ÖZLEM ÖRSAL**

**Eskişehir Osmangazi üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD*

***Eskişehir Osmangazi üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği AD*

Giriş: Stresi genel olarak, organizmanın bedensel ve ruhsal sınırlarının tehdit edilmesi ve zorlaması ile ortaya çıkan, bireyin fizyolojik psikolojik dengesini tehdit eden bir durum olarak tanımlamak mümkündür. Çağımızın hastalığı olarak ifade edilen stres yetişkinler gibi çocuklarımızı olumsuz etkileyen bir durumdur. Stresin çocuğun üzerinde ruhsal ve bilişsel birçok olumsuz etkileri görülmektedir. Ebeveyn ve akranlardan yeterli sosyal desteğin alamamak, ailesinde yaşadığı çatışmalar, psikolojik ve davranışsal problemler, aile ekonomisindeki yetersizlikler, beslenme, uyku ve egzersiz yapmadaki yetersizlikler çocukların stres kaynakları arasında sayılabilir. Özellikle stres, çocuklarda anksiyete bozukluğu, depresyon gibi psikopatolojik sorunların altında yatan önemli faktörlerden birisidir. Dolayısıyla çocukların ne düzeyde stres yaşadıklarının bilmek, bu doğrultuda ruh sağlığı hizmetleri sunmak önemlidir.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırmanın amacı çocuklarda algılanan stres düzeyini belirlemektir. Çalışma, Eskişehir ilinin merkezinde bulunan üç ilkokulda gerçekleşmiştir. Araştırma 2018 - 2019 eğitim - öğretim yılında öğrenim gören öğrencilerde yapılmıştır. Veriler, velilerin onayından sonra, Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden toplanmıştır (n=642). Verilerin elde edilmesinde "Kişisel Bilgi Formu", "Çocuklarda Algılanan Stres Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde Mann-Whitney U Testi ve Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %50.8 (n=326)'si erkektir. Öğrencilerin %47.4 (n=304)'ü sekiz yaşında, %31.8 (n=204)'si dokuz yaşında ve %20.9 (n=134)'u on yaşındadır. Öğrencilerin, çocuklarda algılan stres ölçeğinden aldığı ortalama puan 14.86±.4.43 (min:9.0, maks:34.0)'tür. Öğrencilerin yaş ve cinsiyetlerine göre çocuklarda algılanan stres ölçeği puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur (p>0,05).

Sonuç: İlkokul çocuklarında algılanan stres düzeyi önemli bir ruh sağlığı konusudur. Sonucumuz ilkokul çocuklarında algılan stres düzeyi yüksek değildir olarak genellenmemelidir. Faklı okullarda ve farklı ölçüm araçlarıyla algılanan stres düzeyinin ölçülmesi ve literatürle paylaşılmaması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: stres, algılan stres, çocuk

Sözlü Bildiri

SIÇAN TESTİSİNDE MEZENKİMAL KÖK HÜCRELERİN LOKALİZASYONU

Hatice Şiyzen ÇOBAN, Emine TURAL, Mutlu YAKA, Merve AKIN, Murat Serkant ÜNAL, Nazlı ÇİL

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı

Mezenkimal kök hücreler (mkh) stromal kökenli erişkin kök hücreleridir. Şimdiye kadar mkh'ler, kemik iliği, adipoz doku, kıkırdak, plasenta, ovaryum gibi birçok dokudan izole edilmişlerdir. Dokularda az miktarda bulunan mezenkimal kök hücrelerin ileri araştırma için kültüre edilip çoğaltılmaları gerekmektedir. Bizim bu çalışmadaki amacımız testisteki spermatojenik germ hücrelerinin nişini oluşturan mezenkimal kök hücrelerinin lokalizasyonunu immünohistokimya yöntemiyle tespit etmektir. Kemoterapi verilen hastalarda hem mezenkimal kök hücreler hem de spermatojenik germ hücreleri tahrip olmaktadır. Oluşturulacak stratejilerle bu hastalarda sperm dondurma yanında testisindeki mezenkimal kök hücrelerinin de izole edilip in vitro ortamda üretilerek sonrasında testise transplantasyon yöntemleri araştırılabilir.

Sözlü Bildiri

GENÇ YETİŞKİNLERDE YARDIM ARAMA TUTUMU

Özlem TAGAY, Fatma ÇALIŞANDEMİR

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ozlemtagay@mehmetakif.edu.tr ,fcalisandemir@mehmetakif.edu.tr

İnsanlar gerek günlük yaşam sorunlarından dolayı gerekse zorlu yaşantılardan dolayı sık sık yardım almaya ihtiyaç duyarlar. Bireylerin ihtiyaçlarından dolayı zaman zaman yardım alabilmeleri oldukça önemlidir. Genç yetişkinlik dönemi bir işe başlama, eş seçme ve evlenme, evin sorumluluğunu alma ve kendisine toplumda bir çevre edinme anlamında pek çok sorumluluğu barındıran bir dönemdir. Bu dönemde bireylerin gereken sorumluluklarını yerine getirme adına yardıma ihtiyaç duyabilecekleri bilinmektedir. Kişinin yardım aramaya ilişkin tutumu yardım arama sürecini etkileyebilmektedir. Bu çalışmanın amacı genç yetişkinlerin yardım arama tutumu ile benlik saygısı, kendini saklama, cinsiyet, yaş ve medeni durum arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu amaçla Yardım Arama Tutumu Ölçeği, Benlik Saygısı Ölçeği, Kendini Saklama Ölçeği ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu yaşları 22 ile 40 arasında değişen 60 erkek ve 144 kadın olmak üzere toplam 204 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada ilişkisel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Genç yetişkinlerin yardım arama tutumu bağımlı değişken ve benlik saygısı, kendini saklama, cinsiyet, yaş ve medeni durum bağımsız değişken olarak belirlenmiştir. Verilerin analizi için Çoklu Doğrusal Regresyon kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre genç yetişkinlerde cinsiyetin, benlik saygısının ve kendini saklamanın yardım arama tutumunu anlamlı düzeyde yordadığı bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: *Yardım arama tutumu, benlik saygısı, kendini saklama, genç yetişkinler*

Sözlü Bildiri

ÖĞRETMEN ADAYLARININ TOPLUMSAL CİNSİYET ALGILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Fatma ÇALIŞANDEMİR, Perihan ÜNÜVAR

Burdur MAKÜ Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı
fcalisandemir@gmail.com, punuvar@gmail.com

ÖZET

Toplumsal cinsiyet, toplumsal ve kültürel olarak belirlenmiş cinsiyeti, biyolojik cinsiyetten ayırmak üzere kullanılan bir kavramdır. Özellikle kadının sosyal, kültürel, politik ve ekonomik alanlarda erkeğe göre düşük konumlarda tutulması olarak tanımlanır. Geleceğin anne-babaları, öğretmenleri olacak olan üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algıları yetiştirecekleri çocuklara da etki edeceği düşünüldüğünden bu çalışma planlanmıştır.

Bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırma verileri, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında iki farklı devlet üniversitesinde öğrenim gören toplam 224 öğrenciden elde edilmiştir. Betimsel tarama yönteminin kullanıldığı araştırmada; veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu" ve Altınova ile Duyan tarafından geliştirilmiş olan "Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde bağımsız örneklemler için t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırmada, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının, yaşlarına, cinsiyetlerine, bölüm ve sınıflarına, anne-baba öğrenim durumlarına ve anne- babanın çalışıyor olup olmamasına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmektedir.

Anahtar sözcükler: Öğretmen adayları, toplumsal cinsiyet algısı, üniversite öğrencileri

Sözlü Bildiri

BASKETBOL OYUNCULARINDA KARŞILAŞILAN ÜST EKSTREMİTE YARALANMALARI

(Upper Extremity Injuries Encountered in Basketball Players)

Fzt. Nevriye ÜNAL SÜZER[1], Öğr. Gör. Akın SÜZER[2]

[1] *Burdur Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Burdur, Türkiye, Nevriye.SUZER@gsb.gov.tr*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Burdur, Türkiye, akinsuzer@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Basketbol oyunu beşer kişilik takımlarla ve elle oynanan bir top oyunudur. Potada bulunan çemberden topu geçirmek hedeftir ve bu pota standart 3.05 metredir. Oyuncunun boyu ile pota arasındaki boy farkı ve oyuncunun potaya uzaklığı isabetli bir serbest atış için gerekli hızın ve açının belirlenmesinde kullanılmaktadır.

Basketbol oyununda ani yön değiştirmeler, darbeler ve zıplama gibi patlayıcı aktivitelerden kaynaklı alt ekstremite yaralanmaları sık gözlenmektedir. Bunlardan en sık gözlenenleri kırıklar, tendon ve ligament yaralanmalarıdır.

Üst ekstremite yaralanmalarında daha çok düşme sonrası oluşan kırıkların dışında, uzun süre kullanıma bağlı mikro travmalardan kaynaklanan kronik tendinitler ve labrum yırtıkları gözlenmektedir. Ayrıca, bazı olgu sunumlarında akut nöropatiler (akut supraskapular nöropati), skapula çevresinde anormal kemik büyümeleri, akut travmatik tendon kaymaları (ekstansör karpi ulnaris), akut ligament yaralanmaları (ulnar kollateral ligament) belirtilmiştir. Eksentrik kasılması fazla olan omuz ekstansör rotatörleri gibi kaslarda da yaralanmalar gözlenebilmektedir.

Tekerlekli sandalye basketbolu da oldukça popüler bir paralimpik alandır. Standart basketbolla aynı saha ve pota yüksekliği kullanılmaktadır. Tekerlekli sandalye kullanan basketbolcularda seri ve çok tekrarlı tekerlek çevirmeye bağlı subakromiyal sıkışma sendromu ve karpal tünel sendromu sık görülmektedir.

Bu derlemede basketbol oyuncularında karşılaşılan el-el bileği, dirsek, omuz ve skapular bölge yaralanmaları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Basketbol, oyuncu, üst ekstremite, yaralanma

Sözlü Bildiri

ZEMİN FARKLARININ EGZERSİZ SONUÇLARI ÜZERİNE ETKİLERİ

(The Effects of Surface Differences on Exercise Results)

Fzt. Nevriye ÜNAL SÜZER[1], Öğr. Gör. Akın SÜZER[2]

[1] *Burdur Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Burdur, Türkiye, Nevriye.SUZER@gsb.gov.tr*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Burdur, Türkiye, akinsuzer@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Kapalı kinetik zincir egzersizleri, distal segmentin bağımsız hareket etmediği ve bir zeminle desteklendiği aktiviteleri kapsar. Squat çeşitleri bu egzersizlere verilebilecek en iyi örneklerdendir. Squat egzersizinin farklı zeminlerde yapılması sonucunda farklı sonuçlar elde edilebileceğine dair çalışmalar mevcuttur.

Zemin değiştirmenin bir yolu ayakkabı modifikasyonudur. Ayakkabı içine yerleştirilen tabanlıklar sayesinde taban duyusu değişecek ve yapılan aktivite farklı duyusal inputla gerçekleştirilmiş olacaktır. Taban duyusunda farklılık yapmanın dinamik aktivitelerde kas aktivasyonunu değiştirdiğine dair çalışmalar bulunmaktadır.

Sporcu verimi için oldukça önemli olan sporcu performansını geliştirmek amacıyla farklı teknikler uygulanmakta ve daha verimli olabilecek teknikler birçok araştırmaya konu olmaktadır. Son dönemlerde, sporcularda performans gösterilen zemin değişikliğinin sporcunun performans parametrelerine etkileri üzerine çalışmalar yapılmaktadır.

Dinamik bir aktivite sırasında stabilizasyon önemli bir parametredir. Distal segmentin doğru hareketi proksimal stabilizasyona bağlıdır. Zemin stabilizasyonu azaltılarak dengenin sağlanması için stabilizatör kasların aktivasyonunda değişiklik olabileceği düşünülmektedir. Bu kasları geliştirmek amacıyla da stabil olmayan yüzeylerin kullanıldığı çalışmalar yapılmaktadır.

Bu derlemede farklı zeminde yapılan squatlar, farklı zeminde yapılan spor performansları, dokulu tabanlıklarla yapılan aktiviteler ve stabil olmayan zemin üzerinde gerçekleştirilen egzersizlerin sonuçları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Egzersiz, squat, dokulu tabanlık, sporcu performansı, zemin farkı

Sözlü Bildiri

MOBİL AKILLI TELEFON UYGULAMALARI İLE OMURGA EKLEM HAREKET AÇIKLIĞI DEĞERLENDİRMESİ

(Spine Joint Range of Motion Assessment with Mobile Smartphone Applications)

Öğr. Gör. Akın SÜZER[1], Doç. Dr. Özlem ÇİNAR ÖZDEMİR[2]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Burdur, Türkiye, akinsuzer@mehmetakif.edu.tr*

[2] *İzmir Demokrasi Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye, ozlem.cinar@idu.edu.tr*

ÖZET

Gonyometrik ölçüm; fizyoterapistler tarafından hareketin temel sınırlamalarını ölçmek, fonksiyonel kapasiteyi saptamak, tedavi programına karar vermek ve tedavinin etkinliğini belirlemek için kullanılan objektif bir yöntemdir. Fizyoterapistler için en yaygın değerlendirme prosedürlerinden biri olan gonyometrik ölçüm, fizyoterapi biliminin temel bir parçası olarak görülebilir.

Akıllı telefonlar gelişmiş teknolojilerle donatıldığından; son birkaç yıldır modern yaşamda giderek daha da önemli hale geldi. Klinisyenlere günlük uygulamalarında yardımcı olması için, ucuz ve kolaylıkla temin edilebilen birçok medikal akıllı telefon uygulaması geliştirilmiştir. Medikal akıllı telefon uygulamaları; özellikle gonyometrik ölçüm için, klinik pratikte eklem pozisyonunun basit ve daha hızlı ölçülebilmesi için akselerometre ve inklinometre gibi dâhili akıllı telefon sensörlerini kullanmaktadır. İnklinometrik ölçümlerin güvenilirliğinin, geleneksel gonyometrik ölçümler ile benzer veya daha üstün olduğu bildirilmiştir. Mobil tıbbi uygulamalar; emniyetli ve etkin çalışmasını sağlamak için uygun şekilde doğrulanması gereken gelişmekte olan bir teknolojidir.

Literatürde sağlıklı bireylerde ve hastalarda yapılmış, farklı vücut bölgelerinin çeşitli akıllı telefon uygulamalarıyla değerlendirildiği çok sayıda çalışma vardır. Çeşitli akıllı telefon medikal uygulamalarıyla diz EHA' nın, servikal ve spinal omurga EHA' nın, omuz EHA' nın, kalça EHA' nın, dirsek EHA' nın ve ayak - ayak bileği EHA' nın değerlendirilmesinin güvenilir olduğu bildirilmiştir.

Bu derlemede omurganın farklı bölgelerinde (servikal omurga, torakal omurga ve lumbal omurga), çeşitli mobil akıllı telefon uygulamalarıyla EHA değerlendirmesi tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: EHA, akıllı telefon, fizyoterapi, fizik tedavi, rehabilitasyon

Sözlü Bildiri

HİDROJEN SÜLFÜR İLAÇ TASARIMI VE GELİŞTİRİLMESİNDE YENİ BİR MOLEKÜL OLABİLİR Mİ?

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin TEKŞEN

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı, Kütahya

Hidrojen sülfür'ün (H_2S) oldukça toksik bir gaz olduğu iyi bilinmektedir. Ancak H_2S insanda endojen olarak pek çok dokuda sentezlenen gaz yapılı bir mediyatördür. H_2S'ün antiapopitotik, antiinflamatuvar, antinosiseptif, antioksidan, sitoprotektif, nöromodülatör, vazodilatör ve antikanser gibi fizyolojik ve farmakolojik etkilerine dair çok sayıda çalışma bulunmaktadır. H_2S salıveren moleküllerin (H_2S-donör) ise hipertansiyon, iskemi-reperfüzyon hasarı, kalp yetmezliği, ateroskleroz, peptik ülser, akut böbrek hasarı, inflamatuvar hastalıklar, Parkinson ve Alzheimer'da tedavi edici etkileri göz önüne alındığında H_2S'ün ilaç olarak geliştirilmesi mümkün görülmektedir. H_2S'ü gaz şekli ile tedavide kullanmak zordur. Bu nedenle vücut içinde H_2S'e dönüşen ya da H_2S salıveren moleküller geliştirilmektedir. Bu moleküllerden bir grubu inorganik sülfür tuzları (Na_2S, NaHS gibi) olup, H_2S-donörü olarak özellikle deneysel çalışmalarda kullanılmaktadır. GYY4137 gibi H_2S'ü yavaş salıveren sentetik bileşikler de sentezlenmiştir. Allium sativum'da (sarımsak) bulunan kükürtlü bir amino asit olan alliin ve türevleri doğal H_2S kaynağıdır. Alliin'in yapısına benzerlik gösteren S-propil-sistein ve S-propargil-sistein gibi sentetik sistein türevleri de enzimatik olarak H_2S'e dönüşmektedir. Son yıllarda H_2S salıveren moleküller ana ilaca bağlanarak hibrid bileşikler geliştirilmiştir. Bunlar arasında gastrointestinal yan tesirleri daha az ve antiinflamatuar etkileri daha güçlü olan H_2S salıveren hibrid nonsteroidal antiinflamatuar ilaçlar (H_2S-aspirin gibi), Parkinson tedavisinde nöron kaybını azaltan hibrid H_2S-L-DOPA ve glokom tedavisinde hibrid H_2S-latanoprost bileşikleri yer almaktadır. Bu bileşiklerin pek çoğu terapötik açıdan etkili olmasına karşın ilaç olarak geliştirilmelerinde zorluklar yaşanmaktadır. H_2S terapötik aralığı dar olan bir molekül olduğu için doz ayarlaması çok dikkatli yapılmalıdır. Optimum terapötik konsantrasyonu sağlayan, kimyasal ve fiziksel açıdan stabil olan H_2S donörleri sentezlenmelidir. Ayrıca kontrollü ilaç taşıyıcı sistemlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu zorluklar aşıldığında çoklu etkiye sahip H_2S donörleri ya da ana ilacın etkinliğini artıran H_2S hibrid ilaçlar geliştirilmesi kolaylaşacaktır.

Anahtar kelimeler: Hidrojen sülfür, H_2S-donör, H_2S hibrid ilaçlar, Çok-hedefli ilaçlar.

Sözlü Bildiri

BİTKİLERLE TEDAVİ VE İYİ HEKİMLİK

Fikriye Yasemin Özatik
Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji AD. Kütahya/TÜRKİYE

ÖZET

Hekimlik, tedavi edici ve koruyucu ve iyileştirici uygulamaları ile birlikte kanıta dayalı çağdaş hekimlik uygulamalarını da kapsamaktadır. Bazı hastalıklarda ölüm oranının yüksek olması, bu hastalıkların kötü prognoza sahip olması ve çoğunda tanı ve tedavi yöntemlerinin başarısız olması hekimleri ve bu hastalıklardan muzdarip olan kişileri farklı arayışlar içine sürüklemektedir. Geleneksel tıp alanlarından özellikle bu hasta grupları'' fitoterapi'' ye büyük ilgi duymaktadırlar. Fitoterapi son yıllarda çok ilgi çeken bir tedavi şekli olup araştırmacıların da ilgisini çekmektedir. Ancak bu alanda kısıtlı sayıda kanıt söz konusudur.

Bitkiler üzerinde yapılan ve yürütülen bilimsel çalışmalar bitkilerin çoklu etkilerinin olabileceğini ortaya koymuştur. Bitkisel ürünler halen ve önlenemez biçimde aktarlar, baharatçılar, bitkisel ürün satan satış noktaları ve internet siteleri tarafından halka sunulmaktadır. Gazetelerde konunun uzmanına danışmadan verilen bilgiler toplumu yanlış yönlendirmekte ve toplumun yanlış kullanımına neden olmaktadır. Aynı şekilde bu konuda eğitimi bulunmayan kişiler kendilerini herbalist olarak tanıtmakta, çeşitli kitaplar yazmakta ve bu kitaplar kontrolsüz bir şekilde satılmaktadır. Oysaki bitkilerin vücuda girmesi ile olabilecek bazı reaksiyonlar bulunmaktadır. Zira bu ürünlerin kullanılması durumunda hangi aktif maddenin/lerin ne miktarda dolaşıma geçtiği bilinmemektedir.

Bitkilerle tedavide hekime düşen bir takım görev ve sorumluluklar bulunmaktadır. Son yıllarda pek çok yerde ''Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Merkezleri'' açılmaktadır. Ancak bu merkezlerin çalışmaları belli bir kurala bağlanması zorunluluktur.

Alternatif tedavi uygulamaları üzerine bilimsel araştırma olanağı sağlanması bakımından üniversiteler içindeki çabalar ve bu çabaları gösterenlerin akademik alanda çalışmalarının sağlanması son derece önemlidir. Ayrıca fitoterapi derslerinin tüm üniversite müfredatına konulması gerekmektedir.

Her şeyden önemlisi ise uygulamalarda hastanın tercih hakkına saygılı olmayı, zarar vermeme ilkesini, hastaya yararı olacak uygulamaların yapılmasını ve eşitliğin gözetilmesi gerektiğini hekimlerin aklından çıkarmaması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bitki, hekim, tedavi

Sözlü Bildiri

DENTAL CAD / CAM SİSTEMLERİNE GENEL BİR BAKIŞ

İsmail ASLAN[1], Süleyman Hakan TUNA[1]

[1] *Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi A.D, Isparta, Türkiye, isoaslan86@hotmail.com, hakantuna@sdu.edu.tr*

Giriş: 20. yüzyıl boyunca, hem dental materyaller hem de kullanılan dental cihazların üretiminde önemli gelişmeler yaşanmıştır. Bilgisayar destekli tasarım ve bilgisayar destekli üretim (Computer Aided Design / Computer Aided Manufacturing) (CAD / CAM) teknolojisinin kullanıma sunulması diş hekimlerinin ve laboratuvarların estetik ve dayanıklı restorasyonlar tasarlamak ve üretmek için bilgisayarların gücünden yararlanmasını sağlamıştır.

Amaç: Bu derleme çalışmasının amacı; CAD / CAM sistemlerinin tarihçesi, bileşenleri, çalışma mekanizmaları ve kullanılan değişik CAD/ CAM sistemleri hakkında genel bilgiler vermektir.

Yöntem: Pubmed, science direct ve google akademik gibi bilimsel makale arama motorlarında dental CAD / CAM sistemleri ile ilgili literatür taraması yapıldı.

Bulgular: Bir CAD / CAM sistemi tarama, tasarım ve frezeleme aşamalarından oluşan bir süreç zincirini kullanır. Üretim yöntemlerine göre CAD/CAM sistemleri; ofis sistemi (hasta başı sistemi), laboratuvar CAD / CAM sistemi ve dış kaynaklı merkezde üretim sağlayan sistemler olarak ayrılabilmektedir. CAD / CAM bileşenlerinden olan tarayıcı birimleri optik ve mekanik olarak ayrılırken, frezeleme birimleri 3 eksenli, 4 eksenli ve 5 eksenli freze eksen sayısına göre ayrılmaktadır. Yaygın olarak kullanılan güncel CAD / CAM sistemlerine, Cerec, DCS Precident, Procera, Lava, Everest, Cercon, Cicero gibi sistemler örnek verilebilir.

Tartışma ve Sonuç: Sabit restorasyonların başarısının değerlendirilmesinde en önemli kriterlerden biri marjinal bütünlüktür. Şu anki araştırma verilerine göre çoğu dental CAD / CAM sisteminin 100 µm'den daha düşük marjinal boşluğa sahip kabul edilebilir marjinal adaptasyonla restorasyonlar üretebildiğini bildirmektedir. CAD / CAM sistemleri, yüksek kaliteli restorasyonların üretilmesini sağlayarak diş hekimliğini önemli ölçüde geliştirmiştir. Mevcut sistemlerin gelişimi ve yeni sistemlerin devreye girmesi, kullanıcı dostu olmaları, genişlemiş kapasite ve gelişmiş kalite ile uygulama alanları her geçen gün artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Diş hekimliği, CAD / CAM, Marjinal bütünlük.

Sözlü Bildiri

PROTEZ UZMANI DİŞ HEKİMLERİNİN YAPTIĞI KRON PREPARASYONLARININ KONİKLİK DERECELERİNİN İNCELENMESİ

İsmail ASLAN[1], Süleyman Hakan TUNA[1]

[1] *Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi A.D, Isparta, Türkiye, isoaslan86@hotmail.com, hakantuna@sdu.edu.tr*

Giriş: Diş preparasyon tasarımı, restorasyonların uyumunda ve ağızda uzun süre sorunsuz görev yapmasında önemli bir yer tutmaktadır. Diş preparasyonu sırasında koniklik oluşturulması, tutuculuk üzerindeki olumsuz etkisi nedeniyle en az düzeyde olmalıdır. Koniklik ön grup dişler için yapılan preparasyonlarda 10°'ye kadar düşerken, arka grup dişlerde yapılan preparasyonlarda 22°'ye kadar çıkabilmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, protez uzmanı diş hekimleri tarafından yapılan diş preparasyonlarının dijital daylı modellerinin koniklik derecelerinin incelenmesidir.

Yöntem: 34 farklı protez uzmanı diş hekimine ait 205 adet diş preparasyon dijital daylı verisi incelendi. STL formatındaki dijital daylı modeller 3D-Tool V12 (3D-Tool GmbH, Weinheim, Germany) dijital yazılım programına aktarılarak herbir dijital daylı modelden bukkopalatinal ve mesiodistal kesit alınıp, koniklik değeri ölçümü için SolidWorks 2016 (Waltham, Masssachusetts, USA) dijital yazılım programına aktarıldı. Her bir dijital daylı modelin aksiyel yüzlerinin servikal kenarlarından karşılıklı çizilen çizgiler arasında kalan açı otomatik olarak ölçüldü.

Bulgular: Mesiodistal kesit koniklik değeri 18.32±10.49°, bukkopalatinal kesit koniklik değeri 27.00±12.20° ve ortalama koniklik değeri 22.66±9.35° olarak bulundu.

Tartışma: Koniklik değeri, prepare edilmiş dişte karşılıklı iki aksiyel duvar arasındaki toplam açıdır ve materyale özgü değildir. Çalışmamızda protez uzmanı diş hekimlerinin yaptığı preparasyonların ortalama koniklik değerinin, temel kitaplarda belirtilen ve bazı yazarlar tarafından da önerilen değerlerden (6°) daha büyük olduğunu göstermektedir. Ancak bu sonuçlar birçok araştırmacının bulguları ile de uyumludur.

Sonuç: Temel kitapların diş preparasyon konikliği için önerdiği değerler ile çalışmamızla uyumluluk gösteren diğer klinik ve laboratuvar çalışmaları arasında farklılık bulunmaktadır. Bu yüzden önerilen bu değerlerin gözden geçirilmesi, klinik olarak daha gerçekçi ve ulaşılabilir rehberler oluşturulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diş preparasyonu, Koniklik değeri, Dijital daylı model.

Sözlü Bildiri

HEMŞİRELİK ESASLARI ANABİLİM DALI LİSANSÜSTÜ TEZLER: SON 10 YILA GENEL BİR BAKIŞ

Ayşe YACAN KÖK*, Hilal Gamze HAKBİLEN, Serpil İNCE***

** Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, ayseyacan13@gmail.com*

*** Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, hgamzehakbilen@gmail.com*

****Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, inceserpil07@gmail.com*

Giriş: Hemşirelikte lisansüstü eğitimler 1996 yılından itibaren hemşirelik esasları, iç hastalıkları, cerrahi hemşireliği, doğum ve kadın sağlığı hastalıkları hemşireliği, çocuk sağlığı, ruh sağlığı ve hastalıkları, halk sağlığı hemşireliği, hemşirelikte yönetim olmak üzere sekiz farklı ana bilim dalında yapılmaya başlanmıştır. Hemşirelik esasları ana bilim dalında lisansüstü eğitim sürecinde yıllardır bilimsel çalışmalar ve tezler yürütülmektedir. Hemşirelik esasları anabilim dalında lisansüstü eğitimin gerekliliği olarak tamamlanmış olan bu tezlerin zaman içerisinde göstermiş olduğu değişimin bilinmesi gelecekte yapılacak olan bilimsel çalışmalara ve tezlere yol gösterici olması açısından önem taşımaktadır.

Amaç: Bu çalışma, 2009-2019 yılları arasında Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı'nda yürütülen tezlerin tez türü, örneklem özellikleri, kullanılan ölçüm araçları açısından değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında kullanılarak taranmıştır. Türkiye'de, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı Lisansüstü programlarında yürütülen ve online tam metnine ulaşılabilen, 2009-2019 yılları arasında yayınlanmış olan tezler incelemeye dahil edilmiştir. Taramalar Şubat 2019 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Çalışma bulguları, tez türü, örneklem özellikleri, kullanılan ölçüm araçları başlıkları altında gruplandırılmıştır. 2009-2019 yılları arasında Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı'nda 248 lisansüstü tez yürütülmüştür. Yürütülen bu tezlerden 157'si yüksek lisans, 91'i ise doktora tezidir. İncelenen tezlerin 28'inin örneklemini hemşirelik öğrencileri oluşturmaktadır. Deneysel ve yarı deneysel çalışma deseninde toplam 13 tez yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Esasları, Hemşirelik, Lisansüstü Eğitim

Sözlü Bildiri

FİZYOTERAPİ ÖĞRENCİLERİNİN SPORA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Tahir KESKİN[1], Mesut ERGAN[1], Ferdi BAŞKURT[2], Zeliha BAŞKURT[3]

[1]*Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitaston Bölümü, Isparta, Türkiye*

[2]*Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitaston Bölümü, Isparta, Türkiye*

[3]*Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitaston Bölümü, Isparta, Türkiye*

ÖZET:

Giriş: Spor; sağlık, estetik, boş zaman aktivitesi, oyun gibi farklı amaçlarla yapılsa da; toplumsal ilişkileri düzenlemesi, sosyalleşmeye katkıda bulunması ve sağlığa olan olumlu etkileri nedeniyle günümüzde vazgeçilmez bir olgu olarak görülmektedir. Teknolojik gelişmelerin zirve yaptığı günümüz dünyasında özellikle gençlerin sedanter bir yaşam tarzına yönlendiği tartışılmaz bir gerçektir. Bu bağlamda gençlerin spora yönelik tutumları büyük önem arz etmektedir

Amaç: Bu çalışmanın temel amacı; Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının belirlenmesidir.

Yöntem: Bu çalışma Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümünde öğrenim gören öğrencilerle yapılmıştır. Örneklem seçimine gidilmeyerek evrenin tümüne ulaşılması hedeflenmiştir. Çalışmaya katılmaya gönüllü olan 288(%73,7) kadın 103 (%26,3) erkek olmak üzere toplam 391 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında Şentürk (2014) tarafından geliştirilen "Spora Yönelik Tutum Ölçeği" ve araştırmacılar tarafından oluşturulan değerlendirme formu kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin spora yönelik tutum ölçeğinden almış oldukları puan ortalamalarının 82,8± 18 puan olduğu belirlenmiştir. Sporla yaşama, aktif spor yapma alt ölçeklerinde erkeklerin puan ortalamasının kadınlardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Aktif spor yapan ve düzenli olarak egzersiz yapan öğrencilerin aktif spor yapma alt ölçeği puanı, ailesinde amatör veya profesyonel olarak sporla ilgilenen birey bulunanların bütün alt ölçek puanları anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Fizyoterapi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Erkeklerin spora yönelik tutum puanları kadınlara göre yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin aktif spor yapması, düzenli olarak egzersiz yapması ve ailesinde amatör veya profesyonel olarak sporla ilgilenen birey bulunması spora yönelik tutumlarını pozitif yönde etkilemektedir.

Anahtar Sözcükler: Spora Yönelik Tutum, Fizyoterapi Öğrencileri, Spor

Sözlü Bildiri

İMPLANT YÜZEY ÖZELLİKLERİNİN İMPLANT BAŞARISINA ETKİLERİ
THE EFFECTS OF IMPLANT SURFACE PROPERTIES ON IMPLANT SUCCESS

[1]Gizem TORUMTAY CİN, [2]Aysan LEKTEMÜR ALPAN

[1,2]Pamukkale Üniversitesi Diş hekimliği Fakültesi Periodontoloji Anabilim Dalı

[1] gyaprak_dt@hotmail.com, [2] ysnlpn@gmail.com

ÖZET

Dental implantın başarısı, yüzeyin kimyasal, fiziksel, mekanik ve topografik özelliklerine bağlıdır. İmplantın canlı kemikle yapısal ve fonksiyonel birleşimi, implantın yüzey özelliklerinden büyük ölçüde etkilenir. Yüzey topografyasının osseointegrasyon üzerindeki etkisi, implant yerleşiminden, restorasyon aşamasına kadar geçen iyileşme sürecinin kısalmasına neden olmuştur. Kemiğin iyileşme fizyolojisinin daha iyi aydınlatılmasından dolayı araştırmacılar, doğal kemik özelliklerini taklit eden implant yüzeyleri geliştirmeye başlamışlardır. Bu derleme, topografyayı faydalı bir şekilde değiştiren yüzey modifikasyonlarına kapsamlı bir bakış sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İmplant; osseointegrasyon; sağkalım

ABSTRACT

The success of the dental implant depends on the chemical, physical, mechanical and topographic properties of the surface. The structural and functional combination of the implant with living bone is greatly influenced by the surface properties of the implant. The effect of surface topography on osseointegration caused shortening of the healing process from the implant placement to the restoration phase. Because of the better clarification of bone healing physiology, researchers have begun to develop implant surfaces that mimic natural bone properties. This review provides a comprehensive overview of surface modifications that have been usefully changing the topography.

Key Words: Implant; osseointegration; survival

Sözlü Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN PROBLEM ÇÖZME VE KARAR VERME BECERİLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Merve Çamlıbel[1], Furkan Tuncay[1], Öznur Akman[1],

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü*

merveertugrul@hotmail.com.tr; oznurakman98@gmail.com; tncy31frkn@gmail.com

Giriş: Hemşireler gibi insanlara doğrudan hizmet sunan meslek sektörlerinde çalışan kişiler için kişiler arası ilişkiler ve iletişim önemlidir. Bu doğrultuda hemşirelik öğrencilerinin karşılaştıkları sorunların çözümünde ve karar verme sürecinde yansıttıkları kişilik özellikleri önemli rol oynar.

Amaç: Hemşirelik öğrencilerinin kişilik özelliklerinin, problem çözme ve karar verme süreçlerine etkisinin incelenmesi.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte olup, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılı bahar döneminde öğrenime devam eden hemşirelik bölümü 2.,3., ve 4.Sınıf öğrencileri üzerinden yürütülmüştür (n=198). Veri toplama aracı olarak, sosyodemografik özellikler formu, sıfatlara dayalı kişilik testi, problem çözme envanteri ve klinik karar verme ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS 19.0 programı ile değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzdelik, ANOVA, ki kare, T testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmamıza toplam 196 öğrenci katılmış olup 35'i erkek 161'i kız öğrencilerden oluşmakta, yaş ortalamaları 21,19±2,14'dür. İkinci sınıf öğrencilerinin problem çözme becerilerinin üçüncü ve dördüncü sınıflara göre yüksek olduğu, belirlenmiştir. Üçüncü sınıf öğrencilerinin klinik karar verme algısının (105.10± 15.02) ikinci (103,92 ±13,23) ve dördüncü (100,67 ± 15,50) sınıflara göre daha yüksek olduğunu belirlenmiştir. Yapılan korelasyon analizi sonucunda öğrencilerin klinik karar verme ve problem çözme becerileri arasında orta düzeyde, pozitif yönde, istatistiksel düzeyde anlamlı ilişki belirlenmiştir ($r = .443$, $p = .000$). Problem çözme becerisi kişilik özelliklerinden yumuşak başlılık, sorumluluk alt boyutlarında anlamlı ve yüksek iken; duygusal dengesizlik, deneyime açıklık, dışa dönüklük alt boyutlarında anlamsızdır. Klinik karar verme becerisi sorumluluk sahibi kişilerde daha yüksek ve anlamlı iken diğer kişilik özelliklerinde anlamsızdır.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda problem çözme ve klinik karar verme becerisi birbiriyle ilişkili olup, öğrencilerin kişilik özelliklerinden de etkilenmektedir. Bu doğrultuda klinik uygulamaya çıkmadan önce birinci sınıfta iken öğrencilerin değerlendirilip, kişilik özelliklerine göre destek gruplarının oluşturulup problem çözme ve klinik karar verme becerileri arttırabilir.

Anahtar Kelimeler: Kişilik, karar verme, problem çözme, hemşirelik.

Sözlü Bildiri

TEKRARLAYAN GEBELİK KAYBI YAŞAYAN AİLELERİN PSİKOLOJİK GELİŞİMİ

Meltem Özkaya[1], Öznur Körükcü[2]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği A.D., Antalya, Türkiye, mozkaya@akdeniz.edu.tr*

[2]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği A.D. Antalya, Türkiye, oznurkorukcu@akdeniz.edu.tr*

Giriş: Gebelik kayıpları, anne olmaya hazırlanırken bebeğini kaybeden kadınlar ve eşleri için travmatik yaşam deneyimleri olabilmektedir.
Amaç: Bu çalışma, tekrarlayan gebelik kaybı yaşamış olan ailelerin kayıp sonrası psikolojik gelişimlerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.
Yöntem: Tekrarkayan gebelik kaybı ve psikolojik gelişim ile ilgili PubMed, Proquest, CHINAL, ScienceDirect, veri tabanları kullanılarak "recurrent pregnancy loss", "post traumatic growth", "psychological growth" anahtar kelimeleriyle literatür incelemesi yapılmıştır.
Bulgular: Tekrarlayan gebelik kayıpları, arka arkaya en az iki ya da daha fazla gebeliğin 20. gebelik haftasından önce sonlanması olarak tanımlanmaktadır. Gebelik kaybı çiftler için genellikle stresli bir yaşam olayı olarak algılabilmektedir. Tekrarlayan gebelik kaybı yaşayan kadınların anksiyete ve depresyon gibi psikiyatrik semptomlar gösterdiğini belirleyen çalışmalar bulunmaktadır. Perinatal ölümünden sonraki haftalarda anneler üzüntü, sinirlilik , suçluluk veya somatik semptomlar yaşarken babaların annelerden daha az doğum öncesi bağlanma geliştirdikleri düşünüldüğü için postnatal kayıplara perinatal kayıplardan daha fazla tepki verebilmektedirler. Brier'e (2008) göre sevilen kişiye yönelik belirgin anılar bulunmamasına rağmen, annenin zihninde ve hayalinde bebeğe aitler imgelerin yer alması kadının yas sürecini yaşamasına neden olmaktadır. Gebelik kaybı sonrası kadınlara eş tarafından sağlanan sosyal destek psikolojik olarak iyilik halinin sağlanması için önemli bir bileşendir ve özellikle kadınlar için kayıp sonrası iyileşmek için eş desteği önemlidir. Sağlık profesyonelleri kayıp sonrası ailelere destek olarak travma sonrası (posttravmatik büyüme) psikolojik sağlamlılığın artmasına yardımcı olmaları gerekmektedir. Posttravmatik büyüme, travmaya ya da büyük bir hayat krizine bağlı olarak gelişen, bireyin kendine bakışına, kişiler arasında ilişkilerine, hayat felsefesine yaptığı değişiklik anlamına gelmektedir. Travmatik bir olayın ardından aileler, dış dünyayla kendi deneyimlerine uygun yeni bakış açısı oluştururlar. Bu yeni bakış açısı, kırılganlık duygusunu da içerdiği için aileler büyümeye daha elverişli olabilmektedirler.
Sonuç: Gebeliğin erken dönemlerinde meydana gelen kayıpların sayısı arttıkça daha sonraki gebeliklerde tekrarlama olasılığı artmaktadır. Gebelik ve gebelik kaybı, kadınlarda ruhsal değişimlere ve travmalara neden olabilmektedir. Bu nedenle kayıp yaşayan kadınların ve ailelerinin anksiyete, depresyon, sosyal destek düzeyleri, emosyonel ve hemşirelik bakım gereksinimleri belirlenerek destekleyici hemşirelik bakımı sağlanmalıdır.
Anahtar Kelimeler: Posttravmatik büyüme, psikolojik gelişim, tekrarlayan düşük

Sözlü Bildiri

DEVELOPMENT AND VALIDATION OF A REVERSED PHASE LIQUID CHROMATOGRAPHIC METHOD FOR QUANTIFICATION OF MEBENDAZOLE IN PHARMACEUTICAL DOSAGE FORM

Kader POTURCU[1], Ebru ÇUBUK DEMİRALAY[1*], A. Güleren ALSANCAK[1]
[1]*Suleyman Demirel University, Arts and Science Faculty, Department of Chemistry, Türkiye,*
kaderpoturcu@sdu.edu.tr; ebrucubuk@sdu.edu.tr; gulerenalsancak@sdu.edu.tr

Benzimidazole drugs are one of the most important classes of nitrogen-containing compounds due to their wide range of biological and pharmacological applications [1,2]. Mebendazole (5-benzoyl-1H-benzimidazole-2-yl)-carbamic acid methyl ester), is a synthetic anthelmintic benzimidazole drug included in the World Health Organization's Model List of Essential Medicines [3,4]. Mebendazole (MBZ) was originally developed as a broad-spectrum anthelmintic drug but has recently good efficacy as an anticancer drug [5,6].
Nowadays method validation is a major concern for pharmaceutical analysts, and this is particularly true for HPLC methods. Each characteristic of the method must be evaluated rigorously through the validation protocol: specificity, the linearity of calibration, repeatability, accuracy, detection and quantification limits, recovery [7,8].
In this study, method development and validation studies of mebendazole in tablet formulation were carried out with reversed-phase liquid chromatographic (RPLC) method using Kinetex Core-Shell C8 (Phenomenex, 150mm×2.6 µm, 4.6 mm) column with a UV detector at 240 nm. The chromatographic conditions were as follows: volume injected, 20 µL; column temperature, 25°C. Albendazole was selected as an internal standard (IS) in the HPLC analysis. Linearity was observed in the range of 2-12 mg/L for MBZ with r value is 0.999. The limit of detection (LOD) and the limit of quantification (LOQ) values of mebendazole were 0.468 and 1.560 mg L^{-1}, respectively. Variation of results within the same day (intraday) and between days (interday) were analyzed. The intraday and interday precision were determined by analyzing two different concentrations of MBZ (4 and 10 mg/mL) obtained by dilution from stock solutions for three times in a day (intraday) and for three consecutive days (interday). The %RSD values were 0.429 and 0.601 for 4 and 10 mg/L, respectively, showed that the developed method is precise. The obtained results were satisfactorily accurate and precise as indicated by the % recovery and RSD.

Keywords: Mebendazole, WHO model list of essential medicines, Method validation, Pharmaceutical dosage form, RPLC.

Sözlü Bildiri

BASINÇ YARALARINDA NEGATİF BASINÇLI YARA TEDAVİSİ İLE HİPER BARIK OKSİJEN TEDAVİSİNİN ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

***Kevser Karacabay, **Veli Arslan**

** Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği A.D*

*** Simav Doç Dr. İsmail Karakuyu Devlet Hastanesi*

Özet

Hastaneler için kalite göstergelerinin önemli bir parametresi olan basınç yaraları sekonder enfeksiyonlara yatkınlığı arttıran, hastanın hayatını tehdit eden komplikasyonlara neden olan, hastanede kalış süresini uzatan, sağlık bakım maliyetini arttıran ve yaşam kalitesini olumsuz etkileyen önemli bir problemdir. Hastada var olan beslenme, solunum problemleri ya da kronik hastalıklar basınç yarası oluşma riskini arttırmaktadır. Diğer yandan bu faktörler oluşan basınç yaralarının iyileşmesini de olumsuz etkilemektedir. Tedavi süreci iyi yönetilemeyen basınç yaralarında çeşitli komplikasyonlar oluşmaktadır. Basınç yarası tedavisinde pasif ve aktif tedavi yöntemleri kullanılmaktadır. Bu çalışmada basınç yarasının tedavisinde kullanılan aktif kapama yöntemlerinden negatif basınçlı yara tedavisi ve hiperbarik oksijen tedavisinin etkinliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Yara iyileşmesinde güncel yaklaşım; yara yatağının hazırlanması olup, bunun için; debridman, fazla eksudanın uzaklaştırılması, enfeksiyon kontrolü, optimal nem ve oksijenasyonun sağlanması gerekmektedir. Negatif basınçlı tedavinin; fazla eksudayı kontrol ederek optimal nemi sürdürdüğü; granülasyon ve epitelizasyonu hızlandırarak yara iyileşmesini hızlandırdığı, antiseptiklerle birlikte kullanıldığında bakteriyosidal etkiyi arttırdığı ve yaradaki büyüme faktörlerini uyardığı bildirilmektedir. Yara tedavisinde kullanılan hiperbarik oksijen tedavisi ise, doku hipoksisini gidererek, inflamatuar sitokinlerin üretimini azaltmakta, antibiyotiklerin etkisini güçlendirmekte, çeşitli büyüme faktörlerinin üretimini ve etkinliklerini arttırmaktadır. Bu etkiler sonucunda, neovaskülarizasyon sağlanarak, fibroblastik proliferasyon artar, granülasyon dokusunun gelişir, epitelizasyon hızlanır. Her iki yöntemin tüm bu özelliklerinden dolayı ayrı ve birlikte kullanımı da söz konusudur.

Sözlü Bildiri

DANS TERAPİSİNİN KARDİYOVASKÜLER FONKSİYONLARA ETKİSİ

Mediha SERT[1], Zeynep ÖZER[1]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Konyaaltı/Antalya, Türkiye.*

medihasert@akdeniz.edu.tr, zeynepcanli@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Dans terapisi, antik çağlardan günümüze kadar uzanan iyileştirici bir terapi yöntemidir ve bireylerin beden hareketleriyle kendini ifade etmesini, iletişimin, fiziksel, psikolojik ve sosyal bütünlüğün desteklenmesini, baş etmeyi, benlik saygısının artırılmasını, ağrının giderilmesini, stres ve anksiyetenin azaltılmasını sağlar. Ayrıca dans ritmiyle solunum ve kardiyak fonksiyonların düzenlenmesini de destekler.

Amaç: Bu derlemenin amacı, dans terapisinin kardiyovasküler fonksiyonların iyileştirilmesi ve kardiyovasküler riskin azaltılmasındaki etkisinin incelenmesi ve kalp sağlığının geliştirilmesi amacıyla uygulanabilecek yaklaşımlar arasında yer alan dans terapisi yönteminin farkındalığının artırılmasıdır.

Yöntem: Klasik derleme niteliğinde olan bu makale araştırmacılar tarafından literatür taraması yapılarak hazırlanmıştır.

Bulgular: Dans terapisi, günümüzde giderek artış gösteren bir terapi yöntemi olarak uygulanmaktadır. Yapılan çalışmalar, dans terapisinin geleneksel egzersiz müdahaleleri kadar kardiyovasküler fonksiyonların, fonksiyonel kapasitesinin artırılmasında etkili olduğu ve daha yüksek düzeyde tolerans sağladığı, yorgunluk hissini azalttığı, motivasyonu artırdığı, metabolik parametreleri olumlu yönde etkilediği, serum trigliserit ve yüksek yoğunluklu lipoprotein düzeylerini iyileştirdiği, kalp yetersizliği hastalarında yaşam kalitesini artırmada diğer egzersizler kadar etkili olduğu da bildirilmiştir. Ayrıca, yüksek performansla yapılan dansın, beden kitle indeksi, vücut yağ oranı, bel çevresi ve vücut ağırlığının düzenlenmesini sağlayarak kardiyovasküler risk faktörleri arasında yer alan obezitenin azaltılmasında da etkili olabileceği gösterilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Kardiyovasküler hastalıkların giderek artış göstermesi ve başlıca ölüm nedenleri arasında yer alması nedeniyle, kardiyak fonksiyonların geliştirilerek hastalığın önlenmesi ve komplikasyonların kontrol altına alınması gerekmektedir. Bu aşamada en büyük rol hemşireler başta olmak üzere sağlık profesyonellerine düşmektedir. Bireylerin risk faktörleri açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Özellikle serum lipit düzeyleri, vücut yağ oranları, yaşlanma ile azalan kas kütlesi ve metabolizma hızı kardiyovasküler hastalıklar arasında yer alan miyokard infarktüsü ve vasküler hastalıklar için risk oluşturmakta, bu nedenle bireylere egzersiz programları önerilmektedir. Dans terapisinin geleneksel egzersizler kadar kardiyovasküler fonksiyonları düzenleyerek risk faktörlerinin azaltılmasında etkililiği bildirilmesine rağmen, bu konuda yapılan çalışmalar sınırlı sayıdadır ve prospektif çalışmaların artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Böylece, kardiyovasküler fonksiyonların desteklenebileceği ve risk faktörlerinin azaltılabileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kardiyovasküler Fonksiyon, Dans Terapi, Hemşirelik.

Sözlü Bildiri

ETİDRONİK ASİT' İN DÖRT FARKLI KONSANTRASYONUNUN *E. FAECALIS, C. ALBICANS* VE *P. AERUGINOSA* İLE ENFEKTE EDİLMİŞ DİŞLER ÜZERİNE ANTİMİKROBİYAL ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ

Cevat Emre Erik*, Murat Maden*

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Endodonti Anabilimdalı, ISPARTA, TÜRKİYE*

Bu çalışmanın amacı, Etidronik asit (HEBP)'ın farklı konsantrasyonlarının enfekte kök kanalında sıklıkla bulunan mikroorganizmalar üzerindeki antimikrobiyal aktivitesini belirlemektir. Çalışma için seçilen Yüz yetmiş dört kök rastgele üç kontaminasyon grubuna bölündü ve Enterecoccus faeacalis (ATCC29212), Candida albicans (ATCC10231) ve Pseudomonas aeruginosa (ATCC15442) tarafından enfekte edildi. Enfekte dişler, tedavi tiplerine göre şu şekilde ayrıldı: G1: Steril salin; G2: % 5 HEBP; G3: % 7 HEBP; G4: % 9 HEBP; ve G5: % 18 HEBP. Yayma tekniği kullanılarak hayatta kalan mikrobiyal koloniler sayıldı. C.*albicans* ve P.*aeruginosa* gruplarında, %18'lik HEBP diğer gruplara ve kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek antimikrobiyal etkiye sahipken, E. *faecalis* ile enfekte edilen grupta %7, %9 ve %18 konsantrasyona sahip HEBP grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır. Tüm gruplar içinde antimikrobiyal olarak en etkin konsantrasyon %18 lik HEBP konsantrasyonu olduğu görülmüştür. Bu çalışmanın sınırları dahilinde HEBP'in antimikrobiyal etkinlik gösterdiği söylenebilmektedir.

Sözlü Bildiri

EXPRESSION PROFILE OF GALECTIN-1 AND -3 IN THE TESTIS AND EPIDIDYMIS OF ACTIVE AND HIBERNATING PREPUBERTAL ANATOLIAN GROUND SQUIRREL (*SPERMOPHILUS XANTHOPRYMNUS*)

Mehmet ÖZBEK

Department of Histology and Embrology, Faculty of Veterinary Medicine, Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey ***e-mail:*** *mozbek@mehmetakif.edu.tr*

Abstract

Galectins are β-galcotosid-binding lectins. The function of galectins varies with their tissue-specific and subcellular location, and their binding to carbohydrates makes them key players in several intra- and extracellular processes where they bind to glycosylated proteins and lipids. Here, we aimed to investigate expression profile galectin -1 (Gal1) and -3 (Gal3) in testis and epididymis of active and hibernating prepubertal Anatolian Ground Squirrel (*Spermophilus xanthoprymnus*) by using immunohistochemistry. In the active and hibernation period, Gal1 expression was observed in peritubular myoid cells and smooth muscle cells of the vessel walls in testis. In the epididymis, Gal1 expression was detected in the smooth muscle cells of the duct during the active period, but no reaction was observed in smooth muscle cells of epididymis during the hibernation period. Interestingly, we found the Gal1 reaction in smooth muscle cells around the ductus deferens in hibernation. Gal3 expression was observed in some interstitial cells during the active period, but also in spermatogenic cells of the hibernation period. While the intense Gal3 reaction was detected in most of the epididymis during the active period, Gal3 expression decreased significantly in the epididymis during the hibernation. In conclusion, Gal1 and Gal3 expression was found to be different in active and hibernation periods. In particular, the expression of these proteins in the epididymis decreased during the hibernation period.

Key words: *Spermophilus xanthoprymnus*, Galectin-1, Galectin-3, Testis, Epididymis

Sözlü Bildiri

GİRİŞİMCİLİK VE İLETİŞİMSEL BECERİ

Gülüstan KÖSE*

**Burdur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,*
gkose264@gmail.com

Girişimcilik; yaşadığımız evrenin yarattığı fırsatları sezme, o sezgilerden düşler üretme, düşleri projelere dönüştürme, projeleri yaşama taşıma ve zenginlik üreterek insan yaşamını kolaylaştırma becerisine sahip olmaktır. Girişimci ise risk alarak yenilik veya geliştirme yapan kişidir. Girişimciliğin genel olarak, kar elde etmek, mevcut kaynakları, durumları ve imkanları etkili şekilde değerlendirmek, yaratıcı ve yenilikçi faaliyetlerde bulunmak gerekli zaman ve çaba harcamak ve risk almak gibi kavramları kapsamaktadır. Bu doğrultuda girişimciliğin, yeni bir mal ya da hizmet yaratmadaki öngörülen ya da görülemeyen durumları değerlendirebilecek, yeniliğin oluşacağına inanan ve mevcut süreç tamamlanıncaya kadar gerekli zamanı ve çabayı harcayacak gerekli motivasyona sahip olacak kişilere ihtiyacı vardır. İletişim; bir düşüncenin, bir duygunun yüz anlatımı, el, kol ve baş hareketleri, konuşma yoluyla ya da yazı, telefon, radyo, televizyon gibi bildirişim araç ve gereçlerinden yararlanarak, bir kimseden başka bir kimseye iletimidir. İletişim, gündelik yaşamımızda bize nesneleri, insanları tanımlar, iş bölümü içinde değişik roller yüklenmiş insanlara bu rolleri yerine getirirken, bu rol dağılımından oluşan toplumun o tarih dönemindeki hayat tarzını öğretir, olumlu hale getirir, yeniden üretimi için gereken değerlendirme biçimlerini aşılar. İletişim becerisi, kişiden, karşı karşıya kaldığı olayla ilgili, olası bakış açılarını ve tanımlamaları araştırmayı, soruşturmayı ve bütünleştirmeyi içerir.

Sonuç olarak girişimciliğin olmadığı ya da yetersiz olduğu ülkelerde ekonomik refah düzeyi düşük olmaktadır. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde girişimciliğin oynadığı rol çok büyüktür. İletişim becerileri olmaksızın diğer bileşenlerdeki yeterlikler de önemli ölçüde anlamlarını yitirirler. İletişim becerisi bir kişilik özelliği değil öğrenilen beceriler dizgesidir.

Anahtar Kelimeler : Girişimcilik, Girişimci, İletişim, İletişim Becerisi

Sözlü Bildiri

PLATELET RİCH FİBRİNİN DİŞ HEKİMLİĞİ VE PERİODONTOLOJİ'DE KULLANIM ALANLARI VE ETKİLERİ

THE USE AND EFFECTS OF PLATELET RICH FIBRIN IN DENTISTRY AND PERIODONTOLOGY

Alper KIZILDAĞ[1]

[1]*Pamukkale Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Periodontoloji A.D., Denizli, Türkiye, alperkizildag@hotmail.com*

ÖZET

Diş hekimliğinde rejeneratif tedavi, herhangi bir nedenden dolayı fonksiyonu bozulan dokuların değiştirilmesini ve/veya yenilenmesini hedeflemektedir. Bu amaç doğrultusunda yumuşak doku greftleri, sert doku greftleri (otojen, insan, hayvan ve sentetik kaynaklı olanlar), biyolojik moleküller ve otojen hücreler gibi birçok materyal kullanılmaktadır. Ayrıca çeşitli büyüme faktörleri de rejenerasyonu artırmak için diş hekimliğinde geniş bir alanda uygulanmaktadır. Ancak bu büyüme faktörleri hastalar için oldukça pahalı materyallerdir. Bu nedenle son yıllarda büyüme faktörü kaynağı olan trombositlerden yararlanılmaktadır. Bu derlemede, içerisinde büyüme faktörü barındıran ve hastanın kendi kanından elde edilen platelet rich fibrinin diş hekimliği ve periodontolojideki kullanım alanlarından ve etkilerinden bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Periodontoloji, Platelet rich fibrin, Rejenerasyon

ABSTRACT

In dentistry, regenerative therapy aims the replacement and/or regeneration of tissues with impaired function as a result of any reason. In accordance with this purpose, several materials such as soft tissue grafts, hard tissue grafts (autogenous, human, animal and synthetic sources), biological molecules and autogenous cells, are used. In addition, various growth factors are applied to enhance the regeneration in a wide area in dentistry. However, these growth factors are very expensive materials for patients. Therefore, platelets, which are the source of growth factors, have been used in recent years. In this review, the usage areas and effects of platelet rich fibrin, which contains growth factors and derived from the patient's own blood, in dentistry and periodontology will be discussed.

Key Words: Periodontology, Platelet rich fibrin, Regeneration

Sözlü Bildiri

GÖÇMEN BİR KADININ KÜRETAJ SÜRESİ HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU

Fatma Özlem Üner[1], Öznur Körükcü[2]

[1]*Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları A.D. , Alanya,Türkiye, fatma.uner@alanya.edu.tr*

[2]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği A.D. Antalya, Türkiye, oznurkorukcu@akdeniz.edu.tr*

Giriş: Ülkemizde Suriyeli göçmen sayısı giderek artmaktadır. Bu etkenlerden biri kontrolsüz şekilde gebe kalmalarıdır.

Amaç: Probe küretaj sonrası tekrar gebe kalamayacağını düşünen G. Hanım'ın endişe ,anksiyete ve bilgi eksikliğine yönelik hemşirelik bakımı planlamaktır.

Vaka: Bir Suriye göçmeni olan G. Hanım 20 yaşında, ev hanımı ve okur yazar değildir. Kendini ifade edebilecek kadar Türkçe konuşmaktadır. Yaklaşık 1,5 yıldır evli olan G. Hanımın ' gravidası: 4, paritesi: 0, küretaj 2 ve bu sonlanan gebeliğiyle beraber abortus sayısı 4'tür. SAT'a göre 12W gebe olan G. Hanım acilden vajinal kanamayla başvuru yapmış ve kadın doğum servisine yatışı yapılmıştır. Abortus incipiens tanısı koyulan G. Hanım'a küretaj olması gerektiği söylenmiştir. Ancak G. Hanım küretaj onam formunu imzalamamış ve tüm gece ağlamıştır. Aşırı vajinal kanaması olan G. Hanım'ın yanında kimse kalmamaktadır ve eşi sadece 1 kere gelmiştir. Küretaj olmayı kabul etmeyen G. Hanım ağlamaya devam etmiştir ve kimseyle konuşmamıştır.

Yöntem: Abortus incipiens tanısı ve ,aşırı vajinal kanaması olan G. Hanım' ın öncelikle sağlığını tehdit eden bu durum için küretaj olması için ikna edilmesi ve sonrasında yine bebeğinin kaybına yönelik hemşirelik bakımı planlanmıştır.

Bulgular: Bakımında ele alınan hemşirelik tanıları ve girişimler NANDA' ya (North American Nursing Diagnosis Association) göre planlanmıştır. "Bilgi Ekskiliği" ,"Sağlığı etkisiz yönetme", "Anksiyet" olarak belirlenmiştir. G. Hanım için kendini rahat ifade edebilmesi için hastanenin tercümanı çağrılmıştır. Tercüman eşliğinde G. Hanım rahatlatılmaya çalışılmıştır ve neden küretaj olmayı kabul etmediği sorulmuştur. G. Hanım 1,5 yıldır evli olmasına rağmen bebek sahibi olamadığını ve bunun küretaj yüzünden olduğunu düşündüğünü söylemiştir. G. Hanım yine küretaj olursa hiç çocuğunun olmayacağını ifade etmiştir ve eşinin başka birisiyle evlenmesinden korktuğunu da belirtmiştir. G. Hanım sağlığını tehdit eden durum hakkına bilgilendirilmiş, küretaj olmayı kabul etmesi için bilgi ekskikliği giderilmiştir. Küretaj sonrası kaybı için desteklenmiştir ve 4 kere abortus yaşadığı için genetik danışmanlık hakkında da bilgilendirilmiştir.

Sonuç: Anne adayı için bebeğini kaybetmek ve küraataj olmak zor hatta oldukça travmatik bir durumdur. Kürtaj kadınların beden ve ruh dengesini bozabilmektedir. Kadınlar kürtajdan inanç yapıları ve hayata bakış tarzlarına göre farklı etkilenmektedir. Suriyeli göçmen kadınların inançları gereği doğurganlığın fazla olmasının kendi toplumlarında değerli kabul edilmesi kontrolsüz ve sağlıksız gebeliklerle karşımıza çıkmaktadır. Verilen hemşirelik bakımının göçmen kadınlarda karşılaştıkları sağlık sorunlarını anlamalarına, yanlış inançların doğurduğu sonuçlarla baş etmelerini sağladığı belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik bakımı, küretaj, göçmen kadınlar

Sözlü Bildiri

PALM YAĞI VE İNSAN SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ
EFFECTS OF PALM OIL ON HUMAN HEALTH

Erhan KEYVAN[1]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye. e-posta: erhankeyvan@mehmetakif.edu.tr*

Özet

Artan dünya nüfus popülasyonu sebebiyle protein, karbonhidrat ve yağ içeren temel gıda maddelerine yönelik bir talep artışı meydana gelmiştir. Bu kaynaklarda meydana gelen arz talebi üreticileri farklı maddelerden ürün teminine yönelik yeni yöntem arayışlarına yöneltmektedir. Palmiye ağacı (*Elais guineensis*) uzun yıllardan beri Batı Afrika ülkelerinde geleneksel olarak pişirme ve diğer amaçlar kullanılmaktadır. Son yıllarda palmiye meyvesinden elde edilen yağın gıda endüstrisinde kullanımı artış göstermektedir. Palm yağı genellikle; unlu mamüller, şekerler, kekler, peynir analogları, cips, çikolata, şekerleme yağları, çerezler, yemek pişirme yağı, kraker, donut, dondurulmuş yemekler (krep, turta, pizza, patates), dondurma, endüstriyel kızartma yağları, hazır erişte ve yulaf ezmesi, margarinler, patlamış mısır, süt olmayan kremalar, yerfıstığı yağı, salata sosları, atıştırmalıklar, çorbalar, vitamin takviyeleri gibi gıdalarda bulanabilmektedir. Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi (EFSA) palm yağının 200°C ve üzerinde ısıtılması durumunda diğer bitkisel yağlara göre daha fazla oranda kanserojen madde açığa çıktığını bildirmiştir. Ancak son dönemde Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) Gıda Katkı Maddeleri Ortak Uzman Komitesi'nin (JECFA) palm yağı ve meydana getirebileceği riskler konusunda EFSA görüşüne yönelik tekrar bir kontrol sağlanmasının gerekli olduğunu bildirmiştir. Palm yağı içeren gıdaların insan sağlığı üzerine etkilerine yönelik daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada palm yağı hakkında son yıllarda yapılan çalışmalara yönelik bilgi verilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gıda, Palm yağı, Kanser

Abstract

Due to the increasing of the world population, there has been an increase in demand for basic foodstuffs including protein, carbohydrate and fat. The demand for supply in these sources leads producers to seek new methods for product procurement from different substances. Palm tree (*Elais guineensis*) has traditionally been used in West African countries for many years for cooking and other purposes. In recent years, the use of oil obtained from palm fruit has increased in the food industry. Bakery products, candies, cakes, cheese analogues, chips, chocolate, confectionery oils, cookies, cooking oil, crackers, donuts, frozen meals (pancakes, pies, pizza, potatoes), ice cream, industrial frying oils, instant noodles, popcorn, non-dairy creams, peanut butter, salad dressings, snacks, soups and vitamin supplements usually contain palm oil. The European Food Safety Authority (EFSA) reported that when the palm oil is heated above 200°C more carcinogenic substances are released than other vegetable oils. However, Food and Agriculture Organization (FAO) and World Health Organization (WHO), Joint Expert Committee on Food Additives (JECFA) reported that it is necessary to check the EFSA's opinion about palm oil and the risks it may cause. Further studies are needed on the effects of palm oil on human health. In this study, it is aimed to give current information about palm oil.

Keywords: Cancer, Food, Palm oil.

Sözlü Bildiri

TOTAL PARENTERAL NUTRITIONAL SUPPORT IN PREMATURE INFANTS (PREMATÜRE YENIDOĞANLARDA TOTAL PARENTERAL BESLENME DESTEĞI)

Halil İbrahim TAŞDEMİR[1], Emine EFE[2]

[1] *Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Bölüm, Antalya, Türkiye, ibrahimtasdemir@akdeniz.edu.tr*

[2] *Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Bölüm, Antalya, Türkiye, eefe@akdeniz.edu.tr*

ABSTRACT

Nowadays, nutrition is as important as treatment given to the patient. In both children and adults, nutritional requirements vary according to the health status of each age and individual. However, the age group in which nutrition is most important is infants with the fastest growth, especially premature infants. Many short and long term negative consequences of malnutrition in infants are known. The fact that infants with very low birth weight have started to live in recent years and these infants have not been able to enteral feed in the early period have led to an increase in the need for parenteral nutrition and changing approaches in this regard. Total parenteral nutrition (TPN) is one of the most important applications used in modern neonatal intensive care units (NICU). Babies should never be fasted after birth. Especially in infants born with very low birth weight and unable to be fed enterally, TPN is started immediately after birth and continued until the infant is easily fed by the enteral route. TPN provides liquid, energy, macro (protein, carbohydrate, fat) and micronutrients (electrolytes, minerals, trace elements, vitamins) that are essential for basal metabolism and growth. This process, which is of great importance in the development and health of premature infants, should be known and followed by neonatal nurses with all stages and aspects. In this way, premature neonates will be prevented from complications and damages of total parenteral nutrition. As a result, premature infants need the support of the neonatal nurses to show healthy development.

Key words: Total Parenteral Nutrition, Preterm Infant, Nursing Care

ÖZET

Günümüzde beslenmenin de hastaya verilen tedaviler kadar önem taşıdığı anlaşılmıştır. Hem çocuklarda hem de erişkinlerde her yaşa ve bireyin sağlık durumuna göre besin gereksinimleri değişir. Fakat beslenmenin en çok önem taşıdığı yaş grubu, en hızlı büyüme seyri gösteren yenidoğanlar, özellikle prematüre bebeklerdir. Yenidoğanlarda yetersiz beslenmenin birçok kısa ve uzun dönem olumsuz sonuçları bilinmektedir. Son yıllarda çok düşük doğum ağırlıklı bebeklerin yaşamaya başlaması ve bu bebekleri enteral beslemenin erken dönemde mümkün olmaması, parenteral beslenme gereksinimlerinin artmasına ve bu konudaki yaklaşımların değişmesine yol açmıştır. Total parenteral nütrisyon (TPN), çağdaş yenidoğan yoğun bakım üniteleri (YBÜ)'nde kullanılan en önemli uygulamalardan birisidir. Bebeklerin doğumdan sonra hiçbir zaman aç bırakılmamaları esasından hareketle, özellikle çok düşük doğum ağırlığı ile doğan ve enteral yoldan beslenmesi olanaksız olan bebeklerde TPN doğumdan hemen sonra başlanmakta ve bebek enteral yoldan rahat bir şekilde besleninceye kadar devam ettirilmektedir. TPN bazal metabolizma ve büyüme için gerekli olan sıvı, enerji, makro (protein, karbonhidrat, yağ) ve mikro (elektrolit, mineral, eser elementler, vitamin) besin öğelerini sağlar. Prematüre yenidoğanlar gelişiminde ve sağlığında önemi büyük olan bu sürecin hemşireler tarafından tüm aşamalarıyla ve yönleriyle bilinmesi ve izlemlerinin yapılması gerekmektedir. Bu sayede prematüre yenidoğanların TPN'nin komplikasyonlarından ve zararlarından korunması sağlanacaktır. Sonuç olarak yenidoğanın sağlıklı bir gelişim göstermesi konusunda yenidoğan hemşiresinin desteğine ihtiyacı vardır.

Anahtar Kelimeler: Total parenteral Beslenme, Preterm Yenidoğan, Hemşirelik Bakımı

Sözlü Bildiri

BEBEKLERDE SARSILMIŞ BEBEK SENDROMUNUN RİSK FAKTÖRLERİ VE BELİRTİLERİ

Sibel ŞAHİN[1], Nevin USLU[2]

[1] *Sibel ŞAHİN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, sibelsahin97@hotmail.com*

[2]*Nevin USLU, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Burdur, Türkiye, nuslu@mehmetakif.edu.tr*

Giriş

Sarsılmış bebek sendromu (SBS), bebeğin ilk aylarda sık olan ağlama krizlerinin ebeveynde oluşturduğu hayal kırıklığı ve kızgınlık sonucu ebeveynin bebeği sarsmasıyla ortaya çıkan bir durumdur.

Amaç

Bu bildirinin amacı, bebeklerdeki SBS'nin belirtilerine ve risk faktörlerine dikkat çekmektir.

Yöntem

Derlemede, "Google Akademik, PubMed, Web of Science" veri tabanlarından "çocuk istismarı, sarsılmış bebek sendromu, kaza dışı kafa yaralanmaları" anahtar kelimeleri kullanılarak Türkçe-İngilizce olarak taranmış, 2009-2019 yılları arasındaki yayınlar çalışmaya alınmıştır.

Bulgular

SBS ebeveynin, bebeği kollarından ya da gövdesinden tutarak sertçe sarsmasıyla gelişen fiziksel istismarın ölümcül bir tipidir. Özellikle bir yaşından küçük çocuklarda baştaki hızlı "akselerasyon" ve "deselerasyon" hareketleri ile kapalı kafa travmalarına neden olmaktadır. Çocuklarda belirti ve bulgular; huzursuzluk, titreme, kusma gibi basit belirtilerden laterji, konvülsiyon, koma, stupor ve ölüme kadar geniş bir dağılım göstermektedir. Vakaların yaklaşık % 20'si travmadan sonraki ilk birkaç günde kaybedilebilmektedir. Hayatta kalanlar öğrenme güçlüğü, davranış sorunları, ileri bilişsel ve gelişimsel gerilik, paralizi ve körlük gibi sekellerle yaşama devam etmektedirler. SBS bulguları özgül olmadığı için ayırıcı tanıda birçok hastalık ile karıştırılabilmekte ve tanı konulamamaktadır. Çoğunlukla kafa travması olarak değerlendirilmektedir. Bu açıdan SBS'nin risk faktörlerini bilmek önemlidir. Bu risk faktörleri; 1) Bebek ile ilgili faktörler (prematürelik, çoğul gebelik, düşük doğum ağırlıklı olma, 1 yaşın altında olma, erkek cinsiyet, engelli olma, ağlaması şiddetli olanlar) 2) Ebeveyn ve bakımdan sorumlu kişi ile ilgili risk faktörleri (erkek cinsiyet, boşanmış yada tek ebeveyn, düşük eğitim düzeyi, işsizlik, genç yaşta anne baba olma, madde kullanma, kişisel istismar ya da aile öyküsü, bebekten gerçeğe uygun olmayan beklentiler, psikiyatrik sorunlar, geç doğum öncesi bakım alma) 3) Çevresel ve sosyal risk faktörleri (düşük gelir düzeyi, sosyal izolasyon, sosyal destek olmaması, hamilelik boyunca yetersiz bakım, kötü aile ilişkileri, sosyal ve kültürel davranış şekli)'dir.

Tartışma ve Sonuç

Hemşireler, çocuk ile iletişim halinde olduklarından SBS'nin risk faktörlerini ve belirtilerini erken dönemde saptayarak korumada ve önlemede aktif rol alabilirler.

Anahtar Kelimeler: çocuk istismarı, sarsılmış bebek sendromu, kaza dışı kafa yaralanmaları

Sözlü Bildiri

DİŞ HEKİMLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN YAŞLI AYRIMCILIĞINA İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Tahir KESKİN[1], Zeliha BAŞKURT[2], Abdullah Al-Sini[3], Işın KÜRKÇÜOĞLU[4]

[1]*Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye*

[2]*Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye*

[3]*Doktora Öğrencisi, SDÜ Diş Hekimliği Fakültesi, Klinik Diş Hekimliği Bilimleri Bölümü, Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye*

[4] *Dr. Öğr. Üyesi, SDÜ Diş Hekimliği Fakültesi, Klinik Diş Hekimliği Bilimleri Bölümü, Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye*

ÖZET:

Giriş ve amaç: Dünya genelinde yaşlı nüfus oranı ve nüfusun yaşlanma hızı gün geçtikçe artmaktadır. Toplumumuzda yaşlı nüfusunun giderek artmasıyla sağlık hizmeti almak için başvuran yaşlı sayısı artmakta, dolayısıyla sağlık profesyonelleri yaşlılara daha fazla hizmet vermektedir. Diş hekimlerinin yaşlılarla sık etkileşimde bulunduğunu göz önüne alındığında, öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları daha da önemli hale gelmektedir. Bu nedenle bu çalışmadaki amacımız diş hekimliği öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarını belirlemektir.

Yöntem: Çalışmamız tanımlayıcı nitelikte olup, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesinde eğitim gören ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 177 öğrenci ile yapılmıştır. Çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ve Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ) ile toplanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin YATÖ puan ortalaması 84,6± 9,3 puan olup, yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumlu tutum sergiledikleri belirlenmiştir. Kadın öğrencilerin, kardeş sayısı 3 ve altında olanların, yaşamının en uzun süresini Köy/Kasaba'da geçirenlerin YATÖ puanlarının daha yüksek olduğu fakat bu farkların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Sonuç: Diş hekimliği öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir. Lisans eğitimi sürecinde geriatri ilgili konulara yer verilmesinin ve kliniklerde öğrencilerle yaşlı bireylerin etkileşiminin artırılmasının, öğrencilerin yaşlılara yönelik tutumlarının daha da olumluya dönmesinde katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Diş Hekimliği Öğrencileri, Yaşlılık, Yaşlı Ayrımcılığı

Sözlü Bildiri

ERASMUS+ ÖĞRENCİ DEĞİŞİM PROGRAMLARIYLA AVRUPA'DA HEMŞİRELİK EĞİTİMİ: DENEYİM PAYLAŞIMI

***Sibel ŞENTÜRK, **Efe GENÇLER, *** Berfin Vesile SARI**

Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu,
sibelsenturk@mehmetakif.edu.tr

***Hemşirelik III.ncü Sınıf Öğrencisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu,*
efegencler@hotmail.com.tr

****Hemşirelik III.ncü Sınıf Öğrencisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu,*
berfinvsari@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Erasmus+, öğrencilere uluslararası bir eğitim olanağı sağlamak ve ülkeler arasındaki iş birliğini artırmak, eğitimin niteliğini yükseltmek, farklı kültürler ve yaşam biçimleriyle beraber yaşamaya olumlu yaklaşmak, karşılıklı bilgi alışverişini sağlamak amacıyla oluşturulmuştur.

Amaç: Bu araştırma, çok kültürlü ortamda eğitim fırsatı veren Erasmus+ hareketlilik programına katılmış olan iki hemşirelik öğrencisinin akademik yaşantılarına katkısını ve verilen hemşirelik eğitiminin Türkiye'deki hemşirelik eğitimiyle karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma, 2017-2018 eğitim-öğretim dönemi bahar yarıyılında Erasmus+ Öğrenim Hareketliliğine katılmış iki farklı ülkeye giden (Portekiz ve Polonya) iki hemşirelik öğrencisinin staj uygulamalarında ve eğitimlerinde edindikleri bilgiler Türkiye'deki aldıkları eğitimlerle karşılaştırılarak avantaj ve dezavantajlarından bahsedilmiştir.

Bulgular: Öğrenciler, Erasmus+ hareketliliğinin akademik, dil, sosyal, kültürel gelişmede kendilerine büyük fayda kazandırdığını, Avrupa'da geçerli olan sağlık sisteminin içinde bulunmaktan memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin, Erasmus+ deneyimi sayesinde çok kültürlü ortamda farklı ülkelerin eğitim sistemleri, klinik uygulamaları ve diğer kültürden gelen öğrencilerin farklı bakış açıları hakkında bilgi sahibi oldukları, Türkiye'deki hemşirelik eğitimiyle karşılaştırdıklarında artı ve eksikleri yönünden farklı kazanımlar elde ettikleri saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, Erasmus+ hareketliliği öğrencilere sosyal, kültürel ve akademik olarak katkı sağlamıştır. Bu kazanımların artması için; üniversitelerin yapmış olduğu ikili anlaşmaların artırılması, fakültelerde öğrenciler için bilgilendirme konferansları verilmesi, program ile ilgili rehberlik hizmetlerinin iyileştirilmesi, bölümler için verilen kontenjanların artırılması sağlanarak daha çok öğrencinin faydalanabilmesi amacıyla programların daha da yaygın hale getirilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Erasmus+ Hareketliliği, Hemşirelik Eğitimi, Deneyim Paylaşımı.

Sözlü Bildiri

PREMENSTURAL SENDROMDA BAŞETMEDE HEMŞİRENİN ROLÜ

Yasemin Turgut[1], Hatice Balcı Yangın[2]

[1]*Doktora Öğrencsi; Akdeniz Üniversitesi/ Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Sağlığı Hastalıkları Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, yaseminturgut83@gmail.com*

[2] *Doç. Dr; Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Sağlığı Hastalıkları Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, bhatice@akdeniz.edu.tr*

ÖZET

Preementurel sendrom (PMS), menstruasyondan yaklaşık beş gün önce ortaya çıkan, menstruasyonun başlamasıyla birkaç gün içinde son bulan, fiziksel ve psikolojik semptomların eşlik ettiği tablo olarak tanımlanmaktadır (ACOG, 2015). PMS, yanlızca bireyi değil bireyin içinde yaşadığı topluluğu ve iletişimde olduğu kişileride etkileyebilecek bir problemdir. Moghadam ve arkadaşlarının (2014) PMS epidemiyoloji üzerine yaptıkları metaaanaliz çalışmasında, dünyada PMS prevelansının %47.8 olduğu, en düşük % 12 ile Fransa ve en yüksek %98 ile İran olduğunu bulunmuştur. Sağlık Bakanlığı tarafından (2014) yapılan Türkiye kadın sağlığı araştırmasında 15-65 yaş aralığındaki kadınlarda %56,91 oranında PMS olduğu belirlenmiştir.

Etyolojisi tam olarak açıklanamamaktadır. Artan veya azalan östrojen ve progesteron seviyelerinin aldesteron, renin anjiotensin ve beyinde serotonin seviyesini etkilediği belirtilmektedir. Bununla birlikte kişide troid fonksiyon bozukluğu, tanısı konulmuş psikolojik hastalığının varlığı, genetik yatkınlık, stres gibi faktörlerin varlığının da PMS semptomlarına neden olabileceği belirtilmektedir.
Premenstural sendrom belirtileri, fiziksel belirtiler (ağrı, vücudun çeşitli yerlerinde ödem, cilt problemleri, göğüslerde hassasiyet, konstipasyon veya diyare gibi gastrointestinal sistem rahatsızlıkları vb.), psikolojik belirtiler (depresyon, anksiyete, sinirlilik, gerginlik, cinsel istekte azalma vb.) ve davranışsal belirtiler (iştah değişiklikleri, iletişim kurmama, içe kapanıklık, konsantrasyon bozukluğu, ağlama isteği, yalnız kalma isteği vb.) şeklinde görülebilir.

PMS tanısı için iyi bir ekip çalışması gerekmektedir. PMS tanılaması için laboratuvar testleri yoktur bu nedenle kişiden tıbbı, üreme ve menstural öyküsüne yönelik ayrıntılı bir anamnez alınmalı ve varsa diğer rahatsızlıkları dışlanması gerekmektedir. Bununla birlikte yaşanan semptomların PMS ile ilişkilendirilebilmesi için kadında görülen semptomların menstruasyondan yaklaşık beş gün önce ortaya çıkması, bu semptomların menstruasyonun başlangıcından dört gün sonra sona ermesi, ard arda en az üç menstrual siklus boyunca devam etmesi, normal aktivitelerini etkilemesi gerekmektedir (ACOG, 2015). Bu açıdan gerekirse kişiden kendisine yönelik olarak semptom günlüğü tutması istenebilir. Bu günlükte kişi yaşadığı semptomların şiddetini ve normal aktivitelerini nasıl etkilediğini değerlendirmelidir. Bu günlük en az iki veya üç menstural siklus boyunca tutulmalıdır.
PMS tedavisinde ilk basamakta amaç kişiye PMS semptomları hakkında bilgi vererek kişinin kendini gözlemlemesini ve yaşadığı semptomların farkına varmasını sağlamaktır. Ayrıca sağlık profesyonelleri, PMS ile başetmeleri için kadınların yaşam şekilleri ve diyet değişiklikleri üzerine danışmanlık yaparak PMS semptomları ile baş etmelerini sağlayabilir. Hemşireler kadınlara eğitim ve danışmanlık vermede en önemli kişilerden biridir. İkinci basamakta sağlık ekibinin diğer üyeleri ile bilişsel davranışçı terapi ve tamamlayıcı alternatif tedavi yöntemleri uygulanması sağlanmalıdır. Eğer sorun devam ederse üçüncü basamaktaki farmakolojik tedaviye geçilmektedir. Son olarak ise dördüncü basamakta yer alan cerrahi tedaviye başvurulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Baş etme, Hemşire, Mensturasyon, Premenstural sendrom.

Sözlü Bildiri

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA GÖRSEL ALGI BECERİLERİ VE GÖRSEL MOTOR BECERİLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Gözde Önal[1], Zeynep Kolit[2], Meral Huri[3]

1- Arş. Gör. Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul
e-mail: gozdeonal0@gmail.com
2- Erg. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, Ankara
e-mail: zeynepkolit_1903@hotmail.com
3- Doç. Dr. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul
e-mail: meralhuri@yahoo.com

ÖZET

Giriş: Görsel algı, görsel uyaranları tanıma, ayırt etme ve daha önceki deneyimlerle ilişkili olarak yorumlama yeteneği anlamına gelmektedir. Görsel algı becerileri, çocukların okuma, yazma, heceleme, matematik yeteneklerini geliştirme ve okul başarısı için önemli bir anlam taşımaktadır. Görsel-motor koordinasyon ise görsel uyaranları alma, zihin ve beden koordinasyonu içerisinde uygun motor cevapları oluşturma olarak tanımlanmaktadır. Görsel-motor koordinasyon becerileri yürüme, koşma, atlama, tırmanma, giyinme-soyunma, düğme ilikleme, el-yüz yıkama, diş fırçalama, bisiklet, araba ya da bilgisayar kullanma, boyama, okuma-yazma, makas kullanma gibi becerileri kapsamaktadır. Görsel algı ve görsel motor entegrasyon normal gelişim gösteren çocuklarda birbirinden ayrı fonksiyonlar olmasına rağmen bu iki becerinin birbirini etkileyebileceği düşünülmektedir. **Amaç:** Bu çalışmada okul öncesi çocuklarda görsel algısal beceri ve görsel-motor beceri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Okul öncesi dönemde 4-6 yaş aralığında ortalama 64,82±6,06 aylık (min. 54, max.77) 20 çocuk çalışmaya alındı. TAD Eryaman Preschool'da kreş eğitimine devam eden çocuklara Motor Beceriden Bağımsız Görsel Algı Testi 4 ve Bruininks-Oseretsky Motor Yeterlilik Testi'nin 7. (Görsel-motor kontrol) ve 8. (Kol hızı ve el becerisi) alt testleri ile değerlendirmeler uygulandı. **Bulgular:** Spearman Korelasyon Analizi'ne göre görsel-motor kontrol ile uzaysal ilişki algılama (p=0.001), görsel hafıza (p=0.033), görsel ayrım (p=0.035), ve şekil-zemin algılama (p=0.033) arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Kol hızı ve el becerisi ile görsel algılama becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (p>0.05). **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmamız sonucunda okul öncesi çocuklarda motor beceriden bağımsız görsel algı becerileri ve görsel-motor becerilerin birbiriyle ilişkili olduğu görülmüştür. Görsel algılamanın kol hızı ve el becerisine etkisi için daha çok çocuğun katıldığı ileri araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi, Görsel algılama, Görsel motor beceri

Sözlü Bildiri

UYKU KALİTESİ DENGEYİ ETKİLER Mİ?

Mesut ERGAN[1], Tahir KESKİN[1], Zeliha BAŞKURT[2], Ferdi BAŞKURT[3]

[1]*Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye*

[2]*Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye*

[3]*Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye*

ÖZET:

Giriş ve Amaç: Günümüzde teknolojik açıdan gelişmiş toplumlarda düşük uyku kalitesi bir halk sağlığı sorunu olarak ortaya çıkmaktadır. Yapılan çalışmalar toplumunda %21,8 oranında uyku kalitesinde bozulma, %34 oranında uykuya dalmada zorluk ve erken uyanma problemi olduğunu göstermektedir. Kötü uyku kalitesi birçok fiziksel ve psikolojik probleme sebep olmakta ve kişilerin genel sağlık durumunu etkilemektedir. Bu nedenle çalışmamızdaki amacımız uyku kalitesinin dengeye olan etkisini belirlemektir.

Yöntem: Bu çalışma, gönüllülük esasına göre çalışmaya katılmayı kabul eden 20-65 yaş arası 104 kişi üzerinde yapılmıştır. Çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan değerlendirme formu ve Pittsburg Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ) ile toplanmıştır. Olguların statik dengeleri tandem duruş, tek ayak üzerinde gözler açık-kapalı ayakta durma testleriyle; dinamik dengeleri ise fonksiyonel uzanmalar ve süreli kalk yürü testi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaşları ortalaması 48,96±9,46 yıldır ve 53'ü (% 51,0) kadındır. 56 (%53,8) katılımcının uyku kalitesi düzeyi 'iyi' olarak belirlenmiştir. PUKİ ortalama skoru 5,81±2,75'dir. Yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucuna göre, PUKİ toplam skoru ile; tek ayak üzerinde durma, sağa ve sola fonksiyonel uzanma skorları arasında anlamlı ve negatif yönlü, süreli kalk yürü testi ile anlamlı pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Çalışmanın sonucuna göre uyku kalitesi ile denge parametreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Uyku kalitesinin kötü olması dengeyi olumsuz yönde etkilemektedir.

Anahtar Sözcükler: Uyku kalitesi; Denge; Süreli Kalk ve Yürü Testi; Pittsburg Uyku Kalitesi İndeksi

Sözlü Bildiri

GESTASYONEL DİYABETİN ÖNLENMESİNDE EGZERSİZ TEDAVİSİ HANGİ DÖNEMDE ÖNERİLMELİDİR? LİTERATÜR DERLEMESİ

Ezgi Türkmen[1], Feray Güngör[2], Tuba Büyükkal[3], Gökçe Leblebici[4], Saliha Gürdal Karakelle[1]

[1]*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, ezgi.turkmen.49@hotmail.com,*

[2]*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Nörolojik Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, feray.gungorr@gmail.com*

[3]*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ebelik Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, buyukkaltuba@gmail.com*

[4]*Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, leblebicigokce@gmail.com*

Giriş
Gestasyonel diyabet (GD), görülme sıklığı tüm dünyada hızla artan ve çeşitli derecelerde glikoz intoleransı olarak tanımlanan gebeliğin yaygın bir komplikasyonudur. Genellikle 2. veya 3. trimesterde teşhis edilir ve gebenin kısa-uzun dönem sağlık durumu ile ilişkilidir. Hem GD'li annede hem de bebeğinde gelecekte tip 2 diyabet, obezite ve metabolik sendrom görülme riski yüksektir. Bu nedenle gebelikte GD'nin önlenmesi ve kan şekerinin kontrol altında tutulması temel hedeftir. Bu amaçla anne eğitimi, diyet, ilaç tedavisi ve egzersiz kullanılan yöntemler arasındadır.

Amaç
Bu derlemenin amacı; GD'nin önlenmesinde önemli bir yere sahip olan egzersiz uygulamasının hangi dönemde daha etkili olduğunu kapsamlı biçimde ortaya koymaktır.

Yöntem
Son 10 yılda GD riski bulunan ve bulunmayan gebelerde, egzersiz uygulamasıyla GD önlenmesi üzerine yapılmış randomize kontrollü çalışmalar, sistematik derlemeler ve meta analizler incelendi. Farklı hamilelik periotları için (trimesterler) yapılan çalışmalar derlemeye dahil edilirken, yüksek riskli gebelikler ve katılımı etkileyebilecek hastalıkları olan bireylerle yapılan çalışmalar derlemeden dışlandı.

Bulgular
Literatür tarandığında, özellikle ikinci trimester ve sonrasında yapılan egzersizin GD'nin önlenmesinde etkili olmadığı görülmektedir. Gebeliğin birinci trimesterinde alınan fazla kilonun GD'nin oluşumunda etkili olduğu ve bu dönemde yapılacak egzersizlerin GD'nin önlenmesinde daha faydalı olabileceği vurgulanmıştır. Bir başka görüş ise gebelik öncesi egzersiz geçmişi olmayanların gebelik döneminde egzersize başlamasının riskli olabileceği yönündedir. Ayrıca gebelik döneminde yapılan egzersizlerin makrozomi ile ilişkili olduğu belirtilmektedir. Prenatal dönemde, özellikle de gebelik öncesi bir yıllık süreçte yapılan egzersizlerin (yürüyüş, su içi aerobik, sabit bisiklet, dirençli egzersizler) GD'nin önlenmesinde en etkili dönem olduğu gösterilmiş ve bu dönemde egzersiz uygulanmasının GD oranını azaltmada tek başına etkili olduğu bulunmuştur. Bu nedenle, gebelik öncesi uygun egzersiz ve fiziksel aktivite önerilerinin verilmesi GD'nin önlenmesi açısından önemlidir.

Tartışma ve Sonuç
Bu bilgiler ışığında, gebelik öncesinde koruyucu rehabilitasyon kapsamında egzersiz önerilerinin verilebilmesi ve GD'nin önlenebilmesi için ebelerin ve fizyoterapistlerin interdisipliner bir çalışma yürütmesi gerektiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gestasyonel diyabet, Rehabilitasyon, Gebelik

Sözlü Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM DOYUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Fatma ÇALIŞANDEMİR, Özlem TAGAY

MAKÜ Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, fcalisandemir@gmail.com, ozlemtagay@gmail.com

ÖZET

Yaşam doyumu kavramı ilk kez yılında Neugarten tarafından kullanılmıştır. Yaşam doyumu bir insanın ne istediğiyle, neye sahip olduğunun karşılaştırılması sonucunda elde edilen durumdur. Diğer bir ifadeyle bireylerin yaşama karşı genel tutumu, yaşam doyumu, genel olarak kişinin kendi yaşamından duyduğu memnuniyetidir. Bireylerin yaşamlarından memnun olması, onların problem çözme becerilerini, sorunlarla baş edebilme becerisini ve yaşam becerilerini en iyi şekliyle kullanabilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Geleceğin yetişkinleri, ebeveynleri, öğretmenleri olacak olan üniversite öğrencilerinin genel yaşam doyumlarını etkileyen etmenlerin belirlenmesi bu açıdan önem teşkil etmektedir.

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırma verileri, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında iki farklı devlet üniversitesinde öğrenim gören toplam 267 öğrenciden elde edilmiştir. Araştırmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu" ile Diener ve arkadaşları tarafından geliştirilen sonrasında Yetim tarafından Türkçeye uyarlanmış olan " Yaşam Doyumu Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma verileri IBM SPSS 21.0 programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde bağımsız örneklemler için t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırmada, üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarının, yaşlarına, cinsiyetlerine, bölüm ve sınıflarına, anne-baba öğrenim durumlarına ve anne-babanın çalışıyor olup olmamasına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmektedir.

Anahtar sözcükler: Üniversite öğrencileri, yaşam doyumu, öğretmen adayları.

Sözlü Bildiri

FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ENGELLİLERDE SPORUN ETKİLERİ KONUSUNDAKİ FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Mesut ERGAN[1], Tahir KESKİN[1], Ferdi BAŞKURT[2], Zeliha BAŞKURT[3]

[1] *Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye*

[2] *Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye*

[3] *Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye*

Giriş: Sporun faydaları göz önüne alındığında engelli bireylerin sportif aktivitelerden göreceği fiziksel ve psikolojik faydalar yadsınamaz. Engelli insanların spora yönlendirilebilmesi için toplumda bu konu ile ilgili farkındalığın yüksek düzeyde olması gerekmektedir. Özellikle kişilerin yetersizliğinin olup olmadığını, yetersizlik varsa bu yetersizliğin türü ve seviyesini belirlemede etkin rol alan fizyoterapistlerin ve dolayısıyla fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin engellilerde spora yönelik farkındalıkları büyük önem arz etmektedir

Amaç: Çalışmanın amacı, fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin engelli bireylerde sporun etkilerine yönelik farkındalıklarını belirlemektir.

Yöntem: Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinden çalışmaya katılmayı kabul eden 391 katılımcı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanması için araştırmacılar tarafından geliştirilen Sosyo-Demografik Veri Formu ve Zihinsel Engelli Bireylerde Sporun Etkilerine Yönelik Farkındalık Ölçeği (ZEBSEYFÖ) kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaşları ortalaması 21,17±1,73 yıldır ve 288'i (% 73,7) kadındır. 131 (%33,50) öğrenci amatör veya profesyonel olarak sporla ilgilenmektedir. 20 (%5,1) öğrencinin ailesinde engelli birey bulunmaktadır ve % 52,7'si (206 kişi) daha önce spor yapan engelli birine şahit olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin ZEBSEYFÖ puan ortalaması 132,33±20,27'dir (yüksek düzey farkındalık). Öğrencilerin; cinsiyet, amatör veya profesyonel olarak sporla ilgilenme, ailede engelli birey varlığı ve daha önce spor yapan engelli birine şahit olma durumlarına göre ZEBSEYFÖ puan ortalamaları birbirine çok yakın olup istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Çalışma sonucuna göre fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin yüksek düzeyde farkındalıklarının olduğu belirlenmiştir. Hem erkek hem de kadın öğrencilerde farkındalık düzeylerinin birbirine çok yakın olduğu görülmüştür. Amatör veya profesyonel olarak sporla ilgilenenlerde ve spor yapan engelli birine şahit olanlarda farkındalık puanları yüksek olsa da gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Engellilerde spor; Engellilerde spora yönelik farkındalık; Fizyoterapi öğrencileri

Sözlü Bildiri

KANSER TEKRARLAMA KORKUSU VE HEMŞİRELİK

Fatmanur Sena Bostan[1] , Kamile Kabukcuoğlu[2]

[1]*Yüksek Lisans Öğrencis; Akdeniz Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Sağlığı Hastalıkları Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye sbostan96@gmail.com*

[2]*Prof. Dr; Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, kkamile@akdeniz.edu.tr*

ÖZET

Giriş:Kanser tedavisinde olan teknolojik gelişmeler sayesinde iyileşme sağlanan kişi sayısı giderek artmaktadır.Jinekololojik kanser tanısı alan kadınların tedavi sonrasında cinsel yaşam, doğurganlık ve beden imajının olumsuz yönde etkilenmesi nedeniyle kanser tekrarlama korkusu oluşabilmektedir.Kanser tekrarlama korkusu iyileşme sağlanan bireylerin, hastalığın geri dönmesine dair yaşadıkları endişe ve gerginlik ile karakterize ortak bir deneyimdir.

Amaç: Jinekolojik kanser tanısı alan bireylerde, kanser tekrarlama korkusuna yönelik girişimlerin etkisini incelemektir.

Yöntem:Çalışma jinekolojik kanser tanısı alan bireylere uygulanan kanser tekrarlama korkusuna yönelik girişimlerin incelenmesi ile derleme şeklinde yürütülmüştür.

Bulgular: Kanser tekrarlama korkusu yaşam kalitesini olumsuz etkilediği için kadınların tedavi sonrası normal yaşantılarına dönebilmeleri hassas bir denge gerektirmektedir. Tedavi olan kadınlarda görülen yüksek düzeyde kanser tekrarlama korkusunun, demografik özellikler, tıbbi ve psikolojik durum ve evlilikle ilişkili olduğu göze çarpmıştır.Jinekolojik kanserlerde farklı tedavi ve semptomların olmasına rağmen over, serviks ve endometrial kanserden tedavi olan bireylerde benzer düzeyde kanser tekrarlama korkusu gözlenmiştir. Jinekolojik kanser tedavisi olan kadınlarda, kanser tekrarlama korkusuna yönelik benlik saygısını geliştirmeyi ele alan bilişsel stratejiler, hasta odaklı girişimler ve grup terapilerinin, tekrarlama korkusunun etkilerini azalttığı görülmüştür.Kadınlar sahip olduğu güçlü ve olumlu özelliklere odaklanarak korkuları üzerinde kontrol sahibi olabilmektedir.

Sonuç: Kanser tekrarlama korkusu kişilerin algılarını, duygularını, bedenlerini, bilişsel ve davranışsal motivasyonlarını etkileyen karmaşık bir deneyimdir.Jinekolojik kanser yaşayan kadınlarda kanser tekrarlama korkusu üzerinde kontrol sağlamaları için psikososyal girişimler kullanılabilmektedir.Kanser tekrarlama korkusu yaygın ve kalıcı bir durumdur.Sağlık çalışanları kanser tekrarlama korkusu yaşayan bireylere, bireyselleştirilmiş etkili hasta merkezli bakım vermelidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Jinekolojik kanser, Kanser, Kanser korkusu

Sözlü Bildiri

AKUATİK REHABİLİTASYON

Özgecan SOYLU[1], Mümin POLAT[2]

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Burdur Türkiye*

[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Burdur Türkiye*

ÖZET

Eski çağlardan beri sıklıkla kullanılan bir tedavi ajanı olan su, kaldırma kuvveti, termoregülasyon gibi özellikleri sayesinde son yıllarda başlı başına bir tedavi yöntemi haline gelmiştir. Terapatik egzersizlerin suda yapılması ile terapatik akuatik egzersiz, akuatik terapi, akuatik rehabilitasyon, su terapisi, su içi rehabilitasyon ya da havuz terapisi gibi isimlerle karşımıza çıkmaktadır. Akuatik Rehabilitasyon, suyun sağladığı avantajları kullanarak kas-iskelet sistemi, sinir sistemi, kardiyovasküler sistem ve solunum sistemi hastalıkları ve fiziksel bozukluk oluşturan durumların su içi egzersizlerle rehabilite edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Akuatik rehabilitasyon tekniklerinde amaç, fonksiyonel durumu geliştirmek, bağımsızlığı sağlamak ve yaşam kalitesini arttırmaktır. Ortopedik rehabilitasyon alanında akut dönemde ağrının azaltılması, dolanımın kontrolü, erken dönem etkilenmiş ekleme ağırlık bindirmeden mobilitenin sağlanması, kapalı kinetik zincir egzersizlerine izin vermesi, fonksiyonun erken restorasyonu bakımından; ileri dönemde ise kassal kuvvet ve enduransın sağlanması, açık kinetik zincir egzersizlerine izin vermesi, spora özel becerilerin erken dönemde güvenle yapılması bakımından son yıllarda kullanılmaktadır. Suda egzersiz yapmanın ağrı yönetimi, gevşeme, kuvvetlenme bakımından kara egzersizlerine göre daha iyi ve kolay olduğu literatürde yer almaktadır. Su içi egzersizler amaca yönelik inşa edilmiş, uygun ısı ve derinlikteki havuzlarda, bireye ve hastalığa özel uygulanır. Bu egzersizlerde suyun hem fiziksel hem de fizyolojik özelliklerinden faydalanılır. Suyun ısınma kapasitesi birçok maddeden yüksektir ve aynı zamanda su iyi bir ısı ileticisidir. Su ısısının vücuda iletilmesi ile ağrıda azalma, spazmda çözülme, eklem hareket açıklıklarında ve eklem esnekliğinde artış sağlanır. Suyun kaldırma kuvveti sayesinde eklemlere binen yük azalır ve eklem hareket açıklığını artar. Kara egzersizlerine göre daha erken, güvenli ve daha ağrısız rehabilitasyon imkanı doğar. Su egzersizleri omurgaya ve diğer eklemlere binen yükü azaltarak postural düzeltmelerin daha kolay uygulanmasına olanak verir. Suyun yüzeyindeki gerilim ve su molekülleri arasında oluşan iç sürtünme (viskozite), su direncini oluşturur. Su direnci de suyun ideal bir egzersiz ortamı oluşturmasına olanak sağlar. Hareketin açıklığı ve hızı ayarlanarak, erken dönemde güvenli bir güçlendirme sağlanabilir. Su içinde hareket etme ile oluşan türbülans, propriosepsiyon ve denge reaksiyonlarını uyarır. Ayrıca tedavinin erken dönemlerinde yardımsız egzersiz yapabilme olanağı, ağrıda azalma, hareketlerin kolaylaşması gibi faktörler hastanın uyumunu, başarma inancını ve tedaviye olan güvenini artırır. Bu derlemede akuatik rehabilitasyonun etkileri kullanım alanları ele alınıp farklı kaynaklardan incelenip derlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akuatik Rehabilitasyon, Hidroterapi, Egzersiz

ABSTRACT

Water, a treatment agent that has been used frequently since ancient times, has become a treatment method in itself in recent years thanks to its properties such as buoyancy, thermoregulation. Therapeutic exercises in the water and therapeutic aquatic exercise, aquatic therapy, aquatic rehabilitation, water therapy, in-water rehabilitation or pool therapy with names such as appear. Aquatic Rehabilitation is defined as the rehabilitation of the musculoskeletal system, nervous system, cardiovascular system, respiratory diseases and physical disorders by using water. The purpose of aquatic rehabilitation techniques is to improve functional status, to ensure independence and to improve quality of life. In the field of orthopedic rehabilitation, the reduction of pain in the acute period, control of circulation, early mobilization of affected addiction without weighting, allowing closed kinetic chain exercises, early restoration of function; In the last period, the use of muscular force and endurance, allowing for open kinetic chain exercises and using it in the early period of sports-specific skills have been used in recent years. It is reported that exercise in water is better and easier in terms of pain management, relaxation, strengthening than in ground exercises. In-water exercises are applied for the purpose and are applied to the individual and the disease in the pools of suitable heat and depth. Both physical and physiological properties of water are utilized in these exercises. Water heating capacity is higher than many substances and water is a good heat conductor. Water heat is transmitted to the body by decreasing pain, dissolution in spasm, increase in joint range and joint flexibility. Thanks to the lifting force of the water, the load on the joints decreases and the range of motion increases. Early, safe and painless rehabilitation is possible when compared to land exercises. Water exercises reduce the load on the spine and other joints, making it easier to apply postural corrections. The internal friction (viscosity) between the voltage and water molecules on the surface of the water forms the water resistance. Water resistance also allows water to create an ideal workout environment. Adjusting the opening and speed of the movement can provide a safe reinforcement in the early period. It stimulates turbulence, proprioception and equilibrium reactions caused by movement in water. In addition, factors such as the ability to perform unaided exercise in the early stages of treatment, pain reduction, and ease of movement increase the patient's compliance, belief in success and confidence in treatment.ın this review, the aim of using aquatic rehabilitation for the purpose of use is to examine and compile it from different sources.

Keywords: Aquatic Rehabilitation, Hydrotherapy, Exercise

Poster Bildiri

HASTALIK TANISINDA MATEMATİKSEL BİR YAKLAŞIM OLARAK KABA KÜMELER

Sadık BAYHAN [1], Elif ACAR [2]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi 15030, Burdur, Türkiye*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü 15030, Burdur, Türkiye*

bayhan@mehmetakif.edu.tr, elifacar@ogr.mehmetakif.edu.tr

Özet

Klasik anlamda bir kümede yer alan nesneler için ek bilgiye gerek duyulmaz. Bazı durumlarda çalışma konusuna ilişkin her nesnenin bir bilgiyle ya da özellikle eşleştirilmesi o nesne için belirleyici olabilir. Kaba küme teorisi bu düşünceyi temel alarak, nesneler ve nesnelere ait özelliklerin bir araya getirildiği bilgi sistemi adı verilen çizelgeler ile başlar. Yöntem olarak belirsizliğe matematiksel bir yaklaşım olarak düşünülebilir. Günümüzde fen bilimlerinin yanı sıra sosyal bilimlerden tıp ve sağlık bilimlerine kadar çok geniş uygulama alanları bulunmaktadır. Bir hastalıktan dolayı rahatsız olan hastalar nesneler olarak düşünülürse, bu hastalığa ilişkin belirtiler bir bilgi oluşturur. Bu veriler ışığında aynı bilgi ile karakterize edilen hastalar birbirlerinden ayırt edilemez olurlar ve ayırt edilemezlik bağıntısı kaba küme teorisinin özünü meydana getirir. Bu çalışmada kaba küme teorisinin bir hastalığın tanısında kullanımı örnek bilgi sistemi yardımıyla ortaya koyulacaktır.

Anahtar kelimeler: Bilgi sistemleri, kaba kümeler, alt ve üst yaklaşımlar, yaklaşım uzayı

Sözlü Bildiri

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMININ SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARINA ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şerife Zehra ALTUNKÜREK[1], Kardelen ÖZÇOBAN[2]

[1]Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği, Ankara/ Türkiye

[2] Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara/Türkiye

serifezehra.altınkurek@sbu.edu.tr, kardelenozcoban@gmail.com

Giriş: Türkiye'de internet bağımlılığı problemi gençlerde ve çocuklarda görülmektedir. Problemli internet kullanımı günümüzde bireylerin yaşamını; sosyal, psikolojik yönden etkilediği gibi sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını da olumsuz etkilemektedir.
Amaç: Bu çalışmada lise öğrencilerinin problemli internet kullanımının sağlıklı yaşam biçimi davranışlarına etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.
Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı nitelikte ve tek merkezli olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Aralık 2018- Eylül 2019 tarihleri arasında Ankara Keçiören bölgesinde bulunan Bekir Gökdağ Anadolu Lisesi' nde öğrenim gören 647 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya katılmayı kabul eden 410 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Veriler; katılımcıların tanıtıcı özellikleriyle ilgili sosyodemografik bilgi formu, Young İnternet Bağımlılığı Testi (YİBT) ve Adölesan Yaşam Biçimi ölçeği (AYBÖ) anket formu ile toplanmıştır.
Bulgular: Katılımcıların % 57.6'sını (n=236) kız, % 42.4'ünü (n=174) erkek öğrenciler oluşturmuştur. Çalışmamızın sonuçlarına göre, öğrencilerin ders dışında günlük ortalama internet kullanım süreleri ile YIBT- kısa formundan ve AYBO' dan aldıkları toplam puan ortalamaları değerlendirildiğinde istatistiksel anlamlı bir fark tespit edilmiş($p<0.05$). İnterneti hangi amaçla kullandıkları ile AYBO'dan aldıkları toplam puanları arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmış; interneti ders ve araştırma için kullananların AYBO' dan yüksek puan aldıkları görülmüştür ($p<0.05$). Ayrıca öğrencilerin ders dışında günlük ortalama internet kullanım süreleri ile AYBO'dan aldıkları toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiş; günlük ortalama 5 saat ve üstü internet kullanan öğrencilerin AYBO' dan daha az puan aldıkları görülmüştür($p<0.05$). Ayrıca internet bağımlılığı ile sağlıklı yaşam biçimi davranışları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon bulunmuştur($p=0.001$,$r=320$).
Tartışma ve Sonuç: Literatür incelendiğinde yapılan çalışmalarda internetin fazla kullanımının gençlerin yaşamlarını sosyal, psikolojik ve mesleki yönden olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre, problemli internet kullanımına sahip lise öğrencilerinin aile ve akran ilişkilerinin olumsuz yönde etkilendiği belirlenmiştir. Ayrıca araştırma sonucunda; problemli internet kullanımı gösteren öğrencilerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları puan ortalamasının daha düşük olduğu gözlenmiştir.
Anahtar kelimeler: Öğrenci, Sağlıklı yaşam biçimi, Problemli internet kullanımı, İnternet bağımlılığı

Sözlü Bildiri

GENETIC ASSOCIATION OF THE ESR1 GENE VARIANTS WITH MAJOR DEPRESSIVE DISORDER

Serbülent YİĞİT**Ayşe Feyda NURSAL,Filiz ÖZSOY, *Nevin KARAKUŞ**

** Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi*

*** Hitit Üniversitesi Tıp Fakültesi*

**** Tokat Devlet Hastanesi Psikiyatri Bölümü*

Abstract

Background: Major depressive disorder (MDD) is an important public health issue worldwide. Estrogens can alter neurotransmitter turnover, thus increasing the levels of serotonin and noradrenalin. The aim of the study was to assess the possible relationship between the estrogen receptor alpha (ESR1) gene variants and the risk of MDD in Turkish patients.

Methods: A total of 235 individuals (125 MDD patients and 110 healthy controls) were enrolled to this study. Genomic DNA was isolated then *ESR1* XbaI (rs9340799) and PvuII (rs2234693) variants genotyped using PCR-RFLP analyses.

Results: There was no statistically significant difference between the groups with respect to *ESR1* XbaI and PvuII allele and genotype frequencies ($p>0.05$, OR:1.41, 95% CI:0.98-2.0; OR:1.32, 95% CI:0.92-1.88, respectively). A significant association was observed when the patients were compared with the controls according to *ESR1* PvuII TT+TC genotypes versus CC genotype ($p=0.049$, OR:2.05, 95%CI:1.00-4.34). There was no significant difference between the *ESR1* XbaI /PvuII genotypes and the clinical characteristics of MDD ($p>0.05$). In combined analysis, it was found that *ESR1* XbaI/PvuII GG-CC combined genotype was associated increased risk of MDD ($p=0.042$).

Conclusion: To our knowledge, this is the first study in Turkish population to describe two variants of *ESR1* gene in a group of patients with MDD. The two *ESR1* variants are not commonly associated with MDD in Turkish population; however *ESR1* GG-CC may be a risk factor of MDD especially in Turks. To validate this finding, further studies involving larger numbers of participants are needed.

Key words: major depressive disorder, estrogen receptor alpha gene, variant.

Sözlü Bildiri

HEKİMLERİN TEDAVİYİ RET HAKKININ ETİK ÇERÇEVEDE ANALİZİ

Harun KIRILMAZ[1], Büşra SARI[2]

[1] *Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Sakarya, Türkiye, hkirilmaz@sakarya.edu.tr*

[2] *Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, İşletme Enstitüsü, Sağlık Yönetimi EABD, Sakarya, Türkiye, busra.sari8@ogr.sakarya.edu.tr*

ÖZET

1.Giriş: Hekim hasta ilişkilerinde sağlıklı bir sonuca ulaşılabilmesi için kurulan iletişim son derece önemlidir. Kendini iyi ifade edemeyen bu sebeple de hekim ile iletişim kopukluğu yaşayan hasta olumsuz davranışlarda bulunabilir ya da hekimi ile güven bunalımı yaşayabilmektedir. Hasta ve hasta yakınlarının sözel ve fiziksel şiddete başvurması başta olmak üzere, çeşitli olumsuz durumlarda hekim tedaviyi reddetme hakkına başvurabilmektedir. Hekimlerin tedaviyi ret hakkının etik boyutu ise bu çalışmada tartışılacaktır.

2.Amaç: Araştırmanın temel amacı hekimlerin hangi durumlarda tedaviyi reddetme haklarına başvurdukları ve bu davranışlarının etik boyutlarını belirlemeye yöneliktir.

3.Yöntem: Araştırmada herhangi bir örneklem yöntemi kullanılmamış olup belirlenen il sınırları içerisinde evreni temsil niteliği bulunan ve katılımı kabul eden 13 hekim ile araştırma yürütülmüştür. Nitel veri toplama aracı olan görüşme tekniği ile araştırma uygulanmıştır. Konu ile alakalı ilgili literatür taraması yapılarak oluşturulan soru formu kullanılmış olup betimsel analiz tekniği ile veriler çözümlenmiştir.

4.Bulgular: Çalışma kapsamında soru formunda yer alan sorular: 'Tedaviyi Reddetmede Sosyo-Demografik Özelliklere İlişkin Görüşler', 'Tedaviyi Reddetmede Şiddete İlişkin Görüşler', 'Tedaviyi Reddetmede Bulaşıcı Hastalığın Önemine İlişkin Görüşler' ve 'Tedaviyi Reddetme Oranlarına İlişkin Görüşler' olmak üzere 4 ana tema ve alt temalara ayrılarak veriler değerlendirilmiştir.

5.Tartışma ve Sonuç: Hekimler herhangi bir sosyo-demografik özelliğin tedaviyi reddetmede bir etken olamayacağını dile getirmişlerdir. Bunun yanı sıra yaygın olarak fiziksel şiddet dışında tedaviyi reddetme haklarını kullanmadıklarını belirtmekle birlikte daha çok sevk etme yoluna başvurduklarını dile getirmişlerdir. Bulaşıcı hastalığı olan bireylerin tedavi haklarını göz ardı etmemekle birlikte çoğunluk bu tedaviden kaçınmadığını dile getirmektedir. Hekimlerin ortak görüşü ise fiziksel şiddet yaptırımlarının caydırıcı olmadığı yönündedir.

6.Anahtar Sözcükler: Hekim Hakları, Tedaviyi Ret Hakkı

Sözlü Bildiri

TRAVMATİK BEYİN YARALANMASI VE MİKROBİYOTA

Arzu TAT ÇATAL[1], Fatma CEBECİ[2]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, arzutatben@gmail.com*

[2]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, fatmacebeci@gmail.com*

Giriş: Travmatik beyin yaralanması fiziksel, bilişsel, duygusal ve davranışsal olarak hastalar için uzun vadeli yıkıcı sonuçlar doğurabilecek önemli bir sağlık sorunudur. Travmatik beyin yaralanması sonrası fizyolojik etkiler giderek daha fazla çalışılmakta ve barsak fonksiyon bozukluğu önemli bir sonucu ortaya koymaktadır. Beyin ve barsak mikrobiyatası arasındaki iletişim mikrobiyota-barsak-beyin ekseni olarak adlandırılmakta ve mikrobiyatanın beyin fonksiyonlarını etkileyebileceği ile ilgili kanıtlar artmaktadır. Yapılan araştırmalar travmatik beyin yaralanması ve barsak mikrobiyotası arasında iki yönlü bir yol olduğunu ve bu yol bozulduğunda fonksiyonel sonucun olumsuz etkilendiğini ortaya koymaktadır.

Amaç: Bu derleme çalışmasında travmatik beyin yaralanması ve barsak mikrobiyotası arasındaki iki yönlü ilişkinin önemi üzerinde durulacaktır.

Yöntem: Çalışma "Travmatik beyin yaralanması, mikrobiyota, hemşirelik" Türkçe anahtar kelimeleri ve "Traumatic brain injury, microbiota, nursing" İngilizce anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan literatür taraması sonucunda oluşturulmuştur.

Bulgular: Çalışmalar otonom sinir sistemi düzensizliğinin ve inme sonrası stres yanıtının, akut beyin hasarı ve uzak organ disfonksiyonu arasındaki ilişkiye aracılık ettiğini göstermektedir. Travma, yanıklar, sepsis ve cerrahi yaralanmalardan kaynaklanan gastrointestinal ortamdaki değişiklikler, barsakta bakteriyel disbiyozi tetikler ve bu da sistemik bir enflamatuar yanıtın gelişmesine yol açar. Barsak mikrobiyomundaki patofizyolojik değişiklikler beyin-barsak ekseni gibi çeşitli iletişim yollarından beyne geri beslenir ve merkezi sinir sisteminde değişikliklere neden olur. Beyin ve barsak arasındaki iki yönlü iletişim yolunun bozulması gastrointestinal sistemin kronik işlev bozukluğu ve sakatlık gibi sekellere yol açabilir.

Tartışma ve Sonuç: Travmatik beyin yaralanmasının klinik yönetiminde öncelikle sekonder yaralanmaların önlenmesine odaklanılmakla birlikte ilerlemenin klinik olarak takip edilmesi zor olabilir. Travmatik beyin yaralanmalı hastalara enflamasyonu azaltmak için iki hafta boyunca yüksek düzeyde beslenme verilmesi önerilmektedir. Erken enteral beslenmenin bağışıklık hücrelerini uyardığı ve barsak bariyerinin sağlığını arttırdığı bilinmektedir. Sonuç olarak nöroşirurji hemşiresi beyin barsak ekseninin inflamasyonu güçlendirmede ve ikincil hasara karşı korumadaki rolünü anlayarak, hasta bakımını artırabilir, hastanın beslenmesini yakından takip edebilir, morbiditeyi azaltabilir ve sonuçları iyileştirebilir.

Anahtar kelimler: Travmatik beyin yaralanması, Mikrobiyota, Hemşirelik

Sözlü Bildiri

IMMUNOMODULATORY EFFECTS OF PROBIOTIC BACTERIA ON HUMAN BONE MARROW MESENCHYMAL STEM CELLS

Suray Pehlivanoğlu[1]

[1] *Necmettin Erbakan University, Faculty of Science, Department of Molecular Biology and Genetics, Konya, TURKEY.*

Introduction

Over the past decade there is a great interest in the therapeutic potential of probiotic bacteria for immune disorders. Nowadays, there has been raising consciousness of probiotic and other commensal bacteria in the role of modulating immune responses. Besides that it's well known, human bone-marrow mesenchymal stem cells (hBM-MSC) having the capacity to differentiate into various lineages, and have also been shown to possess broad immunoregulatory capabilities. Here we draw attention to emerging data indicating interplay between the soluble factors of microbiota and the hBM-MSCs.

Aim

In this study we aimed to investigate the immunomodulatory actions of probiotic (Lactobacillus paracasei and Lactobacillus bulgaricus) and patogen bacteria (Enterococcus faecalis and Staphylococcus aureus) on hBM-MSCs.

Methods

Probiotics and pathogens were incubated at 37°C overnight in DMEM-LG medium until OD_{600}:0,2-0,3. Then, each bacterial supernatant were filtered, 1:1 diluted and added onto hBM-MSCs and cultured for 72 h. Subsequently, conditional medium (CM) of each well were obtained after 48 h. PGE2 and TGFbeta-1 levels of the CM samples were determined by ELISA.

Findings

Probiotic bacterial soluble factors increased PGE-2 production of hBM-MSCs at rates of 33.2% (L.paracasei) and 32% (L.bulgaricus). Pathogenic bacterial soluble factors showed no significant effect on PGE-2 production. However, TGFbeta-1 production of hBM-MSCs decreased in the ratio of 38.8% (L.paracasei) and 34.7% (L.bulgaricus). In addition, pathogenic bacterial soluble factors also reduced TGFbeta-1 production in proportion to 33.3% (E.faecalis) and 11.5% (S.aureus).

Discussion and Results

According to our findings, probiotic bacterial soluble factors increased PGE-2 and decreased TGFbeta-1 production of hBM-MSCs. These factors are significant indicators of the therapeutic utility of hBM-MSCs. As a result, it could be said that soluble factors of probiotic bacteria contribute to immunomodulatory effects of hBM-MSCs in a potential therapeutic direction. Thus it may be possible to design bacteria based strategies to maintain and promote health.

Keywords; Human bone-marrow mesenchymal stem cells, Probiotic bacteria, Immunomodulation.

Sözlü Bildiri

BÖBREK TRANSPLANTASYONU YAPILAN HASTALARDA FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ: PİLOT ÇALIŞMA

Hatice Nihan Özbey[1], Meriç Yıldırım[1], Ali ÇELİK[2], Serkan YILDIZ[2]

1Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, İzmir

2Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, İç Hastalıkları Anabilim Dalı Nefroloji Bilim Dalı, İzmir

h.nihanbozkurt@gmail.com, mericsenduran@hotmail.com, ali.celik@deu.edu.tr, serkan.yildiz@deu.edu.tr

Giriş: Son dönem böbrek yetmezliği hastalarında diyaliz tedavisi ve hastalığa sekonder gelişen komorbiditeler sonucu azalan kas kütlesi ve fiziksel kapasite nedeniyle transplantasyon sonrası fiziksel fonksiyonlarda azalma gözlenebilir. Diyabet, obezite, immunsupresif tedavi, böbrek yetmezliği gibi böbrek transplantasyonuyla ilgili spesifik faktörler fiziksel performansın bozulmasına neden olabilir. Kardiyovasküler hastalık riskinin genel popülasyona göre 4-6 kat arttığı böbrek transplantasyonu hastalarında (BTH), nakil sonrası düzenli fiziksel aktivitenin kardiyovasküler hastalık riski ve mortaliteyi azalttığı gösterilmiştir.

Amaç: BTH ile sağlıklı olgular arasında fiziksel aktivite düzeyinin karşılaştırılmasıdır.

Yöntem: Çalışma grubuna 30 BTH, kontrol grubuna 29 sağlıklı olgu alındı. Fiziksel aktivite düzeyi Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi Kısa Form kullanılarak, kavrama kuvveti Jamar dinamometre ile değerlendirildi.

Bulgular: Çalışma ve kontrol grubunun cinsiyet, yaş ve beden kütle indeksi değerleri arasında anlamlı fark bulunmadı ($p>0,05$). Çalışma ve kontrol grubunun fiziksel aktivite düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmadı ($p>0,05$). Çalışma grubu fiziksel aktivite düzeyine göre düşük, orta ve yüksek olarak gruplandırıldığında kavrama kuvveti değerleri açısından gruplar arasında anlamlı fark olduğu saptandı (sağ $p=0,048$ sol $p=0,027$). Bu farkın yüksek fiziksel aktivite düzeyine sahip BTH'de kavrama kuvvetinin düşük fiziksel aktivite düzeyine sahip olan hastalara göre daha yüksek olmasından kaynaklandığı belirlendi (sağ $p=0,009$ sol $p=0,004$). Kontrol grubu fiziksel aktivite düzeyine göre sınıflandırıldığında kas kuvveti açısından gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmadı.

Tartışma ve Sonuç: Kavrama kuvveti; sağlıklı kişilerde olduğu gibi pek çok farklı kronik hastalıkta kardiyovasküler risk faktörleri, mortalite, hastalıkların klinik ve prognostik faktörleri ile ilişkilidir. Çalışmamız böbrek transplantasyonu sonrası fiziksel aktivite düzeyinde sağlıklı popülasyona göre azalma olmadığını gösterse de, kavrama kuvvetinin yüksek düzeyde fiziksel aktiviteye sahip nakil hastalarında daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Böbrek hastalığına özgü rehberlerin önerdiği şekilde nakil sonrası haftada beş gün, günde 30 dakikalık orta düzeyde fiziksel aktivite kardiyovasküler hastalıkların önlenmesinde önemlidir. Pilot çalışma olarak verilerini sunduğumuz araştırmamız devam etmekte olup, hasta ve kontrol grubu sayılarımız arttıkça bulguların değişebileceğini düşünmekteyiz.

Anahtar Sözcükler: Böbrek transplantasyonu, Fiziksel aktivite, Kavrama kuvveti

Sözlü Bildiri

YAŞLI SIÇANLARDA YÜZME EGZERSİZ UYGULAMASININ DNA KIRILMALARINA ETKİSİ: COMET ANALİZİ

Ülker TUNCA

Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Temel Bilimler Bölümü, Fizyoloji ABD

Özet

Amaç: 8 haftalık düzenli ılımlı yüzme egzersizine tabi tutulan orta yaş ve yaşlanma sürecine giren sıçanlarda lenfositlerdeki DNA hasarı ve onarım kapasitesindeki etkilerini tespit etmektir.

Yöntem: Çalışmada 32 adet erkek Sprague-Dawley (350-500 gr) 11-12 aylık ve 15-16 aylık yaşlı sıçanlar kullanılmıştır. Çalışma her grupta 8'er adet sıçan olacak şekilde 4 grup olarak oluşturuldu. Gruplar; kontrol (K1) (11-12 aylık), Egzersiz (E1; 11-12 aylık), Kontrol (K2; 15-16 aylık), Egzersiz (E2; 15-16 aylık) olmak üzere ayrılmıştır. Yüzme egzersizi, 30 dk/gün, 5 gün/hafta yoğunluğunda 8 hafta sürecek tarzda ılımlı orta dereceli egzersiz eğitimi uygulandı. Egzersiz eğitimi sonrası ötenazi yapıldı ve oksidatif strese bağlı DNA kırıklarının tespitinde kullanılacak olan comet analizi için kan örnekleri toplandı.

Bulgular: E1 –K1 gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu (p=0,001) ve E1 grubunda comet skoru azaldı. E2-K2 egzersiz grupları arasında da istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu (p=0,001) ve E2 grubunda comet skoru azaldı. Egzersiz gruplarına bakıldığında (E1-E2) istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p<0.005$).

Sonuç: Fiziksel egzersiz eğitiminin, antioksidan kapasitedeki artışla ilişkili olan lenfositlerdeki DNA hasarına karşı koruyucu etkilere neden olduğu gösterildi. Sonuçlar yaşlanma sürecinde veya orta yaş süreçlerinde yapılanacak düzenli ılımlı aerobik egzersizlerin yaşam kalitesinde etkin olabileceği düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yüzme Egzersizi, COMET, Yaşlanma

THE EFFECT OF SWIMMING EXERCISE APPLICATION ON DNA FRACTURES IN ELDERLY RATS: COMET ANALYSIS

Ülker TUNCA

Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Temel Bilimler Bölümü, Fizyoloji ABD

Abstract

Objective: The aim of this study is to determine the effects of DNA damage and repair capacity on lymphocytes in middle age and aging rats which are subjected to 8 weeks regular moderate swimming exercise.

Methods: The study included 32 male Sprague-Dawley rats (350-500 g) aged between 11-12 months and 15-16 months old. The study consisted of 4 groups of 8 rats in each group. Groups; Control (K1) (11-12 months), Exercise (E1; 11-12 months), Control (K2; 15-16 months), Exercise (E2; 15-16 months). Swimming training, moderate 30 minutes / day, 5 days / week intensity, 8 weeks of moderate moderate exercise training was applied. After exercise training, euthanasia was performed and blood samples were collected for comet analysis to be used to determine DNA fractures due to oxidative stress.

Results: A statistically significant difference was found between E1- K1 groups scores ($p = 0.001$) and comet score decreased in group E1. A statistically significant difference was found between the E2-K2 exercise groups ($p = 0.001$) and the comet score decreased in the E2 group. There was no statistically significant difference between exercise groups (E1-E2) ($p < 0.005$).

Conclusion: Physical exercise training was shown to cause protective effects against DNA damage in lymphocytes which are associated with increased antioxidant capacity. The results suggest that regular moderate aerobic exercises can be effective in the quality of life in the aging process or in the middle age.

Keywords: Swimming Exercise, COMET, Aging

Sözlü Bildiri

GİARDİAZİS

Yiğit TAN[1], Hasan Altan AKKAN[2], Mehmet KARACA[3]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, yigittan@ogr.mehmetakif.edu.tr*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, hasanaltanakkan@hotmail.com*

[3]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, vetmkaraca@hotmail.com*

ÖZET

Giardia genusu içinde yer alan organizmalar kamçılı protozoonlar grubuna dahil olup, insan, sığır, koyun, keçi, kedi ve köpek gibi oldukça büyük bir grubu enfekte etmektedir. Giardia'nın yaşam döngüsünün; dışkıyla atılan kistlerin uygun bir konak tarafından oral yoldan yiyecek ve içeceklerle alınmasıyla konak omurgalının ince bağırsaklarında başladığı ifade edilmektedir. Kamçıları ile hareket eden Giardia trofozoitlerinin emici diskleri ile ince bağırsağın yukarı kısmındaki epitel hücrelerine kuvvetle yapışmaktadır. Böylece mukozal epitele tutunabilen protozoonun yapışma sonucu yol açtığı mekanik etki neticesinde ishale neden olmaktadır. G. intestinalis trofozoitlerinin %7 gliserol içinde -70 ºC'de iki yıl canlı kalabildikleri saptanmıştır. Kistler sularda ortam ısısına bağlı olarak 8 ºC'de iki ay, 21 ºC'de 5-24 gün, 37 ºC'de 4 gün canlı kalabilmektedir. Giardiazis'in insanlar arasında fekal oral yol ile yiyecek ve su aracılığıyla veya cinsel yolla yayıldığı bilinmektedir. Özellikle lağım sularının içme sularına karışması ile salgınların ortaya çıkabildiği belirtilmektedir. Yapılan çalışmalarda hayvanlarda bulunan Giardia türlerinin de insanları enfekte edebileceğini gösteren güçlü deliller elde edilmiş ve zoonoz bulaşmanın mümkün olabileceği ileri sürülmüştür. Ruminantlarda giardiazis, Giardia intestinalis tarafından meydana getirilen, çiftlik hayvanlarında ishal, kilo kaybı ve letarjiye sebep olan bir enfeksiyondur. Etkenin varlığı tüm dünyada çiftlik hayvanlarında rapor edilmektedir. Sığırlarda prevalans verileri %9-73 arasında değişmektedir. Yaş enfeksiyonda belirleyici etmendir. Ergin hayvanlara göre genç hayvanlarda kist saçılım oranı daha yüksektir. Buzağılarda yapılan çalışmalarda hastalığın en çok görüldüğü yaş aralığı 1-6 aylık yaş aralığı olarak ifade edilmektedir. Albendazol, fenbendazol ve paromomisin gibi bileşikler giardia'ya karşı etkili olmasına karşın hayvanlarda tedavi sonrası 2-3 hafta içinde tekrar kist saçılımı görülebilmektedir. Giardia kistleri toprakta 7, dışkıda 1 haftaya kadar canlı kalabildiklerinden çoğu etken maddenin etki süresi hayvanları reenfeksiyonlardan korumak için yetersiz kalmaktadır. Sığırlarda Giardia duodenalis enfeksiyonlarından korunma, kistlerin dış ortamda uzun süre canlı kalabilmeleri nedeniyle oldukça zordur. Buna rağmen enfekte konaklarca atılan kistlerin kontaminasyonunun sınırlandırılması hastalıktan korunmada yapılabilecek en önemli iştir.

Anahtar kelimeler: Giardia, zoonoz, ruminant

Sözlü Bildiri

KAPININ ARKASINDAKİ İKİ KÜLTÜR: BİREY ODAKLI BAKIM PERSPEKTİFİ İLE VAKA ÇALIŞMASI

Deniz Pamuk[1]; Kamile Kabukcuoglu[2]

[1] *Akdeniz Üniversitesi, Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, Antalya, Türkiye dnzpmk@gmail.com*

[2] *Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, kkamile@akdeniz.edu.tr*

Giriş: Birey odaklı bakım perspektifine göre, Alzheimer'da yalnızca biyolojik ve nörolojik özellikler değil, aynı zamanda bireyin sosyokültürel özelliklerinin de etkili olduğu ve bu bağlamda bireysel kapsamlı bakım verilmesi gerektiği savunulmaktadır. Yaşlanma sürecinde ortaya çıkan bireysel farklılıklar, Alzheimer hastalığı deneyimlerinde de görülebilmektedir. Sosyoekonomik ve kültürel koşullar, hastalık deneyimini, erişilebilir imkanları ve alınan bakımı etkilemektedir. Özellikle, göçmen yaşlıların Alzheimer deneyimi, dil ve kültür farklılıkları gibi unsurlar da dikkate alındığında, uygun bakım hizmetine ulaşmak daha da zorlaşabilmektedir.

Amaç: Bu çalışmada, Alzheimer tanılı birey ve birincil bakıcısının ne gibi sorunlarla karşılaşabileceğini, birey odaklı bakım perspektifi üzerinden inceleyerek, Alzheimer bakımı ve deneyimine ilişkin derinlemesine bakış açısı sunmak amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma, vaka çalışması olarak, Alzheimer hastası Alman bir kadın ile, birincil bakıcısı olan Türk eşinin gündelik yaşam deneyimleri ve stratejilerinin katılımcı gözlem tekniği ile incelenmesi yolu ile gerçekleştirilmiştir.

Sonuç: Birey odaklı bakım perspektifinden bakıldığında, sosyal imkanların sınırlılığı, kültürel arka plan ve göçmenlik gibi durumlar, bakımın niteliğini etkilemektedir. Özellikle, dil problemi, uygun bakım hizmetine erişmede sınırlılık, ve sosyokültürel farklılıklar, birincil bakıcı konumundaki aile üyesinin kendi ihtiyaçları ile eşinin ihtiyaçları arasında ikilemde kalmasına, bireysel deneyimler ve yaşama aktif katılım konusunda engellerle karşılaşmasına neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Alzheimer, birey odaklı bakım, göç, toplumsal cinsiyet, yaşlanma

Sözlü Bildiri

PERİTON DİYALİZİ HASTALARINDA PROFESYONEL DESTEĞİN CİNSELLİK ÜZERİNE ETKİSİ

Hatice CEYLAN*, Şefika Tuğba YANGÖZ, Zeynep ÖZER****

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu*

***Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi*

Giriş: Periton diyalizi hastalarında cinsellik en önemli stresörlerden biri olmasına karşın bu durum hastalara verilen eğitimlerde gözardı edilmektedir. Cinsel konular çok kısıtlı olarak değinilmektedir. Periton diyalizi ile son dönem böbrek yetmezliğinin çoğu belirtileri ile baş ederek yaşamına dönen hastaların birçoğu tedavisi sırasında cinsel işlev bozukluğu sorunu devam etmekte ve bu konuyu çözüme ulaştırmakta zorlanmaktdır.

Amaç: Bu sistematik derlemenin amacı, periton diyalizi hastalarında profesyonel desteğin cinsellik üzerine etkisini incelemektir.

Yöntem: Çalışma kapsamına alınacak makaleler, yıl sınırlaması olmaksızın Science Direct, Web of Science, Springer Link, The Networked Digital Library of Theses & Dissertations, Ovid, CINAHL, Pubmed, Cochrane library, Proquest, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, ULAKBIM veri tabanlarında yapılmıştır. Tarama İngilizce dilinde ve "peritoneal dialysis, Professional support, clinical trials" terimleri kullanılarak yapılmıştır. Araştırmaların başlıkları ile özeti iki araştırmacı tarafından gözden geçirilmiş ve dört çalışma sistematik incelemeye dahil edilmiştir.

Bulgular: Derlemeye dahil edilen çalışmaların birinde periton diyalizi hastalarında cinselliğin göz ardı edilen bir konu olduğu, profesyonel desteğin derecesinin önemli olduğundan bahsedilmiştir. Cinsellik konusunu açmakta zorlanan hastaların teşvik edildiği takdirde konuyu konuşmaya istekli oldukları aslında cinsellikle ilgili çok konuşmak istedikleri konular olduğu anlaşılmıştır. Profesyonel destek alan hastalarda cinsellikle iliği yaşadıkları sorunlarda azalmada ciddi olumlu etkisi oluğu saptanmış olup, profesyonel desteği artırmak için alınacak tedbirlerden bahsedilmiştir. Bir diğer çalışmada sağlık profesyonellerinin konuyu hastalarla konuşmama nedenleri üzerinde durulmuş ve hastaları motive etmeleri gerektiği vurgulanmıştır.

Anahtar kelimeler: cinsellik, periton diyalizi, profesyonel destek, sistematik derleme

Sözlü Bildiri

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN ÇALIŞMA ORTAMINDA YAPILAN ERGOTERAPİ MÜDAHALELERİNİN AKADEMİK BAŞARI ÜZERİNE ETKİSİ

Remziye Akarsu[1], Başar Öztürk[2], Gözde Önal[3], Betül Erden[4], Ceyda Kaya[5], Büşra Şengül[6]

1- Öğr. Gör. Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul

e-mail: rakarsu@biruni.edu.tr

2- Dr. Öğr. Üyesi. Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul

e-mail: ozturkb@biruni.edu.tr

3- Arş. Gör. Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul

e-mail: gozdeonal0@gmail.com

4- Erg. Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul

e-mail: betullerden@gmail.com

5- Erg. Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul

e-mail: kayaceydaa@gmail.com

6- Erg. Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul

e-mail: busrasengull@gmail.com

ÖZET

Giriş: Türkiye'de üniversiteye giriş sınavları uzun yıllardır lise öğrencilerinin önemli bir sorunudur. Yapılan araştırmalara göre, akademik başarı sadece zeka ile ilgili değil; kişisel, çevresel çok sayıda faktörle ilişkilidir. Öğrencilerin akademik hayatında başarılı olmaları için tüm bu komponentlerin bir arada ele alınması çok önemlidir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı üniversite sınavına hazırlanan lise öğrencilerinin PEO modeli çerçevesinde çalışma ortamlarında yapılan ergoterapi müdahalelerinin öğrencilerin akademik başarıları üzerine etkisini incelemektir. **Yöntem:** Çalışmamıza yaşları 16-18 olan 14 kız, 7 erkek olmak üzere toplam 21 öğrenci katıldı. Öğrencilerin demografik bilgileri kaydedildi. PEO modeli çerçevesinde öğrencilerin kendi evlerinde kişisel, çevresel ve aktivite bazlı değerlendirme ve müdahaleler yapıldı. Ergoterapi müdahale süreci; öğrencilerin çalışma ortamında masa ve sandalye düzenlemesi, ışıklandırma ile ilgili düzenlemeler, ses ve gürültü ile ilgili düzenlemeler, sosyal medya kullanımı ile ilgili planlama, her öğrenciye özel günlük program oluşturma, zamanın planlı ve verimli kullanılmasına yönelik çalışma (örneğin; öğrencilerin o gün yaptıklarıyla ilgili günlük tutması, haftalık yüz yüze görüşme vs.), tüm çalışmalarla ilgili ebeveyn bilgilendirmesi maddelerinden oluştu. Çalışmada, Zaman Yönetimi Envanteri, Akademik Motivasyon Ölçeği, Akademik Özyeterlik Ölçeği, öğrencilerin not ortalaması ve günlük çalışma süreleri, müdahale öncesi ve 3 aylık müdahale sonrası olmak üzere 2 kez uygulandı. Verilerin istatistiksel analizi için t testi kullanıldı. $p<0.05$ anlamlı kabul edildi. **Bulgular:** Müdahale öncesi ve sonrası sonuçlar karşılaştırıldığında, lise öğrencilerinin çalışma ortamında yapılan ergoterapi müdahalelerinin akademik motivasyon, zaman yönetimi, özyeterlik, not ortalamaları ve çalışma süreleri üzerine istatistiksel olarak anlamlı olarak artış sağladığı bulundu($p<0.05$). **Sonuç-Tartışma:** Lise öğrencilerine uygulanan ergoterapi müdahaleleri sonucunda çalışma ortamındaki gerekli düzenlemelerin öğrencilerin akademik başarısına olumlu etkisi olduğu görülmüştür. Çalışmanın daha geniş kapsamlı olması açısından müdahale yapılacak öğrenci sayısının artırılması gerektiği düşünülmüştür.

Anahtar kelimeler: Ergoterapi, Öğrenci, Üniversite sınavı, Akademik başarı, Zaman yönetimi

Sözlü Bildiri

MOLEKÜL BASKILI POLİMERLERİN SAĞLIK VE YAŞAM BİLİMLERİNDEKİ UYGULAMALARI

Mert SOYSAL

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Moleküler etkileşim kavramının en yeni ve büyük çapta ilgi gören uygulamalarından biri de moleküler baskılama yöntemidir. Moleküler baskılama yöntemi farklı matrikslerden iyonlar, organik moleküller ve biyomoleküllerin seçiciliği yüksek olarak ayrılması için akıllı polimer elde edilmesi ve bunun farklı uygulamalarda kullanılmasını yaygınlaştıran yeni bir malzeme geliştirme yöntemidir.

Moleküler baskılamada hedef molekül çevresi ile etkileşen bir kalıp olarak davranır. Çapraz bağlı monomerler hedef molekül çevresinde düzenlenir ve kalıp benzeri bir tabaka oluşturmak üzere polimerleşir. Temel olarak monomerler kovalent veya kovalent olmayan (non-kovalent) etkileşimler yoluyla yuva molekül ile bir kompleks oluşturur. Polimerizasyondan sonra hedef molekül uzaklaştırılır ve bağlanma bölgeleri hedef moleküle büyüklük, şekil ve fonksiyonel grupların yerleşimi olarak tamamlayıcıdır. Moleküler baskılanmış polimerler yüksek mekanik dayanıklılıkları, ısıya ve basınca olan dirençleri, fiziksel sağlamlıkları, asitler, bazlar ve organik çözücüler gibi zorlayıcı şartlarda yüksek kararlılıkları nedeniyle oldukça dayanıklıdırlar.

Molekül baskılı polimerler, katı-faz ekstraksiyonu (SPE), matriks katı faz dispersiyonu (MSPD), membran ayırma, kromatografik analiz, sensörler, kataliz ve ilaç kontrollü salınım gibi çeşitli alanlarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Farmasötik kimyasallar, pestisitler, amino asitler, pepditler, nükleotit bazları, steroidler ve şekerler, hatta metal ve diğer iyonlar dahil olmak üzere organik ve/veya biyomoleküller kalıp molekül olarak kullanılmışlardır.

Sözlü Bildiri

AN INSIGHT INTO ANTI-INFLAMMATORY EFFECTS OF RESVERATROL

Sevtap HAN*

**Gazi University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacology, Ankara, Turkey.* sevtap.han@gazi.edu.tr

Inflammation is divided into two phases: acute and chronic inflammation. Acute inflammatory responses lead to the restoration of tissue homeostasis and thus, to the dissolution of inflammation. However, altering or prolonging the activation of the inflammatory response may trigger chronic inflammation, which can cause serious damage. Chronic inflammation is known to play a crucial role in the pathogenesis of cardiovascular, metabolic and neurological disorders.

Resveratrol (3, 5, 4'-trihydroxystilbene) is a polyphenolic compound derived from various foods including red grapes and nuts. Anti-inflammatory, antioxidant, anticancer and cardiovascular protective properties of resveratrol have been reported in many animal and clinical studies. Although thousands of research article related to resveratrol have been published, the underlying mechanisms of the effects of resveratrol are still not fully elucidated. It is known that resveratrol shows its anti-inflammatory effect through different pathways. Previous studies have demonstrated that resveratrol treatment leads to downregulation of inflammatory biomarkers in experimental models of several diseases such as atherosclerosis, diabetes, asthma, neuro-inflammation and cancer. In addition to these, in our studies, we observed the anti-inflammatory effects of resveratrol in animal models of inflammatory diseases including endometritis and mastitis.

Considering the side effects of the drugs currently used, safe and effective treatments are still needed in the management of inflammation. Taken together, these findings suggest that resveratrol may provide a novel and safe option for the treatment of inflammation.

Sözlü Bildiri

AFET YÖNETİMİ KAPSAMINDA BİR KAÇ İLİN İNCELENMESİ

ŞENAY DURGUT, SÜMEYYE DİRMİLLİ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, sd243780591@gmail.com, sumbulcicegi@gmail.com

ÖZET

Giriş: Ülkemizde deprem,sel,heyelan gibi etkileri oldukça fazla olan afetler meydana gelmektedir.Afetlerin oluşturduğu ve insanların kendi imkanlarıyla önleyemediği bu zararların azaltılabilmesi ve önlem alınabilmesi için afetin ne olduğunu bilmek gerekir.Afet yönetimi de afete karşı önlem alınması,zarar azaltılması ve afet sonrası iyileştirme çalışmalarını kapsar.

Amaç: Bu çalışmada Karabük,Konya, Tunceli Isparta illerinin afet yönetimi alanında yaptığı çalışmaları incelemek amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma ilgili kaynaklardan alıntılayarak yararlanılan bir derleme makalesidir

Bulgular, Sonuç ve Öneriler: Afet öncesi, afet sırası ve afet sonrasında ; olmuş ve olabilecek zararlar için afet yönetimi oldukça büyük önem arz etmektedir.

Bu çalışmada incelenen illerin afet yönetimi konusunda ilgili kanun ve yönetmeliklerin belirttiği ; kurum ve kuruluşların görev ,yetki ve sorumluluklarını yerine getirmesi için gerekli düzenlemelerin yapıldığı düşünülmektedir

Anahtar Sözcükler: Afet , afet yönetimi, il incelemesi

Sözlü Bildiri

THE RETROSPECTIVE EVALUATION OF THE PATIENTS WHO APPLIED TO THE EMERGENCY SERVICE WITH DYSPNEA COMPLAINTS

Hamit Hakan Armağan

Süleyman Demirel University, School of Medicine, Deparment of Emergency Medicine

hhakan2002@yahoo.com

Introduction: Since dyspnea is a subjective complaint, it is very difficult to identify, determine its quantity and quality. The underlying mechanisms show that there are many causes of dyspnea. **Aim:** We aimed to evaluate the demographic features, clinical outcome of the patients who applied to the ES with dyspnea. **Methods:** The files of the patients with dispnea who applied to the Emergency Department of the Medical Faculty of Research and Application Hospital of Süleyman Demirel University between the dates of 01.10.2017-01.01.2018 were examined. The age, sex, hemogram results and clinical outcome of the patients were recorded in the patient form. White blood cell count (WBC), neutrophil, lymphocyte levels and neutrophil lymphocyte ratios (NLR) were recorded. Chi-square test was used to compare the groups. Mann-Whitney U test was used because of the numerical variables that did not show normal distribution. Descriptive statistics were shown as mean ± standard error, $p < 0.05$ was considered statistically significant. **Findings:** A total of 234 patients (152 male, 82 female) were included in the study. The mean age was found to be 63.8±16.1 in males, 56.2±22.2 in females and 61.1±18.7 in total. 143 (61.1%) of the patients were discharged from the ES and 91 (38.9%) of the patients were admitted to the hospital. There were significant differences in age, WBC, neutrophil, lymphocyte levels and NLR between the patients discharged and hospitalized (<0.05). In addition, 91 patients hospitalized were evaluated for mortality, 61 (67%) patients were discharged and 30 (33%) patients exitus. When the patients who were discharged were compared with the patients who exitus; There was a significant difference in age, lymphocyte level, sex and NLR ($p < 0.05$). **Discussion and Results:** In our study, there were significant differences in WBC, neutrophil, lymphocyte levels and NLR in the patients who were hospitalized and exitus. Therefore, these values will be guiding in determining the urgency of the patient for emergency physicians.

Keywords: Dyspnea, Emergency Service

Sözlü Bildiri

ASSESSMENT OF SLEEP, STRESS LEVEL AND TIME MANAGEMENT IN FINAL YEAR UNIVERSITY STUDENTS

Akarsu R., Ozturk B., Önal G., Yanık M., Mutlu O., Zengin D.

Occupational Therapy Department, Faculty of Health Sciences, Biruni University

ABSTRACT

Objectives: The purpose of the study is to determine the sleep qualities, time management skills and stress levels of final-year university students**.**

Material and Method: 330 final-year university students from Turkey participated to the study. Pittsburgh Sleep Quality Scale was used to evaluate sleep quality, The Stress Coping Scale was used to evaluate stress levels, and Time Management Questionnaire was used to examine time management of the students. Pearson Correlation Analysis Method has been applied to assess the data with SPSS 15.0 programme. The hypothesis were two tailed and $p<0.05$ was excepted as significant.

Results: According to the analysis results, no statistically significant relationship was found between Pittsburgh Sleep Quality Scale, The Stress Coping Scale, Time Management Questionnaire ($p>0.05$). Also, sleep quality, stress levels and time management skills were not affected by gender, age, living environment and university department of the students. There was no statistically significant difference between these parameters ($p>0.05$). However, a significant correlation was found between some items of the scales.

Discussion: It is planned to continue this type of researches on university students by taking into account the meaningful correlation results.

Sözlü Bildiri

AİLE PLANLAMASI YÖNTEM SEÇİMİNİ ETKİLEYEN SOSYO-KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Pelin Birgül[1], Hatice Balcı Yangın[2]

[1]*Yüksek Lisans Öğrencisi; Akdeniz Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Sağlığı Hastalıkları Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, pelinbirgul@gmail.com*

[2] *Doç. Dr; Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, bhatice@akdeniz.edu.tr*

ÖZET

Aile planlaması (AP), topluma sunulması gereken 'Temel Sağlık Hizmetleri' kapsamında yer almaktadır. Amacı ise; çiftlerin istedikleri zamanda ve sayıda çocuk sahibi olmalarına, istenmeyen gebeliklerden korunmalarına; iki doğum arasındaki süreyi belirlemelerine yönelik çalışmalardır. Bununla birlikte, eşlerin kişisel istekleri değerlendirilerek; yaşlarını, sağlık ve ekonomik durumlarını yani yöntem seçimini etkileyebilecek tüm sosyo-kültürel özelliklerini göz önüne alarak ne zaman ve ne kadar çocuk sahibi olacaklarına karar vermelerine ve çocuğu olmayan ailelerin çocuk sahibi olma isteklerini gerçekleştirmelerine yardım eden uygulamaların tümüdür.

AP yöntem kullanımı dünyada yıllara göre artış göstermekle beraber, 2015 yılında yayınlanan rapora göre kadınların %64'ü herhangi bir AP yöntemiyle gebelikten korunmaktadır. Ancak ülkelerin gelişmişlik düzeylerine göre AP yöntemi kullanma durumu ve kullanılan yöntemler farklılık göstermektedir. Gelişmiş ülkelerde (Almanya, Finlandiya gibi) yöntem kullanımı %68,0 iken, gelişmekte olan ülkeler de (Endonezya, Mısır gibi) %59,0'dır. Gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan Türkiye ise; herhangi bir yöntem kullanma %73,5 olmakta ve bununda %47,4'ü modern yöntem, %26,0'ı ise geleneksel yöntem kullanımı olarak bulunmuştur. AP yöntem kullanımı, kullanıcının sosyo-kültürel faktörlerinden etkilenmektedir. Bunlar; aile tipi, çiftin yaşı ve eğitim durumu, gebelik sayısı, eş isteği, yaşanılan bölge, alınan danışmanlık hizmeti, yöntemin özelliği, ekonomik durum, kadının çalışma durumu, toplumun dini ve değer yargıları olarak sıralanabilir. Literatür incelemesi sonucunda; kadının çalışması, eşin ve kendisinin eğitim seviyesinin artması, gebelik sayısı, yaşı ve ekonomik özgürlüğünün olması modern yöntem kullanımını arttırırken, kadının yaşadığı bölgenin özelliği, o bölgede ki toplumun dini ve değer yargıları ise geleneksel yöntem kullanımını arttırmakta olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak; bu noktada AP danışmanlığının önemi ortaya çıkmakta olup; sağlık çalışanlarına, özellikle hemşirelere ve ebelere büyük görev düşmektedir. Yalnızca kadının değil, eşinin de ele alınarak danışmanlık hizmetinin planlanması, planlanırken de kadının ve eşinin yöntem seçimini etkileyebilecek tüm sosyo-kültürel faktörlerin belirlenip buna uygun olarak bir danışmanlık hizmetinin verilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile Planlaması, Kontraseptif yöntem seçimi, Sosyo-kültürel faktörler.

Sözlü Bildiri

PEDİATRİ HEMŞİRELİĞİNDE MERHAMET YORGUNLUĞU

(Compassion Fatigue in Pediatric Nurses)

Halil İbrahim TAŞDEMİR[1], Emine EFE[2]

[1] *Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Bölüm, Antalya, Türkiye, ibrahimtasdemir@akdeniz.edu.tr*

[2] *Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Bölüm, Antalya, Türkiye, eefe@akdeniz.edu.tr*

ÖZET

Merhamet, kişinin başka bir kişinin yaşadığı acı verici olayı, travmayı veya ağrıyı içten fark etmesi ile hissedilen üzüntü ve acıma hissidir. Merhamet hemşirelerin hasta bireye bakım hizmetlerini sunmasını kolaylaştıran önemli bir etkendir. Hemşireler başta olmak üzere sağlık profesyonellerinde merhamet yorgunluğu ise, ciddi derecede duygusal veya fiziksel ızdırap durumundaki hastalara duyulan merhametin zamanla birlikte azalmasıdır. Duyulan bu üzüntü ve acıma hissi göz önüne alındığında çocuk hastalar ile çalışan hemşirelerin bu hissi daha yoğun yaşayabilecekleri ve buna bağlı merhamet yorgunluğunun daha erken vakitte gelişebileceği görülmektedir. Son zamanlarda hemşirelikte sıkça duyulan ve literatürde yer edinmeye başlayan merhamet yorgunluğu kavramı, birçok farklı tanımlamaların yer aldığı ve merhamet yorgunluğunun oluşum-gelişme süreçlerinin farklı modeller ile açıklanabildiği görülmektedir. Perdiatri hemşireliği, merhamet yorgunluğunun en ciddi düzeyde yaşandığı alanların önde gelenlerindendir. Merhamet yorgunluğu hasta bireye bakım sürecinin doğal bir çıktısı olarak hemşirelik bakımının bedeli olarak ifade edilebilir. Merhamet yorgunluğu durumundaki hemşirenin çocuğa bakım uygulama arzusu, kabiliyeti ve enerjisi azalmış durumdadır. Merhamet yorgunluğu ile birlikte hemşirelerde duygusal/ruhsal belirtilerin yanında sosyal olarak ve fiziksel olarak tükenme belirtileri ortaya çıkabilmektedir. Sadece hemşirelik bakımının kalitesini değil hemşirelik mesleğini ve bu meslekte kalma süresini doğrudan etkileyen, hemşirelerin bakım verdiği bireylere karşı duyarsız davranmalarına neden olan önemli bir etmen olarak kabul edilen merhamet yorgunluğuna yönelik önlem ve çözüm arayışları geliştirilmelidir. Sonuç olarak buradaki amacımız hemşirelerin yaşadığı merhamet yorgunluğu ve buna bağlı gelişen/gelişebilecek olumsuzluklara karşı çözüm bulabilmek adına farkındalık oluşturmaktır.

Anahtar Kelimeler: Merhamet, Merhamet Yorgunluğu, Hemşire, Pediatri Hemşireliği

ABSTRACT

Compassion is the feeling of sadness and pity that one feels with the painful event, trauma or pain that another person experiences. Compassion is an important factor that facilitates nurses to offer care services to the patient. Compassion fatigue in health professionals, especially nurses, is a decrease in the compassion for patients in a state of severe emotional or physical suffering. Considering this feeling of sadness, it can be seen that nurses working with pediatric patients can experience this feeling more intensely and that compassion fatigue may develop earlier. The concept of compassion fatigue, which is frequently heard in nursing and has started to gain a place in the literature, has many different definitions and the formation-development processes of compassion fatigue can be explained by different models. Perdiatri nursing is one of the leading areas of compassion fatigue. Nurse in the state of compassion fatigue, the child's desire to apply care, ability and energy is reduced. In addition to emotional/mental symptoms, social and physical exhaustion symptoms may occur in nurses with compassion fatigue. Measures and solutions should be developed for compassion fatigue, which is considered to be an important factor that causes nurses to be insensitive to the individuals they care about, not just the quality of nursing care but the nursing profession and the duration of stay. As a result, our aim here is to create awareness in order to find solutions to the compassion fatigue of nurses and the problems that may arise/develop.

Key words: Compassion, Compassion Fatigue, Nurse, Pediatric Nursing

Sözlü Bildiri

ANALYSIS OF SOLAR-ASSISTED ENERGY EFFICIENT TECHNOLOGIES FOR HEALTHCARE FACILITIES

Azim Doğuş Tuncer[1], Ali Özhan Akyüz[2], Ceylin Şirin[1], Afşin Güngör[3,4]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Energy Systems Engineering, Burdur, Turkey*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak Emin Gülmez Vocational School of Technical Sciences, Burdur, Turkey*

[3] *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak Technology Faculty, Burdur, Turkey*

[4] *Akdeniz University, Mechanical Engineering, Antalya, Turkey*

ABSTRACT

Health facilities are the biggest energy consumers in Turkey, after shopping centers among buildings. Accordingly, the effective use of energy should be taken in consideration based on economic and environmental concerns. Turkey has great potential of utilizing solar energy and solar-asssisted systems are suitable for health facilities. In addition to the direct use of solar energy, it is possible to prevent microorganism activities which cause Legionella disease, which is frequently encountered in hospitals, as an auxiliary energy source. As known, temperature of the sanitary systems has be to worked in optimal range to avoid transmitting this disease. In this context, the integration of the solar systems directly or indirectly into the health facilities will provide a multifaceted benefit. In this study, solar-assisted energy efficient systems are introduced. Furthermore, the advantages of effective use of these technologies in health facilities are discussed.

Keywords: Solar energy, solar-assisted systems, energy efficiency, healtcare facility

Sözlü Bildiri

INVESTIGATION OF ICE THERMAL STORAGE UTILIZATION POTENTIAL FOR HOSPITALS

Ali Özhan Akyüz[1], Ceylin Şirin[2], Azim Doğuş Tuncer[2], Afşin Güngör[3,4]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak Emin Gülmez Vocational School of Technical Sciences, Burdur, Turkey*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Energy Systems Engineering, Burdur, Turkey*

[3] *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak Technology Faculty, Burdur, Turkey*

[4] *Akdeniz University, Mechanical Engineering, Antalya, Turkey*

ABSTRACT

The use of fossil fuels are decreasing because of their negative environmental effects. The limited resources of fossil fuels leads humankind to use and develop efficient and sustainable energy systems. In the last years, thermal energy storage systems were used in wide range of applications. Ice thermal storage systems store energy in night hours which the electrical energy is inexpensive in comparison to other period of day. In this study, ice thermal storage systems have been investigated and trends in this area of research have been analyzed. This type of thermal storage systems are more cost effective especcialy in large-scale buildings like hospitals. In addition, an example application of ice thermal storage system have been studied and discussed in detail. According to the results, this high-efficient system has a great utilizing potential in various applications in the future.

Keywords: Ice thermal storage, thermal energy storage, energy saving, efficiency in hospitals.

Sözlü Bildiri

21. YÜZYIL PANDEMİLERİ VE PANDEMİ TEHDİTİ TAŞIYAN SALGINLARIN ÖNEMİ

Tolga SAVAŞ*

**Burdur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,*
marmaris48savas@gmail.com

Süregelen tarihler içerisinde dünyada birçok pandemi meydana gelmiş ve meydan gelen bu pandemiler kısa zaman dilimleri içerisinde toplumların sağlık düzeylerini ya doğrudan etkilemiş ya da direkt ölümlerine neden olmuştur. 21. Yüzyıl itibariyle salgınlar arasındaki dönemin kısalması ve bulaşıcı enfeksiyon hastalıklarının tüm dünyada etkisini gösterdiği olguların yaşanmış olması gelecekte de bu tip salgınlara hazırlıklı olmamız gerektiği gerçeğini doğurmuştur. Bunun için ülkeler kendi sağlık problemlerini ortaya çıkarmak ve bulaşıcı hastalıklara neden olan etkenlerin görülme sıklıklarına ilişkin verilerin sistematik bir şekilde toplanması amacıyla sürveyans ağlarını oluşturmuşlardır. Ortaya çıkabilecek herhangi bir pandemi düzeyindeki salgınlara ilişkin önlemler alınması ve gerekli stratejilerin belirlenmesi konusunda ön görülen çalışmalar yapılmakta fakat küresel düzeyde yeterli sayılabilecek bir hazır oluştan bahsedilememektedir. Hastalığa neden olan etken virüslerin genetik değişiklikler geçirmesi sonucu insandan insana bulaşabilme kabiliyeti kazanması, enfeksiyon etkenine hazırlıksız yakalanılmasına ve hastalığın çok daha kısa süre içerisinde nüfusun çok büyük bir kısmını etkileyen salgınların oluşmasına neden olmaktadır. Artık dünya üzerindeki herhangi bir nokta üzerinden diğer bir noktaya gitmenin getirdiği kolaylıklar neticesinde salgınlara neden olan enfeksiyon etkenleri diğer bölgeler için de potansiyel tehdit oluşturmaktadır.

Bu derlememde 21. yüzyılda kendinden söz ettirmiş olan Ebola, Kuş gribi, ZİKA, SARS, MERS salgınları ve WHO(Dünya Sağlık Örgütü) tarafından 21. Yüzyılın ilk pandemisi olarak nitelendirilen Domuz gribi pandemisinin ortaya çıkışı, hastalığa neden olan etken, bulaşma yolları, klinik belirtiler, inkübasyon periyodu, tanı yöntemleri, korunma ve tedavi yöntemlerine yer verilmiş ve toplum açısından gerekli farkındalığın sağlanması amacıyla hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Pandemi, Pandemi Tehditi, Salgın

Sözlü Bildiri

Nigella Sativa (ÇÖREK OTU)'NIN KRONİK HASTALIKLARA ETKİSİ

[*]Şevkinaz KONAK, [**]Meltem PIRTIK, [**]Sultan KAYA, [**]Nadide Hülya TEMİZER

[*]Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, skonak@mehmetakif.edu.tr

[**] Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yükseklisans Programı, Burdur, Türkiye, pirtikmeltem@gmail.com

Gelişmekte olan ülkelerde nüfusun büyük bir bölümü çeşitli tıbbi hastalıkların tedavisinde bitkisel ilaçları kullanmaktadır. Bunun nedeni bitkisel ilaçların kimyasal ilaçlara göre daha etkili, daha güvenli, daha az toksik, kolay uygulanabilir ve maliyetinin düşük olmasıdır. Son yıllarda *Nigella sativa* (Çörek otu) sağlık alanında ve gıda teknolojisinde yaygın olarak kullanılmaktadır. *N.sativa* ile yapılan çalışmalarda, antioksidan, anti-tümöral, anti-inflamatuar, antibakteriyel, anti-diyabetik, anti-hipertansif ve immün sistem üzerine uyarıcı etkileri olduğu görülmektedir. Literatürde *N.sativa* ekstresinin diyabette görülen pankreas hücrelerindeki dejeneratif değişiklikleri pozitif etkilediği ve hücreleri koruyucu etkisi olduğu yer almaktadır. Etken maddesi timokinon'un tip II diyabet riskini azaltarak ve enzimlerin aktivitelerini düzenleyerek, dokuların glikoz alımını normale çevirdiği belirtilmiştir. *N.sativa'* nın serum trigliserid ve LDL kolesterolü önemli ölçüde azaltarak lipid profili üzerine de olumlu etkileri olduğu bildirilmiştir. Yapılan çalışmalarda HDL-kolesterol konsantrasyonunu arttırırken, toplam kolesterol, LDL ve trigliserid düzeylerini anlamlı bir şekilde azalttığı gözlenmiştir. Lipid düzeyini azaltıcı etkisinin kolesterol sentezinin inhibe edilmesi ve safra asit salgılanmasının uyarılması sonucu gerçekleştiği düşünülmektedir. Ayrıca kan basıncı, nabız hızı ve endotel üzerine de pozitif etkilerinin olduğu bildirilmiştir. *N.sativa'* nın hipotansif etkisinde antioksidan, kalsiyum antagonisti ve diüretik etkisinin de rol oynayabileceği ileri sürülmektedir. Son zamanlarda yapılan çalışmalarda yaşa bağlı bozulan endotel fonksiyonunda timokinon kullanımının oksidatif stresi azaltarak ve anjiyotensin sistemini düzenlenleyerek endotel fonksiyonlarını iyileştirdiği ve etken maddesi timokinon'un antikanserojenik etkili olduğu bildirilmektedir. Çeşitli kanser hücrelerini öldürücü ve tümöre özel antikorların üretimini uyarıcı özelliklere sahip olduğu tespit edilmiştir. Tümöre özgü antikorların üretiminde artışa neden olduğu kadar, makrofaj hücre sayısı ve aktivasyonunda da artış meydana getirdiği çalışmalarda mevcuttur. Ayrıca, normal hücrelere toksik etki yapmadığına yönelik araştırmalar da mevcuttur. Sonuç olarak, *N.sativa'* nın kronik hastalıkların patolojisinde rol oynayan mekanizmalar üzerine olumlu etkilerinin olabileceği görülmektedir. Bu derlemede kronik hastalıkların patolojilerinde etkili olan *N.sativa* ile ilgili bilimsel çalışmalara yer verilerek etki mekanizmalarının kısaca açıklanması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Nigella sativa*, Tıbbi bitki, Çörek Otu, Sağlık

Sözlü Bildiri

YENİ BİR ETİK SORUNSAL, TIP ALANINDA YAPAY ZEKÂ

Savaş Volkan GENÇ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi

Yapay zekâ, filmden kitaba, bilim kurgu yapıtlarının önemli bir ögesi olarak sık sık karşımıza çıkar. Distopyada kötü karakter olarak iyi insanlarla savaşır, onları yok etmeye çalışır. Bilim kurgunun bu önemli, beğenisi yüksek karakteri artık yaşamımızın içine girmeye başladı ve hızla daha çok yer alma yolunda ilerliyor. Bu alanlardan biri de sağlık. Hasta kayıtlarından, tıbbi analizlere ve bu analizlerin değerlendirilmesine yani teşhise kadar hızlı ve başarılı görünen bir etkinlikle yapay zekânın kullanımı giderek artıyor.

Çalışma hayatındaki davranışları yönlendiren, rehberlik eden, etik prensip ve standartları belirleyen mesleki etiği, belirli bir meslek grubunu ve meslek üyelerini belli kurallarla davranmaya zorlayan, kişisel eğilimlerini sınırlayan, hizmet ideallerini korumayı amaçlayan ahlaki ilkeler bütünüdür. Meslek grupları arasında tarihsel süreçte en eski mesleki etik kurallarına sahip alan tıptır. Tıp etiği, Hipokrat'tan günümüze, üzerinde tartışılmış, çeşitli düşüncelerden etkilenmiş ve gelişerek günümüze kadar ulaşmıştır. Temel tıp ilkeleri üzerinden, çağının tıp etiği sorunları üzerinde tartışılmış, çözüm bulunmaya çalışılmıştır.

Bu bilgileri ışığında yapay zekânın tıbbi uygulamalarda kullanılması yeni bir sorunsalı ortaya koymaktadır. Bir zamanlar bilim kurgu ögesi olan yapay zekâ, artık tıp sanatının uygulanması sırasında şimdilik yardımcı eleman olarak yer almaktadır. Ancak görünen o ki gelecekte çok daha önemli pozisyonlarda bulunacaktır. Bu nedenle yapay zekâ ve tıpta kullanım etiği üzerine tartışmak ve olası sorunlar üzerine hazırlık yapmak, önemli bir görev olarak günümüz tıp camiasının önünde durmaktadır. Bildiride, temel tıp etiği ilkeleri üzerinden yapay zekânın tıpta kullanımı değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Sözlü Bildiri

SAĞLIK SEKTÖRÜNDE ENERJİ YÖNETİMİNE YÖNELİK GÜNEŞ ENERJİSİ UYGULAMALARI
(SOLAR ENERGY APPLICATIONS FOR ENERGY MANAGEMENT IN HEALTHCARE SECTOR)

Zuhal Akyürek[*1], Afşin Güngör[2,3]

[1]*Department of Polymer Engineering, Mehmet Akif Ersoy University, Engineering and Architecture Faculty, Burdur, Turkey.*

[2]*Faculty of Technology, Mehmet Akif Ersoy University, Bucak, Burdur, Turkey.*

[3]*Department of Mechanical Engineering, Akdeniz University, Antalya, Turkey.*

ABSTRACT

Energy is the key driver for sustainable development of nations. Health facilities are institutions that usually consist of large buildings, where care and treatment of the sick and injured patients are carried out 24 hours a day throughout the year. Because of these features, health facilities and hospitals have become the largest energy consumers in the country. Utilization of renewable energy sources, using modern and advanced technological equipment and applying energy efficiency measures during renovation of existing healthcare buildings and during construction of new medical facilities are of great importance on managing this constantly increasing energy demand. In this study, energy consumption reduction potential by solar panel application with different tilt angle arrangements for hospital buildings located in Antalya province is evaluated.

Keyword: Healthcare sector, energy management, solar energy, sustainability.

Sözlü Bildiri

İNFERTİL HASTALARDA ÇEVRİMÇİ AKRAN DESTEĞİ

Mine ORUÇ[1], Kamile KABUKCUOĞLU[2]

[1] *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Antalya, Türkiye*

[2] *Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, mine_1433@hotmail.com kkamile@akdeniz.edu.tr*

Özet

Bu derleme, infertil hastalarda çevrimiçi akran desteğinin etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Literatür taraması yapıldığında, infertil hastaların yoğun psikolojik sorunlar yaşadıkları düşünülmektedir. İnfertil olmak mı psikolojik sorunlara yol açıyor, yoksa psikolojik sorunlar mı infertiliteye neden oluyor henüz açıklanamamıştır. Fakat infertilitenin çiftler üzerinde yoğun strese neden olduğu çalışmalar sonucunda bildirilmektedir. İnfertilitede yaşanan psikolojik sorunlar ile başa çıkma, stresin kontrol altına alınması ve düzenlenmesinin bir yolu olarak kabul edilmektedir. İnfertlitenin tanı ve tedavi sürecinde yaşanan sıkıntılara rağmen, ruh sağlığına yönelik bilgi verme hizmeti ve psikoterapi çoğu hastada gerekmemektedir. Alternatif destek seçenekleri infertil hastaların, ihtiyaç ve tercihleriyle daha uyumlu olabilmektedir. Çevrimiçi infertilite gruplarına katılım, eşleri ile ilişkilerin gelişmesine, izolasyonun azalması, tedaviye ilişkin bilgi artışı ve kadınlar arasında tedaviye karar verme ve tedaviyi geliştirme gibi yararlarının olduğu bildirilmektedir. İnternet kullanımı infertilite hastalarına psikososyal destek sağlayabilmektedir. Çevrimiçi akran desteği uygulamaları, infertilite sorunu yaşayan bireylere kolay erişilebilir ve uygun maliyetli bir bilgi alma fırsatı sunmaktadır. Erkekler ve kadınlar, infertilitenin tedavisinde ve infertiliye dair zorlukların anlaşılabilmesi konusunda, deneysel bilgi ve deneyimsel bilgilere ulaşılması konusunda duygusal destek alabilmektedirler. Çevrimiçi sitelerin normalizasyon ve sorgulama fırsatı ile kişisel destek sağlamanın yanında, yirmidört saat kullanılabilir ve asenkronize bir iletişim sağlamaktadır. Bu nedenle çevrimiçi uygulamalar, infertil hastalara akran desteğinden faydalanma seçeneği sunmaktadır. Bu sonuçlar doğrultusunda çevrimiçi akran desteğinin içerik ve yapısının oluşturulması ve geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: İnfertilite, çevrimiçi destek, akran desteği, hemşirelik, kadın sağlığı

Sözlü Bildiri

PERİTON DİYALİZİ HASTALARINDA ANTİOKSİDAN ALIMININ HASTALAR ÜZERİNE ETKİSİ

Hatice CEYLAN*, Şefika Tuğba YANGÖZ, Zeynep ÖZER****

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu*

***Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi*

Periton diyalizi solüsyonları yüksek konsantrasyonda glikoz içermekte ve bu hastalar genel olarak artmış oksidatif stres ile karşı karşıyadır. Bu nedenle periton diyalizi hastaları kardiyovasküler hastalıklar konusunda daha fazla risk altında tutmaktadır. Bu durum periton diyalizi hastalarını antioksidan alımına yönlendirmektedir.

Amaç: Bu sistematik derlemenin amacı, periton diyalizi hastalarının antioksidan alımının hastalar üzerine etkisini incelemektir.

Yöntem: Çalışma kapsamına alınacak makaleler, yıl sınırlaması olmaksızın Science Direct, Web of Science, Springer Link, The Networked Digital Library of Theses & Dissertations, Ovid, CINAHL, Pubmed, Cochrane library, Proquest, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, ULAKBIM veri tabanlarında yapılmıştır. Tarama İngilizce dilinde ve "peritoneal dialysis, antioxidants, clinical trials" terimleri kullanılarak yapılmıştır. Araştırmaların başlıkları ile özeti iki araştırmacı tarafından gözden geçirilmiş ve beş çalışma sistematik incelemeye dahil edilmiştir.

Bulgular: Derlemeye dahil edilen çalışmalarda antioksidan olarak çoğunlukla vitamin E ve C'nin tamamlayıcı terapiler olarak alındığından bahsedilmiştir. Yapılan çalışmalarda da anitioksidan alımının kardiyovasküler komplikasyon gelişimini önemli derecede azalttığı yönünde bulgular vurgulanmıştır. Ayrıca hastalar üzerindeki etkilerini tam anlamıyla saptayabilmek için ileri analizli çalışmalara ihtiyaç olduğu bahsedilmiştir.

Anahtar kelimeler: antioksidan, periton diyalizi, sistematik derleme

Sözlü Bildiri

BASINÇ YARASINDA FİTOTERAPİNİN YERİ

Şevkinaz KONAK[1], Sultan KAYA[2], Nadide Hülya TEMİZER[3]

[1] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, skonak@mehmetakif.edu.tr*

[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek lisans Programı, Burdur, Türkiye, sultankaya@ogr.mehmetakif.edu.tr*

[3]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek lisans Programı, Burdur, Türkiye, nadidehulyatemizer@ogr.mehmetakif.edu.tr*

Kemiksi çıkıntılar üzerinde basınca bağlı olarak sürtünme ve yırtılma ile deri ve deri altı dokularda meydana gelen zedelenme basınç yarası olarak tanımlanır. Basınç yaraları, sağlık bakımındaki gelişmelere rağmen, yüksek morbidite ve mortalite ile günümüzde hala çözüm bekleyen sağlık problemleri arasındadır. Günümüzde kronik yaraların bakım ve tedavisinde tam bir başarı sağlanamıyor olması hastaları ve sağlık profesyonellerini farklı arayışlara yönlendirmiştir. Bu arayışların büyük bir kısmını fitoterapi (bitkilerle tedavi) oluşturmaktadır. Bitkiler modern tıbbın gelişmediği dönemlerden günümüze kadar yara iyileşmesinde kullanılmış olup, günümüzde de kullanılmaya devam etmektedir. Yara iyileşmesinin hemostaz, inflamasyon, kollajen üretimi ve epitel oluşumu evrelerine etki eden bitkisel ekstratlar bilimsel literatürde yerini almıştır. Fitoterapide sıklıkla kullanılan bitkilerden *Hypericum perforatum*, yüzyıllardır yara ve yanık tedavisinde kullanılmaktadır. *H. perforatum* ekstrelerinin antimikrobiyal ve antibakteriyel etkilerinin yanı sıra kollajen üretimi, fibroblast migrasyonu, keratinosit farklılaşması ve epitelizayonu arttırdığı bildirilmektedir. *Calendula officinalis* (Aynı safa), antienflamatuvar bir ajan olarak yara iyileşmesinde kullanılan bir bitkidir. *C.officinalis'in* heksan ve etanolik ekstratının fibroblastların proliferasyon ve migrasyonunu uyardığı, reepitelizasyonu hızlandırdığı, hücre proliferasyonunu, kollajen ve nonkollajen proteinlerin miktarını arttırdığı görülmektedir. *Aloe vera*, anti-inflamatuar, antibakteriyel, antifungal ve hipoglisemik etkilere sahiptir. Ekstresi fibroblastları uyararak kollagen sentezini ve epitelizasyonu artırmaktadır. *Butea monosperma,* antitümör, antiülser, antifungal ve antidiyaretik aktivitelere sahiptir. Bitki ekstresinin proliferasyon ve kollajen sentezini arttırdığı gibi dermal yara iyileşmesi üzerine de etkisi olduğu bildirilmiştir. *Centella asiatica* (Gotu kola), yara, ülseratif deri hastalıkları, yanıklar, keloid ve hipertrofik skarların tedavisinin yanı sıra lepra, lupus, varisöz ülserler, egzama ve sedef hastalıklarının tedavisinde de kullanılmaktadır. *Okaliptüs citriodora*, yara, uçuk, yanık, cilt enfeksiyonları, kabarcık, kesiklerde, böcek ısırıklarında ve cilt bakımında kullanılır. Bunların yanı sıra yara tedavisinde kullanılan diğer bitkiler arasında Neem (Azadirachta indica), Curcuma longa (Zerdeçal), Rosmarinus officinalis, Punica granatum, Asparagus racemosus, Euphorbia(Sütleğen), Sambucus nigra, Moringa oleifera, Hippophae rhamnoides vb. yer almaktadır. Bu çalışmada yara iyileşme mekanizmalarını etkileyen bitkisel kökenli ekstrelerle ilgili bilimsel çalışmalara yer verilerek etki mekanizmalarının kısaca açıklanması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yara, Basınç Yarası, Tıbbi Bitki, Yara İyileşmesi, Fitoterapi

Poster Bildiri

THE PREDICTION OF SOME PHYSICOCHEMICAL PROPERTIES OF TWO IMIDAZOLE DRUGS WITH ABRAHAM SOLUTE DESCRIPTORS

Kader POTURCU[1], Ebru ÇUBUK DEMİRALAY[1*], A. Güleren ALSANCAK[1]
[1]*Suleyman Demirel University, Arts and Science Faculty, Department of Chemistry, Türkiye,*
kaderpoturcu@sdu.edu.tr; ebrucubuk@sdu.edu.tr; gulerenalsancak@sdu.edu.tr

Heterocycles are key structural components due to their common structural moiety in many drugs especially in medicinal chemistry and drug discovery studies. Among these heterocycles, imidazole moiety is present in a variety of pharmacologically active compounds. Two examples of this structure are clotrimazole and thiamazole. Clotrimazole (1-[(2-chlorophenyl)-diphenylmethyl] imidazole) is a relatively non-toxic synthetic imidazole derivative with a wide range of antifungal activity. Thiamazole (1-methyl-2-mercaptoimidazole, methimazole) is orally active drugs in the treatment of hyperthyroidism.
In this study, dissociation constant values (pK_a) of two imidazole drugs were evaluated with reversed-phase liquid chromatographic (RPLC) method. The Kinetex Core-Shell C8 (Phenomenex, 150 mm×2.6 µm, 4.6 mm) and Kinetex Core-Shell EVO C18 (Phenomenex, 250 mm×2.6 µm, 4.6 mm) columns were used for clotrimazole and thiamazole analyses, respectively. The retention behavior of clotrimazole was investigated in 45% (v/v) acetonitrile-water binary mixture, while thiamazole was in aqueous media at 25°C. Using these experimental pK_a values and five Abraham linear free energy solvation descriptors (Abraham solute descriptors), biorelevant pK_a values (37°C) of two imidazole drugs were calculated . In addition to these, lipophilicity and solubility values of these molecules were predicted using Abraham solute descriptors. The obtained results in this study are similar to data available in the literature.

Keywords: Imidazole drugs, Abraham solvation parameter model, physicochemical properties, RPLC.

Sözlü Bildiri

EVALUATION OF CARBON DIOXIDE EMISSION REDUCTION POTENTIAL OF BIOMASS IN BURDUR, TURKEY

(Burdur'da Biyokütlenin Karbon Dioksit Emisyonu Azaltım Kapasitesinin Değerlendirilmesi)

Zuhal AKYÜREK[1,*], Sevnur TURGUT[2], Afşin GÜNGÖR[3,4]

[1*] *Department of Polymer Engineering, Faculty of Engineering and Architecture, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey. E-mail: zuhalakyurek@mehmetakif.edu.tr*

[2]*Department of Material Technologies, Graduate School of Natural and Applied Sciences, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey.*

E-mail: sevnurturgut@gmail.com

[3]*Faculty of Technology, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey.*

[4]*Department of Mechanical Engineering, Akdeniz University, Antalya, Turkey.*

E-mail: afsingungor@mehmetakif.edu.tr

Abstract

Biomass is one of the most sustainable sources of energy production to replace conventional fossil fuels and to protect public prosperity and environmental health. Biogas is one of the suitable options for conversion of organic waste materials into renewable energy. In this study, impact of biogas production from agricultural residues (wheat straw, barley straw, corn stover, cotton residue, olive residue, banana peel, sugarcane bagasse, tomato residue) and municipal solid waste (MSW) on reduction of carbon dioxide emissions in Burdur province has estimated. The theoretical results revealed that Burdur has annual 2.54 million tons of CO_2 emission reduction potential. Biomass can be renewable substitute to fossil fuels for energy production, protection of public health and environmental sustainability.

Keywords: Biomass, renewable energy, carbon dioxide emissions, public health, sustainable development.

Sözlü Bildiri

DİŞ FIRÇALARININ KONTAMİNASYONU VE FARKLI DEKONTAMİNASYON YÖNTEMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Dr. Zuhal KIRZIOĞLU[1], Arş. Gör. Dt. Yağmur Eda ATEŞ[1]

1Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti A.D., Isparta, Türkiye,
zuhalkirzioglu@sdu.edu.tr, yagmureda_ates@hotmail.com

Yenilen gıdaların diş yüzeylerinde birikerek oluşturduğu plaklar, çürük ve periodontal hastalık gibi birçok probleme yol açabilmektedirler. Bu plağın kaldırılması için diş fırçalama, diş ipi ve ağız gargaralarının kullanımı gibi oral hijyen yöntemleri uygulanabilmektedir. Diş fırçalama, bunlar arasında en etkili yöntemdir. Diş fırçalarının belirli aralıklarla değiştirilmemesinin yanı sıra, diş fırçalarının saklanma koşullarına ve fırçaların yapılarına bağlı olarak, diş fırçasının kıllarında kontaminasyon sonucu çeşitli mikroorganizmalar birikebilmektedir. Kontaminasyon miktarı fırçanın kullanım sıklığı ile doğru orantılı olarak artabilmektedir. Biriken bu mikroorganizmalar, sağlıklı bireylerde normal şartlar altında genellikle bir probleme neden olmaz iken, özellikle immun sistemi zayıf olan bireylerde ağız sağlığı ve genel sağlık açısından problem yaratabilmektedirler. Bu durumları önlemek için, diş fırçalarının dekontaminasyonu gerekli hale gelmektedir. Mekanik, kimyasal, fototerapi, ozon vb. çeşitli diş fırçası dekontaminasyon yöntemlerinin yanı sıra, son zamanlarda bitkisel kaynaklı yöntemler de kullanılabilmektedir. Ancak, bu dekontaminasyon yöntemlerinin etkinliklerinin, oral ve genel metabolizma üzerindeki yarar ve zararlarının değerlendirilmeleri, halen günümüzde araştırmaları devam etmekte olan konulardır.

Bu derlemede, diş fırçalarının en sık görülen kontaminasyon yollarından ve bu aracılıkla bulaşan mikroorganizmalardan, ayrıca diş fırçasının hijyeninin sağlanması amacıyla uygulanan dekontaminasyon yöntemlerinden bahsedilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diş fırçası, kontaminasyon, dekontaminasyon.

Sözlü Bildiri

YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNİN HASTA MAHREMİYETİNE ÖZEN GÖSTERME DURUMLARININ İNCELENMESİ

***Fatma Tanrıkulu[1], **Ferhat Koç[1] ve *Yurdanur Dikmen[1]**

[*] Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sakarya, Türkiye

[**] Sakarya Üniversitesi Eğitim Araştırma Hastanesi, Sakarya, Türkiye

fkocc37@gmail.com

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada yoğun bakım hemşirelerinin hasta bakım uygulamalarında hasta mahremiyetine özen gösterme durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmanın örneklemini bir üniversite hastanesinin yoğun bakım ünitelerinde çalışan ve araştırmaya katılmaya gönüllü 68 hemşire oluşturmuştur. Veriler, "Bireysel Özellikler Formu" ile Öztürk ve arkadaşları (2014) tarafından geliştirilen "Hemşirelikte Hasta Mahremiyeti Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde Independent t testi, Tek Yönlü Varyans (ANOVA) analizi kullanılmıştır. Araştırmanın Cronbach alfa güvenirlik katsayısı (0.94) hesaplanmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için uygulamanın yapılacağı kurumdan yazılı izin, araştırmaya katılmayı kabul eden hemşirelere araştırma amacı ve veri toplama formları hakkında bilgi verilerek yazılı onamları alınmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 28.06±4.46 olup, %51,5'inin kadın hemşirelerden oluştuğu ve ortalama 6,32±5.03 yıl hemşire olarak çalıştığı saptanmıştır. Hemşirelerin %69.1'inin lisans mezunu olduğu, %51.5'inin ikinci basamak yoğun bakım ünitesinde görev yaptığı ve %95.6'sının hasta mahremiyeti ile ilgili bilgisinin olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların ölçek toplam puan ortalaması 4.32±0.47 olup çok yüksek düzeyde hasta mahremiyetine özen gösterdikleri belirlenmiştir. Ayrıca hemşirelerin hasta mahremiyeti toplam puan ortalaması ile hasta mahremiyeti konusunda bilgisinin olması arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Bununla birlikte cinsiyet, medeni durum, mezun olduğu okul ve çalışılan yoğun bakım birimi ile hemşirelerin hasta mahremiyeti toplam puan ortalamaları arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

Sonuç: Sonuç olarak araştırma kapsamına alınan yoğun bakım hemşirelerinin hasta mahremiyetine özen gösterdikleri söylenebilir. Ancak araştırmamızın sonuçları araştırmanın örneklem grubunu oluşturan hemşirelerin bildirimleri ile sınırlıdır. Bu nedenle yoğun bakım ünitelerinde hasta mahremiyetine gösterilen özenin hasta ve hasta yakınlarının bakış açısıyla değerlendirilmesine ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Hasta, mahremiyet, yoğun bakım, hemşire.

Sözlü Bildiri

AN ANALYSIS OF THE PRESERVATION OF PATIENT PRIVACY BY INTENSIVE CARE NURSES

***Fatma Tanrıkulu[1], **Ferhat Koç[1] and *Yurdanur Dikmen[1]**

**Sakarya University Faculty of Health Sciences, Ankara, Turkey*

***Sakarya University Training and Research Hospital, Sakarya, Turkey , fkocc37@gmail.com*

ABSTRACT

Purpose: The purpose of this study was to investigate the cases where intensive care nurses respect patients' privacy in patient care practices.

Materials and Methods: The sample of this study consisted of 68 nurses working in the intensive care units of a university hospital and volunteering to participate in the study. The data were collected using the “Individual Characteristics Form” and "Patient Privacy Scale in Nursing" developed by Öztürk et al. (2014). Independent t test, One Way Variance (ANOVA) analysis was used in the analysis of data. The Cronbach alpha reliability coefficient of the study (0.94) was calculated. In order to carry out the study, written consent was obtained from the institution where the study was to be conducted, and written informed consent was obtained from the nurses who accepted to participate in the study, informing them about the research purpose and data collection forms.

Results: The mean age of the nurses who participated in the study was 28.06 ± 4.46 years. 51.5% of them were female and the mean age was 6.32 ± 5.03 years. 69.1% of nurses had bachelor's degree, 51.5% were working in second-line intensive care unit and 95.6% of them had knowledge about patient privacy. The mean scale score of the patients was 4.32 ± 0.47 and they were found to pay high attention to patient privacy. In addition, it was found that there was a statistically significant difference between the mean score of the nurses for patient privacy and their knowledge about patient privacy ($p < 0.05$). However, no statistically significant difference was found between the mean score of the nurses for patient privacy and gender, marital status, the school they have graduated and the intensive care unit they work ($p > 0.05$).>

Result: It can be concluded that intensive care nurses included in the study respect patient's privacy. However, the results of our study are limited to the statements of the nurses who make up the sample. Therefore, it is necessary to evaluate the attention given to patient privacy in intensive care units from the point of view of patients and their relatives.

Keywords: Patient, privacy, intensive care, nurse.

Sözlü Bildiri

BOR'UN YARA İYİLEŞMESİNE ETKİSİ

Şevkinaz KONAK[1], Sultan KAYA[2], Nadide Hülya TEMİZER[3]

[1] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, skonak@mehmetakif.edu.tr*

[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek lisans Programı, Burdur, Türkiye, sultankaya@ogr.mehmetakif.edu.tr*

[3]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek lisans Programı, Burdur, Türkiye, nadidehulyatemizer@ogr.mehmetakif.edu.tr*

Bor, atom numarası 5 olan ve IIIA grubunda yer alan, metal-ametal arası yarı iletken bir elementtir. Doğada bileşikler halinde bulunur ve yaklaşık 230 çeşit bor minerali bulunmaktadır. Bu minerallerden en önemlileri, doğada ve besinlerde en çok bulunan borik asit ve boratlardır. ABD Farmakopesi-Uluslararası Kodeksi ve İngiliz Farmakopesi tarafından, borik asit ve sodyum boratlar tıbbi açıdan önemli bileşikler olarak adlandırılmıştır. 1980 yılında Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) bor elementini "iz" element,1996 yılında da "esansiyel element" olarak tanımlamıştır. Bor, cam, seramik sanayi, elektronik ve bilgisayar üretimi, otomobil sanayi, kozmetik, ilaç sanayi, tıp, nükleer tıp gibi pek çok alanda kullanılmaktadır. Sağlık sektöründe ise dezenfektan, diş macunu, göz yıkama solüsyonları, ağız gargaraları, irrigasyon solüsyonları ve antiseptiklerin yapımında tercih edilmektedir. Ayrıca Bor'un insan ve hayvanlarda kalsiyum, bakır, magnezyum gibi mineraller ile azot, glikoz ve trigliseritler gibi yaşam sürecinde etkin olan pek çok bileşenin metabolizmasında rol aldığı da gözlenmiştir. Son yıllarda yapılan çalışmalarda Bor'un insan sağlığı ve gelişiminde metabolik, hormonal ve fizyolojik süreçlerde etkili olmasından ve biyolojik öneminden söz edilmiştir. Bor'un kanser, kemik gelişimi, yara iyileşmesi, enerji metabolizması, immün sistem, mineral ve hormon metabolizmasında etkili olduğu vurgulanmaktadır. Bor etkili bir yara iyileştirici ajandır ve %3'lük borik asit solüsyonunun derin yaraları tedavi ettiği bildirilmiştir. Günümüzde ise borat bileşikleri yara iyileşmesinde düşük konsantrasyonlarda uygulanmaktadır. Bor'un protein, kollajen ve proteoglikanların ortama verilmesini sağlayan ekstraselüler matriksi regüle ederek ve keratinosit göçünü arttırarak yara iyileşmesini sağladığı düşünülmektedir. Bor hidrojel formülasyonunun 2. derece yanık ve diyabetik yarası olan ratlara uygulanmıştır. Yara iyileşmesini olumlu etkilediği, bakteri, maya ve mantarlara karşı antimikrobiyal bir aktivite gösterdiği belirtilmiştir. Bu borat formülasyonunun, hücre göçünün uyarılması, immün yanıt, vaskülarizasyon ve büyüme faktörü ekspresyonlarının artması gibi kompleks mekanizmalar aracılığıyla yara iyileşmesini sağladığı düşünülmektedir. Aynı zamanda Borik asit'in lokal olarak uygulanmasının kırık iyileşme sürecini de olumlu yönde etkilediği bildirilmiştir. Bu derlemede borun yara iyileşmesine etkisi ve bu alanda yapılan çalışmaların özetlenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bor, Borik Asit, Yara İyileşmesi.

Sözlü Bildiri

KANSERDE LİKİT BİYOPSİ UYGULAMALARI

[1]Fadime Mutlu İçduygu

[1]Giresun Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Genetik AD, Giresun, Türkiye, fadimemutlu@yahoo.com

ÖZET

Kanserde likit biyopsi uygulamaları çeşitli vücut sıvılarındaki (kan, idrar, tükürük, serebrospinal sıvı gibi) sirküle tümör hücreleri, tümör DNA'sı, eksozomlar, kodlamayan RNA'lar ve kanserle ilişkili çeşitli proteinler gibi tümör kaynaklı bileşenlerin incelenmesine dayanan analizleri kapsamaktadır. Son yıllarda yapılan çalışmalarda, özellikle sirküle tümör DNA'sı veya tümör hücreleri kullanılarak yapılan mutasyon analizleri ile kanserin erken tanısı, monitorizasyonu ve ilaç direncinin belirlenmesi hedeflenmektedir. Mutasyon analizlerinde genellikle polimeraz zincir reaksiyonu (PCR) veya yeni nesil dizileme tekniklerine (NGS) başvurulmaktadır. Likit biyopsinin avantajları arasında doku biyopsisine kıyasla minimal invaziv bir uygulama olması, örnek eldesinin kolay olması ve tekrar edilebilirliğinin yüksek olması sayılabilir. Özellikle ileri evre kanser hastalarında invaziv biyopsi işlemlerinin zorluğu, relapsın değerlendirilebilmesi için tekrar eden biyopsi işlemlerinin gerekliliği veya biyopsi yapılması mümkün olmayan tümörler düşünüldüğünde, likit biyopsinin sağladığı avantajlar kanser hastaları için oldukça önemlidir. Diğer taraftan sirküle tümör hücre ve tümör DNA'sı miktarının oldukça az olması, sirküle haldeki DNA'nın kaynağının (tümör hücrelerinden veya normal hücrelerden) anlaşılmasındaki zorluklar ve standardizasyon güçlükleri gibi problemler yöntemin hala aşılmaya çalışılan dezavantajları arasında yer almaktadır. Geçtiğimiz yıllarda küçük hücreli olmayan akciğer kanseri hastalarında hedef odaklı terapiye uygun hastaların belirlenmesi amacıyla geliştirilmiş bir kit, Amerikan Gıda ve ilaç dairesi (FDA) tarafından diagnostik likit biyopsi testi olarak onaylanmıştır. Bu onayı alan diğer bir likit biyopsi testinde sirküle tümör DNA'sı kullanarak kolorektal kanserde SEPT9 geni promoter metilasyon analizi yapılmaktadır. Günümüzde likit biyopsinin klinikte kullanımı sınırlıdır ve tümördeki genetik değişikliklerin saptanması için doku biyopsisine tamamlayıcı test olarak görülmektedir. Yöntemin dezavantajlarının azaltılması için yapılacak çalışmalarla gelecekte likit biyopsinin kanser tanısı ve prognozunun izlenmesindeki potansiyelinin artacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Likit biyopsi, Kanser, Sirküle tümör DNA'sı, Sirküle tümör hücresi.

Sözlü Bildiri

NİOZOM TEKNOLOJİSİ VE YARA İYİLEŞMESİ

Şevkinaz Konak[1] , Nadide Hülya Temizer [2], Sultan Kaya[3]

[1] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, skonak@mehmetakif.edu.tr*

[2] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek lisans Programı, Burdur, Türkiye, nhkahraman@gmail.com*

[3] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek lisans Programı, Burdur, Türkiye, sultankaya@ogr.mehmetakif.edu.tr*

Niozomlar, sentetik non-iyonik sürfaktanların hidrasyonu ile meydana gelen, kolesterol içeren ya da içermeyen kapalı çift tabakalı yapılardır. İlaç taşıyıcı sistemler ve ilaç hedefleme çalışmaları gibi birçok medikal alanda nanoteknolojik ürün olarak kullanılmaktadır. Niozomal ilaç taşıyıcı sistemlerin stabiliteleri yüksektir, amaca yönelik tasarlanabilmektedirler ve immünolojik reaksiyon göstermemektedirler. Niozomal formülasyonlar, parenteral, topikal, vajinal, pulmoner gibi çeşitli yollarla tedavi edici olarak uygulanmaktadır. Niozomlar, taşıdıkları etken maddenin epidermisin stratum korneum tabakasında daha uzun süre kalmasını sağlamakta, penetrasyonu artırmakta ve kontrollü salınım yaparak istenmeyen ilaç etkilerini azaltmaktadır. Niozom vezikülleri içinde etken madde kapsüle edilerek hazırlanmış terapötik formülasyonların yara iyileşmesi üzerine olumlu etki gösterdiği çeşitli çalışmalarla kanıtlanmıştır. Bu formülasyonlarla epitelizasyon süresi kısalmış, antienflamatuvar ve antioksidan aktivite artmış, kollojen üretimi artmış, hücre proliferasyonu olumlu etkilenmiştir. Kısacası, bilimsel çalışmalara göre terapötik niozom formülasyonları topikal yolla yaralara uygulandığında kısa ve başarılı bir yara iyileşme süreci görülmektedir. Bu derlemenin amacı, bir nanoteknoloji ürünü olan niozomal ilaç taşıma sistemlerinin yara iyileşmesi üzerine etkisini gözden geçirmektir.

Anahtar Kelimeler: Niozom, Non İyonik Sürfaktan, Niozom Teknolojisi, İlaç Taşıyıcı Sistemler, Yara İyileşmesi.

Sözlü Bildiri

SKLERODERMA TANILI AMPUTE BİREYDE GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİNE YÖNELİK 3D PRINTER İLE ÜRETİLEN ADAPTİF EKİPMAN UYGULAMALARI: VAKA ÇALIŞMASI

Ozturk B., Senol T., Toraman MA, Önal G. , Heybet S.

Biruni Üniversitesi Ergoterapi Bölümü

ÖZET

Giriş: Adaptif ekipmanlar tüm dünyada ergoterapi alanında yaygın olarak engellilerin günlük yaşam aktivitelerine katılım performanslarını artımak amacıyla uygulanmaktadır. Bu alandaki üretim teknikleri teknolojinin etkisiyle her geçen gün güncellenmektedir. Bu anlamda 3D yazıcılarla adaptif ekipmanların uygulanması hem hız, hem de doğruluk açısından önemli avantajlar sağlayacaktır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı Biruni Üniversitesi Ergoterapi Bölümü 3D yazıcı cihazı ile üretilen adaptif ürünlerin üst ekstremite amputesi bir hastaya uygulanmasıdır.

Yöntem: Araştırmaya katılmak için gönüllü olan 57 yaşındaki scleroderma tanılı aynı zamanda sol dirsek altı ampute olan hastanın günlük yaşam aktivitelerindeki limitasyonlarını belirlemek amacıyla Kanada Aktivite Performans Ölçümü (KAPÖ) uygulanmış olup, çorap giyme, tırnak kesme, düğme ilikleme, krem sürme, kavanoz açma ve ayak bakımı aktivitelerinde problem yaşadığı ve bu aktiviteleri gerçekleştirebilmek adına adaptif ekipmana ihtiyacı olduğu belirlenmiştir. KAPÖ Bireylerin problem yaşadığı performans alanlarının belirlenmesine yardımcı olan bir ölçüm aracıdır. Hastanın aktivite katılımının zaman içerisindeki değişimi yine hastanın kendisi tarafından performans ve tatmin puanları verilerek değerlendirir. İlk basamakta hastadan günlük yaşamı sırasında yapmak istediği fakat yapmakta zorlandığı günlük yaşam aktivitelerini belirlemesi istenir. İkinci basamak olarak hastadan belirlediği bu aktivitelerin her birine likert ölçeğine göre 1 - 10 arası bir önem değeri vermesi istenir (1:hiç önemli değil; 10:çok önemli). Üçüncü basamak olarak hastadan onun için en önemli 5 aktiviteyi seçip her bir aktivite için yine likert ölçeğine göre 1 ila 10 arasında performans ve tatmin puanı belirlemesi istenir. Böylece hastanın o aktivitelerdeki performans ve tatmin puanları kendi bakış açısından yani kişi merkezli olarak belirlenir. Elde edilen performans ve tatmin puanları toplanarak hastanın önemli olduğunu belirttiği aktivite sayısına bölünerek performans ve tatmin puanları elde edilir.

Bulgular: Cihaz uygulaması yapıldıktan 3 hafta sonra KAPÖ tekrarlandı. Hem performans, hem de tatmin puanın artış olduğu görüldü. Yapılan ilk adaptif cihaz uygulamasında çorap giyme aparatı uygulanmış olup, uygulama öncesi performans puanı ve tatmin puanı 1 iken, 3 haftalık süreç sonunda performans puanı 5, tatmin puanı ise 10'a yükselmiştir.

Tartışma ve sonuç: 3D yazıcı ile yapılan adaptif ekipman üretim ve teslim hızı açısından başarıya ulaşmıştır. Ayrıca uygulama yapılan hastanın hedeflenen günlük yaşam aktiviteleri performansında belirgin kazanım ve artış gözlenmiştir.

Anahtar kelimeler: 3D, adaptif cihaz, aktivite performansı, skleroderma.

Sözlü Bildiri

TATLANDIRICI VE BİLİNMEYEN GERÇEKLER

Fatma ZENGİN*, Canan DEMİR BARUTCU*

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*

ÖZET

Tatlandırıcılar, aynı miktardaki şekerden daha tatlı olan ve daha az enerji içeren kimyasal maddelerdir. Tatlandırıcılar, şekerden birkaç kat daha tatlı olup, besinlere eklendiklerinde düşük düzeyde enerji sağlarlar veya hiç enerji sağlamazlar. Amerika Gıda ve İlaç Dairesi (FDA) tarafından güvenilirliği onaylanan besinlerde ve içeceklerde kullanılmak üzere, enerji içermeyen tatlandırıcılar; aspartam, asesülfam potasyum, advantam, neotam, sakkarin, stevya ve sükralozdur. Tatlandırıcılar ilk olarak kıtlık zamanlarında şeker yerine kullanılmak üzere ve gıda endüstrisinde maliyeti düşürmek için ortaya çıkmışlardır. Zamanla tatlandırma gereksinimini gidermek isteyen diyabet hastaları ve daha sonra da kilo vermek ve şekerin diş sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerinden korunmak isteyenler tarafından ilgi görmüştür. Tatlandırıcı içeren düşük kalorili veya kalorisi azaltılmış yiyecek ve içecekler tüm dünyada yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Ancak tatlandırıcıların özellikle insanlar üzerinde metabolik etkileri son zamanlarda önemli ölçüde tartışma konusu olmaktadır. Düşük enerjili tatlandırıcı tüketiminin iştahı artırdığı hipotezi ilk olarak Blundell ve Hill, tarafından ileri sürülmüştür. Blundell ve Hill aspartam içeren içecek tüketen bireylerde, su ya da glukozlu içecek tüketen bireylere göre açlık duygusunun arttığını belirtmişlerdir. Yakın zamana kadar tatlandırıcılar, şeker yerine kullanılan, ancak enerji içermeyen ve glisemik etkisi olmayan sağlıklı bir alternatif olarak düşünülüyordu. Ancak son yıllarda yapılan epidemiyolojik çalışmalar, tatlandırıcı tüketiminin obezite, metabolik sendrom, tip 2 diyabet gelişme riskinde artışa neden olduğunu göstermektedir.

Son yıllarda yapılan çalışmalarda, uzun süreli tatlandırıcı tüketiminin enerji homeostazını ve iştah metabolizmasını etkilediğini, yeme isteğini artırdığını, bozulmuş kan glukoz regülasyonuna ve insülin direncine yol açtığını ileri sürülmektedir. Bu nedenle tatlandırıcı tüketiminin uzun süreli etkilerinin daha iyi anlaşılabilmesi için randomize kontrollü, prospektif insan çalışmalarının yapılması önemli bir gerekliliktir.

Anahtar Kelimeler: Yapay tatlandırcılar

Sözlü Bildiri

İMPLANT DESTEKLİ PROTEZLERDE KLİNİK BAŞARININ RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

RETROSPECTIVE EVALUATION OF SUCCESS OF IMPLANT SUPPORTED PROSTHESIS

Zeynep Başağaoğlu DEMİREKİN[1], Süha TÜRKASLAN[1], Merve ERKEN[1],Yavuz FINDIK[2],Timuçin BAYKUL[2].

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi AD, Isparta,Türkiye.[1]

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi AD, Isparta,Türkiye.[2]

GİRİŞ : Dental implant destekli protez tedavilerinin klinik başarısı, farklı implant sistemleri ve tedavi protokolleri arasındaki uyum ile mümkündür. Çalışmaların sonuçlarının güvenilir olması ve uzun süreli başarıları tanımlayabilmesi için objektif, sistemden bağımsız ve bilimsel olarak dünyaca kabul edilmiş belli kriterlere ve standartlara uygun olarak değerlendirmeler yapılmalıdır.

AMAÇ : Bu çalışmanın amacı 2016 yılında fakültemizde uygulanan implant destekli sabit ve/veya hareketli protezlerin başarısının geriye dönük olarak değerlendirilmesidir.

YÖNTEM : Bu retrospektif çalışma, Süleyman Demirel Üniversitesi Protetik Diş Tedavisi kliniğinde yapıldı. 2016 yılında 99 hastaya uygulanan 255 adet NTA implantın 139' u maksillaya ve 116' sı mandibulaya yerleştirildi. Protetik restorasyonlar sabit bölümlü protez (159), tek kuron (61) ve implant destekli hareketli protez (64) olarak uygulandı ve protetik restorasyonlar geriye dönük olarak incelendi.

BULGULAR: İmplant destekli protezler 2 yıl takip edildi. 6 adet implant, protetik uygulamadan önce kaybedildi. Uygulanan protetik restorasyonlarda değerlendirme süresi içinde 10 adet implant üstü protezde desimantasyon ve altı adet tutucu vidada gevşeme tespit edildi. 5 adet sabit bölümlü protezde porselen kırığı gözlendi.

TARTIŞMA VE SONUÇ : Çalışmamızın erken dönem sonuçları, diğer çalışmaların sonuçlarıyla uyum sağlamaktadır. Ancak, daha doğru değerlendirmeler için uzun dönemli takip gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler : İmplant, Klinik Başarı Oranı, İmplant Destekli Protez

ABSTRACT

INTRODUCTION : The interpretation of clinical results of dental implant supported prosthesis therapies is very crucial to be able to make a comparison between different implant systems and treatment modalities and furthermore to benefit the experiences of the other clinicians. However, the clinical outcomes of these studies should be reported in an objective way and be independent from the system used and also be prepared in accordance with certain criteria and standards that have been accepted scientifically world-wide for being reliable and describing long-term results.

AIM : Two-hundred and four consecutive NTA implants were performed on ninety-nine patients. The implants used in2016 and the constructed restorations were retrospectively analyzed.

MATERIALS AND METHOD : This retrospective study was conducted in the Department of Prosthodontics Süleyman Demirel University. Two-hundred and fifty five consecutive NTA implants were performed on ninety-nine patients. The implants used in 2016 and the constructed restorations were retrospectively analyzed.

RESULTS: The implants were followed up at least 2 years. 139 implants were placed in the maxilla and 116 were in the mandible. The prosthetic restorations were fixed partial denture (159), single crown (61) and overdenture prosthesis (64). Within the evaluation period, 6 implants failed before prosthetic treatment, ten desimantation, six retentive screw loosening and five porcelain chipping were determined among all prosthetic restorations.

DISCUSSION AND CONCLUSIONS : The early results of our study are consistent with the results of other studies. However, long-term follow-up is required for more accurate assessments.

Keywords: Implant, Success evalution, implant supported prosthesis

Sözlü Bildiri

FERMENTE SUCUKTAN İZOLE EDİLEN *ENTEROCOCCUS MUNDTII* YB6.30 SUŞU TARAFINDAN ÜRETİLEN BAKTERİYOSİNİN KARAKTERİZASYONU (Characterization of Bacteriocin Produced by Enterococcus mundtii YB6.30 Strain Isolated from Fermented Sucuk)

Tuba Altınkaynak[1], Yasin Tuncer
[1] *Süleyman Demirel Üniversitesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Isparta, Türkiye,*
yasintuncer@sdu.edu.tr

ÖZET
Bu çalışmada geleneksel yöntem ile üretilmiş fermente sucuktan izole edilen antilisterial aktiviteye sahip Enterococcus mundtii YB6.30 suşu tarafından üretilen bakteriyosinin karakterizasyonu amaçlanmıştır. Yapılan aktivite spektrumu çalışması sonucu E. mundtii YB6.30 suşunun Listeria türlerinin yanı sıra Staphylococcus aureus, Bacillus cereus, Salmonella Enteritidis, S. Typhimurium ve Escherichia coli gibi gıda patojenlerinin de dahil olduğu çeşitli Gram pozitif ve Gram negatif bakterileri inhibe ettiği belirlenmiştir. Proteolitik enzim uygulaması sonucu YB6.30 suşu tarafından üretilen antimikrobiyal maddenin bakteriyosin olduğu belirlenmiştir. Bakteriyosin üreticisi E. mundtii YB6.30 suşu 16S rDNA dizi analizi ve türe özgü primer çifti kullanılarak yapılan polimeraz zincir reaksiyonu (PZR) analizi ile tanımlanmıştır. Farklı sıcaklık ve pH uygulamaları sonucu E. mundtii YB6.30 suşu tarafından üretilen bakteriyosinin ısı stabil olduğu ve geniş pH aralığında (2.0-10.0) aktivite gösterdiği belirlenmiştir. Bilinen enterosin primer çiftleri kullanılarak yapılan PZR denemeleri sonucu E. mundtii YB6.30 suşunda mundtisin KS geni varlığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, geniş aktivite spektrumuna sahip mundtisin KS üreticisi E. mundtii YB6.30 suşu gıda güvenliğini geliştirmek amaçlı fermente gıda üretiminde starter veya yardımcı starter kültür olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Enterococcus mundtii,mundtisin KS, Fermente Sucuk, Polimeraz zincir reaksiyonu

Sözlü Bildiri

ÇOCUKLARDA VE ADÖLESANLARDA PERİODONTAL HASTALIKLAR

İlkay ALTINTEPE[1], Zeliha AYTEKİN[2]

1: Öğr. Gör. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti A.D., Antalya
dt.yalcinilkay@gmail.com
2: Arş. Gör. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Periodontoloji A.D., Antalya
zelihaaytekin06@gmail.com

Diş destek dokularının kronik enflamasyonuyla karakterize olan periodontal hastalıklar, her ırk ve sosyoekonomik seviyedeki bireyi etkileyebilen oldukça yaygın görülen hastalıklardır. Periodontal hastalıklar çoğu zaman yetişkin hastalığıymış gibi düşünülse de bu konudaki çalışmalar çocuklarda ve adölesanlarda da yaygın bir şekilde görüldüğünü ortaya koymuştur.

Periodontal hastalıklarda mikrobiyal dental plağa karşı verilen konak cevabı bireysel değişikler göstermektedir. Çocuklarda en yaygın görülen peridontal hastalık gingivitistir. Ancak bireyin immün sistemini baskılayan genetik ve sistemik hastalıklar gibi bireysel risk faktörleri hastalığın seyrini, şiddetli kemik kaybı ve süt ve daimi dişlerin erken kaybına neden olabilecek bir tabloya dönüştürebilir. Ayrıca bazı sistemik hastalıkların ilk bulgularının ağızda görüldüğü hatta erken teşhise giden sürecin dikkatli bir oral muayeneden geçtiği düşünüldüğünde çocuklardaki ve adölesanlardaki periodontal hastalıkların dikkatle değerlendirilmesi gerektiği kanaati oluşmaktadır.

Çocuklarda ve adölesanlarda görülen başlangıç aşamasındaki periodontal sorunlar bireyin gelecekte daha ileri periodontal hastalıklara sahip olabileceğine dair önemli bir işaret olabilir. Çocuklarda ve adölesanlarda periodontal problemlerin erken teşhisi ve bu hastalıklarla ilişkili genetik ve sistemik hastalıkların olası komplikasyonlarının önüne geçebilmek için bu bireylerde görülen periodontal hastalıkların oral bulgularını iyi bir şekilde karakterize edebilmek gerekmektedir. Böylece risk altındaki bireyler ve ailelerin belirlenerek tedavi edilmesi, ileri yaşlarda yaşanan diş ve kemik kayıplarını en aza indirilebileceği için ilerde gerekebilecek pahalı ve zorlu tedavilerin önüne geçmede basit, etkili ve ekonomik bir çözüm olabilmektedir. Bu sunumda, çocuklar ve adölesanlarda yaygın görülen periodontal hastalıklar ve bu hastalıkların sistemik ve genetik hastalıklarla ilişkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler; Periodontal hastalık, çocuk, adölesan, genetik hastalıklar, sistemik hastalıklar

Sözlü Bildiri

AŞI REDDİNDE KIRMIZI ALARM

Fatma ZENGİN*, Canan DEMİR BARUTCU*

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*

ÖZET

Aşıların, enfeksiyon hastalıkları ile mücadelede en etkili korunma yöntemlerinden biridir. Türkiye'de ilk aşılama programı 1981 yılında beş hastalığa karşı başlatılan genişletilmiş bağışıklama programı olarak bilinmektedir. Bu program 2005 yılında yedi hastalığa karşı, 2013 yılında 13 hastalığa karşı toplam 18 doz aşı olacak şekilde genişletilmiştir. Ülkemizdeki aşılama takvimine göre difteri, boğmaca, tetanoz, kızamık, tüberküloz, poliomiyelit, hepatit B, kızamıkçık, kabakulak, pnömokok ve heamophilus influenza Tip b enfeksiyonları, hepatit A ve suçiçeği hastalıklarına karşı ücretsiz olarak tüm çocukların aşılanması hedeflenmektedir. Aşıların ve bağışıklamanın tarihi çok eski zamanlara dayanmakla birlikte bu tarihin en başından itibaren aşılara itiraz eden, aşıların etkilerine inanmayan bireyler olmuştur. Aşıların güvenilirliğini, yararlarını ve başarılarını destekleyen kanıtlara rağmen son yıllarda aşı reddi tekrar gündeme gelmiş özellikle çocukluk çağı aşılarına karşı ailelerdeki direnç artış göstermiştir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), aşılamayı engelleyen faktörleri üç ana başlık altında toplamıştır. Bu faktörler sosyo-kültürel, ekonomik ve politik faktörleri içermektedir. Ülkemizde 2007 öncesi zorunlu aşılama uygulamasına rağmen aşılama oranları %75 iken 2007 sonrası bu oran %95'e ulaşmıştır. 2010 yılından itibaren özellikle ebeveynlerde aşılamaya karşı sayıları azda olsa olumsuz bir tutum gelişmiştir. 2015 yılında Ordu'da yaşayan bir ailenin ikiz bebeklerine aşı yaptırmaması üzerine Aile Sağlık ve Sosyal İl Müdürlüğü çocuklar için sağlık önlemi davası açmıştır ancak aşılamaya karşı gelişen direnç giderek artış göstermekle birlikte Sağlık Bakanlığı'nın Mart 2018'de yaptığı açıklamaya göre aşı reddinde bulunan aile sayısı 23 bini geçmiştir. Çocuğuna aşı yaptırmayı reddeden aile sayısı son altı yılda 130 kat artmıştır. Sonuç olarak aşı ile ilgili yarar ve zararların bilimsel ve tarafsız olarak topluma anlatılması gerekmekte ve toplumsal hastalık insidans ve prevelansını önlemek ve ölümleri azaltmak adına gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aşı, Aşı reddi, Halk sağlığı

Sözlü Bildiri

FGK KÖPRÜLERİN HASTA MEMNUNİYETİNİN GÖRSEL ANALOG SKALA KULLANILARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

THE EVALUTION OF PATIENT SATISFACTION FRC BRIDGE WITH VAS SCALE

Merve ERKEN[1], Zeynep Başağaoğlu DEMİREKİN[1], Süha TÜRKASLAN[1].

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi AD, Isparta,Türkiye.[1]

GİRİŞ: Anterior diş eksikliği; her yaş grubundan hastada sıklıkla görülür.Bu tür durumlarda, hastalara çok farklı tedavi seçenekleri sunulabilmektedir. Adeziv diş hekimliği, klasik yöntemlere alternatif olarak konservatif çözümler sunmaktadır. Fiber altyapılı adeziv köprü teknolojisi de bu alternatiflerden biridir ve protetik diş hekimliğinde konservatif çözümler sunmaktadır.

AMAÇ: Bu çalışmanın amacı, direk yöntem ile hazırlanan fiber ile güçlendirilmiş kompozit kantilever köprü restorasyonlarının, bir yıllık hasta memnuniyetinin VAS skalası ile değerlendirmektir.

YÖNTEM: Tek diş eksikliğinde direk yöntemle uygulanan 105 adet, fiberle güçlendirilmiş köprü çalışmaya dahil edilmiştir. VAS skalası yardımıyla, hastalardan protezlerinin görünüşü, rengi, çiğneme kapasitesi ve genel memnuniyeti açısından değerlendirme yapmaları istenmiştir. Başlangıç, 3,6,9 ve 12. ay kontrol seanslarında değerlendirme yapılmıştır. Her bir kategori,10 mm ‘çok memnunum’ 0 mm ‘hiç memnun değilim’ şeklinde derecelendirilmiştir.

BULGULAR: Genel ortalama olarak, VAS skalasında renk (7,03mm), görünüş (7,05), çiğneme(6,4 mm), temizlenebilme kolaylığı (7,05 mm) ve genel memnuniyet (7,5 mm), olarak tespit edilmiştir. Dönemler arası fark istatistik olarak anlamlı değildir.

TARTIŞMA VE SONUÇ: Fiber ile güçlendirilmiş kompozit köprü uygulamaları koruyucu ve estetik bir tedavi yöntemidir. Diğer avantajlarının arasında, kısa süreli olması, düşük maliyetli olması, hijyenik ve kolay uygulanabilir olması yer alır. Fiber ile güçlendirilmiş kompozit köprü uygulamalarının 1 yıllık estetik ve fonksiyon açısından hasta memnuniyeti değerlendirildiğinde mükemmel ya da iyi olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Fiberle Güçlendirilmiş Köprü, VAS skalası, Hasta Memnuniyeti

ABSTRACT

INTRODUCTION : Missing anterior teeth is often seen among people from various ages. In these cases, different treatment alternatives can be presented to the patients. Adhesive dentistry, serves conservative solutions as alternative to classical methods. Adhesive bridge with fiber framework technology is one of these alternatives and presents conservative solutions.

AIM : To evaluate the patient satisfaction of directly placed fibre-reinforced composite (FRC) fixed partial dentures (FPDs) in 1 years with VAS scale.

MATERIALS AND METHOD: One hundred five FRC FPDs (105 subjects) were directly fabricated to restore a single missing tooth. Prosthesis appearance, colour, chewing ability and overall satisfaction were evaluated by patients using a visual analogue scale (VAS). At the baseline, 1.,3.,6.,9.,12.-month follow ups, patient self-satisfaction evaluation of the FRC FPDs prosthesis was performed regarding prosthesis appearance, colour, chewing ability and general satisfaction. Each category was rated on a visual analogue scale (VAS) of 100 mm with 'extremely dissatisfied' at 0 mm and 'extremely satisfied' at 10 mm.

RESULTS: Patient satisfaction was rated high on the VAS (mean >7 mm) for all criteria at baseline, 3,6,9 and 12 months. There was no statistically significant difference between the different time points (all p> 0_05).

DISCUSSION AND CONCLUSION: The fiber reinforced resin-bonded bridge offers a conservative and esthetic application. Other advantages include low cost compared to conventional bridges, saving of time, ease of application and hygiene, and natural sense. The evaluation of the patient satisfaction of esthetic and functional outcomes of the FRC FDPs after 1 years were clinically excellent or good.

Keywords: Fibre-Reinforced Composite, VAS scale, Patient Satisfaction

Poster Bildiri

ANTERİOR DİŞ EKSİKLİĞİNİN FİBERLE GÜÇLENDİRİLMİŞ KOMPOZİT KULLANILARAK RESTORASYONU

RESTORATION OF MISSING ANTERIOR TOOTH BY USING FIBER-REINFORCED COMPOSITE

Merve ERKEN[1], Zeynep Başağaoğlu DEMİREKİN[1], Süha TÜRKASLAN[1].

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi AD, Isparta,Türkiye.[1]

GİRİŞ: Ağızda eksik diş varlığında bu eksikliğin giderilmesi amacıyla; metal altyapılı rezin tutuculu köprü (Maryland), konvansiyonel sabit bölümlü protez veya implant destekli sabit protez gibi değişik tedavi seçenekleri bulunmaktadır. Fiber ile güçlendirilmiş kompozit restorasyonlar, konvansiyonel protetik tekniklere karşı alternatif iyi bir tedavi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tip köprülerin endikasyonları arasında; travma ya da periodontal problem nedeniyle diş çekimi durumunda oluşan diş kayıpları ve implant tedavisinde yükleme öncesi geçici restorasyon yapımı sayılabilir. Fiber ile güçlendirilmiş kompozit restorasyonlar, konservatif ve estetik bir uygulama sunmaktadır. Buna ilaveten konvansiyonel köprülere göre daha düşük maliyetli olması, daha kısa sürede yapılabilmesi, uygulama ve temizleme kolaylığı ve doğallık hissi vermesi, avantajları arasında sayılabilir.

AMAÇ: Bu olgu sunumu üst anterior tek diş eksikliği ve komşu dişlerde mobilite olan bir hastada diş preparasyonu gerektirmeden, estetik ve fonksiyonel restorasyonların yapımına olanak veren cam fiberle güçlendirilmiş direkt kompozit köprü uygulamalarını anlatmaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEM: Anterior diş eksikliği olan hasta estetik ve fonksiyon problemleri nedeniyle kliniğimize başvurmuştur. Hastalardan tıbbi, dental ve sosyal anamnez alındıktan sonra klinik ve radyografik muayeneleri yapıldı. Ekonomik durumlarının yetersizliği ve/veya anatomik yapılarının uygun olmayışı nedeniyle implant uygulanamayan bu hastalara komşu dişlerdeki mobilite göz önüne alınarak konservatif bir yaklaşımla cam fiberle güçlendirilmiş direkt kompozit köprü uygulamasına karar verildi.

BULGULAR: Hasta, işlemin tek seansta yapılması, ağrı duymamaları ve sonuç restorasyonların estetik ve fonksiyonlarından son derece memnun kaldı. Hastaya ağız hijyen eğitimi verilmiş ve 6 aylık rutin kontrollere çağırıldı.

SONUÇ: Sonuç olarak, implant tedavisinin uygulanamadığı ve dişlerde preparasyon gerektirmesi nedeniyle konvansiyonel köprü protezlerin gerek hekim gerekse hasta tarafından tercih edilmediği durumlarda cam fiberle güçlendirilmiş direkt kompozit köprü restorasyonlarının konservatif bir tedavi yaklaşımı olduğu söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: Diş Eksiklikleri, Cam Fiber İle Güçlendirilmiş Kompozit Restorasyonlar, Mobilite

ABSTRACT

Introduction : There are different treatment options for the elimination of missing teeth such as resin-bonded appliance with a metal substructure (Maryland bridge), conventional fixed partial denture or implant restorations. Indications for this type of restorations include; tooth loss from trauma or periodontitis and fixed provisional during the post-implant healing phase before loading. The fiber reinforced resin-bonded bridge offers a conservative and esthetic application. Other advantages include low cost compared to conventional bridges, saving of time, ease of application and hygiene, and natural sense.

Aim : The aim of these case report is to describe the rehabilitation of one patient having maxillar anterior missing teeth and mobile adjacent teeth with direct fiber reinforced composite bridges which allows esthetic and functional restorations without any preparation.

Subjects and methods: One patient haaving mandibular anterior missing teeth referred to our clinic because of their esthetic and functional problems. After obtaining his medical, dental and social history; clinical and radiographic examinations were done. Because of the financial inabilities and/or anatomic contrendications for implant treatment and considering mobile adjacent teeth, decided to apply direct fiber reinforced composite bridges to these patients.

Results: Patient was satisfied with treatment finishing in a single session, having no pain and both functional and esthetic points of view. After giving oral hygiene education, patient is called for 6-month control.

Conclusion: In conclusion, seen that it is a conservative approach to apply direct fiber reinforced composite bridges to cases which implant treatment is contraindicated and conventional fixed bridges are not preferred by patients or clinicians.

Key words: Missing Teeth, Glass Fiber Reinforced Composite Bridges, Mobility

Poster Bildiri

ESTETİK RESTORASYONLARDA SERAMİK LAMİNATE VENEERLERİN UYGULANMASI: BİR OLGU SUNUMU

RESTORATION OF ESTHETICS USING CERAMICS LAMINATE VENEER: A CASE REPORT

Merve ERKEN[1], Zeynep Başağaoğlu DEMİREKİN[1], Süha TÜRKASLAN[1].

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi AD, Isparta,Türkiye.[1]

GİRİŞ: Porselen laminate veneerler, renklenme, yüzey defekti, diastema, şekil bozukluğu gibi çeşitli durumlarda iyi estetik sonuç sağlayan, minimal diş kaybı gerektiren konservatif restorasyonlardır.

AMAÇ : Bu olgu sunumunun amacı, ön grup dişlerinde diastema ve şekil anomalisinden kaynaklanan estetik bozuklukların, seramik laminate veneer uygulaması ile restore edilerek, estetiğin sağlanmasıdır.

YÖNTEM: 21 yaşında kadın hasta ortodontik tedavi sonucu oluşan diastemanın kapatılması ve santral dişlerin asimetrisi sebebiyle kliniğimize başvurdu. Hastaya tüm tedavi yöntemleri anlatıldı, minimal invaziv olması nedeniyle laminate veneer uygulaması kararı verildi. Preperasyondan önce, renk seçimi yapıldı (VITA Toothguide 3D-Master). Gingival retraksiyon yapılarak preparasyona başlandı. Preperasyon tamamlandıktan sonra ilave tip elastomerik ölçü maddesi (Elıte HD, Zhermack, Almanya) ile ölçü alınarak okluzal kayıtlarla beraber alçı modele aktarıldı. Laboratuvarda lityum disilikat kor yapıya sahip seramik restorasyonlar (IPS Empress II, Ivoclar Vivadent, Liechtenstein) hazırlandı. Renk uyumu, proksimal kontak, şekil ve kenar uyumu değerlendirildikten sonra simantasyona geçildi. Simantasyon öncesi dişte ve restorasyonun iç yüzeyinde hazırlıklar yapıldı. Restorasyonda ve diş yüzeyinde gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra, simantasyon (Choice 2 Veneer Cement ,BISCO, USA) tamamlandı. Hastaya hijyen önerilerinde bulunuldu.

BULGULAR: Hastanın 3., 6. ay ve 1. yıl sonunda kontrolleri yapıldığında, laminatelerin etrafındaki yumuşak dokuda ve radyografik incelemede herhangi bir enfeksiyon belirtisine rastlanmamıştır. Hastanın laminate restorasyonlarının temizliğini rahatlıkla yapabildiği öğrenilmiştir. Yüksek oranda hasta memnuniyeti gözlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ: Laminate veneer kronlar, estetik ve fonksiyonel düzeltmeleri en konservatif temin edebilme yöntemidir.

Anahtar Kelimeler : Seramik Laminate veneerler, Estetik, IPS-EMPRESS

ABSTRACT

INTRODUCTION : Porcelain laminate veneers can be applied in various cases such as discoloration, surface defects, diastema, malformation and they are one of the most conservative techniques applied in order to improve dental aesthetics.

AIM : These case reports described the improvement of the aesthetics and function of the patients who has esthetic problems related to diestema and shape abnormalities, using the minimally invasive technique of the porcelain laminate veneers.

MATERIAL AND METHODS : A 21-year old female patient reported with the chief complaint of poor esthetics due to diastema and shape abnormalities anterior maxillary teeth. Patient was informed about the methods of restoration. As a result of the consultations, restoration of these teeth using the aesthetically pleasing and minimally damaging porcelain laminate veneers was decided. Before beginning the preparation of the tooth surface, the patient's tooth color in the daylight was selected using a color scale (VITA Toothguide 3D-Master). Gingival retraction, followed by preparation started. When the preparation finished, impression was made using poly vinyl siloxane material using putty reline technique. An impression of the opposing arch was made using irreversible hydrocolloid material. In our case, the veneer was fabricated with a feldspathic porcelain material (IPS Empress II, Ivoclar Vivadent, Liechtenstein) based on a refractory die system, following the manufacturer's recommendations. After carefully checking the proximal contacts, shade match, contour and marginal adaptation, luting (Choice 2 Veneer Cement ,BISCO, USA) was performed. The patient was given oral hygiene and home care instructions for the adequate care of the porcelain laminate veneers and asked to follow a strict followup protocol 1.,3. and 6 months.

RESULTS: There wasn't edge incompatibility,function and lack of stability in the prosthesis for 1.,3. And 6 months.Oral hygiene and esthetic is acceptable and satisfying.

DISCUSSION AND CONCLUSIONS: Ceramic veneers can be a better choice as compared to composites as it is more esthetic and more conservative than full veneer crown.

Keywords : ceramic laminate veneers, esthetics, IPS-EMPRESS

Sözlü Bildiri

ADOLESAN BASKETBOLCULARDA YARALANMA RİSK FAKTÖRLERİNİN ARAŞTIRILMASI

INVESTIGATION OF RISK FACTORS OF INJURY IN ADOLESCENT CHILDREN WHO PLAY BASKETBALL

Ebru Tekin, Fatma Ünver, Veysel Uludağ
Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu

Giriş: Adolesanların % 8'inin yıllık yaralanma nedeniyle spor ve rekreasyon faaliyetlerinden ayrıldığı tahmin edilmektedir. Sporun tıbbi bakım gerektiren en önemli yaralanma nedeni olduğuna dair kanıtlar vardır. Ayrıca, spor yaralanmalarının adolesanlara yönelik tüm yaralanmaların% 50'sini oluşturduğu tahmin edilmektedir.

Amaç: Çalışmanın amacı adolesan basketbolcularda yaralanma riskini artıran faktörlerin araştırılmasıdır**.**

Yöntem: Çalışmamıza yaş aralığı 10-16 arasında 43 gönüllü basketbol oyuncusu katılmıştır. Katılımcıların dengeleri Y-Balance denge testi, Core kuvvetleri ve enduransları statik curl-up, dinamik curl-up, prone plank testleriyle değerlendirilmiş. Q açısı, kalça eksternal rotasyon, internal rotasyon, abduksiyon dereceleri gonyometre yardımıyla ölçülmüştür. Yaralanma risk faktörü tespiti için fonksiyonel bir test olan Fonksiyonel hareket taraması (Functional Movement Screen-**FMS**) testi uygulanmıştır. FMS skoru 14 ve altında olan kişiler yaralanma risk grubunda görülmektedir.

Verilerin incelenmesinde regresyon analiz yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular: Yaralanma risk grubunda olanlar ve olmayanlara farklı değişkenler etki etmektedir. Katılımcılarda yaşın artması (p=0,28), prone plank duruş süresinin artması (p=0,10), Y-Balance testinin posteriorlateral komponentinin uzanma mesafesindeki artış (sağ p=0,49; sol p=0,30) yaralanma riski üzerinde düşürücü etki yapmaktadır. Diğer faktörlerin yaralanma riski üzerinde etkisi bulunamamıştır(p>0,05).

Sonuç: Sonuç olarak sporcularda düşük yaşın yaralanma riskini artıran bir faktör olduğu bulunmuştur. Adolesanlarda core enduransının artışının yaralanma riski üzerinde düşürücü etki göstermesi core enduransının yaralanma risk faktörü olabileceği yönündeki çalışmaları desteklemiştir. Dinamik denge performansının en zor parçası olan ve gövdenin rotasyonel hareketinin devreye girdiği posterolateral uzanma mesafesi de yine yaralanma riski için belirleyici faktörler arasında yer almıştır.

Tartışma: Adolesan sporcuların antrenman programlarını hazırlarken yaş göz önünde bulundurulmalı, core kuvveti ve denge eğitiminin antrenmanlar içine dahil edilmesi yaralanma riskini azaltabileceği göz ardı edilmemelidir.

Anahtar kelimeler: adolesan, basketbol, yaralanma riski

Poster Bildiri

PUNICA GRANATUM L. KABUKLARININ SULU EKSTRAKTIN BİYOFILM GİDERİMİ ÜZERİNE ETKİSİ

Sevilay YAPICI[1], Merih KIVANÇ[1]

[1]*Eskişehir Teknik Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü ESKİŞEHİR/TÜRKİYE*

sevilayyapici@eskisehir.edu.tr, mkivanc@eskisehir.edu.tr

ÖZET

Giriş: Biyofilm içerisindeki bakteriler planktonik formlarına oranla çok daha üstün özelliklere sahip olduklarından bulundukları ortamlardan giderimleri zorlaşmaktadır.

Amaç: *Punica granatum* L. (Nar) meyve kabuklarından elde edilen sulu ekstraktın, *Streptococcus mutans, Streptococcus anginosus, Staphylococcus aureus, Salmonella typhimurium, Enterococcus faecalis* ATCC 29212, *Aeromonas hydrophila, Bacillus cereus, Listeria monocytogenes* ATCC 19111, *Listeria monocytogenes, Listeria ivannovii* ATCC 19119, *Listeria innocua* ATCC 33090'nın biyofilm oluşumlarının giderim potansiyelinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Antibakteriyel aktivitenin belirlenmesinde mikro dilüsyon yöntemi ile antibiyofilm çalışmaları ise mikrotitrasyon yöntemi ile yapılmıştır. Antibiyofilm etki belirlenirken ekstraktının biyofilm oluşumundan önce ve sonra ilave edilmesi ile iki farklı deney düzeneği kurulmuş ve % biyofilm giderimi belirlenmiştir.

Bulgular: En yüksek antibakteriyel etki *S. anginosus* üzerinde oluşurken diğer bakteriler üzerinde de yüksek antibakteriyel aktivite olduğu belirlenmiştir. Biyofilm oluşumundan önce ekstraktın eklendiği deney düzeneğinde en fazla % biyofilm giderimi *Streptococcus anginosus* suşunda yaklaşık % 95 (1,02 mg/ml) oranında, *Bacillus cereus* şuşunda da %92 (2.03 mg/ml) oranında elde edilmiştir. Teste tabi tutulan diğer şuşlarda da yüksek oranlarda biyofilm giderimi gözlenmiştir. Ekstraktın biyofilm oluşumundan sonra eklendiği deney düzeneğinde en fazla % biyofilm giderimi % 99.04 (0.25 mg/ml) ile *Listeria monocytogenes* suşunda, en düşük % biyofilm giderimi % 0.28 (0,51 mg/ml) ile *Enterococcus faecalis* ATCC 29212 suşunda gözlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Ekstaktın biyofilm oluşumundan önce eklendiğinde, biyofilm oluşumundan sonra eklendiği deney sonuçlarına göre % giderimin daha fazla gerçekleştiği belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Punica granatum L., Antibiyofilm**,** Antibakteriyel Aktivite

Sözlü Bildiri

DÜNYADA MORTALİTE ORANI YÜKSEK OLAN BULAŞICI HASTALIKLAR

Muhammed Fatih Çalışkan

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,
mfatihcaliskan1997@gmail.com

Ülkelerin refah düzeyini ve gelişmişlik düzeyini belirlemek için kullanılan önemli ölçütlerden biri mortalite ölçütleridir. Mortalite her yıl hesaplanan ve ülkedeki ölüm ve hastalık – risk çeşidini gösteren tablolar oluşturulur. Bu tablodaki ölçütler değişim ve nedenlerini belirlemek anne ve çocuk ölümlerini nedenlerini görmek yararlı olacaktır. BM çocuk fonu UNICEF'in yayınladığı raporda, 1990'da 12 milyon olan 5 yaş altı çocuk ölümleri 2011'de 6,9 milyona indiği belirtilmiştir. Dünyada yapılan veri değerlendirilmesinde 1990-2011'de çocuk ölümlerinin yüzde 41 oranındaki düşüşe rağmen, 2015 yılı için ortaya konan çocuk ölümlerinin üçte iki azaltma yani Binyıl kalkınma hedefine ulaşılamadığı görülmüştür. Günümüzde mortalite hızı en yüksek olan bulaşıcı hastalıklar; AIDS/HIV, Verem, Sıtma, Boğmaca, Menenjit ve Kırım Kongo (KKKA) dünyanın en tehlikeli hastalıları arasında yer almaktadırlar. Bu hastalıklarla ilgili birçok sağlık örgütlerinin başlattığı kampanya ve hastalıkların tedavisinin bulunmasına rağmen birçok insan yaşamını yitirmektedir. Yaşam koşullarıyla ilişkisi olan bulaşıcı hastalıkların orta ve düşük gelirli ülkelerin mortalitesi yüksek olan hastalıkların azaltılmasına ve bu hastalıkları oluşturan etmenlere yönelik etkili yaklaşımlar geliştirilmelidir. Çocuk ve bebek ölümlerinin önlenmesi için ailelerin kaliteli hizmetlere erişimi sağlanmalı, doğum öncesi, doğum sırası ve doğum sonrası gerekli bakım sağlanmalıdır. Anne ölümlerini önlemek için adölesan gebelik, doğum öncesi ve doğum sonrası bakımda buna bağlı komplikasyonların önlenmesi sağlanmalıdır. Bulaşıcı hastalıklara yakalanan kişilere en hızlı şekilde gerekli tedavinin başlatılması ve çevresindeki kişilerin yakalanma riskine karşı önlem alınması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mortalite Hızı, Bulaşıcı Hastalıklar, Çocuk Ölümleri

Sözlü Bildiri

ENDEMIC FRESHWATER FISH SPECIES OF TURKEY

Emina KIJEVCANIN*

Turkey is one of the centers of ichthyofaunal diversity, being first in all of Europe in terms of the total number of freshwater fish species. It is rich in various inland water ecosystems that are maintaining biological biodiversity such as karstic springs, creeks, rivers or mountain lakes. Inhabiting those ecosystems, there is a tremendous number of endemic fish species present. Due to the specific geomorphological and climatic conditions and separation of rivers by mountain ranges that is preventing the diffusion of species, endemism and genetic diversity are very high. Out of 409 freshwater ichthyofauna, total of 194 endemic freshwater fish species are recorded on the territory of Turkey. Those are represented by the most abundant Genus *Pseudophoxinus* Bleeker, 1860 at first place, followed by Genus *Oxynoemacheilus* Bănăraescu & Nalbant, 1967, Genus *Aphanius* Nardo, 1827 and Genus *Alburnus* Rafinesque, 1820. Vast of them is encompassed by Cyprinidae family. Urbanization and industrialization leading to watercourse pollution, introduction and spread of alien fish species, climate change-induced reduction in rainfall and the abstraction of water, construction of dams and habitat degradation, parasites and diseases, desiccation for irrigation and overfishing are the main factors threatening fish populations in inland waters.

Keywords: endemic fish, freshwater, Turkey

* Ph.D. Student, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Biology Department, mina.kijevcanin@gmail.com

Sözlü Bildiri

AFETLERE HAZIRLIK DÖNEMİ

***Furkan Kaçar**

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur,
furkan.781.361@hotmail.com

Afetler günlük hayatımızın rutinini bozan olağanüstü olaylardır. Zamanı ve yeri belli olmayan bu durumlar, can ve mal kaybı ile psikolojik sorunlara da neden olmaktadır. Her yıl çeşitli bölgelerde insanlar afetlerden etkilenmekte olup, bu sorunun üstesinden gelmek için farklı çalışmalar yapmaktadırlar. Afetlere hazırlığın temelinde kapasitenin geliştirilmesi, erken uyarı, iletişim araçları kullanımı, bilinçlendirme ve eğitim gibi temel unsurlar yatmaktadır. Bu unsurların etkin bir şekilde uygulanması afet kaynaklı zararları en aza indirecektir. Afet öncesinden hazırlanan acil durum planı ile olası bir afet durumunda meydana gelecek kargaşayı önlemek ve yapılan tahliye planlaması ile de büyük yıkımlara neden olan bu durumdan en güvenilir yol ile çıkmak temel amaçtır. Ülkemiz, afetler bakımından riskli bölgeler arasında yer almaktadır. Daha çok deprem ve sel gibi afetlerin sık görüldüğü coğrafyamızda, bu durumlara karşı alınan önlemler yeterli düzeyde bulunmamaktadır. Özellikle afet meydana gelmeden önce yapılması gereken çalışmalar yerine, afet gerçekleştikten sonra uygulanan iyileştirme çabalarının ülkemiz tarafından halen daha çok benimseniyor olması, modern afet yönetiminin tam anlamıyla uygulanmadığını göstermektedir. Bu modern sistemin en önemli evresi olan hazırlık safhasında yapılması gereken temel görev, bireysel hazırlıktan başlayıp hükümet ve yönetimlerin katılımına kadar olan hiyerarşide afet farkındalığını yaratmaktır. Bunun için gerekli eğitim ve tatbikatlar yapılarak, toplumun katılımı sağlanmalıdır. Ayrıca afetlere karşı oluşturulacak etkin hazırlık ile afet sonrası oluşabilecek ekonomik kayıptan büyük ölçüde kurtulmak mümkün olacaktır. Bu çalışmada temel kavramlar ve sık görülen afetler açıklanmış, afet yönetiminin iki temel evresinden biri olan risk yönetiminin hazırlık safhası hakkında bilgi verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Hazırlık, Yönetim

Sözlü Bildiri

ÇOCUK DİŞ HEKİMLİĞİNDE AĞIZ İÇİ YUMUŞAK DOKU UYGULAMALARINDA LAZERİN YERİ

Zuhal KIRZIOĞLU[1], Zeliha AKBULUT[2]

[1] *Suleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,* zuhalkirzioglu@gmail.com

[2] *Suleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,* z.akbltt@gmail.com

ÖZET

Günümüzde lazerler; diş hekimliğinde, ağız içi yumuşak ve sert doku uygulamalarında kullanılmaktadır. Minimal invaziv bir yöntem olarak tanımlanan lazer uygulamalarının, özellikle çocuklarda tedavi yönetimini kolaylaştırabileceği düşünülmektedir. Ağız içi yumuşak doku uygulamalarında lazer kullanımının, geleneksel cerrahi yöntemlere göre bazı avantajları olduğu belirtilmektedir. Lazerlerin; geleneksel cerrahi yöntemlere göre çocuklarda kaygıyı korkuya dönüştürecek görüntüde bir uca ve sese sahip olmadığı, bunun yanı sıra; lokal anestezik kullanımını azalttığı, hemostatik etkisinin olduğu, sütura gerek duyulmadığı, kısa operasyon süresi sağladığı, analjezik ve antienflamatuar ilaç ihtiyacını azalttığı belirtilmektedir. Lazerler, çocuk diş hekimliğinde yumuşak dokularda; kısa ve yapışık frenulumların düzeltilmesi, gömülü veya sürmemiş dişlerin sürebilmesi için yapılan işlemler, oral patolojilerden biyopsi alınması, herpetik lezyonların ve ağız içi aftöz ülserlerin tedavisi gibi uygulamalarda kullanılmaktadır. Bu makalede; birçok alanda kullanılan, sürekli gelişen ve değişen lazer teknolojisinin, çocuk hastalarda ağız içi yumuşak doku uygulamalarındaki mevcut durumu, ilgili araştırmalar ışığında sunulacaktır.

Anahtar kelimeler: Lazerler, çocuk diş hekimliği, yumuşak doku uygulamaları

Sözlü Bildiri

THE EFFECTS OF EXTREMELY LOW FREQUENCY AND RADIO FREQUENCY ELECTROMAGNETIC FIELDS ON MOLECULAR PATHWAYS IN YEAST CELL

Sercin OZLEM CALISKAN[1], Aynur KARADAG GUREL[2]

[1]*Usak University, Medical Faculty, Biophysics Department, Usak, Turkey*

Email: *sercin.caliskan@usak.edu.tr*

[2]*Usak University, Medical Faculty, Medical Biology Department, Usak, Turkey*

Email: *aynur.karadag@usak.edu.tr*

Introduction: Extremely low frequency (ELF) fields are electromagnetic fields with frequencies that are below 300 Hz. Power lines and electronic appliances are the main source of extremely low frequency electromagnetic fields (ELF-EMF). Radio frequency (RF) is one form of electromagnetic energy that is used in many types of wireless technologies such as cordless phones, radar, GPS devices, cell phones, radio and television broadcasts.It spreads in the range between 3 KHz and 300 GHz. Electromagnetic fields in different levels of intensity, frequency, energy and direction create changes in the biological balance of living organisms.

Purpose: This study aims to determine altered molecular pathways after exposure to ELF-EMF and RF-EMF on *Saccharomyces cerevisiae* cells using bioinformatics assays.

Methods: A microarray dataset was downloaded from the NCBI Gene Expression Omnibus (GEO) database (Accession number:GSE27308). Microarray data were analyzed using the GEO-2R bioinformatics program. P-value $p<0.05$ was considered to be significant. Target gene lists were analyzed using DAVID and KEGG pathway analysis programs and significant pathways were determined.

Results: In the both of ELF-EMF and RF-EMF applied *Saccharomyces cerevisiae* cells, the expression levels of 100 genes were changed in comparison to the control group. From these, 21 genes were found to overlap in *Saccharomyces cerevisiae* cells after exposure to ELF-EMF and RF-EMF. The signaficant signaling pathways are metabolic pathways, RNA degradation, MAPK signaling pathway.

Conclusion: The results showed that ELF-EMF and RF-EMF acted on different genes in the genome. The effect of EMF exposure on gene expression of yeast cells may be due to the frequency of EMF. These kinds of studies may also help to elucidate the mechanism of EMF on living systems.

Key words: ELF-EMF, RF-EMF, *Saccharomyces cerevisiae*, Bioinformatic analysis

Sözlü Bildiri

ANTERIOR DIASTEMALARIN PROTETIK REHABİLİTASYONU:İKİ VAKA SUNUMU

HAYRİYE YASEMİN YAY KUŞÇU, IŞIN KÜRKÇÜOĞLU
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ PROTETİK DİŞ TEDAVİSİ ABD.
yaseminyay123@gmail.com

Özet:
Amaç:
Diş hekimliği kliniklerine başvuran hastaların büyük çoğunluğu daha güzel bir gülümsemeye sahip olmayı arzulamaktadır. Gülümseme harmonisini etkileyen faktörler arasında anterior maksiller diastemalar yer alır. Estetik diş hekimliği uygulamalarında yaşanan en büyük zorluklardan birisi de anterior diastemaların uygun tedavi seçenekleri ile rehabilitasyonudur. Protetik uygulamalardaki ilerlemeler ile diş hekimleri, hastalarına yeni konservatif ve estetik tedavi seçenekleri sunabilmektedir.
Estetik tedavi seçenekleri arasında laminate veneerlerin kullanımı tatmin edici, öngörülebilir ve kalıcı sonuçlar sunmaktadır.
Bu vaka serisinde amaç, anterior maksiller diastemaya sahip iki hastanın farklı tasarım seçeneği kullanılarak rehabilitasyonunu değerlendirmektir.
Gereç ve yöntem: Dijital gülümseme tasarımı programı (Smile Designer Pro, Kanada) kullanılarak ve ölçü alınarak elde edilen modeller üzerinde mum modelasyon (Wax-up) ve silikon indeks hazırlanarak hastaların görsel beğenisine sunulmuştur.**Sonuç:**Planlama aşamasında hazırlanan tasarımlar ile hastalar uygulanacak tedavinin sınırları hakkında bilgi sahibi olmaktadır. Hasta-hekim-teknisyen arasındaki iletişim açısından ve sonuç restorasyonların üretiminde hasta memnuniyeti açısından her iki yöntem uygun bulunmuştur.

Abstract:
Purpose:
The majority of patients who apply to dentistry clinics desire to have a better smile. Factors affecting smile harmony include anterior maxillary diastemas. One of the biggest difficulties in aesthetic dentistry applications is the rehabilitation of anterior diastemas with appropriate treatment options. With advances in prosthetic applications, dentists can offer new conservative and aesthetic treatment options to their patients. Among the aesthetic treatment options, the use of laminate veneers offers satisfactory, predictable and long-lasting results. The aim of this case series are to evaluate the rehabilitation of two patients with anterior maxillary diastema using different design options.
Materials and Methods:
Wax-up and silicon index are prepared on the models obtained from the patient and by using the digital smile design program (Smile Designer Pro, Canada) are presented to the visual perception of the patients.
Conclusion:
With the designs prepared at the planning stage, patients are informed about the limits of the treatment. Both methods were found suitable for patient satisfaction in terms of communication between patient-physician technician and in the production of restorations.

Sözlü Bildiri

DİYALİZ HASTALARINDA EGZERSİZİN YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ

Zeynep HİSARKAYA* Hatice CEYLAN*

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu*

Son dönem böbrek yetmezliğinde diyaliz hastaları yaşamlarını sürdürme amaçlı olsa da yaşam kalitelerini arttırmamaktadır. Böbrek yetmezliği ile birlikte hastalarının fiziksel açıdan aktif olmamaları ayrıca üremi nedeniyle yaşadıkları nöropati ve myopatiyle kas güçleri azalmakta ve atrofiye olmaktadır. Genel olarak fonksiyonel kapasiteleri azalmaktadır.

Amaç: Bu sistematik derlemenin amacı, diyaliz hastalarında egzersizin yaşam kalitesi üzerine etkisini incelemektir.

Yöntem: Çalışma kapsamına alınacak makaleler, yıl sınırlaması olmaksızın Science Direct, Web of Science, Springer Link, The Networked Digital Library of Theses & Dissertations, Ovid, CINAHL, Pubmed, Cochrane library, Proquest, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, ULAKBIM veri tabanlarında yapılmıştır. Tarama İngilizce dilinde ve "dialysis, exercise, quality of life, clinical trials" terimleri kullanılarak yapılmıştır. Araştırmaların başlıkları ile özeti iki araştırmacı tarafından gözden geçirilmiş ve altı çalışma sistematik incelemeye dahil edilmiştir.

Bulgular: Derlemeye dahil edilen çalışmalardan bir tanesinde hemodiyaliz sırasında sabit bisikletle yapılan egzersizlerin sağlığı teşvik edici davranışları destekleyebileceğini göstermiştir. Bu nedenle, bu egzersizlerin hastaların tedavi protokolünün bir parçası olarak düşünülmesi önerilmiştir. Diğer çalışmalarda da diyaliz aldığı saatler dışında belli rutin bir egzersiz programına tabi tutulan hastaların herhangi birinde yan etki görülmediği saptanmıştır. Ayrıca bu hastaların sağlıklı yaşam davranışlarında ciddi artışlar saptandığı ve yaşam kalitelerinin arttığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: egzersiz, diyaliz, yaşam kalitesi, sistematik derleme

Sözlü Bildiri

BAKIMI GÖRÜNÜR KILMAK İÇİN BİR DÜŞÜNCE SİSTEMİ: UZMANLIK FARKINDALIĞI

A THINKING SYSTEM TO MAKE VISIBLE CARE: BE AWARE OF EXPERTISE

Emine Kol[1], Fatma Dursun Ergezen[2]

[1] *Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Türkiye, ekol@akdeniz.edu.tr*
[2] *Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Türkiye, fatmadursn@gmail.com.tr*

ÖZET

Çoğu hemşire, çalışmaları ve kariyerleriyle ilgili çeşitli sorulara cevap olarak "Ben sadece bir hemşireyim" deme alışkanlığına sahiptir. Konu ile ilgili belirgin bir rapor olmasa da bu ifade hemşirelerin yaygın olarak kullandıkları bir dildir. Oysa bakımın görünürlüğü hemşirelerin bakımları hakkında gururla konuşmaları, uzmanlıklarını sahiplenmeleri ve bu uzmanlığı topluma göstermeleri ile mümkündür.

Hemşirelikte uzmanlığın sahipliğini alabilmek için; ne yaptığımızı, kim olduğumuzu ve yetenekli bir bakım veren ve bakım uzmanı olarak topluma kazandırdıklarımızı gösterebilmeliyiz. Kabul edilmelidir ki hemşirenin uzmanlığı bakımın iyileştirici gücünden gelmektedir. Ancak hemşirelerin hasta bakımında yarattığı etkiyi, uzmanlığının vazgeçilmezliğini ve en önemlisi asil bir mesleğin üyesi olduğunu gururla söyleyememesi, bakımın sadece arka plandaki işler olarak algılanmasına neden olmaktadır. Hemşirelikte ustalık ve uzmanlık için yoğun bir eğitim süreci, tecrübe ve çaba gereklidir. Hemşirelikte usta/uzman olmak profesyonel bir bilgelik ve beceri biçimidir. Dolayısı ile yüksek tecrübe ve bilgi düzeyine sahip bir hemşire, "sadece bir hemşire" değildir, bundan çok daha fazlasıdır. Bu nedenle her hemşire yoğun çabalarla elde ettiği uzmanlığını gizleme ya da ikinci planda tutma gereğini hissetmemelidir.

Literatürde hemşirelerin uzmanlıklarını gösterebilmeleri ve sahiplenebilmeleri için "Hemşirelik Benlik Saygısı" oluşturmaktan bahsedilmektedir. "Hemşirelik Benlik Saygısı" bize bir hemşire olarak kim olduğumuzu, neyi temsil ettiğimizi, niçin hemşire olduğumuzu ve bizi özel kılan şeyin ne olduğu konusunda düşünme fırsatı sunmaktadır. Bu düşünce ile eyleme geçmek "hemşirelik benlik saygısı"nı yükseltmekle kalmaz, aynı zamanda bakımda marka yaratmanın yollarını açar.

Anahtar Kelimeler: Görünür bakım, bakımda uzmanlık, bilgelik ve hemşirelik, ustalık ve uzmanlık

Sözlü Bildiri

OROANTRAL AÇIKLIKLARIN CERRAHİ TEDAVİSİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Hamdi SARI,

Dr. Öğr. Üyesi, Uşak Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı, UŞAK

Giriş

Oroantral açıklık, maksiller sinüs ile oral kavite arasında oluşmuş açıklıktır ve eğer tedavi edilmez ise kronik sinüs hastalıklarına ve oroantral fistül oluşumuna sebebiyet verebilir.

Amaç

Oroantral açıklık ve tedavisinde kullanılan cerrahi teknikleri değerlendirmektir.

Yöntem

Bu çalışma oral ve maksillofasiyal cerrahide oroantral açıklık tedavisinde kullanılan cerrahi tekniklerle ilgili güncel ve kapsamlı literatür sunmaktadır.

Bulgular

Oroantral açıklık sıklıkla posterior maksiller dişlerin çekimi sonrası meydana gelmektedir. Eğer çekilecek olan dişin kökleri maksiller sinüs ile komşu ise, köklerde aşırı diverjans varsa ve diş çekilirken uygun şekilde çekilmezse bu açıklığın çekim sonrası görülme olasılığı yüksektir. Perforasyon boyutu 5 mm' den az olan açıklıklarda eğer hasta sağlıklı sinüslere sahip ise kan pıhtısı ile spontan kapanabilmektedir ancak daha geniş açıklıkların mutlaka cerrahi olarak kapatılması gerekir. Kist, tümör, dental implant cerrahileri, ortognatik cerrahi, osteomyelit ve travma gibi sebeplerden dolayı da oroantral açıklık gelişebilmektedir. Oroantral açıklıkların cerrahi kapatılmasında birçok teknik ve materyal kullanılmaktadır. Bunlar arasında lokal yumuşak doku flepleri, kemik greftleri, (otojen, allojen, ksenojen) sentetik materyaller, bukkal yağ dokusu, dil flebi, kollajen membranlar sayılabilir.

Tartışma ve Sonuç

Oroantral açıklıklar oluştuktan sonra ilk 48 saat içinde cerrahi olarak kapatılması önerilir. Bu açıklıkların kapatılmasında kullanılacak olan cerrahi tekniğin seçimi ve ameliyatın ne zaman yapılacağı kararı; açıklığın boyutu, açıklığın saptandığı zaman ve enfeksiyon varlığı değerlendirilerek verilmelidir. Maksiller sinüzit varlığı radyolojik ve klinik olarak değerlendirilmelidir. Akut sinüzit semptomları varsa akut dönem geçinceye kadar ameliyat ertelenmelidir. Kemik defektinin her zaman yumuşak doku defektinden daha büyük olduğu dikkate alınmalıdır. Oroantral açıklıkların tedavisinde maksiller sinüs ile oral kavite arası yumuşak dokunun kapatılmasını sağlamak ana amaç olmalıdır.

Anahtar Sözcükler

Oroantral Açıklık, Oroantral Fistül, Bukkal İlerletme Flebi.

Poster Bildiri

CURCUMİN: ALZHEİMER TEDAVİSİNDE KULLANILABİLİR Mİ?

Ayçıl Özturan Şirin[1]

[1]*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü*

Alzheimer hastalığı (AD), üç ana semptom grubu ile karakterize, ölüme yol açabilen hafıza ve biliş bozukluğu ile ilişkili, kronik, progresif nörodejeneratif bir bozukluk olup ile kez 1906 yılında Alman hekim Alois Alzheimer tarafından tanımlanmıştır. AD'nin patogenezi çok taraflıdır ve tedavisinde birden fazla hedef üzerinde çalışabilen yeni ilaç çeşitlerini gerektirir. Özellikle birincil ve ikincil doğal antioksidanların AD'deki nöronal hücre ölümünün azaltılmasında faydalı olduğu ve dolayısıyla AD'ye karşı antioksidatif ilaç geliştirme için kullanılabileceği bildirilmiştir.

AD patogenezinde rol alan bazı fitokimyasal maddeler öne sürülmüş, kurkumin ve resveratrolün nöroprotektif aktivitesi in vitro olarak ve çeşitli in vivo nörodejeneratif hastalık modellerinde gösterilmiştir. Fitokimyasal maddelerden olan kurkuminin de antioksidan, antiinflammatuar ve antiamiloidojenik etkilere sahip olmasından dolayı umut verici bir terapi sağlayabileceği düşünülmektedir. Kurkumin, güçlü antioksidan nöroprotektif etkilere sahip olup, reaktif oksijen türlerini süpürdüğü ve nitrik oksit bazlı serbest radikalleri nötralize ettiği gösterilmiştir. AD tedavisinde kullanımı düşünülen kurkuminin oral yoldan uygulamayı takiben düşük biyoyararlanımının olmasından dolayı etkisinin azalacağı düşünülmekte, randomize kontrol denemelerinde başarısızlığa neden olabileceği tahmin edilmektedir.

Kurkuminin yapısal özellikleri fenil halkası ve halkada fenolik ve metoksi grubu ve 1,3-diketon sistemi bulundurmasıdır. Antioksidan aktivitesi bir metoksi grubu fenolik grup orto konumunda olduğunda artmaktadır. Curcumin'in serbest radikallerle reaksiyonları, metilen CH2 grubunda bir fenoksil radikalleri ve karbon merkezli bir radikal meydana getirir. In vivo, curcumin'in antioksidan aktivitesi süperoksit dismutaz (SOD), katalaz (CAT) ve glutatyon peroksidaz (GSH-Px) gibi antioksidan enzimler aracılığı ile sağlanabilir. Curcumin'in, glutatyon (GSH) ve tioredoksin ile reaksiyona girdiği gösterilmiştir. Hücresel GSH düzeylerinde azalma, AD'in patogenezinde rol oynayan oksidatif stres için önemli bir önlem olarak öne sürülmektedir. Sonuç olarak, kurkumin ve benzeri maddeler zararsız, ucuz ve kullanılabilir gibi görünmesinden dolayı yeni ilaçların geliştirilmesinde umut verici oldukları düşünülmektedir. Ancak, ayrıntılı deneysel çalışmalardaki yetersizlik nedeniyle klinikteki etkinlikleri, hangi kısımlarının daha olumlu sonuç verdiği ve yararlarına ilişkin mekanizmalar kesin olmadığından dolayı daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Curcumin, Alzheimer, Antioksidan

Sözlü Bildiri

HÜNNAP MEYVESİNİN BİLEŞİMİ VE SAĞLIĞA YARARLARI

Özcan BULANTEKİN[1]*, Duygu ALP[1], Alper KUŞÇU[1]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi Gıda Mühendisliği Bölümü*

obulantekin@gmail.com, duygualp1@gmail.com, alperkuscu@sdu.edu.tr

ÖZET

Çin hurması olarak bilinen Hünnap meyvesinin anavatanı Çin olup, 400' ü aşkın kültür varyetesi olduğu bilinmektedir. Hünnap ayrıca Rusya, Hindistan, Kuzey Afrika, Güney Afrika, Orta Doğu ve Anadolu' da yetişmektedir. Hünnap, beslenme ve nutrasötik açıdan zengin biyolojik aktif bileşenlere sahiptir. Biyolojik olarak aktif olan ana bileşenler C vitamini, fenolikler, flavonoidler, polisakaritlerdir. Elma, trabzon hurması, kırmızı üzüm, guava, kiraz gibi yüksek fenolik madde içeriğine sahip olduğu bilinen meyvelere göre hünnap daha fazla fenolik madde miktarına sahip olduğu belirtilmektedir. Yapılan araştırmalarda hünnap kabuğunun meyve etine göre 5-6 kat daha fazla fenolik madde içeriğine sahip olduğu ve mutlaka kabuğuyla tüketilmesi gerektiği önerilmektedir. Yapılan son çalışmalarda hünnap meyvesinde bulunan fitokimyasalların antikanser, antiinflamatuar (iltihap sökücü), antiobezite, antioksidan, karaciğer ve mide-bağırsak hastalıkları koruyucu, bağışıklık sistemini uyarıcı etkileri olduğu belirtilmektedir. Çin tıbbında geleneksel bir ilaç olarak kullanılan hünnap meyvesi, tohumları, yaprakları alerji, kabızlık, uykusuzluk ve depresyon gibi hastalıkların tedavisinde kullanılmaktadır. Hünnap meyvesinde şeker, tanen ve müsilaj bulunur, bu nedenle diyabetik hastaların doğrudan hünnap meyveleri tüketmeleri önerilmektedir. Hünnap taze meyve olarak tüketimin yanı sıra, genellikle atıştırmalıklar, çay şurubu, salça, çorba, komposto, turşu, reçel, şarap ve alkollü şurup ve kurutulmuş meyve olarak tüketilmektedir. Hünnap meyvesinin yakın gelecekte gıda endüstrisi ve ilaç sektöründe kullanım çeşitliliği ve öneminin büyük çapta artış göstermesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: hünnap, fenolik madde, biyoktif bileşen, fitokimyasallar, ilaç bitkisi

Sözlü Bildiri

FORCED DEGRADATION BEHAVIOUR OF BIFONAZOLE BY REVERSED PHASE LIQUID CHROMATOGRAPHIC METHOD

Zehra ÜSTÜN[1], Ebru ÇUBUK DEMİRALAY[2]

[1]*Suleyman Demirel University, Atayalvaç Vocational School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques, Isparta, Turkey*

[2]*Suleyman Demirel University, Faculty of Arts and Science, Department of Chemistry, Isparta, Turkey*

Authors e-mails: zehraustun@sdu.edu.tr, ebrucubuk@sdu.edu.tr

Forced degradation studies (stress testing) are a very important tool in pharmaceutical research and development to predict long-term stability. Stress studies should be performed in method development to understand drug behavior but also can be performed with method validation for regulatory filling predict stability and measure impurities. For stable formulation development, understanding of chemical behavior, degradation pathways, and degradation products of drug substance and drug product is very important.

The aim of the present study is to develop a reversed-phase liquid chromatographic (RPLC) method for the determination of bifonazole used in the treatment of fungal infections after being subjected to different International Conference on Harmonization prescribed stress conditions, such as hydrolysis (0.1 M HCl,0.1 M NaOH), oxidation (3% (v/v) H_2O_2) at room temperature. In these conditions, the parent drug can be separated from the degradation products by means of the studied analytical method. Successful separation of bifonazole from degradation products was achieved on a Pinnacle DB Cyano column and a mobile phase comprising of acetonitrile-water binary mixture (45:55%, v/v). The flow rate and detection wavelengths were 1 mL/min and 202 nm, respectively. At the end of the experiment, maximum degradation was observed on the oxidative condition.

Keywords: Bifonazole, Stress Testing, Forced Degradation, RPLC.

Sözlü Bildiri

TEKİL GEBELİKTE EGZERSİZ VE ERKEN DOĞUM İLİŞKİSİ: LİTERATÜR DERLEMESİ

Saliha GÜRDAL KARAKELLE[1], Tuba BÜYÜKKAL[2], Ezgi TÜRKMEN[1], Gökçe LEBLEBİCİ[1,3], Feray GÜNGÖR[4]

[1] *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, salihagurdal@hotmail.com, ezgi.turkmen.49@hotmail.com*

[2] *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ebelik Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, buyukkaltuba@gmail.com*

[3] *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye, leblebicigokce@gmail.com*

[4] *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Nörolojik Fizyoterapi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, feray.gungorr@gmail.com*

Giriş: Erken doğum, gelişmiş ülkelerde perinatal mortalitenin başlıca nedenidir. Geçmiş dönemde egzersiz, başta norepinefrin olmak üzere, myometrial aktiviteyi uyarabilen katekolaminlerin salınımını arttırdığı için teorik olarak erken doğum sebebi olarak görülmüş ve gebelerde egzersiz önerilmemiştir. Ancak son yapılan çalışmalarda, egzersizin oksidatif stresi azalttığı, plasenta vaskülarizasyonunu attırdığı, rahim kan akışındaki aralıklı azalmaya karşı adaptif bir yanıt oluşturduğu ve kan hacmini artırdığı tespit edilmiştir. Buna bağlı olarak egzersizin erken doğum riskini azalttığı öne sürülmüş ve araştırmalar bu yönde ilerlemeye başlamıştır.

Amaç: Bu derlemenin amacı; normal kilolu, fazla kilolu ve obez kadınlarda tekil gebelikte egzersiz uygulamasının erken doğum ile ilişkisini kapsamlı biçimde ortaya koymaktır.

Yöntem: Son 10 yılda tekil gebelikte egzersiz uygulaması üzerine yapılmış, normal kilolu, fazla kilolu ve obez kadınların dahil edildiği, randomize kontrollü çalışmalar, sistematik derlemeler ve meta analizler incelendi. Tüm egzersiz türlerinde (aerobik, kuvvetlendirme, germe, pilates vb.) yapılan çalışmalar derlemeye dahil edilirken, sistemik hastalığı olan gebelerde yapılan egzersiz uygulamalarını içeren çalışmalar derlemeden dışlandı.

Bulgular: Tekil gebeliklerde egzersizin etkinliğinin, erken doğum riskinin yüksek olduğu düşünülen fazla kilolu ve obez kadınlar ile aksi bir durum olmadıkça erken doğum riski bulunmayan normal kilolu kadınlarda ayrı olarak incelendiği görülmektedir. Bu çalışmalara göre fazla kilolu ve obez gebelerde erken doğum insidansının, egzersiz yapanlarda egzersiz yapmayanlara göre istatistiksel olarak az olduğu tespit edilmiştir. Normal kilolu gebeler incelendiğinde ise egzersiz ve erken doğum arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç: Buna göre, fazla kilolu veya obez gebelerde, egzersizin erken doğum riskini azalttığı belirlenmiştir. Normal kilolu gebelerde ise erken doğuma sebebiyet vermediği görülmüştür. Bunların yanı sıra egzersizin gebelerde gestasyonel diyabet ve hipertansif rahatsızlık riskini azalttığı, vajinal doğuma destek olduğu belirtilmiştir. Sonuç olarak, egzersize kontrendike sağlık durumu olmayan gebelerde, kilo durumuna bakılmaksızın egzersizin önerilmesi gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Tekil gebelik, Erken doğum riski, Egzersiz

Sözlü Bildiri

REVERSED PHASE LIQUID CHROMATOGRAPHIC STUDY OF BENAZEPRIL UNDER STRESS CONDITIONS

Zehra ÜSTÜN[1], Ebru ÇUBUK DEMİRALAY[2]

[1]*Suleyman Demirel University, Atayalvaç Vocational School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques, Isparta, Turkey*

[2]*Suleyman Demirel University, Faculty of Arts and Science, Department of Chemistry, Isparta, Turkey*

Authors e-mails: zehraustun@sdu.edu.tr, ebrucubuk@sdu.edu.tr

Benazepril, an angiotensin-converting enzyme (ACE) inhibitor, was approved for use in the United States in 1991 and current indications are for therapy of hypertension, either alone or in combination with other agents such as hydrochlorothiazide and amlodipine. All kinds of chemical analysis with commonly used drugs such as benazepril are very important in terms of drug safety and long-term effects.

The objective of this study is to develop the RPLC method for the determination of forced degradation profile of benazepril. All chromatographic separations were achieved on a YMC Triart C18 column (3 µm, 150 mm x 4.6 mm). The mobile phase at a flow rate of 0.5 mL/min, consisted of acetonitrile-water binary mixture (45:55%, v/v) at pH 3.5. The UV detection was carried out at 210 nm. Forced degradation study of benazepril was conducted under the conditions of hydrolysis, oxidation, dry heat and photolysis. The peak purity of analyte peaks in the stressed samples was confirmed by a diode array detector and values were found at between 0.999-1.000. It was found that the susceptibility of benazepril to degradation increased in the following manner: acidic condition < thermal condition < oxidative condition < photolytic condition < alkaline condition.

Keywords: Benazepril, ACE inhibitor, Stress Conditions, Forced Degradation, RPLC.

Poster Bildiri

EMBRİYONİK KÖK HÜCRENİN TOKSİKOLOJİK ALANDA KULLANIMI

Bilge ÖZCAN

Uşak Üniversitesi, drbilgeo@gmail.com

Tüm dünyada yaklaşık 8 milyon doğum defekti olan çocuk doğmaktadır. Bunlardan sadece %30'unun nedeni anlaşılabilmiştir ve çevresel faktörlerin belirgin rolü üzerine durulmaktadır. İntrauterin olarak endüstriyel sıvılar, metaller, pestisitler ve birçok kimyasal ajana maruziyet memeli hayvanlarda ve insanlarda doğum defetlerine neden olmaktadır. Prenatal gelişim toksisite testleri hayvan deneyleriyle tespit edilmeye çalışılmaktadır. Pratik olmayan, pahalı ve uzun süren bu invivo testlerden daha ucuz ve hızlı sonuç veren invitro testler tercih edilmeye başlanmıştır[1].

Birçok toksisite testi kullanılmaktadır, bunlardan invivo zebrafish embriyotoksisite testi, kurbağa embriyosu teratogenez analizi, invitro sıçan mikromass (MM) testi, tüm sıçan embriyo kültür analizi (WEC test) ve fare embriyonik kök hücresi testi (mEST) sayılabilir. MM testi, WEC testi ve mEST, Avrupa Alternatif Yöntemleri Doğrulama Merkezi (ECVAM) tarafından onaylanmıştır. Bu yöntemlerin hepsi embriyotoksik bileşikleri en az % 70 doğrulukla sınıflandırabilir. İçlerinden en çok fare embriyonik kök hücresi testi (mEST) tercih edilmektedir. Metaller, nanopartiküller, kozmetikler, endüstiyel maddeler, ilaçlar ve çok çeşitli çevre kirleticilerinin embriyotoksik potensiyellerini göstermek için bu analizler kullanılmaktadır[2].

Bu testlerin invivo sistemleri tam olarak karşılayamaması gibi birçok zorluğuda beraberinde getirmektedir. Örneğin fetal-maternal etkileşimi ve plasental yapı oluşumu uygulanamamaktadır. Plasentanın birçok toksik ajan için hem transport hem de bariyer etkisi vardır. Plasental BeWo hücrelerininde toksikokinetik verileri mEST çalışmalarıyla birleşitrilerek analizin başarısını artırmaya çalışılmaktadır[3]. Etik sebepler dolayısıyla insana karşılık fare ESCs kullanılması durumu da türler arası farklardan gerçek bir karşılaştırma oluşturmama ihtimali vardır. Emriyonik kök hücreye karşı uyarılmış kök hücre kullanıldığında ise donör yaşı, cinsiyeti, ırkı ve maruziyet öyküsü, UPKH'lerin toksik tepkisini etkileyebilir. Ancak iPSC'lerin kişiselleştirilmiş toksikoloji alanında ve genetik çeşitliliği in vitro gelişimsel toksikoloji çalışmalarında tercih edilmektedir. Kültür ortamı, kök hücrelerin pluripotensini ve diferansiyasyonunu etkilediği bilinmektedir. Ayrıca DNA metilasyonu, mutasyonlar ve epigenetik değişimlere neden olmakta ve testlerin standartlığını etkilemektedir[4].

ESC bazlı analizlerde embriyotoksisite, 3 şekilde gösterilir: (1) mESC'lerin kasılabilen kardiyomiyositlerin farklılaşmasını engellenmesi ve (2) farklılaşmamış olarak kalması ve (3) 3T3 fibroblastların farklılaşmaması, büyümesinin inhibisyonu[3].

Sınırlamalar nedeniyle, hiçbir in vitro analiz gelişimsel toksik maddeleri %100 doğrulukta saptayamaz. Birçok zorluğa rağmen, PSC'lerin gelişimsel toksisite testi için kullanılması konusunda büyük ilerleme kaydedilmiştir ve bu eğilim gelecekteki araştırma çalışmaları ve keşiflerle devam edecektir.

Poster Bildiri

DEPREMLERİN ÖNCEDEN BELİRLENMESİNDE RADON GAZININ KULLANIMINA AİT BİR LİTERATÜR ÇALIŞMASI

Sezen TUNA[1], Erdem GÜNDOĞDU[2],

[1]*Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Afet Eğitimi Ve Yönetimi Anabilim Dalı*

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: (sezentuna35@gmail.com)

[2]*Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çan MYO, Madencilik ve Maden Çıkarma Bölümü (erdem@comu.edu.tr)*

ÖZET

Bu çalışmada, Radon Gazı ve deprem arasındaki ilişki ve radon gazının, depremlerin önceden belirlenmesi konusunda bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Radon, kayaçlardaki ve topraktaki Uranyumun bozunmasıyla oluşan, Uranyum bozunma zincirinin bir halkasıdır. Radon izotoplarının hepsi Uranyum kökenlidir ve Uranyum yer kabuğunda, kayaçlarda ve toprakta bulunmaktadır (Özkorucuklu vd., 2016). Radon gazı renksiz, kokusuz ve tatsız olup, duyu organlarımız ile algılanamamaktadır. Bu tür radon gazı anomalileri ancak detektörler ile yapılan ölçümler sonucu tespit edilebilir.

Radon gaz olduğu için uranyumdan ve radyumdan daha hızlı hareket eder. Radonun hareketini kontrol eden ana parametreler; kayaçlardaki boşluk ve bu boşluklardaki su miktarı olup, dolayısıyla radon kum gibi geçirgen kayalarda daha hızlı yayılır (http://www.koeri.boun.edu.tr).

Radon hakkındaki ilk çalışmalar 1950'li yıllarda yapılmaya başlamış olup, radon ölçümleri bilimsel araştırmalarda çok geniş bir kullanım alanına sahiptir. Radonun başlıca kullanım alanları; maden aramaları (uranyum madeni), jeotermal / yeraltı suyu çalışmaları, aktif fay çalışmaları, volkanik aktivite belirleme çalışmaları ve deprem çalışmalarıdır. Günümüzde depremleri önceden belirlenmesi çalışmaları çok sınırlıdır. Depremlerin önceden belirlenmesi için, son yıllarda kullanılmaya başlanan en etkili yöntemlerden biri olarak radon gazı ve bu gazın ölçüm değerleri kabul edilmektedir (http://www.koeri.boun.edu.tr). Ancak, deprem tahmini için radon konsantrasyonlarının kullanımı bazı zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bunların başında meteorolojik ve mevsimsel değişimlerden etkilenmeler gelmektedir (Özdaş vd., 2009).

Türkiye, bulunduğu konum itibari ile Alp-Himalaya deprem kuşağında yer almaktadır. Aynı zamanda Türkiye'de ki güncel deprem hareketlerine bakıldığı zaman deprem tehlikesinin son derece yüksek olduğu görülmektedir. Ülkemizdeki aktif diri fayların güncel hali, MTA tarafından 2012 yılında yayımlanan Yenilenmiş Türkiye Diri Fay Haritasında belirtilmiştir. Bu çalışmada dünyada ve ülkemizde yapılan; radon gazı çalışmaları ile radon anomalilerinin depremle ilgili yapılacak tahminlerde değerlendirilmesi konusunda yapılan çalışmalar derlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Radon Gazı, Literatür Derleme Çalışması

Sözlü Bildiri

KOAH TANISI ALMIŞ YETİŞKİN SPONTAN SOLUNUMDAKİ HASTALARIN REHABİLİTASYONUNDA BUHAR UYGULAMASI/NEMLENDİRMENİN ETKİSİ: SİSTEMATİK DERLEME

Şehnaz Kaya[1], Zeynep Özer[2]

[1] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, 15030, Burdur, Türkiye.*

[2] *Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, 07070, Antalya, Türkiye.*

[1]*sehnazkaya@mehmetakif.edu.tr*, [2]*zeynepcanli@akdeniz.edu.tr*

Giriş
Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı (KOAH) uzun süreli oksijen kullanımını gerektirmektedir. Kuru ya da düşük nem seviyesindeki hava ve oksijen uygulamaları burun ve boğazda kuruluk, ağrı ve oksijen uygulamasına toleranssızlık geliştirmektedir. KOAH hastalarında mukosiliyer aktivite önemlidir. Mukozanın korunması için 4 L/dk üzerinde oksijen alan hastalarda aktif nemlendirme gereklidir. Yüksek ya da düşük akış, soğuk ya da sıcak buhar uygulanmaktadır.

Amaç
Bu sistematik derlemenin amacı KOAH tanısı almış, yetişkin, spontan solunumdaki hastaların rehabilitasyonunda buhar uygulaması/nemlendirmenin etkisini incelemektir.

Yöntem
Çalışma PRISMA-P (Preferred Reporting Items for Systematic review and Meta-Analysis Protocols) standartlarına göre düzenlenmiştir. CINAHL, Web of Science, Cochrane Library, PUBMED, Science Direct veri tabanları başlangıçtan 27.12.2018 tarihine kadar, dil sınırlaması olmaksızın, ingilizce terimlerle taranmıştır. Cochrane MeSH terimleri olarak; 'COPD', 'steam', 'COPD and steam', 'COPD and humidification', 'COPD and water vapor', 'COPD and moisture', 'COPD and high flow oxygen therapy' kullanılmıştır. 10963 makaleye ulaşılmıştır. Mendeley programı ile tekrar eden çalışmalar düzenlenmiştir. Dahil etme kriterleri olan 18 yaş üzeri, KOAH tanılı, spontan solunumda, buhar/nemlendirme uygulanan, KOAH'lı hastaların durumunu değerlendiren, randomize, vaka-kontrol çalışmaları alınmış; dışlama kriterleri olan invaziv ve non-invaziv mekanik ventilasyon desteğine ihtiyaç duyan, 18 yaşın altında, KOAH tanısı konulmamış ve buhar/nemlendirme kontrendikasyonu olan hasta çalışmaları alınmamıştır.

Bulgular
Tarama sonucunda 83 makale ayrıntılı incelenmiş, dört çalışmaya yer verilmiştir. Chatila ve ark. (2004), yüksek akışlı ısı-nem terapisinin egzersiz performansını ve oksijenizasyonu iyileştirdiğini; Rea ve ark. (2010), uzun süreli ısı-nem terapisinin pozitif etkilerini; Francini ve ark. (2015), düşük akışlı soğuk buhar/nemlendirmenin faydasız olduğunu; Cirio ve ark. (2016), egzersiz sırasında uygulanan ısı-nem terapisinin egzersiz süre ve toleransını arttırtığını göstermişlerdir.

Sonuç
Sistematik derlemeye dahil edilen çalışmaların bulgularına göre; KOAH tanısı almış yetişkin hastalarda egzersiz ya da istirahat durumunda, uzun ya da kısa süreli uygulamalarda, sıcak su buharının solunum fonksiyonları ve mukozal aktivite üzerine pozitif sonuçları bulunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: KOAH, humidification, steam, water vapour, moisture

Poster Bildiri

LAKTİK ASİT BAKTERİLERİNİN KOLESTEROL ASİMİLASYONU

Aslı MERCAN[1], Merih KIVANÇ[1]

Eskişehir Teknik Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Eskişehir/TÜRKİYE

aslimercaan@hotmail.com , mkivanc@eskisehir.edu.tr

ÖZET

Giriş: Probiyotikler tüketildiklerinde sağlık üzerinde olumlu etki yaptıkları düşünülen mikroorganizmalardır. Probiyotik olarak kullanılan laktik asit bakterilerinin sağlığa faydalı etkileri suşlara özgü olup, bu etkilerin ortaya çıkışı farklı mekanizmalarla gerçekleşmektedir. Bu mekanizmaların arasında kan lipit seviyesinin düşürülmesi yani kolesterol asimilasyonu da yer almaktadır.

Amaç: Laktik asit bakterilerinin kolesterol seviyesini düşürmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: MRS brot içine %0,3 oxgall ve kolesterol ilave edilmiştir. Tüplere %1 olacak şekilde bakteri ekilmiştir. 37℃ 24 saat anaerobik etüvde bekletilmiştir. 15 dakika santrifüj edilir. Süpernatattan alıp %33'lük KOH eklenip %95'lik etanol ilave edilmiştir. Vortekslenip su banyosunda 15 dakika bekletilmiştir. Distile su ve hekzan ilave edilip vortekslenmiştir. Üstte oluşan hekzan sıvısından alınıp 65℃ su banyosunda hekzanın buharlaşması beklenmiştir. Üstüne 0-fitalaldehit ve sülfürik asit eklenip vortekslenmiştir. 10 dakika oda sıcaklığında bekleyip 550 nm de absorbansı ölçülmüştür. Yüksek miktarda kolesterol giderimi tespit edilen suşlar seçilecektir.

Bulgular: Çalışmamızda Eskişehir Teknik Üniversitesi Fen Fakültesi Mikrobiyoloji Araştırma Laboratuarından temin edilen 6 probiyotik özellik gösteren laktik asit bakterleri üzerinde çalışılmıştır. Teste tabi tutulan bakterilerde sırasıyla kolesterol yüzde giderimleri %18,29 , %13,95 , %13,83 , %12,77 , %9,76 , %6,54 olarak bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda diğer çalışmalara göre yüzde kolesterol giderimi daha az bulunmuştur. Yöntem geliştirilmelidir veya çalışmalara devam edilmelidir.

Anahtar Sözcükler: Laktik Asit, Kolesterol, Kolesterol Asimilasyonu

Sözlü Bildiri

KRONİK AĞRI TEDAVİSİNDE SFENOPALATİN GANGLİYON BLOK, RADYOFREKANS ABLASYON VE NÖROSTİMÜLASYON.

Uz Dr Birzat Emre Gölboyu

Manisa Şehir Hastanesi Algoloji Kliniği , Manisa, Türkiye e-Mail: birzatemre@windowslive.com

ÖZET

Giriş: Sfenopalatin ganglion kafa içinde beyinden sonra en fazla sinir hücresinin bulunduğu yerdir. Yüzdeki bir çok anatomik bölgeyle sinir irtibatı olduğu gibi vücudun diğer bölgelerinden gelen sinirlerle de bağlantıları vardır. Geçtiğimiz yüzyıl boyunca, erişim kolaylığı nedeniyle baş ve yüz ağrısının girişimsel tedavisi için bir hedef olmuştur. Bu müdahalelerin rutin kullanımına rağmen, kullanımını destekleyen literatür sistematik olarak özetlenmemiştir.

Amaç: Bu derleme, sfenopalatin ganglion bloğu, radyofrekans ablasyonu ve nörostimülasyon kullanımını destekleyen kanıt seviyelerini toplamayı ve özetlemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Medline, Google Scholar ve Cochrane Central Kontrollü Çalışmalar Merkezi Kayıt Merkezi (CENTRAL) veritabanları, sfenopalatin ganglion bloğu, radyofrekans ablasyonu ve nörostimülasyon çalışmaları için incelendi. Bu derlemede yer alan çalışmalar tedavi edilmiş tıbbi koşulları, çalışma tasarımı, sonuçları ve prosedür detayları için derlendi ve analiz edildi. Çalışmalar, kanıt düzeyi için Oxford Kanıta Dayalı Tıp Merkezi kullanılarak derecelendirildi.

Bulgular: Bütün çalışmaların 23'ünde vaka serisinin üzerinde kanıt düzeyi vardı. 23 çalışmadan 19'u sfenopalatin ganglion bloğu, 1'i radyofrekans ablasyonu ve 3'ü nörostimülasyon üzerine yapılmıştı. Mevcut literatürün geri kalanı vaka raporları ve vaka serileriydi. En güçlü kanıt, sfenopalatin ganglion bloğu, radyofrekans ablasyon ve küme başağrısı için nörostimülasyon kullanılması ile ilgiliydi. Sfenopalatin ganglion bloğu ayrıca, trigeminal nevralji, migren tedavisinde, endoskopik sinüs cerrahisi sonrası analjezik gereksinimlerinin azaltılmasında ve nazal ameliyat sonrası nazal birikintinin giderilmesiyle ilişkili ağrıların azaltılmasında da kanıtlara sahiptir.

Sonuç: Genel olarak sfenopalatin ganglion; bloklar, radyofrekans ablasyonu ve nörostimülasyon kullanılarak küme baş ağrısının tedavisi için umut verici bir hedeftir. Sfenopalatin ganglion bloğu ayrıca birkaç koşulda kullanımını destekleyen bazı kanıtlara sahiptir. Literatürün çoğaltılması ve genişletilmesi için daha ileri düzeyde kontrollü çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Poster Bildiri

ANTERİOR DİŞ EKSİKLİĞİNİN FİBERLE GÜÇLENDİRİLMİŞ KOMPOZİT KULLANILARAK RESTORASYONU

Merve ERKEN[1],Elif ERTEN, Zeynep Başağaoğlu DEMİREKİN[1], Süha TÜRKASLAN[1].

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi AD, Isparta,Türkiye.[1]

GİRİŞ: Ağızda eksik diş varlığında bu eksikliğin giderilmesi amacıyla; metal altyapılı rezin tutuculu köprü (Maryland), konvansiyonel sabit bölümlü protez veya implant destekli sabit protez gibi değişik tedavi seçenekleri bulunmaktadır. Fiber ile güçlendirilmiş kompozit restorasyonlar, konvansiyonel protetik tekniklere karşı alternatif iyi bir tedavi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tip köprülerin endikasyonları arasında; travma ya da periodontal problem nedeniyle diş çekimi durumunda oluşan diş kayıpları ve implant tedavisinde yükleme öncesi geçici restorasyon yapımı sayılabilir. Fiber ile güçlendirilmiş kompozit restorasyonlar, konservatif ve estetik bir uygulama sunmaktadır. Buna ilaveten konvansiyonel köprülere göre daha düşük maliyetli olması, daha kısa sürede yapılabilmesi, uygulama ve temizleme kolaylığı ve doğallık hissi vermesi, avantajları arasında sayılabilir.

AMAÇ: Bu olgu sunumu üst anterior tek diş eksikliği ve komşu dişlerde mobilite olan bir hastada diş preparasyonu gerektirmeden, estetik ve fonksiyonel restorasyonların yapımına olanak veren cam fiberle güçlendirilmiş direkt kompozit köprü uygulamalarını anlatmaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEM: Anterior diş eksikliği olan hasta estetik ve fonksiyon problemleri nedeniyle kliniğimize başvurmuştur. Hastalardan tıbbi, dental ve sosyal anamnez alındıktan sonra klinik ve radyografik muayeneleri yapıldı. Ekonomik durumlarının yetersizliği ve/veya anatomik yapılarının uygun olmayışı nedeniyle implant uygulanamayan bu hastalara komşu dişlerdeki mobilite göz önüne alınarak konservatif bir yaklaşımla cam fiberle güçlendirilmiş direkt kompozit köprü uygulamasına karar verildi.

BULGULAR: Hasta, işlemin tek seansta yapılması, ağrı duymamaları ve sonuç restorasyonların estetik ve fonksiyonlarından son derece memnun kaldı. Hastaya ağız hijyen eğitimi verilmiş ve 6 aylık rutin kontrollere çağırıldı.

SONUÇ: Sonuç olarak, implant tedavisinin uygulanamadığı ve dişlerde preparasyon gerektirmesi nedeniyle konvansiyonel köprü protezlerin gerek hekim gerekse hasta tarafından tercih edilmediği durumlarda cam fiberle güçlendirilmiş direkt kompozit köprü restorasyonlarının konservatif bir tedavi yaklaşımı olduğu söylenebilir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Diş Eksiklikleri, Cam Fiber İle Güçlendirilmiş Kompozit Restorasyonlar, Mobilite

ABSTRACT

Introduction : There are different treatment options for the elimination of missing teeth such as resin-bonded appliance with a metal substructure (Maryland bridge), conventional fixed partial denture or implant restorations. Indications for this type of restorations include; tooth loss from trauma or periodontitis and fixed provisional during the post-implant healing phase before loading. The fiber reinforced resin-bonded bridge offers a conservative and esthetic application. Other advantages include low cost compared to conventional bridges, saving of time, ease of application and hygiene, and natural sense.

Aim: The aim of these case report is to describe the rehabilitation of one patient having maxillar anterior missing teeth and mobile adjacent teeth with direct fiber reinforced composite bridges which allows esthetic and functional restorations without any preparation.

Subjects and methods: One patient haaving mandibular anterior missing teeth referred to our clinic because of their esthetic and functional problems. After obtaining his medical, dental and social history; clinical and radiographic examinations were done. Because of the financial inabilities and/or anatomic contrendications for implant treatment and considering mobile adjacent teeth, decided to apply direct fiber reinforced composite bridges to these patients.

Results: Patient was satisfied with treatment finishing in a single session, having no pain and both functional and esthetic points of view. After giving oral hygiene education, patient is called for 6-month control.

Conclusion: In conclusion, seen that it is a conservative approach to apply direct fiber reinforced composite bridges to cases which implant treatment is contraindicated and conventional fixed bridges are not preferred by patients or clinicians.

Key words: Missing Teeth, Glass Fiber Reinforced Composite Bridges, Mobility

Sözlü Bildiri

ÜST ÇENE LATERAL EKSİKLİKLERİ BULUNAN GENÇ KADIN HASTANIN PROTETİK REHABİLİTASYONU: BİR OLGU SUNUMU

Esin KOZAK[1], İsmail ASLAN[1], Süleyman Hakan TUNA[1]

[1] *Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Protetik Diş Tedavisi A.D, Isparta, Türkiye, esnkozak@hotmail.com, isoaslan86@hotmail.com, hakantuna@sdu.edu.tr*

Giriş: Konjenital eksik veya çürük, travma gibi nedenlerle kaybedilmiş lateral dişler diş hekimleri için daima bir sorun olmuştur. Lateral eksikliği toplumda oldukça sık görülmektedir. Lateral eksikliği estetik sıkıntılara, konuşma bozukluklarına ve çiğneme etkinliğinde azalmaya neden olabilmektedir. Bu tür vakalarda tedavi için multidisipliner bir yaklaşım gerekmektedir.

Amaç: Bu olgu sunumunda sağ ve sol maksiller lateral eksikliğinin protetik rehabilitasyonu anlatılmaktadır.

Yöntem: Kliniğimize maksiller anterior bölgede diş etlerinde kanama, ağrı ve estetik görünüm bozukluğu sebebiyle başvuran 23 yaşındaki kadın hastadan alınan anamneze göre; 8 yaşındayken travma nedeniyle sağ ve sol lateral dişleri kırılmış olup, restore edilememesi nedeniyle çekildiği öğrenildi. Ağız içi muayenede hastanın kanin dişlerinin prepare edilerek lateral boşluklarının kantilever ile restore edildiği ve dişetlerinde yaygın ödem ve kanamanın olduğu tespit edildi. Mevcut restorasyonların uzaklaştırılmasının ardından inflame yumuşak dokuların tedavisi ve diş eti seviyeleme işlemleri için periodontoloji bölümüne sevk edilerek gerekli mekanik ve cerrahi işlemler yapıldı. Gingival dokuların sağlığına kavuşmasını bekleme sürecinde ve papil oluşumunu desteklemek amacıyla hastaya geçici protez yapılarak 4 hafta boyunca takip edildi. 13, 12, 11, 21, 22, 23 nolu dişlere tam seramik köprü restorasyonlar, kanin ve premolar arasında oluşan diastemaları kapatmak amacıyla 14 ve 24 nolu dişlere ise porselen laminate veneer restorasyonlar yapıldı.

Bulgular: Tedaviden sonra yapılan kontrol randevularında hastanın şikayetlerinin kaybolduğu, diş etlerindeki inflamasyonun düzeldiği ve estetik görünümünden memnun olduğu görüldü.

Sonuç: Maksiller lateral eksikliklerinin tedavilerinin multidisipliner yaklaşımla yönetilmesi oldukça önemlidir. Hatalı planlama ile yapılan restorasyonlar diş eti sağlığını olumsuz etkileyerek, diş etlerinde inflamasyona ve papil kaybına neden olabilmektedir. Periodontal tedavi, doğru planlanmış geçici protez uygulamaları, tam seramik restorasyonlar diş eti sağlığının korunması ve estetiğin sağlanmasında önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Laminate veneer, Tam seramik, Lateral eksikliği

Poster Bildiri

MİLLER SINIF III DİŞETİ ÇEKİLMESİNE SAHİP HASTANIN SERBEST DİŞETİ GREFTİ İLE TEDAVİSİ

Murat ÇALIŞIR*, Nezahat Arzu KAYAR*, Mehmet ÖZGÖZ*

**Akdeniz Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Periodontoloji AD. Antalya, Türkiye*

narzu@hotmail.com, mehmetozgoz@hotmail.com,

Dişeti çekilmesi, yumuşak doku marjinin apikale doğru yer değiştirmesi sonucu kök yüzeyinin açığa çıkması durumudur. Hastalarda fonksiyonel ve estetik problemlere neden olan dişeti çekilmelerinin tedavisi periodontolojide önemli konular arasında yer almaktadır. Mukogingival cerrahi yöntemler, dişeti çekilmesi miktarının azaltılması, plak kontrolünün sağlanması, kök çürüklerinin önlenmesi, estetik problemlerin düzeltilmesi ve dentin hassasiyetinin giderilmesini amacıyla uygulanır. Bu yöntemlerden en yaygın olarak kullanılanlardan bir tanesi ise serbest dişeti grefti (SDG) uygulamasıdır.

Bu vaka raporunda SDG prosedürü uygulanan hastanın 1. ve 3. aydaki tedavi sonucu sunulmaktadır.

25 yaşındaki kadın hasta, dişeti çekilmesi, dişeti kanaması ve hassasiyet şikayetleriyle kliniğimize başvurmuştur. Yapılan ağız içi muayenede, alt santral dişlerinde Miller Sınıf III dişeti çekilmesi olduğu tespit edilmiştir. Hastanın Faz I tedavisinden sonra hastaya serbest dişeti grefti uygulanmıştır. Hasta idame fazına alınıp, 1. ve 3. ay kontrolleri yapılmıştır. Kontrollerde hastada yapışık keratinize dişeti bandı sağlanmış, hassasiyet şikayeti giderilmiş ve 3 mm yapışık dişeti kazancı gözlenmiştir.

Sözlü Bildiri

BURDUR DEVLET HASTANESİ'NDE VAJİNAL DOĞUM YAPAN KADINLARIN OBSTETRİK, SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ VE DOĞUMA YARDIMCI ALTERNATİF YÖNTEM KULLANMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

Merve Çamlıbel[1], Merve Şentürk, Ümmühan Gevrek, Serap Bozbuğa

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü*

merveertugrul@hotmail.com.tr; mervesenturk24@gmail.com; ummuhangevrek@gmail.com; serapbobuga@gmail.com

Giriş: Kadınlar doğum eylemi boyunca farmakolojik ya da non-farmakolojik yöntemleri tercih etmektedir. Non-farmakolojik yöntemler korku-ağrı ve anksiyete döngüsünün kırılmasına yardım ederek gebelik ve doğum sürecini olumlu şekilde etkiler.
Amaç: Vajinal doğum yapan kadınların obstetrik, sosyodemografik özellikleri ve doğuma yardımcı alternatif yöntem kullanma durumlarını belirlemek.
Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipteki çalışma verilerimiz Burdur Devlet Hastanesi'nde vajinal doğum yapan toplam 60 kadından oluşmaktadır. Veriler doğumdan sonra 48-72 saat içerisinde doğum sonu serviste toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak, sosyodemografik özellikler formu, alternatif yöntem kullanma durumunu belirlemek amacıyla literatür taraması sonucunda hazırlanmış olan veri toplama formu kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzdelik, ANOVA, ki kare testi kullanılmıştır.
Bulgular: Çalışma verilerimiz toplanılmaya devam edilmektedir. Mevcut veriler ile analiz yapılmıştır. Çalışmaya katılan kadınların yaş ortalaması 27.52±4.48'dir. %33.3'ü lise mezunu olup, %79'u çalışmıyor, evlenme yaşı ortalamaları ise 20.14 ±3.10'dur. Vajinal doğum yapan kadınların %54.2'si indüksiyon almış, %3'üne epidural, %16'sına lavman uygulanmıştır. Kadınların %77'si gebelik ve doğumla ilgili daha önce bilgi almamış. %79'unun gebeliği planlı olup, %27.1'i ilk gebelik; %45.8'in ikinci gebelik; %27.1'in üçüncü gebeliğidir. Doğum yaptıkları gebelik haftası ortalaması 38. Hafta olup; doğum eylemi sırasında ikinci evrede ortalama 20 dk ıkınmışlar, hastaneye rahim ağız açıklığı ortalama 4 cm iken, aktif fazda başvurmuşlardır. Kadınların %85'i alternatif yöntem kullandıklarını belirtmiştir. Gebelikte en çok kullanılan alternatif yöntemler arasında duş alma, hayal kurma, müzik ve dua etme yer alıyor. Doğumda en çok kullanılan alternatif yöntemler arasında ise; solunum ve dua etme yer alırken, diğer yöntemleri kullanmamışlardır. Doğum eylemi sırasında alternatif yöntem kullanmama nedeni olarak aklına gelmediği, ağrıdan dolayı kullanamadıklarını belirtmişler.
Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda kadınların büyük çoğunluğu alternatif yöntem kullandıklarını belirtse de gebelikte ve doğumda kullanılan yöntemler yetersiz kalmaktadır. Kadınlar gebelik süreci boyunca desteklenerek, doğuma hazırlık sınıflarına yönlendirilerek alternatif yöntemlerin doğru ve etkili kullanımı konusunda güçlendirilmesi gerekmektedir.
Anahtar Kelimeler: Oksitosin, indüksiyon, memnuniyet, doğum, hemşirelik.

Sözlü Bildiri

ARALIKLI AÇLIK VE METABOLİK ETKİLERİ

Tuğba TATAR[1] *, Nilüfer ACAR TEK [2]

[1] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü 15030, Burdur, Türkiye*

[2] *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü 06560, Ankara, Türkiye*

Günlük enerji alımını azaltan diyet müdahalelerinin, hayvanlarda ve insanlarda çok sayıda fizyolojik faydaya neden olduğu gösterilmiştir . Bir diğer diyet kısıtlaması şekli ise aralıklı açlıktır. Aralıklı açlık; ad libitum beslemesinin 24 saatlik aralıklarını içermektedir. Enerji kısıtlamasının fizyolojik yararlarının çoğunu hızlandırır ve çoğaltır. Aralıklı açlığa ilişkin yapılan çalışmalarda yaşam süresini artırdığı, kanser ve kardiyovasküler hastalıklar nedeniyle oluşan mortaliteyi azalttığı, sirkadiyen ritim ve bağırsak mikrobiyotası üzerinde olumlu etkilerinin bulunduğu insülin duyarlılığını artırdığı, yaşlanmaya bağlı gelişen olumsuz sağlık etkilerine karşı koruyucu etkisi olduğu ve oksidatif stres ve inflamasyonu azalttığı gösterilmiştir. Bununla birlikte genç ratlarda aralıklı açlığın fertiliteyi olumsuz etkilediği, bu protokolün gebelik ve laktasyon döneminde uygulanmasının doğacak yavruların düşük doğum ağırlıklı olmasına yol açtığı ve kemik mineral yoğunluğunda düşmeye neden olduğu ve yüksek yağlı diyetle birlikte aralıklı açlık protokolünün uygulanmasının bozulmuş glukoz toleransına, insülin direncine ve serum lipit profillerinde bozulmaya neden olduğu gösterilmiştir.

Enerji kısıtlaması yapılan diyetlerle aralıklı açlık protokolleri kıyaslandığında ağırlık kayıplarında, plazma adiponektin seviyelerinde ve vücuttaki adipoz doku değişimlerinde benzer sonuçlar elde edilmiştir. Dolayısıyla enerji kısıtlamalı diyetleri uzun süre uygulamakta zorlanan bireyler için alternatif bir yoldur. Obez bireylerin enerji kısıtlama diyetlerine kıyasla aralıklı açlığa uyumunun daha yüksek olduğu bulunmuştur. Özellikle kardiyovasküler nedenlerle oluşan kronik hastalıklara sahip bireylerde aralıklı açlığa uyum daha yüksektir.

Aralıklı açlık, enerji kısıtlamasında gözlenenden farklı bir şekilde çeşitli dokularda karmaşık ve dokuya özgü redoks değişiklikleri gösterir. Ancak genel olarak aralıklı açlık sonucu oluşan vücut ağırlığındaki azalma lipit peroksidasyonunda ve oksidatif streste azalmaya yol açar. Özellikle kısa dönem (7 gün) aralıklı açlık protokollerinde oksidatif stres belirteci olan üriner 15-F_{2t}isoprostane değerinde anlamlı bir azalmanın olduğu olduğu gösterilmiştir. Bununla birlikte uzun dönem aralıklı açlığın ise, iskelet kası ve yağ dokusunda doku oksidan salımını ve oksidatif protein modifikasyonlarını arttırdığı bulunmuştur.

Poster Bildiri

AKDENİZ'DE YAKALANAN KİRPİ (*ERINACEUS EUROPAEUS*) ÖRNEKLERİNDE GİRİŞİMSEL OLMAYAN YÖNTEMLE AĞIR METAL KİRLİLİĞİ MARUZİYETİNİN DEĞERLENDİRMESİ

Mustafa YAVUZ[1*], Serpil KILIÇ[2], Fatma TURNA DEMİR[1]

[1]*Akdeniz Üniversitesi Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü, 07058, Antalya, Türkiye*, myavuz2006@gmail.com

[2] *Akdeniz Üniversitesi, Gıda Güvenliği ve Tarımsal Araştırma Merkezi, 07058, Antalya, Türkiye*

1. Giriş

Ağır metal kirliliği çeşitli canlılarda ve insanlarda zararlı etkilere neden olan önemli bir çevre sorunudur. Özellikle son yıllarda insanlara olan benzerlikleri nedeniyle, çevresel biyo-izlem çalışmalarında kullanılan küçük kemirgen memeli türlerinde girişimsel olmayan (non-invaziv) ve bu canlılara zarar vermeyen metodlar ekotoksikoloji çalışmalarında önem taşımaktadır.

2. Amaç

Bu çalışmanın amacı, girişimsel olmayan bir yöntem ile, çevresel kirleticilere yakın olduğu bilinen ve kirli olduğu düşünülen bölgelerden (Akdeniz Bölgesi'nin doğusunda ve batısında yer alan toplam 6 lokaliteden) yakalanan kirpi (*Erinaceus europaeus*) örneklerinin dikensi kıllarında (kıl türevi olup kirpi okları olarak bilinir) As, Ba, Be, Cd, Co, Cr, Cs, Cu, Ga, Li, Mn, Se, Sr, and Zn ağır metallerin saptanmasıdır.

3. Yöntem:

Bu çalışma 2016 yılı Ağustos ayında, Akdeniz Bölgesi'nden canlı olarak yakalanan toplam 20 adet kirpiye ait numune ile gerçekleştirilmiştir. Örneklerin yakalandığı lokaliteler: 1-Taşkesiği, 2-Korkuteli, 3-Antalya Merkez, 4-Alanya, 5-Anamur ve 6-Mersin'dir. İstatistiksel analizler gerçekleştirilirken, çalışma alanları Batı (Taşkesiği, Korkuteli, Antalya Merkez) ve Doğu Akdeniz (Alanya, Anamur ve Mersin) olarak gruplandırılmış olup, analizlerde SPSSS V.20 (IBM 2013) kullanılmıştır. Örneklerin içerdiği ağır metal birikim değerleri (ppm seviyesinde) İndüktif Olarak Eşleşmiş Plazma Kütle Spektrometresi (ICP-MS) ile analiz edilmiştir.

4. Bulgular

Doğu ve Batı Akdeniz'den yakalanan kirpilerden alınan numunelerin ağır metal birikimleri karşılaştırıldığında; As ($df_{1,2}$=1,18; F=4,129; p=0,057), B, ($df_{1,2}$=1,18; F=4,499; p=0,048), Cr ($df_{1,2}$=1,18; F=4,867; p=0,041) ve Zn ($df_{1,2}$=1,18; F=5,105; p=0,036) Doğu ve Batı Akdeniz bölgeleri arasında, bu metallerin birikim değerleri bakımından ortaya çıkan farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Bölgeler arasında, değerlendirilen tüm ağır metal birikimlerinin toplam farklılıkları, kanonik diskriminant analizi ile incelenmiş olup, Mersin ve Korkuteli'nin diğer bölgelerden farklı olduğu; Anamur, Alanya, Antalya Merkez ve Taşkesiği'nin ise birbirine benzer olduğu tespit edilmiştir.

5. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma ile kirpi örnekleri kıllarının (non-invaziv yöntemde) ağır metal kirliliğinin (özellikle As, B, Cr ve Zn açısından) ortaya çıkarılmasında erken uyarı sistemi gibi görev yapabilme potansiyelinin olduğu saptanmış olup, genel olarak literatür ile uyumlu (As açısından) sonuçlar elde edilmiştir.

6. Anahtar Sözcükler

Ağır metal, *Erinaceus europaeus*, Non-invaziv, Biyomonitor, Ekotoksikoloji

Poster Bildiri

ARSENİK MARUZİYETİNİN NEDEN OLDUĞU EPİGENETİK DEĞİŞİKLİKLER VE KARSİNOJENEZ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Fatma TURNA DEMİR[1*] , Mustafa YAVUZ[1]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü, 07058, Antalya, Türkiye* [*] *Sorumlu yazar; ftmturna@gmail.com*

1. Giriş
Arsenik insan karsinojeni olarak kabul edilen önemli bir metalloid olarak bilinmektedir. Dünya üzerinde milyonlarca insan içme suları nedeniyle kronik olarak Arsenik'e (As) maruz kalmaktadır ve bu kronik maruziyet sonucu bu bireylerde deri ve akciğer kanseri gibi kötü huylu kanser oluşumlarının meydana geldiği gözlenmektedir.
2. Amaç
Bu derleme çalışması; As maruziyeti ile çeşitli kanser türlerinin ve bazı hastalıkların (diyabetik nefropati, şizofreni vb.) gelişimi arasındaki ilişkiyi epigenetik değişimler açısından inceleyerek, As maruziyetinin neoplastik sürecin oluşumuna etki eden potansiyel moleküler mekanizmaları hakkında güncel bilgi birikimini arttırmayı amaçlamaktadır.
3. Yöntem:
Arsenik'in neden olduğu sağlık sorunları hakkında detaylı bilgiler mevcut olsa da bu sorunların oluşmasına neden olan moleküler mekanizmalar henüz tam anlaşılabilmiş değildir. Bu nedenle, As'in neden olduğu sağlık sorunlarının altında yatan olası moleküler mekanizmaların ortaya çıkarılması büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda As biyotransformasyon sürecinde; metilasyon değişiklikleri, histon modifikasyonları ve mikro RNA (miRNA) değişimleri gibi çeşitli epigenetik değişimlerin rol oynadığı belirlenmiştir.
4. Bulgular
Güncel çalışmalarda: As maruziyetinin hem total DNA metilasyonunda hem de önemli pek çok genin promotor bölgelerinin metilasyonunda değişikliğe neden olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, bazı çalışmalar As maruziyetinin histon modifikasyonunda (asetilasyonunda vb.) düzensizliklere neden olduğunu açıkça gösterirken, sınırlı sayıda çalışma ise As maruziyetinin, miRNA ekspresyonunu değiştirebildiğini göstermiştir.
5. Tartışma ve Sonuç
Epigenetik değişim mekanizmaları ve epigenetik modifikasyonlar çeşitli hastalıkların etiyolojisinde ve çevresel kirleticilerin olası etkilerinin ortaya çıkarılmasında çevrenin ve insan sağlığının korunması için erken uyarı sistemleri olarak işlev görebilmektedir. As maruziyeti ve bunun neden olduğu histon modifikasyoları ile, bu olguların karsinojenite ile ilişkisinin araştırılmasında henüz başlangıç aşamasında olunmasına rağmen, özellikle kütle spektrometresine bağımlı histon modifikasyon analizlerine dayanan yeni tekniklerin geliştirilmesi ve genom düzeyindeki sekanslama teknolojileri, As marzuiyeti ile histon modifikasyon değişikliklerinin saptanmasına ve As maruziyeti ile gen ekspresyon değişikliği arasındaki ilişkinin sistematik olarak ortaya çıkarılmasına yardım olmaktadır. As maruziyeti ve hem histon modifikasyonları hem de miRNA ekspresyonlarındaki değişim arasındaki ilişkinin tespit edilmesi için detaylı çalışmaların yapılması gerekli olduğu düşünülmektedir.
6. Anahtar Sözcükler
Arsenik, Epigenetik modifikasyon, Karsinojenite, Mikro RNA, Histon modifikasyonu,

Sözlü Bildiri

FİZİKSEL DEĞERLENDİRME EĞİTİMİ ALAN HEMŞİRELERİN FİZİKSEL DEĞERLENDİRMEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE UYGULAMALARI (OPINIONS AND PRACTICES ABOUT PHYSICAL ASSESSMENT OF NURSES RECEIVED PHYSICAL ASSESSMENT TRAINING)

Arzu AKMAN YILMAZ[1], Ahu ÇIRLAK [2], Nur TEMİZ[3]

[1]*Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bolu Türkiye, akmnar@gmail.com*

[2]*Hemş. Özel Ankara Güven Hastanesi, nur.temiz@guven.com.tr*

[3]*Uzm. Hem. Özel Ankara Güven Hastanesi, ahu.cirlak@guven.com.tr*

Giriş: Hemşirelik sürecinin veri toplama aşamasında gerçekleştirilen fiziksel değerlendirme hemşirenin bireye özgü daha bütüncül bir bakım planı oluşturmasına, bireyin fiziksel durumundaki önemli değişiklikleri tanımasına ve gerekli önlemleri almasına olanak sağlar. Literatürde hemşirelerin yeterli fiziksel değerlendirme yapmadıkları belirtilmekte ve konu ile ilgili eğitim almaları önerilmektedir. **Amaç:** Fiziksel değerlendirme eğitimi alan hemşirelerin fiziksel değerlendirmeye ilişkin düşüncelerini ve uygulamalarını incelemektir.

Yöntem: Bu tanımlayıcı araştırma karma araştırma yöntemi kullanılarak Mart-Nisan 2018'de Ankara'da bir özel hastanede gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini fiziksel değerlendirme eğitimine katılan ve yataklı servislerde çalışan 208; örneklemini ise 155 hemşire oluşturmuştur. Ayrıca bu hemşirelerden 15'i ile odak grup görüşmesi de yapılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından literatür incelenerek oluşturulan soru formları ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sıklık-yüzde dağılımları, tanımlayıcı istatistikler, ki-kare testi ve bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Nitel veriler için tematik içerik analizi yapılmıştır. **Bulgular:** Hemşirelerin sıklıkla her yeni hasta kabulünde (%32.1) ve hastanın durumunda değişiklik olduğunda (%30.2) fiziksel değerlendirme yaptığı, %41.3'ünün fiziksel değerlendirme yaparken bulguların ne anlama geldiğini belirleyememe (%22.6), perküsyon (%22.6) ve oskültasyon yapmayı bilmeme (%21) gibi konularda güçlük yaşadığı belirlenmiştir. Hemşireler solunum sayısını-tipini (%99.4), oksijen saturasyonunu (%94.8), kan basıncını (%94.8), bilinç durumunu (%96.1) ve deriye ilişkin belirtilen tüm öğeleri çoğunlukla her zaman değerlendirdiklerini belirtmişlerdir. Odak grup görüşmesine katılan hemşirelerin sadece üçü kapsamlı bir fiziksel değerlendirme yaptığını belirtti. Genel olarak hemşireler fiziksel değerlendirme yapmak için teorik bilgilerinin olduğunu, fiziksel değerlendirme yapmanın hemşire için önemli olduğunu düşündüklerini ancak bazı engeller nedeniyle yeterince uygulayamadıklarını ifade ettiler. Bu engeller "hasta/ailesinden kaynaklanan sorunlar", "iş yükü", "hemşirenin bireysel becerileri", "hekimlerin yaklaşımı" olarak kodlanmıştır. Hemşireler bu engeller nedeniyle fiziksel değerlendirmeyi çoğunlukla hastalara belirti ve bulguların olup olmadığını sorarak gerçekleştirdiklerini belirttiler.

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak hemşireler fiziksel değerlendirme eğitimi almış olsalar da bazı engeller nedeniyle temel fiziksel değerlendirme öğelerini de her zaman gerçekleştirememektedirler. Oysa günümüz sağlık bakım ortamı hemşirelerin kanıt temelli uygulamaları benimsemesini ve bu doğrultuda hastayı daha iyi tanımalarını zorunlu kılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Bakım Planı, Fiziksel Değerlendirme, Hemşirelik, Veri Toplama

ABSTRACT

Introduction: Physical assessment, is performed during the data collection phase of the nursing process, makes possible to be developed an individual and holistic care plan, to be identified significant changes in individual's physical condition and to be taken the necessary measuresby nurses. In the literature, it is indicated that the nurses did not do adequate physical assessment, and it is suggested that they should take training on the subject.

Aim: It was to examine the opinions and practices of nurses received physical assessment training on physical assessment.

Methods: This descriptive study was performed using mixed research method in March-April 2018 in a private hospital in Ankara. The population of the study included 208 nurses participated to physical assessment training and working in inpatient services while the sample of the study included 155 nurses. The focus group interview was also conducted with 15 of them. The data were collected with questionnaires created by the researchers by examining the literature. In the evaluation of the data frequency-percentage distributions, descriptive statistics, chi-square test and independent sample t-test was used. Thematic content analysis was conducted for qualitative data.

Results: The nurses often were doing physical assessment when the admission of each new patient (32.1%) and change in the patient's condition (30.2%); 41.3% of them experienced difficulty in subjects such as inability to determine the meaning of physical assessment findings (22.6%), not know how to make percussion (22.6%) and auscultation (21%). Nurses mainly specified that assessed always respiratory rite and type (99.4%), oxygen saturation (94.8%), blood pressure (94.8%), level of consciousness (96.1%) and all items that are stated in relation to the skin. Only three nurses participated focus group interview stated that they were doing a comprehensive physical assessment. In general, nurses indicated that they had theoretical knowledge on physical assessment, and that they thought that physical assessment was important for nurses, but that they did not sufficiently do because of some obstacles. These obstacles were coded "problems arising from patient/family", "workload", "the nurse's individual skills", "physicians' approach". Nurses indicated that because of these barriers, they often performed physical assessment by asking patients whether they had signs and symptoms.

Discussion and Conclusion: In conclusion**,** even though nurses trained in physical assessment, they were not able to perform basic physical assessment items all the time because of some barriers. However, in today's health care environment requires to be adopted evidence-based practices and to be got to know the patient better by nurses.

Keywords: Care Plan, Physical Assessment; Nursing; Data Collection

Poster Bildiri

SIFIR ATIK PROJESİ SDÜ TF DENEYİMİ

Sebahat Ulusan [1], Giray Kolcu [1]

1-Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Ana Bilim Dalı , Isparta

Giriş: Sıfır Atık Projesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen israfın önlenmesini, kaynakların daha verimli kullanılmasını ve oluşan atık miktarının azaltılmasını amaçlayan bir sosyal sorumluluk projesidir (1). Bu proje ile geri dönüşüm verimliliğin arttırılması ayrıca israf önlenerek maliyetlerin azaltılması amaçlanmaktadır. Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi sosyal hesap verebilirlik kapsamında Sıfır Atık Projesini desteklemektedir . Bu amaçla fakültemizde Sıfır Atık Projesini desteklemek için Tıp Fakültesi Dekanlık Binası içerisinde 30 (otuz) ayrı alana yerinde atık ayrıştırma kutuları yerleştirilmiştir.

Amaç: Çalışmamızda Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin Sıfır Atık Projesi ile ilgili düşüncelerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışmamız tanımlayıcı araştırma deseninde planlanmıştır. Araştırmada herhangi bir örnek büyüklüğü veya örneklem seçimi tercih edilmedi. Veri toplama sürecinde ulaşılabilen katılımcılardan veri toplandı. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan 4 (dört) açık uçlu sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. 1 nolu soru sıfır atık projesinin nasıl değerlendirildiğini, 2 nolu soru sıfır atık projesinin olumlu yönlerini, 3 nolu soru sıfır atık projesinin geliştirilmesi gereken yönlerini ve 4 nolu soru yerinde ayrıştırma kutularının sayısını değerlendirmekteydi.

Bulgular: Çalışmaya 47 kişi katıldı. Katılımcıların yaş ortalaması 19,14 idi ve %68'i kadın %32'si erkekti. Çalışmada katılımcılardan sıfır atık projesini değerlendirmelerini istendiğinde %44,6'sı yararlı ,%23,4'ü güzel ,%17'si iyi olduğunu ifade etmişlerdir. Sıfır atık projesinin olumlu yönleri sorulduğunda katılımcıların %42,5 'i geri dönüşüm , %36,1'i çevreyi korumak, %25,5'i yerinde ayrıştırmak ifadelerini kullanmışlardır. Sıfır atık projesinin geliştirilmesi gereken yönleri sorusuna katılımcıların %42,5'i bilinçlendirme yapılması ve projenin yaygınlaştırılması gerektiği , %25,5'i daha fazla yerinde ayrıştırma kutusu olması gerektiği ve %19,1'i herhangi bir geliştirilmesi gereken yönü olmadığını belirtmişlerdir. Yerinde ayrıştırma kutularının sayısı ile ilgili soruya katılımcıların %59,57'si yeterli sayıda olduğunu belirtmiştir.

Tartışma: Çalışmamızda sıfır atık projesinin tıp fakültesi öğrencileri tarafından olumlu karşılandığı ve faydalı bir proje olarak değerlendirildiği ayrıca yerinde ayrıştırma kutuları gibi lojistik desteklerin geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu ve benzeri sosyal sorumluluk projelerinin kapsam ve yaygınlığının arttırılmasının tıp fakültesi öğrencileri tarafından destekleneceği çevreye olumlu katkı sağlayacağı kanaatindeyiz.

Teşekkürler: Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığına katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

Sözlü Bildiri

KRONİK HASTALIKLAR VE İMMÜNOTERAPİ

Büşra ARIKAN*, Canan DEMİR BARUTCU*

* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

ÖZET

İmmünoterapi bireyin bağışıklık sisteminin belirli kısımlarını kullanarak, kanser gibi çeşitli hastalıklarla mücadele etmemizi sağlayan bir terapi yöntemidir. İmmünoterapi literatürde kanser immünoterapisi ve alerjen spesifik immünoterapi olarak karşımıza çıkmaktadır. Kanser immünoterapisinde temel amaç; immün sisteme ait hücrelerin kanser hücrelerini hedef alarak onları yok etmelerini sağlamaktır. Biyolojik terapi olarak da adlandırılan bu yöntem ile kanserle savaşta vücudun doğal koruma yeteneğinin yani bağışıklık sisteminin kuvvetlendirilmesi amaçlanmaktadır. Doğal bağışıklık sistemi uyarıldığı zaman, kişinin kendisine ait olan tümörden salınan tümör antijenlerini tanır. Bu tedavi yöntemi ile bağışıklık sisteminin belirli kısımlarının aktivitesi uyarılır ya da kanser hücrelerince üretilen bağışıklık cevabı baskılayan sinyaller engellenir. Bunların sonucunda; kanser hücrelerinin büyümesi yavaşlar veya durur, kanserin vücudun metastazı engellenir ve kanser hücrelerinin yıkımını sağlayan bağışıklık sisteminin daha iyi çalışması sağlanır. Böylece immünoterapi sayesinde vücudun doğal bağışıklık sistemi uyarılarak, vücudun kendi kanseri engelleme yeteneği harekete geçirilir. Burada kullanılan ajanlar vücudun kendisi tarafından yapılabilir yada laboratuvarda geliştirilerek vücuda verilebilir. İmmünoterapi kanser çalışmalarında çok hızlı gelişmekte olan bir alandır gelecekte pek çok kanser türünün tedavisinde kemoterapinin yerini immünoterapinin alması beklenmektedir. Alerjen spesifik immünoterapi ise; alerjik hastalıklarda kullanılan tedavi yöntemidir. Duyarlı olunan alerjenin belirli aralıklarla ve giderek artan dozlarda verilmesiyle bu alerjene karşı immüntolerans gelişmesi esasına dayanır. Alerjik hastalıkların tedavisinde, alerjenden korunma ve farmakoterapiden sonra gelir. Burada amaç, hastanın immün cevabını değiştirerek semptomların ve ilaç kullanımının azaltılması ya da ortadan kaldırılmasıdır. Alerjen spesifik immünoterapinin ana kullanım alanları özellikle alerjik rinit/rinokonjonktivit, alerjik astım, arı (venom) alerjileri olarak görülmektedir. Allerjen spesifik immünoterapi, hastanın klinik olarak semptomları ile ilişkili olduğu düşünülen allerjene karşı spesifik IgE varlığının deri testi ve/veya in vitro yöntemler ile gösterildiği durumlarda uygulanabilir. Alerjik spesifik immünoterapinin etkinliği polenler, ev tozu akarları, mantar sporu, hayvan allerjenleri ve hamam böceği için gösterilmiştir. Allerjen immünoterapisi subkütan, sublingual, intranazal, epikutanöz ve intralenfatik yollarla uygulanabilmektedir. Sonuç olarak kronik hastalıklarda kullanılan immunoterapi yöntemleri bireylerin yaşam kalitesini arttırabilir ve mortaliteyi azaltabilir.

Anahtar kelimeler: Kronik hastalık, immunoterapi

Sözlü Bildiri

GÖÇMEN ÇOCUKLARDA YAŞAM KALİTESİ, PSİKOSOSYAL DURUM VE AKTİVİTE PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Remziye Akarsu[1], Cansu Tosun[2], Nilay Mulumulu[3]

1- Öğr. Gör. Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul

e-mail: rakarsu@biruni.edu.tr

2- Stj. Erg. Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul

e-mail: canssutosunn@gmail.com

3- Stj. Erg. Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul

e-mail: mulumulu.n@gmail.com

ÖZET

Giriş: Türkiye'de yaşayan göçmen çocukların hepsi aynı yaşam standartlarına sahip olmamakla birlikte bazı belediyelerin rehabilitasyon merkezlerinde dil, toplumsal kurallar ve temel bilimler alanlarında kaynaştırma eğitimi görmektedirler. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, Zeytinburnu Belediyesi Aile Kadın Destekleme ve Engelliler Merkezi (AKDEM)'nde uyum okulu projesi kapsamında eğitim gören göçmen çocukların yaşam kaliteleri, psikososyal durumları, aktivite performansları ve memnuniyetleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. **Yöntem:** Bu çalışmaya 8-12 yaş arasında AKDEM'de eğitim gören 21 göçmen çocuk dahil edilmiştir. Göçmen çocuklara ait sosyo-demografik bilgiler kaydedildi. Araştırmada, yaşam kalitesi değerlendirmek için, Çocuklar için Yaşam Kalitesi Ölçeği (ÇİYKÖ), psikososyal durumunu ölçmek için Çocuklarda Anksiyete ve Depresyon Ölçeği-Yenilenmiş (ÇADÖ-Y), aktivite performans ve memnuniyetini belirlemek için Kanada Aktivite Performans Ölçeği (KAPÖ) kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 15.00 paket programı dahilinde, Spearman Korelasyon Analizi kullanılmıştır. $p<0.05$ değeri anlamlı kabul edilmiştir. **Bulgular:** Yapılan non-parametrik korelasyon analizine göre, ÇİYKÖ-Sosyal puanı, çekirdek aileye sahip olan çocuklarda istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulundu ($p=0.020$). ÇADÖ-Y puanı ile KAPÖ performans ve tatmin puanları arasında istatistiksel negatif anlamlı korelasyon tespit edildi ($p=0.001$; $p=0.000$). ÇADÖ-Y ile ÇİYKÖ-toplam puanı arasında negatif anlamlı ilişki bulundu ($p=0.022$). KAPÖ-Performans puanı ile ÇİYKÖ-toplam puanı arasında pozitif anlamlı korelasyon tespit edildi ($p=0.023$). ÇADÖ-Y ile ÇİYKÖ-Duygusal puanları arasında negatif anlamlı korelasyon olduğu gözlendi ($p=0.009$). Cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, ailede kaçıncı çocuk olduğu, Türkiye'de bulunma süresi, geldiği ülke gibi parametrelerin yaşam kalitesi, psikososyal durum, aktivite performans ve memnuniyeti üzerinde anlamlı etkisi bulunmadığı görüldü ($p<0.05$). **Sonuç-Tartışma:** Çalışmamıza göre, çekirdek aileye sahip olan çocuklarda yaşam kalitesinin daha iyi olduğu gözlenmiştir. Çocukların anksiyete ve depresyon düzeyleri arttıkça aktivite performansları, memnuniyetleri ve yaşam kaliteleri azalmaktadır. Çocuklarda yaşam kalitesi düzeyinin artması, aktivite performansında da artış sağlamaktadır. Çalışmanın daha geniş kapsamlı olması açısından değerlendirme yapılacak göçmen çocuk sayısının artırılması gerektiği düşünülmüştür. Aktivite performansı ve yaşam kalitesini artırmak için ergoterapi müdahale programlarının oluşturulması ve hayata geçirilmesi açısından daha fazla sayıda geniş kapsamlı çalışmalar planlanmalıdır.

Anahtar kelimeler: Göçmen çocuklar, aktivite performansı, yaşam kalitesi, psikososyal durum, ergoterapi.

Sözlü Bildiri

INVESTIGATION OF THE VIEWS OF THE FATHERS WITH 0-6 YEARS OLD CHILDREN ABOUT HOME ACCIDENTS AND TAKEN PRECAUTIONS

Oğuz EMRE, Serap DEMİRHAN, Ayşegül ULUTAŞ

İnönü Üniversitesi

Introduction: When childhood accidents are in question, home accidents mostly come to mind. Home accidents are more common than other accidents considering that most children spend their time at home. It is seen in the literature regarding our country that there are many studies to protect children from home accidents but these studies have been mostly done with mothers. However, only mothers' knowledge and experience may not be sufficient for the whole life and public health of the child. Fathers' knowledge and experience are also needed to protect children against possible accidents. **Purpose:** The goal of this study is to examine the opinions and the precautions of the fathers with children in the 0-6 age group about the factors that pose danger for their children and cause accidents in home environment. **Method:** The research is in qualitative design. Semi-structured interview technique of qualitative research method was used. The study group consisted of 20 volunteer father with children in 0-6 years old and different sociological-economic levels. Descriptive analysis technique was used to analyze the obtained data. **Findings:** It was revealed that children of 10 fathers had home accident when the findings of the study were examined. Most fathers have described the home accident as an electric shock. They stated that making changes in the household goods is in the first place within the security measures taken at house against possible dangers and accidents. It was uncovered that only one father did not take any measures. **Discussion and Conclusion:** It is seen as a result of this study that fathers take some precautions to prevent home accidents but these are not enough. Awareness can be raised concerning things that pose danger and to prevent accidents by giving a number of messages to parents via public spots in preventing home accidents. Father-child interactive applications can be conducted by developing training programs for home accidents.

Keywords: Accident, Home accident, Father, 0-6 years old child

0-6 YAŞ ÇOCUĞU OLAN BABALARIN EV KAZALARI VE ALDIKLARI ÖNLEMLER HAKKINDA GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Giriş: Çocukluk çağı kazaları dendiğinde akla en çok ev kazaları gelmektedir. Çocukların çoğunun zamanını evde geçirdiği düşünüldüğünde, ev kazaları diğer kazalara oranla daha fazla görülmektedir. Alanyazında ülkemizde çocuklarını ev kazalarından korumaya yönelik çalışmaların çok fazla olduğu fakat çalışmaların daha çok anneler ile yapıldığı görülmektedir. Ancak çocuğun bütün yaşamı ve toplum sağlığı için, sadece annelerin bilgi ve deneyimleri yeterli olmayabilir. Çocukları olası kazlara karşı korumak doğrultusunda babaların da bilgi ve deneyimlerine ihtiyaç vardır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, 0-6 yaş aralığında çocuğa sahip babaların ev ortamında çocukları için tehlike arz eden ve kazalara neden olan faktörler hakkında görüşleri ve aldıkları önlemleri incelemektir. **Yöntem:** Araştırma nitel desenlidir. Araştırmada nitel araştırma yönteminden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 0-6 yaşlarında çocuğu olan ve farklı sosyoloji-ekonomik düzeye sahip 20 gönüllü baba oluşturmaktadır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır.. **Bulgular:** Araştırmanın bulguları incelendiğinde; 10 babanın çocuğunun ev kazası geçirdiği ortaya çıkmıştır. Çoğu baba ev kazası tanımını elektrik çarpması olarak bildirmişlerdir. Evde olası tehlike ve kazalara karşı alınan güvenlik önlemleri arasında ilk sırada ev eşyalarında değişiklik yapmak olduğunu belirtmişlerdir. Sadece bir babanın herhangi bir önlem almadığı ortaya çıkmıştır. T**artışma ve Sonuç**: Bu çalışmanın sonucunda, babaların ev kazalarını önlemek için bazı önlemleri aldıkları ama yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Ev kazalarını önleme konusunda kamu spotları aracılığıyla ebeveynlere birtakım mesajlar verilerek tehlike arz eden şeyler ve kazaları önlemek için bilincin yükseltilmesi sağlanabilir. Ev kazalarına yönelik eğitim programları geliştirerek baba-çocuk etkileşimli uygulamalar yapılabilir.

Anahtar Sözcükler: Kaza, Ev kazası, Baba, 0-6 yaş çocuk

Sözlü Bildiri

HEMŞİRELERİN KANITA DAYALI HEMŞİRELİĞE YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Ümmühan YİĞİT[1], Arzu AKMAN YILMAZ[2]

[1], Ar. Gör., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bolu Türkiye, umhnygt@gmail.com
[2] Dr. Öğr. Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bolu Türkiye, akmnar@gmail.com

ÖZET

Giriş: Maliyet etkin ve kaliteli bakımın odağında bulunan kanıta dayalı uygulamalar uluslararası ve ulusal hemşirelik yasa ve yönetmeliklerinde de hemşirelerin sorumluluğu olarak vurgulanmıştır. Ancak kanıta dayalı uygulamalar kurumsal faktörler, yetki sorunu, bilgi eksikliği ve olumsuz tutumlar gibi engeller nedeniyle yeterince uygulanamamaktadır.
Amaç: Hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarını incelemektir.

Yöntem: Bu tanımlayıcı araştırmaya Mart-Eylül 2018'de Bolu'daki bir üniversite ve bir devlet hastanesinin yataklı ünitelerinde çalışan 130 hemşire katılmıştır. Veriler literatür doğrultusunda oluşturulan soru formu ve "Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Ölçeğin "inanç-beklentiler", "uygulama niyeti" ve "duygular" alt boyutları bulunmaktadır. Veriler bir istatistik programında sıklık-yüzdelik hesapları, korelasyon, bağımsız gruplarda t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırma için gerekli etik izinler alınmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin yaş ortalaması 30.0±6.9, %83.8'i kadın, %70.8'i lisans mezunudur. %55.4'ü yoğun bakımda çalışmakta olup çalışma süreleri ortalaması 8.0±6.9 yıldır. Hemşirelerin %77.7'si bakım uygulamaları için internette araştırma yaptığını,%63.8'i en az bir kez bilimsel toplantıya katıldığını, %74.6'sı herhangi bir araştırmada yer almadığını ve %50.8'i kanıta dayalı hemşirelik uygulamalarına yönelik eğitim aldığını belirtmiştir. Araştırmada, hemşirelerin ölçek alt boyut puan ortalamaları sırasıyla 24.1±3.5, 15.6±2.9 ve 16.2±2.7 olup toplam puan ortalaması 59.6±8.6'dır. Hemşirelerin yaş, çalışma süresi ve bilimsel toplantılara katılım sayısı ile ölçek toplam ve alt boyut puan ortalamaları anlamlı bir korelasyon göstermiştir ($p<0.05$). Hemşirelerin cinsiyetleri, kanıta dayalı uygulamaya yönelik eğitim alma ve bir araştırmada yer alma durumlarına göre ölçek toplam ve alt boyut puan ortalamaları da farklı bulunmuştur ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Literatürde belirtildiği gibi kanıta dayalı uygulamalara yönelik tutumlar bu uygulamaların hemşireler tarafından kullanımını etkilemektedir. Araştırmamızda hemşirelerin konuya ilişkin tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin yarısının kanıta dayalı uygulamalar hakkında eğitim almadığı ve büyük bir kısmının araştırmalara katılmadığı da dikkate alınmalıdır. Bu bulgular klinikte kanıta dayalı hemşirelik uygulamalarının kullanımını yaygınlaştırmada bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Bu doğrultuda hemşirelere konu ile ilgili kapsamlı bir eğitim programı düzenlenebilir, hemşirelerin araştırmalara ve bilimsel toplantılara katılımları desteklenebilir.

Anahtar Sözcükler: Hemşirelik, Kanıta Dayalı Uygulama, Tutum

THE DETERMINING OF NURSES' ATTITUDES TOWARDS EVIDENCE-BASED NURSING

ABSTRACT

Introduction: Evidence-based practices, which are in the focus of cost-effective and quality care, are also highlighted as the responsibility of the nurse in the international and national nursing laws and regulations. However, evidence-based practices cannot be applied sufficiently because of barriers like institutional factors, authorization issues, lack of knowledge and negative attitudes.

Aim: It was to examine the attitudes of nurses towards evidence-based nursing.

Method: In March-September 2018, 130 nurses working in the inpatient units of a university and a state hospital participated in this descriptive study. The data were collected using a questionnaire generated in accordance with the literature and "Attitude Towards Evidence-Based Nursing Questionnaire". The scale has the following sub-dimensions: "beliefs and expectations", "the intention of conduct" and "the feelings". The data were evaluated analysis in a statistical program using frequency-percentage calculations, correlation, independent-samples t-test and one-way analysis of variance.

Findings: The mean age of the nurses was 30.0±6.9, 83.8% were female and 70.8% were had bachelor's degree. 55.4% had been working in intensive care and the mean working years was 8.0±6.9 years. 77.7% of the nurses stated that they searched in the internet for caring applications, 63.8% that they participated to a scientific meeting at least once, 74.6% that they were not involved in any study and 50.8% that they received training on evidence-based nursing practice. In the study, the scale sub-dimension mean scores of the nurses were respectively 24.1±3.5, 15.6±2.9 and 16.2±2.7 and was 59.6±8.6 in total. The nurses ' ages, working years and the number of scientific meetings attended showed a significant correlation with the mean scores of the total scale and sub-dimension ($p<0.05$). The total scale and sub-dimension scores of nurses were also found to be different according to the gender, received training on evidence-based nursing practice and involvement in any study ($p<0.05$).

Discussion and conclusion: As stated in the literature, the attitudes towards the evidence-based practices affects the use of these practices by nurses. In our study, the attitudes of nurses on the subject were determined to be positive. It should also be taken into account that half of the nurses did not receive training on evidence-based practices and the majority of them did not participate in studies. These findings can be viewed as an opportunity to generalize the use of the evidence-based nursing practices in the clinics. In this direction, a comprehensive training program on the subject can be organized for nurses, and their participation in studies and scientific meetings can be supported.

Key words: Nursing, Evidence-Based Practice, Attitude

Sözlü Bildiri

ANTİOKSİDANLAR VE İNFERTİLİTE

Dilek ULUSOY KARATOPUK

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı- Kadın hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı ÜYTE Merkezi, dilekulusoy@hotmail.com

ÖZET

İnfertilite, üreme çağındaki bir çiftin herhangi bir doğum kontrol yöntemi kullanmaksızın, en az bir yıl düzenli cinsel ilişkiye rağmen gebe kalamaması olarak tanımlanır. İnfertilite üreme çağındaki çiftlerin yaklaşık %10-15'ini etkilemektedir. İnfertilite etmeni olarak %30-40'ında erkek, %40-50'sinde kadın faktörü, %20-25 çiftte ise hem erkek hem de kadına ait patolojiler birlikte gözlenebilir. Çiftlerin %15'inde tüm tanısal tetkikler sonucunda infertilite nedeni tanımlanamaz ve açıklanamayan infertilite kategorisi ile adlandırılır.
Organizmada fizyolojik şartlarda serbest radikallerin (ROS) oluşması ve bunların antioksidan sistemler tarafından kaldırılma hızı denge içindedir. Oksidatif stres (OS) bu dengenin ROS lehine bozulması olarak tanımlanır, kadın ve erkek fertilitesi üzerine olumsuz etkileri birçok çalışma ile gösterilmiştir. Oksidatif hasarı tamir etmek için vücut bir antioksidan savunma sistemi geliştirmiştir. Vücutta bulunan doğal antioksidanlar enzimatik ve enzimatik olmayan formlar şeklindedir. İnfertilite için çeşitli yöntemler önerilmişse de ucuz kolay elde edilebilir antioksidanların etkinliği henüz bilimsel olarak kanıtlanamamıştır. Baba adayları açısından bakıldığında canlı doğum sayısındaki artış ile antioksidanların etkinliğine dair çok az yayın bulunmaktadır. Ancak klinik gebelik oranlarının arttığına dair yayınlar daha çok olsa da genellikle bilimsel desteğinin olması, az ya da basit yöntemler kullanılmış olması güvenilirlik düzeylerini azaltmaktadır. Ancak sperm parametreleri üzerindeki etkilerine dair çalışmalar son derece karmaşık olmakla birlikte, düşük heterojenite gösteren gruplarda sperm hareketliliğinde artma ve DNA fragmantasyonunda azalma gibi etkiler gözlediklerini bildirilmişlerdir. Anne adaylarında antioksidanlar çeşitli fizyolojik parametrelerde artışa neden olmakla birlikte, multivitamin içeriklerinde fertiliteyi artırdığını belirtmektedir. Antioksidanlarda ayrıca klinik gebelik ve canlı doğum oranlarıyla ilişkili görünmekle birlikte çalışmalar heterojenite göstermektedir.
Erkek ve kadın infertilitesinde OS ciddi bir rol oynamaktadır. Antioksidanlar ucuz bir tedavi olabilir, infertilite tedavilerinde avantaj sağlamak adına verilebilir. Ne var ki devam eden gebelik, canlı doğum oranı gibi klinik olarak önemli sonuçları bildiren daha geniş kapsamlı, iyi tasarlanmış plasebo kontrollü çalışmalarla antioksidanların rolünü tam anlamıyla aydınlatmak gereklidir.

Anahtar Kelimeler: İnfertilite, Antioksidan

Sözlü Bildiri

HEMOFİLİ HASTASI ÇOCUK VE ADÖLESANLARDA AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI BULGULARININ İNCELENMESİ: PİLOT ÇALIŞMA

Arş.Gör.Dt. Kübra YILMAZ* **,Doç.Dr.Hüseyin KARAYILMAZ***

**Akdeniz Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti AD. Antalya, Türkiye*

dthkarayilmaz@yahoo.com, dtkubiss@outlook.com

Hemofili, X kromozomuna bağlı kalıtsal geçiş gösteren kanama bozukluğudur, yaklaşık 5,000–30,000 doğumda bir görülür. Bu hastalık, üç alt tip ve alt sınıflara ayrılmıştır: Hemofili A, faktör VIII (antihemofilik faktör) eksikliği sonucunda görülür, toplam vakaların %80-90'ını (1:5000 doğum) oluşturur; dişiler taşıyıcıdır, erkekler yalnızca etkilenir ve erkekten erkeğe geçiş gerçekleşmez; Hemofili B (Christmas hastalığı), faktör IX (plazma tromboplastin bileşeni) eksikliğinden kaynaklanır, daha az yaygındır (1:30,000 doğum); ve C (Rosenthal sendromu) da faktör XI eksikliğinden kaynaklanır, çok nadirdir.

Hemofili A ve B'nin klinik göstergeleri kasiçi kanamalar, kolay morarma, travma ve cerrahi sonrası uzamış ölümcül kanamaların olması, ancak küçük sıyrık ve kesikler sonrasında artmış kanama olmamasıdır.

Ağız içi kanamalar hemofili hastalarında üzerinde önemle durulması gereken durumlardır, özellikle hava yolu obstruksiyonuna neden olabilecek kadar şiddetli olanları hastalar için hayati önem taşır. Kanama korkusu hemofilili hastaların fırçalama alışkanlığı kazanamamalarına neden olmaktadır. Fırçalama alışkanlığının oluşmaması beraberinde dişeti problemlerini ortaya çıkarmaktadır. Kanama korkusu nedeniyle ağız bakımlarını ihmal ettikleri sürece hastaların dişetlerindeki spontan kanamalar artmakta, bu durum kısır döngü haline gelmektedir. Bu hastalar diş çürükleri açısından yüksek risk grubunda bulunmaktadır.

Bu pilot çalışmanın amacı; yaşları 3-16 arası değişen (ort.:8,8±4,3) 10 erkek hemofili hastasının oral ve dental bulgularının sunulması ve sağlıklı bireylerle karşılaştırılmasıdır.

Hemofili hastalarından elde edilen ortalama DMFT değeri 3,29±3,4 , dft değeri 4,8±3,1, plak değeri 1,2±0,5 , Oral Hijyen İndeksi 1,2±0,5 , gingival indeks değeri 1,6±1,2 , tükrük akış hızı 0,5±0,2 olarak hesaplanmıştır. Hastalardan alınan tükrük örneklerinin analizi sonucunda; %70'inin tükrük tamponlama kapasitesinin yüksek , %50'sinin *Streptokokus Mutans* miktarının orta seviyede ve %80'inin *Laktobasillus* miktarının düşük ve orta seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Konjenital kanama bozukluğu olan hastalarda ağız sağlığının korunması önemlidir. Hemofili hastalarının dental yönetiminde başarı, hematologlar ve diş hekimleri arasındaki işbirliğinin sonucudur.

Poster Bildiri

BİR EPİDERMOLİZİS BÜLLOZA(KELEBEK HASTALIĞI) OLGUSUNDA AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI YAKLAŞIMI

Arş.Gör.Dt. Kübra YILMAZ*, Doç.Dr.Hüseyin KARAYILMAZ*, Doç.Dr.Özge ERKEN GÜNGÖR*, Dr.Öğr.Üyesi Zülfikar Zahit ÇİFTÇİ*

**Akdeniz Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti AD. Antalya, Türkiye*

dthkarayilmaz@yahoo.com, dtkubiss@outlook.com, erkentr@yahoo.com,

zzahitciftci@gmail.com

Epidermolizis Bülloza(EB); otozomal dominant veya resesif geçiş gösteren, toplumda görülme sıklığı 1/50.000 ile 1/500.000 arasında değişen, beraberinde nöromüsküler hastalık ve porfiriyanın da eşlik edebildiği, deride ve gastrointestinal sistemde minör travmalardan sonra veya kendiliğinden oluşan büllerle karakterize olan hastalıktır. Tip VII kollajeni kodlayan gende meydana gelen mutasyon sonucu gelişir. EB'nin 20'den fazla alt tipi olmakla birlikte, epidermal bazal membran zonunda bül oluşum seviyesine göre, simpleks tip (bazal keratinosit intrasellüler ayrışma), junktional tip (lamina lusidada ayrışma) ve distrofik tip (üst dermiş boyunca ayrışma) olmak üzere sınıflandırılabilir. Hastalığa, epidermis hücrelerini bir arada tutan intersellüler köprülerin kaybının sebep olduğu düşünülmektedir. EB basit vezikülöbüllöz lezyonlardan, erken ölümlere sebep olan şiddetli formlara kadar değişen derecelerde gözlenebilir. Genellikle doğumda veya doğumdan sonraki ilk altı ayda ortaya çıkar. Genel klinik özellikleri çeşitlilik gösterip, deride büller, kabuklu erozyonlar, skarlar, granülasyonlar, pigmentasyon değişiklikleri, skatrisyel kellik, distrofik tırnaklar ile karakterizedir. Oral bölgede dil, damak, bukkal mukoza, ağız tabanı ve dişeti etkilenmektedir ve büller en sık görülen bulgudur. Bu hastalarda ağızda oluşan ağrılı büller, sıklıkla beslenme problemlerine, zayıf oral hijyen ve diş sorunlarına neden olur. Defektli mine ve rampant çürükler görülebilir. Nadir olarak ankiloz ve çene hareketlerinde kısıtlanma olabileceği bildirilmiştir.

Bu olgu raporunda; kliniğimize dişlerindeki ağrı ve çiğneme problemleri nedeniyle başvuran ve anamnezinde simpleks tip EB tanısı konulduğu belirlenen 14 yaşındaki erkek hastanın oral ve dental bulgularının ve uygulanan tedavilerin sonuçlarının sunulması amaçlanmaktadır.

Hastanın kinik ve radyolojik muayenesi sonucunda derisinde büller ve kabuklu erozyon, oral bölgede ise bül oluşumu, defektli mine yapısı ve çok sayıda çürük oluşumu izlenmiştir. Periodontal ve restoratif tedavileri tamamlanan hastaya oral hijyen eğitimi verilmiş, florür uygulaması yapılmış, hasta takip altına alınmıştır ve hastada pozitif motivasyon oluştuğu gözlenmiştir.

Bu hastaların, çocuk doktorları, dermatoloji uzmanları ve çocuk diş hekimlerinden oluşan multidisipliner bir yaklaşım içerisinde, ağız diş sağlığı açısından takibi önemlidir.

Sözlü Bildiri

GEROPSİKİYATRİK BAKIMDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Tuğçe Kaplan[1], İlkay Keser[2]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye*

[2]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye*

tugcekaplan@sdu.edu.tr

Giriş: Yaşlanma biyolojik, psikolojik ve ruhsal değişimleri de beraberinde getirmektedir. Bireyler bu değişimleri kabullenip, yeni duruma uyumlanmada profesyonel desteğe ihtiyaç duyabilmektedirler. Yaşanılan olumsuzluklarla baş etme, bireyin ruh sağlığınının korunması ve geliştirilmesinde hemşirelerin, özelliklede psikiyatri hemşirelerinin güncel yaklaşımları takip etmesi oldukça önemlidir. Bu derleme çalışmasında, geropsikiyatrik bakımda uygulanan güncel hemşirelik müdahalelerini gözden geçirmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Literatür taraması, güncel veri tabanlarında "geropsikiyatrik bakım", "yaşlı bakımı", "hemşirelik müdahalesi", "hemşirelik bakımı", "geropsychiatric care", "elderly care", "nursing intervention", "nursing care" anahtar kelimeleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Araştırma sonuçları gün geçtikçe artan yaşlı popülasyonuna paralel olarak yaşlı bireylerin bakım ve rehabilitasyonu için kullanılan müdahale yöntemlerininde çeşitlendiğini ortaya koymaktadır. Güncel uygulamalar arasında, anımsama terapisi, hayvan destekli tedavi, müzik terapi ve reikinin yaygın olarak kullanıldığı saptanmıştır. Bağımsız bir hemşirelik girişimi olan anımsama terapisinin, yaşam ve psikolojik iyilik hali üzerine olumlu bir etki yaptığı, yaşlının topluma katılmasını sağladığı ve bilişsel uyarım sağlayarak yaşam kalitesini artırdığı belirtilmektedir. Hayvan destekli tedavinin yaşlı bireylerin ajitasyonunun azaltılmasında, sosyal etkileşiminin arttırılmasında, zihinsel işlevlerin iyileştirilmesinde, stresin azaltılmasında olumlu etkileri bulunduğu vurgulanmaktadır. Geropsikiyatrik bakımda uygulanan bir başka müdahale "yaşam enerjisi" anlamına gelen reikinin yaşlı bireylerde depresyonu, stres ve anksiyeteyi azalttığı belirtilmektedir. Bir diğer yöntem olarak kullanılan müzik terapisininde yaşlılarda depresif belirtileri azalttığı ve ruhsal durum üzerinde olumlu etkilerinin olduğu vurgulanmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: İncelenen çalışmalar anımsama terapisinin, hayvan destekli tedavinin, reikinin ve müzik terapisinin yaşlı bireyin bakımında uygulanabilecek etkin ve güncel müdahaleler olduğunu göstermektedir. Hemşirelerin güncel yaklaşımlar konusunda bilgilendirilmesi, bu yaklaşımların kullanılabilirliği ve uygulaması konusunda farkındalık oluşturulması, geropsikiyatrik bakımda güncel yaklaşımların uygulanması ve uygulama sonuçlarının paylaşılması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Geropsikiyatrik bakım, hemşirelik bakımı, hemşirelik müdahaleleri, güncel yaklaşım

CURRENT APPROACHES IN GEROPSYCHIATRIC CARE

Introduction: Aging brings with it biological, psychological and spiritual changes. Individuals can accept these changes and need professional support in adapting to the new situation. It is very important that nurses follow current approaches, especially psychiatric nurses, in the protection and development of the individual's mental health. In this study, we aimed to review the current nursing interventions in geroskeletal care.

Method: Literature survey was conducted using “geropsyciatric care”, “elder care”, “nursing intervention”, “nursing care” in current databases.

Results: The results of the research show that the intervention methods used for maintenance and rehabilitation of elderly individuals are varied in parallel with the increasing age-old population. Current applications include remembering therapy, animal-supported therapy, music therapy, and reiki. It is stated that remembering therapy, which is an independent Nursing Initiative, has a positive effect on life and psychological well-being, enables the elderly to participate in society, and improves the quality of life by providing cognitive stimulation. Animal-supported treatment has positive effects on reducing agitation of elderly individuals, increasing social interaction, improving mental functions and reducing stress. Another intervention in geroskeletal care, reiki, which means “life energy,” reduces depression, stress and anxiety in elderly individuals. In addition, it is emphasized that music therapy reduces depressive symptoms in the elderly and has positive effects on the mental state.

Conclusion and recommendations: Studies have shown that recall therapy, animal-supported therapy, reiki and music therapy are effective and up-to-date interventions that can be applied in the care of the elderly individual. It is recommended to inform nurses about current approaches, to raise awareness about the usability and application of these approaches, to apply current approaches in geropsychiatric care and to share the results of these approaches.

Keywords: Geropsikiyatrik care, nursing care, nursing interventions, current approach

Sözlü Bildiri

SİROZ HASTALARININ HASTANEYE YATIŞ RİSK FAKTÖRLERİNİN BELİRLENMESİ: SİSTEMATİK DERLEME

Ferya ÇELİK[1], Hicran BEKTAŞ[2]

1-Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, feryacelik@gmail.com

2-Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, hbaydin@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Siroz hastalarının hastaneye tekrarlı yatışları sağlık bakım yükünü artırmaktadır. Hastaneye yatış risk faktörlerinin belirlenmesi, bu faktörleri önleyecek girişimlerin planlanmasında yol gösterici olabilecektir.

Amaç: Bu sistematik derlemenin amacı siroz hastalarının hastaneye tekrarlı yatış risk faktörlerinin belirlenmesidir.

Yöntem: Şubat-Mart 2019 tarihleri arasında Ulakbim Ulusal Veri Tabanı, Scopus, Pubmed, Cochrane Library, Science Direct, Web of Science, EBSCOhost, Medline, CINAHL veri tabanlarında "siroz, hastaneye yatış, risk faktörü" Türkçe anahtar kelimeleriyle ve "cirrhosis, readmissions, risk factors" İngilizce anahtar kelimeleriyle tarama yapılmıştır. Tarama sonucunda 809 makaleye ulaşılmış ve 10 çalışma sistematik derlemeye dahil edilmiştir. Dahil edilen çalışmalarda hastaneye yatış risk faktörleri siroza bağlı gelişen komplikasyonlar yönünden incelenmiş, diğer nedenler değerlendirilmemiştir. Siroz dışındaki karaciğer hastalıkları olan ve karaciğer transplantasyonu olmuş bireylerin örneklemini oluşturduğu çalışmalar, sistematik derlemeye dahil edilmemiştir.

Bulgular: Siroz hastalarının hastaneye tekrarlı yatış oranları 30 gün içinde %15-53, 90 gün içinde %25-70.9 arasında değişmektedir. Hastaların tekrarlı yatış nedenleri karında asit %26.9-56, hepatik ensefalopati %20-47, üst gastrointestinal sistem kanaması %9-17 olarak belirtilmektedir. Spontan bakteriyel peritonit, hepatorenal sendrom, enfeksiyon, alkol kullanımı, erkek cinsiyet, düşük sosyo-ekonomik durum tekrarlı yatışlara neden olan diğer faktörler arasında yer almaktadır. Bir yıl içinde siroz hastalarının %2'sinin en az dört kez hastaneye yattığı belirtilmektedir. Tekrarlı yatışlar taburculuktan ortalama 18-58 gün sonra gerçekleşmektedir. Hastanede kalış süresi ortalama 4-8 gün arasında değişmektedir. Taburculuktan sonraki 30 gün içinde siroz hastalarının %41'i acil servise başvurmakta ve %22.5'i yılda en az üç kez tekrarlı acil servis başvurusu yapmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Siroz hastalarının hastaneye tekrarlı yatış oranları yüksektir. Bu durum siroza bağlı semptomların ve komplikasyonların hastalar tarafından yeterince iyi yönetilemediğini düşündürmektedir. Semptom yönetimini etkileyen faktörlerin tanımlanması, olumsuz faktörlerin ortadan kaldırılması ve semptom yönetimini artıracak girişimlerin planlanmasıyla hastaneye yatışların azaltılabileceği düşünülmektedir. Siroz hastalarında evde semptom kontrolünü artırabilmek ve komplikasyonların gelişmesini önleyebilmek için, hastalık özyönetim stratejilerinin geliştirilmesine yönelik hemşirelik girişimlerinin planlanması, hasta ve bakım verenlerine semptom yönetim eğitimlerinin düzenli olarak yapılması ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda uzaktan semptom yönetimine yönelik araçlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Siroz, Hastaneye yatış, Risk faktörü, Hemşirelik.

Sözlü Bildiri

DİYABETLİ BİREYLERDE ÖZ-YÖNETİM VE E-SAĞLIK OKURYAZARLIĞI

Şeyma DEMİR[1], Arzu AKMAN YILMAZ[2]

[1]*Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bolu Türkiye, seymademir@ibu.edu.tr*

[2]*Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bolu Türkiye, akmnar@gmail.com*

ÖZET

Diyabet; sıklığı giderek artan ve tedavisi etkin bir şekilde sürdürülmediğinde önemli komplikasyonlara neden olan kronik bir hastalıktır. Diyabet tedavisi çoklu faktörlerin yönetimini, bireysel yaşam tarzı değişikliklerini ve tedaviye mutlak uyumu gerektirmektedir. Bu nedenle diyabetli bireyler uygun beslenme, egzersiz planlaması, kan glikozunun kontrolü, ilaç uyumu, komplikasyonların izlenmesi ve risk faktörlerinin kontrolü gibi konularda öz-yönetimlerini sağlamalıdırlar. Diyabetli bireylerin öz-yönetimlerini etkili şekilde gerçekleştirebilmeleri için sağlık okuryazarlığı becerilerinin yeterli düzeyde olması önemlidir. Günümüzde, internetin sağlık bilgisi için birincil kaynak haline gelmesi ve dijital teknolojilerin artan bir hızla yaşamın içine yerleşmesi sağlık okuryazarlığı kavramını başka bir boyuta taşımış, e-sağlık okuryazarlığı kavramı gündeme gelmiştir. E-sağlık okuryazarlığı sağlık bilgilerinin elektronik kaynaklardan araştırılması, bulunması, anlaşılması ve bir sağlık sorununun çözümü için bu bilginin kullanılmasını kapsamaktadır. Çalışmalarda diyabetli hastaların tedavi seçenekleri, başa etme yolları, alternatif ve tamamlayıcı tedavi yöntemleri gibi konularda internetten bilgi araştırdıkları bulunmuştur. İnternet sayesinde bireyler diyabetle ilgili öz-yönetim aktivitelerine ilişkin bilgilerini geliştirebilmektedir.Ayrıca, dijital teknolojilerin kullanımı bu aktiviteleri destekleyerek bireylerin günlük yaşamını ve hastalık yönetimini kolaylaştırabilmektedir.

Sonuç olarak, elektronik bilgi kaynakları diyabetli bireylerin hastalık ve tedavileri hakkında kapsamlı bilgiye ulaşmaları ve öz-yönetimlerini iyileştirmeleri için kullanışlı olabilir. Ancak ulaşılan bilginin kalitesini değerlendirmek ve bunu bireysel sağlık durumuna uygulanabilecek bilgiye dönüştürmek için belirli bir beceri gerekmektedir. Bu nedenle, e-sağlık okuryazarlığı diyabette öz-yönetim ile ilgili eğitimlerin içeriğine dâhil edilmelidir. Bu derlemede diyabetli bireylerde öz-yönetim ve e-sağlık okuryazarlığı kapsamlı bir şekilde ele alınarak sağlık çalışanlarının konuya dikkatini çekmek amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Diyabet, E-Sağlık Okuryazarlığı, Hemşirelik, Öz-Yönetim

(SELF-MANAGEMENT AND E-HEALTH LITERACY IN DIABETIC INDIVIDUALS)

ABSTRACT

Diabetes is a chronic disease that increasing incidence and leading to significant complications when its treatment is not effectively maintained. The treatment of diabetes requires the management of multiple factors, individual lifestyle changes and absolute adherence to treatment. Therefore, individuals with diabetes have to provide their self-management, including appropriate nutrition, exercise planning, control of blood glucose, medication adherence, monitoring of complications and control of risk factors. It is important that individuals with diabetes have sufficient level of health literacy to perform their self-management effectively.

Nowadays, as internet becomes the primary source for the health related information and the digital technologies become increasingly part of the daily lives, health literacy has been moved to another dimension and, the concept of e-health literacy has become a current issue. E-health literacy is included to search, to find, to understand of health related information from electronic sources and to use of it for solving a specific health issue. In the studies, it had been found that patients with diabetes had searched for information about treatment options, coping ways, alternative and complementary treatment methods on the internet. Thanks to the internet, individuals are able to develop their knowledge on self-management activities related to diabetes. Also, the use of digital technologies can facilitate the daily life and disease management of individuals by supporting these activities.

In conclusion, electronic information resources can be useful for individuals with diabetes in order to access to comprehensive information about the disease and its treatment and to improve their self-management. However, a certain ability needs to evaluate the quality of the information accessed and to convert it into knowledge that can be applied to a specific health condition. Therefore, e-health literacy should be included in diabetes self-management trainings. In this review, by handling comprehensively self-management and e-health literacy in individuals with diabetes, it was aimed to draw attention of health care workers to the issue.

Keywords: Diabetes, E-health literacy, Nursing, Self-management

Poster Bildiri

SÜT DİŞİNDE İNTRÜZİV LÜKSASYON : BİR OLGU RAPORU

Zülfikar Zahit Çiftçi[1], Şadiye İŞBİLİR[2]

1: Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti A.D., Antalya

2: Arş. Gör. Dt. Akdeniz Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti A.D., Antalya

GİRİŞ: Süt dişi travmaları, çocuk hastalarda sıklıkla görülen ve tedavi edilmediği takdirde diş ve çevre dokularda kalıcı hasar oluşturma potansiyeli yüksek olan yaralanmalardır. Dişin uzun aksı boyunca alveol soketi içerisine gömülmesi olarak tanımlanan intrüzyon yaralanmaları süt dişlerinde meydana geldiğinde, alttaki daimi diş germinin zarar görmesini önlemek veya oluşacak zararı en aza indirgemek için mevcut bulgulara göre farklı tedavi alternatiflerinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu olgu raporunda, üst çene süt orta kesici dişte görülen intrüzyon yaralanması sonrasında pasif erüpsiyona bırakılan dişin düzenli takibi sonrası spontan iyileşmesinin sunulması amaçlanmıştır.

OLGU RAPORU: Geçirdiği travma nedeniyle Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Pedodonti AD.'ye başvuran, 3 yaşındaki erkek hastanın alınan anamnezinde, hastanın sistemik olarak herhangi bir probleminin olmadığı, 2 gün önce evde oyun oynarken koltuktan düşerek dişini kalorifer peteğine çarptığı öğrenilmiştir. Ağız içi muayenede; 51 no'lu süt dişi kronunun yaklaşık olarak yarısının rotasyonlu bir şekilde intrüze olduğu, dudakta kızarıklık ve şişlik gözlendiği ve diğer diş ve çevre dokularda herhangi bir problem olmadığı belirlenmiştir. Klinik ve radyografik muayenede diş kökünün alttaki daimi dişe zarar vermeyecek şekilde bukkal yönde intrüze olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle dişe herhangi bir müdahale yapılmadan dişin kendiliğinden sürmesi için takip edilmesine karar verilmiştir.Düzenli olarak klinik ve radyografik takibi yapılan intrüze dişin, 12 aylık takibi sonrasında hafif rotasyonlu pozisyonda spontan erüpsiyonu gözlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ: Süt dişi intrüzyonu vakalarında, alttaki daimi diş yaralanmasını ve buna bağlı sekel oluşumunu önlemek için, yer değiştirme yönünün belirlenmesi çok önemlidir. Bu vakada, intrüzyon doğrultusunun uygun olması nedeniyle dişin çekilmeyip, ağızda tutulmasına karar verilmiştir. Bir yıllık takip sonucunda dişin sağlıklı olduğu ve spontan erüpsiyona uğradığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: İntrüzyon, Dental Travma, Çocuklar, Pasif Erüpsiyon

Sözlü Bildiri

OVER KANSERİ NEDENİYLE İLEOSTOMİ AÇILAN BİREYİN BAKIMINDA ROY UYUM MODELİNİN KULLANIMI: OLGU SUNUMU

İlkay ÇULHA , Elif GÜRSOY

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, iculha@ogu.edu.tr

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, egursoy@ogu.edu.tr

Giriş: Türkiye Kanser İstatistikleri 2018 yılı verilerine göre over kanseri, kadınlarda en sık görülen ilk on kanser arasında yedinci sıradadır[1].Over kanseri sessiz bir yayılım gösterdiği için ileri evrede tanı konulmakta; barsaklara, omentuma, pelvis ve retroperitoneal lenf nodlarına yayılım gerçekleşebilmektedir. Kanserin barsaklara yayılımında tedavi, barsak rezeksiyonu ve stoma açılmasıdır[2,3].Bu durum bireyin kanser ve yoğun tedavilerine ek olarak stomaya da uyum yapmasını zorunlu kılmaktadır. Hastanın bakımının Roy Uyum Modeli (RUM) doğrultusunda yapılandırılması, hastanın stomaya uyum sağlamasında yararlı olacaktır[4].

Amaç: Bu çalışmada; ileostomili bireye yönelik RUM doğrultusunda planlanan bakım sürecinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma klinik araştırma niteliğinde olmayıp, ileostomili bireye yönelik planlanan bakım sürecinin incelendiği bir olgu sunumudur. Çalışmanın verileri, 3. basamak bir üniversite hastanesinde Ekim-Kasım 2018 tarihleri arasında, hastaya gerekli açıklamalar yapıldıktan ve yazılı onamı alındıktan sonra toplanmıştır. Veriler ve literatür doğrultusunda bireyin hemşirelik bakımı RUM'a göre planlanmıştır. Olgu sunumunda hastanın kişiliğine yönelik bilgi verilmemiş, hastaya ait fotoğraf kullanılmamıştır.

Bulgular: Olgu; 51 yaşında, evli, ev hanımı ve 2 çocuk annesidir. 8 ay öncesinde hastaya over kanseri nedeniyle total abdominal histerektomi, bilateralsalfingooferektomi, omentektomi ve lenf nodu diseksiyonu işlemleri uygulanmıştır. Hasta en son 1 ay öncesinde kemoterapi almıştır. Şiddetli karın ağrısı ve bulantı şikayetleriyle kuruma başvuran hastaya yapılan tetkikler sonucunda debulking cerrahiyle birlikte kalıcı ileostomi açılması planlanmıştır. İleostomi ameliyatı sonrasında, RUM doğrultusunda hastaya ait uyaranlar ve dört uyum alanına ait hemşirelik tanıları belirlenmiştir. *Fizyolojik alanda;* ağrı, yorgunluk, beslenmede yetersizlik, barsak boşaltımında değişiklik, stoma bakımına yönelik bilgi-beceri eksikliği, *benlik kavramı alanında;* benlik saygısında bozulma ve anksiyete, *rol fonksiyon alanında;* annelik rolünü gerçekleştirememesi, *karşılıklı bağlılık alanında;* iletişimde bozulma ve bireysel başetmede yetersizlik tanıları belirlenmiş, uygun girişimler planlanmıştır.

Sonuç: Bu olgu sunumunda over kanseri nedeniyle ileostomi açılan bir hastanın ileostomiye uyumunun sağlanmasında RUM'un kullanımına yer verilmiştir.

Anahtar sözcükler: Over kanseri, ileostomi, roy uyum modeli

Sözlü Bildiri

BAKIMVERENLERDE İKİNCİL TRAVMATİK STRES

Canan DEMİR BARUTCU*

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*

cdemir@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Günümüzde teknoloji-tıp alanındaki hızlı gelişmelere paralel olarak, beklenen yaşam süresi artmış ve buna bağlı olarak kronik hastalıkların insidansı da artmıştır. Dünyada 2015 yılında meydana gelen 58 milyon ölümün 35 milyonu (%60) kronik hastalıklar nedeni ile olmuştur. Kronik hastalıklar yalnızca hastayı değil aynı zamanda hastanın ailesi ve çevresini de biyopsikososyal yönden etkilemektedir. Kronik hastalıkların evreleri ilerledikçe hastalar gereksinimlerini karşılamak için bir başkasının yardımına ihtiyaç duyar hale gelmektedirler ve hastaların bakımının çoğunluğu aile üyeleri tarafından karşılanmaktadır. Özellikle ileri evrede hastası olan bakım veren; hastasının gereksinimlerini karşılamak için işini bırakabilir ya da çalışma süresini azaltabilir, sosyal aktivitelere zaman ayıramayabilir, ev işlerini eskisi gibi yerine getiremeyebilir, çocuklarına/diğer aile bireylerine zaman ayıramayabilir, hatta kendi öz-bakım aktivitelerini bile yerine getiremeyebilir. Tüm bu nedenler bakım verenlerin yaşamını fiziksel, psikolojik, sosyal, ekonomik ve manevi olarak etkilemekte ve yoğun stres oluşturmaktadır. Travmatize olmuş bireylere yardımcı olma arzusu sonucu ortaya çıkan davranış ve duygular ikincil travmatik stresi oluşturmaktadır. Bu açıdan travmatik olay yaşayan bireylerle direkt olarak temas halinde olan bireyler ikincil travmatik stres açısından risk altındadır. İkincil travmaya maruz kalan bireyler günlük yaşamını devam ettirmekte zorlanabilir, travmayı deneyimleyen kişinin yaşadığı kaçınma, artmış uyarılmışlık, yeniden yaşama gibi belirtileri yaşayabilir. Bakım veren kişiler bakımı yönetmekte başarısız olabilmekte ve çaresizlik, suçluluk, öfke, korku gibi duygular, sosyal izolasyon, depresyon, anksiyete, tükenmişlik, fiziksel-psikolojik sağlıkta bozulma, madde kullanımı, kişilik bozukluğu, travma sonrası stres bozukluğu gibi ruhsal hastalıklara yakalanmaktadır. Sonuç olarak bireyin hayatında travmatik bir yaşantının olması, yalnızca yaşantıya doğrudan maruz kalan bireyi değil, bireyin iletişimde bulunduğu kişileri de etkileyebilmektedir. Bakım verenlerin bakım nedeniyle yüklerinin fazla olduğu, ikincil travmatik stres düzeyinin yüksek olduğu bilinmektedir. Bakım verenlerin ikincil travmatik strese bağlı semptomların ortaya çıkmaması için yaşadığı stresi azaltacak, dolaylı travma reaksiyonlarını en aza indirgeyecek girişimlere ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: bakım veren, ikincil travmatik stres

Sözlü Bildiri

NOVEL SHELLAC CONTAINING PACLITAXEL-COATED BALLOON ANGIOPLASTY CATHETER FOR LOWER EXTREMITY PERIPHERAL ARTERY DISEASE; A PILOT STUDY

Ahmet Rifki CORA

Isparta City Hospital, Department of Cardiovascular Surgery, Isparta, Turkey, drahmetcora@gmail.com

ABSTRACT

BACKGROUND: To report our preliminary results and real-world experiences regarding the use of a novel paclitaxel-coated balloon catheter in a cohort of patients with lower extremity peripheral artery disease at different stages.

METHODS: A prospective cohort pilot study was conducted and the study group was made up of a total of 20 patients with peripheral artery disease who underwent endovascular balloon angioplasty with BioPath™ 014 or 035 which is a novel paclitaxel-coated and shellac containing balloon catheter. Eleven patients had a total of 13 TASC II-A lesions, 6 patients had a total of 7 TASC II-B lesions, 2 patients had TASC II-C lesions and 2 patients had TASC II-D lesions.

RESULTS: In 13 patients, a single attempt with BioPath™ catheter was adequate to treat a total of 20 target lesions whereas in 7 patients more than one attempt with a different sized BioPath™ catheter was necessary. In 5 patients, total or near-total occlusion in the target vessel was initially treated with an appropriate sized chronic total occlusion catheter. Thirteen patients (65%) had at least one categorical improvement in Fontaine classification and none had symptomatic worsening.

CONCLUSIONS: BioPath™ paclitaxel-coated balloon catheter seems to offer a useful alternative to the similar devices for treatment of femoral-popliteal artery disease. These preliminary results warrant confirmation with further research to reveal the safety and efficacy of the device.

Keywords: peripheral artery disease; percutaneous transluminal angioplasty; drug-coated balloon; drug-eluting balloon; paclitaxel-coated balloon.

Sözlü Bildiri

TIBBİ EGZERSİZLERİN YAŞLI HASTALARIN BAĞIMSIZ YÜRÜMELERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Müşerref SEDEF

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Nörolojik Rehabilitasyon Ana Bilim Dalı, 43100 KÜTAHYA e-posta:mfsedef@yahoo.com

1.Giriş:

Sağlıklı bir insan dakikada ortalama 110 adım atarken yaşla beraber adım genişlik ve uzunluğu kısalır, pelvis rotasyonları azalır ve ayağın yere basılı kaldığı süre artar. Önemli bir hastalığı bulunmasa bile bu sebeplerle yaşlıların zamanla bağımsız yürüme yetisi azalıp yürüyüşleri yavaş ve patolojik hale gelir.

Yapılan yürüyüş eğitimi ve rehabilitasyonuyla yaşlıların bu yetersizlikleri önemli ölçüde azaltılarak, yürüme yetenekleri bağımsız veya az bağımlı olarak tekrar kazandırılabilmektedir.

2.Amaç:

Patalojik yürüyüş paterni gelişmiş olan yaşlılara uygulanan yürüyüş eğitimi ve tıbbi egzersizlerin, yeniden bağımsız yürüme yeteneklerini kazanmalarında etkili olup olmadığını araştırmak amacıyla yapılmıştır.

3.Yöntem:

Çalışmaya; Ağustos 2015- Ocak 2016 tarihleri arasında fizik tedavi ünitesinde rehabilite edilip yürüyüş yetersizliği olan edilen 60 yaş ve üzeri hastalar arasından tesadüfi yöntem ve gönüllülük esasına göre seçilmiş 6'sı erkek 9'u bayan 15 hasta dahil edilmiştir.

Fizik tedavi programına başlanmadan önce hastaların yürüyüş dengeleri Berg Denge Ölçeği ve Tandem Yürüyüş testi ile test edildi. Günlük 1'er saat toplam 30 seans rehabilitasyon programına alınan hastalara evlerinde egzersizleri tekrarlamaları önerildi. 30 seans tedavi bitiminde yürüyüş dengeleri yine Berg Denge Ölçeği ve Tandem Yürüyüş testi ile test edilmiştir.

4.Bulgular:

Hastaların yaş ortalamaları 66,3±5.6 yıl olarak tespit edilmiştir. Rehabilitasyon programına başlanmadan önceki Berg Denge Skalası ortalaması 23,6±8,5 sonrası 42±7,4, "Tandem Yürüyüş Testi" ortalaması 1,7 adım, sonrası 3,3 adım olduğu tespit edilmiştir.

5.Tartışma ve Sonuç:

Ölçülen değerler iki eş arasındaki farkın anlamlılık testiyle test edilip alfa 0.05 anlamlık düzeyindeki tablo değeriyle karşılaştırıldığında, Berg Denge ve Tandem Yürüyüş Testindeki olumlu artışın istatistiki olarak anlamlı olduğu belirlenmiş, tıbbi egzersizlerin yaşlı hastaların bağımsız yürümelerine olumlu yönde etki ettiği sonucuna varılmıştır.

6.Anahtar Sözcükler:
Yaşlı Hasta, Bağımsız Yürüme, Tıbbi Egzersiz.

Sözlü Bildiri

MASA BAŞI İŞLERDE ÇALIŞANLAR İLE AĞIR İŞLERDE ÇALIŞANLARIN AĞRI VE POSTÜR YÖNÜNDEN ANALİZ EDİLİP KARŞILAŞTIRILMASI

Feyzan Cankurtaran[1], Alihan Karaüzüm[1], Ebubekir Korkmaz[1], Burak Özdemir[1], Sabit Kılıç[1], Furkan İlhan[1], Süleyman Yasir Kalaycı[1], Altan Arık[1], Safa Yüksel[1], Ahmetcan Şanlı[1]

[1]*Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Kayseri.*

E-posta: fcankurtaran637@gmail.com, alihankarauzum1@gmail.com, ebubkr.krkmz38@hotmail.com, burak_ozdemir_95@hotmail.com, sabit_kilic@outlook.com, furkanilhan38@gmail.com, suleymanyasir@gmail.com, altanarik38@gmail.com, jeandark_07@hotmail.com, kayserili_ahmet18@gmail.com

1.Giriş: Mesleki yaşamdan kaynaklanan sorunların başlıca etkilediği meslek gruplarından bazıları masa başı çalışanlar ve ağır işlerde çalışan işçilerdir. Ağır işlerde çalışan işçiler çalışma yaşamları sırasında yoğun fiziksel aktivite yapmaktadırlar. Masa başı işlerde çalışanlar ise uzun süre masa başında vakit geçirmeleri sebebiyle minimal düzeyde fiziksel aktivite ile çalışan bireylerdir. Her iki meslek grubu bahsedilen durum nedeniyle vücut sistemleri üzerinde etkin rol oynayan risk faktörlerine maruz kalmaktadır.

2.Amaç: Çalışmamızın amacı değerlendirmeye alınan meslek gruplarının ağrı ve postür yönünden değerlendirilip karşılaştırılmasıdır.

3.Yöntem: Bu çalışmaya 78 masa başı çalışan, 72 ağır işçi olmak üzere 18-55 yaş aralığında, sağlıklı ve en az bir yıl iş tecrübesine sahip olan 150 kişi dahil edilmiştir. Vücudun dokuz anatomik bölgesini (boyun, omuzlar, sırt, dirsekler, bel, bilekler ve eller, uyluklar ve kalçalar, dizler, ayaklar-ayak bilekleri) içeren kas iskelet sistemi rahatsızlıklarının 12 aylık ve 1 haftalık prevelansını değerlendirmek için Genişletilmiş Nordic Kas İskelet Anketi (NMQ-E) kullanılmıştır. Postürü değerlendirmek için Modifiye New York Postür Analizi kullanılmıştır.

4.Bulgular: Masa başı çalışanlar ile ağır işlerde çalışanlarda boyun, omuz, sırt ve el-el bileği ağrı şiddeti açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulundu (sırasıyla, $p<0,001$, $p<0,001$, $p<0,001$, $p=0,006$). Postür karşılaştırılmasında da meslek grupları arasında sadece baş pozisyonunda anlamlı bir farklılık bulundu ($p=0,042$).

5.Tartışma ve Sonuç: Çalışma bulgularımız farklı anatomik bölgelerdeki kas iskelet sistemi rahatsızlıklarından boyun, omuz, sırt ve el-el bileği ağrı şiddetinin masa başı çalışanlarda daha yüksek olduğunu ve ağır işlerde çalışanların baş postürünün daha düzgün olduğunu göstermektedir.

6.Anahtar sözcükler: Kas-iskelet sistemi, Ağrı, Postür

Sözlü Bildiri

ANKİLOZAN SPONDİLİTLİ BİREYLERDE TAİ CHİ EGZERSİZ PROGRAMININ DENGE, FONKSİYONEL MOBİLİTE VE ALT EKSTREMİTE KUVVETİ ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Sebahat Yaprak Çetin [1], Bilge Başakçı Çalık [2], Ayşe Ayan [3]

[1]*Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümü*
Email:fzt_s.yaprakulgen@hotmail.com
[2]*Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksek Okulu*
Email:fztbilge@hotmail.com
[3]*Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Romatoloji Ana Bilim Dalı*
Email:drayseayan@yahoo.com.tr

1.Giriş: Ankilozan spondilit (AS), çoğunlukla aksiyal eklemleri etkileyen ve spinal mobilitede limitasyona neden olabilen kronik bir inflamatuar hastalıktır. AS'de denge postüral değişiklikler, kas kısalığı ve güçsüzlüğü, atrofi, hastalığa sekonder eklem tutulumu ve hareket kısıtlamalarından olumsuz etkilenir. Son araştırmalar, AS'li hastaların dengesinin zayıf olduğunu belirtmiştir. Tai Chi Chuan dengeyi artırmak için uygulanan geleneksel bir Çin egzersiz yöntemidir.

2.Amaç: Çalışmanın amacı, AS'li bireylerde Tai Chi'nin denge, fonksiyonel mobilite ve alt ekstremite kuvveti üzerine etkisini incelemektir.

3.Yöntem: Çalışmaya yaş ortalaması 47.72±9.20 olan AS tanısı almış 11 kişi dahil edilmiştir. Katılımcılara 10 hafta boyunca haftada 2 kez 1 saatlik Tai Chi egzersiz programı uygulanmıştır. Dengeyi değerlendirmek için Berg Denge Ölçeği, fonksiyonel mobiliteyi değerlendirmek için Zamanlı Kalk ve Yürü testi, alt ekstremite kuvvetini değerlendirmek için 30 sn Otur Kalk Testi kullanılmıştır. Değerlendirmeler eğitimden önce ve sonra yapılmıştır.

4.Bulgular: Eğitim sonrası, denge, fonksiyonel mobilite ve alt ekstremite kuvveti açısından AS'li bireylerde eğitim öncesi değerlere göre istatistiksel olarak anlamlı değişiklik bulunmuştur (p: 0.003, p: 0.003, p: 0.003).

5.Tartışma ve sonuç: Bu çalışmanın sonuçları, Tai Chi egzersiz programının AS'li bireylerde denge, fonksiyonel mobilite ve alt ekstremite kuvvetini olumlu yönde değiştirdiğini göstermiştir. Buna göre Tai Chi egzersiz programı, AS'li bireylerde denge, fonksiyonel mobilite ve alt ekstremite kuvvetini geliştirmek için kullanılabilir.

6.Anahtar kelimeler: Tai Chi, Ankilozan spondilit, Denge, Fonksiyonel mobilite

EFFECTS OF TAİ CHİ EXERCISE PROGRAM ON BALANCE, FUNCTIONAL MOBILITY AND LOWER EXTREMITY STRENGTH IN INDIVIDUALS WITH ANKYLOSING SPONDYLITIS

1.Inroduction: Ankylosing spondylitis (AS) is a chronic inflammatory disease that mainly affects axial joints and may cause limitations in spinal mobility. The balance in AS is negatively affected by postural changes, muscle shortness and strength, atrophy, joint involvement secondary to the disease, and movement limitations. The latest researches stated that patients with AS had poor balance. Tai Chi Chuan is a traditional Chinese exercise method that has been practiced for improve balance.

2.Aim: The aim of the study was to examine the effect of Tai Chi on balance, functional mobility and lower extremity strength in individuals with AS.

3.Methods: The study included 11 individuals, aged 34-58 years, with AS. The participants received a 1-hour Tai Chi exercise program twice a week for 10 weeks. The balance function of the individuals were assessed using the Berg Balance Scale. The Timed Up and Go Test was used to assess functional mobility. The 30 sec Chair Stand Test was used to assess lower extremity strength. The assessments were made before and after training.

4.Results: After training, balance, functional mobility and lower extremity strength tests improved compared to pre-training values in individuals with AS (p:0.003, p:0.003, p:0.003).

5.Discussion and Conclusions: The results of this study showed that Tai Chi exercise programs had positive effects on balance, functional mobility and lower extremity strength in individuals with AS. Tai Chi exercise programs could be used to improve balance, functional mobility and lower extremity strength in individuals with AS.

6.Key words: Tai Chi, Ankylosing Spondylitis, Balance, Functional mobility

Sözlü Bildiri

ISPARTA İLİNDEKİ AİLE HEKİMLERİ İLAÇ TERCİHLERİNİ NASIL OLUŞTURUYOR?

(How Do Family Physicians in Isparta Create Drug Preferences?)

Mehtap SAVRAN[1]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı; Isparta, Türkiye*

Amaç: Isparta'daki aile hekimlerinin ilaç tercihlerini nasıl oluşturduklarını belirlemek
Yöntem: Eylül 2017-Şubat 2018 arasında Isparta il merkezindeki aile hekimlerinden, çalışmaya katılmak isteyen 30 hekime, çoktan seçmeli ve açık uçlu sorularla K-ilaç listeleri olup olmadığı soruldu ve belirli endikasyonlardaki ilaç tercihlerini etkileyen faktörler belirlendi.
Bulgular: Yaş ortalaması 45,7 ± 6,3 olan hekimlerin %90'ının K-ilaç listesi yoktu. Belirli endikasyonlardaki ilaç tercihlerini oluşturmada klinik tecrübe (%73,3) ve hasta geri dönüşleri (%43,3) ön plandayken ilacın kullanım şekli/dozu, hasta uyumu, alışkanlık, meslektaşlardan edinilen bilgi ve alınan eğitimler daha az orandaydı (her biri %3,3). Hekimlerin %80'i belli bir endikasyonda sıklıkla kullandığı antibiyotiği nadiren, %10'u sık sık değiştirdiğini, %6,7'si hiç değiştirmediğini ve %3,3'ü ihtiyaç duydukça değiştirdiğini belirtti. Bu değişikliğin nedenini %36,7'si direnç gelişimi (etkisizlik), %30'u yan etki, %23,3'ü alerji, %23,3'ü hasta geri bildirimi, %10'u klinik gözlem, %6,7'si hasta uyumu, %6,7'si hastalığın tekrarı, %3,3'ü ek hastalıkların varlığı, ilaç etkileşimi ve ilacın maliyeti olarak açıkladı. Hekimlerin tamamı daha önce akılcı ilaç kullanımı (AİK) ile ilgili bir eğitim aldıklarını, %40 bu eğitimin etkisi olmadığını, %20'si olumlu etkisi olduğunu, %10'u reçete edilen antibiyotiği azalttığını, %10'u bilgilerinin tazelendiğini, %10'u ilaç tercihlerinde değişikliğe gittiğini, %6,7'si akılcı ilaç kullanmayı sağladığını ve %3,3'ü klinik tecrübe ile yeni plan oluşturmayı sağladığını belirtti.
Sonuç: K-ilaç listesi oluştururken kullanılan eniyileme analizi, ilaçların etkililik, güvenlilik, uygunluk ve maliyet ölçütleriyle yapılır. Hekimlerin son dönemde AİK eğitimi almasına karşın K-ilaç listesine sahip olmamaları, eğitimlerde bu noktanın vurgulanması gerekliliğini ortaya koyar. Diğer taraftan belirli bir endikasyondaki ilaç tercihleri sorgulandığında; klinik tecrübe ve hasta geri dönüşlerini önemsemeleri etkililik, ilaç değişikliği için alerji ve yan etki gelişiminin dikkate alınması güvenlilik ölçütü olarak değerlendirilebilir. Ancak uygunluk kapsamında değerlendirilen ilacın kullanım şekli ve hasta uyuncuyla maliyet kriterinin geri planda kalması bu konuda eksik kalan noktalardır.
AİK'da önemli yeri olan aile hekimlerinin mezuniyet öncesi ve mezuniyet sonrası eğitimlerinde, eniyileme analizine yer verilmelidir.
Anahtar Sözcükler: K-ilaç, ilaç tercihi, aile hekimi

Poster Bildiri

RADYASYONUN İNSAN SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ VE RADYASYONDAN KORUNMA

Serpil EMİKÖNEL[1]

[1]*Uşak Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Görüntüleme Programı, Uşak*

[1]serpil.emikonel@usak.edu.tr

Teknolojideki hızlı gelişmeler insan hayatında birçok kolaylık sağlarken insan sağlığını tehdit eden bazı faktörler de ortaya çıkarmıştır. Bunlardan birisi de radyasyondur.

Yaşadığımız çevrede radyasyon önemi gittikçe artan bir unsur haline gelmiştir. Tıpta teşhis ve tedaviden nükleer santraller aracılığı ile elektrik enerjisi elde edilmesine, endüstride kalite kontrollerinde yarar sağlamasından dolayı geniş bir kullanım alanına sahiptir.

Radyasyon teknolojisi toplumsal yaşamı kolaylaştırmasının yanında maruziyete bağlı olarak pek çok sağlık problemini de beraberinde getirmiştir. İyonlaştırıcı radyasyonun canlıda biyolojik bir hasara neden olabilmesi için bu radyasyon enerjisinin canlıyı oluşturan hücreler ve dokular tarafından soğurulması gerekir. Meydana gelebilecek olası hasarlar ise alınan enerjinin türü, miktarı, maruz kalma süresi ve şekli bilindiğinde en iyi şekilde değerlendirilebilir. Radyasyonun insan sağlığı açısından yaratabileceği zararlı etkilerinden bazıları radyasyon yanıkları, kanser ve gelecek nesillerdeki genetik bozukluklardır. Radyasyon dozuna çok büyük miktarda maruz kalınması ani ölümlere bile sebep olabilmektedir. Bu nedenle radyasyondan korunmanın gerekliliği ortaya çıkmıştır. Radyasyondan korunmada amaç, deterministik etkilerin önlenmesi (ölüm, cilt yanıkları, katarakt), stokastik etkilerin ise meydana gelme olasılığının en aza indirilmesi (kanser, genetik etkiler) ‘dir.

Radyasyondan korunma üç temel ilkeyi göz önüne alır:

1) Justifikasyon: Kişilere net bir fayda sağlamayan radyasyon uygulamasına izin verilmemelidir. Özellikle x-ışınlarının tıbbi kullanımlarının gerekçelendirilmesi gerekmektedir. X-ışını ile tıbbi bir uygulama yapılmadan önce ışınlamanın getirisi dikkate alınmalıdır.
2) Optimizasyon: Mümkün olan en az doz ile en iyi sonucun elde edilmesidir. Optimizasyonun sınırlandırılması için özellikle maruz kalacak personelin çalışma zamanının azaltılması, kişi ile radyasyon kaynağı arasındaki mesafenin artırılması ve zırhlama malzemelerinin kullanılması sağlanabilir.
3) Doz sınırları: Kişilerin ışınlanmalarının sınırlandırılmasıdır. Özellikle tıbbi uygulamalarda justifikasyon ve optimizasyon ilkeleri de göz önüne alınarak gerekli olan en düşük doz ile uygulamalar gerçekleştirilmelidir.

Sonuç olarak bu çalışmada radyasyonla ilgili temel bilgi verilerek insan sağlığı üzerine etkileri ve iyonize radyasyonun zararlı etkilerinden korunulması üzerinde durulmuştur. İyonize radyasyonun biyolojik etkileri ve korunma yöntemleri hakkında insanlar bilgilendirilmelidir.

Anahtar kelimeler: Radyasyon, Biyolojik etkiler, Radyasyondan korunma

Poster Bildiri

SAĞLIK HİZMETLERİNDE TEMEL RADYOLOJİK GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Serpil EMİKÖNEL[1]

[1]*Uşak Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Görüntüleme Programı, Uşak*

[1]serpil.emikonel@usak.edu.tr

Teknolojideki hızlı gelişmeler ile birlikte insan hayatına birçok kolaylık sağlayan hastalıkların tanı ve tedavisinde büyük bir öneme sahip olan radyolojik yöntemler yer almaktadır. Radyolojide birçok ileri teknolojik modern görüntüleme cihazları bulunmaktadır. Burada amaç vücudun organ ve dokularını bir fotoğraf şeklinde gözlemlemektir. Bu görüntülerin biri tanısal radyoloji diğeri girişimsel radyoloji olmak üzere iki farklı alanı vardır. Tanısal radyolojinin uygulama alanları röntgen, bilgisayarlı tomografi (BT), manyetik rezonans görüntüleme (MR) ve Ultrasonografi (US) olmak üzere dört temel yöntemi vardır. Bazı ülkelerde radyolojinin beşinci yöntemi olarak radyonüklid görüntüleme, ülkemizde nükleer tıp adı altında yer almaktadır. Radyolojik tanı yöntemlerinde görüntüleri elde edebilmek için kullanılan enerji türleri; röntgen ve BT de; x-ışını, MR da radyo dalgaları ve US de yüksek frekanslı ses kullanılmaktadır.

Röntgen de vücudu farklı oranlarda geçen x-ışınları bir röntgen filmi yada floresan ekran üzerine görüntü düşürülerek sabit veya canlı görüntüler elde edilir.

Bilgisayarlı tomografi, kesitsel bir görüntüleme yöntemidir. Vücudu geçen x-ışınları dedektörlerle ölçülerek geçtiği dokuların x-ışınlarını zayıflatma oranlarıdır ve dijitalize edilir. Görüntüler dijital değerlerin bilgisayarda işlenmesi ile oluşturulur.

Manyetik rezonans görüntüleme yönteminin veri kaynağı su ve yağ moleküllerindeki hidrojen çekirdeği yani protonlardır. Güçlü bir manyetik alan içerisinde, protonlar vücuda gönderilen radyo dalgaları ile uyarılır. Uyarılan protonlardan gelen sinyaller ölçülerek dijitalize edilir. Bu ölçümlerden güçlü bilgisayarlar aracılığı ile kesit görüntüler elde edilir.

Ultrasonografi mekanik bir enerji türü olan ses, vücudu geçerken sese davranışı farklı olan yapıların yüzeylerinden yansımaktadır. Görüntü ise vücuda gönderilen sesin yankılarından oluşturulan incelenen bölgenin kesiti şeklindedir. Kan akımı ise, akan kanın şekilli elemanlarının gönderilen seste yaptığı faz ve frekans değişiklikleri ile akım değerlendirilir (Doppler US).

Girişimsel radyolojide, tanısal radyoloji yöntemlerinin klavuzluğunda hastalıklı olan bölgeye tedavi amacı ile dışarıdan girişimde bulunulmaktadır.

Bu çalışma günümüzde birçok hastalıkların teşhis ve tedavisinde büyük bir öneme sahip olan radyolojik tetkiklerde kullanılan başlıca görüntüleme yöntemleri tanıtmak amacıyla hazırlanmıştır. Cihazların çalışma prensipleri ve uygulama yöntemleri hakkında bilgi verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Radyoloji, Sağlık, Görüntüleme cihazları

Sözlü Bildiri

AKUPUNKTUR

***Ayşe ARLIER, *Kübra YILDIRIM**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Akupunktur son derece eski ve zengin bir deneyime dayanır. En eski tedavi yöntemlerinden biri olup tarihi 2-3 bin yıl gerilere kadar gider. Kelime anlamı olarak "iğnelemek" şeklinde açıklanabilir. İlk kez eski Çin yazıtı olan Nei Ching´te tanımlanmış olan akupunkturda 365 klasik nokta bildirilmiş ve bu noktaların da meridyen adı verilen özel hatlar üzerinde dizili olduğu kabul edilmiştir . Geleneksel Çin tıbbında, hastalıkların vücutta meridyen kanallarında dolaşan yaşam enerjisinin akışındaki bozukluklar nedeni ile oluştuğu varsayılmaktadır. Akupunkturla, vücuttaki meridyenler üzerindeki belli noktalara iğne batırılarak bozulan enerji akışının düzeltilmesi amaçlanır. İnsan vücudunun kendi kendini onarım gücü çok yüksektir. Vücudumuzda bu gücü harekete geçiren belli uyarı noktaları vardır. Bu noktalara "akupunktur noktaları" denir. Akupunktur noktalarını güvenilir ve doğru bir şekilde bulmak bilimsel araştırmalar ve hastalıkların doğru tedavisi için önemli ve gereklidir. Akupunktur noktaları dışındaki bölgelere iğne batırarak tedavi uygulamak tedavinin başarı olasılığını azaltır ve araştırma sonuçlarını yanıltabilir . Plazmada ve beyin dokusunda, beta endorfin, enkefalin ve serotonin artışlarının sinir sisteminde analjezi, sedasyon ve motor fonksiyonlarda iyileşme meydana getirdiği; immün sistemde immünomodülatör ve metabolizma üzerinde lipolitik etkiler yaptığı belirlenmiştir. Akupunkturun bu etkilerinden dolayı migren ve fibromiyozit gibi ağrı sendromlu hastalıklar, ruhsal ve psikolojik hastalıklar, hemipleji rehabilitasyonu ve şişmanlık tedavisinde kullanılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler:akupunktur, meridyen, iğne

Sözlü Bildiri

HİDROTERAPİ

***Ayşe ARLIER, *Kübra YILDIRIM**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Sağlığın yeniden kazanabilmesi ve çeşitli hastalıklar nedeni ile oluşan fiziksel yetilerin eski haline gelmesi için su egzersizleri ile uygulanan tedavilere hidroterapi denir. Hidroterapi, suyun iyileştirici gücünün fizik tedavi amacıyla kullanılmasıdır. Hidroterapinin kullanımı MÖ 3000–2000 yıllarına dayanır. Hemen hemen her yaştaki ve fiziksel durumdaki kişilere uygulanabilir. Diğer tedavi yöntemleri gibi potansiyel toksisitesi ya da hasar verme olasılığı olmadığı için kritik hastalarda dahi uygulanabilir. Ilık su, egzersizler için ideal bir ortamdır. Aynı zamanda hem faydalı hem de güvenli bir ortam sağlar. İnsanlar sivilce de dahil olmak üzere birçok hastalık ve rahatsızlığı tedavi etmek için hidroterapi kullanır; artrit, soğuk algınlığı, depresyon, baş ağrısı, mide sorunları, eklem, kas ve sinir problemleri, uyku bozuklukları ve stress; ayrıca gevşeme ve sağlığın korunması için kullanılmaktadır. Ani veya uzun süreli ağrıyı azaltmak veya hafifletmek için de hidroterapi kullanılmaktadır. Suyun kaldırma kuvveti ile vücut her yönden desteklenir ve eklemlere binen yük azalır. Böylece omuzlara kadar suyun altına girdiğinizde, vücut ağırlığının %90'ı suyun kaldırma gücü sayesinde azalır ve yalnızca kalan %10'u eklemlere etki eder. Bu sayede eklemlerdeki, gergin tendon ve ligamanlardaki stres azalır, yapacağınız egzersizler çok kolaylaşır, eklemler korunur ve daha serbest hareket eder. Bu nedenle dışarıda yani havada yapılamayan birçok hareket su içinde rahatlıkla yapılabilir. Hidroterapinin bir diğer faydası da dirençtir. Su, havadan 12 kat daha dirençli olduğu için egzersizlerle kasların gelişmesini, kalp ve dolaşım sisteminin güçlenmesini sağlar. Bacaklara etki eden suyun basıncı kan dolaşımını kolaylaştırır. Su içi tedavilerden yararlanmak için yüzme bilmenin gerekmemesi de hidroterapinin bir diğer artı noktasıdır.

Tüm yaş gruplarına ve fiziksel durumdaki kişilere hitap ettiği için hidroterapi günümüzde kullanım alanı geliştirilmesi gereken bir alternatif tıp yöntemidir.

Anahtar Kelimeler: Alternatif tıp, su, hidroterapi.

Sözlü Bildiri

ERKEN DOĞUM / DÜŞÜK RİSKİ VE BESLENME İLİŞKİSİ

Ayçıl Özturan Şirin[1], Yasemin Akdevelioğlu[2]

[1]*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü*
[2]*Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü*

İdiyopatik ani düşükler (IRA), 20 haftalık gebelik haftasından önce kendiliğinden sona eren bir gebelik olarak tanımlanmakta ve çiftlerin %3'ünü etkilemektedir. Düşüğün, birçok faktörden kaynaklanabildiği bildirilmekte, IRA geçirmiş kadınların %20'sinden fazlasının serum homosistein seviyelerinin yüksek olduğu görülmektedir. Aynı zamanda plazma folat seviyelerindeki düşüklüğün ani düşüklerle ilişkili olduğu bildirilmekte, bu nedenle folat suplemantasyonunun gerekli olabileceği öne sürülmektedir. Folat metabolizmasında görevli olan gen polimorfizmlerinin de IRA gelişimi ile ilişkili olduğu bildirilmektedir. MTHFR enzimi homosisteinden metionin oluşumunda rol oynamakta, hiperhomosisteinemi gebelikte preeklemsi, nöral tüp defekti, plasental sorunlar, trombofili, vasküler hastalıklar ve açıklanamamış tekrarlayan düşüğe neden olabilmektedir. MTHFR gen polimorfizmi de hiperhomosisteinemi ve dolayısıyla yukarda belirtilmiş olan sağlık sorunları ile karşılaşma riskini oluşturmaktadır. Yapılan araştırmalarda MTHFR mutasyonu ve hiperhomosisteinemi hastası olan bireylerde tekrarlayan gebelik kayıplarının görüldüğü bildirilmektedir.

Düşük folat alımı, hücre bölünmesinin azalması, metilasyon reaksiyonlarının bozulması ve artmış inflamatuar sitokin üretimi, oksidatif stres seviyeleri ve apoptoz ile bağlantılı olup, gelişen embriyoyu etkileyebilmektedir. Folat eksikliği aynı zamanda plasentaya ilişkin hastalıklara ve preeklemsiye yakalanma için risk faktörüdür. Bu nedenle, folat eksikliğine bağlı vasküler etkilerin aynı zamanda spontan düşük veya ölü doğum riskini de artırabileceği bildirilmektedir. Ayrıca düşük folat seviyelerinin nöral tüp defekti insidansını arttırmakta ve nöral tüp defekti ile etkilenen fetusların daha sıklıkla düşük riski oluşturduğu görülmektedir.

Reaktif oksijen türleri (ROS) ve oksidatif stres de oositler üzerinde olumsuz etkilere neden olmaktadır. Yapılan araştırmalarda düşük konsantrasyonlarda selenyum ve antioksidatif enzimlerin tekrarlayan düşüklerle ilişkili olduğu bildirilmiştir. Kadınlarda fertilitenin azalması selenyum ile ilişkili bulunmuş, ancak nedeni tam olarak anlaşılamamıştır. Bu durumun, selenyumun antioksidan enzimlerin kofaktörü olması, ROS sentezinin önlenmesi, eliminasyonu ve nötralizasyonunda rol oynaması ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Sonuç olarak düşük riskinin; antioksidan vitaminlerin etkinliği, yetersiz beslenmenin bebeğin de yetersiz gelişimine neden olması, hiperhomosisteinemi, MTHFR polimorfizmleri gibi annede görülen sorunlar ve folik asit, B_{12} vitamininin etkinliği ile ilişkili olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Düşük, Gebelik, Beslenme

Sözlü Bildiri

KADININ YAŞAM DÖNEMLERİ VE CİNSEL SAĞLIK

Zeliha Olgaç1, Ümran Sevil 2

1 Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum- Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Muğla

2 Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İzmir

ÖZET

İnsanın varoluşuyla başlayan cinsellik; biyolojik, psikolojik, sosyal, kültürel, ahlaki, antropolojik, politik boyutları olan, karmaşık işleyen bir süreçtir. Cinsel bir varlık olarak insanın sadece bedensel değil; duygusal, düşünsel ve toplumsal bütünlüğü sağlayan, kişilik gelişimi, iletişim ve sevginin paylaşımını olumlu yönde arttıran sağlıklılık halidir. Yaşam kalitesinin en önemli göstergelerinden biri olan cinsel sağlık, bireysel yaşamın sürdürülebilmesi için zorunlu olmayan fakat türün sürekliliği için gerekli bir durumdur. Merkezi ve periferik sinir sistemi tarafından yönetilen cinsellik, psikolojik tutumlar, duygular, bilişsel işlevler, kişilik özellikleri, geçmiş yaşantılar, öğrenilmiş davranışlardan etkilenmektedir. Kadın intrauterin yaşamdan başlayarak, çocukluk, ergenlik, erişkinlik, yaşlılık gibi değişik yaşam dönemleri yaşamaktadır. Bu dönemlerdeki puberte, gebelik, postpartum, ve menopoz gibi farklılıklar, kadının cinsel sağlığını etkilemektedir. Adolesan dönemde, fiziksel, psikolojik, cinsel büyüme ve gelişme görülmektedir. Gençler, cinsellik ve üreme davranışları ile ilgili değerlerini bu dönemde belirlerken bireysel ve toplumsal etmenden etkilenmektedirler. Gebelikte hormonal, fiziksel, psikolojik ve sosyal değişiklikler yaşanmaktadır. Gebeliğin birinci trimesterindeki problemler, çiftlerin yeni duruma uyumu cinsel sağlığı etkileyebilmektedir. İkinci trimesterde gebelik kabul edildiği, şikâyetler azaldığından cinsel yaşam normalleşebilmektedir. Üçüncü trimesterde ise gebeliğin ilerlemesiyle cinsel fonksiyonlarda gerileme görülür. Postpartum dönemde, fiziksel, psikolojik ve sosyokültürel faktörlerden etkilenen cinsel sağlık, kadının benlik saygısını, yaşam kalitesini olumsuz etkilerken ruhsal sıkıntılara neden olabilmektedir. Menopozdaki fizyolojik ve vücut imajı değişikliklerinin sonucu olarak, gelişmiş toplumlardaki kadın eksiklik duygusu ile beraber cinsel sorunları daha fazla yaşamaktadır. Buna karşın, gelişmekte olan toplumlarda ise sosyal statünün değişmesi, gebe kalma korkusunun ve çocuk bakma zorunluluğunun olmaması kadına sosyal ve cinsel özgürlük sunmaktadır.

Kadın hayatının her evresinde cinsellik, sağlık durumunun temel bileşenidir. Hemşirelerin kadının yaşam dönemlerini, cinsel sağlığı ve etkileyen faktörleri bilmesi, cinselliğe ilişkin kadınların tutum ve değerlerinin farkında olması, bu doğrultuda bireye özgü danışmanlık yapabilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu derlemede, kadının yaşam dönemlerindeki cinsel sağlığı açıklanmaya çalışılmıştır.

Sözlü Bildiri

ANTI-ADHESION STRATEGIES FOR HERNIA OPERATIONS

Umran Aydemir Sezer,[1,2] Vildan Sanko,[3] Basak Aru,[4] Mehmet Gulmez,[5] Elif Sayman,[6] Fugen Vardar Aker,[6] Gulderen Yanıkkaya Demirel,[4] Ali Aktekin,[5] Serdar Sezer[1,2]

[1]Suleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Department of Pharmacology, Medicine, e-mail: umransezer@sdu.edu.tr

Medical Device and Dermocosmetic Research and Application Laboratory-IDAL, 32260, Isparta, Turkey

[2]YETEM, Innovative Technologies Research and Application Center, Suleyman Demirel University, 32260, Isparta, Turkey

[3]TUBITAK Marmara Research Center, Institute of Chemical Technology, 41470 Kocaeli, Turkey

[4]Yeditepe University, School of Medicine, Department of Immunology Section, 34755, Istanbul, Turkey

[5]Department of Surgery and ⊥Department of Pathology, Haydarpasa Numune Education and Research Hospital, Istanbul 34668,

Turkey

1. Introduction

Peritoneal adhesions are fibrous band formations between the abdominal wall and pelvis. The incidence of adhesions after surgeries is reported to be as high as 80%. Visceral adhesion can cause severe pain such as infertility in female patients and obstruction of the bowel.

2. Purpose

In this study, novel attempts for anti-adhesion hernia materials were developed and efficiency under in vitro and in vivo conditions were investigated.

3. Method

Different materials composed of novel formulations were deposited on polypropylene (PP) mesh via electrospinning. First composition include chitosan and polyglycolic acid, second one is polycaprolactone (PCL) containing oxidized cellulose microparticles.

4. Results

Material characterizations indicated nanofiber deposited on PP mesh as a second layer and the layers did not affect mechanical characteristics of PP mesh. In vitro hemostatic activity, cell culture and bactericidal studies showed effective hemostatic, antibacterial and bioactive composite mesh materials were developed.

5. Discussion and Conclusion

Both oxidized cellulose containing PCL fibers and chitosan-polyglycolic acid fibers coated PP mesh showed adhesion prevention compared to control groups, effectively. Anti-adhesion performance depends on the composition ratio in formulations. In conclusion, promising mesh materials for use in hernia operations with anti-adhesive layer were developed.

6. Keywords: Anti-adhesion, hernia, mesh, gel, visceral adhesion

Sözlü Bildiri

VOLTAMMETRIC BEHAVIOR AND ELECTROCHEMICAL DETERMINATION OF UREA ON MODIFIED PENCIL GRAPHITE ELECTRODE

BURAK PASLI[1], ESENGUL KIR[1], TUGBA SARDOHAN KOSEOGLU[2], AYBUKE DURGUT[2], BULENT DEDE[1]

[1]Suleyman Demirel University, Department of Chemistry, 32260 Isparta, Turkey

[2]Isparta University of Applied Sciences, Department of Biomedical Engineering, 32260 Isparta, Turkey

e-mail: burakpasli@hotmail.com, esengulkir@sdu.edu.tr, tugbakoseoglu@isparta.edu.tr, aybukedurgut@isparta.edu.tr, bulentdede@sdu.edu.tr

The determination of urea is carried out in many areas such as food and agricultural operations, clinical diagnosis and environmental protection. With the rapid growth of industrial and agricultural activities, the presence of urea in water sources is increased. In addition, high amounts of urea exist in municipal wastewater since the nitrogen in urine contains approximately 80% urea [1]. Several analytical procedures on the optical methods and electrochemical techniques have been used for the analysis of urea in aqueous samples. In general, the analysis of urea by electrochemical techniques means the use of modified electrodes by potentiometric, voltammetric and amperometric methods.

In this study, novel dinuclear iminooxime Cu(II) complex (dinuclear complex) [2] modified electrodes are developed. Graphite is selected for the base electrode material. Dinuclear complex compound is used as modifier for the first time in the literature for the voltammetric determination of urea. The carbon-based pencil surface was modified with polypyrrole and dinuclear complex-polypyrrole. Modified electrodes are developed by the cyclic voltammetry method (-0.6 V- (+1.2) V scanning potential range; 80 mV/s scan rate; 10 cycles) and their performances in the determination of urea are analyzed by the differential pulse voltammetry. When the CV voltammograms are examined, it is seen that the oxidation and reduction peak voltages of the polypyrrole are changed by the addition of dinuclear complex compound to the electropolymerization solution. This change in the oxidation and reduction peaks indicates that the dinuclear complex compound is introduced into the polypyrrole structure. The effects of template concentration, cycles (2-12), and scan rate (20-120 mV/s) on the performance of electrodes are also investigated and optimized. The DPV peak currents of ureas are higher for the modified polypyrrole electrodes than for polypyrrole electrodes.

Keywords: Cyclic voltammetry, Differential pulse voltammetry, Dinuclear complex, Pencil graphite electrode, Urea.

Sözlü Bildiri

YÖNETİCİ HEMŞİRE OLMAK İSTEYEN ÖĞRENCİLERİN GÖZÜYLE LİDER HEMŞİRELİK: KALİTATİF BİR YAKLAŞIM

Sibel ŞENTÜRK, Bircan KARA,

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu, Burdur-Bucak,*
sibelsenturk@mehmetakif.edu.tr

İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, İstanbul,* ***bircankara91@gmail.com

ÖZET

Giriş: Sağlık bakım sistemi içerisinde önemli yeri olan yönetici hemşirelerin, hemşirelik bakımının etkin ve kaliteli bir şekilde sürdürülmesi, sağlık profesyonellerinin ve mesleğin geleceği olan öğrencilerin etkin yönlendirilmesi konusunda liderlik rolü üstlenmeleri gerekmektedir**.**

Amaç: Bu araştırma, yönetici hemşire olmak isteyen öğrencilerin lider hemşirelik hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu araştırma, 4.ncü sınıfta okumakta olup hemşirelikte yönetim dersini alan ve çalışmaya katılmayı kabul eden toplam 12 öğrenci ile yapılmıştır. Çalışmanın yapılabilmesi için etik kurul ve kurum izni, çalışmaya katılan öğrencilerden de gönüllü onam alınmıştır. Yönetici hemşire olmak isteyen öğrencilerin lider hemşirelik hakkındaki duygu ve düşünceleri nitel yöntem ile aktarılmıştır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile yüz yüze görüşülerek 25-30 dakikada toplanmıştır. Görüşmeler sırasında öğrencilerin ifadeleri ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve gerekli yerlerde notlar alınmıştır. Öğrencilerin duygularını daha iyi anlatabilmeleri için ayrıca yazılı olarak da duygu ve düşüncelerini aktarmaları istenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmış ve yapılan kodlamalar sonucunda 8 tema belirlenmiştir.

Bulgular: Çalışmanın sonucunda, yönetici olmayı düşünen öğrencilerin hayallerindeki lider hemşire profillerinde etkin iletişim yeteneğine sahip, bilimsel faaliyetlere katılım sağlayan, özellikle kriz dönemlerinde eleştirel ve kritik düşünebilen, mesleğin gücünü artırmak için örgütlenen, çalışanlarını motive edebilme yeteneğine sahip, teknolojiyi kullanabilen, hem davranışlarıyla hem de mesleki becerileriyle etik davranışlar sergileyen ve rol modeli olan hemşireler olması gerektiği tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuçta, yönetici olmak isteyen öğrencilerin hayallerindeki lider hemşire profillerini gerçekleştirmek için seminer, konferans, sempozyum ve/veya kongrelere katılımının desteklenmesi, teknoloji kullanımı konusunda kurslara katılımı konusunda teşvik edilmesi ve rol modeli olabilecek lider hemşirelerle bir araya gelerek deneyim paylaşımlarının sağlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Yönetici Hemşire, Öğrenci, Lider Hemşire, Kalitatif Çalışma.

Sözlü Bildiri

OKSİTOSİN İNDÜKSİYONUN DOĞUM DENEYİMİNDEN MEMNUNİYET VE KADINLARIN DOĞUM ALGISINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Merve Çamlıbel[1], Ümmühan Gevrek, Serap Bozbuğa, Merve Şentürk

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü*

merveertugrul@hotmail.com.tr; ummuhangevrek@gmail.com; serapbobuga@gmail.com; mervesenturk24@gmail.com

Giriş: Doğum eylemi sırasında uygulanan girişimler doğum deneyiminden memnuniyeti ve doğum algısını etkiler. Eksojen oksitosin fizyolojik olarak uterus kasılmalarını arttırır ve anneye daha fazla yorgunluk ve rahatsızlık verir.

Amaç: Oksitosin indüksiyonun doğum deneyiminden memnuniyete ve kadının doğumu algılamasına etkisinin incelenmesi.

Yöntem: Tanımlayıcı ve karşılaştırmalı tipteki çalışma verilerimiz Burdur Devlet Hastanesi'nde doğum eylemi sırasında 30 oksitosin indüksiyon alan, 30 oksitosin indüksiyonu almayan toplam 60 kadından oluşmaktadır. Veriler doğumdan sonra 48-72 saat içerisinde doğum sonu serviste toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak, sosyodemografik özellikler formu, annenin doğumu algılaması ölçeği, postpartum kendini değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzdelik, ANOVA, ki kare, T testi kullanılmıştır.

Bulgular: Kadınların yaş ortalaması 27.17±4.44, ortalama 38. Gebelik haftasında doğumları gerçekleşmiş. Oksitosin indüksiyonu verilen kadınların doğum deneyiminden memnuniyet puan ortalamaları 18.23±4.28, indüksiyon almayanların puanı 15.06±3.70 olup aralarındaki fark istatistiksel (p=0.003) anlamlıdır. Doğum algılama ölçeği indüksiyon alan grupta 77.53±11.95 almayanda 85.86±13.51 olup gruplar arasındaki aralarındaki fark anlamlıdır (p=0.014). Doğum algılama ölçeğinin alt boyutları değerlendirildiğinde doğumda ağrı deneyimi ve eş katılımı açısından gruplar arasında anlamlı fark vardır. Diğer alt boyutlar açısından gruplar arasında istatistiksel anlamlı fark yoktur.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda oksitosin indüksiyonun doğum deneyiminden memnuniyet ve annenin doğumu olumlu algılaması ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Doğumun kendi kendine müdahalesiz ilerlemesi sırasında kanda yavaş yavaş yükselen oksitosin kontraksiyonların şiddetini artırırken, endorfin salgılanmasını sağlar ve kadınların ağrı ile baş etmesini ve doğum deneyimini olumlu yaşamalarına yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Oksitosin, indüksiyon, memnuniyet, doğum, hemşirelik.

Poster Bildiri

INVESTIGATION OF FLAVYLIUM AND TELOMERASE ENZYME INTERACTION

Ülkü BAYHAN[1], Kamil Can ŞİMŞEK [2]

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Universty, Faculty of Art and Science, Department of Physics

(ubayhan@mehmetakif.edu.tr)

[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Universty, Faculty of Art and Science, Department of Molecular Biology and Genetics, (kamilcansimsek@ogr.mehmetakif.edu.tr)

Flavylium is a group of flavonoids derived from flavonols, which lack the ketone oxygen at the 4-position. They are glycosylated versions of cyanidin, pelargonidin or delphinidin. Anthocyanins are the most important of flavonoid pigments of plants [1]. Anthocyanin; It shows that it plays an active role in lowering blood sugar, less fat accumulation in the liver and also contributes to the ease of muscle pain [2].

Anthocyanins isolated from blueberry ameliorates CCl_4 induced liver fibrosis by modulation of oxidative stress, inflammation and stellate cell activation in mice [3].Flavylium is thought to have effects on both blood sugar and cancer, it is possible that there is an interaction with the telomerase enzyme, which is also know to be effective on both conditions.In this molecular docking study, the interaction of telomerase and acetly salicylic acid the active agent of flavylium, was demonstrated. In calculations section was used AutoDock 4.0 MGLTolls package relationships.

Keywords; Anthocyanins (Flavylium), Telomerase, Molecular Docking

Poster Bildiri

YAŞLI BİREYLERDE BEL VE ALT EKSTREMİTE AĞRISININ DİZABİLİTE DÜZEYİ İLE İLİŞKİSİ

Özgür Nadiye Karaman[1], Fatih Özden[2], Hasan Hüseyin Karaman[3], Emine Aslan Telci[4]

[1] *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Ünitesi, Muğla, ozgurnadiye@gmail.com*

[2] *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Köyceğiz SHMYO, Yaşlı Bakımı Bölümü, Muğla, fatihozden@mu.edu.tr*

[3] *FizyoBodrum Fizyoterapi Danışmanlık Merkezi, Bodrum, Muğla, hashus48@hotmail.com*

[4] *Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, easlantelci@gmail.com*

GİRİŞ: Yaşlılarda çeşitli faktörler sebebiyle ortaya çıkan alt ekstremite ağrıları, bireylerin günlük yaşam aktivitelerini etkilemektedir. Bu durum dizabiliteye neden olmaktadır.

AMAÇ:

Çalışmanın amacı yaşlı bireylerde bel, kalça, diz ve ayak bileği ağrısının dizabilite ile ilişkisinin incelenmesiydi.

YÖNTEM:

Çalışmaya 65 yaş üzeri 42 yaşlı birey (36 Kadın, 6 Erkek) dahil edildi. Bireylerin demografik özellikleri kaydedildi. Bel, kalça, diz ve ayak bileği ağrısının değerlendirilmesinde Vizüel Analog Skalası (VAS) kullanıldı. Dizabilitenin değerlendirilmesinde Roland Morris Dizabilite Anketi Kullanıldı.

BULGULAR

Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 73.28±6.24 yıl idi. Bel ağrı skoru ortalaması 3.47±1.96, kalça ağrı skoru ortalaması 2.97±1.80, diz ağrı skoru ortalaması 4.90±1.39, ayak bileği ağrı skoru ortalaması 2.80±1.92 ve Roland Morris Dizabilite Anketi skoru ortalaması ise 18.00±5.65 idi. Bel, kalça ve ayak bileği ağrı skoru ile dizabilite arasında anlamlı ilişki gözlenirken ($p<0.05$), diz ağrısı ile dizabilite arasında anlamlı ilişki bulunamadı ($p>0.05$).

SONUÇ:

Çalışmamızın sonuçlarından elde ettiğimiz verilere göre yaşlı bireylerde bel, kalça, ayak bileği ağrısının dizabilite değerlendirmesinde önem taşıdığı görülmektedir. Alt ekstremitedeki ağrı bölgelerinin tespitinin, bireylerin dizabilitelerine yönelik rehabilitasyon sürecine katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Yaşlı birey, Dizabilite düzeyi, Alt ekstremite, Ağrı

Sözlü Bildiri

TÜRKİYE'DE GELENEKSEL OLARAK ZAYIFLAMA AMACIYLA TÜKETİLEN BİBERİYE VE PAPATYA BİTKİLERİNİN SIÇANLARDA KAN ŞEKERİ, KAN LİPİT PROFİLİ VE VÜCUT AĞIRLIĞINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Hatice Kübra GÜZELDERE[1*], Nihal BÜYÜKUSLU[2]

1 İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik, İstanbul, Türkiye, haticekubra.guzeldere@medeniyet.edu.tr

2 İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik, İstanbul, Türkiye, nbuyukuslu@medipol.edu.tr

Günümüzde obeziteyle mücadele için hem geleneksel hem de tıbbi temele dayalı çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Obezite tedavisine yardımcı olarak kullanılan yöntemlerden biri de bitkisel desteklerdir.

Çalışma kapsamında 6-8 haftalık 17 adet Spraque Dawley dişi sıçan kullanılmıştır. Sıçanlardan 5 tanesi randomize olarak seçilerek kontrol grubu oluşturulmuş ve deney sonuna kadar standart pellet yemle beslenmiştir. Kalan 12 sıçan 4 hafta boyunca 25 g tereyağı/100 g yem olmak üzere, yüksek yağlı diyet ile beslenmişlerdir. Bu sürenin sonunda hayvanlar randomize olarak 3 gruba ayrılmıştır. Birinci grup yağlı beslenme kontrolü olarak ayrıldıktan sonra 2. grup biberiye ve 3. grup papatya bitkilerinin özütleriyle 6 hafta boyunca gavaj yoluyla beslenmişlerdir. Hayvanların ağırlıkları 6 hafta deney süresince haftada bir kez tartılarak kaydedilmiştir. Çalışmanın başı, ortası ve sonunda kan örnekleri alınarak, serumlarında lipit profillerine ve kan glukoz değerlerine bakılmıştır. Bulunan veriler SPSS 18.0 programı ile analiz edilmiş ve istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Yirmi sekiz gün sonunda, yağlı beslenerek obezleştirilen sıçanlarda vücut ağırlığı kontrol grubu sıçanlarının vücut ağırlığına göre anlamlı artış göstermiştir (yağlı kontrol: 16,14±5,6 g, kontrol: 49,33±28,63 g, p: 0,016). Kan değerlerinde obezleştirme süreciyle beraber toplam kolesterolde artış gözlemlenmiş (toplam kolesterol ilk ölçüm: 55,50±6,46 mg/dL, toplam kolesterol son ölçüm: 60,80±6,55 mg/dL p: 0,000) bitki özütlerinin diyetlerine eklenmesinden sonra papatya özütünün kan glukozunu anlamlı şekilde düşürdüğü görülmüştür (kan glukozu ilk ölçüm: 201,48±37,58 mg/dL, kan glukozu son ölçüm: 70: 123,34±12,92 mg/dL p: 0,005). Kan lipit parametrelerinde (trigliserit, toplam kolesterol, LDL, HDL) bitki özütleri verilen gruplarda kontrol grubuna oranla herhangi anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bitki özütlerinin lipit metabolizması ve obezite üzerine etkilerinin incelenmesi için daha ileri çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Obezite, Biberiye, Papatya, Zayıflama

Poster Bildiri

INVERSIGATION OF L-TRYPTOPHAN AND TELOMERASE ENZYME INTERACTION

Ülkü BAYHAN[1)], Kader ÇAM[2)]

[1)]Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Art and Science,Department of Physics (ubayhan@mehmetakif.edu.tr)

[2)]Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Art and Science,Department of Molecular Biology and Genecits (kadercam@ogr.mehmetakif.edu.tr)

L-tryptophan is one of eight essential amino acids. For all amino acids, including L-tryptophan, only the L isomer is used in protein synthesis and can pass across the blood-brain barrier. An essential component of the human diet, L-tryptophan is critical in a number of metabolic functions and has been widely used in numerous research and clinical trials.

L-tryptophan is thought to have effects on both cellular senescence and cancer,it is possible that there is an interaction with the telomerase enzyme, which is also known to be effective on both conditions. In this molecular docking study, the interaction of telomerase and acetly salicylic acid the active agent of tryptophan was demonstrated. In calculations section was used AutoDock 4.0 MGLTolls package relationships.

Keywords: L-tryptophan, Telomarese, Molecular Docking

Sözlü Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GÜNLÜK BESLENME ALIŞKANLIKLARI VE FİZİKSEL AKTİVİTELERİNİN OBEZİTE GÖRÜLME SIKLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ

Saadet ÇELİKÖZLÜ[1] Aysel GÜLBANDILAR[2]

[1] *Dumlupınar Üniversitesi, Altıntaş Meslek Yüksekokulu, Kütahya, Türkiye.*

saadet.celikozlu@dpu.edu.tr

[2] *Dumlupınar Üniversitesi, Altıntaş Meslek Yüksekokulu, Kütahya, Türkiye.*

aysel.gulbandilar@dpu.edu.tr

Beslenme; sağlıklı bir şekilde yaşam sürdürebilmek için en önemli faktörlerden birisidir. İnsanların; zihinsel, fiziksel ve metabolik faaliyetlerini gerçekleştirebilmek için gerekli olan besin maddelerini mutlaka bünyelerine almaları gerekir. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte hazır gıdaların ortaya çıkması, insanların dengesiz ve düzensiz beslenmeye olan eğilimlerini arttırmıştır. Buna paralel olarak hazır gıdalar olan fast food tipi gıdaların tüketilmesi de artış göstermiştir. Ayrıca hareketsiz yaşam tarzı da insanların sağlığını olumsuz etkilemiştir. Tüm bu faktörler özellikle gençlerde obezite artışını ve günümüz seviyesine gelmesini tetiklemiştir. Bu çalışma, Dumlupınar Üniversitesi Altıntaş Meslek Yüksekokulu'nda okuyan 327 öğrencinin günlük beslenme alışkanlıkları ve fiziksel aktivite durumlarının obeziteye etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Veriler uygun istatistiksel yöntemle değerlendirilmiş, $p<0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyet farklılıkları da göz önünde bulundurularak boy-kilo durumlarına göre beden kitle indeksi hesaplanmış, bu sonuçlar sosyo demografik özellikler, beslenme alışkanlıkları ve fiziksel aktivite durumları ile karşılaştırılmıştır. Bu araştırma ile öğrencilerin obezite ile ilgili farkındalıklarının arttırılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, Fiziksel Aktivite, Obezite.

PosterBildiri

OBEZİTENİN İNSAN SAĞLIĞINA ETKİLERİ

SEDEF ALATAŞ , ALEYNA SARİ

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Obezite vücutta bulunan yağ miktarının, yağsız dokuya göre aşırı miktarda artması ve buna bağlı olarak vücut ağırlığının istenilen sınırlara nazaran daha yüksek olması olarak tanımlanmaktadır.Obezitenin insan sağlığı üzerine bir çok etkisi vardır.Obezıteli bireyler de nefes alıp vermede güçlük çekme gibi sorunlar görülebilir.Hareket etmekte güçlük ve kişinin aşırı sinirlilik halinde olması görünebilir.Obezite üreme sistemiyle ilgili sorunlara neden olabilir:Obezitenin kadın ve erkeklerde hormonal dengede değişiklikler yarattığı ve buna bağlı olarak üreme sağlığını olumsuz etkileyebileceği düşünülmektedir.Deri hastalıkları ve özellikle vücutta oluşan yaraların geç iyileşmesi gibi durumlar gözlenebilir.Obezite , psikolojiyi de etkileyebilir: Çevreden zayıfalama ile ilgili sosyal baskı olması veya kişinin kiloları nedeniyle kendinin beğenmemesi,şişman biriyle de depresyon görülme riskini arttırabilir.Ayaklarda mantar olma riski fazladır.Çeşitli kanser hastalıkları ve osteoporoz gibi kireçlenme sorunları görülebilir.Gut hastalığı ve şeker hastalığı riski bu kişilerde oldukça fazladır.Safra kesesi hastalığı ve safra kesesinde taş olma riski fazladır.Hipertansiyon hastalığı ve böbrek hastalığı sorunu sıklıkla görülebilir.Kas ve iskelet sistemi problemleri olması yaşanabilir.Obezitenin en bilenen zararlarının biri de , dizler başta olmak üzere eklemlerde yıpranmaya sebep olmasıdır.Bu ileriki dönemlerde osteoartrit riskini arttırabilir.Kalp hastalılarında,karında toplanmış olan yağ miktarı daha önemli risk faktörüyken,osteoartrit olma riski vücutta bulunan yağ miktarının olması gerekenden fazla olması durumunda artar.Obezitenin insan sağlığı üzerindeki etkilerinden uzak durabilmek için bireysel ve çevresel risk faktörlerini en aza indirmeliyiz.Temel korunma , sağlıklı beslenme ve aktif bir hayat sürdürmektir.Böyle bir yaşam ise sadece bireyi şişmanlıktan korumaz aynı zamanda onun sağlığını koruma ve geliştirme imkanı tanır.Diyebiliriz ki obeziteye yakalanmış insanların hiçbiri bu halde olmayı istememiştir.Obeziteye yakalanan hastalara her konuda destek olmak, onları sağlıklı yiyeceklere yöneltmek ve bunları o konuda bilinçlendirmektir.Ancak bu yolla bireylere sağlıklı bir yaşam sunabiliriz.

Anahtar kelimeler: obezite,sağlık,kilo

Poster Bildiri

KAN BAĞIŞI

***ALEYNA SARİ *SEDEF ALATAŞ**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Kan bağışı ilk olarak onyedinci yüzyılda Willam Harvey'in kan dolaşımı fizyolojisi konusunda bilgi vermesinden sonra 1665 yılında İngiliz fizyolog Richard Lower tarafından bir hayvandan diğerine kan nakli gerçekleştirilmesiyle başlamıştır. İnsandan insana kan nakli ise 19. yüzyıl başlarında İngiliz kadın doğum uzmanı James Blundell tarafından yapılmıştır. Kan; geçmişten günümüze sağlığın ve yaşamın temel simgesi olarak kaynağı insan olan ve elde edilmesi için başka alternatifi olmayan eşsiz bir tedavi aracı olarak bilinmektedir. Kan bağışı; gönüllü ve sağlıklı bir bağışçıdan kan ve kan ürünlerini elde etmek amacıyla kan merkezleri tarafından kan alınması işlemidir. Kan bağışlamak kemik iliğinin yağlanmasını önleyip kan yapımını canlı tutar, kandaki yüksek yağ oranını düşürerek kalp krizi ihtimalini yüzde 90 azaltır ve verilen kanın yerine anında vücuttan genç hücreler dolaşıma katıldığı için bağışçı daha dinç olur. Kan bağışı gereksinimi gün geçtikçe artmaktadır. Bu yüzden kan bağışını teşvik etmeye yönelik kampanyaların yanı sıra ilkokuldan başlayarak kan bağışının anlam ve kapsamına yönelik olarak "Sağlık Eğitimi" adı altında derslerde de ele alınması gerekmektedir. Kitle iletişim araçları ile özellikle gönüllü kan bağışlamaya teşvik etmeye yönelik reklamlara ve programlara da yer verilmelidir.

Anahtar kelimeler: kan, kan bağışı, nakil

Poster Bildiri

MOLECULAR DOCKING STUDIES OF SOME OXIME DERIVATIVES AS POTENTIAL ANTIPROLIFERATIVE AGENTS

Ömer AYSAN, Bülent DEDE

Süleyman Demirel University, Faculty of Sciences and Arts, Department of Chemistry, Isparta, Turkey

The uncontrolled proliferation of cancer cells is a large group of diseases that can affect any part of the body. Cancer cells can spread to other parts of the body using blood and lymph systems. Cancer is a very serious disease because of its ability to spread to the body, and metastatic cancer is responsible for a significant portion of cancer deaths. Researchers are working very intensively on new and effective agents that can be used in cancer treatment. In drug design, molecular docking studies between small molecules (ligands) and receptors are increasingly important. In the molecular docking studies, the binding energy of the ligand to the receptor can be determined and the position of the ligand in the binding region of the receptor can be examined. This is very useful for understanding the type of binding and designing more compatible ligands targeting proteins.

In this study, theoretical calculations were performed by Gaussian 09 program package. Geometry optimization of four aminoketooxime ligands were carried out in gas phase at the level of density functional theory (DFT) using B3LYP functional using 6-311G(d,p) basis set. HOMO-LUMO energies were calculated by time dependent density functional theory (TD-DFT) at the B3LYP level with same basis set. The inhibitory effects of the selected ligands to cyclooxygenase-2 (COX-2), epidermal growth factor receptor (EGFR) and vascular endothelial growth factor receptor-2 (VEGFR-2) were investigated by molecular docking study. Molecular modelling was performed using EADock DSS algorithm. High resolution crystal structures of COX-2 (PDB ID:1CX2), EGFR (PDB ID: 1M17) and VEGFR-2 (PDB ID: 2XIR) were obtained from protein data bank. All four ligands examined were found to inhibit COX-2, EGFR and VEGFR2, whereas ligands showed best interaction with 1CX2 according to the binding energies and full fitness scores. The results of this study are thought to be useful in the development of drugs that can be used in the treatment of cancer.

Keywords: DFT, Molecular docking, Binding affinity Antiproliferative, Anticancer

Sözlü Bildiri

SÜRDÜRÜLEBİLİR AFET YÖNETİMİNDE ATIK YÖNETİMİ

Sinem DURMAZ[1], Hilal Damla YILMAZ[2], Sena Nur ÜNALDI[3], Mehmet Zeki YILDIRIM[4]

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ durmazsinem88@gmail.com
2MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ hilal.damla48@gmail.com
3MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ sena.unaldi2834@outlook.com
4MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ mzyildirim@mehmetakif.edu.tr

Giriş: Afet; toplumun günlük yaşamını ve de insan aktivitelerini sonlandıran, can ve mal kaybına neden olan, toplumun başa çıkma olanaklarının yeterli gelmediği olaylardır. Atıklar; tüketim, üretim, kimyasal, fiziksel özellikler gibi çeşitli faktörlere bağlı olarak sınıflandırılabilir. Buna göre atıklar; genel olarak katı atıklar, sıvı ve gaz atıklar, ambalaj atıkları şeklinde sınıflandırılabilir.

Amaç: Bu çalışmada ülkemizin nüfusunun yoğun olduğu bölgelerinde atıkların fazla olması ve bu atıkların azalması için toplumun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi, çeşitli tesislerin kurulması, afet sonrası enkaz atıklarının geri dönüşümünün etkin bir şekilde sağlanması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu bir derleme çalışmasıdır. Makalelerde atıkları anlatan temel gereçlerden yararlanılarak yapılmıştır.

Sonuç: Afetlerde önlem alınmadığı sürece insanlar ve çevre üzerinde yıkım yaratmaya devam edecektir. Afetlerden sonra yıkılan binalardan beton, moloz, tuğla, demir gibi atıklar ortaya çıkar. Bu atıkların yok edilmesi, toplanması ve taşınması oldukça maliyetlidir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Yönetimi, Atık Yönetimi, Sürdürülebilirlik

Sözlü Bildiri

SPECTROPHOTOMETRIC DETERMINATIONS OF METRONIDAZOLE – REVIEW

Georgeta Pavalache[1*], **Schröder Verginica**[1]

[1]*Faculty of Pharmacy, Ovidius University of Constanta, Romania*
**georgiana_pavalache@yahoo.com*

Metronidazole is the most potent antiprotozoar drug that is administered orally or locally, often in combination with other chemotherapeutic agents. From a structural point of view, it is a synthetic compound, similar to azomicin, the simplest antibiotic produced by a strain of Streptomyces.

Several methods for the quantitative determination of metronidazole in pharmaceutical preparations are described in the literature: spectrophotometric methods, chromatographic methods, etc.

The purpose of this paper is to present some spectrophotometric methods, described in the literature for the quantitative determination of metronidazole in pharmaceutical forms. Since metronidazole is an antibiotic commonly used in human medicine as well as in veterinary medicine for the treatment and prevention of infections, the prospect of our research is to apply the best methods for the quantitative determination of metronidazole in waste water and to monitor the influence of this substance on the ecosystem.

Keywords: Spectrophotometric methods, Metronidazole, Quantitative determination

Sözlü Bildiri

POLYPHENOLIC PROFILE OF *SEMPERVIVUM RUTHENICUM* KOCH WATER EXTRACTS

Sebastian Mihai [1], Georgeta Pavalache*[1],

[1]Faculty of Pharmacy, Ovidius University of Constanta, Romania
**georgiana_pavalache@yahoo.com*

The present research consists in the chromatographic analysis of the aqueous extract from the leaves of the species *Sempervivum ruthenicum* Koch, species for which very little information in the literature is found. To obtain a greater elucidation of its polyphenolic profile, aqueous extracts were made from both dry vegetable product and fresh vegetable product, and the results were compared. Also, the results obtained in this paper were compared with those obtained by other researchers on related species and similarities were observed.

Key words: HPLC analysis, aqueous extract, total content of polyphenols

Poster Bildiri

β-LATHYRIN AND TELOMERASE ENZYME INTERECTION: A Theoretical Study

Ülkü Bayhan[1)], Bahtışen Akarçay[2)]

1)Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Art and scince Department of Physics (ubayhan@mehmetakif.edu.tr)

2)Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Art and science, Departman of Moleculer Bıyology and Genetics, (bahtisenakarcay@ogr.mehmetakif.edu.tr)

Vicilin (β- Lathyrin) in Scientific studies to dates legumes the members of vicilin seed proteins have been Identified as majör allerges Many legumes have been identified as large allergens with viciline seed proteins in the The association[1-3]. Grass pea, a protein-rich, high yilelding, and drought tolerant legumes is used as food and livestock feed several tropical and subtropical regions of the World. The abunt seed proteins of grass pea are salt souble globulins, wich can seperated into vicilins and legumins. İn many legumes, the common proteins of vicilin seed proteins are large allergens. Hower, very little information is available on the allergens of grass pea[4]. In this study, We have identified as a ligand Vicilin (β- Lathyrin) is tought to have effects with the telomerase was demonstated. In calculation was used Auto Dock 4.0 MGL tools package[5].

Keywords: β- Lathyrin, Telomerase, Molecular Docking

Poster Bildiri

AROMATİK YAĞLARIN ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİ
ANTIOXIDANT PROPERTIES OF AROMATIC OILS

Ahmet DOĞANER
Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü

ÖZET

Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) araştırmalarına göre tedavi amaçlı kullanılan tıbbi bitkilerin sayısı 20.000 civarında olup, antik çağlardan beri gıdalara tat, koku ve renk vermede kullanılmaktadır. İlaç, gıda, parfüm ve kozmetik gibi birçok sanayi dalında, kullanılan hammadde olmaları nedeniyle doğal bitkiler ve onlara ait uçucu yağlar, özellikle 1940 yılından bugüne kadar antimikrobiyal etkileri açısından çok sayıda araştırma alanında ele alınmış ve önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Antimikrobiyal aktivite gösteren bitkiler gıdalarda koruyucu madde, tıbbi amaçlı, anti-helmintik, anti-fungal olarak ve bitki zararlılarına, yabancı otlara karşı mücadelede kullanılmaktadır. Antioksidanlar serbest radikallerin etkilerini yok edici sistemlerdir. Günümüzde, sentetik antioksidanların güvenirlilikleri üzerinde artan endişelerden dolayı çeşitli bitkisel materyallerden doğal antioksidanların elde edilmesi üzerinde ilaç, gıda, parfüm ve kozmetik endüstrilerinin yoğun bir ilgisi oluşmuştur. Bu durum, doğal antioksidan kaynağı olarak büyük bir potansiyele sahip olan tıbbi ve aromatik bitkilerin ve yağlarının, özellikle gıda sanayiinde et, süt ve fırıncılık ürünleri gibi yağlı gıdalarda oksidasyonu önlemek amacıyla kullanımının giderek artmasına neden olmuştur. Bu makalede, gün geçtikçe artan önemi nedeniyle çeşitli tıbbi ve aromatik yağların antioksidan aktiviteleri hakkında derlenmiş bilgiler verilmiştir.

Sözlü Bildiri

HEMŞİRELİK SÜRECİNDE TANILAMAYA GİDEN YOL

Şefika DEDEMOĞLU[1], Serpil İNCE[2]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Hemşirelik Esasları Yüksek Lisans Programı, Antalya, sdedemoglu@akdeniz.edu.tr*

[2] *Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Antalya, serpildogan@akdeniz.edu.tr*

Hemşirelik mesleği, yaşamın başlangıcından ölüme kadar bireylerin sağlık ve hastalık durumunu anlama, uygun girişimleri planlayarak sorunu çözme sorumluluğuna sahiptir. Hemşire bu sorumluluklarını yerine getirirken hemşirelik sürecini temel almaktadır. Hemşirelik süreci tanılama, tanı koyma, beklenen hasta sonuçlarının belirlenmesi, planlama, uygulama ve değerlendirme olmak üzere altı basamaktan oluşmaktadır.

Hemşirelik sürecinin ilk basamağı olan tanılama; bireylerle ilgili verilerin sistemli bir şekilde toplanması, doğrulanması, analizi, yorumlanması ve veriler arasında organizasyonun sağlanması aşamalarını içerir. Hastanın temel bilgilerini, normal fonksiyonlarını, fonksiyon bozukluğu riskini, fonksiyon bozukluğunun var olup olmadığını belirlemek ve tanı koyma aşaması için veri sağlamak amacıyla yapılır.

Tanılamanın kabul tanılama, odak tanılama, yeniden tanılama ve acil tanılama olmak üzere dört türü vardır. Hasta sağlık kuruluşuna başvurduğunda kabul tanılaması yapılarak fonksiyonel sağlık örüntüsü alanları değerlendirilip sorun olan alanlar belirlenir. Odak tanılamada ise sorunu olan fonksiyonel sağlık örüntüsü alanının ne durumda olduğunu değerlendirmek için daha ayrıntılı veriler toplanır. Veriler gözlem, görüşme, fizik muayene gibi yöntemlerle ve hasta, hasta yakınları, sağlık ekibinin diğer üyeleri, sağlık kayıtları gibi kaynaklardan toplanır. Toplanan verilerden ipuçları belirlenir ve ipuçları hakkında çıkarımlar (ipucuna bir anlam verme) yapılır. Bu ipuçları ve çıkarımlar; normal işlevlere ait bilgilerle karşılaştırılarak, literatür takip edilerek, ipuçları sürekli izlenerek, hastanın ifadelerini netleştirmesi sağlanarak ve meslektaşlarla görüş birliği sağlanarak doğrulanır. Eğer verilerin doğrulanması için ek veri gerekiyorsa tekrar hastadan veri toplanır. Veriler doğruladıktan sonra verilerin analizi ve yorumlanması yapılır. Verilerin analizinde örüntüler tanılanır ve veriler kümelenir. Kümelenen veriler standartlarla karşılaştırılır ve yorumlanır. Bu aşamalardan sonra hipotez kurulur. Hipotez elimizdeki ipuçlarıyla test edilir. İpuçları yeterli değilse daha fazla veri toplanarak hipotez doğrulanır veya kabul edilmez. Doğrulanan hipotez sonucu hemşirelik tanısı konulur ve kaydedilir. Hemşireler hastayı ilk gördükleri anda başlayan tanılama basamağının tüm aşamalarını uygulamalı ve tanı koyma basamağına geçmek için acele etmemelidir. Tanılamanın tam ve doğru bir şekilde yapılması kaliteli bir hasta bakımı için önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Süreci, Tanılama, Veri Toplama

Poster Bildiri

ANTERİOR BÖLGEDEKİ DİASTEMALARIN SERAMİK LAMİNATE VENEERLER İLE RESTORASYONU: OLGU SUNUMU

Elif ERTEN[1], Merve ERKEN[1], Zeynep Başağaoğlu DEMİREKİN[1], Süha TÜRKASLAN[1].

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi AD, Isparta,Türkiye.[1]

GİRİŞ: Günümüzde oluşan estetik istekler doğrultusunda porselen laminate veneer restorasyonlara yönelik uygulamalar artmıştır. Renklenme, malformasyon veya malpozisyon gibi estetik açıdan farklı sorunlara sahip ön grup dişlerin labial yüzeylerine uygulanan konservatif bir yaklaşımdır.

AMAÇ : Ön grup dişlerde diastema kaynaklı estetik bozuklukların seramik laminate veneerler uygulanarak giderilmesi ve hastaların estetik beklentilerinin karşılanmasıdır.

YÖNTEM: 25 yaşında erkek hasta anterior keserlerdeki diastema ve asimetri şikayetiyle kliniğimize başvurdu. Sistemik olarak sağlıklı olan hasta klinik ve radyografik olarak incelendi. Hastaya tüm tedavi yöntemleri anlatıldı, minimal invaziv bir tedavi olan laminate veneer uygulamasına karar verildi. Dişlerin preparasyonundan önce wax up uygulaması için diagnostik ölçüler alındı. Wax up üzerinde silikon indeks hazırlanmış akrilik geçici kron materyali ile doldurulup dişler üzerine yerleştirildi ve tedavinin son şekli hakkında hastaya ön bilgi verildi. Preperasyon tamamlandıktan sonra gingival retraksiyon yapılarak ilave tip elastomerik ölçü maddesi (Elıte HD, Zhermack, Almanya) ile ölçü alındı.Laboratuvarda hazırlanan lityum disilikat kor yapıya sahip seramik restorasyonların (IPS Empress II, Ivoclar Vivadent, Liechtenstein) provası yapıldı. Estetik ve hasta memnuniyeti sağlandıktan sonra simantasyon işlemine geçildi. Simantasyon öncesi dişte ve restorasyonun iç yüzeyinde hazırlıklar yapıldı ve rezin içerikli bir siman (Choice 2,Veneer Cements BISCO) ile simantasyon tamamlandı. Polisaj işlemi tamamlandıktan sonra hastaya oral hijyen önerilerinde bulunuldu.

BULGULAR: Hastanın 1, 3 ve 6 aylık takip sürecinde fonksiyon, fonasyon ve estetiği etkileyecek bir uyumsuzluk görülmedi.

TARTIŞMA VE SONUÇ: Laminate veneer restorasyonlar anterior bölgedeki dişlerde estetik ve fonksiyonu sağlamada kullanılan minimal invaziv alternatif bir yöntemdir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Estetik, Anterior Diastema, Porselen Lamine Veneer

Poster Bildiri

ZİRKONYUM DESTEKLİ PORSELEN RESTORASYONLARLA ANTERİOR DİŞLERİN ESTETİK REHABİLİTASYONU: BİR OLGU SUNUMU

Şaziye Esra GÖÇOĞLU, Merve ERKEN, Zeynep BAŞAĞAOĞLU DEMİREKİN, Süha TÜRKASLAN

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi A.D, Isparta, Türkiye.

GİRİŞ: Restoratif diş hekimliğinde materyal ve teknolojideki gelişmeler, biyomekanik özelliklerin yanı sıra estetik beklentileri de arttırmaktadır. Maxiller anterior bölgedeki estetik problemler için birçok tedavi seçeneği mevcuttur. Zirkonyum oksit seramikler; yüksek esneme direnci, gerilme ve baskı dayanımı, biyouyumluluğu ve estetiği ile restoratif diş hekimliğinde geniş kullanım alanı bulmuştur.

AMAÇ: Bu çalışmada, maxiller anterior dişlerindeki estetik problemleri olan hastanın zirkonyum destekli seramik restorasyonlarla tedavisi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM: 22 yaşındaki bayan hasta kliniğimize anterior maxiller dişlerinin eksikliği nedeniyle yapılmış zirkonyum destekli porselen köprüsünün yenilenmesi için başvurmuştur. Protetik tedaviye geçildiğinde preperasyon bitim sınırı olarak chamfer tipi bitim sınırı tercih edilmiştir. Dişeti retraksiyonları gerçekleştirilip A tipi silikon esaslı elastomerik ölçü maddesi (Elite HD+, Zhermack, İtalya) ile alt ve üst çenenin negatif modeli elde edilmiştir. Ölçü işlemi ardından alçı model elde edilerek laboratuar işlemlerine geçilmiştir. Laboratuvar işlemleri sonrası üretilen zirkonya alt yapıların ve son konturları verilmiş zirkonyum destekli seramik restorasyonların ağız içi provaları gerçekleştirilmiştir. İzolasyon ardından restorasyonlar polikarboksilat simanla (Imibond-P Polikarboksilat Siman) üreticinin önerileri doğrultusunda simante edilip hastaya oral hijyen hakkında bilgi verilmiştir.

BULGULAR: 1, 3 ve 6 aylık takip sonucunda yapılan restorasyonlarda kırılma, kopma, renkleşme görülmemiştir. Dişeti sağlığı hasta oral hijyeni yerine getirdiği için oldukça iyidir.

SONUÇ: Zirkonyum oksit seramikler doğru endikasyon ve klinik uygulamalarla anterior maksilla için estetik sonuçları olan ideal tedavilerdir.

Poster Bildiri

KONJENİTAL LATERAL EKSİKLİĞİNİN İMPLANT ÜSTÜ PROTEZ İLE REHABİLİTASYONU : OLGU SUNUMU

Elif ERTEN[1], Merve ERKEN, Zeynep BAŞAĞAOĞLU DEMİREKİN, Süha TÜRKASLAN
Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi A.D, Isparta, Türkiye.

GİRİŞ: Diş eksikliklerinin giderilmesinde dental implant seçeneği lokal ve sistemik durumların uygun olduğu vakalarda başarılı bir tedavi yöntemdir. Ayrıca konjenital diş germi eksikliği vakalarının rehabilitasyonunda da bir tedavi seçeneğidir.

AMAÇ: Konjenital maksiller lateral eksikliği olan hastanın estetik ve fonksiyonunun sağlanmasıdır.

YÖNTEM: 18 yaşında bayan hasta konjenital çift taraflı maxiller lateral diş eksikliği ile kliniğimize başvurdu. Sistemik olarak sağlıklı olan hasta klinik ve radyografik olarak incelendi. Yapılan muayene sonucu eksik lateral diş bölgelerine iki adet implant yapılması planlandı. Tek aşamada sağ ve sol lateral diş bölgelerine 3.4 mm çaplı implantlar (NTA İmplant-KORE) yerleştirildi. 3 ay sonra osseointegrasyon periapikal radyografi ile kontrol edildi ve implantların kapak vidaları çıkartılıp iyileşme başlıkları takıldı. 2 hafta sonra üst yapı için ölçü postları takılarak A tipi slikon ölçü maddesi ile (Elite, Zhermack) implant üstü daimi restorasyon için ölçü alındı. İmplant üstü sabit protetik restorasyonun rutin klinik provalarında proksimal kontaklar ve oklüzyon kontrol edildi ve gerekli uyumlamalar yapıldı. Sonrasında implant üzerine daimi abutment yerleştirilip 25 Ncm. tork ile abutment vidası sıkıştırıldı. Abutment vidası izole edildikten sonra kronlar polikarboksilat siman (Imibond-P, Imicryl) ile simante edildi. Hastaya oral hijyen eğitimi verildi.

BULGULAR: Hastanın 1. ve 6. ay kontrollerinde porselen kırığı, vida gevşemesi, vida kırığı, implantta mobilite bulgusu görülmedi ve implantların çevresinden alınan kontrol radyograflarında meydana gelen kemik kaybının normal fizyolojik sınırlar dahilinde olduğu gözlendi.

TARTIŞMA VE SONUÇ: İmplantlar konjenital diş eksikliği olan hastalar için sık tercih edilen bir tedavi seçeneğidir. Ancak estetik olarak başarılı bir sonuç almak için multidisipliner yaklaşımla hem planlama, hem de tedavi süreci gerçekleşmelidir.

ANAHTAR KELİMELER: İmplant, Maksiller Lateral Diş Eksikliği

Poster Bildiri

MAKSİLLER PREMOLAR DİŞLERİN İMPLANT DESTEKLİ PROTETİK RESTORASYONLARLA REHABİLİTASYONU: BİR OLGU SUNUMU

Şaziye Esra GÖÇOĞLU, Merve ERKEN, Zeynep BAŞAĞAOĞLU DEMİREKİN, Süha TÜRKASLAN

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi A.D, Isparta, Türkiye.

GİRİŞ: Günümüzde destek dişlerin bulunmadığı parsiyel dişsizlik vakalarının protetik tedavisinde klasik tedavi yöntemlerinin kullanımı her geçen gün azalarak yerini implant destekli protezlerin kullanımına bırakmaktadır. Maksiller ve mandibular dişsizlik vakalarının sabit bölümlü protezler yerine implant destekli sabit protetik restorasyonlar ile rehabilitasyonu pek çok yönden avantaj sağlamaktadır.

AMAÇ: Bu olguda; sağ maxiller premolar dişleri eksik olan hastanın tedavisinin, implant destekli sabit protetik restorasyonlar ile rehabilitasyonu sunulmaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEM: Diş eksikliği şikayeti ile kliniğimize başvuran sistemik olarak sağlıklı 35 yaşındaki bayan hasta, klinik ve radyolojik olarak incelenmiştir. Hastaya gerekli tedavi seçenekleri anlatılmış ve dişsiz bölgenin iki adet implant (Bilim İmplant, Türkiye) ile rehabilitasyonuna karar verilmiştir. Osseointegrasyonun tamamlanmasından sonra ikinci bir cerrahi işlemle implant üstü açılmış ve iyileşme başlıkları yerleştirilerek dişeti şekillenmesi sağlanmıştır. Bir hafta sonra ölçü postu takılarak A tipi silikon ölçü maddesi ile (Elite, Zhermack) implant üstü daimi restorasyon için ölçü alınmıştır. Geleneksel yöntemlerle metal alt yapılı sabit protetik restorasyon bitirilmiş ve polikarboksilat esaslı simanla (Imibond-P Polikarboksilat Siman) simante edilmiştir.

BULGULAR: Hasta 1 ay ve 3 ay sonra kontrollere çağrılmıştır. Yapılan kontrollerde hasta protezlerinden estetik ve fonksiyonel olarak memnun olduğunu belirtmiştir. Herhangi bir vida gevşemesi, üst yapı kırığı ve renk değişimine rastlanmamıştır.

SONUÇ: Posterior bölgedeki diş eksikliklerinin implant destekli sabit protezler ile tamamlanması; alveolar kemiğin yoğunluğunun ve trabeküler yapısının korunması, komşu dişlerin ve yumuşak dokuların korunması, daha stabil bir okluzyon oluşturulmasına bağlı olarak çiğneme etkinliğinin ve hasta konforunun arttırılması açısından avantajlı bir tedavi yöntemidir.

Poster Bildiri

MAKSİLLER ANTERİOR DİŞLERİN GENÇ BİREYDE ZİRKONYUM ALTYAPILI SERAMİK MATERYAL İLE ESTETİK RESTORASYONU

Hatice Sevinç Akça[1], Erdal Eroğlu[1]

[1]Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Protetik Diş Tedavisi Anabilim dalı

GİRİŞ: Zirkonya, yüksek dayanıklılığı ve biyolojik uyumu sebebiyle protetik diş tedavilerinin birçok farklı alanında kullanılabilmektedir. Metal desteksiz sabit kron ve köprü uygulamalarında kullanılan sistemlerden bir tanesi, estetik özellikleri daha yüksek olan bir seramik materyalin, metal yerine kullanılabilecek güçlendirilmiş bir seramik esaslı alt yapı üzerine uygulanmasıdır. Sinterlenmiş zirkonya polikristali bu amaçla sabit protezlerde altyapı materyali olarak kullanılabilir.

AMAÇ: Ön grup dişlerde renklenmeye bağlı estetik bozuklukların zirkonyum altyapılı seramik kaplamalar uygulanarak giderilmesidir.

YÖNTEM: Yirmi sekiz yaşındaki erkek hasta üst çene ön dişlerindeki renklenmiş dolgular ve dişlerin konumsal farklılıklarının sebep olduğu rahatsızlık nedeniyle kliniğimize başvurdu. Radyografik ve klinik incelemelerde 11-21-22 numaralı dişlerinde önceden var olan kanal tedavileri ve kompozit restorasyonlar değerlendirildi. Hastaya tedavi yöntemleri anlatılarak zirkonyum altyapılı seramik restorasyon uygulanmasına karar verildi. Tam kuron restorasyonları için şev tipi kenar bitim sınırlarına sahip diş kesimi gerçekleştirildi. İlave tip elastomerik ölçü maddesiyle (Elite HD, Zhermack) çift aşamalı ölçü alındı. Okluzal kayıtlarla beraber laboratuvara gönderildi. Elde edilen çalışma modelleri üzerinde kapüşon prova istendi. Provada kenar uyumları ve kron formları değerlendirildi. Renk seçiminin ardından laboratuvara gönderildi. Nihai restorasyonlar geldiğinde interokluzal ilişkiler ve morfoloji değerlendirildi. Gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra çinko polikarboksilat simanla (İmibond-P, Imicryl) simante edildi. Kullanım esnasında dikkat edilmesi gerekenler ve oral hijyen önerileri hastaya anlatıldı.

SONUÇ: Bir aylık takip sonucunda yapılan zirkonya alt yapılı seramik restorasyonda kırılma, renklenme görülmemiştir, hastanın dişeti sağlığı yerindedir.

ANAHTAR KELİMELER: Zirkonya, Estetik restorasyonlar

Poster Bildiri

YAŞA BAĞLI FİZYOLOJİK ATRİZYONU OLAN HASTANIN TAM AĞIZ REHABİLİTASYONU

Hatice Sevinç Akça[1], Erdal Eroğlu[1]

[1]Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Protetik Diş Tedavisi Anabilim dalı

GİRİŞ: Yaşlanmaya bağlı olarak dişlerde normal çiğneme fonksiyonunun etkisiyle yavaş ve düzenli olarak meydana gelen aşınmaya fizyolojik atrizyon denir. Dişlerin insizal, okluzal ve proksimal yüzeylerinde oluşur, şiddetli vakalarda dentin dokusu açığa çıkabilir. Aşınmalar, diş kayıpları, okluzal dikey boyuttaki kayıplar stomagnatik sistemde dengenin kaybolmasına sebep olurlar.

AMAÇ: Yaşlanmaya bağlı atrizyona sahip hastada kaybolan dikey boyutun yeniden sağlanması ve tüm ağzın rehabilitasyonu.

YÖNTEM: Kliniğimize diş eksikliği ve aşınması şikayetiyle gelen hastada yapılan ağız içi muayenede maksiller Kennedy 3 Modifikasyon 1 tipi dişsizlik olduğu, 14-13-12-11-21-22-24 numaralı dişlerinde ileri derecede aşınmayla birlikte kron boylarında azalma tespit edildi. Hastanın alt çenesinde 33-43 arasında yer alan dişlerinin tümü kanal tedavili ve kron boyları yetersizdi. Hasta, hareketli protetik tedavi seçeneğini reddetti. Hastadan alt üst çene aljinatla ölçü alınarak laboratuvarda 3mm akrilik plak hazırlandı. Hasta bu plağı 3 hafta süreyle kullanarak çiğneme kaslarının adaptasyonu sağlandı. Hastanın üst ön dişlerine kanal tedavisini takiben post uygulanarak kron boyları yükseltildi. Öncelikle üst çenedeki sabit protezleri bitirildi ve alt çene ilişkileri üst çeneye göre düzenlendi. Restorasyonlar hastaya geçici olarak simante edilip, oral hijyen önerileri verilerek 2 hafta kullandırıldı.

BULGULAR: İki hafta sonra gerçekleştirilen kontrolde restorasyonlar ve dişeti değerlendirildi. Sabit protezleri konvansiyonel çinko polikarboksilat simanla daimî olarak simante edildi.

SONUÇ: Yaşa bağlı fizyolojik atrizyona sahip hastalarda multidisipliner yaklaşımla kanal tedavisi ve post uygulaması sonrası protetik restorasyonlarla kaybolan dikey boyutun yerine konması mümkündür.

ANAHTAR KELİMELER: atrizyon, dikey boyut

Sözlü Bildiri

KANSER TANI VE TEDAVİSİNDE ALTIN NANOPARTİKÜLLER

Erdi Onur GÖKKAYA[1], Çiğdem AYDIN ACAR[1,2]

1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, ogokkaya112@hotmail.com

2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Burdur, cacar@mehmetakif.edu.tr

Nanoteknoloji; kimya, mühendislik, biyoloji ve tıbbı içine alan disiplinlerarası bir araştırma alanıdır ve kanserde erken tanı, doğru teşhis ve kişiselleştirilmiş tedavi için oldukça büyük bir potansiyele sahiptir. Nanopartiküller (NP) ise boyutları 1-100 nm arasında değişen parçacıklar olarak tanımlanmaktadır. Tıp alanında nanopartiküller, manyetik rezonans, nükleer ve bilgisayarlı tomografi gibi yöntemlerde moleküler görüntüleme amacıyla; ilaç taşınımı ve salınımı, hedef gene ve hücreye yönelik tedavi, aşı geliştirilmesi gibi amaçlarla kullanılmaktadır. Altın nanopartiküller (AuNP) hücrelere seçici olarak hedeflenebilmektedirler. Altın nanopartiküllerin inert, biyouyumlu ve non-toksik olması, onların tıp alanında özellikle radyografi ve radyoterapi amaçlı kullanım imkanını arttırmaktadır. Kanser tedavisinde AuNP'lerin sistemik uygulamaları sonrası, tümör hücrelerine ulaşmaları sonucunda bu bölgede görüntülenmeleri ve tedavi etmeleri beklenmektedir. Kanser tedavisinde AuNP'lerin ilaç taşınımı ve görüntüleme araçları olarak kullanımı dolaylı olarak bir tedavi sağlamaktadır. Ancak AuNP'ler ışınımsız elektron salınımı yoluyla optik enerjiyi ısıya dönüştürebilmektedir. Bu bölgesel ısıtma etkisi hastalıklı dokuyu ortadan kaldırmak için non-invazif bir tedavi imkanı oluşturmaktadır. Altın nanopartiküller uygun dalga boyunda odaklanmış lazer atışları ile uyarıldıklarında kanser hücrelerini öldürebilmektedir. Altın nanopartiküllerin hipertermik etkisinin birçok dokuda apoptotik hücre ölümünü indüklediği ve yapılan klinik çalışmalarda radyoterapi ve kemoterapi ile kombinasyon halinde lokal kontrolü ve genel sağkalımı arttırdığı gösterilmiştir. Altın nanopartiküller, rutin klinik kullanıma girmeden önce birçok sorunun cevaplanması gerekmektedir. Bu çalışmada, altın nanopartiküllerin kanserde kullanımı ile yapılmış çalışmalara odaklanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Altın Nanopartikuller, AuNP

Sözlü Bildiri

DEPREMİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİ İNCELEYEN BİR ÇALIŞMA

Pınar ADA* Mehmet Zeki YILDIRIM**
**MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ*
pnr_ada23@hotmail.com
***MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ*
mzyıldırım@mehmetakif.edu.tr

GİRİŞ

Deprem; başlangıç noktası yerin içinde olan, beklenmedik bir anda ortaya çıkan, yerkabuğu katmanlarınının kırılıp yer değiştirmesi olarak tanımlanan bir doğal afettir.
Çocuk Psikolojisi; çocuğun gelişimini, davranışını inceleyen psikolojinin bir alanıdır. Çocuğun doğumundan ergenlik sürecine kadar sadece fiziksel gelişimini değil, sosyal-duygusal gelişimini ele alır.
Oluşan deprem sonrasında çocuklarda TSSB görülebilme olasılığı beklenebilmektedir. Bazılarında hiç sorun gözükmezken bazılarında bir gün sonra, bir ay sonra görülebilmektedir.
Yapılan araştırma göstermiştir ki;
(0-1 yaş) Bebeklik dönemindeki etkiler annenin korku ve güvensizlik duygusu çocuğun düzenli bakımını etkileyebilir. Yeme-içme, uyku düzeni bozuklukları görülebilir.
(2-5 yaş) Okul öncesi çocukluk dönemindeki etkileri çocuğun etkilendiklerini sözcüklerle ifade edemediklerinden dolayı kaygılı ve üzgün olduklarını davranışları ile ifade ederler. Ana - babaya karşı aşırı bağlılık, ağlamalar, parmak emme, yatağı ıslatma gibi durumlar görülebilir.
(6-11 yaş) Okul Çağı dönemindeki etkilerine dikkat toplamada zorluklar, okul başarısında düşmeler, öfke, saldırganlık, özgüven kaybı görülebilir.
(12-17 yaş) Ergenlik dönemindeki etkilerine madde kullanımına eğilim, intihar, kendine zarar verme gibi durumlar görülebilmektedir.

AMAÇ

Bu çalışmada deprem sonrasında çocukların belli yaş aralıklarında; bebeklik, okul öncesi, okul Çağı ve ergenlik dönemlerinde verdikleri psikolojik sorunları incelemek, bu sorunlara karşı da gereken yöntemleri araştırılmak amaçlanmıştır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışmanın yapıldığı kesim deprem sonrasında psikolojik yönden etkilenen (0-1 yaş) bebeklik, (2-5 yaş) okul öncesi çocuklar, (6-11 yaş) okul çağındaki çocuklar, (12-17 yaş) ergenlik dönemindeki çocuklardır.
Yapılan literatür taramalarında depremi yaşamış ve yaşamamış okul öncesi çocukların karşılaştırılması, depremin psikolojik etkileri, çocuk merkezli afet yönetimi gibi konulara bakılarak gerekli yöntemler araştırılmıştır.

BULGU

Travmatik olaylarla baş etmek amacıyla çocuklarda en çok profesyonel yardım aracılığı ile kullanılan yöntemler şunlardır;

Bilinçlendirme
Bilişsel-Davranışçı Yaklaşım
Oyun Terapisi
Sanat Terapisi

SONUÇ : Bu çalışmada deprem sonrasında çocuklarda görülen TSSB araştırılmıştır. Hangi yaş aralıklarında ne gibi sıkıntılar gözlemlenir bunlara bakılmıştır. Sonrasında bu travmalar sonucunda ne gibi yöntemler kullanılmıştır bunlara bakılmıştır.

ANAHTAR KELİME: TSSB, Deprem, Çocuk, Deprem sonrası

Sözlü Bildiri

THE EFFECTS OF *H. PERFORATUM* ON TUMOR VOLUME IN EHRLICH ASCITES CARCINOMA (EAC) IN MICE

Burcu Menekşe BALKAN

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalı, Burdur

Breast cancer is one of the most common human malignancies and the most frequent causes of cancer mortality among the women. Number of undesired side effects may occur during chemotherapy. Natural therapies may reduce adverse side effects and toxicity. Besides its antidepressant activities and antiviral, antibacterial properties, *Hypericum perforatum* exhibit potent cytotoxic and pro-apoptotic effects against tumor cell lines.

In the present study, the effects of *H. perforatum* on tumor volume was investigated in Ehrlich ascites carcinoma (EAC) in mice. Thirty-three adult female Balb-c mice were divided into four groups; group 1 (Control group); group 2 (low dose *H. perforatum*, 100 mg/kg, BW, p.o); group 3 (high dose *H. perforatum*, 900 mg/kg, BW, p.o); group 4 (doxorubicin). All animals were introduced 2.5 x 10^6 EAC cells by subcutaneous injection before study protocol. *H. perforatum* were administered by gavage for 10 days in every other day. Animals were sacrificed on day 14. The short and long diameters of the tumors were measured and tumor volume was calculated.

The mean tumor volume in group 4 (1.55 ± .74 cm^3) was similar with group 1 (1.54 ± .80 cm^3)
($P > 0.05$). In group 2 tumor volume (3.15±.76 cm^3) is significantly higher compared to group 1 and 4 ($P<0.05$). In group 3 (2.74 ± 1.74 cm^3), the tumor volume is measured similar to group 4 ($P > 0.05$).
Taken together, according to these findings while low doses of *H. perforatum* stimulates tumor volume progression, high dose administration resulted lower increase than the low dose in tumor volume in Ehrlich ascites carcinoma in mice

Key words: Ehrlich Ascites Carcinoma, Mice, *H. Perforatum*, Tumor Volume

Sözlü Bildiri

CHALDER YORGUNLUK ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE VERSİYONUNUN OLUŞTURULMASI VE GÜVENİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ

Rıdvan Muhammed Adın[1], Ali Naim Ceren[1], Ecem Karanfil[1], Barış Çetin[1], Yeliz Salcı[1], Ayla Fil Balkan[1], Kadriye Armutlu[1], Çiğdem Ayhan[1]

[1]*Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü*

e-posta: ridvanadin1@gmail.com

1.Giriş: Yorgunluk tüm bireyleri etkileyebilen kişisel bir deneyimdir. Sağlıklı bireyler için fiziksel veya psikolojik strese karşı koruyucu bir semptomdur. Bununla birlikte bireylerin günlük yaşam aktivitelerindeki performansını ve yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilmektedir. Klinikte yorgunluk, daha çok kişinin yorgunluk deneyimini kendisinin tanımladığı ölçek ve anketlerle değerlendirilmektedir. Literatürde öz raporlama yolu ile yorgunluğu değerlendiren birçok ölçüm aracı olmasına rağmen Türkçe versiyona sahip ölçekler sınırlı sayıdadır.

2.Amaç: 11 maddelik Chalder Yorgunluk Ölçeği'nin (CYÖ) Türkçe versiyonunun oluşturulması, test-tekrar test ve iç tutarlılık yöntemleri ile güvenilirliğinin incelenmesidir.

3.Yöntem: CYÖ ilk olarak anadilleri Türkçe olan, iyi derecede İngilizce bilen 2 fizyoterapist tarafından birbirlerinden bağımsız olarak Türkçe'ye çevrilmiştir. Daha sonra bu iki kişinin birlikte değerlendirmesi ile ortak bir Türkçe versiyon oluşturulmuştur. Bu ortak versiyon, anadili İngilizce olan ve iyi derecede Türkçe bilen üçüncü bağımsız bir kişi tarafından tekrar İngilizce'ye çevrilmiştir. Son olarak bu İngilizce çeviri CYÖ'yü oluşturan kişilere gönderilmiştir. Orijinal ölçekten farklı olmadığının bildirilmesi üzerine en anlaşılır ve aslına en uygun haliyle ölçeğin Türkçe versiyonu oluşturulmuştur. CYÖ'nün Türkçe versiyonunun test-tekrar test güvenilirliğini incelenmesi için bireyler ölçeği 1 hafta arayla olmak üzere 2 kez doldurmuştur. Verilerin istatistiksel analizinde Sınıf İçi Korelasyon Katsayısı (SKK) ve Cronbach Alfa Katsayısı (CAK) değerleri hesaplanmıştır.

4.Bulgular: Çalışmaya yaşları 21-22 (ortalama: 21,48±0,51) arasında olan 56 sağlıklı birey (28 kadın, 28 erkek) dahil edilmiştir. CYÖ'nün fiziksel yorgunluk alt bölümü için SKK değeri 0,904 (%95 CI=0,836-0,944, p<0,001), mental yorgunluk alt bölümü için 0,876 (%95 CI=0,788-0,927, p<0,001) ve toplam yorgunluk skoru için 0,938 (%95 CI=0,895-0,964, p<0,001) bulunmuştur. İç tutarlılık incelendiğinde fiziksel yorgunluk alt bölümü için CAK değeri 0,900, mental yorgunluk alt bölümü için 0,774 ve toplam yorgunluk skoru için 0.891 olarak bulunmuştur.

5.Tartışma ve Sonuç: Çalışma sonucunda CYÖ'nün Türkçe versiyonunun sağlıklı bireylerde yüksek güvenilirliğe sahip olduğu gösterilmiştir. 11 maddeden oluşan, kısa ve uygulanması kolay bir ölçüm aracı olan CYÖ'nün sağlıklı bireylerin yorgunluklarının değerlendirilmesinde kullanılabileceği görülmüştür.

6.Anahtar Sözcükler: Yorgunluk, Değerlendirme, Güvenilirlik, Chalder Yorgunluk Ölçeği

Sözlü Bildiri

HAYVANLARI KİMLİKLENDİRMEDE KULLANILAN BİYOMETRİK BİR YÖNTEM: RETİNA TARAMA

Ömer Gürkan DİLEK[1], Yasin DEMİRASLAN[1]

[1] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Örtülü, Burdur, Türkiye*

Yüzyıllar boyunca hayvanların kimliklendirilmesinde birçok metot kullanılmıştır. Bu metotların hayvan refahına zarar verdiği ve zamanla kaybolduğu, deformasyonlara uğradığı ve özelliğini yitirdiği bilinmektedir. Hayvanlarda kimliklendirmenin önemi gün geçtikçe daha da iyi anlaşılmaktadır. Bu sebeple yeni kimliklendirme metodlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Günümüzde yaygın olarak retina tarama, iris tanıma, burun baskıları, kulak damar desenleri, yüz tanıma ve DNA analizi gibi biyometrik metotlar kullanılmaktadır. Bu çalışma ile retina tarama tekniği hakkında bilgi verilmiştir.

Retinal vasküler model, hayvanlarda eşsiz ve belirgin bir biyometrik özelliktir. Hayvanın yaşamı boyunca değişmeyen retinal damarların desenlerini esas alarak hazırlanmış bir kimliklendirme metodudur.

Retina, Tunica vasculosa bulbi'nin arkasında yer alan ince sinirlerin ve damarların bulunduğu ağ tabakadır. Bu tabakada yer alan ışığa duyarlı sinirler ışığı nervus opticus vasıtasıyla beyne iletir. Retina tarayıcı cihazlar pupilla içerisinden tarama yapar. Retina tarama sistemi, bir lazerin gözün arkasını aydınlatması ve böylelikle retinanın damar desenlerinin ölçülmesi esasına göre çalışır. Bir optik algılayıcı retinanın yapısını düşük yoğunluklu ışınlar kullanarak tarar. Bu işlem sırasında Veteriner Hekim yaklaşık 1cm'lik bir delikten bakar. Tarayıcı cihaz tarama sırasında yaklaşık altı tur döner ve her turda yaklaşık 700 kadar noktayı kaydeder. Daha sonra bu bilgiler dijitalleştirilerek kaydedilir.

Retina taraması oldukça güvenilir bir biyometrik metottur. Tarama sırasında gözün tarayıcıya fiziksel teması, gözde oluşabilecek ve retina yapısına zarar verebilecek travmaların olması, tarama işleminin oldukça zahmetli olması bu yöntemin dezavantajları olarak bilinmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kimliklendirme, Biyometri, Retina.

Sözlü Bildiri

GIDALARDA IŞINLAMA VE IŞINLANMIŞ GIDA TÜKETİMİNE YÖNELİK SAĞLIK ENDİŞELERİ

Erhan Keyvan[1], Mehmet Ali Bozkurt[1]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye. e-posta: e-mail: erhankeyvan@mehmetakif.edu.tr*

Özet

Gıda teknolojisinde en eski muhafaza tekniklerinden bir tanesi kurutma yöntemidir. Eski çağlardan bu yana insanlar beslenme amacıyla kullanılan gıdaların uzun süre muhafazası için çeşitli yöntemler geliştirmiştir. Günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte gıdalarda ışınlama ile muhafazası en yeni muhafaza teknikleri arasında bulunmaktadır. Gıdaların ışınlanması, gıda kaynaklı hastalık risklerini azaltabilmektedir. Işınlama teknolojisi nükleer teknolojinin gelişmesi ile birlikte gıda, farmakoloji, medikal alanlar ve diğer birçok alanda yaygın olarak kullanılmaya başlamıştır. Işınlama; gıdaları korumanın yanında gıda maddelerini de sterilize ederek gıda güvenliği sağlayabilir. Gıdalarda ışınlama yüksek enerjili radyasyondan geçirilen gıdaların fiziksel olarak işlenmesidir. Bu işlem ısıtma-soğutma, dondurma katkı maddesi ilaveleri gibi muhafaza tekniklerine eş değer etki sağlayabilmektedir. Işınlanmış gıdaların tüketimine yönelik tüketiciler arasında bir sağlık endişesi olduğu görülmektedir. FDA, USDA, WHO, FAO gibi otoriteler ve bilimsel araştırmacılar tarafından uygun dozda uygulanan ışın dozları ile yapılan uygulama sonucu tüketilen gıdaların insan sağlığı üzerine herhangi bir olumsuz etkisinin bulunmadığı bildirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gıda, Işınlama, Sağlık

Food Irradiation and Health Concerns Regarding Comsumption of Irradiated Foods

Abstract

In food technology, one of the oldest preservation techniques is the drying method. Humans have developed a variety of methods for long-term preservation of foods used for nutrition since ancient times. Irradiation of foods is among the most recent preservation techniques. Food irradiation can reduce the risk of foodborne diseases. Irradiation technology has become widely used in food, pharmacology, medical fields and many other fields with the development of nuclear technology. Irradiation in foods is the physical processing of foods subjected to high energy radiation. Irradiation can sterilize foodstuffs and provide food safety. This process can have an equivalent effect to preservation techniques such as heating-cooling, ice cream additive additions. There is a health concern among consumers for the consumption of irradiated foods. Safety and efficiency of food irradiation has been approved by FDA, USDA, WHO, FAO and scientific societies based on extensive research.

Keywords: Food, Health, Irradiation

Sözlü Bildiri

EVDE BAKIM UYGULAMASINDA BAKICI KADIN OLMAK

Ayşe DERİCİOĞULLARI ERGUN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

1970'lerde yaşanan küresel ekonomik krizin sebebi olarak refah devleti kapsamında hayata geçirilen sosyal politika uygulamalarını gören yeni sağ anlayış; çözüm olarak devletin küçültülmesi, kamu harcamalarının sağlık ve eğitim alanlarını da kapsayacak şekilde kısılması, sosyal politikaların serbest piyasa kuralları doğrultusunda düzenlenmesini önermiştir. Bu bağlamda devlet, serbest piyasa anlayışı çerçevesinde ekonomik ve toplumsal yaşama karışmama ilkesini benimserken sosyal politika alanından ise geri çekilmeye ve sorumluluğu başka aktörlere devretmeye başlamıştır. Bu nedenle eğitim, sağlık, ulaşım gibi kamu hizmetleri özelleştirilmiş, sosyal yardımlara ayrılan bütçe paylarında kesintiye gidilerek yoksulların sosyal yardımlarından yararlanma koşulları ağırlaştırılarak kamu harcamaları azaltılmaya çalışılmıştır.

Tıp alanında yaşanan gelişmeler ve doğumda beklenen yaşam süresinin artmasına bağlı olarak toplumdaki yaşlı nüfus oranının ve yaşlanma süreciyle görülme sıklığı daha da artan kronik hastalıklar sağlık harcamalarının yükselmesine neden olmuştur. Yapılan incelemelerde sağlık harcamalarının neredeyse yarısının doğrudan bakıma muhtaçlara yapıldığı görülmektedir. Dolayısıyla sağlık harcamalarını azaltmak ve gereksiz yataklı tedavi kurumlarının kullanımının önüne geçmek için birçok ülkede evde bakım hizmetleri uygulamaya konulmuştur. Ülkemizde de 2006 yılında hayata geçirilen evde bakım uygulaması; bakıma gereksinim duyan engelli bireyin bakımının, günde yirmi dört saat ev içinde akrabaları tarafından gerçekleştirilmesi karşılığında yapılan bir aylık net asgari ücret tutarındaki ödeme olarak özetlenebilecek bir uygulamadır. Yeni sağ bir bakış açısıyla hayata geçirilen uygulama toplumsal cinsiyet rolleri gereği kadınları bakım rolleri nedeniyle merkeze almaktadır.

Dolayısıyla evde bakım aylığı, toplumsal cinsiyet ayrımcılığını pekiştiren sonuçlar yaratarak kadınların işgücü piyasasından dışlanmasına, sosyal güvenceden ve haklardan yoksun olarak çalışmasına ve asgari gelir düzeyinde yoksulluğun kurumsallaşmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda evde bakım uygulamasının yeni sağ bakış açısıyla değerlendirmesinin ardından kadınların toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştiren yönleri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Evde Bakım, Yeni Sağ, Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği

Sözlü Bildiri

POTANSİYEL İLAÇ-İLAÇ VE İLAÇ-BESİN ETKİLEŞİMLERİ:NELERİ DEĞİŞTİRİR?

Kübra KISMET AKA[1], Şükriye YEŞİLOT[1,2]

1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler A.D., BURDUR, kubra_ksmt_06@hotmail.com

2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, BURDUR , syesilot@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün tanımlamasına göre ilaç; fizyolojik sistemleri veya patolojik durumları alanın yararı için değiştirmek veya incelemek amacıyla kullanılan veya kullanılması öngörülen bir madde ya da üründür. Bir ilaç diğerinin etkisini kalitatif ve /veya kantitatif bakımdan değiştiriyorsa bu ilaç-ilaç etkileşimini ifade ederken, ilaç ve besin arasındaki fiziksel, kimyasal, fizyolojik ve patofizyolojik ilişkilerin neticesinde meydana gelen olaylar ilaç-besin etkileşimini ifade etmektedir. Etkileşim sadece aynı anda kullanılan ilaç-ilaç ve ilaç -besin arasında değil, enteral veya parenteral beslenme gibi beslenme şekilleri ve ilaçlar arasında da görülür. Farmakokinetik ve farmakodinamik parametrelerin farklılığı göz önünde bulundurularak ilaç-ilaç ve ilaç-besin etkileşiminde bebek, çocuk, erişkin, yaşlı gibi yaşam dönemlerinin ayrı ayrı ele alınması gerekmektedir. İlaçtan beklenen terapötik etkinliğin tam sağlanabilmesi için; ilaçların besinlerle ve birbirleriyle uyum ya da uyumsuzluklarının iyi bilinmesi gerekir. Polifarmasi varlığı, hastanın özel hasta grubu içinde yer alması, ilacın alınma yolu, hedef-protein etkileşimi, genomik profiller ve bazı hastalıklar ilaç-ilaç ve ilaç-besin etkileşiminin artışına sebep olabilen durumlardır. İlaç-ilaç ve ilaç besin etkileşimlerinin tanımlanmaması ve uygun şekilde yönetilmemesi; kullanılan ilaç / ilaçların terapötik etkisinin azalmasına, ilaç etkisinin artması sonucu yan etkilerin ve advers reaksiyonların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu durum hastanın tedavi başarısızlığına yatkın olmasına neden olur. Etkileşim bazen de bir ilacın terapötik etkisini diğer bir ilaç ya da besinle artmasına veya onun yan etkilerinin azalmasına neden olabilmektedir. Bu durumda tedavide başarısızlığın aksine yaralı sonuçlar sağlanmasına neden olur. Bu çalışmada ilaç-ilaç etkileşimi ve ilaç-besin etkileşimi ile ilgili bir çok literatür taranmış ve ilaç-ilaç ve ilaç-besin etkileşimlerinin neleri değiştireceği ele alınmıştır. Amacımız; ilaç kullanan kişilerde istenmeyen durumları en aza indirmek, tedavide daha verimli sonuçlar elde etmek için ilaç-ilaç ve ilaç-besin etkileşimlerinin iyi bilinmesini sağlamak ve buna göre bir prognoz belirlemektir. Bu da etkileşim türlerinin iyi bilinerek zararlı etkileşimlerin ortaya çıkmasına neden olacak ilaç ve besinlerin aynı anda kullanılmasından kaçınılması halinde olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İlaç-ilaç etkileşimi, İlaç-besin etkileşimi, İlaç, Besin

Sözlü Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN GÖÇMEN HASTALAR İLE İLGİLİ TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Yasemin AYHAN ÖNCÜ, Melisa SAĞIN, Hatice AKKARAMAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Hemşirelerin ve klinik uygulamaya görev alan hemşirelik öğrencilerinin hiçbir insanı din, dil, ırk, cinsiyet ayırt etmeden sadece insan oldukları için uyguladıkları bakımları sergiledikleri tavırları ne kadar etik kurallara uygun ise o kadar profesyonel çalıştıklarını ortaya koyar. Bu da göçmen hastaların inançlarına, değerlerine saygı duymasına ve göçmenlere sergiledikleri tutumların olumsuz olmaması adına hemşirelerin profesyonel boyutta iş yapmalarının her iki taraf içinde önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik öğrencilerinin göçmen hastalar ile ilgili tutumlarının incelenmesidir.

Araştırma, tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir. Türkiye'de bulunan bir devlet üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü bu çalışmanın evrenini oluşturmuştur (N=587). Araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemine gidilmeden evren, örneklem olarak değerlendirilmiş ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan bütün öğrencilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın verileri; araştırmacılar tarafından hazırlanan "Kişisel Özellikler ve Eğitim Koşullarına İlişkin Soru Formu" ve "Göçmen Hastalarla İletişim Soru Formu" ile toplanmaktadır (Veri toplama devam etmektedir). Araştırmada; öğrencilerin kişisel özellikleri ve eğitim koşullarına ilişkin verilerinin analizinde tanımlayıcı istatistikler, yaş, cinsiyet, sınıf, gelir durumu, göçmen hatsalarla iletişim formu puan ortalamaları arasındaki farkın önemlilik testi kullanılmıştır.

Çalışmaya katılan 315 öğrencinin; %72,7'si kadındır. Öğrencilerin %32.4'ü dördüncü sınıf ve %65'7'sinin geliri giderine denktir. Katılımcıların %88.9'u göçmenler ile ilgili herhangi bir ders almadığını belirtmişlerdir. Yapılan analizlerde dördüncü sınıf hemşirelik öğrencileri ile birinci sınıf öğrencilerinin göçmen hastalarla iletişimleri puan arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Kız öğrencilerin tutumlarının erkek öğrencilere göre göçmenlere karşı tutumlarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

Göçmenlerin karşılaştıkları en büyük sıkıntı ise göç ettikleri yerdeki insanlar ile aynı dili konuşamama ve anlaşamamalarıdır. İletişim konusunda bu sıkıntı göçmenleri büyük bir sıkıntıya sevk eder. Özellikle sağlık hizmetinde eğitim hizmetine kadar birçok sektörden yararlanmak isteyen göçmenler bu haklarını en az bir şekilde kullanmak zorunda kalırlar.

Anahtar Sözcükler: hemşirelik, göçmenler, iletişim, bakım, göç.

Sözlü Bildiri

DNA HASAR TESPİTİ, HIBRIDIZASYON VE İLAÇ ANALİZLERİNDE DNA SENSÖRLERİNİN KULLANIMI

Derya Kahraman[1], Songül Şen Gürsoy[2]

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kimya Anabilim Dalı, 15030 Burdur, TÜRKİYE, derya.akalin07@hotmail.com

[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Kimya Bölümü, 15030 Burdur, TÜRKİYE, ssen@mehmetakif.edu.tr

Biyosensör, bir kimyasal maddeyi tespit edebilmek ya da derişimini belirlemek için kullanılan, biyolojik bir bileşen ve fizikokimyasal bir dedektörü biraraya getiren elektroanalitik bir cihazdır. Biyosensörler; kimyasal analiz, tıp, ziraat, askeri alan, ilaç, gıda vb. birçok alanda çok farklı şekillerde kullanılabilmektedirler. Deoksiribonükleik asitler (DNA)'in kullanıldığı biyosensörlere olan ilgi hibridizasyon olaylarının açıklanması, DNA hasarının saptanması ve bazı ilaçların geliştirilmesi ve analizlerinin yapılması için son on yıldır ilgi çekici bir şekilde artmıştır. Çalışma elektrodu yüzeyine immobilize edilmiş DNA'daki baz kalıntılarının oluşturduğu redoks sinyallerindeki değişiklikler, DNA baz hasarının bir işareti olarak kullanılabilmektedir. Bununla birlikte, elektrot yüzeyine kovalent olarak bağlanmış DNA, radikalik maddeler, iyonlaştırıcı radyasyon etkisi ve nükleazlar gibi DNA omurgasını parçalayan maddelerin tespiti için kullanılmaktadır. Ayrıca, biyosensörlerde nükleik asit peptidinin kullanılması, DNA hibridizasyonunda DNA'daki nokta mutasyonlarının tespit edilmesini mümkün hale getirmiştir. Doğrudan ve gerçek zamanlı DNA bağlayıcı ilaç ile hedef DNA sekansı arasındaki etkileşimin ölçümü, ilaç keşfi ve geliştirilmesi için ilgi çekici bir konu olmuştur. Bu çalışmada, DNA sensörlerinin, DNA hasar tespiti, hibridizasyon olayları ve ilaç analizlerinde kullanımı ve günümüzdeki uygulamaları ile bu konudaki gelecekteki beklentiler tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: DNA, biyosensör, ilaç, hibridizasyon

Sözlü Bildiri

MÜZİSYENLERDE KONTRAST BANYO UYGULAMASININ EL BECERİSİNE AKUT ETKİSİ

Tolga ÇETİNER

Üsküdar Üniversitesi, *tolgaerdemcetiner95@gmail.com*

Amaç: Bu araştırma müzisyenlerde kontrast banyo uygulamasının el fonksiyonları üzerinde akut etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır .

Yöntem: Bu çalışma İstanbul ili Tuzla ilçesi Özel Merve Yetenek Kursu'nda yapılmıştır . Araştırma grubunda yaşları 18-50 arasında değişen , 2-10 yıl gitar tecrübesine sahip 34 gönüllü müzisyen üzerinde yapılmıştır . Çalışmanın kontrast banyo uygulamasını değerlendirmek için uygulama öncesi ve sonrasında istatiksel bağımlı T testi uygulanmıştır . Bireylerin demografik özellikleri ve fiziksel uygunluk testleri araştırma grubunun Mc Gill-Melzack Ağrı Anketi , Fagerstrom Nikotin Bağımlılık Testi , Beighton Esneklik Testi , Quick Dash(Müzisyenler) Anketi , Moberg Toplama Testi ve Metronom Testi kullanılarak değerlendirilmiştir .

Sonuçlar: Bu çalışmanın araştırma grubunun uygulama öncesi ve sonrası metronom testi ölçüm sonuçlarında anlamlı fark görülmüştür($p<0.001$).Moberg Toplama Testi'nde dominant elle gözü kapalı yapılan ölçüm değerlerinin sonuçları arasında anlamlı fark görülmüştür($p<0.001$)

Tartışma: Sonuç olarak kontrast banyo uygulaması sonrası uyarılan distal sinir uçları nedeniyle proprioseption duyusunda artma olduğu ve metronom hızında uygulama sonrası iyi sonuçlar alındığı öngörülmüştür .

Anahtar Kelimeler: Müzisyenler , Kontrast Banyo , El Becerisi

Sözlü Bildiri

DESIGN, SYNTHESIS, SPECTROSCOPIC PROPERTIES AND BIOLOGICAL EVALUATION OF A NOVEL SCHIFF BASE

[1]Zeliha Nur YILMAZ, [2]Bülent DEDE

[1]zelihanurrr@gmail.com [2]bulentdede@sdu.edu.tr

[1,2]Süleyman Demirel University, Faculty of Arts and Science, Department of Chemistry Isparta, Turkey

Development of a new drug is a very long and costly process. The starting phase of conventional drug production comprise the long laboratory procedures in which the potentially candidate molecules are synthesized and among them some are eliminated by certain criteria. The production duration approximately takes 10 years. Only one of the five molecules that were successfully completed the clinical trials may be certified. The investment per molecule is about 2.55 billion. Computer Aided Drug Design (CADD) supports the conventional process on the synthesis and preclinical stages enabling the production to start with the 5000 compounds. CADD may test 100.000 to 1.000.000 compounds in a week, compared to the wet experiments in the lab. Therefore, a more qualified drug design process has been aimed by the involvement of CADD methods besides lowering the overall cost.

In this study, presumptive studies of a theoretically designed Schiff base was constructed by the condensation reaction of 4,4-dimethylaminobenzaldehyde with L-tyrosine. Quantum chemical calculations were carried out by using DFT method at the B3LYP/6-311G(d,p) level. The druglikeness scans (virtual screening) were performed by using the datasets existed in SwissSimilarity web server. In addition, the inhibition potential of the novel Schiff base ligand was tested against vascular endothelial growth factor receptor-2 (VEGFR-2) and beta-ketoacyl-ACP synthase III enzyme (KAS III) proteins by the molecular docking studies using EADOCK DSS algorithm. Geometric parameters, HOMO-LUMO orbital energies and molecular electrostatic potential diagram of the molecule were calculated. Also, full-fitness scores, binding energies and the localization and length of the intermolecular hydrogen bonds of the ligand-protein coupled complexes were obtained. The Schiff base showed similarities to a degree with some bioactive compounds. The molecular docking studies have revealed that the ligand has the potential to inhibit VEGFR-2 and KAS III.

Keywords: Schiff Base, Druglikeness, Molecular Docking, Protein

Sözlü Bildiri

ANTICANCER ACTIVITY OF SILVER NANOPARTICLES SYNTHESIZED USING *ROSMARINUS OFFICINALIS* LEAF EXTRACT ON MCF-7 HUMAN BREAST CANCER CELLS

Cigdem AYDIN ACAR[1], Suray PEHLIVANOGLU[2]

1 Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Burdur, Turkey, cacar@mehmetakif.edu.tr

2 Necmettin Erbakan University, Faculty of Science, Department of Moleculer Biology and Genetics, Konya, Turkey, suraypehlivanoglu@yahoo.com

Abstract

Objective: Nanoparticles have been increasingly used in biological and medical applications including clinical diagnostics, imaging, therapeutics development and drug delivery. Nanoparticles are usually clusters of atoms in the size range of 1-100 nm. Silver nanoparticles (AgNPs) have been used as antimicrobial and disinfectant agents for many years. However, there is limited information about the anticancer potential of silver nanoparticles. The purpose of this study was to examine cytotoxicity by well-characterized silver nanoparticles in human breast epithelial MCF-7 cells.

Material-Method: A biosynthesis method was developed for the synthesis of silver nanoparticles using rosemary (*Rosmarinus officinalis*) extract. Synthesized silver nanoparticles were characterized by UV-Visible Spectrophotometer. MCF-7 cells were treated with AgNPs (0-10µg/ml) at various concentrations for 24 hours. The cytotoxic effect of silver nanoparticles was determined by MTT assay.

Results: Bioreduction of silver ions was observed spectrophotometrically at 450 nm. AgNPs prepared using rosemary extract inhibited growth of MCF-7 human breast cancer cells dose-dependently with IC50 concentration of 3,32 µg/mL, following 24-h treatment.

Conclusion: In this study, it was concluded that the synthesis of nanoparticles is a better alternative than physical and chemical methods by using plant extract and AgNPs may be a potential alternative agent in the treatment of breast cancer. But, further studies using in vivo disease models are necessary to confirm these effects of silver nanoparticles.

Key words: Silver Nanoparticles, MCF-7, Rosmarinus officinalis, Rosemary

Sözlü Bildiri

ÜST VE ALT EKSTREMİTE MORFOMETRİK ÖLÇÜMLERİNİN CİNSİYET TESPİTİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Emine Hilal ŞENER [1], Tugay DEMİR [2]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, hilalsener@mehmetakif.edu.tr*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek lisans Programı, Burdur, Türkiye, demirtugay48@gmail.com*

Ekstermitelerin yapısı, anatomik açıdan kemik, kas ve eklemlerin uyumuyla oluşan kompleks bir yapılanmaya sahiptir. Bu yapılanma, bireye özgü el ve ayak şeklinin oluşmasını sağlar. Bu farklılıklar kalıtsallığa, iklime, beslenme alışkanlıklarına, değişik çevre koşullarına, fiziksel aktivite derecelerine, ayakkabı kullanımına bağlı olarak ortaya çıkabilir. Toplum bireyleri arasında morfolojik farklılıklar olmasına rağmen, antropometrik açıdan bazı standart değerler vardır. Bu farklılıkların belirlenmesi için alınan metrik ölçümler toplum içerisinde cinsiyetler arası farklılıkları belirler. Ayrıca o topluma özgü verilerin elde edilmesini ve toplumlar arası farklılıkların ortaya çıkarılmasını sağlar. Bu durum gelişimin anatomik olarak değerlendirilmesinde ve özellikle adli bilimlerde kimliklendirmeye yol gösterici olması açısından önemlidir.

Kimliklendirme, adli araştırmalarda önemli bir yer tutmaktadır. Vücut bütünlüğü bozulmuş insan cesetlerinde ya da iskelet haline gelmiş insan kalıntılarında yapılan çalışmalarda, yaş, cinsiyet, ırk ve boy uzunluğu belirlenmesi ile kimlik tespiti yapılmaktadır. Bütün halinde bulunan insan cesetlerinde primer anatomik yapılar ile cesedin cinsiyetinin ve boy uzunluğunun belirlenmesi kolaylıkla yapılabilmektedir. Ancak kitlesel ölümlerde, parçalanmış olarak bulunan cesetlerin kimlik tespitinde güçlüklerle karşılaşılmaktadır. Primer anatomik yapılar ile cinsiyet tespitinin ve boy tahmininin yapılamadığı durumlarda antropometrik yöntemlerden yararlanılmaktadır. Cinsiyet ve boy uzunluğunun belirlenmesinde kafatası ve pelvis kemiklerinin yanı sıra ekstremitelere ait el ölçümleri, kol uzunluğu, bacak uzunluğu gibi parametrelerin kullanıldığı çalışmalar mevcuttur.

Literatürde insan gelişiminin farklı dönemlerine ait üst ve alt ektremite parametrelerinin değerlendirildiği çalışmalara rastlanmaktadır. Ancak yenidoğan dönemi gibi gelişimin her dönemine ait kapsamlı çalışmalar bulunmamaktadır. Bu tür kapsamlı çalışmaların yapılması, büyüme-gelişme takibi ve cinsiyet tespiti açısından önemlidir. Bu nedenle adli bilimler, anatomi, obstetri ve pediatri gibi alanlara bilimsel veriler sunacak yeni çalışmalara ihtiyaç vardır. Bu derlemede üst ve alt ekstremite paremetlerinin cinsiyet tespiti açısından önemi ve bu alanda yapılan çalışmaların özetlenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Cinsiyet tespiti, Üst ekstremite, Alt ekstremite, Antropometrik yöntem

Sözlü Bildiri

SAĞLIKLI KİŞİLERDE YOGA UYGULAMASININ BİLİŞSEL İŞLEVLER ÜZERİNE AKUT ETKİSİ

Heval Helin Vurgun*, Kübra Nur Menengiç, Merve Dinç**, Begüm Kırtıl*, Barkan Eskiili****

**Biruni Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu*

***Doğuş Üniversitesi Meslek Yüksekokulu , hvurgun@biruni.edu.tr*

GİRİŞ: Yoga Hindistan temelli, felsefesi vücut dengesi, fiziksel, mental, emosyonel açılardan sağlıklı olma haline dayanan eski bir yöntemdir. Uygulama belli bir süre içinde korunan bir takım duruşları içermektedir. Yoga aynı zamanda istemli nefes kontrolü, istemli olarak düşüncelere yoğunlaşma ve tekrarlanan sözlü ifadelerden oluşur. Stroop testi ise frontal bölge faaliyetini yansıtan nöropsikolojik bir testtir. Beynimizin ön kısmında bulunan frontal lob bilişsel düşünmenin merkezidir. Motor planlama, dikkati yönlendirme, bilişsel setleri değiştirme ve uyumlandırma frontal lobun görevleri arasındadır.

AMAÇ: Tek seans yapılan yoga uygulamasının bilişsel işlevler üzerindeki akut etkisini incelemek.

YÖNTEM: Çalışmaya herhangi bir sağlık problemi olmayan 25 birey dahil edildi. Yoga programına başlamadan önce bireylerin demografik bilgileri araştırmacılar tarafından hazırlanan forma kaydedildi. Tüm katılımcılar çalışma ile ilgili bilgilendirildi ve katılımcılara stroop testinin öğrenilmesi için 1 kez deneme yapıldı. Katılımcılara fizyoterapist tarafından başlangıç düzeyinde Yoga temelli egzersizler uygulandı. Seansın hemen öncesinde ve seans bitiminde klinik psikolog tarafından stroop testi uygulandı Yoga eğitimi öncesi ve sonrasında yapılan değerlendirme sonuçları incelendi..

BULGULAR: Çalışmaya katılan bireylerin ortalama VKİ değerleri 23,18±3,8 iken yaş ortalamaları 19,64±1,25 idi. Çalışmaya katılan bireylerin yoga temelli egzersiz terapisi öncesi ve sonrası stroop test süre değerleri karşılaştırıldığında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark var idi; $p<0,05$.

TARTIŞMA VE SONUÇ: Yoğun tempo ve stres bireyleri mental ve fiziksel olarak etkilemekte kişinin yaşam kalitesini düşürmektedir. Muhakeme ile ilgili anlamlı uyaranlara cevap verilebilirlik ve imgelemenin ilişkili olduğu alanlardan biri dorsolateral prefrontal kortexdir. Algısal çelişkilerin azaltılması için yapılan Yoga temelli egzersizlerin uygun olduğu görülmektedir. Bizim çalışmamızla paralel olarak bilişsel işlevler ve yoga temelli egzersizlere son yıllarda dikkat çekilmiş olup, yoga terapisinin bilinçlilik sürecine etkisinin önemli olduğu vurgulanmaktır ama bu iyileşmeyi sağlayan mekanizmalar net olarak aydınlatılmamıştır.

ANAHTAR KELİMELER: Yoga, bilişsel, egzersiz

Sözlü Bildiri

MALARIA CASES IN SOMALIA

*** Mahad Ahmed MOHAMUD *Ali SERT ** Mümin POLAT**

** Burdur Mehmet Akif Ersoy University Institute of Health Sciences*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Health Sciences*

Abstract: Every year, malaria kills more people in tropical areas than other infectious diseases. Human and economic costs associated with reduced quality of life, consultations, treatments, hospitalization and other events related to malaria are tremendous and often lead to lower productivity and lower incomes. Experience with malaria has shown that prevention is better and cheaper than treatment; However, the implementation of antimalarial measures has been related to people's knowledge and beliefs and it has been found to be low and difficult to implement when the risk of malaria is perceived to be low. Malaria causes various adverse consequences in pregnant women due to the placenta invading the placenta. Increases the risk of negative pregnancy for the mother, fetus and newborn. In Somalia's survey of residents of internally displaced pregnant women in Mogadishu, Somalia has shown that there are many misconceptions about the transmission and treatment of malaria, which may adversely affect malaria control and anti-malaria treatment. There are over 20 polyclinic centers in Somalia / Mogadishu for health counseling, treatment and diagnosis of diseases. In such clinics, approximately 800 patients with different disorders each day receive health care. The famine in East Africa, which reached the line stage in the summer of 2011, hit Somalia. By 2011, UN officials reported that tens of thousands of Somalis had died and more than half a million were starving. It is understood from the cholera epidemic spreading across the country in the middle of August, where the situation is even worse. Vaccines, which are usually made in childhood and need to be up-to-date regardless of travel, are grouped as recommended vaccines. Today, the only vaccine required by the International Health Regulations is the yellow fever vaccine. Saudi Arabia obliges meningococcal vaccination from all visitors to the country for pilgrimage and umrah. Japanese encephalitis, tick-borne encephalitis, meningococcal, typhoid, cholera, hepatitis A and rabies vaccines are other recommended travel vaccines for travelers. As a result; In terms of malaria, medication is necessary and there is no sudden increase in the number of mosquitoes. Follow-up of fever and early malaria diagnosis and treatment will reduce mortality.

Keywords: Malaria, Vaccination, Somalia, Treatment

Sözlü Bildiri

BURDUR İLİ ACİL SAĞLIK HİZMETLERİNİN RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ (2013-2017 YILLARI ARASI)

***Ali SERT **Mümin POLAT**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*

Amaç: Bu çalışma da Burdur ilinde 2013-2017 yılları arasındaki 5 yıllık dönemde verilmiş olan tüm acil sağlık hizmetlerini inceledik.

Gereç ve Yöntemler: Çağrı nedenlerine göre; medikal, trafik kazası, iş kazası, diğer kazalar, yaralanma, intihar, yangın, sağlık tedbirleri, protokol, diğer vakalar olarak, vaka sonuçlarına göre; yerinde müdahale, hastaneye nakil, hastaneler arası nakil, tıbbi tetkik için nakil, eve nakil, ex yerinde bırakıldı, ex morga nakil, nakil reddi, diğer ulaşılan, görev iptali, başka araçla nakil, asılsız ihbar, olay yeri bekleme gibi ve vaka ön tanılarına göre; kardiyovasküler sistem hastalıkları, solunum sistemi hastalıkları, nörolojik sistem hastalıkları, gastrointestinal sistemi (gis) hastalıkları, psikiyatrik hastalıklar, üriner sistem hastalıkları, jinekolojik ve obs. hastalıklar, metabolik ve endokrin sistem hastalıkları, enfeksiyon sistem hastalıkları, yenidoğan hastalıkları, zehirlenmeler, travma gibi durumlar 5 yıllık süreçte ayrı ayrı aylara bölünerek incelenmiştir.

Bulgular: Toplam vakaların özellikle yaz aylarında yükseldiği ortaya çıkmıştır. Ambulans çıkışlarının çağrı nedenlerine göre dağılımı genel olarak değerlendirildiğinde toplamda 96.957 vaka yapılmıştır. 2013-2014-201-2016-2017 yıllarına ait Ambulans çıkışlarının çağrı nedenlerine göre dağılımı genel olarak değerlendirildiğinde toplamda 96.957 vaka yapılmıştır. Bu vakaların 65.207'si (%67,25) medikal vaka, 14.165'ni (%14,60) trafik kazası vakaları oluşturmuştur. Burdur ili 2017 yılında nüfusa bağlı 8,47'lik intihar hızı ile Türkiye'de 3.cü sırada yer almıştır. 2013 yılında ön tanı almış ve sistemlere göre ayrılmış vaka sayısı 15.695'tir. Bu sayının %17,71'ni kardiyovasküler sistem hastalıkları, %21,20'sini travma vakaları, %6,55'ni solunum sistemi hastalıkları, %10,60'nı nörolojik sistem hastalıkları, %7,33'ni psikiyatrik hastalıkları oluşturmuştur. 2014 yılında 17.110 vaka tanı almış ve hastalıklara göre sistemlere ayrılmıştır. 2015 yılındaki toplam exitus sayısı 271'dir. 2016 yılında sonuçlanmış vaka sayısı toplamda 20.999'dur.

Sonuç: Ambulans kullanım oranları her yıl giderek artmaktadır. Gastrointestinal sistem hastalıkları yaz aylarında artış olduğu görülmüştür. Psikiyatrik vakalar ilkbahar aylarında yüksek seyretmiştir. Burdur İlinde vaka yerine ulaşım oranları oldukça hızlı olduğu görülmüştür. Trafik kazaları yaz aylarında artış gösterdiği saptanmıştır, bu durum paydaş kurumlarca değerlendirilmeli ve alınan önlemler arttırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ambulans, Acil sağlık, Vaka, Tanı

Sözlü Bildiri

112 ACİL YARDIM NUMARASI HANGİ DURUMLARDA ARANMALIDIR ?

***Ali SERT **Mümin POLAT**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*

Özet: Hastane öncesi acil sağlık hizmetleri, sağlık sisteminin en önemli basamaklarından biridir. Türkiye özellikle yaşadığı afetlerden sonra hastane öncesi sağlık sistemine önem vermeye başlamıştır. 112 Ambulans hizmetlerinin ücretsiz olduğu yıldan itibaren hizmetin kötüye kullanımı da ciddi oranda artmıştır. Bu durumda beraberinde hizmetin gereksiz kullanım oranını %95'lere taşımıştır. Bu konuda halkı bilinçlendirme çalışmaları yapılmaya başlanılmıştır. Bu gereksiz kullanım oranı gerçekten hizmete ihtiyacı olan insanlara ulaşım sürelerini etkilemektedir. Acil sağlık hizmetlerinin kimlerin hangi durumlarda kullanması gerektiği bilinmelidir. 112 şu durumlarda aranmalıdır: Trafik kazası, suda boğulma terör, kurşunlanma, bıçaklanma, intihar girişimi yüksekten düşme ciddi iş kazaları, uzuv kopması elektrik çarpması donma, soğuk çarpması ciddi yanıklar zehirlenmeler, myokard enfarktüsü, aritmi, hipertansiyon krizler bilinç kaybına neden olan her türlü durumlar, akut masif kanamalar menenjit, ensefalit, beyin apsesi, yeni doğan komaları ve başlamış doğum faaliyeti durumlarında aranmalıdır. Acil numaraların aranması ve ambulans hizmetlerinin ücretsiz olması ve 24 saat hizmet sunulması gibi hizmetin etkililiğinin arttırılması adına acil yardım hizmetlerine tanınan ayrıcalıklar, aynı zamanda hizmetin kötüye kullanımını da arttıran faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de Acil Çağrı Hizmetleri'nde kötüye kullanım oranı % 95'ler seviyesi ile acil yardım hizmetlerinin etkililiği ve etkinliğini tehdit eder niteliktedir. Kötüye kullanımlar, acil yardım hizmetine gerçekten ihtiyaç duyan kişilerin hizmete ulaşmasını ve kaliteli bir hizmet almasını olumsuz etkilemekte ve hak kayıplarına neden olmaktadır. Acil yardım hakkına ulaşmasını engelleyecek şekilde hizmeti suistimal eden kişilerin cezalandırılması gerekmektedir. Ülkemizde bu konu hakkında vatandaşlarımız yeterli bilgiye sahip değillerdir. Vatandaşlarımızın bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Ülkemizde hizmet alanı ile ilgili eğitim ve bilinçlendirme amaçlı tanıtım çalışmaları son derece yetersizdir. Bu çalışmaların mümkün olduğunca yaygın yapılması ve medyanın kullanılması gerekmektedir. Acil olmayan sağlık konuları için danışmanlık alınabilecek bir ücretsiz çağrı merkezinin oluşturulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ambulans, çağrı, kötüye kullanım, hizmet

Sözlü Bildiri

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN BURDUR GÖLÜ'NÜN KURUMASI SONUCU ORTAYA ÇIKABİLECEK HALK SAĞLIĞI SORUNLARI HAKKINDAKİ FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

*Eda ARICI, *Mümin POLAT

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü

Göllerimiz, ekolojik açıdan dünyanın dengesinde önemli bir yere sahiptir. Bulundukları bölgenin iklim jeolojik ve jeomorfolojik yapısına bağlı olarak farklılık gösteren yer yüzünün hemen hemen her tarafına dağılmış irili ufaklı bir çok göl bulunmaktadır. Son yıllarda sanayileşme ve şehirleşme gibi olumsuz etkiler başta olmak üzere göl suları; yanlış ve aşırı kullanım, küresel ısınma gibi sebeplerden dolayı kirlenmekte ve göller kurumaktadır. Küresel ısınma ve bununla birlikte tarımda ve hayvancılıkta bilinçsiz su tüketimi gölleri kurutmasının yanısıra fabrika atıklarının ve çöplerin de göllere dökülmesiyle toplumun halk sağlığına tehditler oluşturmaktadır. Hastalıklar, iklim elemanlarındaki değişikliğe karşı oldukça hassas ve duyarlıdır. Ayrıca raporların bir çoğunda ısının etkilediği kardiyovasküler, böbrek, solunum hastalıkları, diyabet, sinir sistemi bozuklukları gibi ölüm sebepleri belirlenmiştir. Önemli virüslerin (Enterovirus, Rotavirus, Hepatit A virüs ve Norovirus) çoğu salgın hastalıklarla, su ve yiyecek yoluyla yayılmaktadır. Burdur'da bulunan Burdur gölü ülkemizin uluslararası öneme sahip 305 önemli doğa alanı ile kuşlar için kritik öneme sahip 135 sulak alandan biridir. Burdur Gölü maalesef son 50 yılda su varlığının üçte birinden fazlasını kaybetmiştir. Meteoroloji Genel Müdürlüğü verilerine göre 1995'ten beri yağış artmıştır. Fakat yağışlı döneme girmesine rağmen göl su kaybetmeye devam etmiştir. Belediye, Valilik ve İlde ki Sivil Toplum Örgütleri'nin neredeyse tamamı 2007'den bu yana artan bir şekilde Doğa Derneği öncülüğünde gerçekleştirilen Burdur Gölü'nü kurtarma projesine katkı sağlamaktadır. Burdur Gölü küresel ısınma, yanlış kullanım ve sanayi atıklarının suya katılmasıyla 3-4 yıl içinde yarısını, 10 yılda tamamına yakınını kaybetme riskiyle karşı karşıyadır. Bu çalışmada özgün oalrak hazırlanan anket soruları kullanarak Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin Burdur Gölü'nün kuruması sonucu ortaya çıkabilecek halk sağlığı sorunları hakkındaki farkındalık ve bilinç düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Halk sağlığı, Burdur Gölü, Farkındalık

Sözlü Bildiri

DİYALİZ HASTALARINDA YORGUNLUK VE BESLENME İLİŞKİSİNİN BELİRLENMESİ

Hicran Yıldız[1], Rıdvan Bayram[2], Serkan Budak[3]

[1 2 3] Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 16120, Bursa, Türkiye

[1]hicran@uludag.edu.tr

[2]rdvnbayram@mail.com

[3]serkanbudak_1994@hotmail.com

GİRİŞ : Diyaliz, hastanın kanı ve uygun olan diyaliz sıvısı arasında yarı geçirgen özellikli bir membran vasıtasıyla sıvı-solüt değişiminin yapıldığı bir uygulamadır. Diyaliz, kronik böbrek yetmezliğinin en etkin tedavi yöntemidir. Ancak, hastanın tedaviye, ilaçlarına, diyetine ve sıvı kısıtlamasına uyumu, tedavinin başarısını, hastanın prognozunu ve yaşam kalitesini etkilemektedir.

AMAÇ: Bu çalışma, diyaliz hastalarında beslenme ve yorgunluk ilişkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM: Tanımlayıcı ve karşılaştırmalı nitelikteki araştırmanın evrenini bir üniversitesi hastanesi diyaliz ünitesine kayıtlı toplam 74 hasta, örneklemini ise bu hastalar arasından araştırmaya katılmayı kabul eden 42 hasta oluşturmuştur. Veriler, literatür doğrultusunda hazırlanan "Genel bilgi formu", güvenirlik ve geçerliliği Ergin tarafından yapılan "Yorgunluk Şiddeti Ölçeği" ve güvenirlik ve geçerliliği Kara tarafından yapılan "Diyaliz Diyet Ve Sıvı Kısıtlamasına Uyumsuzluk Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Çalışmanın yapılabilmesi için kurum izni ve etik kurul izni alınmıştır. Veriler SPSS 22.0 programında değerlendirilmiştir.

BULGULAR: Olguların ortalama beden kitle indeksi 26,27±4,80 olup, %19'u obez ve %40.5'i kiloludur. Olguların son iki haftada diyetine uymadığı gün sayısı ortalama 3,69±4,85'dir. Olguların son iki haftada sıvı kısıtlamasına uymadığı gün sayısı ortalama 2,71±5,02'dir. Olguların sosyodemografik özelliklerinden yaş ve medeni durum ile yorgunluk şiddeti arasında anlamlı ilişki ve farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Olguların sosyodemografik özelliklerinden beden kitle indeksi, obezite varlığı ve derecesi ile yorgunluk şiddeti arasında anlamlı ilişki ve farklılıklar olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Olguların laboratuvar değerlerinden kreatinin ve kalsiyum değeri ile son iki haftadaki sıvı kısıtlamasına uymadığı gün sayısı arasındaki ilişkili olduğu saptanmıştır ($p<0.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ : Diyaliz hastalarında yorgunluk şiddeti ile son iki haftadaki diyetine ve sıvı kısıtlamasına uymadığı gün sayısı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamasına rağmen, beden kitle indeksinin yorgunluğu etkilediği saptanmıştır. Hastalarda kilo kontrolü sağlanmasının yorgunluğun azaltılmasında etkili olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Yorgunluk, Beslenme, Diyaliz, Sıvı kısıtlaması, Diyet

DETERMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN FATIGUE AND NUTRITION IN DIALYSIS PATIENTS

INTRODUCTION: Dialysis is an application in which fluid-solute exchange is performed by a semi-permeable membrane between the patient's blood and the appropriate dialysis fluid. Dialysis is the most effective treatment for chronic renal failure. However, the patient's compliance with treatment, medication, diet and fluid restriction influences the success of the treatment, the prognosis and quality of life of the patient.

OBJECTIVE : This study was carried out to determine the relationship between nutrition and fatigue in dialysis patients.

MATERIALS AND METHODS : A total of 74 patients enrolled in the dialysis unit of a university hospital and the sample consisted of 42 patients who accepted to participate in the study. The data were collected by using the General Information Form ”prepared in accordance with the literature, Fatigue Severity Scale by Ergin. In order to carry out the study, permission of the institution and the ethics committee were obtained. The data were evaluated in SPSS 22.0 program

RESULTS : The mean body mass index was 26,27 ± 4,80 and 19% was obese and 40.5% was weight. The mean number of days in which the patients did not comply with their diet in the last two weeks was 3.69 ± 4.85. The mean number of days the patients did not comply with fluid restriction in the last two weeks was 2.71 ± 5.02. The sociodemographic characteristics of the patients were significantly different between age and marital status and fatigue severity ($p<0.05$). The sociodemographic characteristics of the patients were significantly different from those of body mass index, presence and degree of obesity and fatigue severity ($p<0.05$). It was found that the cases were correlated with the creatinine and calcium value of the laboratory values and the number of days when the fluid restriction was not observed in the last two weeks ($p<0.05$).

DISCUSSION AND CONCLUSION : Although there was no significant relationship between fatigue severity and dietary diet and fluid restriction in dialysis patients, body mass index was found to affect fatigue. Weight control in patients is thought to be effective in reducing fatigue.

Key words: Fatigue, Nutrition, Dialysis, Fluid restriction, Diet

Sözlü Bildiri

ORAL LAKTİK ASİT BAKTERİLERİNİN ANTİOKSİDAN AKTİVİTELERİNİN BELİRLENMESİ

Gizem Arık[1], Merih Kıvanç[2]
1Eskişehir Teknik Üniversitesi, Biyoloji Bölümü, Eskişehir, Türkiye, gizemarik1@gmail.com
2Eskişehir Teknik Üniversitesi, Biyoloji Bölümü, Eskişehir, Türkiye, mkivanc@eskisehir.edu.tr

ÖZET

Oksidatif stres yüksek seviyedeki reaktif oksijen türleri ve düşük antioksidan aktivitesi arasındaki dengesizliktir. Bu reaktif oksijen türlerinin seviyesi vücuttaki radikal yakalayıcılarını aştığında hücreler oksidasyondan zarar görmektedir. Vücudun sınırlı antioksidan kapasitesinin arttırılması için dışardan desteklenmesi gerekmektedir. Bu sebeple oksidatif stresin kontrolü için diyetle birlikte antioksidan takviye alınması tavsiye edilmektedir. Bu çalışmada sağlıklı çocuklardan alınan oral biyofilm örneklerinden izole edilmiş *Lactobacillus rhamnosus, L. casei, L. paracasei, L. fermentum, L. plantarum* ve *L. salivarus* türlerine ait olan 44 adet laktik asit bakterisinin DPPH ve ABTS serbest radikallerini yakalama aktivitesi incelenmiştir. 37°C, %5 CO_2 içeren etüvde 24 saat inkübe edilen bakterilerin kültür süpernatantları (KS), hücre süspansiyonları (HS) ve sonike edilmiş hücre süspansiyonlarının (SHS) aktiviteleri ayrı ayrı değerlendirilmiştir. DPPH yakalama aktivitesi 517 nm'de, ABTS ise 734 nm'de ölçülmüştür. Bunun sonucunda tüm bakterilerin kültür süpernatantlarının serbest radikal yakalama aktivitelerinin hücre süspansiyonu ve sonike edilmiş hücre süspansiyonlarına göre daha yüksek olduğu görülmüştür. DPPH için en yüksek aktiviteyi KS'de ve SHS'de *L. rhamnosus* M176.1.2 (%116,7), (%68,65); HS'de *L. rhamnosus* MRSA2.2 (%92,14) göstermiştir. ABTS için en yüksek aktiviteye KS'de *L. rhamnosus* M176.1.2 (%89,41); HS ve SHS'de *L. rhamnosus* MRSA2.2 (%91), (%90,93) izolatlarının sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: DPPH, ABTS, antioksidan, probiyotik

Sözlü Bildiri

TIBBİ AMAÇLI KULLANILAN SUCUL ORGANİZMALAR

(Aquatic Organisms Used For Medical Purposes)

Emin Karataş[1], Seval Dernekbaşı[1]

[1]*Sinop Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi, Su Ürünleri Yetiştiriciliği Bölümü, Sinop, Türkiye*

karatas.emin@outlook.com

sevalyaman@hotmail.com

ÖZET

Su ürünleri zengin besin içeriği sayesinde tarih boyunca insanlara sağlıklı bir yaşam sunmaktadır. Bunun yanı sıra su ürünlerinden elde edilen bazı ürünler, geçmişte doğrudan ya da dolaylı olarak tıbbi amaçlı kullanılmışlardır. Günümüzde ise alternatif tıp ve modern tıp uygulamalarında bu ürünlerin bir kısmı kullanılmaya devam etmektedir. Son yıllarda yapılan araştırmaların artmasıyla birlikte tıbbi amaçlı kullanılan su ürünlerinin sayısı da giderek artmaktadır. Böylece gıda alanında önemli bir yere sahip olan su ürünleri, tıbbi alanda da önemli bir yer edinmeyi başarmıştır. Bu çalışmayla, geçmişte ve günümüzde tıbbi amaçlı kullanılan bazı sucul organizmaların tanıtımı amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Sucul Organizmalar, Su Ürünleri, Tıp

ABSTRACT

Thanks to its rich nutrient content, aquatic products offer a healthy life to people throughout history. In addition, some products obtained from aquatic products have been used for medical purposes in the past, directly or indirectly. Today, some of these products continue to be used in alternative medicine and modern medicine applications. With the increasing number of researches in recent years, the number of aquatic products used for medical purposes is increasing. Thus, aquatic products which have an important place in the food sector, has also gained an important place in medicine. This study aims to introduce some aquatic organisms that have been used for medical purposes in the past and today.

Key words: Aquatic Organisms, Aquatic Products, Medicine

Sözlü Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TIBBİ TERMİNOLOJİYE BAKIŞ AÇISI

Soner DÖNMEZ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu, Burdur, Türkiye

sdonmez@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Hemşirelik öğrencilerinin eğitim müfredatında yer alan Tıbbi Terminoloji dersi hakkındaki görüşlerini almaktır. Çalışmaya Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulunda Tıbbı terminoloji dersini alan 91 öğrenci katılmıştır. Veriler Likert tipi ölçek içeren anket formları vasıtasıyla elde edilmiştir.

Ankete katılan öğrencilerden %58,2'si tıbbı terminoloji dersini almak isterken %18,7'si dersi almak istememektedir. Öğrencilerin %23,1'i ise "tıbbı terminoloji dersini almak istemiydiniz?" sorusuna fark etmez seçeneğini işaretlemiştir. Tıbbi Terminoloji dersinin gerekliliği konusunda Hemşirelik öğrencilerinin %71,5'i tıbbi terminolojinin meslekleri açısından gerekli olduğunu belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin %61,7'si aldıkları Tıbbi Terminoloji dersinin mesleki hayata başlamaları için kendilerini motive ettiğini bildirmiştir.

Yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler çerçevesinde Hemşirelik müfredatındaki Tıbbi Terminoloji dersinin zorunlu dersler arasında olması gerektiğini düşünmekteyiz.

Sözlü Bildiri

NONSPESİFİK BEL AĞRISI OLAN BİREYLERDE ELASTİK BANT UYGULAMASININ KAS ELASTİKİYETİ VE POSTURAL KONTROL ÜZERİNE ETKİSİ

Yasemin Çırak, Duygu Korkem, Nurgül Dürüstkan Elbaşı, Elif Öztürk, Kübra Köçe, Yunu Emre Tütüneken

İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

AMAÇ: Çalışmamızın amacı nonspesifik bel ağrısı olan bireylerde elastik bant uygulamasının kas elastikiyetine ve postural kontrol üzerine etkisini araştırmaktır.

YÖNTEMLER: Çalışmaya, elastik bantlama tekniğini engelleyecek veya kısıtlayabilecek herhangi bir sağlık problemi olmayan, yaş ortalaması 20±3,04 olan 30 nonspesifik bel ağrısı olan hasta bantlama yapılan ve yapılmayan kontrol grubu olarak rastgele eşit iki gruba ayrılarak çalışmaya dahil edildi. Hastaların bantlama işlemi öncesinde ve bantlamadan 30 dakika sonrasında ağrı şiddetleri Visual Analog Skalası ile, esnekliği Otur Uzan Testi, postural kontrolü Fonksiyonel Uzanma Testi, Lateral Bridge Test, Gövde Ekstansörleri Dayanıklılık Testi, dengesi Flamingo Testi ve elastografi cihazıyla kas elastikiyeti ölçüldü. Günlük yaşam aktivite etkilenimi Ostwesry Disabilite İndeksi ile değerlendirildi. Fizyoterapist tarafından lumbal bölge erketör spinal kaslara kas tekniği ile bantlama işlemi uygulandı.

SONUÇLAR: Çalışma ve kontrol grubu karşılaştırıldığında ağrı, fonksiyonel uzanma, lateral bridge ve gövde ekstansörlerinin dayanıklığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu ($p<0.05$). Çalışma ve kontrol grubunda erektör spinalis ve multifidus kaslarının elastikiyeti karşılaştırıldığında bantlama yapılan grupta daha iyi olduğu bulundu. Ayrıca her iki grupta da erektör spinal kasların elastikiyeti multifidus kasına göre daha yüksek olduğu görüldü

TARTIŞMA: Günümüzde kas-iskelet sistemi problemlerinde elastik bantlama uygulaması yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Fakat bantlama tekniğinin etkinliği tartışılmalıdır. Etki mekanizmasına yönelik çalışmalar bu alandaki veri eksikliğine katkı sağlayacaktır. Nonspesifik bel ağrısının tedavi programlarına elastik bant uygulamaları dahil edilebilir.

THE EFFECT OF ELASTIC TAPE ON MUSCLE ELASTICITY AND POSTURAL CONTROL IN INDIVIDUALS WITH NON-SPECIFIC BACK PAIN

AIM: The aim of our study was to investigate the effect of elastic band application on muscle elasticity and postural control in individuals with nonspecific back pain.

METHODS: The study included 30 patients with nonspecific low back pain with a mean age of 20 ± 3.04 who did not have any health problems that could prevent or limit the elastic banding technique. 30 patients were randomly divided into two groups as the control or study group with and without banding. Pain intensity was measured by Visual Analogue Scale, elasticity was measured by the Sit and ReachTest, Postural Control was measured by the Functional Reach Test, Lateral Bridge Test, Body Extensors Endurance Test, balance was measured by the Flamingo Test and elasticity of the erector spinalis and multifidus muscles was measured by the elastography device before banding and 30 minutes after banding. The impact of daily life activity was evaluated with Ostwesry Disability Index. Muscle technique banding was applied to the lumbar region of the spinal muscles by a physiotherapist.

RESULTS: When the study and control groups were compared, a statistically significant difference was found in pain, functional reach, and lateral bridge and trunk extensors endurance tests scores ($p < 0.05$). In the study and control group, the elasticity of the erector spinalis and multifidus muscles was found to be better in the banding group. In addition, the elasticity of the erector spinalis muscles in both groups was higher than the multifidus muscle.

CONCLUSION: Today, the elastic banding in musculoskeletal problems is widely used. However, the effectiveness of the banding technique should be discussed. Studies on the mechanism of action will contribute to the lack of data in this area. Elastic banding may be included in the treatment programs of nonspecific back pain.

Sözlü Bildiri

MENTAL RETARDASYONLU BİREYLERDE KİŞİ-ÇEVRE-AKTİVİTE MODELİ TEMELLİ ERGOTERAPİ DEĞERLENDİRMESİ

Başar Öztürk[1], Remziye Akarsu[2], Nilay Mulumulu[3], Gizem Madran[4], Elif Kılıç[5]

1- Dr. Öğr. Üyesi. Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul, e-mail: ozturkb@biruni.edu.tr

2- Öğr. Gör. Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul e-mail: rakarsu@biruni.edu.tr

3- Stj. Erg. Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbule-mail: mulumulu.n@gmail.com

4- Erg. Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul e-mail: gizemmadran1@gmail.com

5- Erg. Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul e-mail:kilicelifff@gmail.com

Giriş: Mental retardasyonda, iletişim, kendine bakım, ev yaşamı, toplumsal yetenekler, toplumsal yararlılık, kendini yönlendirme, sağlığı koruma, akademik yetenekler ve üretici aktivitelerde sorunlar yaşanır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, mental retardasyon tanılı kişilere kişi- çevre-aktivite (PEO) modeli çerçevesinde ergoterapi değerlendirmesi yapmak, bu sayede kendine bakım, iş-üretici aktiviteler ve serbest zaman aktivitelerinde yaşanan ortak sıkıntıları belirlemektir. **Yöntem:** Araştırma 4 haftalık süreç içerisinde Nazilli Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi, Adile Göncü Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Aile Kadın Destekleme ve Engelliler Merkezi'nde (AKDEM) gerçekleştirilmiştir. Hafif ve orta mental retardasyon tanısı almış 18-25 yaş aralığında 25 fiziksel engeli olmayan olgu çalışmaya dahil edilmiştir. Olguların demografik bilgileri kaydedilmiştir. Çalışmada, olguların günlük yaşam aktiviteleri Fonksiyonel Bağımsızlık Ölçeği (FBÖ) ile, kognitif durumları Standardize Mini Mental Test (SMMT) ile ve kendine bakım, iş-üretici aktiviteler, serbest zaman aktiviteleri performansları ve memnuniyetleri Kanada Aktivite ve Performans Ölçeği (KAPÖ) ile değerlendirilmiştir. Çalışmada parametreler Spearman'ın korelasyon analizi ve t-test ile incelendi. Çalışmada $p<0.05$ anlamlı olarak ifade edildi. **Bulgular:** Nonparametrik korelasyon analizine göre, olguların mental durumları ile FBÖ motor skoru ve FBÖ total skor arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulundu ($p=0.008$, $p=0.020$). Cinsiyetin diğer parametreler üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı görüldü ($p>0.05$). KAPÖ'ye göre, olguların aktivite performansları ve memnuniyetleri incelendiğinde, kendine bakım aktiviteleri ortalama performans puanı 2.7±1.4, aktivite tatmin puanı 2.1±1.3; iş ve üretici aktiviteler ortalama performans puanı 3.6±2.05, tatmin puanı 2.9±2.2 ve boş zaman aktiviteleri ortalama performans puanı 5±2.06, tatmin puanı 4.6±2.3 olarak hesaplandı. **Sonuç-Tartışma:** Elde edilen bulgulara göre, olguların kognitif bozukluğu arttıkça günlük yaşam aktiviteleriyle ilgili problemler artmaktadır. Cinsiyet ya da yaş değişkenlerinin diğer parametreler üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur. KAPÖ sonuçlarına göre bireylerin aktivite performansı ve memnuniyeti değerlendirildiğinde en problemli alanları kendine bakım aktiviteleri olarak bulunmuştur. Birey merkezli kişi-çevre-aktivite değerlendirmeleri, ergoterapi müdahale programlarının başarısını sağlar. Çalışmanın daha geniş kapsamlı olması açısından değerlendirme yapılacak olgu grubunun artırılması gerektiği düşünülmüştür.

Anahtar kelimeler: Mental retardasyon, kişi-çevre-aktivite, aktivite performansı, günlük yaşam aktiviteleri, ergoterapi.

Poster Bildiri

KADIN YOKSULLUĞU

Nurvet BÜYÜKYÖRÜK

Öğr. Gör.Dr, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Burdur

Amaç

Yoksulluk genel olarak, bireylerin yaşamak için yeterli gelir ve geçim kaynaklarına sahip olmaması olarak tanımlanmaktadır. Yoksulluk çocuklar, kadınlar, yaşlılar, engelliler ve göçmenler gibi kırılgan grupları daha ciddi bir biçimde etkilemektedir. Yoksulluk içinde yaşayan kadınların sayısı son yıllarda, özellikle gelişmekte olan ülkelerde erkeklere oranla büyük artış göstermiştir. Bu derlemede yoksulluğun kadın üzerindeki etkilerini gözden geçirmek amaçlanmıştır.

Yöntem

Literatür taraması için son yıllarda yapılmış güncel veri tabanları içinden, "yoksulluk, kadın, kadın yoksulluğu", anahtar sözcükleri taranarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Kadınların erkeklerden daha yoksul olduğunun ifadesi olarak kullanılan'yoksulluğun feminizasyonu' kavramı, ilk kez 1978 yılında Diane Pearce tarafından tanımlansa da, kadın yoksulluğu 1990'lı yılların başından itibaren yoksulluğun önemli bir parçası olarak kendini ciddi bir sorun olarak hissettirmeye başlamıştır. Kadın yoksulluğu kavramı, yoksulluğun giderek kadın problemi hale geldiğini ve yoksulluğu erkeklere göre daha derin deneyimlediklerini vurgulamaktadır. Aile yapısının değişmesiyle birlikte kadın hane reisi sayısının artması, eğitim düzeyinin düşük olması, bakım sorumluluğu nedeniyle istihdama katılamama ya da düzensiz ve düşük ücretli işlerde çalışmanın yanı sıra sosyal, kültürel ve geleneksel toplum yapısı kadın yoksulluğunu arttıran nedenler arasındadır. Kadınlar en temel gereksinimlerden olan iyi beslenmeden, barınmadan, sağlık hizmetlerinden yoksun yaşamaktadır. Kadınların eğitime erişimindeki eşitsizlikler onların ekonomik rollerini kısıtlamakta ve enformel sektörde çalışmaya sevk etmektedir. Hem gelir yetersizliği hem eğitim yetersizliği nedeniyle kültürel ve sosyal yaşamdan yoksun kalmakta, toplumsal dışlanma yaşamaktadırlar. Yoksulluk nedeniyle şiddettin her türüne maruz kalmakta ve birçok sağlık sorunu yaşamaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak; kadınlar yaşadıkları yoksulluk nedeniyle fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden birçok yoksunluğa maruz kalmaktadır. Yoksulluğun kadın üzerindeki etkilerini onların bakış açıları ve değerlerinden anlamaya çalışan nitel çalışmalara daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Yoksulluk, kadın, kadın yoksulluğu

Sözlü Bildiri

DENİZ KAPLUMBAĞALARININ (*CHELONIOIDEA*) ANATOMİSİ: OSTEOLOJİ

Emine KARAKURUM[1],Ömer Gürkan DİLEK[1]

[1] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Örtülü, Burdur, Türkiye*

Bu çalışma ile deniz kaplumbağalarının osteolojik anatomisi hakkında bilgi verilmiştir.

Kaplumbağalarda dış iskelet (dermal iskelet) ve iç iskelet (endo-iskelet) bulunmaktadır.

Dış İskelet (Dermal iskelet):

Dış iskeleti, üzerinde epidermal keratin pulların yer aldığı kemik pulların birleşerek oluşturduğu güçlü bir kabuk meydana getirir. Vücut oval biçimdeki bu güçlü kabuk içerisinde yer alır. Kabuğun dorsal'de yer alan dış bükey yüzeyine karapaks (carapace), ventral'de yer alan yüzeye de plastron adı verilir. Plastron, deniz kaplumbağalarında anterior'den posterior'a: Epiplastron, hyoplastron, hipoplastron ve xiphiplastron olarak isimlendirilen 4 çift kemikten ve bu kemiklerle eşlenmeyen entoplastron adı verilen bir kemikten oluşur. Bazen türlerin tanımlanmasında entoplastron kemiğinin şekli karakteristik olarak kullanılır. İki kabuğun yanlarda birleşme kısmına ise köprü (bridge) denir

İç iskelet (Endo-iskelet):

İç iskelet, ossa cranium, skeleton axiale ve skeleton appendiculare olmak üzere 3 ana bölüme ayrılır. Baş, ossa cranium, os hyoideum ve os mandibula'dan oluşur. Skeleton axiale, vertebrae, costae ve uzantılarından oluşur. Sternum bulunmaz. Skeleton appendiculare yüzgeç, arka bacak, pektoral ve pelvik kemerden oluşur. Her bir vertebra thoracica, bilateral olarak costae ile birleşir. Her bir caput costae, iki corpus vertebra ile birleşir. Göğüs bölgesinde yer alan vertebra ve costae'lar karapaks ile sıkıca birleşmiştir. Sacral vertebraların lateral ucu karapaks ile kaynaşmaz. Anterior skeleton appendiculare yüzgeçleri ve pektoral kemerler içerir. Pektoral kemer iki kemikten oluşur. Bunlar scapula ve coracoid olmak üzere 2 kemiktir. Ön bacak os humerus, os radius, os ulna, ossa carpi, ossa metacarpi ve 5 adet ossa phalanges'ten oluşur. Yüzgeç, kemiksel olarak ossa, ossa metacarpals and ossa phalanges'den oluşmaktadır. Os radius ve os ulna deniz kaplumbağalarında kısadır ve yetişkinlerde fonksiyonel olarak fibröz bağ dokusu ile kaynaşmıştır. Os pelvis os pubis, os ischiii ve os ilium olmak üzere 3 çift kemikten oluşur. Distalde os femur, os tibia ve os fibula görülmektedir. Ossa tarsi os calcaneus, astragalus ve distal tarsallerden oluşur.

Anahtar Kelimeler: Deniz kaplumbağası, ossa cranium, skeleton axiale, skeleton appendiculare.

Sözlü Bildiri

KARACİĞER TRANSPLANTASYONU SONRASI UZUN DÖNEMDE NORMATİVE DEĞERLERE GÖRE KAS KUVVETİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Umit Akay, Tarkan Ünek, Mücahit Özbilgin, Didem Karadibak

Dokuz Eylül Üniversitesi, umitakayy@gmail.com

Giriş

Karaciğer transplantasyonu (KT), bugün karaciğer yetmezliğinin en önemli tedavi yöntemidir. Son dönem karaciğer yetmezliği olan hastalarda ve transplantasyon sonrası erken dönem hastalarda kas kuvveti sağlıklı bireylere göre daha zayıftır. Uzun dönemde KT yapılan hastalrda kas kuvveti ile ilgili çalışma sayısı yetersizdir.

Amaç

Çalışmanın amacı; KT sonrası uzun dönemde hastaların kas kuvvetlerini belirleyip normative değerlere göre değerlendirmekti.

Yöntem

Bireylerin fiziksel ve demografik özellikleri kaydedildi. Kavrama kuvveti, quadriceps femoris (QF) ve tibialis anterior (TA) kas kuvveti dinamometre ile ölçüldü. İnspiratuar kas kuvveti (MİP) ve ekspiratuar kas kuvveti (MEP) , ağız içi basınç ölçer ile değerlendirilidi.

Bulgular

Çalışmaya 25 KT'li birey katıldı KT'li bireylerin yaş ortalaması 50.44±8.61 idi. Dominant ve nondominant kavrama kuvveti beklenen değere göre sırasıyla %66.58±16.02 ve %62.99±17.30 idi. Dominant ve nondominant QF ve TA değerleri ise sırasıyla %31.46±9.08, %29.41±9.09, %31.57±7.64 ve %30.33±7.15 olarak ölçüdü. Beklenen MİP ve MEP değerleri %79.85±20.71 ve %59.02±8.59 bulundu.

Tartışma ve Sonuç

Çalışmamız, KT sonrası geç dönemde kavrama kuvvetinin, periferik kas kuvvetinin ve solunum kas kuvvetinin normative değerlere göre azaldığını göstermiştir. KT'li bireylerde, rehabilitasyonun her aşamasında genel kas kuvvetine ve solunum kas kuvvetine yönelik rehabilitasyon programları faydalı olacaktır. Bu alanda literatür yetersizdir ve daha çok çalışmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Sözcükler

Karaciğer transplantasyonu, Kas kuvveti

Sözlü Bildiri

COST ANALYSIS OF CHRONIC RENAL FAILURE TREATMENT METHODS

Doç. Dr. Vahit YİĞİT[1], Uz. Hüseyin GÜNEŞ[2]

[1]*Süleyman Demirel University Faculty of Economics and Administrative Sciences Department of Health Management, vahityigit@sdu.edu.tr*

[2]*Akdeniz University Hospital Hospital Assistant Director, hgunes@akdeniz.edu.tr*

Abstract

Research problem:"Prevention of Noncommunicable Diseases Control and Investment Justification Report" which had been published by The World Health Organization (WHO) and The Ministry of Health announced 87.5 percent of deaths in Turkey have stemmed from non-communicable diseases. In 2016, the total economic cost of non-communicable (chronic) diseases to the Turkish economy is 69.7 billion TL. This corresponds to 3.6 percent of gross domestic product. 35.3 percent of the total costs are directly caused by health expenditures and indirect costs constitute a significant part of the economic losses.

The number of people who suffer from chronic kidney disease in Turkey is increasing every day. But awareness of kidney disease in Turkey is 1.6% while 98.4% are not aware. The prevalence of CKD in the general adult population in our country is 17.6%, and one in every 6 to 7 people is affected by this disease. In this study, cost analysis of treatment modalities in chronic renal failure was conducted. It was determined that 7.01% of the SGK treatment expenditures and 4.64% of the total health expenditure of the SGK were spent on renal replacement treatment methods.

Purpose of research: In order to ensure the most effective and efficient use of the scarce resource for health care, the priorities need to be determined correctly. However, the importance of the area in which the resource is used depends on the perspectives of the stakeholders in the sector. The most widely used perspectives are social, patient, health care professionals, institutions, insurers, pharmaceutical industry and employers. In this study, the SGK perspective was chosen in order to work out the cost of hemodialysis, peritoneal dialysis and kidney transplantation methods which are defined as renal replacement treatment methods.

Method: There are several approaches to understanding the costs and outcomes of health care. In the cost analysis of diseases, all costs related to the health problem examined are included in the evaluation. These costs are classified into three categories: "direct", "indirect" and " intangible".

The administrative, financial and clinical data of the sample hospital were used to calculate the cost of RRT methods. Data obtained from the Hospital Information System, SUT prices, patient files, expert opinions, 2017 Report of the Turkish Nephrology Association and other study data were used in this field. In the treatment of hemodialysis, peritoneal dialysis and kidney transplantation, the prices of the services provided by the health

institution are based on the unit prices included in the SUT price list. SGK perspective was chosen as an approach. In this study, each item included in the invoice information received from the Hospital Information System is considered as a direct cost element.

Findings and Conclusion: Although there are many researches about the cost of renal replacement treatment methods, there is no recent study on current data. From the SGK perspective, costs per patient were 29.592,94 TL for hemodialysis, 29.561,29 TL for peritoneal dialysis, and 51.279,30 TL for the first year of transplantation for kidney transplantation. In the second and other years, the cost of transplantation was 8.654,25 TL. According to the number of patients and the cost prejections for the years 2013-2023, 1.037 million dollars were spent in 2013 and the expenditure of 1.545 million dollars in 2023 is expected.

According to 2018 data from the sample hospital, the total cost of kidney transplantation billed to SGK was found to be 11.868.733 TL. The cost per patient was calculated as TL 50.079 excluding the cost of donor screening. The amount of SGK invoice for the patients with hemodialysis in 2018 was found to be 3.179.862 TL for 10.095 sessions. The cost of hemodialysis per sessions was 315 TL for inpatients and outpatients. According to the data of the "Sağlık Uygulama Tebliği", the cost of hemodialysis for 2018 is 198 TL. It was understood that inpatients diagnosed with CRF increased the average cost.

Hemodialysis, peritoneal dialysis and renal transplantation are alternative treatment methods that complement each other in renal replacement therapy. In this study, cost analysis tables were updated by using the current "Sağlık Uygulama Tebliği (SUT)" data. According to the 2017 Joint Report of the Turkish Health Ministry and Turkish Nephrology Association, the rate of application of hemodialysis was 75,84% and the rate of peritoneal dialysis was 4,33%. Kidney transplantation, which is a more cost effective treatment method, is lower than the world average by 19,83%. On the other hand, it is not possible for all renal failure patients to have kidney transplantation. However, since kidney transplantation is more cost-effective than other methods, increasing the number of kidney transplants should be encouraged when developing health policies and allocating resources to health care. This will both protect the resources to a large extent and increase the life span of patients.

Keywords: Chronic renal failure, renal replacement therapy, cost analysis, hemodialysis, peritoneal dialysis, renal transplantation

Sözlü Bildiri

SAFRA YOLLARI VE ARTERİYEL VARYASYONLARI

Mahmut Çay[1], Sinan Bakırcı[1]

1) Uşak Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Uşak, Türkiye

Safra, karaciğer hücrelerince üretilen ekzokrin bir salgıdır. Safra yolları intrahepatik ve ekstrahepatik olmak üzere iki ayrı bölümden oluşur. İntrahepatik safra yolları; karaciğer içerisinden porta hepatis'e kadar devam eden kısımdır. Ekstrahepatik safra yolları ise porta hepatis'den sonra ilerleyen safra yolları bölümüdür.

Ductus hepaticus dexter; lobus hepaticus dexter ve lobus caudatus'un sağ yarımını drene eder. Ductus hepaticus sinister ise; lobus hepaticus sinister, lobus quadratus ve lobus caudatus'un sol yarımının safrasını drene eder. Ductus hepaticus dexter ve sinister, porta hepatis'in 1 cm altında birleşerek ductus hepaticus communis'i oluşturur. Ductus hepaticus communis yaklaşık 4 cm uzunluğunda olup safra kesesinin kanalı olan ductus cysticus ile birleşerek ductus choledocus'u oluşturur ve bu kanal papilla duodeni major'a açılır. Ductus choledocus; pars supraduodenalis, pars retroduodenalis, pars pancreatica ve pars intraduodenalis olmak üzere dört kısımdan oluşur. Ductus choledocus, ductus pancreaticus ile birlikte duodenum'da bulunan pailla duodeni major'a üç farklı şekilde açılış göstermektedir.

Safra yollarının arteriyel beslenmesi çeşitli varyasyonlar göstermektedir. Arteria cystica (%25 oranında çift bulanabilir) ductus cysticus'un beslenmesini sağlar. Normalde arteria cystica; trigonum cystohepaticum (Calot üçgeni) içerisinde arteria hepatica communis'in ramus dexter'inden (%70) çıkar. Arteria hepatica communis'in ramus sinister'inden, direkt arteria hepatica communis'den veya truncus coeliacus'dan çıkabilir. Calot üçgeninin tepesinde arteria cystica, arteria hepatica communis'in ramus dexter'i ve bulunması durumunda arteria hepatica dextra accessoria (%95) ile aksesuar safra kanalı (%90) bulunur. Safra yollarının üst bölümünün beslenmesi arteria cystica, orta bölümünün beslenmesi arteria hepatica communis'in ramus dexter'i, alt bölümlerin beslenmesi ise arteria pancreaticoduodenalis superior posterior tarafından gerçekleşir. Bu arterler arasında zayıf anastomozlar bulunabilir ve çok sayıda varyasyon görülebilmektedir.

Safra yollarını besleyen arterlerin varyasyonlarının iyi bilinmesi hem cerrahi açıdan hem de anatomik açıdan önem ifade etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Safra yolu, varyasyon, arteria cystica, anatomi

Sözlü Bildiri

MANDA YETİŞTİRİCİLİĞİNİN BESLENMEMİZDE YERİ VE ÖNEMİ

B. Kudret KARAAYVAZ, Hasan YAMAN, Mehmet KARACA

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık MYO, Veterinerlik Bölümü
[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık MYO, Gıda İşleme Bölümü
[3]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları A.B.D.
bkaraayvaz@mehmetakif.edu.tr, hasanyaman@mehmetakif.edu.tr, mkaraca@mehmetakif.edu.tr

Manda yetiştiriciliği, geçmiş yıllarda yetiştiricilerimiz tarafından çok iyi bilinmesine rağmen son yıllarda unutulmaya başlanmıştır. Küresel ısınma nedeniyle bataklıkların kuruması ve çayır-mera alanlarının bilinçsizce neredeyse yok edilmesi manda yetiştiriciliğinden uzaklaşmanın en büyük nedenlerinden bazılarıdır. Ancak, doğa şartlarına ve hastalıklara karşı dayanıklılığı nedeniyle, Florida Üniversitesi Bilim Adamları Amerika'nın gelecekteki çiftlik hayvanın manda olacağını belirtmektedirler.

Yemden yararlanma oranının ve kalitesiz kaba yemleri et ve süte dönüştürebilme yeteneklerinin yüksek olması nedeniyle manda yetiştiriciliğine yeniden bir yönelim söz konusudur. Buna rağmen, yetiştiricilerimizin süt üretimi için birincil olarak inek besledikleri, mandayı ise geleneksel manda kaymağı üretimi nedeniyle ellerinden çıkarmadıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca, sucuk üretiminde doğal fermantasyon (Kasap Sucuk) ile işlemde belirli bir oranda (yaklaşık %40) manda etinin sucuk hamuruna ilave edilmesi zorunluluğu bulunmaktadır. Son yıllarda özellikle eğitimli ve alım gücü yüksek bireyler sağlıklı beslenmeye çok daha fazla eğilim göstermektedirler. Organik hayvancılığın en önemli kollarından birinin de manda yetiştiriciliği olduğu unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Manda yetiştiriciliği, Sağlıklı beslenme, Organik hayvancılık

THE IMPORTANCE OF BUFFALO BREEDING IN OUR NUTRITION

B. Kudret KARAAYVAZ, Hasan YAMAN, Mehmet KARACA

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık MYO, Veterinerlik Bölümü*
[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık MYO, Gıda İşleme Bölümü*
[3]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları A.B.D.*
bkaraayvaz@mehmetakif.edu.tr, hasanyaman@mehmetakif.edu.tr, mkaraca@mehmetakif.edu.tr

Although the breeding of buffalo is well known by our growers in the past years, it has been forgotten in recent years. Because of global warming, the swamps dry and the unconscious destruction of meadow-pasture areas are some of the biggest reasons for getting away from buffalo breeding. However, due to their resilience to natural conditions and diseases, the University of Florida Scientists state that America's future farm animal will be Buffalo. Due to the high feed conversion ratio and the ability to convert poor quality roughages into meat and milk, there is a tendency to reorganize Buffalo Breeding. Nevertheless, it is understood that our breeders feed the cows primarily for milk production, and the Buffalo do not remove the mandate because of traditional buffalo production. In addition, in the production of sausage by natural fermentation (Butchers Sausage) a certain percentage of the process (Approx. 40%) must be added to the sausage meat. In recent years, with the developments observed in the eating habits and understanding of individuals who are especially educated and have a high purchasing power has a much more healthy diet. One of the most important branches of organic livestock breeding should be noted that buffalo breeding.

Key Words: Buffalo Breeding, Healthy Eating, Organic Livestock

Sözlü Bildiri

SAĞLIKLI YAŞAMDA PROBİYOTİKLERİN YERİ VE ÖNEMİ

[1]B. Kudret KARAAYVAZ, [2]Hasan YAMAN, Tuğba YAMAN, [3]Mehmet KARACA, , [3]Hasan Altan AKKAN

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık MYO, Veterinerlik Bölümü

[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık MYO, Gıda İşleme Bölümü

[3]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları A.B.D.

bkaraayvaz@mehmetakif.edu.tr, hasanyaman@mehmetakif.edu.tr, thyaman@gmail.com, mkaraca@mehmetakif.edu.tr, hasanaltanakkan@mehöetakif.edu.tr

Günümüzde yeterli ve dengeli beslenme en önemli konular arasında yer almaktadır. Beyin ile bağırsaklar arasında ciddi bir bağlantının olduğu bildirilmekte, bu nedenle bağırsaklar için "vücudun ikinci beyni" olarak tanımlanmaktadır. Fötal hayatta beyin ve bağırsakların aynı doku kümesinden meydana geldiği belirtilmektedir. Günümüzde insanlarımızın gelir seviyesi ve eğitimleri yükseldikçe beslenme konusunda daha hassas ve seçici davranmaktadır. Bu esnada biyoteknolojik bir katkı maddesi olan probiyotikler devreye girmektedir. Probiyotikler sindirim sisteminde bulunarak sağlık üzerine yararlı etkilerde bulunan canlı mikrobiyal ürünlerdir. Probiyotiklerin, bağışıklık sistemini güçlendirmek, yiyeceklerin hazmını kolaylaştırmak, vitaminlerin sentezini yapmak, bağırsak duvarını zararlı maddelerden korumak ve bağırsak geçirgenliğini azaltmak, toksinlerin kan dolaşımına geçmesini engellemek, besin alerjilerini ve egzamayı önlemek, iltihabi hastalıkların oluşumunu engellemek, kanseri önlemek, yaşlanmayı yavaşlatmak, depresyonu hafifletmek, otizm bulgularını hafifletmek, ishali önlemek ve tedavi etmek, idrar yolu iltihaplarını önlemek, kabızlığı tedavi etmek ve böbrek taşlarının oluşumunu azaltmak gibi bir dizi yararları bulunmaktadır.

Probiyotikler sadece gıda katkı maddesi olarak kullanılmamaktadır. Özellikle, hayvan beslemede antibiyotiklerin büyütme faktörü olarak kullanımının yasaklanmasından sonra probiyotiklerin önemi bir kat daha artmaktadır. Koyun, keçi, inek ve manda gibi mikrobiyal sindirim yapan geviş getiren hayvanların beslenmesinde yem katkı maddesi olarak probiyotiklerin kullanılması ile yem tüketimi, yemden yararlanma ve günlük canlı ağırlık artışı gibi parametreleri olumlu yönde etkilemektedir. Ayrıca taşıma stresinin azaltılmasında, yem değişiklikleri sırasında bozulan floranın düzenlenmesinde, ahır besisinden mera besisine, mera besisinden ahır besisine geçişlerde probiyotiklerin önemli katkıları olduğu bildirilmektedir. Geçmişten günümüze kadar gıda ve yem katkı maddesi olan probiyotikler her geçen gün değerini daha çok artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Probiyotikler, Yeterli ve dengeli beslenme, Bağışıklık sistemi

Sözlü Bildiri

FUTBOLCULARDA DENGENİN KALÇA KUVVETİ, ESNEKLİĞİ, NORMAL EKLEM HAREKETİ VE CORE KUVVETİ İLE İLİŞKİSİ

Fatma Ünver[1], Hilal Şeyma Nur Binbir[2]

[1]*Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon, Denizli, Türkiye, funver@pau.edu.tr*

[2]*Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon, Denizli, Türkiye, hilalseymanurbinbir@gmail.com*

Amaç: Bu çalışmanın amacı futbolcularda dengenin kalça kuvveti, esnekliği, normal eklem hareketi ve core kuvveti değerleri ile arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Çalışmamıza; yaş ortalaması 16,9±2,2 ve boy ortalaması 174,5±5,7 olan 35 profesyonel erkek futbolcu gönüllü olarak katılmıştır. Tüm ölçümler uzman fizyoterapistlerce yapılmıştır. Katılımcıların kas kuvvet ölçümü JTech Commander Power Track Ⅱ hand-held dinamometre ile yapılmıştır. Kalça normal eklem hareketleri (NEH) ve esnekliği gonyometre ile ölçülmüştür. Core kuvveti ölçümünde; bird dog, front plank, side plank ve modifiye sorenson testinde ve statik denge için tek ayak denge pozisyonundaki durma süreleri kronometre ile ölçülerek kaydedilmiştir. Dinamik dengeyi değerlendirmek için Y Denge testi (YDT) kullanılmıştır.

Bulgu: YDT ile alt ekstremite kas kuvvetleriyle pozitif ($0,370 \leq r \leq 0,528$), kalça adduksiyon NEH ile negatif (r=- 0,569 ve r=- 0,527) ve core kuvvetlerinden sadece bird dog sol komponentiyle ile pozitif yönlü anlamlı ilişkiler (r= 0,521 ve r= 0,656) bulunmuştur. YDT ile kalça kas kısalığı ve tek ayak denge arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Kalça kas kuvvetleriyle NEH arasında negatif ($-0,619 \leq r \leq -0,345$), kalça kas kısalığı değerleriyle pozitif ($0,341 \leq r \leq 0,636$) ve core kuvvetleriyle pozitif yönlü ($0,353 \leq r \leq 0,579$) anlamlı ilişkiler bulunurken, kalça kas kuvvetleriyle ile tek bacak denge arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Tek ayak denge ile core kuvvetleri ve kas kısalığı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tartışma ve Sonuç: Futbolcularda kalça kaslarının kuvveti arttıkça dinamik denge ve core kuvveti artmaktadır. Bireylerin esnekliği ise dengeyi etkilememektedir.

Sonuç olarak futbolcularda dinamik dengeyi geliştirmek için kalça ve core kaslarını kuvvetlendirme egzersizleri antrenman programlarına eklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Futbol oyuncusu, Kalça değerleri, Y Denge Testi

Sözlü Bildiri

GÜNCEL BİR YAKLAŞIM OLAN TÜM VÜCUT TİTREŞİMİNİN KRONİK HASTALIKLARDA İNCELENMESİ

Fatma Ünver[1], Hilal Şeyma Nur Binbir[2]

[1]*Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon, Denizli, Türkiye, funver@pau.edu.tr*

[2]*Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon, Denizli, Türkiye, hilalseymanurbinbir@gmail.com*

Giriş: Tüm vücut titreşimi egzersizinin (TVTE-WBVT) vücut üzerinde; kemik mineral yoğunluğunun ve kas gücünün korunmasında ve arttırılmasında, denge ve mobilitenin sağlanmasında, düşme ve düşme ile ilişkili yaralanma riskinin azaltılmasında, yaş ile ilişkili artiküler kartilaj harabiyetini azaltmada ve doku perfüzyonunu arttırmada etkili olduğu gösterilmiştir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı; çeşitli hastalıkların tedavisinde kullanılan TVTE'nin son yıllarda yapılan çalışmalardan yola çıkılarak kronik hastalıklar üzerindeki etkisinin araştırılmasıdır.

Yöntem: 2003 ve 2018 yılları arasında yayınlanmış olan, konu dahilinde 68 uluslararası çalışma değerlendirilmiştir. Tüm yayınlar çalışma yöntemleri ve bulguları açısından sistematize edilerek incelenmiştir.

Bulgular: Tip 2 diyabet hastalarında TVTE ile 12 saatlik açlık kan şekeri ve HbA1c'sinde iyileşmenin olduğu görülmüştür. Tip 2 diyabetli hastalarda seans süresinin TVTE çalışmalarında aerobik veya dirençli eğitim çalışmalarından çok daha düşük olduğu görülmüştür. Multiple Skleroz (MS) hastalarında TVTE'nin olumlu ya da olumsuz bir etkisi görülmemiştir. Parkinson hastalarında akut TVTE sonucu yürümede ve Birleşik Parkinson Hastalığı Değerlendirme Ölçeği (UPDRS) skorunda iyileşmeler görülmüştür. TVTE temelli çalışmaların çoğu KOAH hastalarında fonksiyonel egzersiz kapasitesi ve yaşam kalitesi üzerinde, kas kuvveti, dayanıklılık ve kütlede iyileşmeler göstermiştir. TVTE, diz OA'sı olan kişilerde ağrıyı azaltma ve fonksiyonel işlevi geliştirmede etkili bulunmuştur. Yorucu egzersiz yapamayan obez hastalar için, TVTE ilik adipozitesinin azaltılması ve hematopoezin restorasyonu için eşzamanlı bir tedavi işlevi görebileceğini öne süren klinik kanıtlar vardır. TVTE'nin kanser hastalarının tedavisinde herhangi bir sonuca ulaşılamamıştır

Tartışma ve Sonuç: Literatürü incelediğimizde kronik hastalıklarda TVTE temelli müdahalelerin sonuçlarında büyük bir heterojenliğin olduğu görülmektedir. Kronik hastalıklarda TVTE'nin terapötik kullanımı hala standartlaştırılmamıştır. Bu yüzden ileriki dönemlerde daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Tüm vücut vibrasyon, Sağlıklı yaşam, Kronik hastalık

Poster Bildiri

THE THEROTİCAL STUDY OF TELOMERASE ENZYME AND L-CARNITINE INTERACTION

Ülkü BAYHAN[1)],Mustafa AKCIL[2)]

[1)]Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Art and Science, Department of Physics

(ubayhan@mehmetakif.edu.tr)

[2)]Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Art and Science, Department of Molecular Biology and Genetics

(muhammetmustafaakcil@ogr.mehmetakif.edu.tr)

L-Acetylcarnitine (LAC or ALC) is a carnitine acetic acid ester that facilitates the movement of acetyl-CoA during oxidation of fatty acids to the matrices of mammalian mitochondria.
ATN gave Acetylcarnitine to HIV patients and observed that it significantly reduced the degree of pain. Acetyl-L-carnitine decreased depression and increased quality of life in patients with minimal hepatic encephalopathy. There are two main functions of acetylcarnine: transport of long chain fatty acids in to mitochondria to obtain energy. Prevention of lactic acid formation by inhibiting the transformation of lactic acid into pyruvic acid in glucose metabolism in mitochondria. Energy requirements are provided by free fatty acids in light and medium density exercise. Oxidation of fatty acids occurs up to 50-60% of maximum oxygen consumption in exercise. In theory, by increasing the use of fatty acids as a source of energy during exercise, the management of muscle glycogen provides carnitine use.
L-carnitine is thought to have effects on both cellular ageing and cancer. It is possible to have an interaction with telomerase enzyme known to be effective in both conditions. AutoDock 4.0 MGL Tools was used in calculation of telomerase and ligand interaction.

Keywords: L-Carnitine, Telomerase

Sözlü Bildiri

LAKTİK ASİT BAKTERİLERİNİN KOLESTEROL DÜŞÜRÜCÜ ETKİSİ

Ayşe Seçil MUTLUCAN[1], Özge GÖKÇE[2,3], Yusuf YILMAZ[4], Oğuz GÜRSOY[4*]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı, Burdur*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bilimsel ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi, Burdur*

[3]*Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı, Antalya*

[4]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Burdur*

** İletişim (correspondence): e-posta: ogursoy@yahoo.com*

ÖZET

Kandaki yüksek kolesterol seviyesinin de risk faktörleri arasında yer aldığı kardiyovasküler hastalıklar, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 2030 yılına kadar dünya genelinde yaklaşık 23,6 milyon insanı etkileyen temel ölüm sebebi olarak değerlendirilmiştir. İlaçla tedavi, kan kolesterol seviyesini hızlı bir şekilde düşürebilmekte ancak bu yöntemin pahalı ve yan etkileri olabilen bir tedavi şekli olması, kan kolesterol düzeylerinin düşürülmesinde beslenme alışkanlıklarının değiştirilmesi ve düzenli spor yapılmasının yanı sıra alternatif yöntemlerin geliştirilmesini de son derece önemli hale getirmiştir. Afrika'daki göçebe bir kabile ile yapılan çalışmada *Lactobacillus* cinsi laktik asit bakterileri (LAB) ile fermente edilmiş süt tüketimini takiben serum kolesterol seviyesinde azalma olduğunun bildirilmesinden sonra LAB ile üretilen fermente süt ürünlerinin insan lipit metabolizmasına yararlı etkilerine olan ilgi artmıştır. LAB'nin serum kolesterol seviyesini düşürme mekanizmaları henüz tam olarak bilinmemekle birlikte en çok önerilen başlıca mekanizmalar arasında kısa zincirli yağ asidi fermantasyonunun son ürünlerinin fizyolojik etkileri, kolesterolün bakteri hücresi tarafından hücre yüzeyinde tutulması veya asimilasyonu, bakterilerin safra tuzu hidrolaz enzimleri ile safra tuzlarının dekonjugasyonu ve kolesterol redüktaz enzimi ile kolesterolün koprostanola dönüştürülmesi sayılabilir. *In vivo* ve/veya *in vitro* koşullarda *Lactobacillus delbrueckii* subsp. *bulgaricus*, *Lb. acidophilus*, *Lb. casei*, *Lb. gasseri*, *Lactococcus lactis* subsp. *lactis* biovar *diacetylactis*, *Lc. lactis* subsp. *lactis*, *Streptococcus salivarius* subsp. *thermophilus*, *Enterococcus faecium*, *Bifidobacterium bifidum*, *B. infantis*, *B. breve*, *B. longum* ve *Leuconostoc mesenteroides* subsp. *mesenteroides* gibi LAB'ne ait suşların kolesterol düşürücü etkileri olduğu gösterilmiştir. Bu çalışmada LAB'nin *in vitro* ve *in vivo* ortamlardaki kolesterol düşürücü etkileri ile bu bakterilerin kolesterol düşürücü etkilerinden sorumlu muhtemel mekanizmalar üzerinde durulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Sağlık, Kolesterol, Laktik Asit Bakterisi

Sözlü Bildiri

SÜTÜN DOĞAL ENZİMİ PLAZMİNİN SÜT VE ÜRÜNLERİNDEKİ ETKİLERİ

Özge GÖKÇE[1,2], Ahmet KÜÇÜKÇETİN[3], Oğuz GÜRSOY[4*]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bilimsel ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi, Burdur*

[2]*Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı, Antalya*

[3]*Akdeniz Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Antalya*

[4]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü, Burdur*

** İletişim (correspondence): e-posta: ogursoy@yahoo.com*

ÖZET

Bugüne kadar sütte özellikleri ve ürün kalitesine etkileri farklı 70'den fazla doğal enzim tanımlanmış olsa da, bunlardan sadece birkaçının teknolojik açıdan önemi bulunmaktadır. Bu enzimler arasında sütte proteolitik aktivite göstererek hoş olmayan tat ve kokuya sebep olabilenler, sütün doğal proteazı plazmin ve bakteriyel kaynaklı ısıya dayanıklı ekstraselülar proteazlar olmak üzere iki grup altında toplanabilmektedir. Plazmin sistemi; sütün temel doğal alkali serin proteazı plazmin (EC 3.4.21.7; optimum pH 7,5; optimum sıcaklık 37 °C), zimojeni (inaktif form) plazminojen, plazminojen aktivatörleri (doku tipi -EC 3.4.21.68- ve ürokinaz tipi -EC 3.4.21.73-), plazminojen aktivatör inhibitörleri ve plazmin inhibitörlerini içeren kompleks bir enzim sistemidir. Plazminojen aktivatörleri, plazminojenin arjinin-izolösin (Arg557-Ile558) arasındaki bağı hidrolize ederek plazmine dönüşmesini sağlamaktadır. Plazmin kolaylıkla β-kazein, α_{S2} kazein ve daha az olarak da α_{S1} kazeini hidrolize ederken, serum proteinleri üzerinde çok az aktivite göstermekte ya da aktivite göstermemektedir. Taze sütte plazmin ve plazminojen konsantrasyonları sırasıyla 0,1-0,5 mg/L ve 0,5-3,0 mg/L iken laktasyon sonu sütlerde ve mastitisli veya yaşlı hayvanlardan elde edilen sütlerde konsantrasyon artmaktadır. Plazmin, plazminojen ve plazminojen aktivatörleri sütün kazein fraksiyonunda bulunup ısıya dayanıklı iken, plazminojen aktivatör inhibitörleri ve plazmin inhibitörleri ise serum fraksiyonunda yer alıp ısıya karşı hassastırlar. Farklı sıcaklık-süre kombinasyonlarındaki ısıl işlemlerin plazmin sistemi üzerine etkisi henüz tam olarak ortaya konulamadığı için sütün plazmin kaynaklı proteoliz durumu öngörülememektedir. Isıl işleme karşı çok dayanıklı olmasından dolayı plazmin pek çok süt ürününde aktivite gösterebilmekte ve çeşitli problemlere sebep olabilmektedir. Bununla birlikte süt teknolojisi açısından özellikle UHT sütlerdeki ve peynirlerdeki plazmin aktivitesi ve plazmin kaynaklı proteoliz dikkat çekicidir. Plazmin aktivitesi, Swiss, Gouda ve Romano gibi çeşitli peynirlerin olgunlaşmasında olumlu rol oynarken; UHT sütlerde raf ömrü süresi içinde jelleşme (yumuşak jel formu) meydana gelmesi, peynir veriminin düşmesi, kazein bazlı ürünlerin raf ömrü süresi içinde bozulması, süt ürünlerinde acı ve hoş olmayan tatların oluşması ve depolama sırasında aktivite göstermeye bağlı olarak ürünün raf ömrünün kısalması gibi çeşitli sorunlara neden olmaktadır. UHT sütlerdeki jelleşmenin mekanizması tam olarak bilinmemekle birlikte sıcaklık uygulaması sırasında disülfüt bağlarıyla meydana gelen β-laktoglobulin-k-kazein kompleksinin kazein miselinden ayrılması ile ilgili olduğu değerlendirilmektedir. UHT sütlerde jelleşmenin β-kazein ve α_{S1} kazeinin %95'i hidrolize olduktan sonra meydana geldiği bildirilmektedir. Plazmin kaynaklı hidrolizi önlemek için plazminin ve plazminojenin tamamen inaktif hale getirilmesi gerekmektedir. Ancak plazmin aktivitesi sütün duyusal özelliklerinin korunmasını öncüleyen ısıl işlem uygulamaları ile tam olarak yok edilememektedir. Süt ve ürünlerinde plazmin kaynaklı proteolitik aktiviteyi minimize etmek için en iyi yaklaşım süt temin zincirindeki hayvan sağlığı, hijyen yönetimi ve depolama gibi kritik noktalara dikkat edilerek yüksek kaliteli çiğ süt elde edilmesidir. Bu derleme çalışmasında süt ve ürünlerinde çeşitli problemlere neden olan plazmin sistemi hakkında bilgi verilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Süt, Plazmin, Jelleşme

Poster Bildiri

YAŞLILIKTA EVDE BAKIM

***Leyla BARAN, **Meltem PIRTIK**

**Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*

Yaşlanma, organizmanın molekül hücre, doku, organ ve sistemler düzeyinde, zamanın ilerlemesi ile ortaya çıkan, geriye dönüşü olmayan, yapısal ve fonksiyonel değişikliklerin tümü olarak tanımlanmaktadır (Turaman 2001). Yaşlanma süreciyle birlikte ortaya çıkan fizyolojik ve anatomik değişiklikler tüm sistemleri etkiler ve temel olarak duyusal zayıflıklar, ruhsal sorunlar ve kronik hastalıklar ortaya çıkar, fizyolojik ve anatomik değişiklikler ve eklem romatizması gibi hastalıkların etkisiyle fiziksel güç ve hareketlerde sınırlılıklar yaşanır. Tüm bu faktörlere bağlı olarak yaşlılar, sağlık, sosyal ve ekonomik yönden korunmaya, bakıma ve gözetime daha fazla gereksinimi olan insanlardır (Karahan ve Güven 2002, Turaman 2001).

Evde bakım; özürlü, yaşlı, süreğen hastalığı olan veya nekahat dönemindeki bireyleri bulundukları ortamda destekleyerek, sosyal yaşama ayak uydurabilmelerini sağlamak, yaşamlarını mutlu ve huzurlu bir biçimde sürdürerek toplumsal entegrasyonlarını gerçekleştirmek için birey ve aileye sunulan psikososyal, fizyolojik ve tıbbi destek hizmetleri ile sosyal hizmetleri içeren bir bakım modelidir (Danış, 2006).

Evde bakım hizmetleri ile yaşlı bireylerin kendi evlerinde ya da çevrelerinde bağımsız olarak günlük yaşam aktivitelerini sürdürebilmeleri amaçlanmaktadır (Kısa ve Karadağ, 2001). Evde bakımın yaşlılıkta; fiziksel sağlık, psikolojik durum, bağımsızlık düzeyi, sosyal katılım, kişilerarası ilişkiler, kendi potansiyelini gerçekleştirme ve entellektüel gelişim süreçleri üzerinde olumlu etkileri söz konusudur. Ayrıca aile bütünlüğünün korunmasına, stresin azaltılmasına, bireyin alışık olduğu çevrede yaşamına devam edebilmesine, alışık olduğu hobi ve sosyal etkinlikleri sürdürebilmesine imkân tanımaktadır (Danış, 2006).

Sözlü Bildiri

ACİL SERVİSTE TRİAJIN ÖNEMİ

Gamze ÖZTÜRK*, Canan DEMİR BARUTCU*

** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*

ÖZET

Acil servis birimleri, acil müdahale gerektiren, riski yüksek vakaların olduğu, çalışanların ve hasta yakınlarının yaşam ile ölüm arasındaki ince çizgide bulunduğu oldukça stresli birimlerdir. Buna karşın tüm hastaların başvurduğu, hastalık ciddiyetlerinin ilk aşamada anlaşılamadığı ve hızlı bir değerlendirme gerektiren birimlerdir. Acil servislerin birincil görevi ani rahatsızlıklar ve çeşitli yaralanmalarda bireylere ihtiyaçları olan acil bakımı en kısa zamanda, güvenli ve etkin bir şekilde sağlamaktır. Acil bakımın güvenli bir şekilde ve zamanında yapılabilmesi için hastaları klinik aciliyetlerine göre sınıflandırıp sıralanmasına ihtiyaç vardır. Acil servise başvuran bireylerin yaralanma ve hastalık durumlarını tanımlamak, şiddetini belirlemek için kullanılan sisteme triyaj denir. Kısa görüşmeler üzerine temellendirilmiş olan, hızlı tanı koymaya yarayan ve bireyin tedavisi sonlandırılıncaya kadar her aşamada yeniden değerlendirme gereken bir sistemdir. Hastane ve hastane öncesi dönemde triyaj; sahada iletişime bağlı triyaj, sahada afet triyajı, acil servislerde afet triyajı ve rutin acil servis triyajı olarak dörde ayrılmaktadır. Triyaj alanında en çok kullanılan ve geliştirilmiş olan acil servis triyajıdır. Hastaların tedavi gereksinimlerinin karşılanması ve aciliyetlerinin belirlenmesinde kullanılan hiyerarşik karar verme sürecini kapsamakta olup hastalar genellikle şikâyet, vital bulgu ve fizik muayenelerine göre sınıflandırılmaktadır. Acil servislerde kullanılmak üzere triyaj tipleri geliştirilmiş olup genelde hastalar çok acil, acil ve acil olmayan şeklinde sınıflandırılmaktadır. Bu sayede acil servis yoğunluğunun etkin bir triyajla idare edilebilmesi mümkün olabilmektedir. Günümüzde acil servis kullanımı suiistimal edilmekte olup toplumun bu konuda bilgilendirilmesi oldukça önemlidir. Triaj yapan sağlık personelinin ise eğitimlerinin çeşitlendirilmesi ve artırılması, her hasta için bütün vital bulgulara bakıp gerekli değerlendirmelerin yapılabilmesi için yeterli zaman tanınması ve yoğunluğun fazla olduğu saatlerde daha etkin bir triyaj sağlanabilmesi için personel sayısının artırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Triyaj, Acil Servis, Sağlık

Sözlü Bildiri

BİLGİSAYAR DESTEKLİ ELEKTRONİK DENGE CİHAZININ Y DENGE TESTİ İLE İLİŞKİSİNİN VE UYUMLULUĞUNUN İNCELENMESI

Fatma ÖZGÖKER[1], Berkiye KIRMIZIGİL[1]

[1] *Doğu Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Mersin 10, Türkiye.*

fato.ozgoker@gmail.com, berkiyekirmizigil@yahoo.com

Giriş: Denge infant dönemden hayatın sonlanmasına kadar günlük yaşam ve fiziksel aktivitelerin sağlıklı devam ettirilebilmesi için ihtiyaç duyulan önemli bir biyomotor yetidir.

Amaç: Çalışmanın amacı, sağlıklı genç yetişkin bireylerde, dinamik denge değerlendirilmesinde kullanılan taşınabilir Bilgisayar Destekli Elektronik Denge Cihazı'nın (Technobody-PK 200 WL) Y Denge Testi (YDT) ile ilişki ve uyumluluğunun belirlenmesidir.

Yöntem: Çalışmaya, 18-35 yaş aralığında toplam 100 sağlıklı birey (47 Kadın, 53 Erkek) dahil edildi. Bireylerin dinamik dengelerinin belirlenmesi için Bilgisayar Destekli Elektronik Denge Cihazı'nda yer alan sleight, disequilibrium ve game light testleri kullanılıp test sonuçlarında yer alan; mesafe orta hata, çevre hatası, ulaşılan hedefler ve sonuçlar parametreleri değerlendirildi. Cihazdaki sleight, disequilibrium ve game light testlerinin sonuç parametreleri dinamik denge değerlendirmesinde altın standart kabul edilen YDT ile ilişkisine ve uyumluluğuna bakıldı. Bilgisayar Destekli Elektronik Denge Cihazı ile YDT ölçüm sonuçları arasındaki uyumun belirlenmesinde Bland - Altman Yöntemi, ilişkinin belirlenmesinde ise Pearson Korelasyon Katsayısı kullanıldı.

Bulgular: Çalışma sonucunda, Bilgisayar Destekli Elektronik Denge Cihazı, sleight testinin çevre hatası ile ulaşılan hedefler parametreleri, disequilibrium testinin mesafe orta hata ve game light testinin sonuçlar parametreleri YDT ile uyumlu bulundu (tüm p değerleri ≥ %95). Bilgisayar Destekli Elektronik Denge Cihazı'nın değerlendirilen tüm testlerinin parametre sonuçları ile YDT arasında ise istatistiksel anlamlı olmayan çok zayıf düzeyde ilişkiler görüldü.

Tartışma ve Sonuç: Bilgisayar Destekli Elektronik Denge Cihazı genç yetişkinlerde dinamik denge performanslarını objektif olarak ölçmede kullanılabilir, YDT ile uyumlu bir değerlendirme yöntemidir. Ayrıca, cihaz taşınabilir olduğundan labaratuvar testleri ile saha testleri arasında köprü görevi de görebilir.

Anahtar Sözcükler: Dinamik Denge, Bilgisayar Destekli Elektronik Denge Cihazı, Uyumluluk

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP AND AGREEMENT OF COMPUTER BASED ELECTRONIC BALANCE DEVICE WITH Y BALANCE TEST

Introduction: Balance is an important biomotor capacity that is needed to maintain a healthy life and daily activities from infancy until the end of life.

Objective: The aim of this study was to determine the relationship and agreement of portable Computer Based Electronic Balance Device (Technobody-PK 200 WL) with Y Balance Test (YBT) in healthy young adult individuals.

Methods: A total of 100 healthy individuals (47 females, 53 males) aged 18-35 years were included in the study. In order to determine the dynamic balances of individuals, sleight, disequilibrium and game light tests in Computer Based Electronic Balance Device are used; distance medium error, perimeter error, reached objectives and results parameters are evaluated. The outcome parameters of the sleight, disequilibrium and game light tests of the instruments were examined in regard to their relation and agreement with the YBT which is acknowledged as the gold standard in dynamic balance assessment. For the agreement between Computer Assisted Electronic Balance Device and YBT Bland-Altman Method and Pearson Correlation Coefficient was used for the analysis of the relation.

Results: As a result of the study, the Computer Based Electronic Balance Device, the parameters of the reached objectives by the perimeter error of the sleight test, the results of the distance medium error of the disequilibrium test and the results of the game light test were found to be agreement with the YBT (all p values ≥ 95%). The parametric results of all tests between Computer Assisted Electronic Balance Device and YBT revealed weak relations with no statistically significant.

Discussion and Conclusion: The Computer Based Electronic Balance Device can be used to measure the dynamic balance performances objectively in young adults and it is also an evaluation method that is agreement with YBT. In addition, the device is portable so it can serve as a bridge between laboratory tests and field tests.

Keywords: Dynamic Balance, Computer Based Electronic Balance Device, Agreement

Sözlü Bildiri

AKCİĞER KANSERİNDE KÜÇÜK OYUNCU MİKRO RNA'LAR

Fatma SEMERCİ[1], Çiğdem AYDIN ACAR[1,2]

1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, bal_fatma_284@hotmail.com

2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Burdur, cacar@mehmetakif.edu.tr

Akciğer kanseri, her iki cinsiyette de yüksek görülme sıklığı ve ölüm oranı ile kanser ölümlerinin en yaygın nedenidir. Kanser tedavisinde yeni hedeflerin belirlenmesi, erken tanı ve tedavi için yeni stratejilerin geliştirilmesi konusunda yapılan araştırmalardaki ilerlemeye rağmen, genel sağ kalım oranları düşük kalmaktadır. Mevcut ve geliştirilmeye çalışılan tanı yöntemlerinin tamamı akciğer kanserini erken evrede belirlemeye odaklanmıştır. Bu nedenle, akciğer kanserinde mikro RNA (miRNA) değişiklikleri ve rollerine ilişkin yeni verilerin bulunması, akciğer kanserinin patogenezi, tanı, tedavi ve prognozunun belirlenmesinde miRNA'ların kullanımı yönünde umutları arttırmıştır. MikroRNA'lar RNA sınıfından olup büyüme, gelişme ve pek çok hastalık da görev alan, küçük yapıda protein kodlama özelliği bulunmayan 20-25 nükleotid uzunluğunda RNA molekülleridir. MikroRNA'lar anjiyogenezisin teşviki, hücresel proliferasyon ve apoptozusu modüle ederek hücre döngüsünün düzenlemesi, migrasyon ve invazyon gibi akciğer kanseri patogenezinde pek çok basamakta rol almaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmada miRNA biyogenezi, akciğer karsinogenezinde miRNA'ların tümör baskılayıcı ve onkojenik etkiye nasıl yol açtıkları, tanı ve tedavide nasıl kullanılabilecekleri ile ilgili güncel bilgiler verilmektedir.

Anahtar kelimeler: miRNA, Kanser, Akciğer Kanseri

Sözlü Bildiri

SAĞLIKTA AKREDİTASYON

Zeynep KIVRAK*, Canan DEMİR BARUTCU*

** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*

Akreditasyon; uygunluk değerlendirme kuruluşlarınca gerçekleştirilen çalışmaların ve dolayısıyla bu çalışmalar sonucunda düzenledikleri uygunluk teyit belgelerinin güvenilirliğini ve geçerliliğini desteklemek amacıyla oluşturulmuş bir kalite altyapısıdır. Günümüzde sağlıkta akreditasyonun önemi hızla artmaktadır. Kaliteli sağlık hizmeti sunmak için, sunulan hizmetin kalitesini ölçmek, çalışan, klinik ve kurum düzeyinde iyileştirmeler yapabilmek ve değerlendirebilmek zorunlu bir sistem haline gelmiştir. Sağlıkta akreditasyon doğru şeyi yapmak ve kalitede mükemmelliğe giden bir süreçtir. Dünya'da akreditasyon programları ile sağlık kurumlarının akredite edilmesine yönelik olarak diğer ülkeler de ABD'yi takip ederek programlar yayınlamıştır. 1951 Yılında ilk akreditasyon programının ABD'de yayınlanmasının ardından Kanada, Avustralya, Tayvan sağlık kurumlarına yönelik akreditasyon faaliyetlerine başlamıştır. 1990'lara gelindiğinde ise bu alanda yürütülen akreditasyon faaliyetleri birçok ülkede kabul görerek belli bir ivme kazanmış ve yaygınlaşmıştır. Türkiye'de sağlık bakım hizmetleri alanında kalite çalışmaları 2005 yılında başlamıştır. Ülkemizde 2011 yılında Sağlıkta Kalite Standartları kapsamında standartlar yayınlamıştır. Türkiye'de akreditasyonun yanı sıra sağlık kurumları için merkezi kalite denetimleri yapılmaktadır. Sağlık hizmetleri karmaşık bir yapıdadır. Birçok teknik, idari, klinik, uzmanlık, kişisel yeterlilik ve insan ilişkilerini barındırmaktadır. Hizmetlerin yönetimini ve elde edilen çıktıların değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Bu süreci kolaylaştırmanın tek yolu eğitimdir. Akreditasyon süreci eğitimde başlamalıdır. Özellikle rekabetin ve tüketici bilincinin diğer tüm sektörlerde olduğu kadar sağlık alanında da artması, sunulan hizmetten beklenen teknik bilgi ve kaliteyi de yükseltmektedir. Bu yükselmenin gerçekleşebilmesi sağlık çalışanlarının ve onları yetiştiren yükseköğretim kurumlarının da bir görevidir. Sağlık hizmet sunumunda hataların önlenmesi ya da en aza indirilmesi, hizmet kalitesinin belli bir düzeyde güvence altına alınması ve sürekli iyileştirilmesinde kullanılan en önemli araç ise akreditasyondur. Ülkemizde de akreditasyon sürecini başlatmış olan ve bu sürece girme niyetinde olan kurum sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Pek çok fakülte ve üniversite, akreditasyonun "marka değerlerini" arttırdığını ve mezunlarına iş bulmalarında yardımcı olacağına inanmaktadır. Sağlık alanında marka değerinin yanı sıra sağlıktaki kalite standartlarını belirlemede, hataların minimum düzeye indirilmesinde önemli olacaktır.

Anahtar kelimeler: Sağlık, Akreditasyon

Sözlü Bildiri

IHSLC 2019

IN VİTRO EFFECTS OF İRON CHELATİON OF CURCUMİN-OXİME FE (III) COMPLEX

Gülüzar ÖZBOLAT*, Arash Alizadeh YEGANİ

*Sinop University, School of Health, 57000 Sinop, Turkey.

Hatay Mustafa Kemal University, Department of Pharmacology, Faculty of Veterinary,

Turkey

guluzarozbolat@gmail.com

Purpose: Iron overload is a clinical condition that can be largely prevented by the use of iron specific chelate ligands. Iron overload is a key target in drug development. The aim of this study was to investigate the cytotoxicity effect, iron chelator and antioxidant activities of iron(III) ions with curcumin-oxime ligand that may be used in the treatment of iron overload.

Materials and Methods: The synthesis of the curcumin-oxime ligand and its Fe(III) complex were successfully done and characterized in its solid state and solution state by FT-IR, UV-Vis, elemental analysis, and ^{1}H-NMR. The cytotoxic activities of the ligand and the complex were evaluated by the MTT assay. The SOD activity of the complex of curcumin-oxime was determined by using its ability to inhibit the reduction of NBT. The catalytic activity studies of Fe(III) complex in DMSO toward the disproportionation of hydrogen peroxide were also performed.

Results: The IC50 values are found in 8.4 µM catalase activity was measured. Where at a concentration of 2.0 mM, the activity was equivalent to 195.50 U/L. The complex shows a catalase activity. The complex showed minimal toxicity. The observed cytotoxicity could be pursued to obtain a potential drug. The iron chelator effects were determined by Ferrozine reagent. Curcumin-oxime, the most active extract interfered with the formation of ferrous and ferrozine complex. It demonstrated strong chelating activities. The result showed that the complexes possess considerable SOD activity. This finding indicates that the iron complex is capable of removing free radicals.

Conclusion: To date, the use of curcumin-oxime as a chelation ligand has not been identified . The study results revealed that the iron(III) complex of curcumin-oxime with an appropriate potential drug may act as a protector against oxidative stress. Therefore, all results suggest that curcumin-oxime may represent a new approach in the treatment of iron overload.

Keywords: Curcumin-oxime, iron overload, iron(III), MTT, iron overload

KURKUMIN-OKSIM DEMIR(III) KOMPLEKSİNİN DEMİR ŞELASYONUNUN *IN VITRO* ETKİLERİ

Gülüzar ÖZBOLAT*, Arash Alizadeh YEGANİ

**Sinop Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, 57000 Sinop, Türkiye.*

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Veterinerlik Fakültesi, Türkiye. guluzarozbolat@gmail.com

Amaç: Aşırı demir yüklenmesi, demire spesifik şelasyon ligandlarının kullanılmasıyla büyük ölçüde önlenebilen klinik bir durumdur. Aşırı demir yüklenmesi, ilaç geliştirme çalışmalarının önemli bir hedefidir. Bu çalışmanın amacı, demir yüklenmesinin tedavisinde kullanılması muhtemel olan kurkumin-oksim ligandı ve demir(III) iyonlarının sitotoksik etkisini, demir şelatörünü ve antioksidan etkinliğini araştırmaktır.

Materyal-metot: Bu çalışmada kurkumin-oksim'in Fe(III) ile kompleksi sentezlenerek yapısal olarak katı ve çözelti halinde FT-IR, UV-Vis, element analizi ve ^{1}H-NMR ile karakterize edilmiştir. Ligandın ve kompleksin sitotoksik etkileri MTT yöntemi kullanılarak değerlendirildi. Kurkumin-oksim kompleksinin SOD etkinliği, kompleksin NBT azaltımını inhibe etme kabiliyetine göre belirlendi. Buna ilaveten, demir(III) kompleksinin DMSO'daki hidrojen peroksitin disproporsiyonu reaksiyonuna yönelik katalitik etkinliği de çalışıldı.

Bulgular: IC50 değerleri, 8.4 µM katalaz etkinliğinde ölçüldü. Konsantrasyonun 2.0 mM, olduğu durumda etkinlik seviyesi 195.50 U/L olarak ölçüldü. Kompleksin katalaz etkinliği gösterdiği ve minimal seviyede toksisiteye sebep olduğu görüldü. Gözlenen sitotoksisitenin takip edilmesiyle, potansiyel bir ilacın elde edilmesinin muhtemel olduğu görüldü. Demir şelatörün etkileri Ferrozin reaktif bileşiği ile belirlendi. Demir ve Ferrozine kompleksinin oluşmasına müdahale eden en aktif ekstraktın kurkumin-oksim olduğu görüldü. Ayrıca, kurkuminin güçlü şelasyon etkinliğine sahip olduğu görüldü. Elde edilen bulgular bu komplekslerin önemli derecede SOD etkinliğine sahip oldukları görüldü. Dolaysıyla bu bulgular demir kompleksinin serbest radikalleri yok etme gücüne sahip olduğuna işaret etmektedirler.

Sonuç: Kurkumin-oksimin bir şelasyon ligandı olarak kullanımı tarif edilmemiştir. Bu çalışmada elde edilen bulgular, uygun bir potansiyel ilaç ile beraber kullanıldığında demir(III) kurkumin kompleksinin oksidatif strese karşı bir koruyucu olarak işlev görebileceğini göstermektedir. Dolayısıyla elde edilen bütün bulgular, kurkuminin aşırı demir yüklenmesinin tedavisinde yeni bir yaklaşım olabileceğine işaret etmektedirler.

Anahtar kelimeler: Kurkumin-oksim, demir yüklenmesi, demir(III), MTT

Sözlü Bildiri

THE EFFECTS OF SOME HERBAL PRODUCTS AT EXPERIMENTAL DIABETIC RATS: LITERATURE REVIEW

Bilge BAL ÖZKAPTAN[1], Dilek SAĞIR[1]

[1]*Sinop University, School of Health, Nursing Department, Sinop.*

Introduction

Diabetes Mellitus is one of the most common chronic diseases in our country and in the world. In addition to modern treatment methods in blood glucose management in diabetes, it is common to use herbal products as a complementary treatment.

Aim

The aim of this study was to evaluate the antidiabetic effects of herbal products in experimental diabetic rats.

Methods

PubMed and EBSCO databases were searched using “herbal products”, ”rat” and “diabetes” keywords. The experimental studies conducted between 2010-2019 were included.

Results

As a result of the literature review, it was seen that many plants such as cinnamon, cumin, turmeric, ginger, rosehip and sesame oil were used in animal experiments and more than 400 of the medicinal plants showed hypoglycemic activity. These properties of medicinal plants are indicated by increasing the sensitivity of the pancreas to insulin or by inhibiting the absorption of glucose from the digestive tract.

Discussion and Conclusion

Although many studies in the literature show that some plants can be used as antidiabetic and antioxidant, more studies are needed on the subject. Experimental studies are needed to investigate the effects of herbal products, which are widely used in the population, and which have not been studied on experimental animals yet, on diabetes.

Key Word: Diabetes, rat, herbal products

Sözlü Bildiri

USE OF CHITOSAN COPOLYMERS IN MICRO/NANO-SPHERES LOADED WITH CANCER DRUGS

Ece MURAÇAL[1], Birten ÇAKMAKLI[2]

[1] *Mehmet Akif Ersoy University, Department of Chemistry, Institute of Science and Technology, Burdur, Turkey, ecemuracal@gmail.com*

[2] *Mehmet Akif Ersoy University, Department of Chemistry, Faculty of science, Burdur, Turkey, birten.cakmakli@gmail.com*

ABSTRACT

Chitin is the second most common biopolymer in the world after cellulose. Chitosan is a non-toxic biopolymer which is biodegradable without damaging the environment. In addition, it can be broken down into completely harmless products (amino sugar) in the body. It has been used in numerous fields from medicine (drug release and gene distribution) to food, from agriculture to cosmetics, from pharmacy to wastewater treatment and textile sector. In this review are presented the controlled drug release applications of the various types of chitosan copolymers.

Key words: Chitin, Chitosan, Controlled drug release

**This work was financially supported by Burdur Mehmet Akif Ersoy University Coordinator of Scientific Research*

Sözlü Bildiri

PULMONER SEKESTRASYONLARA CERRAHİ YAKLAŞIM

İlteriş Türk, Pınar Bıçakçıoğlu, Selim Şakir Erkmen Gülhan, Sadi Kaya, Funda Demirağ
Ankara Atatürk Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi EAH

ÖZET

GİRİŞ: Pulmoner sekestrasyon, nadir olarak görülen, sistemik arterlerden beslenen ancak aktif olarak ventilasyona katılmayan akciğer dokusudur ve konjenital olarak meydana gelir. İntralobar ve ekstralobar olarak bulunabilir ve literatürde daha sık olarak sol tarafta yerleştiği gösterilmiştir. Genellikle asempomatik seyreder. Hastaneye başvuru sebebi sıklıkla tekrarlayan akciğer enfeksiyonları, abseler, hemoptizi olarak karşımıza çıkmaktadır.

MATERYAL-METOD: Bu çalışmada 1991 yılı Ocak ayı ile 2018 yılı Aralık ayı arasında kliniğimizde pulmoner sekestrasyon tanısıyla opere edilen 41 hastanın verileri retrospektif olarak klinik seyir, hasta yönetimi ve sağkalım açısından değerlendirildi.

BULGULAR: Çalışmaya dahil edilen 41 hastanın yaş aralığı 3-65 iken ortalama yaş 33.05 olarak bulundu. Hastaların 22'si erkek 19'u kadındı. Hastaların pulmoner sekestrasyonları bilgisayarlı tomografi ile değerlendirildi. 27 hastada sekestrasyon solda iken 14'ünde sağ tarafta idi. 38 hasta torakotomi ile 3 hastaya vidyo yardımlı toraks cerrahisi (VATS) ile opere edildi. 25 hastaya lobektomi, 1 hastaya segmentektomi, 6 hastaya wedge rezeksiyon, 9 hastaya ise sekestre lob eksizyonu yapıldı. Hastalarda peroperatif bir mortalite görülmedi.

SONUÇLAR: Günümüzde pulmoner sekestrasyon hastaları semptomatik olarak hekim karşısına gelmelerinin yanında farklı sebeplerle yapılan görüntüleme tetkikleriyle insidental olarak da saptanabilmektedir. Pulmoner sekestrasyonlarda operasyon endikasyonu klinik olarak konulmalıdır. Cerrahi eksizyon, hastaların tekrarlayan enfeksiyonlarını ve diğer semptomlarınıı önemli ölçüde azaltmaktadır.

Sözlü Bildiri

THE EFFECTS OF HEALTH CARE SYSTEM REFORM ON MENTAL HEALTH SERVICES IN CHILE

Tolga ÖZKAPTAN

Ankara University, *t_ozkaptan@hotmail.com*

Introduction

Mental Health is a state which people can achieve themselves or their talents, cope with normal stresses in life, become productive and work in a way to be beneficial and contribute together with their communities. Mental and behavioral disorders account for 12% of global disease burden.

Aim

The aim of this study is to give information about the effects of health care system reform on mental health services in Chile

Results

According to WHO 2016 data, 17% of the Chilean population is exposed to depression. According to the results of WHO's work with fifteen countries, Chile is the country with the most prevalence of depression with a rate of 29.5% among mental illnesses. Over the past decade in Chile, a formal national mental health plan has been developed to reorganize the delivery of services, and a department has been established within the Ministry of Health to undertake the responsibility of mental health care budget and allocate mental health resources.

Discussion and Conclusion

In this review, Chilean concept of mental health, mental health problems, reform of health care services and the reflection of health care system reform to mental health services are discussed.

Key Words: Mental health, Health reform, Chile

Sözlü Bildiri

TÜBERKÜLOZ

Durmuş Kahraman[1], İbrahim Bağcı[2], Şima Şahinduran[2], Mehmet Karaca[2], Hasan Altan Akkan[2]

1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Tarım Hayvancılık ve Gıda Araştırmalar UAM, Burdur

2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları A.B.D., Burdur

durmuskahraman@windowslive.com, ibagcı@mehmetakif.edu.tr, sahinduran@mehmetakif.edu.tr, mkaraca@mehmetakif.edu.tr, hasanaltanakkan@mehmetakif.edu.tr

Tüberküloz yüzyıllar boyunca insan ve hayvanları etkileyen, kronik seyirli bulaşıcı bir enfeksiyondur. Sığır Tüberkülozu zoonotik özelliği nedeniyle tüm Dünyada insanlar için potansiyel enfeksiyon kaynağı oluşturmasının yanısıra et ve süt üretimi içinde önemli bir problemdir. Hastalık etkeni ilk kez Robert Koch tarafından bulunan Aktinomycetales takımından, Mycobacteriaceae familyasından, Mycobacterium cinsinden, Mycobacterium tuberculosis kompleks türü içinde yer alan "Mycobacterium tuberculosis"'dir . Kompleks içinde M. tuberculosis, M. Bovis, M. Microti, M. Africanum yer almaktadır . M. tuberculosis başlıca insanda hastalığa neden olurken, sığır tipi TB basili M. Bovis nadiren (%1-3) insanda hastalık yapar ve bunların üçte ikisi de akciğer dışı organ TB'dur. *M.avium* hem evcil hem de vahşi kanatlı hayvanlar kadar , memeli hayvanlarda (sincap,domuz gibi) da hastalığa sebep olmaktadır. Ancak gerek enfekte hayvanlarda temas gerekse de bu hayvanları ürünlerinin tüketilmesiyle (başta yumurta)insanlara bulaşabildiğinde halk sağlığı açısından önemli bir enfeksiyondur. Dünyada, 2006'yılında 14,4 milyon insanda tüberküloz vakası bildirmiştir. Bunun 9,2 milyonu yeni vaka, 4,1 milyonu balgam sürme froti pozitif, 700 bini HIV pozitif, 500 bini antibiyotik dirençli vakadır. Vakaların %55'i Asya, %31'i Afrika, %6'sı Doğu Akdeniz, %5'i Avrupa, %3'ü Amerika'da tespit edilmiştir. 1,5 milyon insanda tüberküloz nedeni ile ölüm görülmüştür. Türkiye'de, 2007 yılında insanlarda tüberküloz oranı, yüz binde 29, ölüm oranı yüz binde 5 olarak bildirilmiştir (WHO 2009). Ülkemizde insanlarda tüberküloz kontrol programı ilk kez 1950 yılında başlamıştır

Anahtar kelimeler: Tüberküloz, zoonoz, enfeksiyon

Poster Bildiri

ADMET STUDY OF BIPHENYL BASED LIGANDS

Güvenç GÖRGÜLÜ[1], Bülent DEDE[2]

[1]*Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Education, Department of Science Education, Burdur, Türkiye*

[2]*Süleyman Demirel University, Faculty of Arts and Science, Department of Chemistry, Isparta, Türkiye*
guvencgorgulu@mehmetakif.edu.tr

Computer-aided drug design (CADD) is used for the rapid assessment of chemical databases to accelerate the early-stage development of new active compounds. CADD can be structure or ligand originated which is essentially based on the chemical similarity to active compounds used. This preliminary study relies on the elimination of the unrelated and vastly reducing the number of molecules to be studied. The typical role of CADD in drug discovery is to screen out large compound libraries into smaller clusters of predicted active compounds enabling optimization of lead compounds and by improving the biological properties and building chemotypes from a nucleating site by combining fragments with optimized function. Pharmacokinetics is the quantitative study of drug movement in and through the body expressed as the absorption, distribution, metabolism, excretion and toxicity (abbreviation: ADMET). In this study, biphenyl based ligands were tested for ADME by SwissADME web server to compile the information on the pharmacokinetics and pharmacodynamics of candidate molecules. In addition these ligands were tested for toxicity by ProTox-II web server. The designed *in slico* study reveals that the biphenyl based ligands were potentially active drug candidates ready for further evaluation.

Keywords: ADMET, CADD, pharmacokinetics

Sözlü Bildiri

ENDODONTİ EĞİTİMİNDE 3 BOYUTLU MODELLERİN KULLANIMI: REJENERATİF ENDODONTİK TEDAVİ ÖRNEĞİ

Mukadder İnci Başer Kolcu
SDÜ Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi ABD, incikolcu@gmail.com

Giriş
Dijital teknolojilerin gelişimi diş hekimliği eğitimi ve tedavi yönetimlerinde de hızlı bir gelişmeyi beraberinde getirmiştir. Diş hekimliğindeki üç boyutlu (3B) basılı nesneler gibi son gelişmelerin benimsenmesi ve adaptasyonu, bir çok alanda kompleks tedavilerin eğitimini ve/veya yönetimini de etkilemiştir. Endodontik tedavilerde giriş kavitesi açımında kanal obliterasyonları, iatrojenik hatalar vb gibi perforasyon riski bulunduğunda ya da endodontik cerrahide riskli bir anatomik komşuluk durumunda bilgisayarlı tomografi görüntüleri doğrultusunda hazırlanan rehber kılavuzlar eşliğinde tedavi de güven sağlamak amacıyla 3B modeller kullanılmaktadır. Araştırma alanında in vitro deneylerde standardize deney ortamlarının taklit edilmesinde tercih edilmektedir. Endodonti eğitiminde ise 3B baskı teknolojisi, öğrencilerin diş, kök ve kanal morfolojilerini anlamalarını geliştirmek ve kök kanal tedavisini uygulatabilmek ve sonuç olarak standartlaştırılmış tarafsız beceri değerlendirmeleri için kullanılmaktadır. Kök kanal tedavi becerisi geliştirmek için kullanılıyor olsalarda literatür incelendiğinde, açık apeksli nekroze pulpalı dişlerin tedavi seçeneklerini simule edebilecek çok az modele rastlanılmıştır.

Amaç
Bu çalışmanın amacı 3B baskı teknolojisi kullanılarak geliştirilmiş açık apeksli nekroze pulpalı dişi simule edebilen ve bu dişlerde uygulanabilecek endodontik tedavi seçeneklerini uygulamaya imkan sağlayan eğitim modeli geliştirmek ve kullanılabilirliğini test etmektir.

Yöntem
Açık apeksli üst santral diş ve bu diş ile periradiküler dokuların nasıl tasarlanabileceği ve eğitimde kanamanın simulasyonunun nasıl sağlanacağına dair literatür taranmış ve literatür ışığında bir tasarım yapılmış, Autocad yardımıyla teknik çizimi tamamlanmıştır. Açık apeksli bir üst santral diş ve diş kökü mum modelaj yöntemi ile elde edilmiştir. Elde edilen model 3 boyutlu tarayıcı ile taranmış ve 3 boyutlu baskı için uygun stereolitografi formatında dosya elde edilmiştir. Elde edilen dosya 3 boyutlu yazıcı ile 1.75mm.lik şeffaf PLA filament kullanılarak yazdırılmıştır. Elde edilen diş modeli piston sistemleri ile rezervuar ile bağlanmıştır. Kanamanın simulasyonu amacıyla rezervuar içerisine kan benzeri sıvı yerleştirilmiştir. Elde edilen modelin pilot uygulaması yapıldıktan sonra sürekli endodonti eğitimi amacıyla tasarlanmış 30 kişilik kursiyer grubuna ulaştırılmış ve tedavi basamaklarını uygulamaları ve video kaydetmeleri istenmiştir.

Bulgular
Sürekli endodonti eğitimine katılan 30 kişilik kursiyerlerin tedavi basamaklarını uyguladıkları videolar izlenmiş ve kişilerin modelin kullanılabilirliğine yönelik verdikleri geribildirim değerlendirilmiştir. Buna göre, modelin rejeneratif endodontik tedavi prosedürlerini uygulamak için yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

Tartışma ve Sonuç
Rejeneratif endodonti eğitiminde kullanılmak üzere tasarlanan ilk model 2017'de Widbiller ve ark tasarladığı modeldir. Modelin plastik freseko dişlerden elde edilmesi ve tedavi basamaklarının uygulanabilirliği için fantom modele ihtiyaç duyulması yaygın kullanımı önünde bir kısıtlılık olarak değerlendirilebilir. Buna karşın standart bir stereolitografi dosyasından günümüzde hemen her yerde ulaşılabilir olan 3 boyutlu yazıcı kullanılarak elde edilebilecek bir modelin geliştirilmiş olması endodonti eğitimi için büyük bir avantaj yaratmaktadır.

Anahtar Sözcükler
endodonti, pre-klinik eğitim, rejeneratif endodonti tedavi prosedürleri, 3 boyutlu model

Poster Bildiri

COMPARISON OF THE MOLECULAR DOCKING PROPERTIES OF THREE POTENTIALLY ACTIVE ANTINEOPLASTIC AGENTS

Güvenç GÖRGÜLÜ[1], Bülent DEDE[2]

[1]*Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Education, Department of Science Education, Burdur, Türkiye*

[2]*Süleyman Demirel University, Faculty of Arts and Science, Department of Chemistry, Isparta, Turkey*

guvencgorgulu@mehmetakif.edu.tr

Specific binding modes of ligands to the target molecules are the one of the major concerns of pharmacology today. To understand the properties of these couples of ligand protein complexes in term of proximity and orientation would help the researchers to construct a pattern of molecular interaction which may illuminate the structure function relationship. A scorable fitness related to the binding energy, length, type, number, strength and the localization of bonds and other intermolecular interactions would make a great contribution to drug design studies. Molecular docking is essentially the study intermolecular interaction that has become an important component of computer aided drug design process.

Antineoplastic agents are generally the drugs used to recess or prevent tumor growth which is promoted in many cases by certain factors like vascular endothelial growth factor-2 (VEGFR-2) and cyclooxygenase-2 (COX-2). These two factors seem important in angiogenesis and lymphangiogenesis in fetal, normal and neoplastic tissue. Prevention of VEGF family of proteins and cyclooxygenase-2 enzyme is a good strategy to inhibit the growth of tumor tissue eventually may give rise to recession. In this study, three potentially active and an active ligand were tested for their binding properties to these two target molecules by molecular docking study. This research is aimed to compare three different molecules according to their binding affinities, binding energies and the nature of bonds formed between the ligand and the target molecules. Showing the 3-D structures will localize the fitted ligands on proteins and the possible hydrogen bonds formed will be defined.

Molecular docking studies were performed on SwissDock web server using EADock DSS algorithm. High resolution crystal structures of VEGFR-2 (PDB ID: 2XIR) and COX-2 (PDB ID:1CX2) were obtained from protein data bank. The data obtained were compared to an active compound found in the market as an anti-angiogenic factor.

Keywords: Molecular Docking, VEGFR-2, COX-2

Sözlü Bildiri

HASTA BİNA SENDROMU KAVRAMI

Hale SEÇİLMİŞ CANBAY[1], Mümin POLAT[2], Gülcihan Aybike DİLEK[3], Mustafa KART[4]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Biyomühendislik Bölümü*
[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*
[3]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler ABD*
[4]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Malzeme Teknolojileri Mühendisliği ABD*
halecanbay@mehmetakif.edu.tr, mpolat@mehmetakif.edu.tr , aybikedilek15@gmail.com ,mustafakart@outlook.com

Son yıllarda önemli sorunlarından biri; güvenli düzeyin üzerine çıkmış hava kirliliğinin yaratmış olduğu sağlık problemleri ve ortaya çıkan tehlikeleridir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) yayınladığı raporlarda, günümüz insanlarının zamanının %90'ını kapalı mekanlarda, bu oranın %70'ini iş, geri kalanın %20'sini ise ev ortamlarında geçirdiğini belirtilmektedir. Bir yandan inşaat teknolojisindeki gelişmeler ve yapı malzemesi olarak daha fazla sentetik materyallerin kullanımı binaları daha konforlu ve yalıtımlı hale getirirken öbür yandan kullanılan sentetik malzemeler ise iç ortam hava kalitesini bozmaktadır. İç mekanlardaki hava kirleticileri gazlar ve biyoaerosollar olarak iki grup altında toplanabilir. İç mekanlarda aktif olarak bulunan başlıca gazlar olarak karbondioksit (CO_2), karbon monoksit (CO), azot dioksit (NO_2), ozon (O_3), kükürt dioksit (SO_2), formaldehit, uçucu organik bileşikler (UOB) ve radondur. Biyoaerosollar ise allerjenler, mantar sporları, bakteriler, virüsler ve çok halkalı aromatik hidrokarbonlardır (PAH). CO_2, CO ve NO_2 gazları ocak, soba, ısıtıcı ve şömine gibi araçlardaki yanma işlemlerinden, garaj eksozundan ve sigara dumanından kaynaklanır. O_3 fotokopi makinesi ve yazıcı gibi elektronik ofis araçlarından salınmaktadır. SO_2 emisyonları genellikle gaz sobalarından kaynaklanmaktadır. İç ortamlarda O_3 ve SO_2 konsantrasyonları dış ortamla kıyaslandığında genellikle daha düşüktür. Mobilyalar, halılar, duvar ve tavan boyaları, izolasyon malzemeleri, reçineler, yapıştırıcılar, laminant parkeler ve döşemelikler başlıca formaldehit emisyon kaynaklarıdır. Hasta bina sendromu belirli bir iç ortamdayken ortaya çıkan ve o ortam terk edildikten sonra kaybolan ve binada yaşayan kişilerin çoğunluğunu etkileyen semptomlar dizisidir. Hasta bina sendromu, ısı yalıtımının ön planda olduğu ve iyi havalandırılmayan iç ortamlarda bulunan kişilerde, iç ortam hava kirleticilerinin konsantrasyonlarındaki artışa bağlı olarak görülen semptomlar dizisidir. Bina ile ilgili hastalıklar ve hasta bina sendromunun en önemli nedenleri ısı yalıtımının ön plana çıktığı binalardaki yetersiz havalandırma koşulları, kimyasal ve mikrobiyal kirliliktir. Göz, burun ve boğazda akıntı ve tahriş, baş ağrısı ve baş dönmesi, mide bulantısı, yorgunluk ve halsizlik, konsantrasyon bozukluğu, deride tahriş ve kızarıklık sıklıkla görülen semptomlardır. Bu semptomlar bina içinde girildikten belli bir süre sonra başlar ve iç ortamın terk edilmesiyle düzelme eğilimindedir. Hasta bina sendromunun nedenleri araştırıldığında sorunun oldukça kompleks olduğu ve fiziksel ortam koşullarıyla, kimyasal ve biyolojik iç ortam kirleticileri ve kişisel faktörlere bağlı olduğu belirtilmiştir. Hasta bina sendromuna bağlı gözlenen semptomların önlenebilmesi için iç ortamda uygun iklimlendirme koşulları sağlanmalı ve bina içerisinde iç ortam kirleticilerinin emisyonları azaltılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hasta Bina, Sendrom, Yapı, Sağlık

Sözlü Bildiri

DEKSAMETAZON YÜKLÜ AMFIFILIK GRAFT KOPOLİMERLER

Özge DANİŞ[1], Birten ÇAKMAKLI[2], Ece MURAÇAL[3]

[1] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Malzeme Teknolojileri Mühendisliği Anabilim Dalı, Fen Bilimleri Enstitüsü, Burdur, Türkiye, ozge.danis.92@gmail.com*

[2] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Kimya Anabilim Dalı, Fen Edebiyat Fakültesi, Burdur, Türkiye, birten.cakmakli@gmail.com*

[3] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Kimya Anabilim Dalı, Fen Bilimleri Enstitüsü, Burdur, Türkiye, ecemuracal@gmail.com*

ÖZET

Kitosan;toksik olmayan, biyolojik olarak uyumlu ve biyo bozunabilir doğal bir polimerdir. Kitosan ve kitosan kopolimerlerinin kontrollü ilaç salım çalışmalarında kullanılması üzerine birçok araştırmalar bulunmaktadır.

Bu çalışma kapsamında;Farklı miktarlarda kitosan-MBSA kompleksinin metil metakrilat (MMA) veya stiren (S)vinil monomerleri ile radikalik redoks polimerizasyonu yöntemi ile amfifilik graft kopolimer sentezi ve karakterizasyonu yapıldı. Elde edilen kitosan-g-PMMA ve kitosan-g-PS graft. kopolimerinin yapısal analizi FT-IR, 1H-NMR, termal analizi DSC ve TGA teknikleri kullanılarak gerçekleştirildi. Bu graft kopolimerden model ilaç olarak deksametazon kullanımı ile ilaç yüklü/yüksüz mikro/nanoküreleri solvent buharlaşma tekniği kullanılarak hazırlandı. Kitosan-g-PMMA mikro kürelerine % 79.8 oranında ilaç yüklendi. İlaç yüksüz Kitosan-g-PMMA mikro kürelerinin boyutları 2.8 µm ile 11. µm arasında, ilaç yüklü Kitosan-g-PMMA mikro kürelerinin boyutlarının ise 5.6 µm ile 14.5 µm arasında değişmekte olduğu gözlemlendi.

Anahtar Kelimeler: Amifilik Graft Kopolimer, Kitosan, Kontrollü İlaç Salımı

*Bu çalışma Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından 397-YL-16 proje numarası ile desteklenmiştir.

Poster Bildiri

BİR BUZAĞIDA AMELOBLASTIK FIBRO-ODONTOMA

Volkan İpek[1], Şerife Ağırca[1], Özlem Özmen[1]

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye

Bu bildiride bir buzağıda diş etinde gözlenen ameloblastik fibro-odontoma olgusunun histopatolojik bulgular eşliğinde sunulması amaçlanmıştır. Evcil hayvanlarda odontojenik kökenli tümörler nadir olarak gözlenir. Dünya Sağlık Örgütü'nün sınıflandırmasına göre ameloblastik fibro-odontoma, odontojenik epitel ile konnektif dokuda belirgin indüktif etkinin gözlendiği odontojenik mezenkime sahip, benign odontojenik bir tümördür. Bu tümörler insan, sığır, kedi, köpek, at, koyun, primatlar ve ratlarda bildirilmiştir. Sunulan bu olguda bilinmeyen nedenlerle öldüğü bildirilen bir buzağıda, diş etinde bulunan kitlelerden alınan örnekler incelendi. Örneklerin katı esnek kıvamlı, heterojen görünümde oldukları dikkati çekti. Örnekler %10'luk formaldehitte tespit edildikten sonra rutin takip aşamalarından geçirilerek parafine gömüldü ve 5 mikron kalınlığında kesitler alınarak hematoksilen-eozinde boyandı. Mikroskobik incelemede bir örneklik sergileyen, gevşek bağ doku üremesi ile birlikte neoplastik odontojenik epitellerden oluşan folikül oluşumları dikkati çekti. Neoplastik epitellerin yıldız ve iğ şekilli hücrelerden oluşan solgun mikzomatöz matriksi çevrelediği görüldü. Ameloblastik farklılaşma gösteren alanlarda yer yer dentin birikimleri de gözlendi. Bu bulgular eşliğinde kitleye ameloblastik fibro-odontoma teşhisi konuldu. Ülkemizde sığırlarda ameloblastik fibro-odontoma ile ilgili literatür bilgisi oldukça sınırlıdır. Buzağılarda bu tür diş eti tümörleri ile karşılaşıldığında ayırıcı tanıda öncelikle ameloblastik fibro-odontoma düşünülmelidir. Bu tümör iyi huylu olarak bilinmekle beraber, daha önce bir köpekte malignant form rapor edilmiştir. Bu açıdan histopatolojik incelemeler ile tümör karakterinin doğrulanması, olası malign formların ortaya konulması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ameloblastik fibro-odontoma, buzağı, odontojenik tümör

Poster Bildiri

YAPAY ZEKA İLE EGZERSİZ İZLEM TEKNOLOJİLERİ

Fatih Özden[1], Özgür Nadiye Karaman[2]

[1] *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Köyceğiz SHMYO, Yaşlı Bakımı Bölümü, Muğla, fatihozden@mu.edu.tr*

[2] *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Ünitesi, Muğla, ozgurnadiye@gmail.com*

GİRİŞ:

Sedanter yaşam tarzı birçok majör sağlık probleminin sebebini oluşturmaktadır. Daha aktif yaşam tarzının belirlenebilmesi amacıyla çeşitli teknolojik aktivite izlem yazılımları geliştirilmektedir. Son yıllarda bireylerin günlük fiziksel aktivite düzeylerinin kaydedildiği, aktivite seviyelerine göre yönlendirmelerin gerçekleştirildiği yapay zeka mimarisi barındıran uygulamalar yapılmıştır.

AMAÇ:

Bu çalışma ile yapay zeka tabanlı fiziksel aktivite teknolojilerinin literatürden örnekler verilerek irdelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM:

Son üç yıldaki yapay zeka ve makina öğrenimi algoritmaları kullanılarak tasarlanan ve geliştirilen fiziksel aktivite izlem yazılımları PubMed veri tabanı kullanılarak ulaşılan araştırmalardan derlenmiştir. Fizyoterapi ve rehabilitasyon alanında gerçekleştirilen bazı çalışmalar ele alınarak, avantajlar ve dezavantajlar vurgulanmıştır.

BULGULAR

Yapay zeka modeli ile geliştirilen yazılımların pratikte yararının gözlenebilmesi için yeterli sayıda klinik araştırma olmadığı görülmektedir. Ancak, bireyselleştirilmiş fiziksel aktivite programları sunma ve kişisel egzersiz koçu görevini üstlenmesi açısından değerli bir araç olabileceği düşünülmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA:

Teknik açıdan yapay zeka mimarisi ile geliştirilen yazılımların kullanılabilirliği yapılan çalışmalarda gösterilmiş olup, fiziksel aktivite izleminin daha kolay gerçekleştirildiği görülmektedir. Ancak bu sonuçların genellenebilmesi için daha fazla sayıda ve daha kapsamlı çalışmanın analiz edilmesi gerekmektedir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Yapay zeka, Fiziksel aktivite, Egzersiz, İzlem, Teknoloji

Sözlü Bildiri

ŞARBON

[1]İbrahim BAĞCI, [1]Durmuş KAHRAMAN, [2]Mehmet KARACA, [2]Hasan Altan AKKAN

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Tarım Hayvancılık ve Gıda Araştırmalar UAM, Burdur

[2]Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları A.B.D., Burdur

ibagci@mehmetakif.edu.tr, durmuskahraman@windowslive.com, mkaraca@mehmetakif.edu.tr, hasanaltanakkan@mehmetakif.edu.tr

Etken *Bacillus antracis* (*B. antracis*), gram pozitif, aerob, sporlu ve hereketsiz bir bakteridir. İnsanlara, enfekte hayvanların derisi, eti ve yünüyle doğrudan temas yada enfekte etlerin yenmesi ve sporların inhale edilmesi yoluyla bulaşır. Sporlar; ısı ultraviole ışını radyasyon ve çeşitli dezenfektanlara dirençlidir. Hastalık vücuda giriş yerine göre deri, solunum ve gastrointestinal sistem şarbonu olmak üzere üç klinik formda görülür. Biyolojik silah olarak *B. antracis* sporları sıklıkla aerobik olarak kullanılmakta ve yüksek oranda hastalığa ve mortaliteye neden olmaktadır. Beş milyon nüfuslu bir şehir üzerine 50 kg'lık şarbon basili aerosol olarak bırakılırsa 250 bin kişinin hastalanacağı ve 100 bin kişinin ölebileceği bildirilmiştir. Sporlar makrofajlar tarafından fagosite edilip, bölgesel lenf düğümlerine taşınır. Semptomlar temastan ortalama 4 gün sonra (1-6) oluşmaktadır. Hayvan çalışmalarında 1-3 sporun bile enfeksiyona neden olabileceği gösterilmiştir.

İnhalasyon şarbonu bifazik klinik seyir göstermektedir. Başlangıç semptomları viral üst solunum yolu infeksiyonuna benzer şekilde hafif ateş kuru öksürük, halsizlik, miyalji, dispne, baş ağrısı, kusma, karın ve göğüs ağrısı olabilmektedir. Kısa süreli klinik düzelmeden sonra ikinci faz başlar. Ani başlayan titreme ile yükselen ateş, terleme, akut dispne, göğüs ağrısı, siyanoz ve şok ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Şarbon, Bacillus antracis, Zoonoz

Sözlü Bildiri

SAĞLIK GÖSTERGELERİ AÇISINDAN TÜRKİYE'DE BÖLGESEL EŞİTSİZLİKLER

Sümeyye ÖZMEN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, sozmen@mehmetakif.edu.tr

1. Giriş

Türkiye'de kamusal politikalar uygulanmasına rağmen, tüm bölgelerin aynı sağlık göstergelerine sahip olduğunu söylemek zordur. Kırsal ve kentsel bölgede yaşayan kişiler, eşit ve dengeli sağlık koşullarına sahip değildir. Bölgeler arasındaki eşitsizlikler, Türkiye'deki en temel sağlık sorunlarından birini oluşturmaktadır.

2. Amaç

Türkiye'de yıllar bazında sağlık göstergeleri yardımıyla, bölgesel eşitsizliklerin tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

3. Yöntem

Tanımlayıcı ve retrospektif tipteki bu çalışmada, doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağı, Sağlık Bakanlığı İstatistik Yıllıklarıdır. 2008-2017 yılları arası 9 yıllık döneme ait Türkiye sağlık göstergeleri bölgesel verileri, Microsoft Office Excell programı kullanılarak hesaplanmıştır. Araştırmada Türkiye ortalamaları ile İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflamasına göre sınıflandırılan 12 bölge karşılaştırılmıştır. Mortalite oranları (6 gösterge), aşılama oranları (3 gösterge) ve diğer 6 sağlık göstergesi olmak üzere 15 sağlık göstergesi açısından değerlendirilmiştir.

4. Bulgular

Türkiye'de 2017 yılında özellikle doğu bölgelerinin (Güneydoğu Anadolu, Ortadoğu Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu) tüm mortalite oranlarının (bebek ölüm hızı, perinatal ölüm hızı, neonatal ölüm hızı, postneonatal ölüm hızı, 5 yaş altı ölüm hızı, anne ölüm oranı) Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu belirgin şekilde görülmüştür. Ülkemizdeki 1.000 canlı doğumda tüm hafta bebek ölüm oranlarının tamamının en fazla Güneydoğu, Ortadoğu ve Kuzeydoğu Anadolu bölgelerinde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, doğu bölgelerindeki bebeklerin aşılanmasının; sağlık kuruluşlarında gerçekleşen doğum oranlarının, kişi başına hekime müracaat sayısının ve birinci basamak kuruluşlarında kişi başı hekime müracaat sayılarının da düşük olduğu belirgin şekilde göze çarpmaktadır.

5. Tartışma ve Sonuç

Türkiye sağlık istatistikleri incelendiğinde, tüm mortalite göstergeleri açısından bölgesel farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Kentsel bölgelerde sağlık kurumları ve sağlık personeli daha yaygın olmaktadır. Kırsal bölgelerde ise sağlık evi, sağlık ocağı bulunmasına rağmen, yeterli sağlık personeli, ilaç ve tıbbi malzeme bulunmamaktadır. Bu nedenle, sağlık politikacıları tarafından bölgesel eşitsizliklerin asıl nedenlerinin tespit edilerek, adaletin tesis edilmesine yönelik çözüm üretilmesi gerekmektedir. Ülkenin tamamına yayılan fırsat eşitliği ile vatandaşların sağlık imkânlarından aynı derecede yararlanmaları sağlanmalıdır.

6. Anahtar Sözcükler

Sağlıkta eşitsizlik, Bölgesel farklılıklar, Adalet

Sözlü Bildiri

BİR İL MERKEZİNDE ÖZEL OKULLARIN 9. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK KAVRAMININ ANNE BABA TUTUMU VE BAZI DEĞİŞKENLERLE İLİŞKİSİ

Ayşenur BEYAZIT ÜÇGÜN[1], Ersin USKUN[1], Ahmet Nesimi KİŞİOĞLU[1]

[1]Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı A.D. 32000, Isparta, Türkiye
aysenurbeyazit@gmail.com , ersinuskun@gmail.com , ahneki@gmail.com

GİRİŞ

Benlik saygısı hem olumsuz benlik kavramına ikincil gelişebilecek ruh sağlığı sorunları, hem de sağlıklı benlik kavramı gelişimiyle elde edilecek kazanımlar bakımımdan önemle üzerinde durulması gereken bir konudur.

AMAÇ

Bu çalışmada bir il merkezindeki özel okulların 9. sınıf öğrencilerinin benlik kavramlarının ana baba tutumu ve bazı değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi amaçlandı.

YÖNTEM

Bir il merkezinde özel okullardaki 9. sınıf öğrencilerinin tümü evreni oluşturmaktadır. Herhangi bir örneklem alınmadan, araştırmaya katılma kriterlerini sağlayan öğrencilerin tamamına ulaşılması planlandı (N: 298). Evrenin %80,2'sine ulaşıldı. Araştırmanın bağımlı değişkeni Piers-Harris Çocuklar İçin Öz Kavramı Ölçeği (PHÇÖKÖ) toplam puanıdır. Araştırmada kullanılan bağımsız değişkenler ise sosyodemografik ve diğer bireysel özellikler ile Anne Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ) kabul/ilgi, psikolojik özerklik ve denetleme boyutlarını içeren üç alt boyutundan alınan puan ortalamalarıdır. Veriler SPSS 22.0 paket programında; tanımlayıcı istatistikler ve analiz testleri kullanılarak değerlendirildi. Tek değişkenli analizlerde anlamlı farklılık oluşturduğu belirlenen değişkenler modele alınarak lineer regresyon analizleri yapıldı.

BULGULAR

Araştırmada toplam 239 öğrencinin sonucu değerlendirildi. Grubun yaş ortalaması 15,1±0,7 idi. Araştırma grubunun cinsiyet dağılımı %55,6 erkek, %44,4 kadındı.

Haftalık internette geçirilen süre 19,3±17,2 saat bulundu. PHÇÖKÖ toplam puanı erkek cinsiyet 5,06 birim, şaka yapılması durumunda gülerek tepki verme 5,99 birim, Kabul ilgi puanındaki artış 0,85 birim, Psikolojik özerklik puanındaki artış 0,64 birim artırmaktaydı (sırasıyla $p=0,001$ $p<0,001$ $p<0,001$ $p<0,001$).

TARTIŞMA

Kız öğrencilerin PHÇÖKÖ toplam puan ortalaması erkek öğrencilerden anlamlı olarak düşük bulundu. Mizah algısı lineer regresyon analizi sonucuna göre PHÇÖKÖ toplam puanın en güçlü belirleyicisi olarak bulundu. Bireyin karşılaştıkları zorluklarla baş etme stratejilerinden biri olarak mizahın bireye mücadele alanları için güç kazandırdığı söylenebilir. ABTÖ Kabul ilgi ve Psikolojik özerklik alan alt alan puanlarının artışı PHÇÖKÖ toplam puanının artışı ile ilişkili bulundu.

SONUÇ

Benlik saygısı erkek cinsiyette, mizah algısı yükseldikçe, ebeveynin kabul-ilgisi ve bireyin psikolojik özerkliği arttıkça yükselmektedir.

Anahtar Sözcükler: ABTÖ, Anne baba tutumu, Benlik kavramı, Benlik saygısı, PHÇÖKÖ

Sözlü Bildiri

AKDENİZ ATEŞİ

(Familial Mediterranean Fever)

Halil ÖZBAŞ[1], Serpil ÖZBAŞ [2]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Genetik AD, Isparta, Türkiye, drozbas@yahoo.com*

[2]*Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik AD, Isparta, Türkiye, serpilozbas@sdu.edu.tr*

ÖZET

Ailevi Akdeniz Ateşi (FMF); ateş ile birlikte karın ağrısı, plevrit, artrit ve erizipel benzeri deri lezyonu ile karakterize otozomal resesif olarak geçen kalıtsal bir hastalıktır. Ülkemizde sık rastlanan bir sağlık sorunu olan FMF hastalığında tanının erken konması; hastalığın tedavisi ve oluşabilecek komplikasyonların önlenmesi bakımından önemlidir.

Hastalığın klinik tablosunu yineleyen ateş ve seröz zarların ağrılı enflamasyon atakları oluşturur. Atakların sıklığı değişken olup atak aralarında hasta tamamen sağlıklıdır. Hastalar uzun bir dönemi ataksız geçirebilirler. Atağın süresi çoğunlukla 2-4 gün arasında olmakla birlikte daha uzun veya daha kısa da olabilir. Enfeksiyonların ve stresin tetikleyici olabileceği düşünülmektedir. Ataklar çoğunlukla herhangi bir bulgu vermeksizin ani olarak ortaya çıkar ve daha sonra kendiliğinden kaybolur. Ataklar çeşitli şekillerde olabilmesine karşın en sık görülen nöbet şekli; ateş, karın ağrısı ve eklem bulgularının bir arada olduğu nöbet şeklidir.

Klinik bulgular, aile öyküsü, inflamatuar bulguların varlığı tedaviye yanıt ve genetik analiz ile FMF tanısı konmaktadır.

FMF geninin kodladığı pirin, 781 aminoasitlik bir proteindir. Bu protein lökositler, monositler ve az miktarda da fibroblastlarda bulunur. Pirin lökositler üzerinde otoregülatuardır. Bu proteinle inflamasyon da önemli rol oynayan bazı sitokinler ve apoptosisten sorumlu moleküller arasında ilişki olduğu düşünülmektedir. FMF'de MEFV genindeki mutasyon, IL-1β yapımını uyararak ve apoptosisi baskılayarak inflamatuar atakların ortaya çıkmasına neden olur. En yaygın olarak 10. ekzonda mutasyonlar tespit edilmiştir. En sık görülen 5 mutasyondan 4'ü ekzon 10'da (M694V, V726A, M694I, M680I) bir tanesi ise ekzon 2'de (E148 Q) yer almaktadır. Özellikle ekzon 10'daki mutasyonlara farklı oranlarda da olsa hastalık riski taşıyan hastaların tümünde rastlanmıştır.

Bitkisel kökenli kolşisin ile düzenli tedavide FMF hastalarının büyük çoğunluğunda atakların sayısı ve şiddetini azalmakta ve amiloidozis gelişimi önlenmektedir. Kolşisinin yan etkileri oldukça nadir ve genellikle hafiftir. Olası yan etkileri gastointestinal kramp, karın ağrısı, ishal ve mide bulantısıdır ve özellikle yüksek dozlarda kullanıldığında ortaya çıkar.

Anahtar Kelimeler: *FMF, MEFV geni, Akdeniz ateşi, Kolşisin*

Sözlü Bildiri

ELEKTROMANYETİK RADYASYON VE KANSER RİSKİ

Dilek SAĞIR

Sinop Üniversitesi,bio_dilek@hotmail.com

Giriş: Endüstri ve teknoloji alanında son elli yılda yaşanan gelişmeler nedeniyle elektromanyetik radyasyon kaynakları her geçen gün artarak yaşamımızda yer almaktadır. Bu hızlı değişim insan yaşamında birçok alanda kolaylıklar sağladığı gibi, insan sağlığına ne gibi etkileri olacağı bilim çevrelerinde ve toplumda önemli bir kaygı ve merak konusudur. Bu kaygı duyulan sağlık sorunları içerisinde belkide en ciddi olanı elektromanyetik radyasyonun kansere neden olduğu konusundaki inanıştır.

Amaç: Bu derlemede konuya ilişkin teknik bazı bilgiler verdikten sonra elektromanyetik radyasyon ile kanser riski arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmaları gözden geçirmek planlanmıştır.

Yöntem: Konu ile ilgili son on yılda yapılmış olan çalışmalar "elektromanyetik radyasyon, kanser, insan, sıçan, fare" ve "Electromagnetic field, cancer, human, rat, mice" anahtar kelimeleri kullanılarak EBSCO ve PubMed veri tabanları kullanılarak taranmıştır. Elektromanyetik radyasyon ve kanser ilişkisini araştıran deneysel çalışmalar tarama kapsamına dahil edilmiştir.

Bulgular: Yapılan literatür taraması sonucunda elektromanyetik radyasyonun kansere neden olduğunu gösteren kesin bir sonuca rastlanamamakla beraber, bu konuda yapılan çalışma sonuçlarının çelişkili olduğu görülmüştür. Elektromanyetik radyasyonun çok sayıdaki kanser türü ile ilişkisini araştıran çalışma vardır. Kanser ile ilgili yapılan çalışmalarda en dikkat çekici olanlar, çocukluk çağı kanser türü olan lösemi ile elektromanyetik radyasyon ilişkisini saptamak üzere yapılan çalışmalardır. Yapılan çalışmalarda genel olarak; 0,4 µT'nın altındaki elektromanyetik radyasyon ile artmış çocukluk çağı lösemileri arasında yeterli kanıt bulunmamasına karşın 0,4 µT ve üstündeki düzeylerde çocukluk çağı lösemi riskinin 2 kat arttığı saptanmıştır. Diğer bir araştırma alanı yetişkin kanserlerine yöneliktir. Bu konudaki çalışmaların çoğunun yetişkin kanserleri ile elektromanyetik radyasyon arasında ilişki olmadığı yönünde sonuç bildirmesine karşın ilişki olduğu görüşünü çürütecek yeterliğe sahip değildirler.

Tartışma ve Sonuç: EMA ile kanser oluşumu arasındaki mekanizma henüz hala tam olarak aydınlatılamamıştır. Bu nedenle bu konuda daha kapsamlı multidisipliner çalışmalar yapılmasına ihtiyaç vardır. Bu derlemenin bu alanda bundan sonra yapılacak olan çalışmalar için bir rehber olacağı kanısındayız.

ELECTROMAGNETIC RADIATION AND CANCER RISK

Introduction: Due to the developments in industry and technology in the last fifty years, the sources of electromagnetic radiation are increasing day by day in our lives. This rapid change in many areas of human life provides convenience. however, what impacts on human health is a matter of concern and curiosity in science and society. Perhaps the most serious of these health problems is the belief that electromagnetic radiation causes cancer.

Objective: In this review, some technical information was given about the subject and then it was planned to review the studies investigating the relationship between electromagnetic radiation and cancer risk.

Methods: The studies done in the last decade were scanned using the keywords 'Electromagnetic field, cancer, human, rat, mice' and EBSCO, PubMed databases. Experimental studies investigating the relationship between electromagnetic radiation and cancer are included in the scope of the study.

Results: As a result of the literature review, no definite conclusion was found that electromagnetic radiation caused cancer. The results of the study on this subject were found to be contradictory. There are studies investigating the relationship between electromagnetic radiation and many types of cancer. The most remarkable studies in cancer studies are studies to determine the relationship between childhood cancer type leukemia and electromagnetic radiation. In general, the studies conducted; Although there was no sufficient evidence of electromagnetic radiation below 0.4 µT and increased childhood leukemia, it was found that the risk of childhood leukemia was increased by 2 times at levels of 0.4 µT and above. Another area of research is for adult cancers. Although most of the studies on this issue have reported no relationship between adult cancers and electromagnetic radiation, they do not have the competence to refute the view that there is a relationship.

Discussion and Conclusion: The mechanism for EMA and cancer formation has not yet been fully elucidated. Therefore, more comprehensive multidisciplinary studies are needed. We believe that this review will be a guide for further studies in this area.

Sözlü Bildiri

SPORDA MİYOFASİYAL GEVŞETME UYGULAMALARI

Halit Egesoy[1], Hilal Şeyma Nur Binbir[2]

[1]: *Pamukkale Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Denizli, Türkiye, hegesoy1@hotmail.com*

[2]:*Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon, Denizli, Türkiye, hilalseymanurbinbir@gmail.com*

Amaç

Miyofasiyal gevşetme (SMR) egzersizleri, son yıllarda oldukça sık kullanılan gevşeme teknikleri olarak popüler hale gelmiştir. SMR, fasyaları gevşeterek dokuların yapışmalarını, kısalan ve gerilen kasların rahatlamasını, laktik asit ve diğer yorgunluk maddelerinin kaslardan uzaklaşmasını ve tahrip olmuş dokunun üzerine kan akışını yoğunlaştırarak iyileşmesini sağlayan bir basınç uygulaması olarak açıklanmaktadır.

Literatürde konuyla ilgili çalışmalar incelendiğinde, SMR egzersizlerinin kas performansı üzerindeki etkilerinin bazı çelişkiler içerdiği görülmüştür. Yapılan bu çalışmanın amacı, SMR egzersizlerinin kas performansı üzerindeki etkilerinin araştırılmasıdır.

Yöntem

Araştırmada 2000-2018 yılları arasında yayınlanan SMR uygulamaları alanındaki çalışmaların, derinlemesine incelenmesi ve yorumlanması için nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak doküman analizi kullanılmış, elde edilen veriler ise içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir.

Bulgu

Konuyla ilgili literatürün incelenmesi neticesinde, SMR uygulamalarının eklem hareket açıklığını olumlu yönde etkilemesi ve iskemik basınç oluşturarak kandaki nitrik oksit miktarını artırmasından dolayı metabolik olayların SMR sayesinde daha kolay yapılabileceği görülmüştür. Ayrıca, SMR egzersizlerinin statik germelerle birlikte kullanılması esneklik/ROM gelişimi açısından tek başına uygulanan SMR ya da tek başına uygulanan statik germe uygulamasından daha etkili olduğu görülmüştür. SMR egzersizlerinin kas performansı üzerinde olumsuz etkileri olmadığı tespit edilmiş ve ısınma aracı olarak kullanılabilmesinde bir sakınca olmadığı görülmüştür. SMR egzersizlerinin uygulanması neticesinde, egzersiz sonrası sporcuların kortizol seviyelerinin düştüğü, parasempatik aktivite düzeylerinin arttığı ve sempatik aktivite düzeylerinin ise azaldığı literatür tarafından rapor edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

SMR egzersiz uygulamalarının kas performansı üzerinde olumsuz etkileri olabileceği rapor edilmiştir. Bu nedenle, antrenörler/sporcular tarafından bu sonuçlar mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. SMR egzersizlerinin nasıl uygulanması gerektiğini belirten bir protokol olmaması nedeniyle, sporcular/antrenörler deneyimleri doğrultusunda SMR egzersizlerini uygulamalıdırlar.

Anahtar Kelimeler: Miyofasiyal gevşetme, Performans, Sporcu

Poster Bildiri

NANOPARTİKÜLLERİN ÇEVRE VE İNSAN SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ

Hasan SAĞIR

Sinop Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Çevre Sağlığı Programı, SİNOP

Giriş: Nanopartikül maddelerin endüstride ve bilimsel araştırmalarda kendilerine geniş yer bulmasının en temel nedeni boyutunun küçük olması ile değişen katalitik, elektrokimyasal, manyetik ve optik özellikleridir. Nanopartiküller ile üretilmiş ürünlerin geleceğimizde önemli bir rol oynayacağına ve yaşam kalitemizi yükselteceğine inanıldığı için bu malzemelerin kullanıldığı alanların çeşitleri ve önem dereceleri giderek artmaktadır. Ancak nanopartiküllerin insan sağlığı veya çevre üzerindeki etkileri hakkında literatürde yeterli bilgi bulunmamaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı nanopartiküllerin çevre ve insan sağlığı üzerindeki etkileri konusunda yapılan çalışmaların değerlendirilmesidir.

Yöntem: Konu ile ilgili son on yılda yapılmış olan çalışmalar 'nanopartikül, çevre, insan' ve "nanoparticle, enviroment, human" anahtar kelimeleri kullanılarak, PubMed, EBSCO veri tabanlarında ve ulusal tez merkezi'nde taranmıştır. Nanopartiküllerin insan ve çevre üzerine etkileri ile ilgili yapılan deneysel çalışmalar, tezler ve derlemeler çalışmaya dahil edilmiştir

Bulgular: Yapılan pek çok çalışmada, nanopartikül üretim tesislerinin artışının sonucu olarak nanopartiküllerin hızla çevreye salındığı ve çeşitli prosesler ile hava, su ve/veya toprak ortamına girdikleri belirtilmiştir. Nanopartiküllerin çevre içindeki akıbetlerinin çeşitlerine, şekillerine, fizikokimyasal özelliklerine ve alıcı ortam özelliklerine bağlı olduğu bildirilmiştir. Nanopartiküllerin çevreye karışmasının üretim sürecinde, kullanım sırasında ya da bir ürünün yaşam döngüsünün tamamlanması aşamasında gerçekleşebileceği belirtilmiştir. Bununla beraber nanopartiküllerin insan vücudunda en önemli giriş ve hedef organının akciğerler olduğu, inhalasyonla akciğerlere alınan partiküllerin pariyetal plevraya kadar ulaştığı yapılan deneysel çalışmalarla gösterilmiştir. Ayrıca nanopartiküllerin sinir sistemi, sindirim sistemi, böbrekler, karaciğer, dalak ve kan hücreleri üzerine de toksik etkilerinin olduğunu gösteren pek çok deneysel çalışma bulunmaktadır.

Tartışma Ve Sonuç: Nanopartiküllerin çevre ve insan sağlığı üzerinde toksik etkilerinin olduğu yapılan deneysel araştırmalarla gösterilmiştir. Gelecekte nanoteknolojinin daha yaygın kullanılır hale gelmesi, çevrenin ve insanların nanopartiküllerle daha fazla teması anlamına gelecektir. Bu nedenle nanopartiküllerin çevre ve insan sağlığı üzerine muhtemel olumsuz etkilerinin daha fazla araştırılması gereklidir.

THE EFFECTS OF NANOPARTICULES ON ENVIRONMENT AND HUMAN HEALTH

Introduction: The main reason for the widespread use of nanoparticulate materials in industry and scientific research is the changing catalytic, electrochemical, magnetic and optical properties with its small size. Since the products produced with nanoparticles are believed to play an important role in our future and will improve our quality of life, the types and importance of the areas in which these materials are used are gradually increasing. However, there is not enough information in the literature about the effects of nanoparticles on human health or the environment.

Objective: The aim of this study was to evaluate the studies on the effects of nanoparticles on the environment and human health.

Methods: The studies conducted in the last decade were investigated in PubMed, EBSCO databases and national thesis center by using nanoparticle, environment and human keywords. Experimental studies, theses and reviews related to the effects of nanoparticles on human and environment were included in the study.

Results: Many studies have indicated that as a result of the increase in nanoparticle production facilities, nanoparticles are rapidly released into the environment and entered into the air, water and / or soil environment with various processes. The future of nanoparticles in the environment has been reported to depend on their varieties, shapes, physicochemical properties and receptive environment characteristics. It has been indicated that the mixing of nanoparticles into the environment can take place during the production process, during use or during the completion of the life cycle of a product. However, experimental studies have shown that the most important entry and target organ of the nanoparticles in the human body is the lungs and the particles taken into the lungs by inhalation reach up to the parietal pleura. There are also many experimental studies showing that the nanoparticles have toxic effects on the nervous system, digestive system, kidneys, liver, spleen and blood cells.

Discussion and Conclusion: Experimental studies have shown that nanoparticles have toxic effects on the environment and human health. More widespread use of nanotechnology in the future will mean more contact with the environment and people with nanoparticles. Therefore, it is necessary to investigate the possible negative effects of nanoparticles on the environment and human health.

Sözlü Bildiri

NURSING STUDENTS' PERSPECTIVE ON THE BIOSCIENCES

Sukriye YESILOT[1], Cigdem AYDIN ACAR[1], Soner DONMEZ[1], Omer Gurkan DILEK[2]

1 Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Bucak/BURDUR

2 Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary of Medicine, BURDUR

Objective: The basic medical sciences, which are named biosciences, are integral academic components in health school education. The Nursing Students take biosciences, such as physiology, anatomy, histology and embryology, microbiology, pharmacology, biochemistry, medical biology and genetics as part of their education in the first two years of their education. The aim of this study is to examine the perspectives of nursing students towards bioscience lessons.

Material Method: The research was performed on Nursing students who educate in2th, 3th an 4th classes in Bucak School of Health and Burdur Faculty of Health Sciences. The sample was consisted of 416 students. The research is a descriptive and cross-sectional study and consists of 19 questions based on literature.

Results: The majority of students who participated in the survey, are successful in bioscience courses, they find sufficient the scope of bioscience lessons and their level of knowledge except for pharmacology lesson. It was found that 43% of the students find their level of knowledge related to pharmacology insufficient. 16% of the students say that they find the lessons difficult because they have difficulty in accessing bioscience course resources. 23% of students say that bioscience lessons are difficult because of the lack of laboratory. 11% of the students say that it is difficult because of the teaching staff. They think that the lessons in bioscience are very much related to nursing education and they say that they use the information of the bioscience lessons in more than one nursing field.

Conclusion: Nursing students recognise bioscience as a valuable component of their education, but many find it challenging. Students approve that bioscience knowledge is important in relation to their career.

Key Words: Bioscience, Basic Medical Science, Nursing education

Sözlü Bildiri

MESLEKTAŞIMA BAKIM DAVRANIŞI

Sevgi ÖZDEMİR[1]

[1] *Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Göğüs Cerrahi Yoğun Bakım, Türkiye,*

ÖZET

Bu konunun başlangıcı 1993 yılında bir doğum hastanesinde staj yapmak üzerine kuruludur. Hemşirelik kariyerinin en başında, birinci sınıf öğrencisi olarak çalışırken, bir hemşire, biz stajyer öğrencilere oldukça rencide edici biçimde davranıyordu. Hemşirenin bakış açısından bu davranış sözde bize bir ders vermek için yapıldı. Bu benim için meslek hayatım boyunca unutamayacağım bir yaşam dersi oldu. Bu kişi neden böyle davrandı? Daha çok gençtik, öğrenciydik ve bu davranışı hiç anlayamamıştık. Kıskançlık mıydı?, kişilik bozukluğu muydu, bize neden bu kadar öfkeli davranmıştı?

Anlamlandıramadığımız olayı unutmam mümkün değildi. bir gün jinekoloji stajındaydık. hasta yoktu ve biz öğrenciler hasta yataklarımızın başucunda oturuyorduk, çünkü ayakta durmaktan yorulmuştuk. Bizi gören hemşire sinirliydi ve biz neler olduğunu anlayamadan bağırmaya başladı. Bize; "Zaten bir iş yapmıyorlar, burada oturuyorlar, sadece bacak göstermeye geldiler" dedi. Ne olduğunu anlamadım ama çok dağıldım olay sonrası. Bu olay aynı zamanda travmatik olduğu gibi benim için eğitici oldu. Bugün mesleğimin 20. Yılındayım ve kliniğe gelen tüm öğrencilerimizi gördüğümde, bu olayı hala hatırlıyorum ... İlk önce kliniğe gelen öğrenciye ismi ile hitap ediyorum, bu yaklaşım öğrenci için çok değerli bir adımdır. Ayrıca, öğrenci hemşire olarak başlayan kişi bir meslektaşımdır ve ben onunla uzun yıllar çalışacağımı biliyorum. Bu düşünce davranışa döndüğünde, öğrenci kendini bizden biri olarak görüyor. Öğrenci insancıl davranışları ilk kez bizde görüyor ve hastasına öyle uyguluyor. Bizimle çalışırken sorumluluk almayı öğretiyorum onlara…, kararlara katılırlar, hatta bazen klinik kararlara bile dahil ederim onları... Bu yaklaşım onları merkeze aldığı için kendilerini değerli hissetmelerini sağlıyor. Onları bütün özel gün kutlamalarımıza ve kliniğinizin sosyal aktivitelerine dahil ediyorum. Böylece mesleğe bütünsel olarak bakmayı öğreniyorlar.

Yukarıdakilerin sadece birkaçını yazabilirim, ancak öğrencilerin bizi tercih etmedeki istekliliğini henüz yazmadım... Kendimi iyi hissediyorum çünkü onlara bir yaşam tarzı öğretiyorum ve onlar da bakım davranışlarını deneyimleyerek öğreniyorlar. Geleceğimizi görmek istiyorsak, öğrencilerimizi bizim gibi görebiliriz

Sözlü Bildiri

HAYVANCILIK SEKTÖRÜNDE KIRSAL KALKINMA DESTEKLEMELERİ: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ

(Rural Development Support in The Livestock Sector: Example of BURDUR Province)

Ahmet Cumhur Akın[1]

[1] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Hayvan Sağlığı Ekonomisi ve İşletmeciliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, acumhurakin@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Yapılan bu çalışma ile Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) tarafından Burdur ilinde süt üreten tarımsal işletmelere yatırım, et üreten tarımsal işletmelere yatırım, süt ve süt işlenmesi ve pazarlanması, et ve et ürünleri işlenmesi ve pazarlanması, arıcılık ve kültür balıkçılığının geliştirilmesi başlıklarında hayvancılığa verilen desteklemeler incelenmiştir. Hayvancılık alt sektörlerine yönelik verilen bu hibe desteklemeleri 2012/02 – 2018/02 dönemleri arası ilçe ve destek başlıkları temel alınarak değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda Burdur ilinde TKDK'nın 105,7 Milyon TL değerinde yatırıma imkan sağladığı görülmüştür. Yine aynı dönemde için yapılan toplam yatırımın %60,5'i oranında ve 64 Milyon TL değerinde hibe desteği sağlamıştır. TKDK hayvancılık sektörüne sağladığı %60,5'lik hibe oranı ile yatırım ve işletme finansmanı noktasında üreticiye önemli katkı sunmaktadır. Verilen desteklemeler ilçelere ve başlıklarına göre değerlendirildiğinde hibe desteklerinden en yüksek payı %24,3 ile Karamanlı ilçesi alırken bunu sırasıyla; %21,34 ile Burdur/Merkez; %20,77 ile Bucak ilçesi izlemiştir. Verilen hibe desteklerinden %56'sı süt üreten tarımsal işletmelere yatırım desteği olarak verilirken bunu %28 oranında arıcılık faaliyeti desteklerinin izlemesi dikkat çekmektedir. İlde kültür balıkçılığının geliştirilmesine yönelik hiçbir faaliyet hibe desteklerinden yararlanmamıştır.

Sonuç itibariyle ilde TKDK'nın sektöre vermiş olduğu destekler işletmelerin modernizasyonu ve yeni işletmelerin kurulması noktasında üreticiye önemli ölçüde destek sağlamaktadır. Yapılan bu desteklemelerin devam ettirilmesi sektörün geleceği ve ilin ekonomik yapısının güçlenmesi için önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma, kırsal, hibe, Burdur.

ABSTRACT

In this study, by Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI), investment in milk producing agriculture holdings, red meat producing investments in agricultural holdings, processing and marketing of milk and milk products, processing and marketing of red meat and meat products,apiculture and aquaculture title supports in Burdur were examined. These grant subsidies to livestock sub-sectors were evaluated on the basis of district and support headings between the periods of 2012/02 and 2018/02. As a result of the study, it has been deduced that Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI) in Burdur province has enabled the investment worth 105.7 Million TL. In the same period, grant support in worth of 60.5% of the total investment and 64 Million TL were provided. With its 60.5% grant rate providing to livestock sector, Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI) provides significant contribution to the producer concerning investment and business finance. When the supports given are evaluated according to the districts and titles, Karamanlı district gets the highest share of the grant support with 24.3%. Respectively, it is followed by city center of Burdur with 21.34% and Bucak district with 20.77%. While 56% of the grant supports are given as investment support to agricultural business producing milk, it is noteworthy that 28% of beekeepers' activities support them. None of activities for the development of aquaculture in the province have benefited from grant grants.

As a result, the supports provided by the ARDSI to the sector in the province provide substantial support to the producer in the modernization of enterprises and establishment of new enterprises. The permanency of these supports is important for the future of the sector and strengthening the economic structure of the province.

Keywords: Development, rural, grant, Burdur

Sözlü Bildiri

HASTANE VERİMLİLİĞİNİN META ANALİZ YÖNTEMİYLE TESPİT EDİLMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Arzu YİĞİT
Süleyman Demirel Üniversitesi, arzuyigit_78@hotmail.com

GİRİŞ
Verimlilik diğer sektörlerde olduğu gibi hastaneler için de önem ve öncelik verilen ve sürekli gündemde olan bir kavramdır. Türkiye'de sağlık harcamalarının yaklaşık yarısı hastaneler tarafından sunulan sağlık hizmetleri için harcanmaktadır. Hastaneler bir sağlık sisteminin en önemli bileşeni ve en çok kaynak tüketen birimidir. Bu nedenle hastane verimsizlikleri bir sağlık sisteminin de verimsizliğine etki eden en önemli faktörler arasında yer almaktadır.

AMAÇ- YÖNTEM
Bu araştırmanın amacı, Türkiye'de hastane işletmelerinin teknik verimliliğini meta analiz yöntemiyle tespit etmektir. Araştırmada meta analiz yöntemi kullanılmıştır. Meta analiz belirli bir konuda yapılmış, birbirinden bağımsız, fakat benzer çalışmaların sonuçlarını birleştirme, yeniden yorumlama ve elde edilen araştırma bulgularından genel bir sonuç elde etmek için yapılan istatistiksel analiz yöntemidir. Araştırmada, meta analize dahil edilen her bir çalışmanın etki büyüklüğü değerleri hesaplandıktan sonra heterojenlik testi yapılmıştır. Meta analizi yapılan çalışmalarda yayın yanlılığının olup olmadığının belirlenmesi için ilk aşamada huni grafiğindeki saçılımlar incelenmiş, Egger's linear regression test, Begg ve Mazumdar sıra korelasyonları istatistiği yapılmıştır. Bu kapsamda 2000-2018 yılları arasında hastane işletmelerinin teknik verimliliğini gerekli olan verileri sağlayan 41 araştırmanın meta analizi yapılmıştır. Araştırmada sonuçları meta analiz programı kullanılarak elde edilmiştir.

BULGULAR
Araştırma sonuçları PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) akış diyagramı çerçevesinde 41 araştırma meta analizi sonuçları forest plot ile gösterilmiştir. Rastgele etkiler modelinde yürütülen araştırmada hastanelerin verimlilik skoru 0.82 (G.A; 0.78-0.86; $p<0.05$) olarak tespit edilmiştir. Bu araştırma kapsamında incelenen araştırmaların hastane türünün makale ya da tez olma durumunun moderatör rol oynamadığı saptanmıştır. Yayın yanlılığının olup olmadığının belirlenmesi için huni grafiğindeki saçılımlar incelenmiş, Egger's linear regression test, Begg ve Mazumdar sıra korelasyonları istatistiğine göre yayın yanlılığı olmadığı tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ
Hastanelerde verimlilik analizleri, girdileri minimize, çıktıları maksimize ederek kaynak israfını önlemeye çalışmaktadırlar. Bu çalışmada Türkiyede hastanelerin genel verimlilik düzeyleri meta analiz yöntemi ile tespit edilmiştir. Sağlık politika yapıcıları VZA ile hastanelerin, diğer benzer hastanelere göre, kaynaklarını ne derece verimli kullandıklarını tespit edebilir ve verimli olabilmek için hangi girdilerin ne miktarda azaltılması ve hangi çıktılarını ne miktar arttırılması gerektiği konusunda yönetsel bir araç olarak kullanılabilir.

ANAHTAR KELİMELER: Meta Analizi, Hastane, Verimlilik, Performans

Sözlü Bildiri

EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANELERİ PERFORMANS DÜZEYİNİN TOPSIS YÖNTEMİ İLE ANALİZİ

Arzu YİĞİT
Süleyman Demirel Üniversitesi, arzuyigit_78@hotmail.com

GİRİŞ

Hastanelerde verimliliği sağlamanın ilk şartı kurumsal ve bireysel performans düzeylerini yüksek tutulmasına bağlıdır. Hastanelerin en önemli verimsizlik sebepleri arasında hastane kaynaklarının verimli kullanılmaması gelmektedir. Hastanelerde, yatak, hekim ve hemşire sayısı kullanılan teknoloji gibi girdi kaynaklarının bölgenin nüfusuyla orantılı olmaması da verimsizliğe yol açabilmektedir. Ancak hastanelerin aynı girdi kaynaklarına sahip olmasına rağmen farklı çıktılar (muayene, hasta ve ameliyat sayısı) üretebilmektedir.

AMAÇ- YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı Sağlık Bakanlığına bağlı eğitim ve araştırma hastanelerinin performansını analiz etmektir. Araştırmada çok kriterli karar verme tekniklerinden biri olan TOPSIS (ideal çözüme yakınlık yoluyla tercihlerin sıralanması) yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evreni Sağlık Bakanlığına bağlı eğitim ve araştırma hastanelerinin tamamını kapsamaktadır. Araştırmada örneklem çekilmemiş evrenin tamamına ulaşılmıştır. Araştırma verileri Sağlık Bakanlığı istatistiki raporlarından derlenmiştir. Araştırmada hastane performans değerlendirme kriteri olarak yatak başına düşen hekim sayısı, yatak başına düşen hemşire sayısı, yatan hasta oranı, yatak devir hızı, yatak doluluk oranı, ortalama yatış süresi, hekim başına düşen poliklinik sayısı ve uzman hekim başına düşen ağırlıklı ameliyat sayısı alınmıştır. Araştırma sonucunda hastane performans değerlendirme göstergeleri TOPSIS yöntemi ile hastane performansını gösteren tek bir puana çevrilmiştir.

BULGULAR

Araştırmadan elden edilen bulgulara göre en yüksek puana sahip hastane Adıyaman (0.723) ve Giresun (0.711) Eğitim ve Araştırma hastanesi iken en düşük Pendik (0.318) ve Gülhane (0.294) Eğitim ve Araştırma Hastanesi olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda Ankara, İstanbul ve İzmir ilinde yer alan hastanelerin diğer illere göre daha düşük puan aldıkları saptanmıştır. Bu üç ilin hekim, hemşire ve hasta yatağı sayısının diğer illere göre daha yüksek olması hastane performansını olumsuz yönde etkilemektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Hastanelerde performans ölçümü, hastaneler için mevcut sistemlerini değerlendirmeleri ya da yeniden geliştirilmeleri için etkin bir karar verme aracıdır. Eğitim ve araştırma hastanelerinin performansının düşük olmasında özellikle personel ve hastane yatak kaynağının verimli kullanılmadığını ifade edebiliriz. Hastane kaynaklarının daha çok Ankara, İstanbul ve İzmir ilinde yer alan hastanelerde çok daha fazla kümelenmesinden dolayı birim başına üretilen sağlık hizmeti diğer hastanelere göre daha düşük olmaktadır. Bu nedenle hastanelere kaynak tahsisi yapılır iken bu durum göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

ANAHTAR KELİMELER: Hastane, Performans, TOPSIS

Sözlü Bildiri

112 ÇALIŞANLARINDA MESLEKİ RİSK FAKTÖRLERİ VE ALINAN ÖNLEMLER

***Ayşe Kübra AKNEHİR *Murat MUTLU **Prof. Dr. Mehmet Zeki YILDIRIM**

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu Acil Yardım ve Afet Yönetimi*

***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölüm Başkanı*

ÖZET

112 Acil Sağlık Hizmetleri çalışanları 24 saat nöbet usulüne göre çalışır. Bazıları kırsalda bazıları kentselde bulunan istasyonlarda görev yaparlar. 112 meslek grubu iş sağlığı güvenliği tehlike sınıflandırmasında, tehlikeli grubun 1. Basamağında yer alırlar. Çalışanlar fiziksel, kimyasal, biyolojik ve psikososyal risk faktörlerine maruz kalabilirler. Fiziksel açıdan riske, olay yerine gittiklerinde arazide çalışmaları, iklim koşulları ve hasta/yaralı taşıma basamaklarına dikkat etmemeleri örnek gösterilebilir. Kimyasal açıdan riske kullanılan malzemeler ve alerjik maddeler örnek verilebilir. Biyolojik açıdan ise her türlü mikroorganizma ve enfeksiyon riskleri örnek gösterilebilir. Psikososyal riskler ise sağlık çalışanlarının en çok uğradıkları risk sınıfı olup, olay yerine gittiklerinde hasta veya hasta yakınları tarafından uğradıkları psikolojik şiddet örnek gösterilebilir.

Sonuç olarak 112 çalışanları fiziksel ve mental açıdan zor çalışma koşullarına maruz kalıp, bu çalışanlarda risklere bağlı farklı meslek hastalıkları görülmektedir. 38 sağlık çalışanına 29 soruluk bir anket uygulanarak mesleki risk faktörlerinin ve alınan önlemlerin ne boyutta olduğu incelenmek istenilmiştir

Anahtar Kelimeler: 112, risk, önlem.

Sözlü Bildiri

A REVIEW ON GREEN SYNTHESIS OF SILVER NANOPARTICLES AND THEIR ANTIBACTERIAL ACTIVITIES

Soner DÖNMEZ[1], Erhan KEYVAN[2]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Burdur, Turkey*
sdonmez@mehmetakif.edu.tr

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Department of Food Hygiene and Technology, Faculty of Veterinary Medicine, Burdur, Turkey*
erhankeyvan@mehmetakif.edu.tr

ABSTRACT

This review presents the green synthesis of silver nanoparticle using various plant sources. Green synthesis of silver nanoparticles is an eco-friendly approach compared to chemical method using chemicals as reducing agents which have various biological risks, due to their toxicity. Green synthesis of silver nanoparticle has also some advantages like cost effective, easily scaled up for large scale synthesis of nanoparticle, there is no need to use high temperature and pressure.

Antibacterial activities of silver nanoparticles make it much interesting choice for application in different areas including medicine, dentistry, food packaging, water and air treatment.

In this review, the role of plant-based synthesis of silver nanoparticle along with antibacterial activities are investigated.

Sözlü Bildiri

DİŞ ÇÜRÜĞÜ VE PLAK KONTROLÜ

***Fadime ERTAŞ**

** Burdur Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi*

Dental plak; diş yüzeyine dolgu ve/veya protezlere sıkıca yapışan mikroorganizmaların oluşturduğu koloniler olarak tanımlanır. Plak oluşumunun ilk basamağı olan Pelikıl ise tükürük, protein ve glikoproteinlerin kısmen diş yüzeyine yapışması, kısmen de hidroksiapatite adsorbsiyonu ile oluşur. Bakteriler pelikıla eklendikten sonra plak adını alır. Çürük oluşumunda diş plağının mikrobiyal aktivitesinin önemli bir rolü vardır. Diş çürüğü; diş yüzeyinde biriken bakteri plakları içerisinde mikroorganizmaların ağızdaki gıda artıklarının fermente edilmesi sonucunda açığa çıkan asidin diş sert dokusunda oluşturduğu yıkımdır. Bu mikroorganizmalar içerisinde diş çürüğünden sorumlu olanlar genellikle streptokoklar, laktobasiller ve aktinomiceslerdir. Diş çürüklerinde görülen streptekoklar içerisinde; *s. mutans, s. sangius, s. mitis, s. salivarius* dikkat çekmektedir. *S.mutans*, diş çürüğüne neden olan organik asitleri fazla miktarlarda üretmeleri bakımından, özellikle çürük başlangıcı lezyonlarından sorumlu mikroorganizmalardır. Lactobasiller ise çürüğün gelişiminden sorumludur. Dentin çürüğünün ilerlemesinde önemli rol oynar. Çürükte en çok görülen *L. casei* ve *L. Acidophilus*'dur. Aktinomiçesler kök çürüklerinden sorumlu tutulmaktadır. Yağlar; besin maddelerine kayganlık kazandırdıklarından dolayı besinlerin dişlere tutunmasını azaltarak çürüğe doğrudan bir etkisi bulunmamaktadır. Proteinler; mikroorganizmalar proteinleri aminoasitleri ve üreyi metabolize ederler. Son ürünü amonyaktır. Amonyak suda eriyerek amonyum hidroksite dönüşür. Bu bazik bir üründür. Böylelikle asit ortamın nötr olmasına sebebiyet verdiği için proteinler çürük önleyici faktördür. Ağız ortamında asit kaynağı karbonhidratlardır.

Çürük ve periodontal hastalıklardan korunmak için plak kontrolünü büyük önem arz etmektedir. Bunu sağlamak için birinci yol özellikle mekanik temizliktir. Dişler üzerinde tutunan dental plağın fırça, diş ipi ve ara yüz fırçası yardımıyla periyodik olarak kaldırılması en yaygın mekanik temizlik yoludur. İkinci yol ise, plağın tutunmasını engellemektir. Tutunmuş plağı uzaklaştırmak ve etkisiz hale getirmek amaçlarına yönelik olarak sıklıkla kimyasal ajanlar kullanılmaktadır. Kimyasal plak kontrolü ise antiseptik ajanlar, antibiyotikler, enzimler, plağın yapısını değiştiren ajanlar ve bakteriyal ataçmanı engelleyici ajanlar ile gerçekleştirilmektedir. Ağız ve diş sağlığının sağlanabilmesi ve sürdürülebilmesi için özellikle diş plak ve çürüklerine karşı dikkatli olunmasından ve periyodik kontroller yaptırılması büyü önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Plak, diş çürüğü, pelikıl

Sözlü Bildiri

KADINLARIN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ DOĞUM ŞEKLİ TERCİHLERİ, DOĞUMA HAZIROLUŞLUKLARI, DOĞUM KORKUSU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Merve Çamlıbel[1], Serap Bozbuğa, Ümmühan Gevrek, , Merve Şentürk

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü*

merveertugrul@hotmail.com.tr; serapbobuga@gmail.com; ummuhangevrek@gmail.com; mervesenturk24@gmail.com

Giriş: Kadınların kişilik özellikleri doğum şekli tercihi ve doğum sonuçları ile ilişkili olabilmektedir. Biyolojik açıdan baktığımızda kişilik özellikleri otonom sinir sistemi cevabı ile ilişkilidir. Bu durum doğuma hazır oluşluklarını, doğum korkularını ve dolaylı olarak doğum şekli tercihlerini çeşitli şekilde etkileyebilir.

Amaç: Kadınların kişilik özelliklerinin doğum şekli tercihleri, doğuma hazıroluşlukları, doğum korkusuna etkisini belirlemek amacıyla yapılacaktır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipteki çalışma verilerimiz Burdur Devlet Hastanesi'nde NST polikliniğine başvuran 2. Ve 3. Trimestır gebeler toplam (n=60) kadından oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak, kişisel bilgiler formu, prenetal kendini değerlendirme ölçeği doğuma hazır oluşluk ve doğum korkusu alt boyutu, sıfatlara dayalı kişilik testi kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzdelik, ANOVA, ki kare, T testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışma verilerimiz toplanılmaya devam edilmektedir. Mevcut veriler ile analiz yapılmıştır. Yaş ortalama 26.88±4.30 olup %73.3'ü epiduralsiz vajinal doğum tercih etmiştir. Korelasyon analizi sonucunda yumuşak başlılık ve sorumluluk kişilik özelliklerine sahip kişiler ve doğuma hazıroluşluk arasında orta düzeyde, negatif yönde, istatistiksel düzeyde anlamlı ilişki belirlenmiştir ($r = -.443$, $p = .000$). Yapılan korelasyon analizinde istatistiksel olarak anlamlı olmayan ancak regresyon analizinde doğuma hazıroluşluk ve doğum korkusunu etkileyen kişilik özellikleri tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Annenin kişilik özellikleri doğuma hazıroluşluğunu ve doğum korkusunu etkilemektedir. Yumuşakbaşlılık ve sorumluluk kişilik özelliklerine sahip kadınların doğuma hazıroluşlukları azalmaktadır. Türk toplumunda artan sorumluluk duygusu ve itaat etme duygusuna bağlı yaşanan yumuşakbaşlılık kadınların kendi otonomilerini azaltıp doğuma hazıroluşluklarını negatif yönde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Doğum şekli, kişilik, doğum korkusu, doğuma hazıroluşluk.

Sözlü Bildiri

TÜRKMENİSTAN SAĞLIK SİSTEMİ

***Rushana ABDİRASHİTOVA**
*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Özet: Türkmenistan'da doğuştan beklenen yaşam süresi Dünya Sağlık Örgütü 2002 yılı verilerine göre 60 yıldır. Bu rakam Orta Asya ve Avrupa ülkelerinin hepsinden daha düşüktür ve AB ülkelerinin 2004 yılı ortalamasının 16 yıl kadar altındadır. Ayrıca kaygılandırıcı bir şekilde, hükümet bazı bulaşıcı hastalıkların resmi teşhisini yasaklamış, raporlanmayan büyük salgınların ortaya çıkma olasılığı artmıştır. Türkmenistan 1991'de bağımsızlığını kazandığından beri, çalışamaz hale gelen merkezi planlamadan serbest pazar ekonomisine geçiş sürecini yaşamaktadır. Bu süreç nüfusun sağlık durumu üzerinde olumsuz etkiler yaratmıştır. Özellikle ülkenin kırsal alanındaki çocuk ve kadınların önemli ölçüde sağlık hizmeti ihtiyaçları vardır. Türkmenistan'da hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin sağlık problemleri görülmektedir. Türkmenistan'da doktorlara ister hastahanelerde, ister birincil sağlık hizmetlerinde görev yapsınlar, maaş sistemiyle ödeme yapılır. Doktorlar devlet memurudur. Sağlık sektöründe maaşlar ülke çapında belirlenir ve oldukça düşüktür. Doktorları birer aile hekimi olmaya özendirmek için aile hekimi maaşları diğer doktor maaşlarından yaklaşık %50 daha yüksek tutulmuştur. Güdülemeyi temel alan ve performansa önem veren ödeme mekanizmaları aile hekimleri için uygulanmaya başlanmıştır. Çoğu diğer Doğu Avrupa ülkesinde olduğu gibi, Türkmenistan'da da kamu sağlık hizmetleri kavramı çok dar düşünülmektedir. Bulaşıcı hastalıklar ve çevresel tehlikeler gibi sadece birkaç konuyu kapsamaktadır. Çevre sağlığı ve bulaşıcı hastalıkları denetim hizmetleri, Sağlık ve Tıbbi Endüstri Bakanlığı'nın yanı sıra Savunma Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı tarafından verilmektedir. Türkmenistan'daki eczacılık sektörü kamu malı niteliğinde faaliyet gösterir.İthal edilen ilaçların çok pahalı olması en önemli problemdir. Türkmenistan'da da Türkiye'de olduğu gibi yetişmiş sağlık profesyonelleri yerine yönetime hâkim olanlar doktorlardır önde gelir.

Anahtar Kelimeler: Türkmenistan, sağlık, ilaç, hastalık

Sözlü Bildiri

PROBİYOTİKLERİN İNFLAMATUAR BARSAK HASTALIKLARINA ETKİSİ

Ümmühan ÇİFTÇİ[1], Pınar ÖNDER[2], Mümin POLAT[3]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, mno_ummuhan94@outlook.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, pondor@mehmetakif.edu.tr*

[3] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, mpolat@mehmetakif.edu.tr*

Probiyotik sözcüğünün kökeni Yunanca olup “yaşam için” anlamına gelmektedir. Probiyotik kelimesi Ferdinand Vergin tarafından 1954 yılında flora üzerinde etkili antimikrobiyel maddelerin ve patojen olmayan bakterilerin, insan sağlığına pozitif etkisiyle ilişkisinin anlatıldığı bir makalede ilk olarak kullanılmıştır. Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından yayınlanan raporlar dikkate alındığında; bir mikroorganizmanın, probiyotik olarak adlandırılabilmesi için sindirim sistemi boyunca canlı kalabilmesi, gastrik sulara ve safra tuzlarına karşı dayanıklı olması gerekmektedir. İnflamatuar barsak hastalığı, (İBH) gastrointestinal kanalın nedeni bilinmeyen, kronik, inflamatuar bir hastalığıdır. Crohn hastalığı (CH) ve ülseratif kolit (ÜK) olmak üzere iki hastalık grubunu içermektedir. Kuzey Amerika ve kuzey-batı Avrupa'da hastalık daha sık görülmekte olup özellikle 1950'li yıllardan sonra bu bölgelerde hastalık insidansı belirgin olarak artmış,günümüzde ise artışların stabilleştiği belirtilmektedir. Probiyotik bakterilerin çok eski tarihlerden beri çeşitli enfeksiyon ve gastrointestinal rahatsızlıklarda, tedavi amaçlı olarak kullanıldığı bilinmektedir. Probiyotiklerin bağırsak fizyolojisi üzerine dolaylı veya doğrudan etkide bulunarak immün sistemi uyardığı, ayrıca; konakçının ağız ve sindirim sistemi dâhil, üst solunum yolu ve ürogenital sistem mukozal yüzeyini etkileyerek sağlığı geliştirici etkiye sahip olduğu belirtilmektedir. Bu çalışmada probiyotikler, probiyotiklerin insan sağlığına etkileri, inflamatuar barsak hastalıklarının içeriği ve probiyotiklerin inflamatuar barsak hastalıklarına etkisinin ortaya konması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: probiyotikler, inflamatuar barsak hastalıkları, insan sağlığı

ABSTRACT

THE EFFECT OF PROBIOTICS ON INFLAMMATORY INJURY

The origin of the word probiotic is in Greek, meaning Yunanca for life Prob. The word probiotic was first used by Ferdinand Vergin in 1954 in an article on the relationship between antimicrobial agents acting on the flora and the positive effect of non-pathogenic bacteria on human health. Considering the reports issued by the Food and Agriculture Organization (FAO) and the World Health Organization (WHO); a microorganism must be able to survive throughout the digestive tract and be resistant to gastric and bile salts so that it can be called a probiotic. Inflammatory bowel disease (IBD) is a chronic, inflammatory disease of unknown cause of the gastrointestinal tract. Crohn's disease (CH) and ulcerative colitis (UC). In North America and north-western Europe, the disease is more common, and especially after the 1950s, the incidence of diseases has increased significantly, and nowadays, the increases are stabilized. It has been known that probiotic bacteria have been used for therapeutic purposes in a variety of infections and gastrointestinal disorders since ancient times. Probiotics induce the immune system by direct or indirect effect on intestinal physiology; It is stated that the host has a health promoting effect by affecting the mucosal surface of the upper airway and urogenital system including the mouth and digestive system. In this study, probiotics, the effects of probiotics on human health, the content of inflammatory bowel diseases and the effects of probiotics on inflammatory bowel diseases were aimed.

Key Words: probiotics, inflammatory bowel diseases, human health

Poster Bildiri

TRİMEPRAZİNİN MİKRO-LC KOLONDA KROMATOGRAFİK DAVRANIŞININ BELİRLENMESİ

Zehra ÖZTÜRK[1], İlkay KONÇE[1], Hülya YILMAZ ORTAK[2], Ebru ÇUBUK DEMİRALAY[1]

[1]Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Kimya Bölümü,Doğu Kampüsü, ISPARTA, TÜRKİYE
[2]Yeditepe Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Genetik ve Biyomühendislik Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE. e-mail: ilkaykonce@hotmail.com, ebrucubuk@sdu.edu.tr

Trimeprazin (Alimemazin) trisiklik fenotiyazin türevi birinci nesil antihistaminiktir. Kaşıntı ve ürtikere neden olan alerjik durumları önlemek ve hafifletmek için kullanılır. Ayrıca, öksürük ve soğuk algınlığı preparatlarında diğer ilaç etken maddeleri ile birlikte, taşıt tutmasını önlemek için de yaygın kullanım alanına sahiptir. Bu sebeple bu bileşiğin tayinine yönelik bir analitik metot geliştirmek oldukça önemlidir.

Trimeprazinin ters faz sıvı kromatografi (RPLC) yöntemiyle tayinine yönelik çok az çalışmaya rastlanmıştır. Literatürde sunulan çalışmalarda da herhangi bir optimizasyon çalışması yapılmadan, deneme yanılma yöntemiyle metot validasyonu yapılmıştır. Bu çalışmada metot optimizasyonunun ilk basamağı olan bileşiğin kromatografik davranışın belirlenmesi amaçlanmıştır. Bunun için bazik yapıdaki trimeprazinin çözünürlüğü de göz önüne alınarak belirlenen asetonitril-su ikili karışımında (55:45, %v/v), farklı mobil faz pH koşullarındaki alıkonma zamanı değerleri tayin edilmiştir. Bu analizler Kinetex Core-Shell EVO C18 (Phenomenex, 150×4,6 mm ID, 5 µm) kolonda 37 ºC' de, 1 mL/dakika akış hızında gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bu veriler ile trimeprazinin kolondaki iyonlaşmış ve iyonlaşmamış formlarındaki alıkonma zamanı değerleri belirlenmiş ve validasyon çalışmaları için bir öngörü sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Antihistamin, Alimemazin, Kromatografik davranış, LC kolon

Sözlü Bildiri

MİKRO PARÇACIKLI HPLC KOLONLARIN ETİL VE METİL PARABENİN AYRIMINDAKİ ETKİSİNİN BELİRLENMESİ

İlkay KONÇE[1], Ebru ÇUBUK DEMİRALAY[1]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Kimya Bölümü,Doğu Kampüsü, ISPARTA, TÜRKİYE*
Yazar e-mail: ilkaykonce@hotmail.com, ebrucubuk@sdu.edu.tr

Koruyucular, gıdalar, içecekler ve kozmetik ürünlerindeki bakterilerin büyümesini önlemek için yaygın kullanılan kimyasal ajanlardır. Paraben tipi koruyucular, bunlar arasında en yaygın kullanma oranına sahiptir. Özellikle kozmetik ürünlerin %99'unda bu koruyucular kullanılmaktadır. Yapılan çalışmalarda kanserli dokularda, özellikle akciğer dokusunda, bu koruyucular belirlenmiştir. Bu sebeple parabenlerin tayinine yönelik bir metot geliştirmek oldukça önemlidir.

Parabenler, ester zincir uzunluğu arttıkça suda çözünürlüğü azalan bileşiklerdir. Bu çözünürlük özelliklerinden dolayı ters faz sıvı kromatografi (RPLC) bu bileşiklerin tayininde kullanılan ideal bir ayırma tekniğidir. Bu çalışmada, etil ve metil parabenin en kısa sürede ayrımı için dört farklı özellikteki mikro parçacık taşıyan RPLC kolonlar karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma için Kinetex Core-Shell C8 (Phenomenex, 150×4,6 mm ID, 2,6 µm); Kinetex F5 (Phenomenex, 150x4,6 mm ID, 2,6 µm); Ultra Cyano (Restek, 150x3,0 mm ID, 3 µm) ve Triart C18 (YMC, 150x4,6 mm ID, 3 µm) kolonlar kullanılmıştır. Seçilen bu kolonlarda etil ve metil parabenin iyonlaşma sabiti değeri dikkate alınarak, asetonitril-su ikili karışımında, bileşiklerin iyonlaşmış ve iyonlaşmamış formlarındaki alıkonma değerleri belirlenmiştir. Bu değerler kullanılarak bileşiklerin seçicilik faktörü hesaplanmış ve optimum ayırma koşulu için uygun kolon seçilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Paraben, Alıkonma zamanı, Kromatografik kolon, RPLC

Sözlü Bildiri

HEMŞIRELIK VE EBELIK İNTÖRN ÖĞRENCILERINDE MANEVI BAKIMA YÖNELIK ALGI VE UYGULAMA MODELININ DEĞERLENDIRILMESI

***HOSSEIN ASGARPOUR, **Safiye Özvurmaz, **Dilara Kunter**

**Çanakkale 18 Mart Üniversitesi*

***Adnan Menderes Üniversitesi*

Amaç: Hemşirelik ve ebelik intörn öğrencilerde manevi bakıma yönelik algı ve uygulama modelinin değerlendirilmesi.

Yöntem: Çalışma tanımlayıcı bir araştırma olarak Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulunda eğitim gören Hemşirelik ve Ebelik bölümü intörn öğrenciler üzerinde gerçekleşmiştir. Örneklem kapsamına toplam 194 intörn öğrenci alınmıştır. Veriler "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve "Maneviyat ve Manevi Bakımı Algılama Ölçeği" aracılığıyla toplanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin MMBÖ toplam puan ortalamasının 56.16±8.04, maneviyat ve manevi bakım boyutu puan ortalaması 27.12±4.27, dinsellik 13.57±2.62 ve bireysel bakım 15.46±3.99 olduğu belirlenmiştir. MMBÖ toplam puan ile maneviyat ve manevi bakım boyutu arasında pozitif ve yüksek düzeyde (r=.84, p <0,01), dinsellik boyutu ile pozitif ve orta düzeyde (r=.43, p<0,01) ve bireysel bakım boyutu arasında pozitif ve yüksek düzeyde (r=.79, p<0,01) ilişki bulunmuştur.

Sonuç: Dinsellik ve bireysel bakım düzeylerinin yüksek olduğu ve bireysel bakımı yüksek olan öğrencilerin manevi bakım düzeylerinin de yüksek olduğu belirlenmiştir. Okullarda ders programlarında ve hastanelerde hizmet içi eğitim programlarıyla manevi bakım konusuna yer verilmesi bütüncül hemşirelik ve ebelik bakımı kapsamında yapılması gereken girişim olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, ebelik, manevi bakım

Sözlü Bildiri

AZERBAYCANDA ÖZEL SAĞLIK KURUMLARININ YÖNETİMİ

Ramiz Askeroğlu Aliyev, Vafa Paşayeva, Narmina Gulamova, Aynur Eşrefli

(Türk-Amerıcan Medıcal Center)

Baku/AZERBAYCAN

ramiz_askeroglu@yahoo.com

Son yıllarda bağımsız Azerbaycan Cumhuriyeti'nde hızlı ekonomik gelişme nüfusun maddi refahının iyileştirilmesine, bu nedenle önceki dönemlerle kıyaslamada insanların kendi sağlığına daha sorumlu yaklaşımına olanak tanır. 30 Aralık 1999'da "Özel Tıp Hizmeti Hususunda Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu" kabul edildikten sonra hem dış ve hem de iç yatırımların belli kısmı özel sağlık hizmetinin gelişmesine sarf edilmeye başladı. Özel tıp sektöründe güçlü rekabet sağlık hizmetinin düzenlenmesi (yönetim, donanım, personel, pazarlama, reklam vb.) konularının diğer özel hizmet alanlarından farkının karşılaştırmasını ve çözüm yollarının seçilmesini gerektirir. Yukarıda belirlenen sorunlar konusunda Azerbaycanda yayınların da sınırlılığı bizim düşüncemize özel sağlık yönetiminin ülkemizde birsıra genel özelliklerine bir daha göz getirilmesi önemli sayılabilir.

Azerbaycan ve Türkiye'de devlet ve özel sağlık hizmeti alanında 30 yıla yakın birikimimiz toplanmışdır. Vurgulayalım ki, özel tıp hizmetinde başka girişimcilik faaliyetlerinden farklı olan - mesleki, psikoloji, etik prensiplerle yönetim ilkelerinin birbirine ayrılmaz bağlı olan "tıbbi yönetim" denilen yeni spesifik yönetim tatbik edilmektedir.

Çoğu zaman özel kliniğe bağlı tüm tıbbi konularda sorumlu baş hekimi olan, kendisinin ise tıbbi eğitimi olmayan genel müdür yönetiyor. Genellikle kendi kurumlarının misyonunu sadece ekonomik verimlilik açısından şekillendirmeye çalışıyorlar. Böyle bir işletmenin tüm sorumluluğuna sorumlu olan kişi rehberlik ettiği tıbbi iş meslek faktörlerini bilmediğinden, yanlış karar verme riskleri de artıyor. İş yöneticisi - müdür hiçbir durumda baş hekimin fonksiyonlarını kendi üzerine alamaz. Hekim - klinisyenlerin kurumsal, yönetim, ekonomi ve hukuk alanlarında bilgilerini yetersizliği tıp kurumunun etkin faaliyetine yönelik nitelikli yönetim kararları kabul edilmesinde ciddi engel olabilir.

Hekim - girişimci 10-15 kişilik personeli olan basit örgüt yapısına tek başına kontrol edebilir. Faaliyet hacmi arttıkça büyük klinik yöneticileribelli sorunlar ile karşılaşmaktadır. İşletme sahibi aynı zamanda tedavi doktorudursa, bu etapta o gitdikce hekimlik pratiğinden uzaklaşarak yöneticiye dönüşüyor.

Son zamanlarda özel teşebbüsün bu spesifik sektöründe durum değişmektedir. Birçok doktorlar yönetim alanında ek eğitim alıyor, yabancı ülkelerin özel kliniklerinde deneyim kazanıyor ve hatta MBI sahip olarak, daha sistemli kontrol etmekle çalışmaktadırlar. Dolayısıyla büyük kliniklerde sağlık organizatörü, uzmanlık kazanmış, en az 5 yıl özel tıp başkanlığı yapmış profesyonel doktorun yöneticiliyi daha isabetli sayılabilir.

Modern kliniğin yöneticisi işletmenin fiziksel, teknolojik gelişimi ile beraber orada çalışan doktor ve diğer çalışanlarının profesyonelliyini artırabilir bilmesine de olanak sağlayacaktır. Tıp sektöründe öncü texnolojini izlemek - rekabet üstünlüğünün en önemli etkenlerinden biridir. Çünkü, hasta teşhis ve tedavi alanında en iyilerini arar ve seçer.

Özel klinikler yönetimi kısa özetlerken, bir daha vurgulamak gerekiyor ki, bir çok sermayedarlar anlamaya başlamışlardır ki, tıp kurumunu inşa ve donatmak ne kadar zor ve masraflı olsa da, işin en basit parçasıdır. Çağdaş girişimci için en karmaşık görev - sektörde geleneksel devlet ve çok sayıda özel kliniklerin varlığına rağmen, yüksek standartlara sahip modern tanı, tedavi ve rehabilitasyon texnolojileri uygulanan, hastanın beğenisini ve güvenini kazanarak, kaliteli tıbbi hizmet sayesinde onların güvenli ve garantili mekanına dönüşen, tek bir takım halinde çalışan doktor ve diğer tıp görevlileri personeline sahip tıp merkezi oluşturmaktır. Sağlık hizmetinin yüksek kalitesi ve güvenliği, tedavi sonuçlarının pozitif etkinliği ve hem de ekonomik göstergelerin artması bile takımın olumlu faaliyetinin sonucu olarak sağlık işletmelerinin özel sektörde halen karlılık açısından güncel ve çekici olmasına örnektir.

Anahtar kelimeler: Azerbaycanda sağlık. Özel sağlık sektörü. Yönetim özellikleri

Poster Bildiri

MULTIPLE SKLEROZ REHABİLİTASYONUNDA SANAL GERÇEKLİK UYGULAMALARI

İsmail ÇALIK

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Rektörlük Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Burdur, Türkiye, icalik@mehmetakif.edu.tr

Giriş

Multiple skleroz (MS), myelin kılıfın hasar gördüğü inflamatuar bir hastalıktır. MS için bilinen bir tedavi yoktur, ancak atak sonrası fonksiyonu iyileştirmeye, yeni atakları ve sakatlığı önlemeye odaklanan tedaviler vardır. Fizyoterapi, MS'de özellikle denge, mobiliteyi geliştirmek ve spastisiteyi azaltmak için uygulanır. 1990'lardan sonra ise robotik rehabilitasyon ve telerehabilitasyon gibi teknolojiler rehabilitasyonda kullanılmaya başlanmıştır. Sanal gerçeklik (SG) çoklu duyusal geri bildirim sağlar ve egzersizi hastaya göre düzenleyerek katılımı arttırır. Görsel, işitsel ve dokunsal girdiyi ve motor öğrenmeyi geliştirir.

Amaç

Bu derlemenin amacı, MS rehabilitasyonunda kullanılan SG uygulamalarını incelemektir.

Yöntem

Derlemenin yazılmasında; Pubmed, ScienceDirect, EBSCO, Google Akademik veri tabanlarında "multiple skleroz, sanal gerçeklik, rehabilitasyon" anahtar kelimeleriyle taranan makalelerden faydalanılmıştır.

Bulgular

Bir çalışmada, MS'de dengenin arttırılmasında SG'nin etkinliğini değerlendirilmiştir. Hastalar Nintendo Wii ve denge rehabilitasyon olarak iki gruba ayrılmış. Berg Denge Testi skorunda, Wii grubunda istatistiksel olarak anlamlı bir yükselme görülmüştür.

Başka bir çalışmada, 50 hasta iki gruba ayrılmış ve kontrol grubu sadece fizyoterapi uygulanmış, uygulama grubu Xbox 360® kullanarak tedavi edilmiştir. Sonuç olarak uygulama grubunda denge ve düşme sonuçlarında anlamlı gelişme kaydedilmiştir. 30 kişinin katıldığı bir çalışmada uygulama grubuna Biodex ile denge eğitim programı uygulanmıştır. 12 hafta sonunda uygulama grubunda zamanlı kalk yürü testi, düşme risk indeksi ve genel stabilite indeksinde anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. SG'nin koşu bandına etkisinin incelendiği bir çalışmada kontrol grubuna sadece koşu bandı egzersizi, diğer gruba ise sanal gerçekliğin kullanıldığı koşu bandı egzersizi verilmiştir. Sonuçta uygulama grubunun denge ve kalça eklemi hareket açıklığı sonuçlarında anlamı iyileşme sağlanmıştır.

Tartışma ve Sonuç

SG, MS hastaları için geleneksel rehabilitasyona göre, daha motivasyonel ve etkili bir alternatiftir. Sonuçlar, SG'nin çoklu bilişsel ve motor hastalıklarda etkili bir MS rehabilitasyon yöntemi olabileceğini göstermiştir. Fakat MS hastalarında yorgunluk ve düşme parametreleri açısından hasta grubu iyi seçilmelidir. SG ile rehabilitasyon protokollerini desteklemek ve tedavinin etkinliğini artırmak için ek araştırmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Sözcükler: Multiple Skleroz, Sanal Gerçeklik, Rehabilitasyon

Poster Bildiri

SYNTHESIS, CHARACTERIZATION, DFT CALCULATION AND MOLECULAR DOCKING STUDY OF A NOVEL SCHIFF BASE MOLECULE

Eda ŞEN, Bülent DEDE

Süleyman Demirel University, Faculty of Sciences and Arts, Department of Chemistry, Isparta, Turkey

Human beings are infected by microorganisms such as virus, bacteria etc. in their living environment. The emergence of bacterial pathogens resistant to the main commercial antibiotic classes, increased the need for new antibacterial agents. For this reason, studies on the discovery of some natural and synthetic antibacterial agents are continuing intensively. In this area, Schiff bases come to the fore. The condensation of primary amines with carbonyl compounds yields Schiff bases that are still now regarded as one of the most important group of bioactive molecules. Schiff bases and their metal complexes have shown notable bioactivity as chelating therapeutics, as drugs, as inhibitors of enzymes.

In this study, novel Schiff base molecule was prepared by condensing of 4,4-dimethylamino benzaldehyde with 3,4-diaminotoluene. Structural assignment was supported by a combination of ^{1}H- and ^{13}C-NMR, FT-IR, UV-Vis spectra and elemental analyses. Optimized geometry, geometric parameters and vibrational wavenumbers of the Schiff base were calculated in gas phase at DFT/B3LYP/6-311G(d,p) level of theory. ^{1}H- and ^{13}C-NMR spectra and shielding constants were calculated by applying GIAO method. HOMO-LUMO energies and UV-Vis spectrum were performed by TD-DFT method at the B3LYP level with same basis set. The calculated spectroscopic data of the novel Schiff base were found to be quite compatible with the experimental ones. Also, *in silico* molecular docking study was carried out to show lipoteichoic acid synthase (LtaS) inhibitory effect of the Schiff base. Modelling was performed on SwissDock web server using EADock DSS algorithm. Molecular docking studies revealed that, synthesized ligand showed high antibacterial activity and could be used as potential lead for developing novel antibacterial agents.

Keywords: Schiff Base, DFT, Molecular Docking, Spectroscopy

Sözlü Bildiri

KORKUNÇ İKİLEM: SİYAH MI? KIRMIZI MI? AFETLERDE TRİAJ

***Binnaz KARAKOÇ**

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Fransızca trier fiilinden gelen triaj, seçmek, ayıklamak, sınıflandırmak, sıralamak anlamında kullanılmaktadır. Tıbbi anlamda ilk kez, ciddi şekilde yaralanmış askerleri ölüme bırakıp daha hafif yaralı olanlara müdahale ederek yeniden savaş alanlarına geri dönmelerini sağlamak için uygulanmıştır. Triaj en genel anlamda hastaları acil tedavi ihtiyacına göre sıralamak, yaşayabilecek olan hasta sayısını maksimum seviyeye getirmek amaçlı olay yerinde ve kişilerin ulaştığı sağlık kuruluşunda yapılan seçme ve kodlama işlemidir. Triajda amaç; yaşamı korumak, ileri derece yaralanmaları önlemek, eldeki kısıtlı kaynakların hasta veya yaralıların ihtiyaçlarına göre verimli kullanılmasını sağlamak ve uygun hastaneye nakli sağlamaktır. Acil servislerde uygulanan triajda amaç başvuru anında hastaların değerlendirilip aciliyetini ve servisteki sıralamasını belirlemektir.

Afet triajı yerel ve bölgesel sağlık sistemlerinin müdahalede yetersiz kaldığı, birçok yaralının olduğu afet durumunda kullanılan triaj sistemidir ve bu yüzden bireye değil, topluma fayda sağlamayı amaçlamaktadır. Afetler; kitlesel boyutlu olaylardır ve çok fazla kişinin yaralanması söz konusudur. Bu açıdan da afetlerde uygulanan saha triajında daha çok kişi için, en iyisini yapmak ön plandadır. Afet triajı ile günlük triaj arasındaki fark olayın kitlesellik boyutu ile kaynakların kıt olma durumudur. Acil serviste uygulanan triajda sağlık personelleri karar vermekte zorluk yaşamazken, stresli ve kaotik ortam olan afet durumlarında triaj kararı verilirken zorlanabilmektedirler. Afetlerde herkese eşit şekilde müdahale etmek ve kaynakları kullanmak mümkün olmamaktadır. Afet triajında hastanın dolaşım, solunum, bilinç durumunun hızlı olarak değerlendirildiği START sistemi kullanılmaktadır. Hastaların uzun zaman olay yerinde kaldıklarında sık sık değerlendirilmeleri gerekir. Bu aşamada da START ve ile SAVE tiraj sistemi birlikte uygulanmaktadır. Afet sonrası yaralılara zamanında doğru ve etkili müdahale edilmesi ile ölüm oranları en aza indirebilmektir. Bu bağlamda müdahale ekibinin afet triyajına yönelik bilgi sahibi olması ve acil servis triyajına göre farklılıklarını bilmesi kitlesel olaylarda daha hızlı ve doğru müdahalenin yapılmasını sağlayacaktır. Bu çalışmada acil servis triyajı ile afet triyajı arasındaki farklılıklar ve uygulama anında dikkat edilecek noktalar hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Acil Triajı, Afet triajı, START

Sözlü Bildiri

DİABETES MELLİTUSUN AKUT BİR KOMPLİKASYONU: DİABETİK KETOASİDOZ

***Binnaz KARAKOÇ**
**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri FakültesiAcil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Diabetes Mellitus (DM); insülin hormonunun pankreastan salgılanmasının yeterli olmaması ya da hiç üretilmemesi ile ortaya çıkan karbonhidrat, yağ, protein metabolizmasında bozukluğa yol açan ve ciddi komplikasyonlara neden olan kronik bir hastalıktır.

Diabetik Ketoasidoz (DKA); Diabetes Mellitusun akut gelişen ve sık görülmekte olan yaşamı tehdit eden bir komplikasyonudur. DM tanısı almış hastalarda DKA'nın insidansı gençlerde ve kadınlarda yüksektir ve özellikle 15 yaş altı bireylerde ileri yaş gruplarına göre daha fazla görülmektedir. DKA özellikle insülin eksikliğinin olduğu durumlarda, tedaviye uyum sağlanmaması, tedavide insülin dozunun atlanması veya rölatif insülin eksikliği (alkol, enfeksiyon, pankreatit vb.) durumlarında ortaya çıkar. DKA da insülin yetersizliğine bağlı olarak glikozun hücre içine girişinde azalma ve kanda glikoz düzeyinin artmasıyla oluşan hiperglisemi, hücrelerin glikozu kullanamaması nedeni ile yağ dokularından enerji üretme amaçlı lipoliz oluşumuna bağlı keton cisimciklerin artmasıyla hiperketonemi, serum glikoz seviyesi artmasıyla serum ozmolaritesinin artışı ve ozmotik diürez oluşumuna bağlı dehidratasyon ve ketoasit birikmesine bağlı olarak hidrojen iyonun atılımında azalma sonucu asidoz tablosu gelişmektedir.

DKA'da poliüri, polidipsi, halsizlik, karın ağrısı, taşikardi, hipotansiyon, dehidratasyon, bulantı, kusma, halsizlik ve koma yanında spesifik bulgu olarak ağızda aseton kokusu, kusmaul solunum ve abdominal hassasiyet görülmektedir. Tedavisinde ise sıvı elektrolit tedavisi, insülin tedavisi, potasyum replasmanı, bikarbonat tedavisi yer almaktadır.

Diabetik Ketoasidoz yaşamı tehdit eden, hızlı ve doğru tedavi edilmesi gereken bir komplikasyondur. Kan şekerinin 250 mg/dL üzerine çıktığı durumlarda lipoliz olabileceği için idrarda keton ölçümü takibi yapılmalıdır. Nitelikli ve sürekli bakım sağlandığında diabetik olgulardaki DKA insidansı azaltılabilir ve bu bağlamda DM hastalarına sağlık eğitimi verilmesi önem taşımaktadır. Özellikle bu eğitimlerde beslenme düzeni, egzersiz, uygun dozda insülin kullanımı, günlük şeker takibi ve idrarda keton takibi hakkında bilgi verilmelidir. Bu açıdan DM'ye ilişkin verilecek sağlık eğitimleri hastalığa yönelik farkındalık oluşturulup komplikasyonlarının önlenmesi açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Diabet, Diabetik Ketoasidoz, Sağlık Eğitimi

Sözlü Bildiri

GÖRÜLMEYEN GERÇEK: YAŞLILARA YÖNELİK AYRIMCILIK

Ayşe DERİCİOĞULLARI ERGUN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Sağlık Hizmetleri MYO

Günümüzde yaşlı nüfus oranının giderek artmasıyla birlikte tüm özellikle gelişmiş ülkelerde olmak üzere ülkemizde de yaşlıların barınma, yeterli gelire sahip olma, sağlık harcamalarının karşılanması ve istihdam alanlarında giderek artan sorunlarla karşılaşılmaktadır. Yaşam süresinin ve yaşa bağlı sağlık sorunlarında görülen artışla birlikte yaşlılar fiziksel, sosyal, psikolojik ve ekonomik anlamda diğer insanlara bağımlı hale gelmektedir. Bu durum toplumlara göre farklılık gösterse de yaşlılara yönelik tutum ve davranışları etkilemektedir. Yaşçılık, ya da yaşa dayalı ayrımcılık bireyin yaşından dolayı maruz kaldığı farklı tavır, davranış ve önyargıları içeren bir ayrımcılık türüdür. Her ne kadar çok farkında olunmasa da yaşa dayalı ayrımcılık; etnisiteye ve cinsiyete dayalı ayrımcılıktan sonra yer alan en büyük ayrımcılık türüdür. Yaşa dayalı ayrımcılık, kişilere yaşından dolayı farklı ve kalıplaşmış düşünce ve tutumları içeren sistematik bir süreçtir. Diğer ayrımcılık türlerinde olduğu gibi yaşa dayalı ayrımcılıkta da kişisel, kültürel ve yapısal düzeyler bulunmaktadır. Kişisel düzeyde bireyin yaş ve yaşlanmaya ilişkin bakış açısı belirleyicidir ve bu büyük ölçüde bireyin içinde yetiştiği, sosyalleştiği ve öğrendiği yaşlılığa ilişkin kabullerle ilgilidir. Kültürel düzeyde kültürün yaşlıya bakışı, bunun görsel ve yazılı medyayla nasıl sunulduğu, yaşlılıkla ilgili şakalar, küçük düşürücü espriler, atıflar vb. belirleyicidir. Kültürün yaşa ilişkin atıfları ve bunun anaakım olarak dolaşıma sokulması, yaşlılığa ilişkin olumlu ya da olumsuz kabulleri belirlemektedir. Yapısal düzeyde ise kurumların ya da politikaların yaşlılara yönelik olarak yapılanmaması, hizmet sunmaması ya da yetersiz hizmet sunumu, adil olmayan politikalar ve hizmetler anlaşılmaktadır. Bu çalışmada yaşçılık kavramı üzerinden ülkemiz yaşlılarının durumu analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, Ayrımcılık, Yaşçılık

Poster Bildiri

HELIX LUCORUM'UN *T*ABAN YAPISININ İMMUNOHISTOKİMYASAL YÖNTEMLER İLE İNCELENMESİ

[1]Ömer Mustafa TOSUN, [1]Deniz OKUDAN, [1]Tuğçe IŞIM, [1]Rovshan JABBAROV, [2]Kenan ÇINAR

[1]Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek lisans Öğrencisi, ISPARTA

[2]Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, ISPARTA

omermustafatosun@gmail.com

GİRİŞ

Gastropodlar tüm yaşayan yumuşakça türlerinin yarısından fazlasını içine alan en büyük yumuşakça sınıfıdır. Salyangozun dorsal ve ventral yüzeyi arasında beş temel hücre tipi vardır. Dorsal yüzeyde tek katlı, ventral yüzeyde çok katlı örtü epiteli bulunmaktadır. Ventral kısmın en dışında epidermis tabakasının üzerinde basit bir mikrovillus tabakası bulunmaktadır. Bazı bölgelerde silli hücreler, ventral yüzeyde ise dorsale göre fazla olan epitelin hemen altına yerleşmiş yuvarlak mukus salgılayan hücreler ve bunların dışında tübüler mukus ve kanal hücleride bulunmaktadır. Bu çalışmada Helix lucorum' un taban yapısındaki hücrelerin Con A, HPA, UEA-1, WGA lektinlerinin kullanılarak glikokonjugatlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL-METOT

Bu çalışmada 4 adet *Helix lucorum*'un taban kısmı materyal olarak kullanıldı. Propafol %1 Fresenius anestezi maddesi kullanılarak hayvan bayıltıldı. Dokular %10'luk formaldehit de 24 saat tespit edildikten sonra rutin histolojik doku takibi aşamasından geçirilerek parafinde bloklandı. Parafin bloklardan 5 µm kalınlığında alınan kesitlere lektin histokimyası uygulandı. Hazırlanan preparatlar Olympus CX 41 tipi ışık mikroskobu ile incelendi ve ilgili kısımlardan fotoğraf çekimi yapıldı.

BULGULAR

Yapılan histolojik incelemeler sonucunda taban kısmının çok katlı epitele sahip olduğu ve epitelyum hücrelerinin aralarında salgı hücreleri bulunduğu tespit edildi. Epitel hücreleri yüzeyinde fırça kenar mikrovillus yapı bulunduğu gözlendi. Epitel hücreleri arasında kas yapılarına rastlandı. Lektin histokimya uygulamasında taban kısmında Con-A, UEA -1 lektinleri ile çok zayıf (+) ve zayıf (++) etkileşimler görüldü. HPA lektinin de çok güçlü (++++) ve güçlü (+++) etkileşimler görüldü. WGA lektinin de ventral mikrovillus yüzeyi çok güçlü (++++) ve güçlü (+++) etkileşim görülürken epitelyum apikal sitoplazmada çok zayıf (+) etkileşim görüldü.

SONUÇ

Sonuç olarak ortaya çıkan çalışmada karasal salyangoz (*Helix lucorum*) tabanı dorsal ve ventral kısım hücrelerinin glukokonjugat kompozisyonları ve yoğunlukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Helix lucorum,* Lektin Histokimyası, Glikokonjugat

Sözlü Bildiri

POSTPARTUM DÖNEMDE KADINLARDA KULLANILAN FOENİCULUM VULGARE MİLLER ETKİLERİ

Pınar ÖNDER[1], Mümin POLAT[2]
[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Burdur, Türkiye*
[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Fakültesi, Burdur. Türkiye*

Doğum süreci sona erdikten sonra başlayan ve 6-8 haftayı kapsayan sürece postpartum dönem (loğusa) denir. Bu dönemde yaşanan fizyolojik, psikolojik değişiklikler, meternal-neonatalmortalite ve morbiditenin en fazla geliştiği dönem olmasından dolayı anne ve yenidoğan için bu dönem büyük bir önem taşımaktadır. Anne sütü, yenidoğanda büyüme ve gelişme için gerekli olan tüm sıvı, enerji, mineral ve besin öğelerini içeren, biyo yararlılığı yüksek sindirimi kolay bir besindir. Emzirmenin başında protein, karbonhidrat, su ve vitaminden zengin olan süt (ön süt), emzirmenin sonunda yerini yağdan zengin olan süte (son süt) bırakır ve bu sayede bebekte tokluk hissi sağlanır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) verilerine göre; dünyada 20.000 bitki türü tıbbi amaçla kullanılsa da 4.000 tür daha yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu oran Avrupa da 2.000 civarındadır. Ülkemizde 10.000 civarında bitki bulunmakla birlikte 1.000 kadarını tıbbi ve aromatik bitkiler oluşturmaktadır.Ülkemizde ticari değeri olan aromatik bitkiler Asteracea, Apiaceae, Lamaceae, Solanaceae, Lauraceae, Pailionaceae, Rutaceae, Portulaceae, Capparidaceae, Ranunculaceae familyalarına aittir. Doğal olarak yayılış gösteren ve tıbbi-aromatik özelliğe sahip olan familyalar arasında ise Umbelliferae (Apiaceae) familyası ilk sıralarda yer almaktadır. Bu familyaya dahil olan Rezene (*Foeniculumvulgare)* doğal olarak Akdeniz iklim kuşağının bitkisi olmasına rağmen, birçok bölgede ortaya çıkmış ve kültüre alınmıştır. Rezene ve anason, yıllar boyunca östrojenik etkileri nedeniyle kullanılan bitkilerdendir. Özellikle süt salgılamasını arttırmak ve menstruyasyonu kolaylaştırmak amacıyla kullanımları oldukça yaygındır. Yapılan bir çalışmada rezenenin asetonlu ekstresi oral yolla 0.5-2.5 mg/kg dozda overektomize sıçanlara verilmiş ve östrojenik etkiler görülmüştür. Yapılan deneyde hayvanların meme bezlerinin, endometriyum, serviks ve vajinanın ağırlıklarının arttığı görülmüştür. Başka herhangi bir ergenlik belirtisi görülmemesine rağmen göğüs büyümesi ile kendisini gösteren yaygın bu problem 2 yaşından daha küçük çocuklarda sıklıkla görülmektedir. Her ne kadar, bu durum genellikle adrenal ve ovaryum nedenli problemlerle, hipotiroidizmle ve eksojen hormonların ya da ilaçların kullanımı ile ilişkilendirilse de uzun dönem bitkisel ilaç kullanımı ile de oldukça ilgilidir. Özellikle çocuklarda gaz problemlerini azaltmak ve mide fonksiyonlarının düzenlenmesine yardım amacıyla uzun dönem kullanılan *F. vulgare*preparatları çocuklarda görülen göğüs büyümesinin önemli bir nedenini teşkil etmektedir, bu nedenle bu preparatların kullanımının azaltılması önerilmektedir.

Sözlü Bildiri

INVESTIGATION OF SPORT ATTITUDE OF UNIVERSITY STUDENTS

Emrah ATAY, Melikşah SARICA
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

The aim of this study is to examine the students' attitude towards the sport according to the selected variables. 621 university students studying in different departments residing in Isparta participated in research volunteerly. In the research questionnaire method was used from the general screening models. The questionnaire consists of two parts. In the first part, sociodemographic questions prepared by the researcher were included in the questionnaire and in the second part the scale of "University Students' s towards Sports" developed by Koçak (2014) was used. SPSS 22 program was used for analysis of data. In the evaluation of the data, the values of normality were first examined by the Kolmogorov-Smirnov test. It was seen that the data did not fit the normal distribution. The data were analyzed by Mann-Whitney U test and Kruskal Wallis H test. Psychosocial sub-dimension, mental sub-dimension, total average of the active students were significantly higher than inactive students ($p < 0.05$). The mental subscale rank average of those who were actively licensed were significantly higher than those without licenses ($p < 0.05$). At any stage of their lives, the mental subscale average rank of those who exercised as licensed was significantly higher than those who did not have any license ($p < 0.05$). Psychosocial sub-dimension, physical sub-dimension, mental sub-dimension, total attitude average of recreational participants were significantly higher ($p < 0.05$). The physical attitudes of the students who took courses related to Physical Education Sports, Physical Activity, or Healthy Life in university education were significantly higher. The psychosocial subscale, physical subdimension, mental subscale, total attitude of the followers of sports news in the print or electronic media were higher than those who did not follow the average ($p < 0.05$). Participants' mothers' sport performances significantly affected the participants' psychosocial sub-dimension, mental sub-dimension, total attitude rank averages ($p < 0.05$). As a result, the attitude towards the sport is influenced by the childhood experiences, written and electronic news, the participation of the mother in the sport. For this reason, the participation of the sports of the individuals' mother should be increased and the individuals should be directed to the sports environment at the early ages.

Sözlü Bildiri

MULTİFONKSİYONEL DENTAL KOMPOZİTLERİN GELİŞTİRİLMESİ, FİZİKSEL VE MEKANİK DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ

Zerin YEŞİL ACAR*, **Nadir KİRAZ****, **Meltem ASİLTÜRK*****

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Dişçilik Hizmetleri Bölümü, Ağız ve Diş Sağlığı Programı, 15030, Burdur, Türkiye*

*** Akdeniz Üniversitesi, Fen Fakültesi, Kimya Bölümü, 07080, Antalya, Türkiye*

**** Akdeniz Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Malzeme Bilimi ve Mühendisliği Bölümü, 07080, Antalya, Türkiye*

** e-mail: (zyacar@mehmetakif.edu.tr)*

Temel mühendislik malzemelerinden biri olan kompozit malzemeler, istenen fiziksel/kimyasal özelliklere uygun dizayn edilebilmeleri nedeniyle pek çok alanda giderek artan bir yoğunlukta kullanılmaktadır. Dental kompozitler ise bu alanda en çok uygulamaya sahip malzemelerden biridir. Bu çalışmada; organik matris, matris içinde dağılan anorganik partikül ve organik-anorganik fazları bir arada tutan bağlayıcı ajan üçlüsünden oluşan enjekte edilebilir, ısıl polimerileştirilebilen, antibakteriyel ve hidrofob özellikli kompozit malzemeler geliştirilmiştir.

Organik matris; ana monomer, seyreltici/çapraz bağlayıcı monomer ve ısı ile aktive olan başlatıcıdan oluşmaktadır. Metakrilat esaslı üç farklı monomer, nano ve mikron boyutta silikatlar, hidrofobik ve antibakteriyel ajanlardan oluşan kompozit malzemelerin performansları BS EN ISO 4049 numaralı standartta tanımlanan Üç Nokta Eğme Dayanımı (n=5), Su Emilimi (n=5) ve Çözünürlük (n=5) test sonuçları kullanılarak değerlendirilmiştir. Uluslararası standarta dayalı uygulanan testlerin sonuçlarına göre, istenen mekanik ve fizikokimyasal özelliklere sahip, enjekte edilebilir, antibakteriyel ve hidrofob özellikli kompozit malzemeler geliştirilmiştir.

ANAHTAR KELİMELER: Antibakteriyel, Hidrofob, Yapay diş, Nano-ZnO, Dental kompozit

Poster Bildiri

THE DEVELOPMENT OF FLORIDE RELEASING NANOHYBRIDE COMPOSİTES AND INVESTIGATION OF MECHANICAL PROPERTIES THEREOF

Zerin YEŞİL ACAR*, **Meltem ASİLTÜRK****

** Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Vocational School of Health Services, Department of Dentistry Services, 15030, Burdur, Turkey e-mail: (zyacar@mehmetakif.edu.tr)*

*** Akdeniz University, Faculty of Engineering, Department of Materials Science and Engineering, Antalya, Turkey*

An important feature expected in dental materials for restoration purposes is the ability to prevent caries. The reason for the need to change the restorations in clinical applications over time is mostly secondary caries. The subject of many studies is that the chemical materials that reduce the solubility of enamel and dentin and possess caries preventive effect can be added to restorative materials. There are some studies indicating that resistance to demineralization can be established as a result of topical fluoride applications in dentistry.

Floride-release from floride-containing particles has been found to increas the resistance of the enamel to caries, and to prevent decay or the onset of decay. In this study, the nanometric mesoporous silica particles which can serve both as adsorbent for floride and as filler required by material were synthesized and the mechanical properties, solubility and water sorption characteristics of composites that were prepared using floride containing particles were investigated.

Mesoporous nanometric silica particles (MSP-6) having the desired surface properties were synthesized. Floride adsorption behaviour of mesoporous particles treated with NaF solution was investigated. Floride adsorped nanosilica containing composites were prepared using the selected suitable organic matrix. Moreover, floride adsorption characteristics of commercially available surface-modified Aerosil R709 were also investigated and floride adsorped Aerosil R709 containing composites were prepared and subjected to three poing bending test using universal testing machine. The mechanical test results were compared with those of mesoporous particle containing composites.

In determining the maximum adsorption capacity of MSP-6 and R709 particles, the floride concentration in the MSP-6 containing composite decreased by 26.73 wt%, while in the R709 containing system was not changed. The points where the concentration was fixed was the point where the silica particles reached floride saturation, which was determined as 180 min for MSP-6 and 120 min for R709.

KEYWORDS: Mesoporous Silica, Floride Releasing, Nanohybrid Composite, Dental, R709

Sözlü Bildiri

KARAR AĞACI YÖNTEMİ İLE SAĞLIK HARCAMASI TAHMİNİ (PREDICTION OF HEALTH EXPENDITURE WITH DECISION TREE METHOD)

Ersan OKATAN[1], Ali Hakan IŞIK[2]

[1] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Gölhisar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Bilgisayar Teknojisi ve Bilişim Sistemleri Bölümü, Burdur, Türkiye, ersanokatan@mehmetakif.edu.tr*

[2] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Burdur, Türkiye, ahakan@mehmetakif.edu.tr*

Sağlık harcamalarının önceden tahmin edilebilmesi, gerek genel bütçe planlamasında gerekse sigortacılık sektöründe hizmet veren kurumların müşterilerine doğru fiyatlandırmayı yapabilmesinde büyük önem arz etmektedir. Özellikle sigorta şirketlerinin rekabetçi fiyat teklifleri sunabilmesi ve karlılığını arttırabilmesi için doğru analizler yapması gerekmektedir. Bu çalışmada veri madenciliği yöntemlerinden biri olan Karar Ağacı kullanılarak sağlık harcaması tahmini yapılmış ve sonuçlar analiz edilmiştir. Kaggle veri bilimi depolama platformundan alınan veri kümesindeki yaş, cinsiyet, çocuk sayısı, vücut kitle indeksi, sigara kullanma ve bölge bilgileri karar ağaçlarının giriş değerlerini oluşturmaktadır. Sağlık harcaması ise bu değerlere bağlı olarak çıkış değerimizdir. Bu verilerden yaralanarak yapılan tahmin işleminde, kullanılan karar ağacı regresyon yöntemi üzerinde analizler yapılmıştır. Elde edilen yüksek performans sonuçlarının sağlık alanında planlama yapıcılar, sigortacılık alanında hizmet veren kuruluşlar ile bu alanlardaki araştırmacılara yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Sözlü Bildiri

SANAL VE GERÇEK BOKS EĞİTİMİNİN HEMİPARETİK HASTALARDA ÜST EKSTREMİTE VE DENGE FONKSİYONLARI ÜZERİNE OLAN ETKİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Ceren Ersoy [1], Gözde İyigün [1]

[1] Doğu Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Gazimağusa, Mersin 10 Türkiye, KKTC

E-mail adresi: cerenersoy@icloud.com

gozde.iyigun@emu.edu.tr

Giriş: Üst ekstremite disfonksiyonu hemiparetik hastaların yaklaşık %30-66'sında görülmektedir, bu nedenle hemiparetik hastalarda tedavi stratejilerinin geliştirilmesi önemlidir.

Amaç: Çalışmamızın amacı inme geçirmiş hemiparetik bireylerde sanal ve gerçek boks eğitiminin üst ekstremite ve denge fonksiyonları üzerine olan etkilerinin karşılaştırılmasıdır.

Yöntem: Çalışmaya katılan bireyler (n=40) randomize olarak gerçek boks eğitimi-GBT (n=20) ve sanal boks eğitimi-SBT (n=20) olmak üzere iki gruba ayrıldı. Çalışmaya 18-70 yaş aralığında, ilk kez inme geçirmiş hemiparetik bireyler dahil edildi. Bireylerin demografik bilgileri kaydedildi, ayrıca üst ekstremite enduransını değerlendirmek amacıyla Minnesota El Beceri Testi (MEBT) (unilateral ve bilateral), üst ekstremite motor becerisini değerlendirmek amacıyla Wolf Motor Fonksiyon Testi (WMFT) ve denge fonksiyonlarının değerlendirilmesinde Fullerton Gelişmiş Denge Ölçeği (FAB-T) kullanıldı. Tedavi protokolünde her iki gruba 8 hafta boyunca haftada 3 seans (24 seans) nörogelişimsel tedavi programı (30 dakika) uygulandı buna ek olarak GBT grubuna gerçek boks eğitimi (30 dakika) ve SBT grubuna Kinect Sports eğitimi (30 dakika) verildi.

Bulgular: Çalışmamızda gruplar arası karşılaştırma yapıldığında iki grup arasında demografik [cinsiyet (kadın/erkek): 8/12, 5/15; yaş (yıl): 58.25±11.19, 60.15± 10.19; inme süresi (ay): 31.10±27.63; 36.35±26.00, sırasıyla] ve klinik özellikler açısından tedavi öncesinde ve sonrasında fark olmadığı tespit edildi (tüm p'ler>0.05). Egzersiz etkinliği açısından tedavi öncesi ve tedavi sonrası karşılaştırmalara bakıldığında MEBT-unilateral ve MEBT-bilateral, WMFT ve FAB-T skorlarının her iki grupta da tedavi sonrasında öncesine göre artış mevcut olduğu belirlendi (tüm p'ler<0.05).

Tartışma ve Sonuç: Hem GBT hem de SBT'nin hemiparetik/ünilateral ve bilateral üst ekstremite enduransının, üst ektremite motor becerisinin ve denge fonksiyonlarının tümünün geliştirilmesinde etkili olduğu görülürken, iki farklı boks eğitimi karşılaştırıldığında birbirine hiçbir parametrede üstünlük sağlamamış olduğu görüldü. Bu çalışmanın sonuçları özellikle hemiparetik ekstremitenin daha fazla kullanımının sağlanması amacıyla verilebilecek GBT ve SBT üst ekstremite ve denge fonksiyonlarının geliştirilmesinde etkili olduğu ve hemiparetik bireylerde her iki yöntemin de kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Hemiparezi, Sanal gerçeklik, Boks, Üst ekstremite, Denge

Sözlü Bildiri

COMPARISON OF THE EFFECTS OF VIRTUAL AND REAL BOXING TRAINING ON THE UPPER EXTREMITY AND BALANCE FUNCTIONS IN HEMIPARETIC PATIENTS

Ceren Ersoy [1], Gözde İyigün [1]

[1] *Eastern Mediterranean University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotheraphy and Rehabilitation, Famagusta, Mersin 10, Turkey, TRNC*

E-mail: cerenersoy@icloud.com, gozde.iyigun@emu.edu.tr

Introduction: Upper extremity dysfunction is seen in approximately %30-66 of hemiparetic patients, so it is important to develop treatment strategies in hemiparetic patients.

Objective: The aim of our study was to compare the effects of virtual and real boxing training on the upper extremity and balance functions in hemiparetic individuals with stroke.

Methods: Individuals who participated in the study (n=40) were randomly divided into two groups as real boxing training-RBT (n=20) and virtual boxing training-VBT (n=20). Hemiparetic individuals who had a first ever stroke between 18-70 years of age group were included. Demographics of individuals were recorded, and Minnesota Manual Dexterity Test (MMDT) (unilateral and bilateral) was used to evaluate upper extremity endurance, Wolf Motor Function Test (WMFT) to evaluate upper extremity motor function and Fullerton Advanced Balance Scale (FAB-T) to evaluate balance functions. In the treatment protocol, both groups received neurodevelopmental treatment program (30 minutes) 3 sessions/week for 8 weeks (24 sessions). In addition, real boxing training (30 minutes) was given to RBT group and Kinect Sports training (30 minutes) to the VBT group.

Results: In our study, there was no difference between the groups for demographic [gender (male/female): 8/12, 5/15; age (years): 58.25±11.19, 60.15±10.19; stroke duration (months): 31.10±27.63; 36.35±26.00, respectively] and clinical features before and after the treatment (all p's>0.05). When comparing pre-and post-treatment for exercise efficiency, MMDT-unilateral and MMDT-bilateral, WMFT and FAB-T scores were found to be increased after treatment in both groups (all p's<0.05).

Discussion and Conclusion: Both RBT and VBT was effective in improving upper extremity motor functions and endurance and, balance functions. When two different boxing trainings were compared, it was seen that there was no superiority in any parameters. The results showed that for inducing hemiparetic extremity use RBT and VBT are both effective and both methods can be used for hemiparetic individuals.

Keywords: Hemiparesis, Virtual reality, Boxing, Upper extremity, Balance

Sözlü Bildiri

ÇOKLU DENTAL YARALANMA: BİR OLGU SUNUMU

Kadriye TEMİZ, Özge ERKEN GÜNGÖR

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ PEDODONTİ ANABİLİM DALI

Çocuklarda diş ve destek dokuları içeren travmatik dental yaralanmalara sıklıkla rastlanmaktadır. Dental avülsiyon tedavi seçenekleri ve prognozu ile karmaşık bir yapıya sahip önemli bir dental yaralanma türüdür. Bu olgularda, diş soketinden tamamen uzaklaşmakta ve bu durum periodontal ligament, sement, alveol kemiği ve pulpayı da etkilemektedir. Avülse dişin en kısa sürede reimplantasyonu, prognozu etkileyen en önemli faktördür.

Bu olgu raporunda, çoklu travmatik yaralanma sonrasında hastaya uygulanan acil tedavinin ve prognozunun sunulması amaçlanmıştır.

OLGU SUNUMU

Sistemik olarak sağlıklı 11 yaşında erkek hasta, travmadan 2 saat sonra Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Pedodonti Anabilim Dalı'na başvurmuştur. Alınan anamnezde, hastanın, koşarken logar kapağının üzerine düştüğü ve üst çenesini çarptığı öğrenilmiştir. Klinik ve radyografik muayene sonucunda hastanın 14 ve 21 numaralı dişlerinde avülsiyon, 11 ve 12 numaralı dişlerinde palatinal lüksasyon meydana geldiği tespit edilmiştir.

Avülse dişler travmadan 1 saat sonra süt içerisinde taşınarak kliniğe getirilmiştir. Avülse olan 14 ve 21 numaralı dişler lokal anestezi altında reimplante edilmiş, 11 ve 12 numaralı dişler repoze edilmiş ve kompozit ile şinelenmiştir. Ayrıca 75 numaralı dişten destek alınarak okluzyon bir süreliğine yükseltilmiştir. Hastanın 2 hafta sonraki kontrolünde 11, 12 ve 21 numaralı dişlere elektrikli pulpa testi uygulanmış ve ilgili dişlerden cevap alınamamıştır. 11, 12 ve 21 numaralı dişlerin radyografisinde eksternal rezorpsiyonun başladığı tespit edilmiş ve kök kanal tedavisine başlanmıştır.

Hastanın kanal tedavileri tamamlanarak 1. ,3. ,6. ve 12.ay radyografileri alınmıştır. Alınan radyografilerde devam eden eksternal kök rezorpsiyonu dikkat çekmiştir. Hastanın takibine devam edilmektedir.

TARTIŞMA

Dental travmada doğru teşhis ve tanı çok önemlidir. Daimi diş avülsiyonlarında mümkün olan en kısa sürede dişin reimplantasyonu gerçekleştirilmelidir. Diğer tedavilerde olduğu gibi travma vakalarında da pek çok tedavi seçeneği olabilir. Travma hastaları için en uygun tedavi modelini seçmek ve ailelere doğru ve açıklayıcı bilgilerin en kısa sürede verilmesi ve hasta takibinin düzenli yapılması hayati önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Travma , avülsiyon , reimplantasyon

Sözlü Bildiri

YÜKSEK YAĞLI DIYETLE BESLENEN RATLARDA VEMURAFENIB ETKINLIĞININ KARACIĞER VE GASTROINTESTINAL DOKULAR ÜZERINE HISTOPATOLOJIK YÖNLERDEN ARAŞTIRILMASI

Ayşe Özdemir, Hasan Asker

Uşak Üniversitesi

Melanom, deride bulunan ve embriyolojik olarak nöral kabuk kökenli Schwann hücre kökenli melanosit hücresinden gelişen nadir görülen, ancak oldukça agresif seyirli bir deri tümörüdür. Vemurafenib, metastatik BRAF V600 mutasyonu pozitif olan malign melanom hastalarında tek ajan olarak progresyona kadar kullanılmaktadır. Projede, melanom tedavisinde kullanılan vemurafenibin yüksek yağlı diyetle beslenen rat plazma örneklerinde etkisinin histopatolojik incelenmesi planlanmıştır. Çalışma öncesi Afyon Kocatepe Üniversitesi Hayvan Deneyleri Etik Kurulundan (AKUHAYDEK) çalışma için Etik Kurulu onayı alınmıştır. Farklı şekillerde saatlerde sakrifiye edilen rat gruplarının karaciğer ve gastrointestinal dokuları incelenmiştir. Kanser tedavisinde kullanılan vemurafenibin etkinliğinin araştırıldığı nadir çalışmalardan biridir. Çalışma halen devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vemurafenib, Yüksek Yağlı Diyet, Histopatoloji

Investigation of Vemurafenib Activity in Rats Fed with High Fat Diet on Histopathological Aspects of Liver and Gastrointestinal Tissues

Melanoma originating from melanocytes is rare and highly aggressive skin tumor. Melanocytes is neural crest in embryonic origin and recent research suggest that skin melanocytes developed from Schwann cells. Vemurafenib maintenance therapy with metastatic BRAF V600 mutation-positive malignant melanoma patients until progression. In the project had been planned investigation of the effectiveness of Vemurafenib used in melanoma treatment on rats in fed on high fat diet on histopathologic. The study was approved by the Ethics Committee of the Afyon Kocatepe University Animal Experiments Ethics Committee (AKUHAYDEK) before the study. Rats were divided into 10 groups and fed with high fat diet for 3 weeks. Liver and gastrointestinal tissues of rat groups that were sacrificed in different ways were examined. It is one of the rare studies that investigated the efficacy of vemurafenib used in the treatment of cancer. The study is still ongoing.

Key Words: Vemurafenib, High Fat Diet, Histopathology

Sözlü Bildiri

DETERMINATION OF ESSENTIAL AND BRANCHED CHAIN AMINOASIDS IN GRAIN BASED BREAKFAST CEREALS: AN EVALUATION OF IN TERMS OF HEALTHY NUTRITION

Hafsa Sena SARGIN[1], Elif EDE[2], Ömer Faruk MIZRAK[3], Mustafa YAMAN[4]

[1,2,3,4]*Istanbul Sabahattin Zaim University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, İstanbul/Turkey*

[1,]hsenasargin@gmail.com,[2]elif.ede@izu.edu.tr,[3]omer.mizrak@izu.edu.tr, [4]mustafa.yaman@izu.edu.tr

Introduction: Protein content of grains is correlated with amount and quality of proteins. The most important aspect of a protein is its essential amino acids (EAA), because they cannot be synthesized by humans, therefore they must be provided through the diet. Branched-chain amino acids (BCAA) are play important roles in muscle metabolism. Breakfast cereals are one of the most frequently consumed cereal groups, it is of great importance to determine the amount of essential and branched chain amino acids in breakfast cereals.

Aim: This study aims to determine the amount of EAAs and BCAAs in grain-based breakfast cereals.

Methods: Five different breakfast cereals were included in the study. Oat, muesli, classic, corn and chocolate cereal samples were taken. The amount of EAAs and BCAAs in these products were analyzed by using HPLC.

Results: EAAs and BCAAs content in breakfast cereals varied from 2320 ± 46 - 3895 ± 72 mg / 100 g; and 902 ± 1,4 mg - 1949 ± 9,5 mg / 100g respectively. The highest amount of EAAs determined in muesli and the in chocolate cereals. While the highest amount of EAAs is in muesli, there is no big difference between oat and muesli. The highest amount of BAAs was found in oat ant lowest in chocolate breakfast cereal.

Discussion and Conclusions: Cereals are important in nutrition due to their EAAs and BCAAs content. As a result oat is rich in EAAs and BCAAs, as well as having high fiber content and not contain sugar. Chocolate cereals contain low levels of EAAs and BCAAs, and should not be preferred in healthy diet because of their sugar content.

Key words: grains, breakfast cereals, essential amino acids, branched-chain amino acids, nutrition

Sözlü Bildiri

DETERMINATION OF POTENTIALLY ADVANCED GLYCULATION PRODUCTS IN SNACK PRODUCTS

Elif EDE[1], Ömer Faruk MIZRAK[2], Mustafa YAMAN[3]

[1,2,3]Istanbul Sabahattin Zaim University, Faculty of Health Science, Department of Nutrition and Dietetics, Istanbul/Turkey.[1] elif.ede@izu.edu.tr, [2] omer.mizrak@izu.edu.tr, [3] mustafa.yaman@izu.edu.tr

Introduction: Advanced glycation end products (AGEs); heterogeneous compounds formed by the non-enzymatic glycation of carbonyl groups of proteins, lipoproteins or free amino groups of nucleic acids and reductive sugars (1). AGEs may occur in the organism endogenously or they can be exposed to AGEs as exogenous with nutrients (2). The main factors are determining the rate of AGE formation in food include nutrient composition, temperature, humidity and pH. Heat treatment, high sugar and fat content in processed foods may increase AGEs formation in foods (3). The determination of AGEs products in nutrients is important because AGEs are associated with oxidative stress, inflammation, cardiovascular diseases, diabetes, chronic kidney disease and neurodegenerative diseases.

Aim: This study aims to determine potential advanced glycation end products in snack products.

Methods: In this study 6 biscuits, 4 chocolates, 4 cakes, 3 wafers, 3 chips, 2 crackers, Turkish delight with different amounts of saturated fat and sugar content of 23 products, were examined for potential AGEs. Glyoxal (GO) and Methylglyoxal (MGO) amounts were analyzed by HPLC method in order to determine the amount of potential advanced glycation product of samples.

Results: The amount of glyoxal and methylglyoxal in the snack products ranged from 4 to 684 µg / 100g ; 28 and 1573 µg / 100 g, respectively. The mean amount of glyoxal in the chips was 22 µg / 100 g, while the amount of methylglyoxal was found to be 724 µg / 100 g. The maximum amount of glyoxal snack group is 138 µg / 100 g in chocolates.

Discussion and Conclusions: Snack products include unhealthy properties as well as potential AGEs for their saturated fat, sugar content and heat treatment. In our study, we found that snack products contain high potential AGEs. Consuming these products may increase development of diabetes and chronic diseases.

Key words: Advanced glycation end products, glyoxal, methylglyoxal, snack products, nutrition

Sözlü Bildiri

THE IMPORTANCE OF KNOWING THE BEHAVIOR OF PET ANIMALS (DOGS AND CATS)

Yahya Öztürk[1], Durhasan Mundan[2]
[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy University Burdur Food and Agriculture and Livestock Vocational School BURDUR*
[2]*Harran University Faculty of Veterinary Medicine Zootechnics Department ŞANLIURFA*
E-mai: yozturk@mehmetakif.edu.tr

The response of the organism to the warnings comes from the environment is called behaviour. Behaviour appears as a result of warning and response. Although, behaviour is generally divided into various groups, it will be handled as a positive and negative here. Pet animals generally associated with cats and dogs and come into mind in Turkey. The communication between the breeder and the pet owner will be assured through the behaviour of the animal. We always say that, we use our language to communicate with each other, but the body language is also very important and we need to know their body language for understanding animals. As the only way of agreement is the language, we may know little more of the wishes and desires our owned animal, on the other hand, we are unable to understand a positive negative desires and desires of the animal owned by another person, our behave to animal largely base on only estimation. Being away from animals in the urbanized society, being ignorant about the approach to the animal may have negative consequences for both human and animal communication. Behavioural disorders are deviations from the average behaviour of the population seen in the behaviours of an individual. In the case of pet animals, undesirable behaviours are in fact very normal in terms of the ethogram of these animals. However, they are undesirable by their owners in terms of the environment they are looked at, for example, scratching furniture at home is a very normal behaviour for the cats in determining the boundaries of the area or for the care of the claws, but it is naturally undesirable for the owners. Issues to be considered in determining the behaviour; Emotional situations with the body language of the animal reflect social relationships and wishes and desires.

When we speak of body languages in dogs; the condition of the head, ear, mouth, tail, feet, expresses itself according to the shape of the eyes and feathers. According to these statements: natural calm state, arousal, aggressive, inclined to obedience, incapable of obedience, aggressive defence, mother-baby relationship, game status, welcome status and greeting status stance. For example, in the case of excitement in the body, the ears stand upright, the eyes are enlarged and fixed, the mouth and nose are slightly stretched, the teeth are visible, the tail up and the feet are at the front legs. In addition to these findings, animal express themselves barking and snorting forms as well. We can draw conclusions such as being calm and obedient with this way of expression, approaching angry, stopping at my place in happiness.

The first thing that comes into mind when it comes to body language, such as in cats; eyes, eye movements, ears, head stance, tail posture, the state of the feet with the condition of the body hair comes to mind. In addition to these behaviour cats are purr and meow as well.

To give an example, eyes enlarged in fear, the ears backward, plastered head upturned in a stretched body tail stretched and raised in the case of hairs in the state of defence has taken up. Let's explain with a few cases what your cat wants to say; if the ears are held in the back, body close to the ground, and the embarrassment of the queue, the heavy swinging of the tail is a sign of boredom and the head is pointing down against the nose, if the body is walking close to the ground, it means following its prey.

Conclusion: Knowing the social behaviours of the pet animals that we raise or grow in a live way allows us to have a healthy communication with them and to approach them healthy with the behaviour of a cat or dog that we do not know outside. Thus, we have upgrade the animal welfare levels.

Key words: behavior, pet animal, body language

Sözlü Bildiri

KLİNİĞİMIZDE GENEL VE REJYONEL ANESTEZİ İLE OPERE EDİLEN VARİS HASTALARININ MESLEK GRUPLARININ RETROSPEKTİF İNCELENMESİ

Buket ÖZYAPRAK[1], Kurtbey ANARAT[1], Nail KAHRAMAN[2]

1 SBÜ Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği

2 SBÜ Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kalp Ve Damar Cerrahisi Kliniği

ÖZET

Giriş ve Amaç: Meslek hastalıkları, çalışma hayatının en önemli sorun alanları arasında yer almaktadır. İş sağlığı ve güvenliği hem gelişmiş ülkelerin hem de gelişmekte olan ülkelerin büyük kayıplar vermesine neden olmaktadır. Çağın getirdiği çalışma koşullarına göre de değişen meslek hastalıkları; alınabilecek önlemleri ile birlikte tedavileri güncelliğini her daim korumakta ve yapılan araştırmalara da konu olmaktadır.

Alt ekstremite varisleri de tüm toplumda meslek hastalığı olarak da karşımıza çıkabilen bir sağlık problemidir. Bu çalışmamızda amacımız kliniğimizde genel ve rejyonel anestezi ile opere edilen varis hastalarının mesleki dağılım verilerinin sonuçlarını paylaşmaktır.

Yöntem: Ocak 2015- Ocak 2017 yılları arasında kliniğimizde opere edilen 465 hasta retrospektif olarak incelendi.Opere edilen hastalar; CEAP evrelerine, uygulanan anestezi yöntemleriyle birlikte meslek gruplarına göre değerlendirildi.

Bulgular: Hastalarımızın yaş ortalaması 45,6 (18-70) olarak saptandı. Cinsiyete göre dağılım 278 hasta kadın, 187 hasta erkek şeklindedir. Hastalara uygulanan anestezik yöntemler; 10 genel anestezi, 265 spinal anestezi, 95 spinal ile birlikte tümesan anestezi, 80 periferik sinir bloğu ve 15 hasta da tümesan anestezi olarak dağılım göstermektedir. Hastalarımızın CEAP evreleri C1:49 hasta, C2:182 hasta, C3:120 hasta, C4:65 hasta, C5:38 hasta, C6: 11 hastadır. Ayakta çalışan meslek grubundan 183 hasta (%39,4) öğretmen, sağlık sektörü çalışanları, berber, aşçı; ağır işlerde çalışanlardan 158 hasta (%33.97) işçi; 124 hasta da (%26.63) diğer meslek grupları (ev hanımı, emekli, masa başı memur) olarak tespit edildi.

Sonuç: Varis hastalığı bacakta ağrı, ödem, kas krampları, huzursuz bacak, kanama ve bacakta görüntü bozukluğuna neden olabilir. Uzun süre ayakta hareketsiz durmak, aşırı kilolu olmak, sigara içmek ve sıcak mekanlarda çalışanlarda bu hastalığın semptomlarının şiddeti ve ilerleyiş hızı artabilir. Bu kronik hastalığın erken tanısı, ilerlemesini önleyici tedbirlerin geç kalınmadan alınması ve uygun meslek seçimi kişinin yaşam kalitesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Varis, Anestezi, Mesleki Hastalıklar

Sözlü Bildiri

YAŞLILARDA YÜRÜME PARAMETRELERİ İLE DUYUSAL ETKİLEŞİM DENGE TESTİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yeşil Ü[1], Tomruk M[2], Gelecek N[2], Ateş Bulut E[3], Işık AT[3]

[1]*Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir*
[2] *Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, İzmir*
[3]*Dokuz Eylül Üniversitesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı Geriatri Bilim Dalı, İzmir*

Giriş: Dinlenme ve yürüyüş sırasında dengeyi sağlayan sistemler hiyerarşik bir prensibe dayanır ve işlevi, kognitif fonksiyonların yanı sıra vestibüler, görsel ve somatosensör bilgiler arasındaki entegrasyonun korunmasına bağlıdır. Yürümedeki yaşa bağlı değişikliklerin nedenleri tek bir sistemle sınırlı değildir, çok sistemli bir karaktere sahiptir ve buna birçok yapı dâhil edilir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı visual, vestibular ve somatosensöriyal dengeyi değerlendiren duyusal etkileşim denge testi m-CTSIB (clinical test of sensory integration and balance) ile yürüyüş özellikleri arasındaki ilişkilerin incelemektir.

Yöntem: Çalışmaya yaş ortalaması 72,25±5,92 yıl olan 105 yaşlı birey (26 erkek, 79 kadın) alındı. Yaşlıların yürüme parametrelerinin (yürüme hızı, adım uzunluğu, kadans) değerlendirmesi 4 m yürüme testi ile yapıldı. Duyusal etkileşimli denge değerlendirmeleri dört farklı pozisyonda (Gözler Açık Sert Zemin-GASZ, Gözler Açık Yumuşak Zemin-GAYZ, Gözler Kapalı Sert Zemin-GKSZ, Gözler Kapalı Yumuşak Zemin-GKYZ) ve Biodex Portable Denge Sistemi kullanılarak yapıldı. Düşük skorlar daha iyi dengeyi göstermekteydi.

Bulgular: Yapılan analiz sonuçlarına göre yürüme hızı ile GAYZ denge skoru ve GKSZ denge skoru arasındaki korelasyon ters yönde, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlıydı (sırasıyla $r=-0.245$, $p=0.012$; $r=-0.281$, $p=0.004$). Kadans değerleri ile tüm değerlendirme pozisyonlarında ters yönde, zayıf, anlamlı korelasyon vardı (GASZ $r=-0.234$, $p=0.016$; GAYZ $r=-0.361$ $p<0.001$; GKSZ $r=-0.357$, $p<0.001$; GKYZ $r=-0.196$ $p=0.045$). Adım uzunluğu ile duyusal etkileşimli denge skorları arasında ise anlamlı korelasyon bulunmadı ($p>0.05$).

Sonuçlar: Çalışmanın sonuçları yaşlı bireylerde yürüme hızın ve kadansın duyusal etkileşimli denge ile ilişkili olduğunu göstermiştir. O nedenle yaşlılarda denge eğitimlerinin yürüme hızı ve kadansı olumlu yönde etkileyebileceği veya yürüme eğitimlerinin dengeyi geliştirebileceği hipotezlerini araştıran çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Sözcükler: Yaşlılık, Yürüyüş özellikleri, Denge

Sözlü Bildiri

HEMŞİRELİK GİRİŞİMİ OLARAK HAYVAN DESTEKLİ UYGULAMALARIN KULLANIMI: SİSTEMATİK DERLEME

Şeyma DEMİRALAY[1], İlkay KESER[2],Sibel ÇAYNAK[3]

[1]*Hemşire., Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans Programı Öğrencisi, Antalya*

[2]*Dr.Öğr.Üyesi., Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı., Antalya*

[3]*Arş. Gör., Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı., Antalya*

ÖZET

Giriş: Hemşirelik bakımının planlamasında "Hemşirelik Girişimleri Sınıflandırma Sistemi(NIC)" kullanılır. Bu sınıflama sisteminde yer alan bir girişim olan hayvan destekli uygulama, dünyada yaygın olarak kullanılan ancak ülkemizde kullanım sınırlı bir tedavi yöntemidir. Bu uygulamada, insan ve hayvan etkileşiminden yararlanılarak sağlığı geliştirmek amaçlanmaktadır.

Amaç: Bu sistematik derlemede, hayvan destekli uygulamaların hemşirelik girişimi olarak kullanıldığı, randomize kontrollü çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Konuyla ilgili yıl sınırlaması yapılmamış, 1985 çalışma incelenmiştir. Cınahl, Cochrane Central, Medline/ Pubmed, Web Of Scıence, ScıenceDırect, YÖK ve ULAKBİM elektronik veri tabanları "animal assisted therapy" or "animal assisted therapies" or "pet therapy" or "pet therapies" and "nursing" anahtar kelimeler kullanılarak taranmıştır. Elde edilen çalışmalardan randomize kontrollü çalışmalar incelemeye dahil edilmiştir.Araştırmaya dahil edilme kriterlerine uygun toplam 6 yayın çalışma kapsamına alınmış ve bu çalışmalar örneklem özellikleri, araştırmada kullanılan hayvan türü, uygulama merkezi, kullanılan ölçüm araçları ve elde edilen sonuçlar açısından değerlendirilmiştir.

Bulgular: Hayvan destekli uygulamaların demanslı, mental bozukluğu olan, yaşlı bireylerin, çocuk ve ergenlerin bakımında hemşirelik müdahalesi olarak kullanıldığı saptanmıştır. Çalışmaların, huzurevi, gündüz bakım merkezi ve hastane gibi farklı kurumlarda gerçekleştirildiği, müdahale programlarında canlı ve robotik hayvanlar kullanıldığı belirlenmiştir. Yapılan müdahalenin etkinliğini değerlendirmek için farklı ölçüm araçlarının kullanıldığı görülmüştür. Çalışma sonuçları, hayvan destekli uygulamaların sonucunda, ağrı kesici ilaç kullanımının azaldığını, vital bulguların olumlu yönde değiştiğini, stres, depresyon, anksiyete gibi psikiyatrik bozuklukların tedavisini desteklediğini, benlik saygısını, sosyal etkileşimi, çocukların okula devam oranını ve yaşam kalitesini olumlu yönde arttırdığını ortaya koymaktadır.

Sonuç ve Öneri: Çalışma sonucunda, hemşirelik müdahalesi olarak hayvan destekli uygulamaların kullanıldığı ve uygulamanın etkinliğini ortaya koyan randomize kontrollü çalışmanın oldukça sınırlı olduğu tespit edilmiş, ülkemizde ise henüz yapılmış bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu bağlamda, hemşirelik girişimi olarak hayvan destekli tedavinin uygulanacağı çalışmaların planlanması ve çalışma sonuçlarının literatüre kazandırılmasının önemli olduğu düşünülmekte ve hemşirelik araştırmalarında hayvan destekli uygulamalara daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Hemşirelik girişimi, Hayvan destekli uygulama, Sistematik derleme

Sözlü Bildiri

PULMONARY SEQUESTRATION: EXPERIENCE OF 31 PATIENTS

[1]Ersin Sapmaz, [1]Merve Şengül İnan, [1]Hakan Işık, [1]Hasan Çaylak, [1]Sedat Gürkök, [2]Okan Karataş

[1] Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi

[2] Sinop Devlet Hastanesi

Introduction

Pulmonary sequestration (PS) is one of the rare congenital lung malformation . It is characterized by a nonfunctional pulmonary tissue that have no relation to the bronchial system. Large PS case series are few because due to their rarity. In this study, we aim to analyse the presentation, demographics, diagnostic procedures, location, type and treatment of 31 PS cases in our institution over 12-year period.

Materials and Methods

We retrospectively evaluated medical records of patholological proven diagnosis of PS from January 2003 through December 2015 in our institution. We reevaluated all patients imaging studies. Demographics, clinical presentation, diagnostic imaging, location, type of sequestration, type of surgery were collected.

Results

Of 31 patients, 3 (9.6%) were female and 28 (%90.3) males. Average age of the patients was 24.6 years . Half of the sequestrations located in left lower lobe (22 patients, 70.9%) were of ILS and the other half were of ELS type. In one patient that sequestration located in right middle lobe, type was ILS. Of the 8 patients (25.8%) in which the sequestration was located in the right lower lobe, 3 were (37.5%) of type ILS , and 5 of them (63.5%) were ELS.

Conclusion

The etiology of PS is still not clear but some theories have been suggested so far. Due to presenting symptoms mimicked other pulmonary diseases, misdiagnosis rate of PS is high. Surgery is still the main component of treatment. Accurate preoperative diagnostic imaging are essential for planning of the surgery.

Keywords

Bronchopulmonary malformations, Congenital lung diseases, Pulmonary sequestration

Sözlü Bildiri

KALP SAĞLIĞININ GELİŞTİRİLMESİNDE MÜZİK TERAPİ

Mediha SERT[1], Zeynep ÖZER[1]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Konyaaltı/Antalya, Türkiye.* medihasert@akdeniz.edu.tr, zeynepcanli@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Müzik terapi, kişilerin psikolojik, sosyal ve fiziksel ihtiyaçlarının giderilmesinde, müziğin ritmi, melodisi ve rahatlatıcı etkilerinin kullanıldığı, tedavi amaçlı bir terapi yöntemidir. Bu terapi yönteminin, duygu durumunu düzenleyen dopamin, seratonin, adrenalin gibi hormonları ve bu hormonların etkilediği kan dolaşımı, solunum ritmi, düzeni ve oksijenlenme dengesini sağladığı gösterilmiştir.

Amaç: Bu derlemenin amacı, sağlığın geliştirilmesinde kullanılan müzik terapinin kardiyovasküler sisteme ve kalp sağlığının geliştirilmesine olan olumlu etkisinin farkındalığını sağlamak ve hemşirelik uygulamalarında kullanımını arttırmaktır.

Yöntem: Klasik derleme niteliğinde olan bu makale araştırmacılar tarafından literatür taraması yapılarak hazırlanmıştır.

Bulgular: Kalp hastalıklarının başlıca ölüm nedenleri arasında yer alması, bireylerin hastalıktan korunmasının, mevcut tedavinin sürdürülmesinin, komplikasyonların engellenmesinin ve rehabilitasyonun önemini daha da artırmaktadır. Yapılan çalışmalarda müzik terapinin, kalp hastalığı olan bireylerde kaygı ve ölüm kaygısı düzeyleri ile ölüm oranlarını, anksiyeteyi, stresi, ağrı düzeyini, uykusuzluğu, kalp hızı ve kan basıncını azalttığı; yaşam kalitesini artırdığı, psikolojiyi ve olumlu davranış değişikliğini desteklediği de bildirilmiştir. Hastaların sağlığının geliştirilmesinde hemşirelerin önemli rolleri bulunmaktadır. Hemşirelerin, sağlığın korunması ve geliştirilmesi için uygun yaklaşımları planlamaları ve uygulamaları gerekmektedir. Kalp sağlığının korunması ve geliştirilmesinde, hastaların kendi bakımlarına düşünceleri ile katılmasını sağlayarak destekleyen ve etkinliği kabul edilmiş müzik terapi yönteminin kullanılması ile hastalık insidansının ve komplikasyonlarının engellenebileceği bildirilmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Müzik terapi, çeşitli hastalıkların tedavisinde kullanılan en eski terapi yöntemlerinden biridir. Bu terapi yönteminin özellikle stres mekanizmalarını baskılaması, başta kalp hastalıkları olmak üzere birçok hastalığın gelişiminin ve/veya ilerlemesinin önlenmesi mümkün olmasına rağmen, günümüzde bu konuda yapılan çalışmalar ve uygulamalar oldukça sınırlı sayıdadır. Bu nedenle müzik terapinin sağlığın geliştirilmesinde kullanımının ve bu terapiye ilişkin prospektif çalışmaların artırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu sayede, mevcut hastalıkların tedavisinin desteklenebileceği, iyileşme sürecinin hızlandırılabileceği ve buna ilişkin sağlık hizmeti kullanımının ve maliyetlerinin azaltılarak sunulan hizmet kalitesinin artırılabilineceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kalp Sağlığı; Müzik Terapi; Hemşirelik.

Sözlü Bildiri

12-18 YAŞ ERKEK BASKETBOLCULARDA SPOR YAPMA DÜZEYİNE GÖRE BESLENME DURUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Neşe Toktaş, Özgür Özdemir, Şükrü Yarar

Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

nesetoktas@akdeniz.edu.tr, oozdemir@akdeniz.edu.tr, skryrr07@gmail.com

ÖZET

Amaç: 12-18 yaş erkek basketbolcuların spor yapma düzeyine göre beslenme durumlarının değerlendirilmesidir.

Yöntem: Araştırmaya Spor Kulüplerinin alt yapısında oynayan, yaş ortalaması 14,37± 1,86 yıl, boy ortalaması 170,83± 12,50 cm, ağırlık ortalaması 61,85± 14,29 kg olan, gönüllü, 200 sporcu katılmıştır. Çalışmada spor yapma düzeyi belirleme anketi ve beslenme durumunu değerlendirmek için çocuk ve adölesanlarda hızlı, kolay ve geçerli bir indeks olan KIDMED kullanılmıştır. KIDMED sonucunda elde edilen puana göre; ≥8 puan ise en uygun (optimal) diyet kalitesi, 4-7 puan; orta kalite/diyette iyileştirme gerekiyor ve ≤3 puan ise, diyet kalitesi çok düşük olarak değerlendirilmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Spor yapma düzeyi puanı sıralamalar ortalamalarının KIDMED puanı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis varyans analizi sonucunda KIDMED puanına göre beslenme durumu sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (χ^2=9,82; sd=2; p=0,007). Anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda, optimal diyet kalitesine sahip grup ile diyette iyileştirme gereken grup arasında fark yokken, farklılığın optimal diyet kalitesine sahip grup ile diyet kalitesi çok düşük olan grupta (U=496,0; z=-2,8; p=0,00) optimal diyet kalitesine sahip grup lehine ve diyette iyileştirme gereken grup ile diyet kalitesi çok düşük grup arasında diyette iyileştirme gereken grup lehine gerçekleştiği (U=1408,5; z=-2,77; p=0,00) belirlenmiştir. Ayrıca annenin ve babanın eğitim durumuna göre spor yapma düzeyi (χ^2 =2,41; sd=5; p=0,79; χ^2=4,21; sd=6; p=0,65) ve KIDMED puanı arasında (χ^2=5,11; sd=5; p=0,40;χ^2=3,36; sd=6; p=0,76) fark yoktur. Öğün atlayanlar ve atlamayanlar arasında KIDMED puanları dağılımları açısından fark yokken (U=3659,5; z=-1,74; p=0,08); spor yapma düzeyleri dağılımları açısından fark vardır (U=3235,0; z=-2,86; p=0,00). Öğün atlamayanların spor yapma düzeyi puanları daha yüksektir. Spor yapma düzeyi ile KIDMED puanı arasında zayıf pozitif bir ilişki vardır (r_s=0,169; p=0,02). Spor yapma düzeyi arttıkça KIDMED puanı artmaktadır. KIDMED Türkiye'de de başarılı bir şekilde kullanılmaktadır. Fakat özellikle spor yapan adölesanların beslenme durumu değerlendirilirken, KIDMED ile birlikte antropometrik ve biyokimyasal ölçümler yapılmalı, besin tüketimi alınmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Basketbol, KIDMED, Beslenme

Sözlü Bildiri

DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN DENTAL ANKSİYETE-KORKU DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF THE DENTAL ANXIETY-FEAR LEVELS OF DENTAL FACULTY STUDENTS

Samet TOSUN

Pamukkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Endodonti, Denizli, Türkiye, stosun@pau.edu.tr

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Diş hekimliği fakültesi 1., 2. ve 3. sınıflar arasındaki dental anksiyete-korku seviyelerini karşılaştırmalı olarak değerlendirmektir.

Gereç ve Yöntemler: Diş hekimliği fakültesinde eğitim gören 1. sınıf (n=40), 2. Sınıf (n=40) ve 3.sınıf (n=40) dental girişimlere karşı olan anksiyete ve korku seviyelerini ölçmek için anketler uygulandı. Bu anketler Modifiye Dental Anksiyete Skalası (MDAS) ve Dental Korku Skalası'ydı (DKS). DKS skorlarına göre; ≥80 puan aşırı yüksek anksiyeteli, 60-80 puan arası yüksek anksiyeteli, 40-60 puan arası orta anksiyeteli ve 40≤ puanın düşük anksiyeteli, MDAS skorları ≥19 olanlar yüksek anksiyete seviyesi olarak değerlendirildi. Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için IBM SPSS Statistics 22 programı kullanıldı.

Bulgular: Bu çalışma; 55'i (%45,8) erkek ve 65'i (%54,2) kadın olmak üzere toplam 120 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Öğrencilerin DKS skorları 10 ile 66 arasında değişmekteydi. Birinci sınıfların DKS puan ortalamaları, ikinci sınıflardan anlamlı şekilde düşük bulunmuştur ($p<0.05$). Öğrencilerin MDAS skorları 5-24 arasında değişmekte olup, öğrenciler arasında %3.3'inde yüksek dental anksiyete görülmüştür. Gruplar arasında MDAS puan ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık 1 ve 3. sınıflar arasında bulunmuştur ($p<0.05$). Her iki anket cinsiyet açısından değerlendirildiğinde ise anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0.05$).

Sonuç: Birinci sınıf öğrencilerinin dental anksiyete ve korku düzeyleri diğer sınıflara göre daha düşük bulundu. Bu konuda kültürel anlamda uyumlanmış daha geniş ve detaylı araştırmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Sözcükler : Anksiyete, diş hekimliği öğrencileri, korku.

HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HEMŞİRELİK MESLEĞİ VE MESLEĞİN GELECEĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Nihal TAŞKIRAN[1], Nurullah KALI[2], Esma Nur KIVRAK[3], Nisan TÜRKSEVEN[4]

[1]*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, AYDIN, Doktor Öğretim Üyesi (nihal_tas@hotmail.com.tr)*

[2,3,4] *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksekokulu, AYDIN/Söke, Öğrenci (nrllhkali95@gmail.com, kesmanur93@gmail.com, turksevenn@gmail.com)*

GİRİŞ: Hemşireliği profesyonel statüye taşımada önemli ölçütlerden biri mesleğin uygulayıcılarının hizmet sunmaya istekli olmaları ve işlerini yaşamlarının önemli bir parçası olarak görmeleridir.

AMAÇ: Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırmanın amacı, hemşirelik son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ve mesleğin geleceğine ilişkin görüşlerini belirlemektir.

YÖNTEM: Araştırma, Aydın ilinde bir Sağlık Yüksekokulu'nda 2018-2019 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören Hemşirelik bölümü son sınıf öğrencileri ile yürütülmüştür. Veriler, literatür doğrultusunda hazırlanan ve öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile hemşirelik mesleğine ilişkin görüşlerini sorgulayan anket formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın analizinde sayı ve yüzde dağılımları kullanılmıştır.

BULGULAR: Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması 22.13±1.27'dir. Öğrencilerin %50.4'ünün kız, 83.7'sinin düz lise mezunu ve %19.9'unun ailesinde hemşire bir yakınının olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin sadece %19.9'u üniversiteye başlamadan önce de idealindeki mesleğin hemşirelik olduğunu bildirirken, %58.9'u öğrenci seçme ve yerleştirme sınavındaki tercihlerinde ilk üç sırada hemşireliğin yer aldığını, %61'i hemşirelik bölümünü isteyerek seçtiklerini, %44'ü ise iş garantisi olduğu için bu mesleği seçtiklerini bildirmişlerdir. Öğrencilerin %30.5'i mezun olduktan sonra bir devlet hastanesinde klinik hemşiresi olarak çalışmak istediklerini belirtirken %17.7'si acil servis, yoğun bakım ve cerrahi kliniklerde çalışmak istediklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %84.4'ü çalışma hayatı ile ilgili endişe duyduklarını bunların %44'ü ise çalışma koşullarına ilişkin endişe duyduklarını ifade ederken %64.5'i gelecekte çalışma koşullarının iyileşeceğini ümit ettiklerini bildirmişlerdir. Öğrencilerin %66'sı hemşireliğin kişi ve toplum sağlığı için vazgeçilmez olduğunu, %73'ü profesyonel bir meslek olduğunu bildirmişlerdir. Öğrencilerin %63.8'i hemşirelik mesleğinin toplumdaki imajının kötü olduğunu, %45.4'ü hemşirelik eğitimi süresince hemşirelik ile ilgili düşüncelerinin olumlu yönde değiştiğini ifade etmişlerdir.

SONUÇ: Bu çalışmada, öğrencilerin yüksek oranda mesleği isteyerek seçtikleri, mesleği seçmede iş bulma kolaylığının etkili olduğu, gelecekte mesleğin çalışma koşullarının iyileşeceğini düşündükleri ve eğitimleri süresince mesleğe ilişkin algılarında olumlu yönde değişim olduğu saptanmıştır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Hemşirelik, Meslek, Öğrenci, Hemşireliğin geleceği

CORE (Clinically Oriented Reasoning Exam)

Hilal Gamze HAKBİLEN[1] , Serpil İNCE[2]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Hemşirelik Esasları Yüksek Lisans Programı, Antalya, gamzehakbilen@akdeniz.edu.tr*

[2] *Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Antalya, serpildogan@akdeniz.edu.tr*

ÖZET

Günümüzde sağlık hizmetleri, özellikle yeterli ve etkili bakımın sağlanabilmesi için klinik karar verme sürecinin etkin kullanımını gerektirmektedir. Sağlık bakım hizmetinin önemli meslek gruplarından hemşireler klinik çalışma süreçlerinde tedavi ve bakımın yönetimi için birçok karar almaktadır. Karar verme süreci, birçok ülkenin sağlık sisteminde temel bir hemşirelik yaklaşımı olarak aktif bir biçimde uygulanmaktadır. Hemşirelerin klinik karar verme süreci, hasta verilerinin önemini anlamak, hastanın problemlerini tanımlamak ve tanı koymak için kullanılan bilişsel süreçler ve stratejiler olarak tanımlanabilmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin gelecekteki profesyonel mesleki yaşamlarında gerekli olan ve hemşirelik bakımının kalitesi açısından önem taşıyan klinik karar verme sürecine eğitim müfredatı içerisinde yer verilmesi ve bu yetkinliğin değerlendirilmesi önemlidir. Bu nedenle eğitim programları öğrencilerin klinik yeterliliğini ve klinik karar verme becerisini geliştirebilecek nitelikte değerlendirme araçlarının kullanımı önemlidir. Sağlık bilimleri eğitiminde en iyi öğrenmenin ve öğrenme süreci sonrasında edinilen bilgi düzeyinin değerlendirilmesinin gerçek klinik ortama yakın bir çevrede gerçekleşeceği düşünülmektedir. Bu amaçla klinik karar verme süreci eğitiminde öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi için Clinically Oriented Reasoning Exam (CORE) uygulamasının yapılması hemşirelik öğrencilerinin karşılaşabilecekleri olası sağlık bakım sorunlarının çözümüne yönelik akıl yürütme becerilerinin gelişimini sağlar. Bu çalışma hemşirelik lisans eğitiminde Hemşirelik Esasları dersi kapsamında uygulanan ve öğrencilerin klinik karar verme becerilerinin değerlendirildiği CORE örneğini sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Klinik Karar Verme, Lisans Eğitimi, Hemşirelik.

RETROSPECTIVE EVALUATION OF PATIENTS ADMITTED TO EMERGENCY SERVICE WITH CARBON MONOXIDE POISONING

Kıvanç KAHRAMAN

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dahili Tıp Bilimleri Acil Tıp AD, kiwanckaraman@hotmail.com

PURPOSE: Carbon monoxide(CO) is a colorless, odorless gas and a cause of serious mortality and morbidity among patients who are admitted emergency service due to poisoning. The purpose of this study is to evaluate the demographic and clinical findings of patients with CO poisoning.

METHODS: We retrospectively reviewed the records of patients who were admitted to Süleyman Demirel University Research and Training Hospital with CO poisoning in 2017. Age, gender, cause of exposure (stove, natural gas, fire), admission time, Carboxyhemoglobin(COHb) levels at admission and outcomes of patients were all documented. 24 hours of a day were divided to 3 part as daytime (08.00-16.00), evening time (16.00-24.00), nighttime (24.00-08.00). Kruskal-Wallis H and $\chi 2$ tests were used for statistical analysis. The quantitative variables were expressed as mean ±standard error and categorical variables such as number of cases. A P value <0.05 was considered statistically significant.

RESULTS: We included 71 patients, of whom 29 were males and 42 were females. Mean age and COHb levels were 32.1 ±2.3 years and 14.4 ±1.2, respectively. 10 patients were referred for hiperbaric oxygen therapy, 2 were hospitalized and 59 were discharged. Causes of exposure were determined as; 51 stove, 11 natural gas and 9 fire. According to cause of exposure, COHb levels were calculated 14.7 ±1.4, 20.9 ±3.2, 4.4 ±1.7, respectively. Fireaffected patients had significantly lower COHb levels than others(p:0.001). The numbers of patients admitted daytime, evening time and nighttime were 22, 18, 31, respectively. According to admission time, COHb levels were calculated 14.7 ±1.4, 20.9 ±3.2, 4.4 ±1.7, respectively. Nighttime admitted patients had significantly higher COHb levels than others(p:0.009).

CONCLUSION: CO poisoning is an important cause of morbitiy and mortality in emergenc medicine. It should be kept in mind that more serious clinical outcomes can occur in the patients who have nighttime admission and stove or natural gas exposure.

KÜRESELLEŞME'NİN TOPLUMA ETKİLERİ VE HEMŞİRELİK

Araş. Gör. Akgün Yeşiltepe*, Doç. Dr. Gülendam Karadağ**

**Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, akgun_62@hotmail.com*

***Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, gkaradag71@gmail.com*

Özet: Dünya genelinde hızlı bir şekilde değişim ve dönüşüm süreci yaşanmaktadır. Bu değişimin oluşmasına ortam hazırlayan ana unsur küreselleşmedir. Küreselleşme'nin; ekonomik, teknolojik, siyasal ve birçok alanla etkileşim içinde olmasından dolayı, bireye ve topluma olumlu ve olumsuz yansımaları vardır. Hemşireler, savunuculuk ve danışmanlık rolünü ön plana çıkararak; küreselleşmenin sağlık sistemi ve sağlık hizmetleri sunumundaki etkilerini değerlendirebilmelidir. Ayrıca; sağlıkta eşitsizliğe neden olan faktörlerin ve sağlık dinamiklerinin farkında olup, mevcut sistemdeki politik gücünü ve örgütlü yapısını kullanarak sorunlara çözüm getirebilmelidir. Bu derlemenin yazılma amacı; küreselleşmenin topluma ve hemşireliğe olan etkilerini belirlemektir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, özelleştirme, neo-liberal politikalar, hemşirelik